

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Udarbejdet af den under 22de Februar 1859
allerhøiest nedsatte Kommission.

Udkast til Straffelov for Kongeriget Danmark

Kjøbenhavn : trykt hos J. H. Schultz, [1864]

87 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

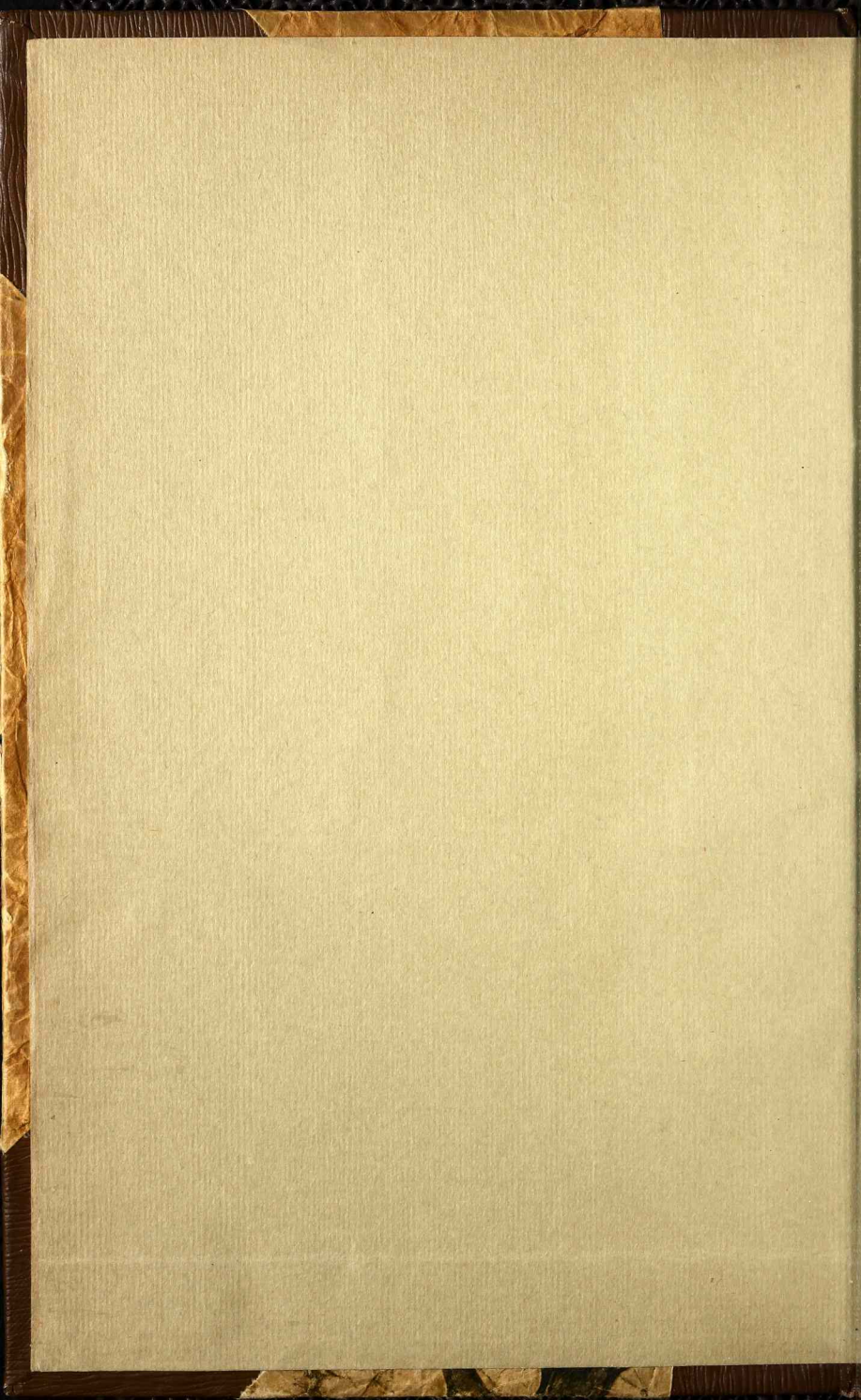
The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

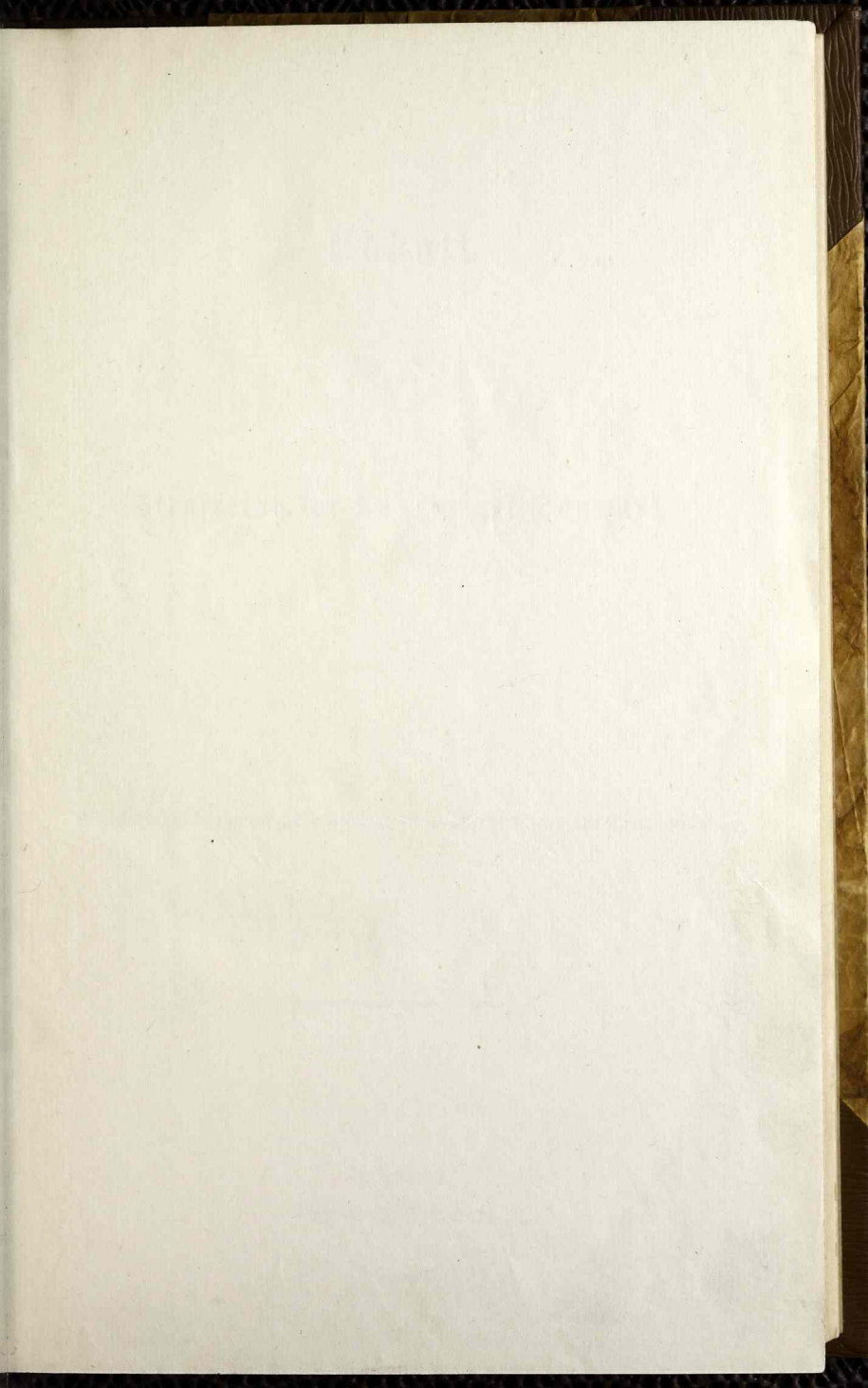

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130009872095

a)

Udkast

til

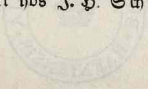
Straffelov for Kongeriget Danmark.

(Udarbejdet af den under 22de Februar 1859 allerhøiest nedsatte Kommission).

1927.1954

Kjøbenhavn.

Trykt hos J. H. Schulp.

Første Kapitel.

Indledende Bestemmelser.

§ 1.

Denne Lov angaaer de almindelige borgerlige Forbrydelser. Kun den kan straffes for en saadan, som har gjort sig skyldig i et Forhold, der gaaer ind under en af de i Loven givne Straffebestemmelser eller ganske maa sættes i Klasse med en i samme som Forbrydelse betegnet Handling.

§ 2.

Loven er anvendelig paa alle i Kongeriget begaaede strafbare Handlinger uden Hensyn til, hvor Gjerningsmanden horer hjemme.

§ 3.

Forbrydelser, der begaaes ombord i Fartøier, som ere hjemmehørende i Kongeriget, blive ligeledes at straffe efter nærværende Lov, forsaavidt Fartøiet ikke befinder sig paa et under en anden Straffelovgivning hørende Soterritorium.

§ 4.

Derksom nogen her hjemmehørende Undersaat for at omgaae en her gjældende Forbudslov udenfor Kongerigets Grændser iværksætter den ved Loven under Straf forbudne Handling, skal han ansees, som om han havde begaaet den her i Landet.

§ 5.

Det er ligeledes en Overtrædelse af Kongerigets Straffelove, naar en her hjemmehørende Undersaat i Udlandet forbrøder sig mod den danske Stat ved Forræderi eller Majestætsforbrydelse, eftergør eller forfalser danske Penge, fornærmer nogen i fremmed Stat ansat dansk Embedsmand i hans Embede eller i andre Maader forbrøder sig mod det undersaatlige Troskabs- og Lydighedsforhold.

Det Samme gjælder og, naar en her ansat Embedsmand udenfor Kongeriget begaaer en Embedsforbrydelse, saa og naar nogen i den danske Stat hjemmehørende Undersaat ved Ewig i Udførelsen af et betroet Hverv eller paa anden efter Kongerigets Love strafbar Maade under sit Ophold i Udlandet krænker nogen mod en i Kongeriget sig opholdende Person paaadragen Forpligtelse.

§ 6.

Naar iøvrigt nogen her hjemmehørende Undersaat i fremmed Stat har begaaet en Forbrydelse, skal Justitsministeriet være bemyndiget til her at lade ham tiltale, og den Skyldige bliver da at domme efter denne Lov.

§ 7.

Har en Person gjort sig skyldig i Forbrydelser baade i Kongeriget og i Hertugdømmet Slesvig eller i Hertugdømmerne Holsteen og Rauenborg, og han under samme Sag her tiltales for alle de af ham saaledes begaaede Forbrydelser, bliver Straffen for dem under Et at bestemme efter Kongerigets Love.

Disse blive ligeledes at anvende, naar en Person, der opholder sig her, i Hertugdømmet Slesvig eller i Hertugdømmerne Holsteen og Rauenborg har begaaet en strafbar Handling, men ikke i den Anledning kan hastes og oversendes til Gjerningsstedet og han derfor tiltales her ifølge Begjæring af vedkommende Myndighed i Hertugdømmet eller, forsaavidt Forfølgelsen efter kongerigsk Lovgivning er overladt til privat Forfølgning, sagsøges her ved sit Bærnefing af den Fornærmede.

Oplyses det i de ovenfor omhandlede Tilfælde, at den i ved-

fommende Hertugdømme gjældende Straffebestemmelse er mildere end den, der kommer til Anvendelse efter Kongerigets Straffelovgivning, ere Domstolene berettigede til at nedsætte Straffen under den lovbestemte.

§ 8.

Med Hensyn til fremmede Magters Gesandtskaber, fremmede Krigsskibe og Troppesdelinger samt de af fremmede her ansatte Embedsmænd begaaede Embedsforbrydelser komme Folkerettens almindelige Regler til Anvendelse.

Andet Kapitel.

Om Straffene.

§ 9.

De Straffe, som kunne idømmes efter denne Lov, ere: Livsstraf, Strafarbejde, Fængsel, Bøder og Fortabelse af Embede, Bestilling eller Valgret samt for Mandspersoner mellem 15 og 18 Aar Kottingslag og for Børn Riis.

§ 10.

Livsstraf fuldbyrdes offentlig ved Faldøge, hvorefter den Henrettedes Legeme begravnes i Stilhed. Skulle Flere udstaae Livsstraf, bør Ingen af dem overvære de Andres Henrettelse.

§ 11.

Strafarbejde er enten Tugthuusarbejde eller Forbedringshuusarbejde.

Tugthuusarbejde idømmes enten for Livetid eller paa visse Aar, ikke under 2 og ikke over 16 Aar; Forbedringshuusarbejde idømmes kun paa Tid, ikke under 6 Maaneder og ikke over 6 Aar; (jfr. dog §§ 63 og 64). Begge Arter af Strafarbejde blive, forsaavidt Straffetiden er den samme, at ansee som svarende til hinanden.

§ 12.

I Tilfælde, hvor den for en Forbrydelse bestemte Straf skal nedsættes i et vist Forhold, bliver livsvarigt Strafarbejde at ansee som svarende til Tredjedelen af Livsstraf, og sidstnævnte Straf iøvrigt at regne lige med 24 Aars samt livsvarigt Strafarbejde lige med 20 Aars Strafarbejde.

§ 13.

Strafarbejde udholdes i de dertil indrettede Straffeanstalter overeensstemmende med de om disse givne Forskrifter.

Ordentligvis ville Personer, der dømmes til Forbedringshuusarbejde, have at udstaae Straffen ved Arbejde i Enkeltcelle og ved Ophold i samme Dag og Nat med en saadan Forkortelse af Straffetiden, at samme nedsættes med en Trediedeel for de første 3 Aar og med Halvdelen for den paafølgende Tid. Dog skal Bestyrelsen for Straffeanstalten med Justitsministeriets Billigelse være bemyndiget til at bestemme, at en til Forbedringshuusarbejde dømt Person skal udstaae Straffen i det Hele eller for en Deel ved Arbejde paa Fællesarbejdsstuer uden Forkortelse i Straffetiden, naar Gelfængselsstraffen af særegne Grunde ansees som skadelig for ham eller iøvrigt som uhensigtsmæssig. Hensættes den Paagjældende ifkun i en Deel af den ham idømte Straffetid til Arbejde i Enkeltcelle, indtræder Forkortelse af Straffetiden kun i Forhold til den Tid, hvori han uafbrudt har hensiddet i Enkeltcelle i 60 Dage eller derover, og beregnes særligt for hvert sammenhængende Tidsrum, hvori dette har været Tilfældet, overeensstemmende med ovenstaaende Regel. Den Tid, hvori Noget har været hensat i Enkeltcelle som disciplinær Straf for Forseelser, begaaede i Straffeanstalten, kommer ikke i Betragtning til Nedsættelse i Straffetiden.

§ 14.

Hvor en Straffebestemmelse giver Domstolene Valget mellem Ungthuusarbejde og Forbedringshuusarbejde, bør den sidste Straf anvendes, naar det ifølge den Skyldiges Alder, foregaaende Levnet og den af ham forøvede Forbrydelses Beskaffenhed findes antageligt, at

Gensomheden og Afsondringen fra andre Straffanger vil kunne have en gavnlig Indflydelse paa ham, hvorimod Tugthuusstraf bliver at idomme de ældre eller mere forhærdede Forbrydere og navnlig dem, der tidligere have været straffede med saadan Straf eller med fleeraarigt eller gjentaget Forbedringshuusarbeide.

§ 15.

Skal Nogen uden Afbrydelse udstaae flere ham ved forskjellige Domme ifjendte Straffe af Forbedringshuusarbeide, blive disse med Hensyn til Straffetidens Forkortelse ved Straffens Udstaaelse i Enkeltcelle at betragte som en Enhed. Længere end $3\frac{1}{2}$ Aar maa dog Ingen hensættes i Gælsfængsel; den Deel af den samlede Straffetid, der overskrider 6 Aar, bliver saaledes altid uden Forkortelse at udstaae ved Arbeide paa Fællesarbeidsskue.

§ 16.

Naar en Udlænding, der ikke de 3 sidste Aar har havt stadigt Ophold i den danske Stat, har gjort sig skyldig til Strafarbeide, bliver han tillige at dømme til efter udstaaet Straffetid at bringes ud af Riget. Det Samme skal efter Omstændighederne, og navnlig efter Beskaffenheden af den begaaede Forbrydelse, kunne finde Sted, naar den Paagjældende findes at have gjort sig skyldig til Straf af Fængsel paa Vand og Brød og han tidligere, i eller udenfor Kongeriget, er straffet for Forbrydelser.

Udlændinge, som efter at være ifølge Dom udviste af Riget uden Tilladelse igjen begive sig ind i Landet, straffes med Fængsel eller med Forbedringshuusarbeide indtil 1 Aar, hvorefter de igjen blive at udvise af Riget.

Bed Udviisningen bliver den Paagjældende til Retsprotokollen at advare om Virkningerne af hans ulovlige Tilbagevenden.

§ 17.

Som Fængselsstraffe anvendes:

fimpelt Fængsel,

Fængsel paa sædvanlig Fangekost,

Fængsel paa Vand og Brød,

Statsfængsel.

Al Fængselsstraf udstaaes i offentligt Fængsel overensstemmende med Forskrifterne om Arrestvæsenet.

§ 18.

Simpelt Fængsel tilkjendes ikke i kortere Tid end 2 Dage og ikke i længere Tid end 2 Aar. Den Fængslede er i dette Tilfælde ikke indskrænket til sædvanlig Fangekost.

§ 19.

Fængsel paa sædvanlig Fangekost tilkjendes ikke under 2 Dage og ikke over 6 Maaneder. Den Fængslede er i dette Tilfælde indskrænket til den Kost, han overensstemmende med Forskrifterne om Arrestvæsenet erholder.

§ 20.

Fængsel paa Vand og Brød tilkjendes ikke under 1 Dag og ikke over 30 Dage. Den Fængslede maa ikke nyde Andet end Vand og Brød og dertil Salt. Brugen af Røgtobak tilstedes ikke.

§ 21.

Personer under 18 Aar maae ei hændømmes i Fængsel paa Vand og Brød, men straffes istedet derfor, forsaavidt de ere under 15 Aar, med simpelt Fængsel, ikke over 60 Dage, eller med Riis, og, forsaavidt de ere imellem 15 og 18 Aar, enten med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i dobbelt saa lang Tid eller med Rottinglag.

§ 22.

Er Noget dømt til Fængsel paa Vand og Brød i 5 Dage eller kortere Tid, bør Straffen fuldbyrdes uden Afbrydelse, men hvor Straffetiden er 2 eller flere Gange 5 Dage, gives der 2 Dages Mellemfrist efter den femte og den tiende, 3 Dages Mellemfrist efter den femtende og den tyvende og 4 Dages Mellemfrist efter den femogtyvende Dag. Er Straffetiden 6 Dage, bør Straffen efter de 3 Dages Forløb afbrydes 1 Dag, men hvor den er 7, 8 eller 12

Dage, faaer den Skyldige, efter i 4 Dage at have udstaaet samme, den femte Dag fri. Disse Mellemfrister kunne dog efter den Domfældtes Ønske og naar Lægen finder, at hans Sundhed ikke derved udsættes for Fare, forkortes, eller, hvor Straffetiden ei er over 8 Dage, aldeles bortfalde.

I de Dage, hvori Straffen afbrydes, holdes den Paagjældende i Varetægtsfængsel, medmindre der haves Sikkerhed for hans Tilstedeblivelse, da han i saa Fald sættes paa fri Fod.

§ 23.

Personer, der paa den Tid, Straffens Guldbyrdelse begynder, ere over 60 Aar, skulde istedetfor i Fængsel paa Vand og Brød hensesættes i Fængsel paa sædvanlig Fængeskost i fiirdobbelt saa lang Tid som den, hvori de skulde have udstaaet hiin Straf. Dog hvis de selv foretrakke at underkaste sig den dem idømte Straf af Fængsel paa Vand og Brød, skal dette være dem tilladt, naar Lægen finder, at deres Sundhed ikke derved udsættes for Fare.

Ogsaa i andre Tilfælde, hvor Nogen efter sin særegne Legemsbestaaenhed enten aldeles ikke kan udholde Straf af Fængsel paa Vand og Brød eller dog ikke i den hele Tid, bliver Straffen at forvandle til Fængsel paa sædvanlig Fængeskost i fiirdobbelt saa lang Tid, hvilket ligeledes finder Anvendelse paa Gruentimmer, der ere frugt-sommelige eller give Die, dog at disse i Tillæg til den sædvanlige Forpleining erholde det Halve af samme saavel i Brød som i Penge.

§ 24.

Skal Nogen paa samme Tid formedelst flere ham overgaaede Domme udstaae Fængsel paa Vand og Brød i længere Tid end 30 Dage, hensesættes han for den øvrige Tid i Fængsel paa sædvanlig Fængeskost efter det i § 25 bestemte Forhold.

Naar Nogen, der har henseiddet i Fængsel paa Vand og Brød, fort efter ifølge en ny Dom skal hensesættes i lige Fængsel, bør Lægens Erklæring indhentes, om Straffen strax eller først efter et vist Mellemrum kan bringes til Anvendelse paa ham. Erklærer Lægen, at den

Paagjældende først efter længere Tids Forløb kan udstaae ny Straf af Fængsel paa Band og Brød, bliver Straffen at forandre til Fængsel paa sædvanlig Fangekost.

§ 25.

Naar der i denne Lov forekommer Straf af Fængsel uden nærmere Betegnelse, have Domstolene Valget imellem de i §§ 18—24 omhandlede Arter af denne Straf. Er en Bestemmelse tilføiet om den laveste Grad, hvori Straf af simpelt Fængsel kan anvendes, gjælder en tilsvarende Begrændsning med Hensyn til de andre Arter af Fængselsstraf.

Til 1 Dags Fængsel paa Band og Brød svarer 4 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangekost og 6 Dages simpelt Fængsel.

§ 26.

Bed Anvendelsen af Fængselsstraf forståes ved en Dag et Dogn eller 24 Timer og ved en Maaned en Kalendermaaned. Det bliver derhos at iagttage, at Væreladelsen af Fængslet skeer til en til Indsættelsen svarende Tid.

§ 27.

Statsfængsel er enten paa en vis Tid, ikke under 6 Maaneder og ikke over 10 Aar, eller for Livstid. Denne Straf udstaaes i særligt dertil indrettede Fængsler.

§ 28.

Statsfængsel og simpelt Fængsel i lige Tid ansees som svarende til hinanden. En Maanedes Strafarbejde regnes lige med 5 Dages Fængsel paa Band og Brød.

§ 29.

Regelmige Straffe ere to Slags: Rottingstraf og Riis.

Rottingstraf, som bestaaer i Slag af et Spanstør, $1\frac{1}{2}$ Tomme i Omfængd og ikke længere end $1\frac{1}{2}$ Alen, anvendes paa Mandspær-

soner mellem 15 og 18 Aar, forsaavidt de efter indhentet Rægeerklæring maae antages at kunne taale saadan Straf. Slagenes Antal, der ikke maa være under 10 og ikke over 25, bestemmes i Dommen.

Riis tildeles under Fogdens Opsyn Børn mellem 10 og 15 Aar og bestemmes Slagenes Antal, der ikke maa være under 10 og ikke over 25, ligeledes i Dommen. For særdeles vanartige Børn kan Straffen fastsættes til 2 Gange 25 Slag Riis, fordeelte paa 2 Dage.

Paa Straffanger anvendes de i Lovene om Straffeanstalterne fastsatte legemlige Straffe.

§ 30 A *).

Boder idømmes fra 1 indtil 2,000 Rd. og tilfalde Statskassen. Ere Flere medskyldige i det samme Forhold, hvorfor Bodestraf skal anvendes, idømmes Bøden hver især af dem.

For det Tilfælde, at en Person, hvem en Bode efter nærværende Lov er idømt, ikke fuldt betaler samme inden den foreskrevne Frist, træder istedetfor Bøden en i Dommen fastsat, efter den Skyldiges personlige Forhold og Sagens øvrige Omstændigheder nærmere bestemt Straf af simpelt Fængsel, dog ikke over 1 Maanedes Fængsel for hver 100 Rdr.s Bøde. Naar den Dømte fremsætter Begjæring derom for Fogden, og hans Helbredsstilstand ikke er til Hinder derfor, bliver det simple Fængsel at forandre til Fængsel paa Band og Brød i tilsvarende Tid.

§ 30 B.

Boder idømmes fra 1 indtil 2000 Rd. og tilfalde Statskassen. Ere Flere medskyldige i det samme Forhold, hvorfor Bodestraf skal anvendes, idømmes Bøden hver især af dem.

Naar Nogen, hvem en Bode efter nærværende Lov er idømt, ikke betaler samme eller nogen Deel deraf, bliver det skyldige Beløb,

*) Til Affattelsen af Udkastets § 30 foreligge 2 forskellige Forslag, det ene betegnet med A det andet med B, idet Kommissionen i den Henseende har deelt sig i 2 lige store Dele.

uden at det først skal forsøges inddrevet hos ham, at affone med simpelt Fængsel efter følgende Forhold:

for et Beløb indtil 20 Rd. indbegrebet 1 Dag for hver Gang 2 Rd.,
for det Beløb, som er mellem 20 og 50 Rd. indb., 1 Dag for hver Gang 3 —

—	—	50 og 100 Rd.	—	—	5 —
—	—	100 og 500	—	—	8 —
—	—	500 og 1000	—	—	10 —
—	—	1000 og 2000	—	—	20 —

Bøder af et mindre Beløb end 4 Rd. affones med 2 Dages simpelt Fængsel, men iøvrigt tages der ved Affonningen af Bøder kun Hensyn til den Deel af sammes Beløb, hvortil svarer fulde Dages Fængselsstraf.

Naar den Dømte fremsætter Begjæring derom for Fogden, og hans Helbredstilstand ikke er til Hinder derfor, bliver det simple Fængsel at forandre til Fængsel paa Band og Brød i tilsvarende Tid; dog kan Affoning med Fængsel paa Band og Brød ikke finde Sted i kortere Tid end een Dag.

§ 31.

Er den, som har gjort sig skyldig i en Forbrydelse, hvorfor Embeds- eller Bestillings-Fortabelse er foreskrevet som Straf, paa den Tid Dommen falder ikke længere i Besiddelse af det Embede eller den Bestilling, hvori han forbrød sig, bliver han at straffe med Forbedringshuusarbejde eller med simpelt Fængsel, ikke under 3 Maaned, eller, hvis han senere har faaet andet Embede eller Bestilling, efter Omstændighederne med Fortabelse af samme.

§ 32.

Gjenstande, der ere frembragte ved en Forbrydelse eller have været brugte eller bestemte til dennes Udførelse, kunne, naar det i det Offentliges Interesse findes nødvendigt, ved Dom konfiskeres.

Tredie Kapitel.

Om Tilregnelighed, Rødværge og Rødstilfælde.

§ 33.

Handlinger, foretagne af Børn, som ikke endnu have opnaaet det 10de Aar, straffes ikke. Dog kan der, naar det findes fornødent, af det Offentlige anvendes Forbedrings- eller Sikkerhedsmidler mod saadanne Børn.

§ 34.

Den, som efter at have fyldt 10, men endnu ikke 15 Aar, begaaer en Forbrydelse, bliver ifkun at straffe, naar det efter Forbrydelsens Beskaffenhed, saasom naar det er Drab, betydelig Beskædigelse paa Legeme eller Helbred, Tyveri, Røveri eller Ildspaaføttelse, eller ifølge den Paagældendes Forstandsudvikling og Opdragelse maa antages, at han har indseet Handlingens Strafbarhed, og derhos høiere Straf end Bøder eller simpelt Fængsel vilde have ramt ham, hvis han havde fyldt det 18de Aar. Straffen for Personer i den nævnte Alder maa ikke overstige Forbedringshuusarbejde i 2 Aar. Hvis iøvrigt Forholdene og Omstændighederne gjøre det antageligt, at det paagældende Barn ved andre Foranstaltninger kan rettes og forbedres, skal Justitsministeriet være bemyndiget til at frasælde Baatale, forsaavidt den laveste Grad af Straffen for samme Forbrydelse, begaaet af en Bogen, ikke er høiere end Forbedringshuusarbejde.

§ 35.

Begaaes en Forbrydelse af en Person imellem 15 og 18 Aars Alderen, bliver den lovbestemte Straf at nedsatte, efter Omstændighederne indtil det Halve; dog kan for Personer i den nævnte Alder i intet Tilfælde høiere Straf anvendes end Strafarbejde i 8 Aar.

§ 36.

Straffrie ere fremdeles Handlinger, som foretages af Personer, der ere affindige, eller hvis Forstandsevner ere enten saa mangelfuldt udviklede eller saa svækkede og forstyrrede, at de ikke kunne antages

at være sig Handlingens Strafbarhed bevidst, eller som i Gjerningens Dieblif manglede deres Bevidsthed.

Forsaauidt der i saadan Anledning anlægges Sag, kan det i Dommen bestemmes, at der mod den Paagjaldende skal træffes Sikkerhedsforanstaltninger, hvilke dog igjen ad Dyrighedsveien kunne opheves, naar de efter indhentet Lægeerklæring ikke længer findes nødvendige.

§ 37.

En ringere Straf end den lovbestedte bliver at anvende paa Taaber eller andre Personer, der, om de end ikke mangle al Bevidsthed, dog paa Grund af særegne Tilstande, som have Indflydelse paa Villiens Frihed, ikke kunne antages i Gjerningens Dieblif at have været i Besiddelse af den Tilregnelighed, der findes hos vogne og sjælsfunde Personer.

§ 38.

Handlinger, foretagne af Nodværg, ere straffrie, naar og forsaavidt de have været nødvendige for at modstaae eller afværge et paaabegyndt eller overhængende uretmæssigt Angreb paa egen eller Andens Person, Hære eller Gods. Dog skal det kun til Forsvar for Liv, Helbred eller Belfærd være tilladt at anvende saadanne Forsvarsmidler, ved hvilke Angriberens Liv udsættes for øiensynlig Fare.

Har Noget overskredet Grændserne for det tilladte Nodværg, bliver det at afgjøre, om Gjerningen efter Omstændighederne kan tilregnes ham, eller om den paa Grund af den ved Ekstrak og Bestyrrelse fremkaldte Mangel paa Besindelse ikke kan tilregnes ham som strafbar. Kan Overskridelsen tilregnes ham, bliver Lovens almindelige Straf for den Angriberen tilføiede Skade dog ikke ubetinget at anvende, hvorimod en mindre efter Overskridelsens Grad lempet Straf kan idømmes.

§ 39.

Den, som for at redde sig eller Andre fra en overhængende Fare for Liv eller Helbred bemægtiger sig fremmed Eiendom eller derpaa gjør Skade, skal ikke straffes for denne Handling, forsaavidt ingen anden Redningsmaade stod til hans Raadighed.

§ 40.

Ukyndighed om Straffeloven, den urigtige Formening, at den ved Loven forbudne Handling efter Samvittighedens eller Religionens Bud er tilladt eller endog befaleet, eller omvendt at en lovbefaleet Virksomhed af samme Grund er utilstødelig, saavelsom Bestaffenheden af Gjerningsmandens Bevæggrund og Diemed udelukker ikke Anvendelse af Straf.

§ 41.

Uagtisomme Handlinger straffes ikke uden udtrykkelig Hjemmel i Straffeloven.

Fjerde Kapitel.

Forsøg paa Forbrydelser.

§ 42.

En Forbrydelse er ikke at ansee som fuldbgyrdet, førend alt det er indtraadt, som ifølge Loven udkræves til samme, om end Gjerningsmanden har gjort Alt, hvad der fra hans Side udfordres til dens Iværksættelse.

§ 43.

Den, som iværksætter nogen Handling, der sigter til at fremme eller bevirke Fuldbgyrdelsen af et forbryderisk Forsæt, bliver, naar denne ikke er indtraadt, at straffe for Forsøg paa Forbrydelsen, og det endog om Fuldbgyrdelsen var umulig, fordi han af Uvidenhed eller Feiltagelse havde anvendt ubrugbare Midler.

Straffen bortfalder imidlertid, hvis han af egen fri Villie og ikke paa Grund af Hindringer eller andre tilfældige Omstændigheder har opgivet sit forbryderiske Forsæt og derhos, forsaavidt han allerede havde iværksat Handlinger, som kunde bevirke Fuldbgyrdelsen, har forhindret denne, eller, forsaavidt han troede at have iværksat saadanne Handlinger, har truffet Foranstaltninger, som han antog for skiftede til at forhindre Fuldbgyrdelsen.

Udgjøre de foretagne Handlinger selvstændige Forbrydelser, indtræder den for disse forskyldte Straf.

§ 44.

Naar ikke anderledes med Hensyn til enkelte Forbrydelser er bestemt, bliver Forsøg paa en Forbrydelse at straffe med en forholdsvis mildere Straf end den Gjerningsmanden vilde have forskyldt, hvis Forbrydelsen var bleven fuldbgyrdet. Ved Bestemmelsen af Straffen, der ingeninde maa overstige tre Fjerdedele af den i Loven for Forbrydelsen foreskrevne Straf, bliver navnlig at tage Hensyn til, om Forsøget meer eller mindre nærmer sig Forbrydelsens Fuldbgyrdelse.

Femte Kapitel.

Om Deeltagighed i Forbrydelser.

§ 45.

Naar Flere have deeltaget i Udførelsen af en Forbrydelse, bliver Enhver især at straffe som Gjerningsmand. En forholdsmæssig ringere Straf, ikke under Halvdelen af den laveste og ikke over tre Fjerdedele af den høieste for Forbrydelsen i Loven bestemte Straf, bliver dog at anvende, naar en Deeltager kun har ydet Hovedmanden en mindre væsentlig Bistand ved Iværksættelsen af dennes Forbrydelse.

§ 46.

En lignende mindre Straf kommer til Anvendelse paa Enhver, som for Udførelsen ved Raad eller Daad har ydet Gjerningsmanden Bistand til Forbrydelsen. Dog kan en saadan Medhjælperes Straf nedsættes til en Trediedeel af den ringeste Grad af den Straf, der i Loven er foreskrevet for den af Medhjælperen tilsigtede Forbrydelse.

§ 47.

Er Forbrydelsen ikke fuldbgyrdet, komme de i §§ 45 og 46 foreskrevne Regler til Anvendelse saaledes, at Straffen bestemmes i Forhold til den ved Forsøg paa Forbrydelsen forskyldte Straf.

§ 48.

Har Nogen, efter allerede at have ydet Hjælp til en Forbrydelse, af egen Drift forebygget Udførelsen ved at bevæge Hovedmanden til at opgive den eller paa anden Maade, bliver han straffri. Har han forgjæves bestræbt sig for at hindre Forbrydelsen, kan Straffen ned sættes under den i § 46 foreskrevne Grænsse.

§ 49.

Har Nogen, uden at have gjort sig skyldig til boiere Straf efter næste §, ved Løfter, Opmuntringer eller andre Forestillinger søgt at virke til Iværksættelsen af en Forbrydelse, t. Ex. ved at besvære et allerede fattet Forsæt eller fraraade dets Opgivelse, bliver hans Straf at bestemme efter de i §§ 46—48 givne Regler.

§ 50.

Den, der ved Løfter, Trusler eller andre Forestillinger har bestemt en Anden til at begaae en Forbrydelse, skal, dersom denne bliver fuldbyrdet, straffes som om han selv var Gjerningsmand. Bliver Forbrydelsen ikke fuldbyrdet, straffes han som om han havde gjort sig skyldig i et Forsøg paa Forbrydelsen, og skal det da ved Valget af Straffegraden i Særdeleshed tages i Betragtning, om der allerede af den, som havde overtaget Forbrydelsens Iværksættelse, er udøvet nogen dertil sigtende Handling, og i dette Tilfælde, hvor nær Forsøget er kommet Fuldbrydelsen, eller om han endnu ikke har foretaget noget saadant Skridt. En forholdsmæssig mildere Straf indtræder, naar det ikke er lykkedes Anstifteren at bevæge den Anden til at beslutte Forbrydelsen.

§ 51.

Naar den, som har bestemt en Anden til at begaae en Forbrydelse, bevæger ham til at opgive den, bliver han straffri, og det Samme gjælder, naar Anstifteren vel ikke har kunnet bevæge den Anden til at opgive Iværksættelsen men dog paa anden Maade har forhindret Forbrydelsen. Har han ikke gjort dette Sidste, straffes han saaledes,

som i § 46 foreskrevet, dog at Straffen kan nedsættes, naar han har bestræbt sig for at forebygge Forbrydelsen.

Den, som har lovet en Anden at iværksætte en Forbrydelse men endnu ikke har foretaget nogen dertil sigtende Handling, bliver ikkun at straffe forsaavidt han maa ansees som skyldig i et under § 49 hørende Forhold.

§ 52.

Have To eller Flere i Samraad besluttet en Forbrydelses Udførelse ved fælles Bistand, da skulle de, dersom Forbrydelsen er bleven iværksat, Alle straffes som Gjerningsmand, om de endog kun have medvirket til den ved at deeltage i Beslutningen. Er Forbrydelsen ikke kommen til Udførelse, straffes Deeltagelsen i Beslutningen som Forsøg paa Forbrydelsen, hvilket ogsaa skal gjælde om Forsøget paa at bringe et Komplot i Stand eller paa at bevæge Noget til at deeltage i et Komplot.

Have samtlige Deeltagere af egen Drift opløst Komplottet førend nogen Forbrydelse er begaaet, ere de straffrie. Udtræder en enkelt Deeltager bliver han ligeledes fri for Straf, dersom han forebygger Forbrydelsen; i modsat Fald straffes han efter Bestemmelsen i § 46, dog at Straffen kan nedsættes, naar han har bestræbt sig for at hindre Forbrydelsen.

§ 53.

Deeltagelse i en Forening til Udøvelse af en Rakke i det Enkelte ei forud bestemte Forbrydelser straffes, om end ingen enkelt Forbrydelse endnu er begyndt, som Forsøg paa de under Bandens Formaal hørende Forbrydelser af den groveste Art. Er nogen under Formaalet indbefattet Forbrydelse bleven fuldbjyrdet eller begyndt, bliver ethvert Medlem, som har taget Deel i Gjerningen eller den samme forudgaaende særlige Beslutning, at ansee med den fulde i Loven for Forbrydelsen foreskrevne Straf, efter Omstændighederne forboiet med indtil det Halve, forsaavidt ikke Bestaaenheden af de iøvrigt under Bandens Formaal hørende Forbrydelser maatte medføre høiere Straf.

Den, som udtræder af en Bande, førend nogen Forbrydelse efter hans Indtræden er iværksat, bliver straffri, dersom han enten har formaaet samtlige Deeltagere til at opløse Banden eller uopholdelig har meddeelt Øvrigheden de til Paagribelsen af dens Medlemmer fornødne Oplysninger saa fuldstændigt, som det stod i hans Magt.

§ 54.

Den, som, efterat en Forbrydelse er bleven fuldstændig iværksat, uden noget derom forud udtrykkelig eller stiltiende givet Tilsagn har gjort sig medskyldig i den ved Handlinger, der gaae ud paa at fikke Gjerningsmanden den ulovlig erhvervede Fordeel, selv at deeltage i denne eller paa anden Maade at fortsætte den ved Forbrydelsen tilveiebragte retsfridige Tilstand, belægges med en Straf, der ikke overstriker Halvdelen af den højeste og ikke er mindre end Fjerdedelen af den laveste for Forbrydelsens Iværksættelse i Loven foreskrevne Straf.

§ 55.

Har den med sin Hgtesælle samlevende Hustru ved sit Afhængighedsforhold til ham ladet sig bevæge til med ham at deeltage i en Forbrydelse, kan den almindelige for den udviste Meddeelagtighed i Loven foreskrevne Straf nedsættes, og dersom det maa antages, at hun ved at afslaa hans Begjæring vilde have udsat sig for Mishandling eller være bleven nødsaget til at drage fra ham, kan hun endog efter Omstændighederne forskaaes for al Straf.

Det Samme skal gjælde om Andre, der paa Grund af deres Afhængighedsforhold til de Personer, i hvis Huus de leve og have deres Underhold uden derfor at yde Bederlag, have ladet sig forlede til med dem at deeltage i en Forbrydelse, saavel som om Børn under 15 Aar, der af ældre Personer, som ifølge deres Forhold til dem maae antages at have en særegen Indflydelse over dem, ere blevene bevægede til at yde dem Bistand til en Forbrydelse. — For den i § 54 omhandlede Medskyld i Forbrydelser blive Børn under 15 Aar ikke at straffe.

§ 56.

Den, som har erholdt sikker Kundskab om nogen af de i denne

Lovs §§ 70, 77, 78 og 80, 85 og 86 omhandlede Forbrydelser imod Kongen, Fædrelandet eller Statsforfatningen, og som ikke derom underretter Øvrigheden, skøndt Saadant kunde skee uden Fare for hans eget eller hans Nærmestes Liv eller Belfærd, skal, dersom Forbrydelsen kommer til Udførelse, straffes med Fængsel eller Forbedringshuusarbejde.

Samme Straf skal ogsaa under de nævnte Betingelser være anvendelig paa den, som har erholdt sikker Kundskab om noget paa-tænkt Mord, Røveri eller anden Forbrydelse, hvorved Menneskers Liv udsættes for Fare, naar han ikke gjør, hvad der staaer i hans Magt, for at forebygge Forbrydelsen ved at advare den Person, der er udsat for Fare, eller paa anden efter Omstændighederne hensigtsmæssig Maade, om fornødent ved Anmeldelse til Øvrigheden.

De ovenstaaende Bestemmelser komme dog ikke til Anvendelse paa Born under 15 Aar, og ei heller blive den Skyldiges Ægtefælle, Sødske, Elægtninge eller Besvogrede i .op- og nedstigende Linie, hans Fosterforældre eller hans Fosterborn at straffe for undladt Angivelse til Øvrigheden.

Sjette Kapitel.

Om Straffens Udmaaling og Nedsættelse i visse Tilfælde samt om Forbrydelsens Gjentakelse.

§ 57.

Ved Straffens Udmaaling indenfor de i Loven fastsatte Grændser skal fornemmelig tages Hensyn dels til Gjerningens større eller mindre Farlighed med særligt Hensyn til Tid, Sted og Udførelsesmaade, Gjenstandens Vigtighed og Skadens Omfang og Størrelse, dels til den større eller mindre Styrke og Færdighed i Gjerningsmandens Villie, Bevæggrundene til Handlingen, hans Opdragelse, Alder og foregaaende Vandel, hans særegne Eftling til den Forurettede og hans efter Gjerningens Udførelse udviste Forhold.

§ 58.

Har den Skyldige været underkastet en langvarig Baretægts-arrest, uden at dette maa tilskrives hans eget Forhold under Sagen, skal dette ved Straffens Udmaaling komme i Betragtning som en formildende Omstændighed. Befindes hans Forhold kun at egne sig til Straf af en kortere Tids simpelt Fængsel eller Fængsel paa sædvanlig Fangekost, og den lidte Baretægtsarrest maa ansees for uskyldt, kan den endog efter Domstolenes Bestemmelse træde istedetfor Straf.

§ 59.

Ved Fastsættelsen af Boderes Størrelse bliver særligt at tage Hensyn til den Skyldiges Formuesforfatning.

§ 60.

Har den Skyldige efter Forbrydelsens Udførelse viist virksom Bestræbelse for at fjerne eller dog saavidt muligt at formindske de skadelige Følger af samme, skulle Domstolene under iøvrigt formildende Omstændigheder være bemyndigede til at nedsætte Straffen under dens lovbestemte laveste Grad, dog ikke under det Halve. Det Samme gjælder, hvor Noget frivillig har angivet sig selv som Skyldig eller medskyldig i en Forbrydelse og desangaaende afgivet fuldstændig Forklaring.

§ 61.

Naar der for Gjentagelsen af en Forbrydelse er i Loven fastsat en høiere Straf end den i Almindelighed foreskrevne, kan Gjerningsmanden dog ikke idømmes denne høiere Straf, medmindre han for den tidligere Forbrydelse i den danske Stat er kjendt skyldig, forinden han igjen forbød sig, og hiin Forbrydelse derhos er forevet, efterat han har opnaaet sit 18de Aar.

Naar der, efterat den tidligere Straf er udstaaet, er forløbet en Tid af 10 Aar, førend den nye Handling er begaaet, komme istedetfor Bestemmelserne om Gjentagelse de almindelige Regler om Straffens Udmaaling i § 57 til Anvendelse.

Syvende Kapitel.

Om Sammenstød af Forbrydelser og Straffens Forandring i visse Tilfælde.

§ 62.

Findes Nogen under samme Sag skyldig i flere Forbrydelser, bliver Straffen for disse at fastsætte under Et, saaledes at de alle medvirke til at bestemme dens Størrelse; dog bortfalder Spørgsmaalet om yderligere Straf for de øvrige Forbrydelser, naar en af de begaaede Forbrydelser medfører Livsstraf eller Strafarbejde for Livstid.

Dersom Forbrydelserne alle staae under den samme Straffebestemmelse, kan dennes høieste Grad ikke overskrides; staae de under forskellige Straffebestemmelser, bør Straffen ligeledes ordentligviis holde sig indenfor Grænserne af den Bestemmelse, som hjemler den største Straf, men denne kan dog, naar der ved flere Handlinger er begaaet Forbrydelser af forskelligt Slags, efter Omstændighederne forhøies med indtil det Halve.

Undtagelsesviis skulde Domstolene, naar den Skyldige paa samme Tid skal dommes for en større og for en forholdsmæssig kun ubetydelig Forbrydelse, være bemyndigede til at anvende endog den ringeste Grad af den for hiin foreskrevne Straf, naar denne efter Omstændighederne i det Hele maa ansees tilstrækkelig.

§ 63.

Naar en Forhøielse af den for den paagældende Forbrydelse lovbestemte Straf i Medfør af forrige § ikke vilde kunne finde Sted uden Overskridelse af de for de enkelte Straffearter fastsatte Begrænsninger, bliver Straffen i det Hele at forandre til en Straf af den nærmest paafølgende strengere Art efter det i Kap. 2 §§ 11 og 28 bestemte Forhold.

Den i Kap. 2 § 11 fastsatte Grænse for tidsbestemt Tugthuusarbejde skal dog ikke være til Hinder for i det her omhandlede Tilfælde at idemme saadant Strafarbejde for en Tid af indtil 24 Aar.

§ 64.

Oplyses det, efterat Nogen er dømt for en eller flere Forbrydelser, at han da tillige havde begaaet andre Forbrydelser, bliver der under en ny Sag at idømme ham en Tillægsstraf svarende til den Strafforhoielse, som de saaledes senere oplyste Forbrydelser vilde have medført, hvis de vare blevne inddragne under den ældre Sag. Forsaavidt den Skyldige paa den Tid, Dommen falder i den nye Sag, endnu ikke har udstaaet den ham tidligere idømte Straf, og denne bestod i Strafarbejde, kan saadant idømmes ham som Tillægsstraf i kortere Tid end den i Kap. 2 § 11 i Almindelighed for de forskjellige Arter Strafarbejde foreskrevne korteste Tid.

§ 65.

Med Hensyn til de af Straffanger i Straffeanstalterne begaaede Forbrydelser blive Lovene om Straffeanstalterne at anvende, ligesom ogsaa de i bemeldte Love givne Straffebestemmelser komme til Anvendelse, naar den, som er dømt til Tugthuusarbejde paa Livstid og ikke er benaadet, udenfor Straffeanstalten begaaer en ny Forbrydelse, for hvilken ikke er bestemt Livsstraf.

Ottende Kapitel.

Om Straffskyldens Forældelse.

§ 66.

Derksom det under en Straffesag findes, at der efter Forbrydelsens Udøvelse er forløbet 2 Aar, inden den blev paataalt ved Retten, eller at Paatale vel har fundet Sted, men at Sagen er bleven afviist og ikke gjenoptagen inden Udlobet af fornævnte Frist, skal den forskyldte Straf bortfalde, saafremt den ei vilde blive høiere end Bøder, simpelt Fængsel eller Riis.

Som Folge heraf bør Paatale til Strafs Lidelse ikke finde Sted, naar 2 Aar ere forløbne efter Udøvelsen af en Forbrydelse, der staaer

under en Straffebestemmelse, i hvilken ei høiere Straf end Bøder, simpelt Fængsel eller Kiis er foreskreven.

§ 67.

Estraffen for en Forbrydelse, der ei er undergIVEN offentlig Paatale eller kun efter den Fornærmedes Begjæring skal forfølges af det Offentlige, bortfalder ikke blot i Henhold til det i § 66 foreskrevne, men derhos ogsaa, naar den Forurettede i en Tid af 1 Aar, efterat han beviislig er kommen til Kundskab om Gjæringen og Gjærningsmanden, undlader at paatale Forbrydelsen eller at begjære den paatalt. Har den Forurettede vel betimelig begyndt Paatalen, men Sagen afvises eller hæves, kan han, naar 3 Maanedere ere forløbne efter Sagens Afvisning eller Ophævelse, ikke begynde ny Paatale, dersom fornævnte Frist af 1 Aar imidlertid er udløben.

§ 68.

Forbrydelser begaaede af Børn under 15 Aar blive, om end Estraffen vilde blive større end den i § 66 nævnte, ikke at paatale, forsaavidt saadant ikke er skeet, inden den Paagjældende opnaaede 18 Aars Alderen. Findes det under en imod Nogen, efterat han har opnaaet denne Alder, anlagt Sag, at han har forøvet den Forbrydelse, hvorom der er Spørgsmaal, inden han fyldte 15 Aar, bortfalder Estraffen.

§ 69.

Udenfor de i §§ 66—68 omhandlede Tilfælde forældes Strafansvaret ikke. Dog skal offentlig Paatale af en Forbrydelse efter 10 Aars Forløb kun iværksættes efter Beslutning af Justitsministeriet, til hvilket Undersøgelsesforhøret bliver at indsende, dersom et saadant har været optaget; men oplyses det først under den mod en Mistrænk anlagte Sag, at der er hengaaet 10 Aar efter Forbrydelsens Udøvelse, forinden Stævningen blev forkyndt, skal Retten om Sagen gjøre Indberetning til Justitsministeriet, der afgjør, om Sagen skal paafjendes. Er der efter Afslutningen af en Straffedom hengaaet 10 Aar, kan den kun efter Justitsministeriets Befaling fuldbyrdes.

Niende Kapitel.

Forbrydelser mod Kongen og Kongehuset.

§ 70.

Den, som foretager nogen Handling, der sigter til at stille Kongen, Dronningen eller Thronfølgeren ved Livet eller til at berøve Kongen Friheden eller stille ham ved Thronen, straffes paa Livet.

Samme Straf eller efter Omstændighederne Tugthuusarbejde, dog ikke under 12 Aar, kommer til Anvendelse paa den, som foretager nogen Handling, der sigter til at stille Enkedronningen ved Livet eller til at berøve Dronningen, Thronfølgeren eller Enkedronningen Friheden.

§ 71.

Jorgriber Nogen sig ellers paa Kongens eller Dronningens Person, straffes han paa Livet eller med Tugthuusarbejde paa Livstid.

§ 72.

Den, som fremfører Trudsel mod Kongen eller Dronningen, overfalder nogen af dem med Skjældsord eller paa anden fornærmelig Maade tiltaler dem, ansees med Strafsarbejde eller Statsfængsel indtil 8 Aar.

§ 73.

Naar Nogen ellers ved Ord, Tegn eller billedlig Fremstilling fornærmer Kongen eller Dronningen eller paa anden lignende Maade tilfidsætter den skyldige Vrefrygt mod dem, straffes han med Forbedringshuusarbejde eller med Fængsel, dog ikke under 3 Maanedes simpelt Fængsel.

§ 74.

Udøves nogen af de i §§ 71--73 omhandlede Forbrydelser mod Enkedronningen eller Thronfølgeren, blive de deri forekrevne Straffe at nedsætte, efter Omstændighederne indtil det Halve.

§ 75.

Begaæes de samme Forbrydelser mod nogen anden af de kongelige Brindsfer eller Brindsesfer, blive Lovens almindelige Straffe at forhoie, efter Omstændighederne indtil det Dobbelte.

§ 76.

De i §§ 71—75 omhandlede Forbrydelser paatales kun efter Befaling af Justitsministeriet.

Tiende Kapitel.

Forbrydelser mod Statens ndvortes Sikkerhed og Selvstændighed.

§ 77.

Naar Nogen, i den Hensigt at bringe den danske Stat eller nogen Deel deraf under fremmed Herredomme eller at løsrive nogen Deel af samme fra den danske Krone, opvækker Oprør eller sætter sig i Forbindelse med fremmede Magter, straffes han paa Livet.

Den, som deeltager i et saadant Oprør, ansees med Strafarbeide mindst i 3 Aar.

§ 78.

Den, der i anden Hensigt end den i § 77 omhandlede sætter sig i Forbindelse med en fremmed Regjering for at fremkalde fjendtlige Forholdsregler eller endog Krig mod den danske Stat, straffes, naar fjendtlige Forholdsregler ere paabegyndte eller Krigen udbrudt, paa Livet, men i modsat Fald med Strafarbeide mindst i 4 Aar.

Naar Nogen ellers til Fornærmelse eller Skade for den danske Stat træder i Forbindelse med en fremmed Regjering for at formaae denne til at indblande sig i Statens Anliggender eller optræde med Fordringer paa samme, bliver Strafarbeide, eller under formildende Omstændigheder Statsfængsel, indtil 10 Aar at anvende.

§ 79.

Sætter Nogen sig i Forbindelse med formaaende Personer, Foreninger eller Forsamlinger i Udlandet, i den Hensigt at indvirke paa fremmede Regjeringers Beslutninger til Skade for den danske Stat, eller tager Nogen Deel i udenlandske Foreninger eller Forsamlinger, der optræde paa en imod den danske Stat fjendtlig Maade, bliver han at ansee med Strafarbejde eller Statsfængsel indtil 6 Aar eller under særdeles formildende Omstændigheder med andet Fængsel, dog ikke under 3 Maaneders simpelt Fængsel.

Samme Straffebestemmelse er anvendelig paa den, som offentlig i Tale eller Skrift udtaler sig for fjendtlige Forholdsregler eller anden uberettiget Indblanding i den danske Stats Anliggender fra fremmede Magters Side, saavelsom paa den, som paa anden Maade er virksom for at fremkalde en Stemning, der skulde lette eller give Anledning til en saadan Indblanding.

Forsaavidt et Forhold af den ommeldte Beskaffenhed maatte være at ansee som en Forberedelse af, eller fremtræde som en Opfordring til, en landsforræderisk Virksomhed af den i § 77 eller i § 78 omhandlede Art, komme Reglerne om Forsøg eller om Meddeeltighed til Anvendelse.

§ 80.

Den, der under en udbrudt Krig til Hjenden forraader Fæstninger eller andre Forsvarsposter, Krigsskibe eller Tropper, offentlige Kasser, Løkhuse, Magasiner eller Forraad af Vaaben eller andre Krigsfornødheder, eller som giver Hjenden Underretning om Operationsplaner eller om Fæstningers eller andre Forsvarsposters Beskaffenhed eller Tilstand eller til Hjenden aabenbarer Løsen eller Signaler, saavelsom den, der forleder det tjenstgjørende Mandskab til Oprør, Overgang til Hjenden eller til at forlade en betroet Post, hverver Mandskab til Hjenden eller spionerer for samme — straffes paa Livet eller under formildende Omstændigheder med Tugthuusarbejde paa Livstid eller paa visse Aar, dog ikke under 10 Aar.

Naar Nogen i Krigstid paa anden Maade med Raad eller Daad bistaaer Hjenden, bliver Strafarbejde, mindst i 3 Aar, at anvende.

§ 81.

En dansk Undersaat, som under en udbrudt Krig bærer Vaaben imod Staten eller dennes Forbundsfaeller, bliver under særdeles skjærpende Omstændigheder at straffe paa Livet, men ellers med Straf-arbejde, eller under formildende Omstændigheder Statsfængsel, mindst i 3 Aar.

§ 82.

Den, som, uden at Tilfældet gaaer ind under § 80, uden Kongens Tilladelse foretager Hverving til fremmed Krigstjeneste, straffes, naar Landet er i Krig, med Strafarbejde indtil 6 Aar og ellers med Fængsel, ikke under 2 Maaneders simpelt Fængsel, eller med Forbedringshuusarbejde indtil 2 Aar.

Den Undersaat, der i Krigstid lader sig hverve til fremmed, men dog ikke fjendtlig Krigstjeneste, straffes med Fængsel eller efter Omstændighederne med Forbedringshuusarbejde indtil 1 Aar.

Hvervingen er fuldbyrdet, saasnart Nogen er antagen til fremmed Krigstjeneste.

§ 83.

Den, som, ligeledes uden at Tilfældet gaaer ind under § 80, forleder nogen af det tjenstgjørende Mandskab i Hæren eller paa Flaaden til at rømme eller understøtter saadan Rømning, straffes, naar Landet er i Krig, med Strafarbejde indtil 8 Aar og ellers med Fængsel, ikke under 3 Maaneders simpelt Fængsel, eller med Forbedringshuusarbejde indtil 3 Aar.

§ 84.

Findes nogen Børnepligtig med Forsæt at have lemlæstet sig eller paa anden Maade at have gjort sig uskikket til Krigstjeneste, bliver han at straffe med Fængsel eller under skjærpende Omstændigheder, navnlig naar Landet er indviklet i eller trues af Krig, med Forbedringshuusarbejde indtil 1 Aar.

§ 85.

Handler Nogen, hvem det er overdraget i Statens Anliggender

at forhandle eller afgjøre Noget med en fremmed Magt, under Udførelsen af dette Hverv forsætlig mod Statens Lær, bliver Strafarbejde fra 3 indtil 16 Aar at anvende.

Hvis udenfor Krigstilsælde Nogen, som ifølge sin offentlige Stilling har Udgang til at kjende Statens hemmelige Underhandlinger, Raadslagninger eller Beslutninger, i Sager, hvorpaa Statens Sikkerhed eller Rettigheder i Forhold til fremmede Magter beroer, aabenbarer samme eller bekjendtgjør eller meddeler Uvedkommende de Dokumenter, som han burde holde hemmelige eller bevare — bliver ligeledes Straf- arbejde fra 3 indtil 16 Aar at anvende.

Samme Straf er fremdeles den undergiven, der udenfor Krigstilsælde til Skade for Staten i Forhold til en fremmed Regjering forfalder, tilintetgjør eller paa anden Maade forvansker Beviiisligheder eller andre Dokumenter, til hvilke han ifølge sin offentlige Stilling har Udgang.

Faaer nogen anden Person Kundskab om de ovenomtalte Underhandlinger, Raadslagninger eller Beslutninger, eller kommer han i Besiddelse af deslige Beviiisligheder eller andre Dokumenter, som ovenfor omtalt, og han, uagtet han ikke kunde være uvidende om, at Sagen burde holdes hemmelig, aabenbarer de første eller forvansker de sidste, ansees han med Strafarbejde, eller under formildende Omstændigheder Statsfængsel, indtil 8 Aar.

Ellevte Kapitel.

Forbrydelser mod Statsforfatningen.

§ 86.

Den, som i den Hensigt at forandre Statsforfatningen eller den bestaaende Thronfølgeorden opvækker Oprør eller som paa anden Maade fremkalder eller leder Boldsøjerninger, der tilfigte at bevirke en saadan Forandring, straffes paa Livet.

Den, som deeltager i saadant Oprør eller Bold, ansees med Strafarbejde mindst i 3 Aar.

§ 87.

Den, som paa anden ulovlig Maade søger at bevirke en Forandring i Statsforfatningen eller Thronfølgeordenen, ansees med Straf-
arbejde eller under formildende Omstændigheder med Statsfængsel.

§ 88.

Samme Straf, dog ikke over 8 Aar, ifalder den, der ved Vold, Trudsel om Vold eller paa anden ulovlig Maade søger at forhindre Foretagelsen af de forfatningsmæssige Valg eller de lovgivende Forsamlings Sammentræden og Virksomhed til en given Tid, uden at en Kuldkastelse af Forfatningen tilsigtes.

§ 89.

Den, som antaster nogen af de lovgivende Forsamlings Sikkerhed eller Frihed, udsteder eller adlyder nogen dertil sigtende Befaling, ansees med Strafarbejde eller Statsfængsel.

Samme Straf kommer til Anvendelse paa den, der paa lige Maade forgriber sig paa Statsraadet, Rigsretten eller Højesteret.

Tolste Kapitel.

Forbrydelser mod fremmede venstabelige Magter.

§ 90.

Den, som foretager nogen Handling, der sigter til at berøve en fremmed i Venstabs med Kongen levende Regent Livet, straffes paa Livet eller med Strafarbejde paa Livstid eller under formildende Omstændigheder i visse Aar, dog ikke under 3 Aar.

Forgriber Nogen sig ellers paa en saadan fremmed Regents Person, straffes han efter Forbrydelsens Beskaffenhed med Strafarbejde eller Statsfængsel i eet eller flere Aar.

Den, der truer en fremmed i Venstabs med Kongen levende Regent med personligt Angreb, overfalder ham med Skjældsord eller

paa anden fornærmelig Maade tiltaler ham, straffes med Forbedringshuusarbeide, Statsfængsel eller andet Fængsel, dog ikke under 3 Maaneders simpelt Fængsel.

Naar Nogen ellers ved Ord, Tegn eller billedlig Fremstilling fornærmer fremmede i Venfskab med Kongen staaende Magter, navnlig ved i trykte Skrifter at laste og forhaane de regjerende Personer eller ved uden at nævne sin Hjemmel at tillægge dem uretsfærdige og skammelige Handlinger, straffes han med Fængsel eller under formildende Omstændigheder med Bøder fra 50 til 500 Rdlr.

§ 91.

Den, som personlig angriber en fremmed Magts Gesandt ved Kongens Hof, straffes med Forbedringshuusarbeide eller Statsfængsel indtil 2 Aar eller med andet Fængsel, forsaavidt Lovens almindelige Bestemmelser ikke medføre høiere Straf.

Den, som truer en saadan Gesandt med personligt Angreb, overfalder ham med Skjældsord eller paa anden fornærmelig Maade tiltaler ham, straffes med Fængsel.

Naar Nogen ellers ved Ord, Tegn eller billedlig Fremstilling fornærmer ham, straffes han med simpelt Fængsel eller under formildende Omstændigheder med Bøder fra 50 til 500 Rdlr.

§ 92.

Den, som oppækker noget Oprør i en fremmed venstabelig Stat i den Hensigt at forandre Regjeringen, fuldkaste Landets Forfatning, løsrive nogen Deel af sammes Territorium eller bringe den eller nogen Deel af den under fremmed Herredomme, saavel som den, der deeltager i et saadant Oprør, straffes, under Forudsætning af Gjensidighed, med Strafarbeide eller Statsfængsel, dog ikke over 10 Aar.

§ 93.

I de i §§ 90—92 nævnte Tilfælde, med Undtagelse af de i § 90 1ste og 2det Stykke omhandlede, finder Tiltale, naar det af vedkommende fremmede Regjering eller Gesandt forlanges, kun Sted efter Justitsministeriets Befaling.

Trettende Kapitel.

Forbrydelser mod den offentlige Myndighed og Orden.

§ 94.

Den, som med Vold eller Trusfel om Vold overfalder en Embedsmand under Udførelsen af hans Embedsajerning eller i Anledning af samme, saavelsom den, der paa lige Maade søger at tvinge en Embedsmand til at foretage en Embedshandling eller at afholde ham fra dens Udførelse, ansees, forsaavidt Forbrydelsen ikke efter sin Beskaffenhed medfører højere Straf, med Strafarbejde indtil 6 Aar eller under formildende Omstændigheder med Fængsel, dog ikke under 3 Maanedes simpelt Fængsel.

Lægger ellers Nogen en Embedsmand Hindringer iveien for Udførelsen af hans Embedsforretninger, straffes han med Fængsel eller Bøder.

Lige med Embedsmand ansees i den omhandlede Henseende Amtsraadsmedlemmer, Sogneforstandere eller andre lignende valgte Ihavedere af offentlig Myndighed under Udøvelsen af denne.

§ 95.

Den, som gjør sig skyldig i Vold eller Trusfel om Vold mod Eskidvagter, Militærpattouiller eller andre udkommanderede Militærpersoner eller lægger dem Hindringer iveien for Udførelsen af deres Hverv, straffes efter Forfæristerne i § 94, dog at Straffen i de under sammes 1ste Stykke hørende Tilfælde efter Omstændighederne kan nedfattes indtil 1 Maanedes simpelt Fængsel.

§ 96.

Foretager Nogen de i § 94 betegnede Handlinger mod underordnede Retts- eller Politibetjente, Soldatskiftenter, Sognefogder, Etævningsmænd eller andre lignende offentlige Bestillingsmænd, straffes han med Forbedringshuusarbejde indtil 2 Aar, Fængsel eller under formildende Omstændigheder med Bøder.

Lige med de nævnte Bestillingsmænd ansees de Personer, som

af Retten eller Øvrigheden i Embedsmedfør ere kaldte til Bistand ved Udførelsen af offentlige Forretninger.

§ 97.

Den, som udfjælder eller forhaaner en Embedsmand eller nogen anden af de i §§ 94—96 omhandlede Personer under Udførelsen af deres Embede eller Bestilling eller i Anledning af samme, straffes med Fængsel eller Bøder.

§ 98.

Bed Udmaalingen af de i §§ 94—97 fastsatte Straffe bliver den Omstændighed, at vedkommende Embedsmand eller Bestillingsmand selv ved sin urigtige Adfærd har givet Anledning til Gjerningen, at tage i Betragtning som en Formildelsesgrund, og kan endog under denne Forudsætning Straf af Fængsel nedsættes til Bøder.

§ 99.

Har en samlet Mængde offentlig ved Ord eller Handlinger tilfjendegivet den Hensigt i Forening at tvinge Øvrigheden til at foretage eller unblade en Handling eller i Forening at vise voldsom Modstand imod Udførelsen af en af Øvrigheden truffen Bestemmelse, blive Hovedmændene, forsaavidt der øves Vold mod Person eller Gods, at ansee med Strafarbejde indtil 6 Aar, og de øvrige Deeltagere med Fængsel, ikke under 3 Maaneders simpelt Fængsel, eller med Forbedringshuusarbejde indtil 2 Aar.

Øves ingen Vold mod Person eller Gods, men den forsamlede Mængde dog ikke har villet efterkomme Øvrighedens Opfordring til at gaae fra hinanden, straffes Hovedmændene med Fængsel, ikke under 3 Maaneders simpelt Fængsel, eller med Forbedringshuusarbejde indtil 2 Aar, og de øvrige Deeltagere med Fængsel. Saafermt derimod den forsamlede Mængde, uden at have forøvet Vold mod Person eller Gods, enten af egen Tilskyndelse eller paa Opfordring af Øvrigheden igjen er gaaet fra hinanden, blive kun Hovedmændene at straffe med Fængsel eller med Forbedringshuusarbejde indtil 1 Aar.

§ 100.

Naar en paa offentligt Sted forsamlet Mængde tre Gange af

Dvrigheden i Kongens og Lovens Navn er opfordret til at skilles ad, straffes de, der ikke efterkomme denne Befaling, med Bøder eller Fængsel.

Den sidste Straf bliver at anvende paa den, der, uden at Tilfældet dog gaaer ind under § 99, paa virksom Maade viser Opsætighed mod Dvrighedens Befaling, navnlig ved trods denne at øve Vold mod Person og Gods, og kan Straffen endog under skærpende Omstændigheder stige til Forbedringshuusarbejde indtil 1 Aar.

§ 101.

Den, som ulovlig borttager eller beskadiger en efter Dvrighedens Foranstaltning opslaaet Bekjendtgørelse, straffes med Bøder eller Fængsel.

§ 102.

Paa samme Maade straffes den, som uden Befoielse forsætlig aftager eller beskadiger de af en offentlig Myndighed i Embedsmedfør anbragte Segl eller Mærker, forsaavidt Handlingen ikke udgjør en anden selvstændig Forbrydelse.

§ 103.

Den, som tilegner sig en ham ikke tilkommende offentlig Myndighed, der kun kan udøves i Kraft af et offentligt Embede, Bestilling eller Ombud, straffes, forsaavidt Handlingen ikke efter sin Beskaffenhed medfører større Straf, med Bøder eller med simpelt Fængsel indtil 1 Aar.

§ 104.

Den, som befrier en Fange ud af Dvrighedens eller Rettens Magt eller skaffer ham Midler og Leilighed til hans Undvigelse, straffes med Fængsel eller med Forbedringshuusarbejde, som, forsaavidt der er anvendt Vold eller Trudsel om Vold mod Bevogterne, eller Befrieren har forsynet Fangen med Redskaber til paa saadan voldelig Maade at iværksætte Undvigelsen, kan stige til 4 Aar.

Befrier Nogen en paagreben eller anholdt Person eller skaffer ham Midler og Leilighed til Undvigelse, straffes han med Bøder eller

Fængsel, og, forsaavidt Vold er anvendt, kan Straffen stige til Forbedringshuusarbejde indtil 2 Aar.

§ 105.

Den, som skjuler en Person, om hvem han veed, at han er en undvegen Fange, eller at han paa Grund af Forbrydelser forfølges af det Offentlige, eller som understøtter hans Flugt, straffes med Bøder eller Fængsel. Sidstnævnte Straf, eller under formildende Omstændigheder Bøder, bliver at anvende paa den, der, umiddelbart efterat en Forbrydelse er begaaet, eller naar den forfølges af det Offentlige, tilintetgjør eller skjuler Forbrydelsens Spor.

Egtefæller, Sødsfænde, Slægtninge eller Besvogrede i op- og nedstigende Linie samt Fosterforældre og Fosterbørn blive dog ikke at straffe for saadanne Handlinger.

§ 106.

Undvigelser og Sammenrottelser af de til Strafarbejde hensatte Fanger saavelsom Forbrydelser af dem mod de ved Straffeanstalten ansatte Embedsmænd eller Betjente straffes efter de derom i Lovene om Straffeanstalterne indeholdte Bestemmelser.

Have andre Fanger indgaaet Forening om fælles Undvigelse, straffes de med simpelt Fængsel indtil 2 Maaneder eller andet Fængsel i tilsvarende Tid.

§ 107.

Forhindrer Nogen ved Vold eller Trusfel om Vold Retsmøder, Samling af kommunale Myndigheder eller anden lovbesaet Samling i offentligt Anliggende, bliver han at straffe med Fængsel eller Forbedringshuusarbejde indtil 1 Aar.

Samme Straf eller efter Omstændighederne Bøder ifalder den, som ved Vold eller paa anden lignende Maade afbryder eller forstyrrer Forretningerne eller Forhandlingerne i saadant Møde eller Forsamling.

§ 108.

Den, som ved Vold eller Trusfel om Vold antaster Valgfriheden enten ved at forhindre Nogen i at udøve sin Valgret til nogen af de

lovgivende Forsamlinger eller ved at tvinge ham til at stemme paa en vis Maade, straffes med Forbedringshuusarbejde eller Fængsel.

Den sidstnævnte Straf er ogsaa anvendelig paa den, der ved Foretagelsen af de forfatningsmæssige Valg gjør sig skyldig i forsættelige Forvanskninger, eller som kjøber en Andens Stemme.

§ 109.

Hvo som sælger sin Stemme ved Valg til de lovgivende Forsamlinger, forbryder sin Valgret, første Gang for et Tidrum af 5 Aar, anden Gang for bestandig.

§ 110.

Begaaes nogen af de i § 108 nævnte Handlinger ved Kommunalvalg, bliver Straf af Fængsel eller under formildende Omstændigheder af Boder at anvende.

Den, som sælger sin Stemme ved Kommunalvalg, forbryder sin kommunale Valgret, første Gang for et Tidrum af 5 Aar, anden Gang for bestandig.

§ 111.

Tager Nogen ulovlig sig selv til Rette, straffes han for saadan Selvtægt med Boder, forsaavidt Gjerningen ikke efter den øvrige Lovgivning maatte medføre strengere Straf.

Fjortende Kapitel.

Om Forbrydelser i Embedsforhold.

§ 112.

Den Embedsmand, som fordrer, modtager eller lader sig tilfige Gaver eller andre Fordele, til hvilke han er uberettiget, for sine Embedshandlinger, dog uden iøvrigt derved at krænke nogen Embedspligt, straffes med Fængsel eller Embedsfortabelse eller under formildende Omstændigheder med Boder.

§ 113.

Naar en Embedsmand fordrer, modtager eller lader sig tilfige Gaver eller andre Fordele for Krænkelse af en Embedspligt, straffes han med Embedsfortabelse og med Fængsel, ikke under 3 Maaneders simpelt Fængsel, eller Forbedringshuusarbeide.

§ 114.

Den, som yder, lover eller tilbyder en Embedsmand Gaver eller andre Fordele for at formaae ham til at foretage eller undlade Noget, hvorved han gjør sig skyldig i Krænkelse af sin Embedspligt, straffes med Fængsel eller Bøder.

§ 115.

Den Dommer, som i sin Dommervirksomhed fordrer, modtager eller lader sig tilfige Gaver eller andre Fordele, til hvilke han er uberettiget, straffes med Embedsfortabelse og under skjærpende Domstændigheder tillige med Fængsel, ikke under 3 Maaneders simpelt Fængsel, eller Forbedringshuusarbeide.

Gjør en Rævning sig i sin Virksomhed som saadan skyldig i lige Brode, straffes han med Forbedringshuusarbeide eller Fængsel.

§ 116.

Den, som bestikker eller søger at bestikke en Dommer eller en Rævning, straffes med Fængsel eller under særdeles skjærpende Domstændigheder med Forbedringshuusarbeide indtil 2 Aar, forsaavidt Gjærningen ikke efter andre Bestemmelser maatte medføre høiere Straf.

§ 117.

I de i §§ 112—116 omhandlede Tilfælde blive de ydede Gaver eller Fordele eller sammes Værdi at tilfjende Statskassen.

§ 118.

Gjør en Dommer sig i sin Dommervirksomhed forsætlig skyldig i nogen Uretfærdighed, straffes han med Embedsfortabelse og med

Strafarbejde indtil 10 Aar eller under særdeles formildende Omstændigheder Fængsel, ikke under 1 Aar.

§ 119.

En Embedsmand, som misbruger sin Embedsmyndighed til retsstridig at tvinge Nogen til at foretage, taale eller undlade Noget, straffes forsaavidt Gjerningen ikke efter sin øvrige Bessaffenhed medfører større Straf, med simpelt Fængsel eller under skærpende Omstændigheder med Embedsfortabelse.

§ 120.

En Embedsmand, som under Udførelsen af sit Embede ulovlig anvender Hug og Slag eller anden Vold, straffes, forsaavidt Gjerningen ikke efter sin øvrige Bessaffenhed medfører større Straf, med Bøder eller simpelt Fængsel eller Embedsfortabelse.

§ 121.

Naar en Undersøgelsesdommer i en Strafferets sag anvender ulovlige Tvangsmidler for at udpresse Tilstaaelse eller Forklaring, straffes han med simpelt Fængsel eller Embedsfortabelse eller under formildende Omstændigheder med Bøder.

§ 122.

Den Dommer, som foretager eller lader foretage en lovstridig Fængsling eller lovstridig forlanger en Fængslings Varighed, straffes, forsaavidt Gjerningen ikke efter sin øvrige Bessaffenhed medfører større Straf, med simpelt Fængsel, ikke under 1 Maaned, eller med Embedsfortabelse.

§ 123.

Den Embedsmand, som foretager eller lader foretage en ulovlig Anhørdelse, Huusundersøgelse eller Beslaglæggelse og Undersøgelse af Breve og andre Papirer, straffes med Bøder fra 10 til 200 Rdlr., simpelt Fængsel eller under særdeles skærpende Omstændigheder med Embedsfortabelse.

§ 124.

For Overtrædelse af de i Grundlovens §§ 85 og 86 indeholdte Bestemmelser, at Enhver, der anholdes, inden 24 Timer skal stilles for en Dommer, at en af Grunde ledsaget Kjendelse skal afgives snarest muligt og senest inden 3 Dage, at Ingen kan underkastes Baretægtsfængsel for en Forseelse, som kun kan medføre Straf af Pengebod eller simpelt Fængsel, og at der til Høusundersøgelse eller Beslaglæggelse samt Undersøgelse af Breve og andre Papirer udfordres en Retskjendelse, hvor ingen Lov hjemler en særegen Undtagelse, straffes Vedkommende, forsaavidt Handlingen ikke efter sin øvrige Beskaffenhed medfører større Straf, med Boder. Disse Boder kunne idømmes af den overordnede Domstol i Forbindelse med Hovedsagen.

§ 125.

En Embedsmand, som foranlediger, beslutter eller fortsætter en kriminel Undersøgelse mod Noget, hvis Uskyldighed er ham bekjendt, straffes med Embedsfortabelse og Fængsel, ikke under 3 Maaneders simpelt Fængsel, eller under skjærpande Omstændigheder Forbedringshuusarbejde.

Samme Straf rammer den Embedsmand, der forsætlig lader en ifjendt Straf fuldbyrde med Tilfidesættelse af de med Hensyn til Dommens Prøvelse ved høiere Ret eller Benaadning gjældende Bestemmelser.

Begaæes Handlingen i sidstnævnte Tilfælde af Uagtsomhed, straffes han med Boder eller simpelt Fængsel.

§ 126.

Naar en Embedsmand, som ifølge sit Embede skal virke til Straffemagtens Haandhævelse, med Forsæt undlader at forfølge en strafbar Handling eller foretager eller efterlader Noget for at bevirke enten Frifindelse eller en mindre Strafs Idømmelse eller for at forstaae Noget for at udstaae den ham paalagte Straf, straffes han, forsaavidt Gjærningen ikke efter sin øvrige Beskaffenhed medfører

større Straf, med simpelt Fængsel, Embedsfortabelse eller under formildende Omstændigheder med Boder.

§ 127.

Har en Embedsmand, hvem en Fanges Bevogtning paaligger, forsætlig ladet Fangen undvige eller befordret hans Undvigelse, straffes han med simpelt Fængsel, ikke under 3 Maaneder, eller med Embedsfortabelse og under skjærpende Omstændigheder tillige med Fængsel eller Forbedringshuusarbeide.

Er det skeet af Uagtsomhed eller Forsømmelse, straffes han med Boder, simpelt Fængsel eller Embedsfortabelse.

§ 128.

Hvis nogen Embedsmand, for at tilvende sig eller Andre en Fordeel eller for at skade Andre, i de til hans Embede hørende Protokoller falskelig anfører, hvad der ikke er foregaaet, eller anfører Noget anderledes, end det er foregaaet, udsteder Dokumenter, som han har at udfærdige efter sine Embedsbøger, af et falsk Indhold, forfalser, tilintetgjør eller paa anden Maade forvansker Dokumenter, som ifølge hans Embede ere ham betroede eller tilgængelige for ham, straffes han, forsaavidt Gjerningen ikke efter sin øvrige Beskaffenhed medfører større Straf, med Embedsfortabelse og med Strafarbeide indtil 6 Aar eller under formildende Omstændigheder Fængsel, ikke under 3 Maaneders simpelt Fængsel.

§ 129.

Har Nogen foretaget nogen af de i § 128 ommeldte Handlinger, uden at Gjerningen kan henføres under Bestemmelserne i samme, eller iøvrigt i Embedsmedfør afgivet en falsk Attest eller Forklaring eller forsætlig undladt i Attesten eller Forklaringen at oplyse Omstændigheder, der maae ansees væsentlig at henhøre til den omhandlede Sag, straffes han med Embedsfortabelse, simpelt Fængsel, ikke under 1 Maaned, eller under særdeles formildende Omstændigheder med Boder, ikke under 100 Rdlr.

§ 130.

Er det alene for at skjule en Forseelse i Embedet at Nogen har gjort urigtig Tilførsel i Embedsprotokollen, udstedt en urigtig Attest eller paa anden Maade i Embedsmedfør afgivet en urigtig Forklaring, uden at Nogen derved har lidt eller været udsat for Skade, straffes han med simpelt Fængsel eller Bøder. I Gjentakelsestilsælde kan Embedsfortabelse derfor komme til Anvendelse.

§ 131.

Befindes nogen Embedsmand, der har offentlige Midler under Hænder og derfor staaer til Regnskab, at have Kasseangel, skal han have sit Embede forbrudt. Under skjæpende Omstændigheder bliver han derhos at straffe med Forbedringshuusarbejde, og er han undvegen med nogen Deel af de ham betroede Midler eller har forsøgt herpaa, kan Straffen stige indtil Strafarbejde i 8 Aar.

Eidsnævnte Straf er ogsaa anvendelig paa ham, naar han paa svigagtig Maade har søgt at skjule Kasseangelen, saasom naar de til Indførelse af Indtægterne eller Udgifterne eller til Kontrol med samme bestemte Bøger, Registre eller Regninger forsætlig ere urigtig førte, forfalskede eller skaffede til Side, eller naar falske Regnskaber eller Regnskabsuddrag eller andre Bilag til samme ere fremlagte, eller Indholdet falskelig er angivet paa Foustager, Poser eller Pakker.

Hvad ovenfor er anført om Mangler med Hensyn til betroede Penge og Penge-Effekter, finder ogsaa Anvendelse i Henseende til Korn, Fourage, Materialier og andre lignende Gjenstande.

Dersom den foresundne Kasseangel dækkes inden 3 Gange 24 Timer, kan under iøvrigt formildende Omstændigheder Tiltale bortfalde, naar vedkommende Ministerium dertil giver sit Samtykke.

§ 132.

Den Bogholder, Revisor, Kassekontrollør eller anden Embedsmand, der befindes at have kolluderet med en Oppebørselsbetjent, med hvem han er sat til at føre Tilsyn, er undergIVEN Ansvar og Straf lige med denne.

§ 133.

En Embedsmand, hvem det paaligger at hæve Skatter eller andre offentlige Afgifter, skal, naar han til egen Fordeel kræver eller oppebærer deslige Skatter eller Afgifter, om hvilke han veed, at de enten aldeles ikke skyldes eller kun med et ringere Beløb, straffes med Embedsfortabelse og under skjærpende Omstændigheder tillige med Forbedringshuusarbeide.

§ 134.

Fordrer eller modtager en Embedsmand mod bedre Vidende for offentlig Forretning Betaling, som ikke tilkommer ham, bliver han at straffe med Bøder, ikke under 50 Rdlr., eller under skjærpende Omstændigheder med Embedsfortabelse.

§ 135.

Hvis nogen ved Postvæsenet ansat Embedsmand ulovlig aabner, tilintetgjør eller underslaaer de til Forsendelse med Posten indleverede Breve eller Pakker eller vidende understøtter en Anden i saadan Færd, straffes han, forsaavidt Gjerningen ikke efter sin øvrige Veskaffenhed medfører større Straf, med Embedsfortabelse og under skjærpende Omstændigheder tillige med Forbedringshuusarbeide.

§ 136.

Den Embedsmand, der aabenbarer, hvad der hans Embede vedkommende bør holdes hemmeligt, straffes, forsaavidt Gjerningen ikke efter sin øvrige Veskaffenhed medfører større Straf, med Bøder eller Embedsfortabelse.

§ 137.

En Embedsmand, som forsætlig forleder eller søger at forlede de ham underordnede Embedsmand til Embedsovertrædelser, ansees med den for disse Overtrædelser bestemte Straf, og kan derhos efter Omstændighederne dømmes til at have sit Embede forbrudt, hvor ikke denne Straf efter selve Forbrydelsens Veskaffenhed er paabudt.

§ 138.

Misbruger en Embedsmand i andre Tilfælde end de ovenfor nævnte sin Embedsstilling til egen Fordeel eller til at foretage Noget, hvorved Privates eller det Offentliges Rettigheder krænkes, straffes han, forsaavidt Gjerningen ikke efter sin øvrige Beskaffenhed medfører større Straf, med Bøder eller simpelt Fængsel eller under skjærpende Omstændigheder med Embedsfortabelse.

§ 139.

Den Embedsmand, som nægter eller forsætlig undlader at opfylde, hvad der er ham lovlig befalet, straffes med Bøder eller under skjærpende Omstændigheder med Embedsfortabelse.

§ 140.

Forsømmelse eller Skjodesløshed i Embedsførelse, hvorfor Straf ei særskilt i Lovgivningen er fastsat, straffes ligeledes, naar Nogen oftere deri gjør sig skyldig, eller naar grov Forsømmelse eller Skjodesløshed er udviist, med Bøder eller under skjærpende Omstændigheder med Embedsfortabelse.

§ 141.

Hvad ovenfor om Embedsmand og Embeder er fastsat, gjælder tillige med Hensyn til Bestillingsmand og de dem betroede Bestillinger, dog saaledes at Straffen forholdsviis kan nedsættes, og at istedetfor Embedsfortabelse efter Omstændighederne Fængsel eller Bøder kan anvendes paa Bestillingsmand.

De foregaaende Bestemmelser ere derhos ikke alene gjældende med Hensyn til dem, der ere fast ansatte i Embede eller Bestilling, men ogsaa med Hensyn til dem, hvem det er overdraget midlertidig at forestaae et Embede eller en Bestilling eller at udføre nogen dertil hørende Forretning, dog saaledes at hvor Embeds- eller Bestillingsmanden skulde fradømmes Embede eller Bestilling, vil Straf af Fængsel eller Bøder træde istedet.

Femtende Kapitel.

Meened og andre dermed beslægtede Forbrydelser.

§ 142.

Det Bidne, der for Retten edelig aflægger falsk Forklaring, hvad enten Edsfæstelsen følger efter Forklaringen eller denne afgives i Henhold til en foregaaende Edsfæstelse, ansees med Strafarbejde fra 2 indtil 10 Aar, forsaavidt ikke høiere Straf maatte være forskyldt ifølge Veskaffenheden af det ved den falske Forklaring bevirkede eller tilsigtede Onde.

§ 143.

Dersom Bidnet af egen Drift tilbagefalder sin falske Forklaring, kan en ringere Grad af Strafarbejde anvendes, og under særdeles formildende Omstændigheder kan Straffen endog bestemmes til Fængsel paa Band og Brød, dog ikke under 4 Gange 5 Dage.

§ 144.

Naar Nogen uden at være bleven taget i Ed har aflagt falsk Forklaring for Retten, straffes han med Fængsel paa Band og Brød, ikke under 2 Gange 5 Dage, eller med Forbedringshuusarbejde; dog kan Straffen under særdeles for ham talende Omstændigheder bestemmes til simpelt Fængsel, ikke under 2 Maaneder. Dersom han af egen Drift tilbagefalder sin falske Forklaring, kan Straffen nedsættes til simpelt Fængsel i 8 Dage eller endog under særegne formildende Omstændigheder aldeles bortfalde.

§ 145.

Har Nogen i offentlig Straffesag afgivet falsk Bidneforklaring, men det befindes, at Sagen gjaldt ham selv paa, eller at han havde Anledning til at antage dette, bliver han ikke at straffe; dog kan, naar Edsfæstelse har fundet Sted, Straf af Fængsel anvendes. — Befindes det iøvrigt i Tilfælde, hvor Nogen har aflagt falsk Forklaring for Retten, at Bidnesbyrd ikke burde have været affordret ham paa Grund af hans Forhold til Sagen eller Parterne, blive de i §§ 142 — 144 foreskrevne Straffe at nedsætte, og kan, naar Edsfæstelse ikke

har fundet Sted, under formildende Omstændigheder endog Straf af Bøder anvendes.

§ 146.

Naar Mænd, som af Retten, Dørligheden eller anden offentlig Myndighed ere udnævnte til at afholde Syns-, Skjøn- eller Tagationsforretninger, under Ed eller i udtrykkeligt Henhold til en forhen afslagt Ed afgive saadant Syn, Skjøn eller Tagation mod deres Overbeviisning, blive de at straffe som falske Vidner.

Gjøre deslige Mænd sig skyldige i mindre betydelige Misligheder, straffes de med Fængsel eller under særdeles formildende Omstændigheder med Bøder.

§ 147.

Har en Part for Retten bekræftet sit Udsagn med falsk Ed, bliver han at straffe lige med et falsk Bidne. Dersom han imidlertid kun har villet frie sig selv for Straf ved saadan falsk Ed, kan Straffen efter Omstændighederne nedsættes, endog til den laveste Grad af Forbedringshuusarbejde eller, forsaavidt Forudsætningen for § 143 er tilstede, til Fængsel paa Band og Brød i 2 Gange 5 Dage.

§ 148.

Hvis Nogen, der udenfor de ovennævnte Tilfælde for en offentlig Myndighed har at bekræfte Noget med sin Ed, gjør sig skyldig i Meened, bliver han at straffe med Forbedringshuusarbejde. Tilbagekalder han af egen Drift sit falske Udsagn, kan Straffen under formildende Omstændigheder nedsættes til Fængsel paa Band og Brød i 2 Gange 5 Dage.

§ 149.

De ovenfor givne Bestemmelser gjælde ogsaa med Hensyn til falsk skriftlig Bekræftelse i Henhold til en tidligere afslagt Ed, saavel som med Hensyn til saadan Bekræftelse under Ed, hvor Lovene hjemle Anvendelse af skriftlig Ed.

§ 150.

Ligeledes ere de ovenanførte Straffebestemmelser anvendelige paa dem, der enten aflægge Ed paa anden end den i Loven foreskrevne almindelige Maade eller afgive en Forsikkring, der træder i Eds Sted.

§ 151.

Den, som i de Tilfælde, hvor Loven paabyder eller tilsteder Saadant, afgiver en Erklæring under Tilbud af Ed eller paa Tro og Love, straffes, naar Erklæringen findes at være falsk, med Fængsel eller under formildende Omstændigheder med Bøder, forsaavidt særlige Lovbestemmelser ikke maatte foreskrive nogen anden Straf.

§ 152.

Naar Nogen ellers til Brug i Retssforhold, der vedkomme det Offentlige, afgiver falsk skriftlig Erklæring eller skriftlig bevidner Noget, hvorom han ingen Kundskab har, bliver han at straffe med Bøder eller Fængsel, forsaavidt Gjerningen ikke efter sin Beskaffenhed medfører høiere Straf.

Sextende Kapitel.

Forbrydelser med Hensyn til Religionen.

§ 153.

Den, der driver Spot med eller forhaaner noget her i Landet bestaaende Religionsfællesskabs Troslærdomme eller Gudsdyrkelse, straffes med Fængsel, ikke under 1 Maanedes simpelt Fængsel, eller under særdeles formildende Omstændigheder med Bøder.

§ 154.

Forhindrer Nogen ved Vold eller Trudsel om Vold Afholdelsen af Gudstjeneste eller anden offentlig kirkelig Handling, straffes han med Fængsel eller Forbedringshuusarbejde indtil 1 Aar.

Den, som ved at opvække Larm og Uorden forhindrer eller forstyrrer Gudstjenesten eller de enkelte religiøse Handlinger, straffes med Bøder eller Fængsel.

§ 155.

Den, der gjør sig skyldig i Krænkelser af Gravfreden, straffes, forsaavidt Handlingen ikke efter sin øvrige Beskaffenhed medfører større Straf, med Fængsel.

Syttende Kapitel.

Forbrydelser mod Sædeligheden.

§ 156.

Den, som gjør sig skyldig i Hoer, straffes med Fængsel eller i Tilfælde af, at det ægteskabelige Samliv er hævet, og iøvrigt under formildende Omstændigheder med Bøder. Tiltale eller Straf bortfalder imidlertid, hvor ikke et dobbelt Ægteskabsbrud er tilstede, naar den fornærmede Ægtefælle inden Sags Anlæg, eller inden Dom i Sagen er falden, derom andrager.

§ 157.

En gift Person, som indgaaer Ægteskab, ansees med Straf- arbejde fra 2 indtil 6 Aar; dog kan Straffen under særdeles formildende Omstændigheder nedsattes til den laveste Grad af Forbedringshuusarbejde eller endog, naar det ægteskabelige Samliv i længere Tid har været hævet ifølge Separationsbevilling, saavelsom naar den Paagjældende havde Anledning til at antage, at den anden Ægtefælle var afgaaet ved Døden, til Fængsel paa Band og Brød, dog ikke under 4 Gange 5 Dage. Ugift Person, som indgaaer Ægteskab med en gift Person, vidende, at denne er en Andens Ægtefælle, straffes med Forbedringshuusarbejde indtil 2 Aar

eller under særdeles formildende Omstændigheder med Fængsel paa Vand og Brød, ikke under 2 Gange 5 Dage. Er den forhen ugifte Person ved Egtteskabets Indgaaelse herom uvidende, men fortsætter Samlivet efter at være kommen til Kundskab derom, bliver Straf af Fængsel at anvende.

§ 158.

Børn med legemlig Omgang Sted mellem Slægtninge i op- og nedstigende Linie, straffes Forældrene med Tugthuusarbejde fra 4 indtil 10 Aar, og Børnene med Forbedringshuusarbejde eller under formildende Omstændigheder med Fængsel paa Vand og Brød, ikke under 4 Gange 5 Dage.

§ 159.

Den, som har legemlig Omgang med sit Stifbarn eller med nogen af dets Afkom eller med sit Svigerbarn eller med sin i nedstigende Linie Beslægtedes Svigerbarn, ansees med Strafarbejde indtil 6 Aar, og skal den, som har legemlig Omgang med sin eller med nogen af sine Forældres Stiffader eller Stifmoder eller med nogen af sin Egtfælles Forældre eller Slægtninge i opstigende Linie, straffes med Forbedringshuusarbejde indtil 2 Aar; dog kan Straffen, hvad Stifbørn eller disses Afkom angaaer, under formildende Omstændigheder nedsættes til Fængsel, ikke under 2 Maanedes simpelt Fængsel.

§ 160.

Hvo som har legemlig Omgang med en Person, med hvem han eller hun staaer i en paa legemlig Omgængelse udenfor Egtteskab grundet Svogerskabsforbindelse af den i foregaaende § omhandlede Art, straffes med Fængsel, dog ikke under 1 Maanedes simpelt Fængsel.

§ 161.

For legemlig Omgang mellem Heel- eller Halvsødsfænde bliver Strafarbejde indtil 6 Aar at idømme, dog at Straffen, hvis Slægtskabsforbindelsen ikke grunder sig paa Egtteskab, kan nedsættes til Fængsel, ikke under 2 Maanedes simpelt Fængsel.

§ 162.

Have de, som ere saaledes beslagtede eller besvoglede, at de ikke uden Bevilling maae indgaae Ægteskab sammen, legemlig Omgang med hinanden, straffes de med Fængsel eller Bøder. Lige Straf finder Anvendelse paa saadanne Beslagtede eller Besvoglede, naar de indgaae Ægteskab med hinanden uden dertil forinden at have erhvervet den fornødne Tilladelse.

§ 163.

Den, der misbruger sin Stilling til at forføre sit Fosterbarn, sin Myndling eller et ham til Underviisning og Opdragelse betroet Fruentimmer til Samleie, ansees med Strafarbeide indtil 6 Aar eller under formildende Omstændigheder med Fængsel paa Vand og Brød ikke under 2 Gange 5 Dage. Dog bortfalder al Straf, hvis de komme i Ægteskab sammen.

§ 164.

Dens Utugt af Bestyrer, Forstander eller Opsynsmand ved Fængsel, Straffeanstalt, Fattighuus, Opfostringshuus, Helbredelsesanstalt eller anden saadan Indretning med et under hans Opsyn staaende Fruentimmer, straffes han med Fængsel eller under skjærpende Omstændigheder med Forbedringshuusarbeide indtil 2 Aar.

§ 165.

Den, som ved Vold eller Trudsel om øieblikkelig livsfarlig Vold tiltvinger sig Samleie med en uberygtet Kvinde, straffes med Fængselarbeide, ikke under 4 Aar, eller, hvis hun derved omkommer, efter Omstændighederne paa Livet. Dens saadan Færd mod berrygtet Kvinde, bliver en forholdsmaessig ringere Straf at anvende, dog ikke under 2 Aars Forbedringshuusarbeide.

§ 166.

Forstaffer Nogen sig Samleie med en Kvinde ved Trudsel, der uden at kunne henføres under de i § 165 ommeldte dog med Føie

kunde antages at medføre Fare for hendes eget eller hendes Nærmestes Liv, Helbred eller Belfærd, bliver Strafarbeide fra 1 indtil 8 Aar at anvende, hvilken Straf dog, hvis Qvinden er berøgtet, bliver forholdsmæssig at nedsætte, ikke under den laveste Grad af Forbedringshunsarbeide.

§ 167.

Den, som forklaffer sig legemlig Omgang med en Qvinde, der befinder sig i en Tilstand, hvori Brugen af hendes fri Villie er hende betagen eller hun er ude af Stand til at modsætte sig Gjerningen, straffes, hvis han selv i den nævnte Hensigt har fremkaldt saadan Tilstand, paa samme Maade som i § 165 bestemt; i andet Fald bliver Strafarbeide fra 1 til 8 Aar og, naar det er en berøgtet Qvinde, en forholdsmæssig ringere Grad af Strafarbeide eller under formildende Omstændigheder Fængsel paa Vand og Brød at anvende.

§ 168.

Bringer Nogen ved List eller Magt en Qvinde i sin Vold for at formaae hende til Utugt, ansees han med Strafarbeide indtil 8 Aar, hvilken Straf dog, forsaavidt Qvinden er berøgtet, under formildende Omstændigheder kan nedsættes til Fængsel paa Vand og Brød, ikke under 4 Gange 5 Dage. Skee det for at formaae hende til Ægteskab, bliver en efter Omstændighederne indtil det Halve nedsat Straf at anvende.

§ 169.

Den, som forleder et Fruentimmer til at tilstaae sig Samleie ved at faae hende til at antage, at et gyldigt Ægteskab er indgaaet, eller ved at benytte sig af en anden Bildfarelse hos hende, i hvis Følge hun anseer Samleiet som ægteskabeligt, ansees med Strafarbeide indtil 8 Aar.

§ 170.

Bedriver Nogen Utugt med et Pigebarn under 12 Aar, ansees han med Strafarbeide indtil 8 Aar, forsaavidt Gjerningen ikke efter sin øvrige Beskaffenhed medfører høiere Straf.

§ 171.

Den, som til Utugt forfører et Pigebarn i en Alder af 12 indtil 16 Aar, straffes med Fængsel, ikke under 2 Maanedes simpelt Fængsel, eller under skjæpende Omstændigheder med Forbedringshuusarbejde indtil 2 Aar. Tiltale finder dog kun Sted paa Forældres eller Barges Forlangende.

§ 172.

Den, som bortfører et ugift Fruentimmer under 18 Aar med hendes Samtykke, men uden hendes Forældres eller Barges Vinde, for med hende at øve Utugt eller for at indgaae Egteskab med hende, straffes med Fængsel, ikke under 1 Maanedes simpelt Fængsel, eller, hvor Hensigten har været at øve Utugt, og under iøvrigt skjæpende Omstændigheder, med Forbedringshuusarbejde indtil 1 Aar. Dog skal, hvis han ægter hende, Paatale kun finde Sted, saafremt hendes Forældre eller Bærge derpaa gjøre Fordring.

§ 173.

Gjer Nogen sig under de i §§ 158—167, 170 og 171 omhandlede Forudsætninger skyldig i ueteerligt Forhold, uden at legemlig Omgang finder Sted, bliver en forholdsømmæssig mindre Straf at anvende.

§ 174.

Omgjængelse mod Naturen straffes med Forbedringshuusarbejde.

§ 175.

Naar Personer af forskjelligt Køn uagtet Dyrighedens Advarsel om at sjerne sig fra hinanden vedblive at føre et forargeligt Samliv, straffes de med Fængsel.

§ 176.

Udlægger et Fruentimmer falskelig Nogen som Barnefader, bliver hun at straffe med Fængsel eller under formildende Omstændigheder med Bøder. Samme Straf er anvendelig paa den Mandsperson, der

falskelig udgiver sig for Barnefader, saavelsom paa det Fruentimmer, der falskelig udgiver sig for Moder til en Andens Barn.

§ 177.

Fruentimmer, som imod Politiets Advarsel søge Erhverv ved Utugt, straffes med Fængsel.

§ 178.

Naar Noget, som er vidende eller har Formodning om at være beheftet med venerisk Smitte, over Utugt med en Anden, bliver Straff af Fængsel, eller under skjærpnde Omstændigheder Forbedringshuusarbejde, at anvende.

§ 179.

De, som gjøre sig skyldige i Rufferi, saavelsom de, der for Betaling tilstede Personer af forskjelligt Kjøn Udgang til deres Bøliger for der at øve Utugt, eller som imod Politiets Forbud have Fruentimmer tilhuse, der ernære sig ved Løsagtighed, straffes med Forbedringshuusarbejde eller Fængsel paa Band og Brød.

§ 180.

Forældre, Børger, Lærere eller Andre, der forføre deres Børn, Myndlinge eller de til deres Baretægt eller Opdragelse betroede Personer til Løsagtighed, ansees med Straf arbejde indtil 6 Aar.

Den Egtemand, der tvinger sin Hustru til utugtlig Omgang med Andre eller uden hendes Vidende og Billie giver Andre Leilighed til at forskaffe sig legemlig Omgang med hende, straffes med Forbedringshuusarbejde. Tilskynder han for Bindings Skyld sin Hustru til utugtlig Omgang med Andre, straffes han med Fængsel paa Band og Brød.

§ 181.

Den, som offentliggjør et utugtigt Skrift, straffes med Fængsel eller Bøder. Den samme Straf er anvendelig paa den, som sælger,

uddeler eller paa anden Maade udbreder eller som offentlig udstiller utugtige Afbildninger.

§ 182.

Den, som ved uteerligt Forhold krænker Blufærdigheden eller giver offentlig Forargelse, straffes med Fængsel paa Bånd og Brød eller med Forbedringshuusarbeide.

Attende Kapitel.

Om Manddrab.

§ 183.

Den, som forsætlig stiller et andet Menneſte ved Livet, straffes, forſaavidt Gjerningen ikke efter ſin Beſkaffenhed medfører høiere Straf, med Tugthuusarbeide fra 8 Aar indtil paa Livstid.

§ 184.

Har Drabsmanden udøvet Gjerningen i en ved Miſshandling eller grov Fornærmelse mod ham ſelv eller hans Nærmeste af den Dræbte fremkaldt oprørt Sindſtemning, kan Straffen nedsættes til 2 Aars Forbedringshuusarbeide eller under ſæddeles formildende Omſtændigheder til Fængſel, dog ikke under 1 Aar.

§ 185.

Har en forſætlig udøvet Vægemsfornærmelse havt Døden til Følge, anſees den Skyldige med Strafarbeide fra 2 til 12 Aar. Hvis Døden imidlertid maa tilſkrives ſaadanne tilfældige Omſtændigheder, at Gjerningsmanden ikke har kunnet forudſee ſamme ſom en rimelig Følge af Gjerningen, bliver en ringere Straf at anvende, ſom endog kan nedsættes til Fængſel, dog ikke under 6 Maaneders ſimpelt Fængſel.

§ 186.

Har den, der ved en forsætlig tilføiet Legemsfornærmelse har forarsaget en Andens Død, udøvet Gjerningen i en ved Mishandling eller grov Fornærmelse mod ham selv eller hans Nærmeste af den Dræbte fremkaldt oprørt Sindstemning, kan Straffen nedsættes, under iøvrigt formildende Omständigheder endog til Fængsel, dog ikke under 6 Maaneders eller i de i § 185 sidste Punktum ommeldte Tilfælde ikke under 3 Maaneders simpelt Fængsel.

§ 187.

Den, som med Overlæg stiller et andet Menneske ved Livet, skal have sit Liv forbrudt.

§ 188.

Dræber Noget forsætlig sin Slægtning i opstigende Linie eller Ægtefælle, med hvem han lever i Samliv, skal han have sit Liv forbrudt. Dog kan Straffen under særdeles formildende Omständigheder gaae ned til Tugthuusarbejde, ikke under 8 Aar, og i det i § 184 nævnte Tilfælde endog til Forbedringshuusarbejde i 2 Aar.

§ 189.

En Moder, som forsætlig dræber sit uægte Barn under eller strax efter Fødselen, ansees med Strafarbejde fra 2 indtil 12 Aar; er Gjerningen imidlertid udført efter en før Fødselen fattet Beslutning, bliver Straf af Tugthuusarbejde fra 4 Aar indtil paa Livstid at anvende.

§ 190.

Et frugtsommeligt Fruentimmer, der forsætlig fordriver sit Foster eller dræber det i Moders Liv, ansees med Strafarbejde indtil 6 Aar.

Samme Straf er anvendelig paa den, som med Moderens Samtykke i saadan Hensigt anvender Midler paa hende med den anførte Virkning.

Efter det uden hendes Vidende og Villie, straffes Gjerningsmanden med Tugthuusarbejde fra 4 indtil 16 Aar og under særdeles skjærpende Omständigheder paa Livstid.

§ 191.

Naar et udenfor Ægteskab besvangret Fruentimmer føder i Dølgemaal og Barnet derefter findes at være dødt, uden at det kan oplyses, at Døden er indtraadt før Fødselen, straffes hun, forsaavidt hendes Forhold iøvrigt ikke medfører høiere Straf, med Forbedringshuusarbejde eller under formildende Omstændigheder med Fængsel, dog ikke under 4 Maaneders simpelt Fængsel.

§ 192.

Viser noget udenfor Ægteskab besvangret Fruentimmer ellers uforsvarlig Omgang ved sin Barnefødsel, og Barnet derefter findes at være dødt, uden at det kan oplyses, at Døden er indtraadt før Fødselen, straffes hun med Forbedringshuusarbejde indtil 2 Aar eller under formildende Omstændigheder med Fængsel, dog ikke under 2 Maaneders simpelt Fængsel.

§ 193.

Den, som dræber en Anden efter dennes bestemte Begjæring, straffes med Forbedringshuusarbejde eller under særdeles formildende Omstændigheder med Fængsel, dog ikke under 3 Maaneders simpelt Fængsel.

Hjælper Nogen en Anden til at begaae Selvmord, straffes han med Fængsel.

§ 194.

Den, som udsætter et spædt Barn eller i hjælpeløs Tilstand forlader en under hans Varetægt staaende Person, straffes med Forbedringshuusarbejde eller under formildende Omstændigheder, navnlig hvis Gjæringen ikke har medført Fare for den Paagjældendes Liv eller Helbred, med Fængsel, ikke under 2 Maaneders simpelt Fængsel. Har Handlingen medført det udsatte Barns eller den forladte Persons Død eller en betydelig Legemsbeskadigelse (§ 201), uden at dette dog har været tilfaldet, kan Straffen stige til Tugthuusarbejde i 12 Aar.

§ 195.

Den, som ved Uagtsomhed bliver Aarsag til en Andens Død, straffes, forsaavidt Handlingen ikke efter sin Beskaffenhed medfører større Straf, med Fængsel, dog ikke under 14 Dages simpelt Fængsel, eller med Bøder, ikke under 20 Rdl. Under særdeles skjærpende Omstændigheder kan Forbedringshuusarbejde indtil 2 Aar anvendes.

§ 196.

Undlader Nogen at komme den, som er stedt i Livsfare, til Hjælp, naar det var ham muligt uden Fare for Liv eller Helbred, straffes han, hvis den Anden omkommer, med Fængsel eller Bøder. Samme Straf rammer den, der ikke sørger for de efter Omstændighederne mulige Redningsmidlers Anvendelse paa Hængte, Drukne eller paa anden Maade tilsyneladende Omkomne.

Tittende Kapitel.

Om Bold paa Person og Legemsbestadigelse.

§ 197.

Den, som overfalder en Anden med Hug og Slag eller anden personlig Bold uden dog at tilføie ham Saar eller anden Skade, bliver, naar den Fornærmede under en af ham anlagt Sag derpaa gjør Paastand, at straffe med Bøder, dog at efter Omstændighederne Straf af Fængsel kan anvendes, navnlig naar Bolden har været overlagt.

§ 198.

Over saadan Bold imod Slægtninge i opstigende Linie, straffes den Skyldige med Fængsel, ikke under 4 Maaneders simpelt Fængsel, eller med Forbedringshuusarbejde indtil 2 Aar.

§ 199.

Den, som mishandler sin Ægtefælle, med hvem han lever i Samliv, bliver, om Mishandlingen end ikke efterlader Saar eller anden Skade, at straffe med Fængsel eller under skjærpende Omstændigheder med Forbedringshuusarbejde indtil 2 Aar.

Paa samme Maade straffes den, der mishandler sine egne eller Andres til hans Omsorg betroede Børn.

§ 200.

Tilføier Nogen en Anden Saar eller Skade paa Helbred, som dog ikke er af saa stor Betydning som den nedenfor i § 201 ommeldte, straffes han med Fængsel eller under skjærpende Omstændigheder med Strafarbejde, der i de i §§ 198 og 199 omhandlede Tilfælde endog kan stige indtil 4 Aar. Er Volds handlingen ikke udøvet med Overlæg, kan Straffen dog under iøvrigt formildende Omstændigheder nedsættes til Boder, ikke under 20 Rdlr.

I de her omhandlede Tilfælde kan ifølge den Fornærmedes Begjæring Tiltale bortfalde, naar ingen betydelig Skade er skeet.

§ 201.

Vemlæster Nogen en Anden, berøver ham Synet eller Hørelsen eller tilføier ham saadan Skade, at Haand, Fod, Die eller andet Lem af lige Bigtighed bliver ubrugbart, eller at hans Sjæls- eller Vægelseskræfter iøvrigt blive saaledes svækkede, at han er udfikket til at udføre sine Kaldspligter eller det daglige Livs Syssler enten for bestandig eller for en længere ubestemt Tid, ansees den Skyldige med Strafarbejde indtil 12 Aar.

Naar den indtraadte Skade imidlertid maa tilskrives saadanne tilfældige Omstændigheder, at Gjærningsmanden ei har kunnet forudsee samme som en rimelig Følge af Gjærningen, bliver en ringere Straf at anvende, som endog kan nedsættes til Fængsel, dog ikke under 4 Maaneders simpelt Fængsel.

§ 202.

Er en Volds gjerning af den i § 201 ommeldte Beskaffenhed

udøvet i en ved Mishandling eller grov Fornærmelse mod Boldsmanden eller hans Nærmeste af den Overfaldne fremkaldt oprørt Sindstemning, kan Straffen under iøvrigt formildende Omstændigheder nedsættes til Fængsel, dog ikke under 3 Maaneders eller i de i § 201 sidste Udsnit ommeldte Tilfælde ikke under 2 Maaneders simpelt Fængsel.

§ 203.

Tilføies de i § 201 omhandlede Bestadigelser under Slagsmaal, kan Straffen nedsættes, under iøvrigt formildende Omstændigheder endog til 2 Maaneders simpelt Fængsel.

Have to eller flere Personer tilføiet hinanden Hug, Slag eller anden Vold, der gaaer ind under § 197, og Sag i den Anledning finder Sted, kan Strafansvaret for den ene eller begge Parter efter Omstændighederne bortfalde.

§ 204.

Den, som ved Uagtsomhed bliver Uarsag til, at en Legemsbestadigelse af den i § 201 omhandlede Art tilføies en Anden, straffes med Fængsel eller Boder.

Tyvende Kapitel.

Om Duel.

§ 205.

Den, som i Duel dræber en Anden eller tilføier ham betydelige Legemsbestadigelser (§ 201), straffes med simpelt Fængsel, ikke under 3 Maaneder. Dog kan Straffen stige indtil 5 Aars Statsfængsel, naar det mellem Parterne har været vedtaget, at Kampen skulde fortsættes, indtil den Enes Død indtraadte.

Har Noget under Duellen ved forsætlig Overtrædelse af Bed-

tægt eller Aftale forarsaget den Andens Død eller en af de nævnte Legemsbeskadigelser, bliver den efter Tilfældets Bestaffenhed almindelig foreskrevne Straf at anvende.

§ 206.

Har Duellen medført en af de i foregaaende § nævnte Følger, blive Sekundanterne at straffe med simpelt Fængsel, ikke under 2 Maaneder, naar de enten forsætlig overtræde de Pligter, der ifølge Bedtægt eller Aftale paahvile dem, eller, uagtet de have været vidende om, at Duellen skulde fortsættes, indtil den Enes Død indtraadte, ikke have modsat sig Udførelsen af en saadan Overeenskomst.

Et og tyvende Kapitel.

Om Krænkelser af Andres Frihed.

§ 207.

Den, som ved BOLD eller Trudsel om BOLD tvinger en Anden til at gjøre, taale eller undlade Noget, straffes, forsaavidt hans Forhold ikke efter sin Bestaffenhed medfører høiere Straf, med Bøder eller Fængsel eller under særdeles skjærpende Omstændigheder med Forbedringshuusarbejde indtil 1 Aar.

§ 208.

Den, som uberettiget binder eller indespærre Rogen eller paa anden Maade betager ham hans personlige Frihed, straffes med Fængsel eller under skjærpende Omstændigheder med Forbedringshuusarbejde indtil 2 Aar. Har Handlingen medført længere Tids Frihedsberøvelse eller havt skadelig Indflydelse paa den Fornærmedes Sjæls- eller Legems-tilstand, eller er Rogen bortført til fremmede Lande, hensat paa et affondret Sted, hvorfra han ikke ved egen Hjælp kan komme bort, eller bleven undergivet uberettigede Personers Magt, kan en høiere

Grad af Strafarbejde anvendes og Straffen under særdeles skjærpende Omstændigheder endog stige til Tugthuusarbejde indtil 12 Aar.

§ 209.

Offentlig Baatale finder i de i § 207 og i § 208 1ste Punktum omhandlede Tilfælde iffun Sted, naar den Skyldiges Forhold antages at egne sig til større Straf end Bøder eller simpelt Fængsel.

§ 210.

Hvis Nogen ved List eller Magt unddrager Forældre eller andre rette Bedkommende et Barn under 15 Aar, straffes han med Fængsel, ikke under 2 Maaneders simpelt Fængsel, eller under skjærpende Omstændigheder, navnlig naar det er skeet i egenlystigt eller usædeligt Diemed, med Strafarbejde indtil 8 Aar.

§ 211.

Med Hensyn til Straffen for Negerhandel og Deelagtighed i denne Forbrydelse forbliver det ved Forskrifterne i Fdg. af 3 Juli 1835 sammenholdt med denne Lovs Kap. 2 §§ 11—16.

To og tyvende Kapitel.

Om Grefornærmelser.

§ 212.

Krænker Nogen en Andens Gre ved ubefoiet at tillægge ham Handlinger, der vilde gjøre ham uværdig til Medborgeres Agtelse, eller om ham at bruge Benævnelser, som alene kunde hjemles ved saadanne Handlinger, straffes han med Bøder fra 20 indtil 500 Rdl. eller med simpelt Fængsel fra 14 Dage indtil 6 Maaneder.

§ 213.

Skeer det i et trykt Skrift eller paa anden Maade, hvorved Grefornærmelsen erholder en større Udbredelse, eller paa Steder eller til

Lider, der i høi Grad forøge det Krænkende i Yttringen, straffes den Skyldige med simpelt Fængsel, ikke under 3 Maaneder, eller med Bøder, ikke under 100 Rdl.

§ 214.

For andre ubesøiede Sigtelser, der maae nedsætte den Angrebnes borgerlige Afgtelse, samt for Uqvemsord eller Skjældsord saavelsom for enhver ved Lader eller Jagter eller anden Gjerning, der tilkjendegiver Ringeaagt eller krænker Nogens Erbarhed, udviist Fornærmelse anvendes Bøder indtil 500 Rdl. eller simpelt Fængsel indtil 6 Maaneder.

§ 215.

I de i §§ 212—214 omhandlede Tilfælde blive derhos de ubesøiede Udladelser efter den Fornærmedes Paastand at kjende døde og magtesløse.

§ 216.

Naar Fornærmelsen tilbagegives Fornærmeren, kunne Domstolene enten for begge Personer eller for den ene af dem anvende ringere Straf eller efter Omstændighederne endog lade Straffen aldeles bortfalde.

§ 217.

For saadanne offentlige Meddelelser om personlige og huuslige Forhold, hvorved Privatlivets Fred krænkes, bødes fra 10 til 200 Rdl.

§ 218.

Den, der krænker Huusfreden ved uberettiget at trænge sig ind i en Andens Bolig eller vægre sig ved paa Opfordring at forlade samme, straffes med Bøder indtil 100 Rdl. eller simpelt Fængsel indtil 3 Maaneder.

§ 219.

De i dette Kapitel nævnte Handlinger kunne alene paatales af den Fornærmede eller af den, som ifølge Lovgivningen er berettiget til at handle paa hans Begne. Er den, om hvem de fornærmende

Udtryk ere brugte, afgaaet ved Døden, ere hans Ægtefælle, Forældre, Børn eller Sødskende berettigede til at paatale samme, hvad enten Fornærmelsen er fremført i hans levende Live eller efter hans Død.

Tre og tyvende Kapitel.

Om falske Angivelser og Klagemaal.

§ 220.

Den, der ved falsk Angivelse om en forevet Lovovertrædelse bevirker, at Øvrigheden sætter sig i Virksomhed til sammes Opdagelse, straffes, forsaavidt intet andet Onde derved maatte være tilsigtet, med Fængsel eller Bøder.

§ 221.

Hvo som imod bedre Vidende for Øvrigheden angiver Nogen for en Forbrydelse, hvori han er uskyldig, straffes med Fængsel eller efter Omstændighederne, navnlig naar der i Loven er foreskrevet Livsstraf eller Strafarbejde for den Forbrydelse, hvorfor den Paa-gjældende angives, med Strafarbejde indtil 6 Aar.

§ 222.

Hvo som til Kongen, Ministerierne eller Øvrigheden, eller til nogen af de lovgivende Forsamlinger, indgiver aabenbar falske Klagemaal, straffes med Fængsel eller Bøder, eller under skjærpende Omstændigheder med Forbedringshuusarbejde indtil 1 Aar, forsaavidt ikke Slutningsbestemmelsen i § 221 maatte medføre høiere Straf. Er det en Sagfører eller anden Embedsmand, som gjør sig skyldig i en saadan Forbrydelse, dertil forleder Andre eller dermed er dem behjælpelig, bliver han efter Omstændighederne tillige at domme til at have sit Embede forbrudt.

§ 223.

Indklæder Nogen en Ansøgning eller Klage til Kongen, Ministerierne, Øvrigheden eller nogen af de lovgivende Forsamlinger i utilbørlige eller usømmelige Udtryk, bliver han at straffe med Bøder.

Samme Straf er anvendelig paa den, der paa en Ansøgning eller Klage urigtig angiver sig som Forfatter af samme.

Fire og tyvende Kapitel.

Om Tyveri og Ran.

§ 224.

Den, som gjør sig skyldig i simpelt Tyveri, straffes første Gang med Fængsel paa Band og Brød, ikke under 5 Dage; dog kan Straffen under skjærpende Omstændigheder, navnlig naar det Stjaalne er af betydelig Værdi, naar Egl er brudt eller Gjemme aabnet ved Bold, Diriser, falske eller tillistede Nøgler, naar Tyveriet er udøvet mod Skibbrudne, under Ildbrand eller lignende Ulykkestilsælde, eller naar den Skyldige stod i den Bestjaalnes Tjeneste eller hans Forhold til denne iøvrigt gav ham en særegen Leilighed til det begaaede Tyveri, stige indtil Forbedringshuusarbejde i 2 Aar.

§ 225.

Følgende Tyverier betragtes som grove og medføre første Gang, de begaaes, Strafarbejde indtil 6 Aar:

1. naar Nogen paa Marken stjæler Heste, Kvæg eller Faar;
2. naar Nogen i Kirken stjæler Ting, som høre til Kirken eller ere bestemte til at bruges til en kirkelig Handling, saa og naar Nogen opbryder og stjæler af Kirkeblokken;
3. naar Nogen stjæler Noget, der forsendes med Posten, medens det er under Postvæsenets Varetægt, hvortil ogsaa henregnes Borttagelsen af Breve;

4. naar Tyven ved Vold eller ved Diriker, falske eller tillistede Nøgler, har skaffet sig Indgang i Huus, den dertil hørende Gaard, Bærelser, aflukkede Loft- og Kjælderrum eller i Skib, eller det er skeet ved at stige over Huus, Muur eller andet saadant Luffe eller ved at stige ind igjennem Binduer, Skorstene eller andre saadanne Abninger, som ikke ere bestemte til Indgang. Har Tyven paa en af de her anførte Maader ved Nattetid skaffet sig Indgang i et beboet Sted eller beboede Veligheder i samme, eller har han indsnaget sig sammesteds for at kunne udøve Tyveri til hiin Tid, kan Straffen stige til Tugthuusarbeide i 8 Aar;
5. naar Tyven har været beredt paa til sit Forsvar at gjøre Brug af Vaaben eller andet slikt farligt Redskab, og kan i dette Tilfælde Straffen ligeledes stige til Tugthuusarbeide i 8 Aar.

§ 226.

Den, som efter een Gang at være dømt for Tyveri gjør sig skyldig i simpelt Tyveri, straffes med Fængsel paa Band og Brød, ikke under 3 Gange 5 Dage, eller med Forbedringshuusarbeide indtil 4 Aar.

Gjør den, som een Gang er dømt for grovt Tyveri, sig atter skyldig i et saadant, bliver Strafarbeide fra 1 til 10 Aar at anvende.

§ 227.

Findes den, som tidligere 2 Gange er dømt for Tyveri, derefter at have gjort sig skyldig i simpelt Tyveri, bliver han at ansee med Strafarbeide indtil 6 Aar. Er det et grovt Tyveri, hvori han findes skyldig, bliver Strafarbeide fra 1 til 12 Aar at anvende.

§ 228.

Stjæler Nogen 4de Gang eller oftere, bliver, hvis det sidst begaaede Tyveri er simpelt, Strafarbeide fra 1 til 10 Aar og, hvis det er et grovt Tyveri, fra 2 til 16 Aar eller under særdeles skjærpende Omstændigheder indtil paa Livstid at anvende.

§ 229.

Stjæler Børn mellem 10 og 15 Aar, straffes det med Niis eller med simpelt Fængsel eller med begge de nævnte Straffe i For-
 ening.

§ 230.

Borttagelse af paa Roden staaende Træer eller Dele af samme
 ansees som andet Tyveri.

§ 231.

Naar Frugter i anden Mands Have eller paa dennes Mark eller
 Jøde- eller Drifkevarer borttages til umiddelbar Fortæring eller dog
 af ubetydelig Værdi, uden at der i den Maade, hvorpaa den Paa-
 gjældende har banet sig Adgang til de Steder, hvor Frugterne eller
 Varerne fandtes, er Noget, som udelukker Handlingen fra den mildere
 Bedømmelse, eller naar iøvrigt den borttagne Gjenstands Ubetydelighed
 i Forbindelse med de særegne Omstændigheder, hvorunder Borttagel-
 sen har fundet Sted, medfører, at Handlingen har en væsentlig rin-
 gere Grad af Strafverdighed end Tyveri i Almindelighed, bliver
 Straf af Bøder indtil 20 Rd. eller simpelt Fængsel indtil 1 Maaned
 at anvende, dog at Paatale kun finder Sted, naar den Forurettede
 begjærer det.

§ 232.

Sætter Nogen sig paa ulovlig Maade i Besiddelse af anden
 Mands Gods for at benytte sig af samme til et bestemt Brug, straf-
 fes han med Fængsel eller Bøder.

§ 233.

Den, som gjør sig skyldig i Ran, straffes som for Tyveri.

§ 234.

Den, som gjør sig skyldig i Hæleri ved uden foregaaende derom
 truffen Aftale at tilforhandle sig eller paa anden Maade modtage eller
 fordølge stjaalne Koster, straffes 1ste Gang med Fængsel paa Band
 og Brød, ikke under 2 Dage, eller med Forbedringshuusarbejde indtil 1

Åar, 2den Gang med Fængsel paa Vand og Brød, ikke under 5 Dage, eller med Forbedringshuusarbeide indtil 2 Åar, 3die Gang med lige Fængsel, ikke under 2 Gange 5 Dage, eller med Forbedringshuusarbeide indtil 3 Åar, og, skeer det oftere, med Fængsel paa Vand og Brød, ikke under 4 Gange 5 Dage, eller med Strafarbeide indtil 6 Åar.

§ 235.

Gjør Nogen Bane eller Næringsvei af at tilforhandle sig eller paa anden lignende Maade at modtage stjaalne Koster, straffes han 1ste Gang med Fængsel paa Vand og Brød, ikke under 4 Gange 5 Dage, eller med Forbedringshuusarbeide indtil 4 Åar, og, skeer det oftere, med Strafarbeide indtil 8 Åar.

§ 236.

Gjør Nogen sig ellers medskyldig i Tyveri, bliver han at straffe efter Reglerne i denne Lovs Kap. 5, saaledes at Straffen, naar den Skyldige tidligere een eller flere Gange er dømt for Tyveri eller Meddeeltagighed heri, bliver at bestemme i Forhold til de for 2den Gang eller oftere begaaet Tyveri foreskrevne Straffe.

Begaaes Tyveri af den, der tidligere er dømt for anden Medskyld deri end Hæleri, kan han ikke straffes ringere, end om han igjen havde gjort sig skyldig i saadan Meddeeltagighed.

§ 237.

De Domme, som forhen ere Nogen overgaaede for Tyveri eller anden Meddeeltagighed deri end Hæleri, blive, naar han derefter gjør sig skyldig i sidstnævnte Forbrydelse, at tage i Betragtning til Straffens Skjærpelse paa samme Maade, som om han derved var befunden skyldig i Hæleri.

Er Nogen, som nu skal dømmes for Tyveri eller Meddeeltagighed deri, forhen dømt for Hæleri, kan han i intet Tilfælde dømmes mildere, end om den nye Forbrydelse bestod i Hæleri.

§ 238.

Dersom Nogen, som redelig er kommen i Besiddelse af stjaalne Koster, lægger Dolgemaal paa samme, naar de efterlyses, men det

efter Omstændighederne maa antages, at han derved alene har ladet sig bestemme af øieblikkelig Forlegenhed eller Frygt, bliver han kun at straffe med Bøder eller simpelt Fængsel, og kan endog al Straf bortfalde, dersom han selv af egen Drift kommer frem med Kosterne.

Fem og tyvende Kapitel.

Om Røveri.

§ 239.

Den, som ved personlig Vold eller Trudsel om saadan fratager eller aftvinger en Anden Penge, Gods, Forskrivning eller andet Dokument, der begrunder Rettigheder eller der kunde paadrage den Overfaldne eller Andre Forpligtelser eller stille ham eller Andre ved Rettigheder, saa og den, som bruger saadan Vold eller Trudsel for at fuldbyrde Tilvendelsen af anden Mands Eiendom eller bringe det borttagne i Sikkerhed, anses med Strafarbejde fra 1 til 10 Aar. Hvis betydelig Mishandling har fundet Sted eller Gjerningen iøvrigt har haft en særdeles farlig Charakter, saa og naar den Skyldige tilforn er dømt for Røveri, grovt eller oftere gjentaget Tyveri, kan Straffen stige til Tugthuusarbejde i 16 Aar og under særdeles skjærpende Omstændigheder endog til livsvarigt Tugthuusarbejde.

§ 240.

Gjør Nogen sig skyldig i Søroveri eller udruster Skib i saadant Diemed, straffes han med Tugthuusarbejde paa Livstid eller efter Omstændighederne, navnlig hvis Nogen er omkommen som Følge af det søroveriske Overfald, paa Livet.

§ 241.

Den, som, uden at Handlingen gaaer ind under § 239, for at forskaffe sig eller Andre Fordeel truer Nogen med Skade paa Liv,

Lemmer, Frihed, Vre eller Gods, straffes med Forbedringshuusarbeide eller under særdeles formildende Omstændigheder med Fængsel, dog ikke under 3 Maaneders simpelt Fængsel.

§ 242.

Domme, der ere overgaaede Nogen efter §§ 239—241, skulle i Tilfælde af at den Paagjældende senere findes skyldig i Tyveri have samme Virkning, som om det havde været Tyvdomme.

Fremdeles blive Straffedomme for Meddeelagtighed i Røveri og for Haleri eller anden Meddeelagtighed i Tyveri at sætte i Klasse med hinanden i Henseende til den Forbrydelses Gjentagelse efter §§ 234, 236 og 237 tillagte Virkning.

Sex og tyvende Kapitel.

Om ulovlig Omgang med Hittegods og nogle dermed beslægtede Forbrydelser.

§ 243.

Den, som ikke oplyser, hvad han har fundet, straffes med Fængsel, og kan Straffen under særdeles skjærpende Omstændigheder, navnlig i Gjentagelsestilfælde, stige til Forbedringshuusarbeide i 2 Aar. Er den fundne Gjenstand af ubetydelig Vardi, og Omstændighederne iøvrigt tale til Fordeel for den Paagjældende, kan Straffen nedsættes til Bøder eller endog aldeles bortfalde.

§ 244.

Bestemmelserne i foregaaende § komme ogsaa til Anvendelse paa den, der fordølger eller ulovlig tilegner sig anden Mands Gods, hvoraf han paa anden Maade tilfældig er kommen i Besiddelse.

§ 245.

Naar Nogen underslaaer eller paa anden Maade uredelig omgaaes med strandet Gods, bliver han at straffe med Fængsel paa Band og Brød eller under særdeles formildende Omstændigheder med simpelt Fængsel eller Bøder; dog kan Straffen under skærpende Omstændigheder stige til Forbedringshuusarbeide i 4 Aar.

§ 246.

Den, som udplyndrer sig, uden at Handlingen efter sin Besskaffenhed kan ansees som Tyveri, straffes med Fængsel eller under skærpende Omstændigheder med Forbedringshuusarbeide indtil 2 Aar.

Syv og tyvende Kapitel.

Om Bedrageri.

§ 247.

Den, som ved at udgive sig for en anden Person, end han er, eller ved at foregive at være berettiget til at handle paa anden Mands Begne fravender Nogen Penge eller Gods, eller som svigagtig modtager, hvad en Anden paa Grund af urigtigt Kjendskab til Omstændighederne troer sig pligtig til at betale eller afgive til ham, eller som ved falske Foregivender forleder Nogen til at købe eller paa anden lignende Maade at modtage en Gjenstand for noget væsentlig Andet og Værdifuldere, end den er, eller som, uden Hensigt til at betale, tager Varer paa Kredit, straffes med Fængsel paa Band og Brød, ikke under 5 Dage, eller med Forbedringshuusarbeide indtil 2 Aar, og kan Straffen under særdeles skærpende Omstændigheder, ligesom og naar Forbrydelsen oftere gjentages, stige indtil 6 Aars Estrafarbeide.

§ 248.

Samme Straf kommer til Anvendelse paa den, som for at holde en Anden, hvad der lovlig tilkommer denne, fragaaer Modtagelsen af, hvad der er betroet ham til Laan, være sig Penge eller Andet, til Leie, Forvaring, Pant eller paa anden saadan Maade, saavel som paa den, der svigagtig nægter den Tilbagegivelse eller Betaling, der har fundet Sted, saa og paa den, som underslaaer noget et Dødsbo tilhørende Gods eller fordølger en samme tilkommende Fordring, hvilken han er pligtig at opgive, eller som fremfører opdigtede Fordringer i et Dødsbo eller ved anden Leilighed, hvor de paa Grund af Vedkommendes Mangel paa Kundskab om Omstændighederne kunne ventes at sættes igjennem, eller som i bedragerisk Hensigt berøver en Anden Midlerne til at gjøre en lovlig Fordring gjældende eller til at værge sig imod en urigtig Fordring ved at fravende ham Dokumenter eller tilintetgjøre disse eller gjøre dem ubrugelige.

§ 249.

Samme Straf anvendes fremdeles paa den, som i bedragerisk Hensigt afhænder eller pantsætter Gods, der ikke tilhører ham, eller hvorover Trediemand har erhvervet en Rettighed, med hvilken den, der ved hiin Handling skulde stiftes, er usforenelig, eller som paa anden svigagtig Maade, hvorved rette Eiers Eiendomsret kunde gaae tabt, tilegner sig, hvad der er ham betroet til Laan, Leie, Forvaring, Bestyrelse eller Pant, saa og paa den, der svigagtig bortflytter eller forstikker arresteret Gods.

§ 250.

Er det fremmede Penge, Nogen uberettiget anvender til eget Brug, skal det dog, dersom det ikke er ved at bryde Eegl eller Laas for de fremmede Penge, at han har sat sig i stand til at benytte dem, og han heller ikke svigagtig har fragaaet Modtagelsen, beroe paa den Forurettede, om han vil have Sagen forfulgt, ligesom han og, indtil Dom er affagt, kan frasalde Sagens fortsatte Forfulgning, og bortfalder alt Strafansvar, hvis den Skyldige, inden Dom i første Instans overgaaer ham, erstatter, hvad han saaledes har forbrugt.

§ 251.

Estraffebestemmelsen i § 247 kommer ligeledes til Anvendelse paa den, der forover Bedrageri i Epil, saa og paa den, der ved Signen, Maalen, Manen, Spaaen eller ved Hjælp af andre overtroiste Kunstner fravender Nogen Penge eller Gods.

§ 252.

Med den i § 247 bestemte Straf ansees endelig den, der ellers besviger Nogen paa lignende Maade, som i §§ 247—251 omtalt, forsaavidt ikke nogen anden Estraffebestemmelse kommer til Anvendelse.

Bedragerier, der vel ere beslagtede med de i det Foregaaende omhandlede, men dog ikke fuldkommen kunne sættes ved Siden af disse, straffes, naar den Forurettede derpaa andrager, med Boder eller Fængsel.

§ 253.

Er et Bedrageri, der ellers vilde være at straffe efter § 247, udøvet i en saa lidet betydnende Grad eller iøvrigt under saadanne særegne Omstændigheder, at samme har en væsentlig ringere Grad af Strafverdighed end Bedrageri i Almindelighed, bliver Straf af simpelt Fængsel indtil 1 Maaned eller under særdeles formildende Omstændigheder af Boder indtil 20 Rd. at anvende.

§ 254.

Den, som svigagtig tilvender sig Noget af det, der forsendes med Posten og er hans Varetægt undergivet, ansees med Strafarbejde indtil 8 Aar.

§ 255.

Den, som ved at benytte Sø-, Brand- eller anden Forsikkring gjør sig skyldig i svigagtig Omgang, ansees, hvad enten Forsikringen er tegnet i Kongeriget eller udenfor samme, med Strafarbejde indtil 6 Aar eller med Fængsel paa Vand og Brød, ikke under 2 Gange 5 Dage.

§ 256.

Naar Nogen, efterat hans Bo er taget under Behandling som fallit, eller paa en Tid, da han maatte forudsee sin forestaaende Fallit, i egennyttig Hensigt foretager Noget, der gaaer ud paa, at Boets lovlige Giendele eller Fordringer ikke komme samme tilgode, eller at urigtige Fordringer paa Boet gøres gjældende, eller naar Nogen til den sidstnævnte Tid i lige Hensigt optager nye Forskrænkninger, ansees han med Strafsarbejde indtil 6 Aar eller med Fængsel paa Band og Brød, ikke under 2 Gange 5 Dage.

§ 257.

Den, som til et af de ovennævnte Tidspunkter foretager Handlinger, ved hvilke han, dog uden derved at søge egen Fordeel, retsfridig begunstiger enkelte Kreditorer paa andres Bekostning, saasom ved at foretage Afhændelser mod et uforholdsmæssigt ringe Vederlag, ved at benytte, hvad han har under Hænder, til fortrinsviis at betale enkelte Kreditorer, eller ved at udstede Dokumenter, som under Falliten skulde give enkelte Kreditorer Fortrin fremfor de øvrige, straffes med Fængsel paa Band og Brød eller under særdeles formildende Omstændigheder med simpelt Fængsel, dog ikke under 1 Maaned.

§ 258.

Befindes det, at Nogen, som er pligtig til at føre Handelsbøger, og hvis Bo er kommet under Fallitbehandling, har forvansket, bortstaflet eller tilintetgjort disse Bøger eller har ført dem paa en uredelig Maade eller i svigagtig Hensigt undladt at føre dem, straffes han med Fængsel paa Band og Brød eller med Forbedringshuusarbejde indtil 2 Aar.

Har Fallenten gjort sig skyldig i grove Uordener i Henseende til Førelsen af sine Handelsbøger, bliver han at straffe med simpelt Fængsel indtil 6 Maaned.

§ 259.

Naar Nogen, hvis Bo er kommet under Fallitbehandling, be-

findes ved ødsel Levemaade, ved høit Spil, ved vovelige Foretagender, der ikke staae i Forhold til hans Formue, eller ved anden saadan letfindig Udfærd at have paaført sine Kreditorer betydelige Tab, bliver han, naar nogen af Voets Kreditorer derpaa andrager, at straffe med Fængsel.

Otte og tyvende Kapitel.

Om Falskmyntneri, Efterskriven og Forfalskning af Dokumenter og andet Falsk.

§ 260.

Den, som eftergjør dansk Mynt eller Nationalbankens Sedler, straffes med 2 indtil 12 Aars, og den, som forfalser samme, med 1 indtil 6 Aars Strafarbejde.

Forbrydelsen er fuldbyrdet, saasnart Mynten eller Seddelen er bleven forfærdiget eller forfalsket, om den end ikke er udgiven.

§ 261.

Den, som eftergjør fremmed Mynt eller fremmede Pengesedler, skal, om de end ei ere bestemte til Udgivelse her i Riget, ansees med Strafarbejde fra 1 indtil 8 Aar, og den, som forfalser dem, med Strafarbejde indtil 4 Aar.

§ 262.

Deeltager Nogen i et Falskmyntneri, der er begaaet i Udlandet under saadanne Omstændigheder, at Hovedmanden ikke her i Riget kan drages til Ansvar, ved heri Landet at udgive de falske Penge, bliver han at straffe, som om han selv var Gjerningsmanden.

§ 263.

Udgiver Nogen Penge, om hvilke det er ham vitterligt eller han har Formodning, at de ere eftergjorte eller forfalskede, uden at hans Forhold dog kan betragtes som Deelagtighed i Falskmyntneriet selv,

straffes han med Forbedringshuusarbeide indtil 2 Aar eller med Fængsel. Har han selv modtaget Pengene som ægte, straffes han med Fængsel eller Bøder.

§ 264.

Den, som falskelig skriver anden Mands Navn under Testament, Kontrakt, Gjældsbrief, Transport, Anviisning, Kaution, Fuldmagt, Qvittering eller noget andet privat Dokument, som sigter til at stifte Rettigheder eller have Forpligtelser, ansees med Strafarbeide fra 1 til 8 Aar; dog kan Straffen, naar Gjenstanden er af ubetydelig Værdi, eller iøvrigt under særdeles formildende Omstændigheder, navnlig naar Gjerningsmanden hverken har paaført eller tilstøttet at paaføre Andre nogen Skade, nedsættes endog til Fængsel paa Vand og Brød, ikke under 4 Gange 5 Dage.

§ 265.

Er det en Statsforfrevning, en Vexel eller et andet saadant til almindeligt Omløb bestemt Papir, med Hensyn til hvilket Forbrydelsen er begaaet, bliver Strafarbeide fra 1 til 12 Aar at idømme.

Samme Straf er anvendelig, naar Nogen paa lige Maade falskelig udfærdiger en Ministerial- eller Øvrigheds-Resolution, en Retsakt eller noget andet offentligt Dokument, der skulde indeholde en bindende Regel eller Afgjørelse eller og udgjøre et juridisk Beviis.

§ 266.

Skriver Nogen falskelig anden Mands Navn under Andragender, Vidnesbyrd, Paa eller andre Dokumenter, der ifølge deres Beskaffenhed ere af mindre Betydning end de i §§ 264 og 265 nævnte, bliver han at straffe med Fængsel paa Vand og Brød, ikke under 2 Gange 5 Dage, eller med Strafarbeide indtil 4 Aar.

§ 267.

De i §§ 264—266 foreskrevne Straffe skulle dog, naar det falske Dokument paa Grund af dets siensynlige Mangler har været mindre farligt, kunne nedsættes, efter Omstændighederne indtil det Halve.

§ 268.

Den, der efterskriver Kongens Navn, straffes med Tugthuusarbeide.

§ 269.

Den, som falskelig udfyllder et i en Andens Navn udstedt og af denne underskrevet, men til at udgives endnu ikke bestemt Dokument eller forsyner det med Segl, hvor dette udfordres til at give Dokumentet fuld Gyldighed, ansees, som om han falskelig havde underskrevet det.

§ 270.

Med samme Straf, som om han havde forsynet det med falsk Underskrift, ansees fremdeles den, der forfalcker Indholdet af et Dokument. Er Forfalskningen saa kjendelig, at Ingen uden aabenbar Uforsigtighed derved kunde stufes, kan Straffen nedsættes, efter Omstændighederne til det Halve.

§ 271.

Skriver Nogen opdigtede Navne under et Dokument, blive de for falsk Underskrift paa Dokumenter af samme Bessaffenhed givne Forskrifter at anvende med en forholdsmæssig Nedsættelse af Straffen, efter Omstændighederne til det Halve.

§ 272.

De i §§ 264—271 nævnte Forbrydelser ansees som fuldbyrdede, saasnart Falskneren har gjort Brug af Dokumentet eller givet det fra sig til Benyttelse af en Anden, uden Hensyn til om Nogen derved er bleven stuffet.

§ 273.

Den, der i svigagtig Hensigt forfærdiger urigtige Maal eller Bægtredskaber eller forandrer rette Maal eller Bægtredskaber, saavel som den, der benytter saadanne falske eller forfælskede Redskaber til dermed at bedrage Andre, straffes med Fængsel paa Band og Brod, ikke under 5 Dage, eller med Forbedringshuusarbeide indtil 2 Aar. Under særdeles skjærpende Omstændigheder, ligesom og naar Forbrydelsen oftere gjentages, kan Straffen stige indtil 6 Aars Strafarbeide.

Den, der i Handel og Vandel benytter Bægt eller Maal, som ikke lovlig er justeret, eller som ved Tid eller Brug er bleven forandret, straffes første Gang med Bøder indtil 100 Rdlr. og i Gjen- tagelsestilfælde med høiere Bøder eller Fængsel.

§ 274.

Med den i foregaaende §'s 1ste Stykke forestkrevne Straf anses fremdeles den, som falskelig forsyner Varer eller andre Gjenstande med et offentligt Stempel eller Mærke, der skal afgive Borgen for sammes Ægthed eller Godhed, eller som svigagtig tilvender sig slikt Stempel eller Præg paa Gjenstande, der ikke egne sig dertil, saavel som den, der uhjemlet anbringer Andres Mærke eller Stempel paa Varer, der ere af væsentlig ringere Beskaffenhed end den, som Stemplet eller Mærket antyder, eller som forfalster Varer, naar dette sker i betydeligt Omfang.

Ere de Varer, hvorpaa Andres Mærke eller Stempel uhjemlet er anbragt, ikke af nogen væsentlig ringere Beskaffenhed, bliver den i § 273 2det Stykke fastsatte Straf at anvende, dog at Baatale kun finder Sted, forsaavidt Nogen, som derved er forurettet, begjærer det. Saa kommer ogsaa den nyssnævnte Straffebestemmelse til Anvendelse med Hensyn til mindre, i Smaahandelen forefaldende, Vareforfalskninger, ved hvilke kun ubetydeligt Tab tilføies Nogen.

§ 275.

Den, som i bedragerisk Hensigt flytter, sætter eller borttager Skjælssteen eller forvansker andet Mærke, der betegner de forskjellige Eiendommers Grændser eller de dermed forbundne Rettigheder, bliver ligeledes at straffe efter Bestemmelsen i § 273 1ste Stykke.

§ 276.

Xi og tyvende Kapitel.

Om Brandstiftelse.

§ 276.

Sætter Nogen Ild paa Huus eller Skib, enten det er hans eget eller en Andens, under saadanne Omstændigheder, at han maatte ind-

see, at Andres Liv derved udsattes for aabenbar Fare, eller det skeer for at befordre Oprør, Plyndring eller anden saadan Forstyrrelse af Samfundsordenen eller for at forvolde en udstrakt Ødelæggelse, straffes den Skyldige med Tugthuusarbeide ikke under 8 Aar; dog kan Straffen, hvis Noget ved Ildbranden omkommer, stige til Livsstraf.

§ 277.

Sætter Noget ellers Ild paa anden Mandes Huus eller Skib, ansees han med Strafarbeide fra 2 til 12 Aar.

Lige Straf er den undergiven, som for at besvige Brandforsikringen eller i anden retsstridig Hensigt sætter Ild paa eget Huus eller Skib eller paa anden Mandes Huus eller Skib efter dennes Begjæring eller med hans Samtykke; dog kan Straffen i disse Tilfælde under formildende Omstændigheder, navnlig hvor Huset er affides beliggende og ikke beboet af Andre, nedsættes til Strafarbeide i 1 Aar.

Til Huus bliver at henføre ikke blot de ganske eller tildeels beboede eller til Beboelse indrettede Bygninger med de dertil hørende Udhuse, men ogsaa Kirker, Møller, Fabrikker, Magasinbygninger og alle andre Bygninger, som med dem kunne sættes i Klasse.

§ 278.

Er det paa saadanne Gytter eller Skure, der ikke kunne betragtes som Huse, paa Skov, Torvemose, Hede eller Ager, paa Lemmer- eller Brændeforraad, Korn- eller Høstakke eller andre lignende Gjenstande, at Ildspaaføttelsen har fundet Sted, ansees den Skyldige med Straf- arbeide indtil 8 Aar, dog at Straffen, hvis Gjenstanden er af særlig Betydning, og igrigt under formildende Omstændigheder, kan nedsættes til Fængsel paa Bånd og Brød, ikke under 2 Gange 5 Dage.

Har Ildspaaføttelsen medført aabenbar Fare for Andres Liv, eller er den skeet for at forvolde udstrakt Ødelæggelse, kommer Straffebestemmelsen i § 276 til Anvendelse.

§ 279.

Den, som ved Tilfældesættelse af almindelig Forsigtighed affæd-

kommer Ildsvaade, straffes med Fængsel, hvilken Straf dog bortfalder, naar han erstatter Skaden.

Creditive Kapitel.

Om Handlinger, hvorved Skibbrud, Oversvømmelse eller anden større Ulykke kan forårsages.

§ 280.

Hvo som i den Hensigt at vildelede eller skade Søfarende ødelægger, bortstaffer eller bestadiger Fyrindretning, Solgte eller andet til de Søfarendes Veiledning anbragt Tegn eller Mærke, sluffer Fyr eller Solgte, anbringer falsk Tegn eller Mærke eller opfylder eller stopper det rette Farvand i Sø eller Strøm, straffes med Tugthuusarbejde, ikke under 4 Aar.

Foretages nogen af de ommeldte Handlinger uden den nævnte Hensigt men dog med Forsæt, bliver den Skyldige at straffe med Fængsel eller under særdeles skjærpende Omstændigheder med Forbedringshuusarbejde indtil 2 Aar.

§ 281.

Forvolder Nogen Skibbrud eller anden Søskade under saadanne Omstændigheder, at Menneskers Liv derved udsættes for aabenbar Fare, straffes han med Tugthuusarbejde ikke under 8 Aar, dog at Straffen, hvis Nogen derved omkommer, kan stige til Livsstraf. Skee det under andre Omstændigheder, bliver en ringere Grad af Strafarbejde at anvende.

§ 282.

Den, som for at bevirke Oversvømmelse ødelægger eller bestadiger Vandledning eller aabner Kanal, Dæmning, Sluse eller anden saadan Vandbygning, anses med Strafarbejde indtil 8 Aar, dog at Straffen, hvis betydelig Skade skeer, kan stige høiere, og, hvis Nogen derved omkommer, endog til Livsstraf.

Skeer det med Forsæt, men uden den Hensigt at bevirke Overtvømmelse, straffes Gjerningsmanden med Fængsel eller under særdeles skjærpende Omstændigheder med Forbedringshuusarbeide indtil 2 Aar.

§ 283.

Den, som forjættlig beskadiger en Jernbane, Transportmidlerne eller Banens øvrige Tilbehør, henlægger eller henkaster Noget paa Banen, forrykker Skinnerne, efterligner Signalerne, uberettiget bringer Damp- eller andre Banevogne i Bevægelse, eller iøvrigt foretager Handlinger, hvorved Transporten paa Banen udsættes for Fare, ansees med Strafarbeide indtil 8 Aar, dog at Straffen, hvis betydelig Skade skeer, kan stige høiere, og, hvis Nogen derved omkommer, endog til Livsstraf.

Derfor Handlingen efter sin Bestaffenhed ikke kunde bringe Transporten i nogen virkelig Fare eller Saadant dog maa ansees at have ligget udenfor Gjerningsmandens Tanke og Hensigt, bliver den Skyldige at straffe med Fængsel eller under særdeles skjærpende Omstændigheder med Forbedringshuusarbeide indtil 1 Aar, forsaavidt ikke nogen anden Straffebestemmelse maatte medføre høiere Straf.

§ 284.

Foretages nogen af de Handlinger, der omtales i §§ 280—283, af Uagtsomhed, bliver Straf af Fængsel eller Bøder at anvende.

§ 285.

Anvender Nogen forjættlig giftige eller andre for Sundheden farlige Stoffer til Varer, der ere bestemte til Forhandling eller Benyttelse af Andre, straffes han med Fængsel eller under skjærpende Omstændigheder, navnlig naar Nogen derved har taget Skade eller endog er omkommen, med Forbedringshuusarbeide.

Samme Straf er den undergIVEN, som falsholder Varer, hvortil han veed at slige Stoffer ere benyttede.

Foretages saadanne Handlinger af Uagtsomhed, bliver Straf af Bøder at anvende.

§ 286.

Den, som ved Overtrædelse af de Lovbestemmelser, der ere givne, eller de Forholdsregler, der af Øvrigheden anordnes til Forebyggelse af smitsom Sygdom eller sammes Udbredelse, foranlediger Smitte eller videre Udbredelse af Sygdommen, straffes med Fængsel eller under Hjørpende Omstændigheder med Forbedringshuusarbejde indtil 2 Aar.

§ 287.

Den, der gør sig skyldig i Qvassalveri, straffes med Bøder indtil 200 Rd. eller med simpelt Fængsel indtil 4 Maaneder, og i Gjen-tagelsestilfælde enten med disse Straffe eller under Hjørpende Omstændigheder med Fængsel paa Vand og Brød.

§ 288.

Skulde Nogen befindes forsætlig at udbrede smitsom Syge blandt Huusdyrene, bliver han at ansee med Strafarbejde indtil 8 Aar.

Den, som ved Overtrædelse af de i den Henseende givne Lovbestemmelser eller af Øvrigheden anordnede Forholdsregler giver Anledning til videre Udbredelse af smitsom Sygdom hos Huusdyrene, straffes med Fængsel eller Bøder ikke under 20 Rd.

§ 289.

Den, der forsætlig borttager, ødelægger eller beskadiger Broer, Færgeindretninger, Brønde, Vandledninger, Fortøiningsredskaber, eller Mærke, Rækværk eller Andet, som er anbragt for at afværge eller advarer imod Fare paa Vei, Gade eller andet Sted, hvortil haves almindelig Udgang, straffes med Fængsel eller Bøder.

Et og tredivte Kapitel.

Om Ødelæggelse eller Beskadigelse af fremmed Eiendom, samt om Dyrplageri.

§ 290.

Den, som forsætlig enten beskadiger en elektrisk Telegraph eller de til samme hørende Apparater eller iøvrigt foretager nogen Handling, hvorved Telegraphledningen afbrydes eller svækkes eller Apparaternes Afbenyttelse forhindres, straffes med Fængsel eller under formildende Omstændigheder med Bøder, dog ikke under 50 Rd., forsaavidt Handlingen ikke efter sin Bestaaffenhed medfører høiere Straf.

Skeer det af Uagtsomhed, anvendes Bøder indtil 100 Rd. eller simpelt Fængsel indtil 1 Maaned; dog kan Straffen bortfalde, hvis Gjerningsmanden uopholdelig anmelder det Skete for den nærmeste Politiovrighed eller en af de ved Bei- eller Telegraphvæsenet ansatte Embedsmænd eller Betjente.

§ 291.

Den, som forsætlig borttager, ødelægger eller beskadiger offentlige Monumenter eller Ting, som ere bestemte til almindelig Nytte, saasom Træplantning, Segn, Lygter til Gaders og Veies Belysning, Beiviser eller Milepæl, straffes med Bøder eller Fængsel.

§ 292.

Ødelægger eller beskadiger Nogen ellers forsætlig fremmed Eiendom, bliver han ligeledes at straffe med Bøder eller Fængsel, dog, forsaavidt Handlingen ikke har medført en Forstyrrelse af den almindelige Fred eller været forbunden med Overtrædelse af Politiforskrifter, ifkun naar Sagen paatales af den Fornærmede.

§ 293.

Hvo som gjør sig skyldig i raa Mishandling eller anden grusom og opværende Behandling af Dyr, navnlig af Huusdyr, bliver at straffe med Bøder indtil 200 Rd. eller med simpelt Fængsel indtil 4 Maaned.

To og tredivte Kapitel.

Om Paatalen af Forbrydelser, Forebyggelsestvang, Skadeserstatning m. v.

§ 294.

De i denne Lov omhandlede Forbrydelser ere, forsaavidt ikke anderledes særligt er bestemt, Gjenstand for offentlig Forfølgning og Paatale.

§ 295.

Undsiger Nogen en Anden, eller truer ham med Brand eller anden Ulykke, bliver det, forsaavidt saadan Undsigelse eller Trudsel ikke gaaer ind under nogen af de i denne Lov indeholdte Straffebestemmelser, efter den Paagjældendes Begjæring ifølge Dvrighedens Foranstaltning af Domstolene at afgjøre, om den Undsigende i den Anledning skal stille Sikkerhed og da hvilken, eller i Mangel deraf hensættes i Varetægtsfængsel paa det Offentliges Bekostning. Er Nogen saaledes dømt til at stille Sikkerhed, og han senere mener at burde fritages derfor paa Grund af forandrede Forhold, bliver Spørgsmaalet herom under en offentlig Sag at afgjøre af den samme Domstol, forsaavidt ikke den Undsagte for Fogden erklærer sig enig i, at Sikkerhedsstillelsen opgives.

§ 296.

Enhver, der har gjort sig skyldig i en Forbrydelse, er pligtig at tilsvare den Skadelidende Erstatning.

§ 297.

Foruden den Erstatning for Helbredelsesudgifter og for Næringsstab, som den, der forsætlig eller af Mangel paa tilbørlig Agtsomhed har tilføiet en Anden en Vægelsesbeskadigelse, er pligtig at udrede til denne, vil den Skyldige derhos til den Skadelidende have at betale en af Retten fastsat Godtgjørelse for de Lidelser, som ere ham paaførte, saavelsom for den Ulempe, Lyde og Bamsir, der maatte flyde af den ham tilføiede Skade.

§ 298.

Den, som paa en strafbar Maade har forvoldt en Andens Død, bliver paa derom fleet Begjæring at domme til at give den Afdødes Ægtefælle eller Børn Erstatning for Tabet af deres Forsørger, fastsat enten til en bestemt Sum engang for alle, eller til fortløbende Underholdningsbidrag for et vist Tidsrum.

§ 299.

Ligemaade vil den, der har gjort sig skyldig i Uæfrenskelse eller i en af de i denne Lovs Kap. 17 §§ 163—172, jfr. 173, omhandlede Forbrydelser, efter Omstændighederne kunne tilpligtes at betale en passende Godtgjørelse til den Fornærmede for den derved bevirkede Ødelæggelse eller Forstyrrelse af dennes Stilling og Forhold.

§ 300.

Den, som over Vold imod sine Forældre eller Slægtninge i opstigende Linie, forbryder sin Arveret efter den, mod hvem han saaledes har forbrudt sig, medmindre den Paagjældende udtrykkelig erklærer det for sin Villie, at Arvesforholdet ikke desto mindre skal forblive uforandret.

Indes Nogen at have gjort sig skyldig i de i denne Lovs Kap. 22 §§ 212 og 213 ommeldte grove Fornærmelser mod saadanne Slægtninge, vil han ligeledes, naar derom nedlægges Paastand, være at domme til at have sin Arveret efter den Paagjældende forbrudt.

I begge Tilfælde kan dog den forbrudte Arveret i det Hele eller for en Deel senere tilbagegives den Skyldige ved en testamentarisk Bestemmelse.

Tre og tredivte Kapitel.

Om Lovens Ikrafttræden, Overgangsbestemmelser, samt om Ophævelse af ældre Bestemmelser.

§ 301.

Denne Lov træder i Kraft den

§ 302.

Er en Forbrydelse vel begaaet, men Sagen desangaaende ikke endelig paaafjendt inden den i § 301 nævnte Tid, bliver Straffen at fastsætte efter nærværende Lov, forsaavidt den derefter vil blive mildere end efter den ældre Lovgivning.

§ 303.

Den, som efter tidligere at være dømt til Straf efter den ældre Lovgivning for en Forbrydelse, for hvilken der i nærværende Lov i Gjentagelsestilfælde er foreskrevet forhøiet Straf, igjen findes skyldig i lige Forbrydelse, bliver at ansee, som om han tidligere havde været dømt til den Straf, som nærværende Lov vilde have medført.

§ 304.

Fra den i § 301 nævnte Tid bortfalde, forsaavidt det ikke allerede tidligere er skeet, følgende Bestemmelser i Kong Christian V.s danske Lov, nemlig:

- af 1ste Bog Kap. 4 Art. 6, Kap. 5 Art. 3, Kap. 8 Art. 7 og 8, Kap. 9 Art. 11, Kap. 13 Art. 9 og 10, Kap. 14 Art. 1, Kap. 19 Art. 3 og 6, Kap. 21 Art. 17, Kap. 23 Art. 1, Kap. 24 Art. 4—7, 10—16, 29, 48—50, Kap. 25 Art. 29;
 af 3die Bog Kap. 1 Art. 6, Kap. 10 Art. 4, Kap. 16 Art. 7, 9 § 8 og 16 § 9, Kap. 20 Art. 3;
 af 4de Bog Kap. 3 Art. 2;
 af 5te Bog Kap. 2 Art. 87 og 89, Kap. 3 Art. 11, Kap. 7 Art. 15, Kap. 8 Art. 3 og 4, Kap. 9 Art. 2 og 5;
 af 6te Bog Kap. 1 Art. 1 og 3—13, Kap. 4 og 5, Kap. 6 Art. 1—20 og 22, Kap. 7—9, Kap. 10 Art. 1, Kap. 11, Kap. 12 Art. 1—7, 9 og 10, Kap. 13 Art. 1, 6—18, 22—30, Kap. 14 Art. 1—6 og 8—19, Kap. 15 Art. 1—8, 13—22, Kap. 16, Kap. 17 Art. 3, 12, 20—30 og 32—41, Kap. 18, Kap. 19 Art. 1—5, Kap. 20 Art. 1—3, Kap. 21 og 22.

Fremdeles Straffebestemmelserne

- i 1ste Bogs Kap. 1 Art. 1, 5 og 6, Kap. 5 Art. 9, Kap. 8 Art. 4, 5 og 10 Slutningen, Kap. 13 Art. 11 og 20, Kap. 19 Art. 5 og 9, Kap. 23 Art. 6, Kap. 24 Art. 9, 35, 43 og 55, Kap. 26 Art. 1;
 i 2den Bogs Kap. 3 Art. 8, Kap. 5 Art. 20, Kap. 9 Art. 26, Kap. 17 Art. 22;
 i 3die Bogs Kap. 1 Art. 2, Kap. 4 Art. 6, Kap. 16 Art. 9 § 7 og 16 § 2;

- i 4de Bogs Kap. 2 Art. 13, Kap. 4 Art. 4 og 5, Kap. 5 Art. 3, Kap. 6 Art. 6;
 i 5te Bogs Kap. 2 Art. 78, Kap. 3 Art. 34 og 37, Kap. 8 Art. 12, Kap. 11 Art. 7;
 i 6te Bogs Kap. 6 Art. 21, Kap. 13 Art. 2 og 3, Kap. 14 Art. 7, Kap. 15 Art. 9, 10 og 12, Kap. 17 Art. 11 og 15.

§ 305.

Endvidere bortfalde, fra den i § 301 nævnte Tid, af Lovbestemmelser, der ere yngre end Kong Christian V.s danske Lov og ikke tidligere ere hævede, følgende:

- Fr. af 6 Febr. 1694 om Overlast og Drab at hindre og afværge,
 — af 31 Aug. 1695 om Skudsmaal og Løfter for Egteffab,
 — af 21 Sept. 1695 om dem, som lade de for Mord og Drab anholdte Personer af deres Arrest undkomme,
 — af 16 Octbr. 1697 om grove Morderes Straf,
 Forbud af 23 Oktbr. 1700 paa Stjænk og Gave at give og modtage,
 Pl. af 20 Sept. 1709 ang. Henlæggelse af spæde Børn paa Gaderne i Kjøbenhavn,
 Patent af 21 Mai 1726 om danske Undersaatter, som staae i fremmed Krigstjeneste,
 Fr. af 23 Decbr. 1735, om temere litigantes m. m., §§ 4 og 5,
 — af 9 Aug. 1737 om Delinquenters Henrettelse og Begravelse,
 — af 27. Jan. 1738 om skjærpet Straf for grove Mordere,
 — af 17 Marts 1741 om Udfordringer og Dueller,
 — af 9 Juli 1745 om Informatorer, som besvangre deres quindelige Elever,
 — af 2 Sept. 1745 om Leiermaal begaaet af og med Ukonfirmerede,
 — af 7 Febr. 1749, hvorved ovennævnte Fr. af 16. Oktbr. 1697 yderligere forklares,
 — af 19. Marts 1751 ang. Straf for Løssagtighed,
 — af 19 Novbr. 1751 om Ragsstrøgne og Brændemærkede,
 — af 1 Febr. 1757 om Misbrug af Brændeviinsdrik § 7,
 Pl. af 31 Oktbr. 1766 om skjodesløs Omgang med Bld § 4,
 Fr. af 18 Decbr. 1767 om Straf for Delinquenter, som for at miste Livet ombringe Andre,
 — af 14 Sept. 1774 om Landmilitiisen § 11,
 Skovforordn. af 18 April 1781 §§ 25—30, 33, 34, 36, 40 og 50,
 Fr. af 20 Juni 1788 om Stavnssbaandets Løsning § 18,
 — af 21 Oktbr. 1791 om Henrettelse med Dø,
 Veiforordn. af 13 Decbr. 1793 §§ 92 og 93,
 Fr. af 31 Jan. 1794 om det formeentlig Vanærende i at trække Huden af Kreaturer § 3,
 Toldforordn. af 1 Febr. 1797 §§ 91, 92 og 392,
 Fr. af 21 Marts 1800 om Haandværkslaugene i Kbhvn, § 11 Nr. 6,

- Pl. af 15 Juli 1801 om Beskadigelse af Skibsfortøiningsringe m. v.,
 Soindrullerings-Forordn. af 8de Januar 1802 §§ 35, 37 e og 80,
 Pl. af 19 April 1805 om Udlændinge, som hendømmes til offentligt
 Arbejde,
 Reglement af 21 Novbr. 1810 om Jordemodervæsenet § 41,
 Sportelreglement af 22 Marts 1814 §§ 161—163,
 Pl. af 21 Juli 1815 om Paaagebyr § 6—8,
 Fr. af 12 Juni 1816 om Straffen af Fængsel paa Vand og Brød,
 Fr. af 11 Marts 1818 om Fanger, der undvige af Straffeanstalterne
 m. v. §§ 4 og 5,
 Fr. af 9 Juni 1819 om ulovlig Hverving,
 — af 4 Aug. 1819 om Forpligtelsen til at frelse Skindøde m. v. § 4,
 Pl. af 6 Oktbr. 1819 om Overtrædelser med Hensyn til Quarantænevæsenet,
 Fr. af 15 Decbr. 1820 om Ansøgnings- og Klagers Forfættelse og
 Indsendelse §§ 4—7,
 — af 24 Sept. 1824 om Straffen af Boeslods Forbrydelse m. v.
 — af 20 April 1825 om Straffen for Sørøveri §§ 1 og 2,
 — af 30 Marts 1827 om Landsforviisningsstraffens Ophævelse med
 Undtagelse af Slutningen af § 2 samt § 9,
 Pl. af 20 Decbr. 1827 om Oprettelse af et Soindrulleringsfond § 6,
 Fr. af 4 Oktbr. 1833 om de Forbrydelser, hvorved Andre angribes paa
 Legeme og Frihed,
 — af 16 Novbr. 1836 om Bøders Afsoning §§ 1, 2 og 3, forsaavidt
 angaaer Bøder, der idømmes efter nærværende Lov,
 — af 28 Decbr. 1836 om Strandinger § 37 Nr. IV, VIII og IX,
 — af 11 April 1840 om Straffen for Tyveri, Bedrageri m. v.,
 — af 15 April 1840 om Straffen for Meened, med Undtagelse af § 14,
 Pl. af 23 Mai 1840 om Straffen af Fængsel paa Vand og Brød,
 — af f. D. om Apellen i kriminelle Sager § 3,
 Fr. af 8 Juli 1840 om Kasse- og Regnskabsvæsenet i Alm. §§ 21, 24
 sidste Stykke, 27, 30, 3die, 4de og 5te Punktum,
 — af 26 Marts 1841 om Straffen for Brandstiftelse,
 Pl. 24 Sept. 1841 om Besiddelsen af stjaalne Koster,
 Fr. af 5 Mai 1847 om Straf for Beskadigelse af Jernbaner m. v. §§
 1—5 samt 10 2det og 3die Stykke,
 Lov af 3 Jan. 1851 om Pressens Brug §§ 5—10 samt 12,
 — af 29 Decbr. 1853 om Straf for Beskadigelse af elektriske Telegrapher
 §§ 1 og 2,
 — af 3 Marts 1854 om Straf for Quaksalveri,
 — af 21 Jan. 1857 om Straf for Dyrplageri,
 — af f. D., hvorved fornævnte Lov af 29 Decbr. 1853 udvides til
 at gjælde om de for Kommuner eller Privates Regning anlagte
 elektriske Telegrapher,
 — af 30 Novbr. 1857 om Straf af Forbedringshuusarbejde,
 — af 9 Decbr. 1861 om samme Straf for Qvinder.

§ 306.

Fremdeles ophæves, forsaavidt de endnu ere gjældende, de Straffe-
bestemmelser, der indeholdes i følgende Lovbud:

- Fr. af 1 Aug. 1707 om Examina og Vokation til Prædike-Embedet § 6,
Mandat af 24 Decbr. 1710 om kgl. Ordres Efterlevelse,
Pl. af 6 Febr. 1722 om Viin- og Værtshuse,
Skovforordn. af 26 Jan. 1733 §§ 1, 31 og 32,
Fr. af 5 Marts 1734 om Besvangrelse og deraf opstaaende Egtestab
§ 7,
— af 7 Febr. 1738 om Pantebøger §§ 9 og 11,
— af 31 Juli 1739 om de kgl. Betjente § 1,
Brandforordn. af 24 Jan. 1761 VI § 1 Nr. 2,
Fr. af 19 Sept. 1766 ang. den papistiske Religion § 1,
Høiesterets-Instrux af 7 Decbr. 1771 § 13,
Fr. af 31 Aug. 1774 om Umyndiges Midler,
Pl. af 27 Novbr. 1775 om Værtshuusholdere m. v. i Kbhvn § 9,
Skovforordn. af 18 April 1781 § 39, de to sidste Punktummer, og § 51,
Pl. af 7 Marts 1787 om islandske Søpasser § 7, forsaavidt angaaer
Straffen for Undladelse af at angive de der omhandlede Forseelser,
Fr. af 29 Oktbr. 1794 om Hegn § 22, forsaavidt angaaer Straffen for
at bortstjæle Hegn,
— af 3 Juni 1796 om Rettens Pleie § 26,
Søindrullerings-Forordn. af 8 Jan. 1802 § 52,
Brandforordn. af 1 Novbr. 1805 § 18,
Fr. af 7 Novbr. 1809 om de lærde Skoler § 69,
Pl. af 12 Juni 1827 ang. nærmere Bestemmelse af L. 6—13—3,
Fr. af 27 Marts 1831 om Lodssvæsenet § 31 2det og 3die Punktum,
— af 8 Juli 1840 om Kasse- og Regnskabsvæsenet i Alm. §§ 20 og 31.

§ 307.

Endelig træder ud af Kraft, fra den i § 301 nævnte Tid, hvad
der iøvrigt i de hidtil gjældende Love og Anordninger maatte være
stridende imod Indholdet af nærværende Lov.

Motiver

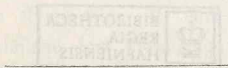
til

det af den under 22de Februar 1859 allerhøist nedsatte
Kommission udarbejdede

Udkast

til

Straffelov for Kongeriget Danmark.

Kjøbenhavn.

Trykt hos J. H. Schultz.

Attorney

III

Det af den under 22de Februar 1859 offentliggjorte

Kommunikation indarbejdet

Meddel

III

Straffelov for Kongeriget Danmark.

Udgivet

Trykt hos J. O. Schibye

Idet Kommissionen skal tillade sig at ledsage det som Resultat af
sammes Forhandlinger, paa Grundlag af det af den tidligere nedsatte
Straffelov-Kommission udarbejdede foreløbige Udkast, fremgaaende Udkast
til en Straffelov for Kongeriget Danmark med de efterfølgende
Bemærkninger til nærmere Oplysning om de enkelte Bestemmelser i sidst-
nævnte Udkast, forudskifter man den almindelige Bemærkning, at ligesom
man har meent, at det vilde være rigtigt til Ministeriet at indsende et
heelt sammenarbejdet Lovudkast istedetfor at gjøre Forslag om en stor
Mængde større eller mindre Ændringer i og Tillæg til det fra den tidligere
Kommissions Side foreliggende foreløbige Udkast, saaledes har man ogsaa
troet, at det af nærliggende practiske Grunde vilde være hensigtsmæssigt,
ikke at indskrænke sig til i de det endelige Lovudkast ledsagende oplysende
Bemærkninger at angive og udtale sig om de Punkter, med Hensyn til
hvilke man i større eller mindre Grad ikke har kunnet slutte sig til den
tidligere Kommissions Udtalelser og Forslag. Man har troet, at det
vilde være rigtigst ogsaa at lade Motiverne til Straffelovudkastet frem-
træde som en Heelhed, idet man forsaavidt snart sluttede sig til og gjorde
til sine de Anførsler, der ere udtalte i den tidligere Kommissions Arbejde,
snart fremstillede nye, og fra den tidligere Kommissions afvigende, Op-
fattelser. At nuværende Kommission ikke blot har bygget sit Arbejde
paa den tidligere Kommissions som Grundlag, men i mangfoldige og
væsentlige Punkter har sluttet sig til dens Opfattelse, saaat den nuværende
Kommissions Arbejde i Sandhed kan siges at være en Fortsættelse og
videre Udførelse af den ældre Kommissions Arbejde, vil lettelig sees ved
at sammenholde det ældre foreløbige Udkast med det nu endelig til Mini-
steriet indsendte. Og ligesom det er Kommissionen kjær at kunne udtale
dette, saaledes erkjender Kommissionen ogsaa med Glæde, at den til de

efterfølgende Bemærkninger til dens Straffelovudkast har fundet væsentlige Bidrag i de af den tidligere Kommission afgivne Motiver til sammes foreløbige Udkast, saaat vort Arbeide ogsaa i denne Henseende maa betragtes ikke som noget heelt nyt men væsentlig som en Sammenarbeiden af hiin ældre Kommissions og vore egne Betragtninger.

Alt paa dette første Punkt i de almindelige Bemærkninger til Straffelovudkastet maae vi dog berøre en forskjellig Opfattelse. Den tidligere Kommission synes at have meent, at det vilde være rigtigst i en særlig, samtidig med Straffeloven udkommende, Lov om Indførelsen af Straffeloven, at optage Bestemmelser dels om Straffelovens Omraade i Henseende til sammes Stof eller de Forhold, der omfattes af dens Straffebestemmelser, dels om Straffelovens Ikræfttræden, dens Anvendelse paa tidligere begaaede strafbare Handlinger og Ophævelsen af ældre Lovbestemmelser. Den nuværende Kommission har derimod troet, at det vilde være naturligt og simplest, ligesom det formeentlig er stemmende med den Regel, der er fulgt i andre større Lovarbeider fra den senere Tid, at optage det Fornødne i disse Henseender i selve Straffeloven og da væsentligst i et sidste Tillægskapitel. Foraaavidt den tidligere Kommission fremdeles synes at være gaaet ud fra den Forudsætning, at den nye almindelige Straffelov ikke skulde træde i Kraft, forinden den i Grundloven bebudede Omordning af den criminelle Retspleie har fundet Sted, har nuværende Kommission, — ganske bortseet fra hvorvidt det overhovedet vilde være rigtigst at udskyde Straffelovgivningens Reform indtil Gjennemførelsen af Retspleiens Reform, uden Hensyn til at denne sidste mulig turde lade vente paa sig i nogle Aar endnu —, troet, at den ialtsald, efter Alt hvad der foreligger, ikke ved sit Arbeide burde gaae ud fra hiin Forudsætning. Saameget mere har man da ogsaa meent, at man ved Affattelsen af Straffelovudkastet kunde og burde opgive den af den tidligere Kommission fra først af paatænkte, men senere igjen forladte, Tredeling af de strafbare Handlinger, — en Deling, som det iøvrigt vilde være forbundet baade med Vanskelighed og paa mange Steder med en ikke heldig Søndring af Stoffet at gennemføre. Ligesom det derhos vistnok med god Feie af den tidligere Kommission er erindret, at det overhovedet er tvivlsomt, om den igjennem Adskillelsen af de strafbare Handlinger i 3 Klasser tilsigtede Betegnelse af, hvilke Forbrydelsessager der skulde afgjøres paa den ene eller paa den anden Maade, ikke nærmest maa være Gjenstand for de Love, hvorved Strafferetspleien bliver at ordne, saaledes kan det formeentlig heller ikke betragtes som noget Givet, at der, saaledes som den ældre Kommission synes at have tænkt sig det, ved Strafferets-

pleiens Omordning vil blive en Tredeling af criminelle Domstole. Om man iøvrigt end, efter det Anførte, har meent i formel Henseende ikke at burde eller at kunne indrette Straffeloven efter en forventet Ordning af Strafferetspleien, er dermed dog ingenlunde udelukket, at man jo under Udarbejdelsen af Straffelovudkastet stadig har havt for Øie, at Anvendelsen af den nye Straffelov i en nær Fremtid maa antages for en væsentlig Deel at skulle skee af Rættigheder og i det Hele af criminelle Domstole efter principielt forandrede Regler for Strafferetspleien. Ikke blot paa Affattelsen af Lovudkastet i sin Almindelighed saavel som af mange enkelte Bestemmelser, men ogsaa med Hensyn til det reelle Indhold af enkelte Bestemmelser har denne Betragtning øvet sin Indflydelse, hvilket der i det Efterfølgende vil være Leilighed til nærmere at paavise.

Angaaende de Grundsætninger og mere almindelige Hensyn, som Kommissionen under sit Arbejde har iagttaget, anseer man det ikke for nødvendigt her videre at udtale sig. Det vil formeentlig blive erkjendt, at det foreliggende Udkast i fuldt Maal har søgt at afhjælpe de Klager, som med Rette kunde gøres gjældende imod den nugjældende Straffelovgivning, snart over en forældet Betragtning af visse Forbrydelser, snart over en altfor stor Haardhed i Straffebestemmelserne, det Sidste navnlig med Hensyn til de hyppigst forekommende Forbrydelser og særligt i Gjensagelsestilfælde. Muligt vil det endog forekomme En og Anden, at Kommissionen har været altfor tilboelig til Mildhed. Forøvrigt skulle vi, inden vi gaar over til Bemærkningerne til de enkelte Bestemmelser i vort Straffelovudkast, endnu kun gøre den almindelige Bemærkning med Hensyn til den systematiske Anordning, at vi efter Overveelse af de forskjellige Hensyn, der i den Henseende komme i Betragtning, have anseet det for hensigtsmæssigt at opgive Tredelingen af Udkastet i en almindelig og en speciel Deel. Det har ganske vist sine Fordele, for sig at samle de almindelige Regler om Straffene saavel som om hvad der hører til en Forbrydelses Begreb, de forskjellige Maader, hvorpaa man kan gøre sig skyldig i en saadan, de forskjellige Momenter, som have Indflydelse paa dens større eller mindre Strafbarhed m. v.; men fordi de herhenhørende Bestemmelser samles i de første Kapitler i Loven, synes det dog ikke nødvendigt at mærke og udskille disse Kapitler som en særegen Afdeling af Loven. Ligesom det formeentlig vil lette Oversigten over og den practiske Anvendelse af Straffeloven, naar sammes Bestemmelser indeholdes i en fortløbende Paragraphrække, saaat Betegnelsen af en Bestemmelse kan skee ved Angivelsen af Tallet paa vedkommende Paragraph, saaledes synes en lignende Betragtning at kunne anføres til Fordeel for at have en igjennem

hele Loven fortløbende Kapitelrække, — saaledes som det navnlig ogsaa er Tilfældet i den norske Straffelov (dateret 20 August 1842). Af Betydning i den omhandlede Henseende er det derhos, at det med Hensyn til enkelte Materier (navnlig om Paatale, Skadeserstatning m. v. og om Lovens Ikrafttræden m. v.) kunde stille sig noget tvivlsomt, hvor de paa-gjældende Kapitler rettest maatte placeres, i Slutningen af den almindelige Deel eller i Slutningen af den hele Lov, det Sidste da som et Slags Tillæg eller en 3die Deel, der dog vilde blive af uforholdsmæssig ringe Omfang.

Til 1ste Kapitel.

(Indledende Bestemmelser).

Det synes naturligt, i et første indledende Kapitel at fastsætte Lovens Omraade, og dette da i dobbelt Henseende, dels med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvilke Lovovertrædelser eller Handlinger der ifølge deres Væsenlighed høre ind under Loven, dels med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt Lovens Herredomme, navnlig i territorial Henseende, strækker sig med Hensyn til saadanne Handlinger.

I § 1 gives den almindelige Bestemmelse, til Besvarelse af det første Spørgsmaal, at Loven angaaer de almindelige borgerlige Forbrydelser, hvorved det tilsigtes antydtes, at Straffeloven kun beskæftiger sig med de egentlige Justitsforbrydelser, altsaa ikke med Overtrædelser af Rettergangslovene eller Politilovene saalidt som af de Skatte- og Postvæsenet, Skov- og Jagtvæsenet eller andre Forvaltningsanliggender vedkommende særlige Love og Anordninger, og at ligeledes den militaire Strafferet ikke berøres af denne Straffelov, undtagen forsaavidt der ifølge den militaire Straffelovgivning ved Fastsættelsen af Straffene for de af Militaire begaaede almindelige Forbrydelser skal tages Hensyn til den almindelige borgerlige Straffelovgivning. Det maa formeentlig være forbeholdt vedkommende Lovgivningsmyndighed senere nærmere at ordne dette Forhold, dels ved — hvis Saadant ansees rigtigt — at indskrænke den særlige militaire Strafferets Omraade, dels ved at bringe Grundsætningerne og de enkelte Bestemmelser i samme, saavidt Forholdene tillade det, i Overensstemmelse og Samklang med Bestemmelserne i den nye almindelige borgerlige Straffelov. I hiin almindelige Sætning indeholdes da ogsaa en

Udtalelse af, at de i Straffeloven givne almindelige Regler ikke ubetinget eller ganske i Almindelighed kunne bringes til Anvendelse med Hensyn til saadanne Lovovertrædelser, som ligge udenfor Lovens Omraade. Ganske vist ere mange af Straffelovens almindelige Regler af den Bessaffenhed, at de maae gjælde med Hensyn til alle Lovovertrædelser, og forsaavidt vil den nye almindelige Straffelov vel kunne blive af Betydning ogsaa udenfor dens egentlige Omraade; men ligesaa vist er det formentlig, at flere af de i Straffeloven indeholdte almindelige Bestemmelser, t. Ex. angaaende Virkningen af Retsuvidenhed, om Attentat og om Uagtsomhed, ikke uden videre lade sig overføre paa Lovovertrædelser, der ikke henhøre under Straffeloven, navnlig da paa Politiforseelser. Til den første Regel om Straffelovens Omraade har man fremdeles fundet det rigtigt at knytte en Forskrift om, hvorvidt en analogisk Anvendelse af sammes Bestemmelser maa finde Sted. Den tidligere Kommission havde i denne Henseende i sit foreløbige Udkast optaget en Bestemmelse, hvis Hensigt efter Motiverne væsentlig skulde være den at udelukke, vel ikke den udvidende Fortolkning, men dog enhver Analogisering, saavel af enkelte Bestemmelser som af Lovens Grundsætninger, paa aldeles eensartede saavelsom paa beslægtede Tilfælde. Den nuværende Kommissions Medlemmer have imidlertid været fuldkommen enige om, at det paa ingen Maade gaaer an at forbyde enhver analogisk Anvendelse navnlig af Bestemmelserne i de første Kapitler af almindeligere Indhold, da det med Hensyn til disse Bestemmelser vilde være ugjørligt at udtømme Stoffet saaledes, at ethvert mødende Tilfælde kunde blive omfattet af de givne Regler, hvorimod det, naar man ikke vil skrive et heelt, med Fordringerne til en ogsaa til Anvendelse og Forstaaelse af Rægsfolk bestemt Lov kun lidet harmonerende, videnskabeligt kriminelt System, kun vil være muligt at opstille almindelige Grundsætninger til videre Udvikling netop igjennem den analogiske Anvendelse. Mere for sig turde det vistnok have at udelukke Analogisering fra de enkelte Forbrydelser vedrørende Bestemmelser, saaledes at det navnlig forbedes Domstolene at ikende Straf for Handlinger, der ikke kunne henføres under de i Straffeloven som strafbare betegnede, eller, som det er bleven kaldet, at skabe nye Forbrydelser. Betænkeligheden i denne Henseende fremtræder imidlertid egentlig kun med Hensyn til den saakaldte Retsanalogi, hvorefter en Handling, i Kraft af et Raisonnement om Lovgivningens Aand og Grundsætninger i Almindelighed, stempleres som strafbar, uagtet den ikke kan henføres under nogen udtrykkelig Lovbestemmelse eller ganske sættes i Klasse med eller ved Siden af noget i en saadan Bestemmelse omhandlet Tilfælde.

Denne Analogisering, som umægtelig til sine Tider synes at være anvendt af Domstolene i temmelig stor Udstrækning og stundom noget vilkaarlig, bør vistnok affjæres i en ny systematisk Straffelov. Anderledes forholder det sig derimod med den saakaldte Lovanalogi, der bringer en enkelt Lovbestemmelse til Anvendelse paa et foreliggende Tilfælde, skjøndt det ikke gaaer ind under sammes umiddelbare Forskrift, naar det dog i alle Henseender maa stilles i Klasse med og ved Siden af det i Lovbestemmelsen udtrykkelig omhandlede Tilfælde, saaat det forsaavidt maa betragtes som stemmende med Lovens Mening, at det foreliggende Tilfælde bedømmes derefter, idet det maa tilskrives en Ufuldstændighed i Lovgiverens Tanke, at man ikke har tænkt sig denne factiske Kombination. Naar det strængt fastholdes, at det ulovbestemte Tilfælde i alle Henseender skal kunne stilles ved Siden af det lovbestemte, synes der ikke med Føie at kunne være Anledning til at have nogen Betænkelighed ved at give Domstolene Myndighed til at anvende Loven udenfor dens Ord, hvorved bemærkes, at det formeentlig maa blive Rævningerne, der under den retslærde Dommers Veiledning ville have at afgjøre Spørgsmaalet om, hvorvidt Factum kan henføres under den i Loven bestemte Forbrydelses Begreb. Og paa den anden Side kan det efter Kommissionens Mening ikke miskjendes, at det med al mulig Flid for i den nye Straffelov detailleret at udtømme det hele Stof dog ikke vil være muligt saaledes at forudsæe alle de forskjellige Stikfælder, under hvilke en Forsyndelse imod en Retsregel under de sig bestandig udviklende Livsforhold vil kunne fremtræde, at man skulde kunne være sikker paa at kunne affatte de enkelte Bestemmelser paa en saadan Maade, at de virkelig kunne siges at omfatte alle de mødende Tilfælde, der bør henføres under dem. Naturligviis vil der i denne Henseende være en stor Forskjel imellem de forskjellige Arter af Forbrydelser; men for at nævne en Art af Forbrydelser, som fortrinsviis kan anføres som Exempel, troe vi, at Enhver med nogen Oftertanke vil erkjende, at det er saagodtstom umuligt — ialtsald uden en uforholdsmæssig Vidtløftighed — at betegne de enkelte Arter af Bedrageri paa en saadan Maade, at der ikke skulde kunne fremkomme Tilfælde, der utvivlsomt maae henregnes til Bedrageri, skjøndt de ikke omfattes af Lovens Ord, ligesaa lidt som af hvad man har tænkt sig, da man skrev dem. Ved at udelukke denne sidst omhandlede analogiske Anvendelse af enkelte Lovbestemmelser vilde man derfor udsætte sig for, at flere virkelige Forbrydelser maatte gaae ustraffede hen, til liden Vaade for Samfundet og for Straffemagtens Anseelse, og idet Kommissionen til den første almindelige Sætning i Udkastets § 1 har knyttet den Regel, hvorved Analogisering fra Lovgiverens

ningens almindelige Grundsatninger udelukkes, at „kun den kan straffes for en saadan (o: en almindelig borgerlig Forbrydelse), som har gjort sig skyldig i et Forhold, der gaaer ind under en af de i Loven givne Straffebestemmelser“, har man derfor i Henhold til det Ovenanførte meent, som en Indskrænkning at burde tilføie: „eller ganske maa sættes i Klasse med en der som Forbrydelse betegnet Handling.“

Hvad angaaer det andet Spørgsmaal, om Straffelovens Omraade i territorial Henseende, gives i § 2 den almindelige med Strafferettens Væsen saavelsom med Folkerettens Grundsatninger stemmende Regel, at Straffelovens Herredomme omfatter alle paa dens Territorium begaaede Handlinger, ligemeget om Gjerningsmanden er en af Statens faste Undersaatter eller har sit egentlige Hjem i en anden Stat. Fra denne Regel gjøres kun i Udkastets § 8 de sædvanlige, i den positive Folkeret hjemlede, Undtagelser med Hensyn til fremmede Magters Gesandtskaber, fremmede Krigsskibe og Troppeafdelinger samt fremmede her i Landet ansatte Embedsmænd, forsaavidt angaaer de af dem begaaede Embedsforbrydelser; den samme Exterritorialitetsret vil selvfølgelig tilkomme fremmede Souverainer, der maatte opholde sig i Kongeriget, men man har troet det ikke blot ufornødent men derhos mindre passende særligt at nævne dem, tildeels af et lignende Hensyn som det, der gjør, at man i Straffelovene undlader udtrykkelig at fremhæve, at Kongen er havet over Loven. Paa den anden Side omhandles i Udkastets §§ 3—6 nogle særegne Tilfælde, i hvilke Strafferetsterritoriet ifølge almindelige folkeretlige Grundsatninger, Forholdets Natur eller andre Hensyn udstrækkes udover Landets Grændser, og dertil knytter sig Udkastets § 7, der indeholder nogle særlige, i Forholdet mellem de forfjællige Landsdele begrundede Bestemmelser med Hensyn til Forbrydelser, der ere begaaede i Hertugdømmet Slesvig eller i Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg, men komme under Paaskjendelse ved en kongerigst Domstol. Af disse Udkastets §§ 3—7 behøver den i § 4 udtalte, med Forholdets Natur saavelsom med den nugældende danske Ret, jfr. Frd. 30te Marts 1827 § 2, stemmende, Regel, at Kongerigets Straffelovgivning kommer til Anvendelse paa Handlinger, som de Paagældende netop for at eludere samme have foretaget udenfor Landets Grændser, neppe nogen videre Begrundelse. Derimod turde det være hensigtsmæssigt at knytte nogle Bemærkninger til Udkastets §§ 3, 5, 6, og 7.

Hvad angaaer Udstrækningen af Kongerigets Strafferet med Hensyn til Forbrydelser, der udenfor Landets Grændser begaaes ombord paa Fartøier, der ere hjemmehørende i Kongeriget,

eller udrustede fra en af dets Havne og seilende under dets Flag — Udkastets § 3 —, da er en saadan Udvidelse af Strafferetsterritoriet vistnok i god Overensstemmelse saavel med de almindelige folkeretlige Regler som med den mugjældende danske Ret, jfr. D. L. § 4—1—8, 9, 11, 12 og 15, Pl. 11 Marts 1818 §§ 1 og 2, D. L. § 4—2—12 og 13, Fd. 5 Febr. 1751, Fd. 11 April 1840 § 10, D. L. § 4—5—3, Fd. 30 Marts 1827 § 3, Fd. 10 Januar 1840 § 7, Rgl. Resol. 4 Marts 1818, Regl. 8 Januar 1781 § 9, Rskr. 28 Juli 1818; men med Hensyn til den nærmere Bestemmelse og Begrændsning af denne Udvidelse opstaae dog flere ikke lidet tvivlsomme Spørgsmaal. Det maa saaledes for det første bemærkes, at forsaavidt den tidligere Kommission havde foreslaaet Sen affattet saaledes, at den danske Straffelov skulde komme til Anvendelse paa Forbrydelser, begaaede ombord paa danske Fartøier, uden Hensyn til hvor Skibet opholder sig, vilde en saadan Regel uden Tvivl komme i Strid med den i Folkeretten almindelig reciperede Grundsætning, at en Stat har Jurisdiction med Hensyn til enhver Forbrydelse, begaaet i dens Havne eller paa dens Søterritorium. Fra denne Regel gjøres der kun Undtagelse i ganske enkelte Lande, navnlig i Frankrig — og tildeels, efter Praxis, i Danmark —, men isørigt er den, som anført, almindelig antaget i den folkeretlige Særet, navnlig af de største Stater, og det gaaer derfor formeentlig ikke an at ignorere den. Som Følge heraf foreslaaes i Udkastets § 3, at Kongerigets Strafferet kun skal komme til Anvendelse paa Forbrydelser begaaede ombord i kongerigiske Fartøier, forsaavidt disse ikke befinde sig paa et under en anden Straffelovgivning hørende Søterritorium. Noget Fare for, at en Forbrydelse af en kongerigisk Undersaat ombord i et her hjemmehørende Skib derefter skulde hengaae ustraffet, paa Grund af at vedkommende fremmede Stat, paa hvis Søterritorium Skibet befandt sig, undlader at forfølge den, enten fordi den fremmede Stat overhovedet, som den franske, ikke i saadanne Tilfælde gjør sin Strafferet gjældende, eller fordi Forbrydelsen ikke er kommen til dens Kundskab, eller af hvilken som helst anden Grund, turde der neppe være Anrsag til at berygte, eftersom den danske Straffemagt ialtfald vilde kunne rekrurrere til den almindelige Regel i Udkastets § 6 om, at Justitsministeriet kan lade en her hjemmehørende Undersaat tiltale for en i fremmed Stat begaaet Forbrydelse. — Det har dernæst været Gjenstand for megen Overveelse, om ikke Straffelovens Herredomme med Hensyn til Forbrydelser begaaede ombord paa kongerigiske Skibe burde indskrænkes til Forbrydelser begaaede af Skibsmandskabet eller andre til Skibet henhørende Personer, derunder Passagerer indbefattede. Man er imidlertid kommen til det Resultat, at der, naar som ovenanført

Strafferetsterritoriet ikke udstrækkes over Skibe, der befinde sig paa fremmed Soterritorium, ikke er Joie til saaledes at indskrænke Straffelovens Omraade med Hensyn til Personernes særegne Stilling. Under den anførte Forudsætning vil der ikke kunne være Tale om noget Overgreb paa andre Staters Strafferetsterritorium, og der synes overhovedet kun at kunne reises nogen Tvivl, forsaavidt Kongerigets Straffelov gjøres anvendelig ogsaa imod en fremmed Stats Underfaat, der under et aldeles forbigaende Ophold paa et kongerigsk Skib udenfor fremmed Soterritorium begaaer en Forbrydelse sammesteds. Der kan dog neppe fra nogen folkeretlig Praxis hentes nogen begrundet Indvending herimod, og der synes derfor heller ikke at være tilstrækkelig Grund til at gjøre en i den omhandlede Retning gaaende Indskrænkning i den i Udkastets § 3 opstillede Regel, hvorved Hovedhensigten med denne §, nemlig at værne om Retsikkerheden paa danske Fartøier udenfor fremmed Soterritorium, muligt vilde kunne lide Afbræk. — Det er endelig vel i Kommissionen bleven erindret, at Sen efter den samme givne Affattelse ikke under Kongerigets Jurisdiction indbefatter det Tilfælde, at Personer, der i en eller anden Egenffab seile med et her hjemmehørende Skib, gaae iland paa et ubeboet, ikke under nogen Stats Territorium hørende, Sted og der forøve en Forbrydelse, t. Ex. ved at indlade sig i Duel med hinanden. Dette Tilfælde er imidlertid saa singulært, at det ikke er fundet nødvendigt at optage nogen udtrykkelig Bestemmelse derom i Sen, idet man vel tør forudsætte, at Domstolene, hvis et saadant Tilfælde skulde indtræffe, ville ansee en analogisk Anvendelse af Sens Regel for fuldt berettiget.

Naar der dernæst i Almindelighed spørges om, hvorvidt Kongerigets Strafferet bør udstrækkes over Forbrydelser, der begaaes udenfor Statens Grændser, maa det formeentlig fastholdes, at der efter Sagens Natur ikke kan tillægges Staten nogen Strafferet over Personer, som ikke ere forpligtede til at adlyde dens Love, og som altsaa heller ikke kunne siges at have overtraadt dens Love ved at foretage de ved dem forbudne Handlinger, og at det som Følge deraf, naar Staten desuagtet straffer Personer, som ikke skyldte dens Love Lydighed, er en Uregelmæssighed, som ikke kan retfærdiggjøres undtagen hvor dens Nødvendighed kan paavises. Udenfor de i §§ 3 og 4 omhandlede Tilfælde kan en udenfor Statens Grændser begaaet Forbrydelse imidlertid kun da siges at være en Overtrædelse af Kongerigets Love, naar det er en her hjemmehørende Mand, der, uden at være udtraadt af det undersaatlige Forhold til Danmark, i Udlandet gjør sig skyldig i en umiddelbar Krænkelse af dette Forhold, eller naar en dansk Borger under et temporært Ophold i Udlandet forbryder sig imod de særegne Forpligtelses-

forhold, til det Offentlige eller til private Personer herhjemme, der ere stiftede under Beskyttelse af Kongerigets Love, og i hvilke han vedbliver at staae under sit Ophold i Udlandet, f. Ex. naar en Embedsmand gjør Brud paa sin Embedspligt eller en Egtemand forsynder sig imod sin ægteskabelige Trofskabspligt. I andre Tilfælde kan der neppe være Tale om en Overtrædelse af Kongerigets Love, naar en Forbrydelse begaaes i Udlandet, om det end er en dansk Mand, der gjør sig skyldig i samme, og om den end begaaes imod en anden dansk Mand. For ikke desto mindre her at lade Kongerigets Strafferet komme til Anvendelse paaberaabes vel ofte en formeentlig folkeretlig Forpligtelse for den ene Stat til enten at udlevere til den anden Stat det Individ, der har forbrudt sig paa dennes Territorium, eller selv, i Mangel af Udlevering, at straffe ham, hvilket fornemmelig bliver af Betydning med Hensyn til Forbrydelser, begaaede i fremmed Land af Statens egne Underaatter, da det er en fast Grundsætning ikke at udlevere disse. Men en saadan Forpligtelse mangler formeentlig enhver Hjemmel i den positive Folkeret. Ingen Stat er forpligtet til at udlevere den Forbryder, der har fundet Tilflugt paa dens Territorium, til en anden Stat, forsaavidt den ikke tractatmæssig har forbundet sig dertil, og en Forpligtelse til at straffe istedetfor at udlevere, eller til at straffe den, man ikke er forpligtet til at udlevere, er noget i den positive Folkeret aldeles Ubekjendt. Forsaavidt der derhos henvises til, at det er almindeligt i nyere Straffelove (saasom den norske, franske, preussiske, østerrigiske, bayeriske) temmelig vidt at udstrække Statens Strafferet over Forbrydelser, begaaede i Udlandet af Statens egne Underaatter (eller af Udlændinge imod disse), — jfr. t. Ex. den norske Straffelov af 1842, der i Kap. 1 §§ 1 og 4 ubetinget siger, at Indlændinge straffes efter Norges Love for Forbrydelser, hvori de i eller udenfor Riget gjøre sig skyldige, medmindre Vedkommende for en Forbrydelse, begaaet udenfor Riget, har udstaaet Straf i fremmed Stat —, kan hertil erindres, at dette formeentlig finder sin Forklaring i, at man, vel nærmest paa Grund af utilstrækkeligt Kjendskab til Folkeretten, uden nærmere Prøvelse har ladet de herhenhørende Bestemmelser gaae over fra den ene Lov i den anden, men denne Omstændighed kan ikke med Foie gjøres gjældende til Forsvar for i en almindelig Straffelov for Kongeriget at opstille andre Regler end de, der efter en moden Prøvelse af Sagens egen retlige Natur og Folkerettens Grundsætninger maae erkjendes for at være de rigtige. — Medens der efter det Anførte turde være Anledning til særligt at udsøndre de Tilfælde, i hvilke danske Underaatters Forbrydelser i Udlandet maae siges at indeholde en Overtrædelse af Kongerigets Love,

og med Hensyn til disse ligefrem at udtale, at de ere undergivne Kongerigets Strafferet — saaledes som sseet er i Udkastets § 5 —, maa det dog erkjendes, at der ogsaa udenfor disse Tilfælde kan være en Nødvendighed tilstede for Staten til at udstrække sin Straffemyndighed udover dens naturlige Grændser, naar det er Statens egne Undersaatter, der i Udlandet have gjort sig skyldige i Forbrydelser. Staten kan nemlig i saa Fald, hvor det navnlig er meget grove Forbrydelser, f. Ex. Mord, Brandstiftelse osv., hvori en dansk Undersaat, der vender tilbage hertil, i Udlandet har gjort sig skyldig, af Hensyn til sin egen Sikkerhed være opfordret til at anvende Straf, et Hensyn der derimod ikke kan gjøres gjældende, hvor Gjerningsmanden er en fremmed Undersaat, da han i saa Fald maa kunne bortsendes, uden at det i den Henseende endog kan komme i Betragtning, om den fremmede Undersaat i Udlandet har begaaet en Forbrydelse imod den danske Stat eller dennes Undersaat, eftersom Motivet til at straffe ham da vilde blive ikke Hensynet til egen Sikkerhed men kun Hævn. Der er imidlertid altid en grundvæsentlig Forskjel imellem hine Tilfælde, hvor den i Udlandet begaaede Forbrydelse ligefrem hører under Kongerigets Straffelovs Omraade, og de sidst omhandlede Tilfælde, hvor Staten af et andet Hensyn, nemlig Hensynet til egen Sikkerhed, under visse Omstændigheder kan have Anledning til at straffe, og denne Forskjellighed maa formeentlig føre til, at det for disse sidste Tilfældes Bedkommende kun statueres, at Staten kan lade den Skyldige straffe, hvorhos det da synes naturligt og rigtigst, saaledes som i § 6 foreslaaet, at lade Bestemmelsen herom, for Kongerigets Bedkommende, tages af Justitsministeriet og ikke af de almindelige Anklageautoriteter. Naar iøvrigt Reglen om Forsølgelsen til Straf af de i Udlandet af kongerigske Undersaatter begaaede Forbrydelser udenfor de i §§ 3—5 omhandlede Tilfælde gives som en Bemyndigelse, ikke som en Nødvendighed, er det formeentlig unødvendigt at tilføie en Bestemmelse om, at den Paagjældende ikke her skal straffes, eller ialtsald straffes mindre, forsaavidt han allerede for den af ham begaaede Forbrydelse er straffet i Udlandet; det forstaaer sig nemlig af sig selv, at dette vil være et af de Hensyn, som Justitsministeriet vil tage ved Afgjørelsen af det Spørgsmaal, om den Paagjældende her i Landet skal tiltales, saa at det kan ansees som givet, at Tiltale ingensinde vil blive decreteret, naar Forbryderen allerede i Udlandet er straffet paa en Maade, der blot nogenlunde staaer i Forhold til den Strafbarhed, som Forbrydelsen efter kongerigsk Lov ansees at have, ligesom de enkelte Straffebestemmelser i Lovene ville aabne Domstolene tilstrækkelig Adgang til, naar Tiltale finder Sted, at tillægge den Omstændighed, at den Paagjældende allerede

i Udlandet har maattet udstaae en Straf, om denne end har været saa ubetydelig, at Ministeriet mener ikke at kunne lade det beroe derved, den tilborlige Indflydelse ved Valget af Straffegraden. I de Tilfælde, hvor Forbrydelsen horer ind under Udkastets §§ 3—5, tør man vistnok gaae ud fra den Forudsætning, at den fremmede Stats Straffemagt ikke vil have taget sig af Sagen, netop fordi Gjerningen i disse Tilfælde efter Forholdenes retlige Natur horer under den danske og ikke under den fremmede Stats Straffemyndighed; skulde imidlertid det Modsatte være skeet, og Straffen, naar Sagen senere følges her, uagtet det Hensyn, som Domstolene, saavidt Loven tillader det, maae antages at ville tage hertil ved Valget af Straffegraden, dog maa ansees at blive altfor haard, naar den sammenlægges med den ham i Udlandet idømte, vil der vistnok være Opfordring for Benaadningsmagten til at modvirke den saaledes tilstedekomne Ubillighed; men til i Straffeloven for et saadant aldeles extraordinairt Tilfældes Skyld at give singulære Regler turde der neppe være nogen Anledning. Det skal med Hensyn til Udkastets § 6 endnu kun sluttelig bemærkes, at forsaavidt det i denne §, ligesom i §§ 3—5, foreskrives, at den Paagjaldende skal dømmes efter Kongerigets Love, naar Tiltale finder Sted, — Noget, der ligesom synes at følge af de herværende Domstoles Stilling, — udelukkes herved dog ikke, at Domstolene ved Valget af Straffegraden indenfor de lovbestemte Grændser kunne tage passende Hensyn til den vedkommende fremmede Stats Straffelovgivning, forsaavidt det oplyses, at denne for den begaaede Forbrydelses Vedkommende er mildere, og dette efter Omstændighederne findes at burde komme i Betragtning ved Bedømmelsen af Gjerningsmandens Straffskyld. Det har iøvrigt i Kommissionen været under Overveelse, om der ikke maatte være Anledning til paa dette Sted i Straffeloven at optage en Bestemmelse om, at Straffedomme, der ere affagte af fremmede Staters Domstole, ikke kunne fuldbyrdes her i Landet; man har imidlertid fundet, at en saadan Bestemmelse, der er af en mere criminel-processuel Charakter, ikke horer hjemme i Straffeloven.

Hvad angaaer Forholdet mellem Kongeriget og Hertugdømmerne Slesvig samt Holsteen og Lauenborg, mistjender Kommissionen ikke, at en vis formel Korrekthed lader sig paaberaabe til Forsvar for i dette Forhold, indtil anderledes foreskrives, at lade de samme Regler gjælde som i Forholdet mellem Kongeriget og Udlandet, hvorfor navnlig kan anføres, at en heel anden Strafferet fortiden gjalder, og ialtfald tilbørlig indtil videre maa forudsættes at ville blive gjældende, i de nævnte Landsdele end i Kongeriget. Kommissionen har

dog, efter en omhyggelig Overveielse af dette ikke lidet tvivlsomme Spørgsmaal, ikke kunnet slutte sig til denne Betragtning. Det imellem Kongeriget og Hertugdømmerne bestaaende statsretlige Forhold medfører nemlig ikke blot, at der mangler Grund til at nægte gjensidig Udlevering af Forbrydere, hvorved en Bestemmelse som Udkastets § 6 i Forholdet mellem Kongeriget og Hertugdømmerne mister sin væsentligste Begrundelse, men endvidere at de forskjellige Landsdele gjensidig bør understøtte hinanden i Retfærdighedens Haandhævelse og til den Ende efter Omstændighederne endog kunne være opfordrede til at yde positiv Medvirkning til Forfølgelsen og Paafjendelsen af Lovovertrædelser, begaaede i en anden Landsdeel. Naarlig vilde en Overførelse af Bestemmelsen i den første Deel af Udkastets § 5 paa Forholdet imellem Landsdelene ikke vel lade sig forsvare, naar henføres til, at alle Monarkiets Dele dog ere undergivne den samme Statshoied og særligt have Myntvæsen tilfælles. En Regel som den ovenfor antydede vilde da ogsaa være ikke lidet afvigende fra de hidtil ifølge Lovgivning og Praxis fulgte Regler, og navnlig afvige i Retningen af Adskillelse, medens en nærmere Sammenslutning vel snarere maatte ansees som ønskelig. Forholdet i den omhandlede Henseende er jo nemlig det, at Forbryderen, naar han er arrestabel, oversendes fra den ene Landsdeel til den anden for at dømmes paa Gjerningsstedet, at, naar det under en Sag imod en Forbryder her oplyses, at han tillige har gjort sig skyldig i Forbrydelser i en anden Landsdeel, inddrages disse under Sagen og paafjendes under Et med de her i Kongeriget begaaede Forbrydelser, at en her hjemme-hørende Person, der i en anden Landsdeel har gjort sig skyldig i en Forfeelse, hvorfor han ikke kan hænges (og oversendes), kan tiltales og dømmes derfor ved sit Børnething her i Landet, og at en ham i en anden Landsdeel overgaaet Dom skal exequeres af hans Øvrighed her. Disse, i et rigtigt Hensyn til det naturlige Forhold imellem Dele af samme Stat begrundede, Regler synes det rettest i det Væsentlige at opretholde og udtale i Loven, forbeholdende en nærmere eller fjernere Fremtid at bringe de enkelte Landsdele, eller dog nogle af dem, i om muligt endnu nærmere Forbindelse med hinanden i criminalretlig Henseende. Forsaavidt det fremhæves som en Mangel ved den nu stedfindende faaevlsom ved den i Udkastet foreslaaede Ordning af disse Forhold, at der ikke er nogen fuld Reciprocitet tilstede imellem Landsdelene, skal Kommissionen hertil bemærke, at den bedste Maade at virke hen til en fuldkommen Overeensstemmelse imellem de forskellige Landsdele i den heromhandlede Henseende turde være den, fra Kongerigets Side at opstille i og for sig naturlige, og paa Principet om fuldstændig Lighed grundede, Regler, hvilke man da formeentlig

tør forvente snart at see adopterede fra de andre Landsdeles Side, forsaavidt Saadant ikke allerede nu maatte være Tilfældet. En virkelig Mangel ved den nu stedfindende Ordning er det derimod, at naar som anført en heri Landet tiltalt Forbryder tillige under samme Sag skal dommes for Forbrydelser, som han har begaaet i en anden Landsdeel, ansees det nødvendigt at indhente en Betænkning fra Overdomstolene i denne anden Landsdeel angaaende den Straf, som han for de sammesteds begaaede Forbrydelser antages at have forskyldt, og da forsaavidt at bygge Dommen herpaa. Denne Fremgangsmaade synes i flere Henseender uheldig; for det første komme Kongerigets Domstole paa en Maade til at domme efter en fremmed Lovgivning, hvorfor de ikke ere Organ; dernæst bygges Dommen forsaavidt paa et Responsum eller Betænkning uden egentlig processuel Behandling; men navnlig maa det ansees uheldigt, at Resultatet af denne Fremgangsmaade, derved at en Deel af Sagen udrides af Forbindelsen med dens øvrige Dele, saare let kan blive det, at den Paagjældende i det Hele bliver idomt en haardere Straf end Tilfældet vilde være blevet, naar Sagen bedømtes i sin Heelhed; ja det kan endog hændes, at Straffen alene for de i den anden Landsdeel begaaede Forbrydelser ansættes strengere end den Straf, Forbryderen vilde ifalde for samtlige de af ham begaaede Forbrydelser, naar disse under Eet bedømtes efter Kongerigets Straffelov.

For at fjerne den nævnte Mangel ved den nu stedfindende Ordning har det været bragt under Overveielse i Kommissionen, om det ikke vilde være rigtigst at bestemme, at hvor den Paagjældende har forbrudt sig baade i Kongeriget og i Hertugdømmerne, og Sag først er anlagt her i Landet, skulde Kumulationen opgives og den kongerigiske Domstoel alene idomme Straf for de her begaaede Forbrydelser, idet han derefter — efter udstaaet Straf her — skulde oversendes til Hertugdømmet for der at dommes for de af ham sammesteds begaaede Forbrydelser, medmindre det af vedkommende Autoritet i Hertugdømmet begjærtas, at den kongerigiske Domstoel tillige skulde domme den Paagjældende — og i saa Fald efter kongerigisk Ret — for de der begaaede Forbrydelser. Paa denne Maade vilde det paa den ene Side undgaaes at ignorere Hertugdømmernes Strafferet og paa den anden Side at lade en kongerigisk Domstoel domme efter indhentede Responser. De i Kommissionen stedfundne Forhandlinger have imidlertid fort til, at man har meent ikke at kunne tilraade en saadan Ordning. Det maa i denne Henseende bemærkes, at den Fremgangsmaade efter her udstanden Straf at oversende Forbryderen til den Jurisdiction i et af Hertugdømmerne, hvor han tillige har forbrudt sig, for der

paany at dømmes, formeentlig vilde være haard og ubillig imod den Paagjældende af en dobbelt Grund, først fordi Undersøgelsen med Baretægtsfængsling derved uundgaelig vilde forlænges og Omkostningerne forøges, og dernæst fordi Resultatet af, at den Paagjældende dømmes under 2 Sager istedetfor under een, som oftest vilde blive en større Straf, idet det t. Ex. tor ansees for afgjort, at naar af 4 begaaede Tyverier eet skulde paadømmes i Slesvig og de 3 her i Landet, vilde Straffen for det ene + Straffen for de 3 saagodt som altid blive langt haardere end naar alle 4 Tyverier bleve paadømte her under Eet. Men til at udelukke Forbryderen fra at slippe med det mindre Straffeonde efter den sidste Fremgangsmåde er der formeentlig saameget mindre Grund, som denne Fremgangsmåde dels allerede er hævdet ved en i lang Tid fulgt Praxis, der maa ansees at have Hjemmel i en rigtig Fortolkning af Frd. 3 Juni og 20 Mai 1746, dels synes at stemme bedst med det naturlige indbyrdes Forhold imellem Dele af den samme Stat, idet det i og for sig vilde fremtræde som noget Synderligt, om en dansk Underjaat i videre Forstand efter at være dømt ved en af Statens Domstole og derefter at have udstaaet sin Straf derpaa skulde overjendes til en anden af Statens Domstole for yderligere at dømmes for Forbrydelser, som allerede forelaae under den tidligere Sag. Forsaavidt derhos Paadømmelse ved den kongerigste Domstoel af de i en anden Landsdeel begaaede Forbrydelser skulde tilstedes, naar Begjæring derom stillede af vedkommende Autoritet i Hertugdømmet, synes det ikke at kunne misfendes, at det har store Betænkeligheder saaledes at lade en tilfældig Requisition fra en Autoritet i Hertugdømmerne faae afgjørende Indflydelse paa Spørgsmaalet, om en Forbryder skal dømmes her og efter kongerigff Lov eller ikke, idet dette, som ovenfor anført, som oftest vilde være eensbetydende med, om Forbryderen skulde idømmes en mindre eller en strengere Straf. Om Overgreb fra Kongerigets Side ligeoverfor Hertugdømmerne ved at bestemme, at de af den Paagjældende i Hertugdømmerne begaaede Forbrydelser skulde paafjendes under Eet med de her begaaede under den imod ham her reisste Sag, kan der formeentlig ikke være Tale, da det er en Forudsætning for Udskiftets Forslag i den Henseende i § 7, at den samme Regel, som her etableres, under lige Forhold skulde komme til Anvendelse i Hertugdømmerne, og Reglen saaledes er betinget af en fuldstændig Reciprocitet for hine Landsdeles Vedkommende, hvortil det formeentlig maa være Regjeringens Sag at virke hen. Og hvad endelig angaaer Ulemperne ved, at en kongerigff Domstoel i sin Dom bindes ved Responsa fra en anden Landsdeels Overdomstole, da har man vel meent, at Retfærdighed kræver, at

naar den Straffelov, indenfor hvis territoriale Omraade den Paagjældende har forbrudt sig, er mildere end den, der gjælder, hvor Dommen fældes, maa den forste komme til Anvendelse; men naar den derhen sigtende Bestemmelse affattes saaledes som foreslaaet i Udkastets § 7 3die Stykke — der iøvrigt er at forstaae paa den Maade, at Oplysning om, hvorvidt den paagjældende anden Landsdeels Straffelovgivning i det enkelte Tilfælde er mildere, skal tilveiebringes i Sager, der anlægges af det Offentlige, medens Saadant i private Sager overlades til den Tiltalte selv —, ville de ovenfor paapegede Ulemper dog væsentlig bortfalde, eftersom de omhandlede Responsa deels kun ville faae Betydning i den ene Retning, nemlig til at virke til Formildelse, og deels overhovedet ikke fremtræde som bindende for de kongerigiske Domstole, idet der kun gives disse en Bemyndigelse til efter Omstændighederne derefter at nedsætte Straffen under den lovbestemte. Det maa herved erindres, at Forholdet imellem de flere, paa forskjelligte Steder begaaede, Forbrydelsers forskjelligte Strafbarhed jævnlig vil medføre, at Bedømmelsen af nogle af de foreliggende Facta efter den mildere Lov i Realiteten ikke faaer nogen Indflydelse.

3 Overensstemmelse med det ovenfor Anførte indeholder Udkastets § 7, at naar en Person — ligegyldigt hvor han er hjemmehørende — har gjort sig skyldig i Forbrydelse baade i Kongeriget og i et eller flere af Hertugdømmene, og han under samme Sag her i Landet tiltales for alle de af ham saaledes begaaede Forbrydelse — naar dette skal skee, er det formeentlig ikke Stedet her, i Straffeloven, at udtale sig nærmere om —, bliver Straffen for dem under Tiet at bestemme efter Kongerigets Love. Den sidste Regel, der, som antydet, i Sens tredie Stykke modificeres noget ved den Domstolene indrømmede Bemyndigelse til at nedsætte Straffen, naar Hertugdømmets Straffelovgivning er mildere, gjøres derhos anvendelig ogsaa hvor Gjærningen ikke er af den Væsentlighed, at Gjærningsmanden kan arresteres, og han derfor tiltales her ved sit Værnething, hvad enten dette nu skeer under en offentlig eller privat Sag. — Medens Udkastets § 4 dernæst er affattet saaledes, at Kongerigets Straffelov bliver anvendelig ogsaa paa de af kongerigiske Undersaatter i en anden Landsdeel begaaede Forbrydelse, naar disse forøves der for at omgaae de i Kongeriget gjældende Love — hvilket vel i Reglen men dog ikke nødvendigviis forudsætter, at den Paagjældende i saadan Hensigt har begivet sig udenfor Kongerigets Grændser —, ere Slutningsordene i Udkastets § 3 med Flid valgte saaledes, at der ikke gjøres noget Indgreb i den de andre Landsdele ifølge Forholdets retlige Natur tilkommande Straffemyndighed med Hensyn til de Forbrydelse, der begaaes ombord paa kongerigiske Skibe

medens disse befinde sig i en af vedkommende Landsdeels Havne eller iøvrigt paa sammes Soterritorium. Fremdeles er det første Stykke af Udkastets § 5 affattet paa en saadan Maade, at den kongerigste Underfaat, der udenfor Kongerigets Grændser gjør sig skyldig i Statsforbrydelser eller Falskmyntneri, vil blive at domme efter Kongerigets Straffelov, naar Forbrydelsen er begaaet i Udlandet, men at han derimod undergives vedkommende anden Landsdeels Strafferet, naar Forbrydelsen er forøvet i samme, ligeaafuldt som Kongerigets Strafferet vil komme til Anvendelse ogsaa paa de af de andre Landsdeles Underfaatter i Kongeriget begaaede Forbrydelser af den nævnte Art. Ligeledes er det fundet at være rettest at lade de af danske Underfaatter imod Medunderfaatter forøvede Retskrankelser henføre under Straffemyndigheden i den Landsdeel, hvor Retskrankelsen finder Sted, og kun at udstrække Kongerigets Strafferet over Krankelser af Forpligtelser, som danske Underfaatter have paadraget sig ligeoverfor en i Kongeriget sig opholdende Person, for det Tilfælde at Forbrydelsen begaaes i Udlandet. Hvad derimod angaaer de af Embedsmand begaaede Embedsforbrydelser, synes det naturligt altid at lade den Landsdeels Strafferet komme til Anvendelse, i hvis færlige Tjeneste Embedsmanden staaer, og Begyndelsen af det 2det Stykke i Udkastets § 5 erklærer det derfor for at være en Overtrædelse af Kongerigets Straffelov, naar en her ansat Embedsmand udenfor Kongeriget, altsaa ogsaa i en af de andre Landsdele, begaaer en Embedsforbrydelse.

Med Hensyn til Udkastets 1ste Kapitel skal man endnu gjøre 2 Bemærkninger. Den ene angaaer den Bestemmelse i den tidligere Kommissions foreløbige Udkast (§ 5), at Undtagelse fra den Regel, at danske Domstole kun kunne idomme Straf efter danske Love, skulde finde Sted i Henseende til de i en anden Stats Tjeneste ansatte Personer, som her i Riget overtræde de dem med Hensyn til denne Tjeneste paahvilende Pligter, naar dette har Hjemmel i konventionsmæssige Bestemmelser; denne Sætning har nuværende Kommission anseet det rigtigst at udelade, da der saavidt vides ikke eksisterer saadanne konventionsmæssige Bestemmelser. Den anden Bemærkning angaaer Betegnelsen af det Territorium, hvorfor Straffeloven skal gælde. Man har i denne Henseende i Udkastets § 2 brugt Ordet „Kongeriget“, der formeentlig netop betegner, hvad der skal betegnes, nemlig det egentlige Kongerige, derunder indbefattet Færoerne, som have Voogvinningsmagt tilfælles med Østifterne og Norrøysland, men udelukker ikke blot Hertugdømmerne men ogsaa Island og Kolonierne, til hvilke Landsdele, der jo have særegne Repræsentationer, Straffeloven formeentlig maa udvides til at gælde, med flere eller færre Modifikationer,

ved særlig Lov eller Anordning. Synonymt med „Kongeriget“ har man iøvrigt paa flere Steder i Lovudkastet troet uden Misforstaaelse at kunne bruge Ordet „Landet“, medens man, i den Formening at Ordet „Riget“, der hyppig findes brugt i den tidligere Kommissions foreløbige Udkast i samme Betydning som det af os brugte „Kongeriget“, ialtfald kan have og jævnlig har en anden og mere udstrakt Betydning, har undgaaet at bruge det undtagen paa Steder, hvor det netop er Meningen, at det skal betegne noget Andet end „Kongeriget“, nemlig det samme som „Staten“.

Til 2det Kapitel.

(Om Straffene.)

Kommissionen har været enig med den foregaaende Kommission i, at der er al Foie til ganske at lade de lemlæstende Straffe, forsaavidt der iøvrigt efter den nyere Lovgivning bliver Spørgsmaal om dem (jfr. Fd. 4 Octbr. 1833, 11 og 15 April 1840) saavel som de egentlige korporlige Straffe — afføet fra deres Anvendelse som Reovelfsesmiddel mod Straffanger og mod Born eller umodne Personer — og de særlige Vresstraffe bortfalde. Derimod har man ikke kunnet slutte sig til den tidligere Kommission, forsaavidt denne havde henstillet igjen at optage Landsforviisningsstraffen. De Grunde, der i sin Tid motiverede dens Ophævelse ved Fd. 30 Marts 1827, kunne formeentlig med lige saa fuld Foie gjøres gjældende nu som dengang; ligesom denne Straf formeentlig ikke blot er lidet stemmende med de mere og mere udviklede internationale Forhold, forsaavidt den skulde anvendes for grovere Forbrydelser, saaledes synes der overhovedet heller ikke at være nogen Trang til at benytte dette i og for sig mindre heldige Straffemiddel, som vilde ramme de Paagjældende høist ulige, for de Forbrydelsers Vedkommende, for hvilke der vel nærmest kunde være Spørgsmaal om at anvende det (nemlig politiske og Presseforseelser), da man i Statsfængsel, og efter Omstændighederne andet Fængsel og Bøder, formeentlig derfor har meget passende Straffe. Det har ogsaa ved Gjenmemgaaelsen af de enkelte Forbrydelser viist sig, at det, efter Kommissionens Formening, ikke er fornødent eller hensigtsmæssigt at opstille Landsforviisning som Straffeonde. Hvad Livsstraffen angaaer, da har der vel i Kommissionen været noget deelte Meninger om, hvorvidt denne Straf i og for sig kan forsvares fra Retfærdighedens Standpunkt, idet en Minoritet har meent, at dette Spørgsmaal maa besvares benægtende, forsaavidt det, der er Diemed med al Straf, nemlig at haandhæve Lovens

Autoritet ligeoverfor Forbryderen og at virke hen til hans Forbedring, ikke kan opnaaes ved Forbryderens Tilintetgjørelse, medens Majoriteten holder for, at Staten ifølge sin absolute og ideelle Berettigelse maa, ogsaa theoretisk betragtet, være beføiet til at tilintetgjøre det enkelte Individ, der paa en saadan Maade sætter sig i Strid med de første og væsentligste Betingelser for Samfundordenen, at han selv stiller sig udenfor den og forbryder sin Ret til at leve i den. Men hele Kommissionen har været enig i, at det i alt Fald maa ansees for practisk ugjærligt ganske at opgive Livsstraffens Anvendelse, og navnlig har den Minoritet, som betvivler dens Nødsnødvendighed fra et høiere ideelt Standpunkt, erkjendt at man, paa Grund af den Raahed, der endnu, trods den fremsfredne Udvikling, stundom viser sig at være tilstede i Samfundet, vilde udsætte Menneskers Liv og Statens Sikkerhed for altfor stor Fare, hvis man reent vilde afskaffe Livsstraffen. Paa den anden Side have alle Kommissionens Medlemmer ligeledes været enige om, at Livsstraffen kun tør ansees berettiget som et yderste Nødmiddel, og at dens Anvendelse derfor bør indskrænktes saavidt muligt, saavel som om at man ikke tør gaae videre end til at berøve Forbryderen, der har gjort sig uærdig til at leve i det borgerlige Samfund, Livet, saaat alle kvalificerede Livsstraffe — saavel de indvortes, ved Afslivelsesmaaden, som de udvortes, ved foregaaende eller efterfølgende Behandling, kvalificerede — for Fremtiden ganske bortfalde.

Idet man har anseet det hensigtsmæssigt i den første § i 2det Kapitel — § 9 — at nævne de Straffe, som skulde kunne idømmes efter Straffeloven, og hvilke efter det ovenfor Anførte vilde være: Livsstraf, Strafarbejde, Fængsel, Bøder og Fortabelse af Embede, Bestilling eller Valgret samt for Mandspersoner mellem 15 og 18 Aar Rottingslag og for Børn Riis, — omtaler den følgende §, § 10, særligt Livsstraffen. Deels af Hensyn til den større Sikkerhed for en hurtig Død, deels for saavidt muligt at fjerne det Uhyggelige ved at et Menneske umiddelbart fører det dræbende Hug imod den dømte Forbryder, har Kommissionen troet at burde anbefale Brugen af Guillotinen — eller, som det formeentlig passende paa dansk kunde kaldes, Faldøren — istedetfor Øren. Jovrigt skal man med Hensyn til Sæns Indhold henholde sig til den tidligere Kommissions Bemærkninger om, at uagtet den fra Livet Dømte ikke i noget Tilfælde specielt bør fradømmes Øren ligesaa lidt som „uærlig“ Begravelse forbindes med Livsstraffen, synes det dog absolut passende, at den Henrettedes Lig begraves i Stilhed, uden Høitidelighed eller Optog, i Regelen ved offentlig Foranstaltning, uden at der dog derfor bestemt affjæres Familien Afgang til efter Omstændighederne at faae Liget udeliveret til Begravelse

ved egen Foranstaltning men i al Stilhed; at de nærmere Regler om Fremgangsmaaden ved Begravelsen, at den kan stee paa Kirkegaarden og med Jordspaafastelse, rettest udelades af Straffeloven for ikke paa nogen Maade at røre ved Noget, der kunde synes at høre ind under det kirkelige Omraade, og at det, indtil videre i Overeensstemmelse med de nu gjældende Regler, maa overlades vedkommende Autoritet at træffe de nærmere Bestemmelser, udenfor hvad der indeholdes i Sen, i Henseende til Eksekutionen, Tiden naar og Stedet hvor Livsstraffen skal fuldbyrdes, hvo der skal være tilstede ved Henrettelsen, saa og om den Domtes Beredelse til Døden. Man har fremdeles været enig med den foregaaende Kommission i, at det rettest hører ind under Lovgivningen om Criminalprocessen at give Bestemmelser om, at Livsstraf ikke maa anvendes paa frugtfulde Fruentimmer, at Livsstraffe ikke maae exequeres, forinden Kongen har afgjort, om Benaadning skal finde Sted, og om hvorledes der skal forholdes, naar en Domsældt efter Dommens Afgivelse bliver affindig og saaledes ikke fortiden bør henrettes, — et Spørgsmaal, der formeentlig vil være at henlægge under Domstolens Afgjørelse.

I Udkastets §§ 11–16 omhandles Strafarbejdsstraffen. Man har i Overeensstemmelse med Lov 29 Decbr. 1850 meent at burde indskrænke Strafarbejde til de 2 Slags, Tugthuus- og Forbedringshuusarbejde. Forsaavidt i den tidligere Kommissions foreløbige Udkast tillige omtales Arbejde i Tvangsarbejdsanstalter, har man meent, at dette Arbejde mindre egner sig til at anvendes som Straf for egentlige kriminelle Forbrydelser, og, idet samme ikke findes blandt de for de enkelte Forbrydelser i Straffelovudkastet bestemte Straffe, har man derfor heller ikke nævnt det her blandt Arbejdsstraffene; det maa iøvrigt erindres, at ogsaa den tidligere Kommission nærmest havde tænkt sig det ommeldte Tvangsarbejde som en passende Straf for Betleri og Løsgjangeri samt lignende Forseelser, der imidlertid som Politiforseelser ikke omfattes af det nærværende Straffelovudkast. Saa vel Tugthuus- som Forbedringshuusarbejde skulde efter Kommissionens Mening udholdes i de dertil indrettede Straffeanstalter i Overeensstemmelse med de derom nu gjældende, og i Fremtiden desangaaende nærmere givne, Regler. Idet der herefter ikke i Henseende til Arbejdets Art og Veskaffenhed bliver nogen væsentlig Forskjel imellem de 2 Slags Strafarbejde, vil Forskjellen nærmest bestaae deri, at Forbedringshuusarbejdet, i Overeensstemmelse med Lovene af 30 Novbr. 1857 for Mandsfanger og af 9 Decbr. 1861 for Qvindefanger, ordentligviis skal udstaaes ved Arbejde i Enkeltcelle og Ophold i samme Dag og Nat, medens Tugthuusfangerne, i Overeens-

stemmelse med Grundsætningerne i de kgl. Resolutioner af 25 Juni 1842 og 22 Januar 1845, vel saavidt muligt skulde være adskilte om Natten men om Dagen arbejde paa fælles, dog for et indskrænket Antal indrettede, Arbeidsstuer. Af denne Forffjel følger nu formeentlig med Nødvendighed, at medens Tugthuusarbejde kan idømmes baade paa Tid og for Livstid, maa Forbedringshuusarbeidsstraffen altid være tidsbestemt, og endog indskrænket til et kortere Aaremaal, eftersom det maa ansees at være forbundet med Fare for de paagjældende Fangers aandelige og sjælelige Tilstand at holde dem i mange Aar indespærrede i Fængsler, der ere indrettede efter Isoleringssystemet. Den tidligere Kommission havde meent, at 4 Aar burde være Maximum for Forbedringshuusarbejde (i Cellefængsel); den nuværende Kommission antager, at det er rettest i denne Henseende, ialtfald indtil nærmere Erfaring er erhvervet, at blive staaende ved Bestemmelserne i de ovennævnte Love af 1857 og 1861, hvorefter $3\frac{1}{2}$ Aar er den længste Tid, hvori Noget maa hensættes i Cellefængsel. Foraauidt imidlertid Forbedringshuusarbejde ikke ubetinget skal udholdes i et saadant, idet det vistnok er tilraadeligt at aabne Udgang til, at Personer, der ere dømte til Forbedringshuusarbejde, efter vedkommende Autoritets Bestemmelse, ligesom det nu skeer, kunne udstaae Straffen i det Hele eller for en Deel ved Arbejde paa Fælles-Arbeidsstuer, naar Cellefængselsstraffen af særegne Grunde maa ansees skadelig for dem eller iøvrigt for uhenigtsmæssig (navnlig fordi den tidligere har viist sig uirksom paa dem), vil det formeentlig være rigtigst ved Anordningen af Forbedringshuusarbeidsstraffen i den nye Straffelov at gaae den samme Vej, som man har fulgt i de citerede Love, nemlig at fastsætte et forholdsvis høiere Maximum for denne Straf men dertil at knytte en Bestemmelse om, at Straffen ordentligvis skal udstaaes i Cellefængsel, og at da en Reduction af Tiden, for hvilken Straffen er idømt, skal finde Sted. Denne Reduction har man troet at burde foreslaae ganske i Overensstemmelse med Lovene af 30 Novbr. 1857 og 9 Decbr. 1861, saaledes at en mindre Afkortelse af Straffetiden, nemlig med en Trediedeel, skulde finde Sted for de første 3 Aar og en større Afkortelse, nemlig med Halvdelen, for den følgende Tid, idet man gaaer ud fra, at Afsondringen bliver søleligere og mere virksom, jo længere den varer. Med den tidligere Kommission har man iøvrigt været enig i, at der er god Grund til at nedsætte Minimum af Forbedringshuusarbeidsstraffen under det nuværende Minimum af 8 Maaneder, nemlig til 6 Maaneder, og man anseer det for en Fordeel, at Straffetiden ved Forbedringshuusarbeidsstraffens Udtaaelse i Cellefængsel end yderligere kan forkortes, nemlig til 4 Ma-

neder. At dette Minimum maa stilles lige med Maximum af Straffen af Fængsel paa Vand og Brød (i 6 Gange 5 Dage), turde derhos ogsaa være en Fordeel, idet det i mange Tilfælde vil være heldigt, at man ved Straffens Bestemmelse har Valget imellem 2 forffjelligartede Straffe, der juridisk ere at ansee som lige strænge. Paa den anden Side maa man imidlertid ogsaa finde det utilraadeligt, at tilstede Forbedringshuusarbeidsstrafs Idømmelse for en kortere Tid end 6 Maanedes, deels fordi det overhovedet synes at være naturligt og rigtigt, at der bliver en væsentlig Quantitetsforffjel imellem Fængselsstraffen og den i den Skyldiges sociale Forhold faa indgribende Strafarbeidsstraf, som netop derfor kun bør komme til Anvendelse paa betydeligere Forbrydelser, deels navnlig fordi den tilsigtede Virkning af Forbedringshuusstraffen ved den Skyldiges Afsondring m. v. formeentlig er betinget af, at den finder Sted i en ikke ganske kort Tid. Medens altsaa Forbedringshuusstraffen skulde begrænses paa den ene Side ved 6 Maanedes og paa den anden Side ved 6 Aars Arbeide, og Tugthuusstraffens Maximum skulde være livsvarigt Arbeide, beroer Spørgsmaalet om Tugthuusarbeidsstraffens Minimum væsentlig paa, hvilke Hensyn man vil lade være de bestemmende ved Afgjørelsen af, naar Tugthuus- eller Forbedringshuusarbeidsstraf skal kunne idømmes. Man har hidtil været tilboelig til alene at lade dette beroe paa Længden af den Tid, hvori Arbeidsstraffen skulde idømmes, altsaa paa den begaaede Forbrydelses Strafbarhed, saaledes at Reglen skulde være den, at Tugthuusarbeide blev Straffen for den større Forbrydelse, Forbedringshuusarbeide for den mindre, der ikke kvalificerede sig til mange Aars Strafarbeide. Det er imidlertid forekommet Kommissionen, at det vilde være hensigtsmæssigt ved Siden heraf at aabne Udgang til at tage Hensyn til Forbryderens personlige Individualitet, idet det neppe kan bestrides, at ligesom den tilsigtede gavnlige Virkning af Cellesystemet paa Forbryderen er betinget af, at den Paagjældende er i en yngre, for Indtryk mere modtagelig Alder og ikke en gammel og forhardet Forbryder, saaledes vilde det ikke være heldigt for selve Forbedringshuus-Institutionen, om gamle og forhardede Forbrydere, der maaffee flere Gange tidligere have været i Tugthuset, skulde blive indsatte i Forbedringshuset, hvilket jævnlige vilde blive Tilfældet, naar alene Straffetidens Længde skulde være det Afgjørende, da det jo vel kan tænkes, at en saadan gammel Forbryder begaaer en Forbrydelse, hvorfor Strafarbeide i faa Aar er foreskrevet som Straf i Loven. Ligesom man har troet ikke at burde sætte Maximum af Forbedringshuusstraffen altfor lavt, for ikke at udelukke denne Strafs Anvendelse paa yngre ikke tidligere straffede Forbrydere, om

hvis Forbedring man endnu tør gjøre sig Haab, naagtet de have gjort sig skyldige i en stor Forbrydelse, hvorfor Loven foreskriver fleeraarig Arbeidsstraf, saaledes har man derfor meent at burde sætte Minimum af Tugthuusstraffen saa lavt ned, at denne Art af Strafarbeide, og ikke nødvendigviis Forbedringshuusarbeide, kan idømmes, hvor Forbryderen vel for den begaaede Forbrydelse efter Loven kun kvalificerer sig til en mindre lang Tids Arbeidsstraf, men dog ifølge sin hele Personlighed ikke egner sig til at indsættes i Forbedringshuset. Paa den anden Side vilde det neppe være hensigtsmæssigt at ordne det saaledes, at Arbeidsfanger skulde kunne indkomme i Tugthuset paa en ganske kort Tid, og man har ifølge heraf meent at burde foreslaae 2 Aar som Minimum for Tugthuusarbeidsstraffen. Naar iøvrigt saaledes Strafarbeide fra 2 indtil 6 Aar kan være efter Omstændighederne, nemlig naar ikke Andet udtrykkelig foreskrives i Loven, enten Forbedrings- eller Tugthuusarbeide, synes det rigtigst i Loven, saaledes som foreslaaet i Udkastets § 14, at foreskrive de almindelige Hensyn, som Domstolene skulde tage ved Valget imellem de 2 Straffearbeidsarter. Herved udelukkes selvfølgelig ikke, at Øvrigheden, — formeentlig rigtigst under den høieste Justitsautoritets, det er Justitsministeriets, Kontrol, med dens Billigelse eller efter nærmere af den foreskrevne Regler —, naar en Person efter disse almindelige Hensyn er dømt til Forbedringshuusarbeide, der ordentligviis skal udstaaes i Cellefængsel, kan, som ovenfor omhandlet og som foreslaaet i Udkastets § 13, bestemme, at Straffen undtagelsesviis, paa Grund af særegne Forhold, som et mere personligt Kjendskab til den Paagældende maatte sætte Øvrigheden istand til rettere at vurdere, i det Hele eller for en Deel skal udstaaes ved Arbeide paa Fællesarbeidsstuerne uden Forkortelse i Straffetiden.

Da det, som bemærket, ikke ansees forsvarligt at lade en Fange forblive i Cellefængsel udover en vis Tid, er det formeentlig nødvendigt i Loven at optage en Bestemmelse om, hvorledes der, naar Nogen ved flere Domme maatte være bleven idømt Forbedringshuusstraffe tilfattet i længere Tid end 6 Aar, skal forholdes med den overflydende Deel af den samlede Straffetid, ligesom der ogsaa for det Tilfælde, at Nogen uden Afbrydelse skal udstaae flere Forbedringshuusarbeidsstraffe, selv om den samlede Straffetid ikke overskrider 6 Aar, kræves en Regel for, hvorledes Reductionen af Straffetiden skal skee, nemlig af hver enkelt Doms Straffetid for sig eller beregnet efter den samlede Straffetid. For dette sidste mildere Resultat har Kommissionen meent at maatte erklære sig i Udkastets § 15. Det er fremdeles af Hensyn til de flere Steder i Udkastet, hvor det foreskrives, at Straffen skal forandres, nedsættes eller for-

høies i et vist Forhold og som Følge deraf mulig ogsaa forandres til en Straf af anden Art — see t. Ex. Udkastets §§ 24, 35, 37—38, 44, 45—54, 60, 62—64 —, nødvendigt i Kapitlet om Straffene at optage Bestemmelser, som angive det Forhold, hvori de forskjellige Straffe skulde ansees at staae til hinanden. Hertil sigter Udkastets § 12, en Mellem-sætning i § 11 og i det Følgende Bestemmelser i Udkastets §§ 25 og 28, jfr. § 30.

I Udkastets § 16, 1ste Punktum, vil findes en Bestemmelse om, at Udlandinge, der heri Landet have gjort sig skyldige til Strafarbeide, ligesom nu skulde udvises af Riget efter udstaaet Straffetid. En saadan Sikkerhedsforanstaltning maa uden Tvivl ansees for vel begrundet, men det lader sig formeentlig ikke nægte, at det efter Omstændighederne kan være af stor Interesse ogsaa at kunne blive Personer quit, der fra Udlandet ere komne ind i Landet og her gjøre sig skyldige i Forbrydelser af en mere graverende Natur, selv om disse just ikke qualificere sig til Straf-arbeide, naar deres tidligere forbryderiske Forhold, her eller i Udlandet, i det Hele stempler dem som Personer, der ere farlige for den almindelige Retsikkerhed. Naar man i Overensstemmelse hermed i det 2det Punktum af § 16 har optaget en Bestemmelse, der skulde give Domstolene Myndighed til at kunne decretere Udviisningen af Udlandinge, som her gjøre sig skyldige til Straf af Fængsel paa Vand og Brød, under den anførte Betingelse, at de tidligere, i eller udenfor Kongeriget, ere straffede for Forbrydelser — hvorved forstaaes egentlige criminelle Lovovertrædelser og ikke blotte Politiforseelser —, er man iøvrigt tillige for en ikke ringe Deel bleven foranlediget hertil ved den Betragtning, at en lignende, endog videre gaaende, Myndighed fortiden tilkommer og jævnlig udøves af Domstolene navnlig i Slesvig, hvor der, efter hvad man har erfaret, sættes stor Priis paa den, og at der ved en Reform af den kongerigste Straffelovgivning vel turde være nogen Opfordring til at have Muligheden af en fremtidig Overensstemmelse imellem den kongerigste og den slesvigste Straffelovgivning for Die. Skjøndt det derhos er naturligt, at man i de til Fæstlandet, og særligt til Tydskland, nærmere grændsende Landsdele har haft og vil have den største Leilighed til at søle Trang til en Bestemmelse af den omhandlede Beskaffenhed, turde det dog formeentlig ikke kunne bestrides, at der ogsaa i de kongerigste Provindser, navnlig i Nørre-jylland, kan vise sig at være god Brug for den, og naar Bestemmelsen begrundes saaledes som ovenfor antydet, skjønnes der heller ikke at kunne være nogen Betænkelighed ved den eller Grund til at befrygte Misbrug ved dens Anvendelse fra Domstolenes Side. Det maa herved ikke over-

sees, at Udvidelsen af den nugældende Regel i denne Henseende finder en naturlig Forklaring og Retfærdiggjørelse deri, at den fremtræder i Forbindelse med en væsentlig og gennemgaaende Formildelse af Straffelovgivningen; i en overmaade stor Deel af de Tilfælde, i hvilke Udlandinge nu vilde blive domte til Strafarbejde og dermed tillige til Udviisning af Riget, vil der nemlig ifølge Udkastets Straffebestemmelser kun blive Spørgsmaal om Anvendelsen af Straf af Fængsel paa Band og Brød. Man har endelig ikke blot søgt at tydeliggjøre Bestemmelsen og Betingelserne for dens Anvendelse, men ogsaa ikke uvæsentlig nedsat den for Overtrædelse af det givne Tilhold nu gjældende Straf. I første Henseende bemærkes, at Bestemmelsen ifkun bør komme til Anvendelse paa Udlandinge, s: paa Personer, der ikke hore hjemme i nogen af den danske Stats Dele, og derhos formeentlig være uanvendelig, ikke blot naar Udlandingen har havt stadigt Ophold her i Landet, s: i Kongeriget, en vis længere Tid, men ogsaa naar han har havt saadant Ophold i en anden Landsdeel. Dette Opholds Varighed har man troet ikke at burde fordre længere end den i Pl. 19 April 1805 foreskrevne Tid af 3 Aar, saa at det altsaa, for at Bedkommende kan undgaae Udviisningen, ikke kan fordres, at han har vundet Forfølgelsesberettigelse her eller andetsteds i den danske Stat, naar Opholdet i den danske Stat kun har været et stadigt, igjennem 3 Aar fortsat. Det har været under Overveielse, om man ikke til det faste Ophold som yderligere Betingelse skulde knytte: „og lovlig Næringsvei“, men man har ikke troet at burde tilraade dette, dels fordi der, saavidt vides, sjældnere i Pragis er bleven taget Hensyn til denne sidste Omstændighed, dels fordi det stundom kunde have sin Bæmskelighed at afgjøre dens Tilstedeværelse eller Ikke-Tilstedeværelse. Fremdeles bemærkes, at det er Meningen, at den Paagjældende altid ved Udviisningen skal til Retsprotokollen (det vil sige den udviisende Autoritets Protokol, i Reglen vel altsaa Politiprotokollen) have en Advarsel om Følgerne af hans ulovlige Tilbagevenden, hvorfor Bestemmelsen herom i Udkastets § 16 er givet i et særskilt Stykke, der refererer sig saavel til Sæns første som til dens andet Stykke. Straffen for at vende tilbage her trods Udviisningen og det givne Tilhold bør ifølge denne Forseelses Bessaffenhed vistnok ordentligvis ikke overskride Maximum af Fængselsstraffen; men af Hensyn til at Omstændighederne, navnlig ved oftere Gjentakelse, kunne være mere graverende, og at det kan være nødvendigt at have en alvorlig Straf for at skræmme Bedkommende fra at komme tilbage her til Landet, hvor Retsfæstheten maaskee udsættes for stor Fare ved hans Nærværelse, har man

dog troet som Straffealternativ at burde tilføie Forbedringshuusarbeide indtil 1 Aar.

Udkastets §§ 17—28 omhandle Fængselsstraffen, af hvilken man ligesom den tidligere Kommission anseer det hensigtsmæssigt at bibeholde de 4 Arter: simpelt Fængsel, Fængsel paa sædvanlig Fangeløst, Fængsel paa Band og Brød og Statsfængsel. Ligeledes har man været enig i, at det er rettest i Straffeloven, næst Bestemmelser om Udstrækningen af de forskjellige Arter Fængsel i Henseende til Tiden, kun at betegne dem ved Angivelsen af den Koste, de Vedkommende maae nyde, som er det, hvorved de — affæet fra Statsfængsel, som er af en eiendommelig Væbskaffenhed — i det Væsentlige adskille sig fra hinanden, og iøvrigt at henvise til de i andre Lovbestemmelser givne Forskrifter om Arrestvæsenet (fortiden nærmest Regl. 7 Mai 1846). Maximumsgrænserne for simpelt Fængsel og for Fængsel paa sædvanlig Fangeløst har man fremdeles med den tidligere Kommission troet passende at kunne sætte til henholdsvis 2 Aar og 6 Maanedere. Derimod har man fundet det hensigtsmæssigt, navnlig af Hensyn til Forholdet mellem Fængsels- og Bødestrafpen og Reglerne for Bøders Afsoning — hvorom Mere nedenfor — at nedsætte Minimum af simpelt Fængsel til 2 Dage, ligesom man har troet, at et rigtigere Forhold mellem de forskjellige Arter Fængselsstraffe vil fremkomme, naar 1 Dags Fængsel paa Band og Brød sættes lig 4 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangeløst og 6 Dages simpelt Fængsel (Udkastets § 25). I selve Straffeloven ansees det fremdeles mindre passende udtrykkelig at nævne det Quantum Brød, der daglig skal gives den, der er henfat i Fængsel paa Band og Brød, og forsaavidt Brugen af Tobak forbydes ham, bør Saadant formeentlig — i Righed med hvad der er Brug idetmindste i Hovedstadens Arrester — indskrænkes til Røgtobak (Udkastets § 20). En væsentligere Afvigelse fra den tidligere Kommissions Forslag er imidlertid den, at i nærværende Kommissions Udkast foreslaaes kun Anvendelsen af een Art Fængsel paa Band og Brød, idet man har været fuldkommen enige om, at der med Hensyn til, at Fængsel paa Band og Brød allerede i og for sig er en saa streng Straf, at den efter det mildere Straffeprincip, som Udkastet i det Hele vedkjender sig, neppe taaler nogen Skjærpelse, samt med Hensyn til at de særegne Grunde, der kunne have talt for at indføre en skjærpet Art af Fængsel paa Band og Brød i Militæretaten, nemlig deels Hensynet til at bevare Forbryderen for Krigstjenesten ved at undgaae Strafarbeide deels Trangen til ved Ophævelsen af Spidsrodsstraffen at kunne substituere den med en Straf af en meget alvorlig Charakter, ikke kunne gøres gjældende ved Affattelsen

af en civil Straffelov, — ikke er nogen Opfordring til i den nye Straffelov at indføre den af den tidligere Kommission fra den militaire Strafferet adopterede Straf af strengt Fængsel paa Vand og Brød. Hovedmotivet hertil, at det skulde være hensigtsmæssigt at give den i Praxis saa hyppigt forekommende Straf af Fængsel paa Vand og Brød en større Udvidelse for derved i mange Tilfælde at kunne undgaae Idømmelse af den nærmest efter denne Straffearart følgende, formeentlig paa en ganske anden Maade i alle den Paagjældendes Livsforhold indgribende Forbedringshuusstraf, kan den nuværende Kommission ikke tillægge den Bægt som den tidligere Kommission, navnlig efter at Indførelsen af Cellesystemet har gjort det muligt at forlorte Straffetiden og i det Hele for en stor Deel hævet de med den tidligere Forbedringshuusstraf forbundne, for den Paagjældende faare uheldige Følger af at blive indlemmet i Selskab med, og senere bestandig være udsat for Gjenkjendelse af, en Mængde meget fordærvede Personer. Det turde derhos ogsaa være et stort Spørgsmaal, om ikke Fængsel paa Vand og Brød i de høiere Grader, med den ommeldte Skjærpelse af samme, stundom fra en anden Side betragtet kan have ligesaa indgribende Virkninger for den Paagjældendes hele Virksomhed i Livet som nogle Maaneders Hensættelse i Cellesfængsel i Forbedringshuset. — En anden væsentlig Udvidelse af Straffen af Fængsel paa Vand og Brød, nemlig dens Anvendelse paa unge Mennesker imellem 15 og 18 Aar, som den tidligere Kommission i Modsatning til den nugjældende Straffelovgivning, jfr. Id. 12 Juni 1816 § 7, Id. 11 April 1840 §§ 29 og 81, Pl. 23 Mai 1840 § 1, havde foreslaaet, kan formeentlig heller ikke anses heldig. Vel er det saa, at det ifølge Sundhedskollegiets Skrivelse til den tidligere Kommission af 20 Septbr. 1852 ikke tør paastaaes, at deslige unge Mennesker overhovedet ikke skulde kunne taale Straf af Fængsel paa Vand og Brød; men med al mulig Respekt for den paaberaabte lægevidenskabelige Autoritet turde der, navnlig ifølge den sildige Udvikling i legemlig Henseende, som ikke er ualmindelig her i Landet, dog maaskee alligevel være nogen Grund til at frygte for, at den ommeldte Straf i mangt enkelt Tilfælde vilde kunne have en skadelig Indflydelse paa det unge Menneskes physiske Tilstand, om Saadant end ikke just i Diebliffet med Bestemthed forud lod sig angive. Men dertil kommer den Betragtning, at den nyere Lovgivning uden Tvivl er gaaet frem i en rigtig Retning, naar den mere og mere har vedkjendt sig den Grundsætning, at de almindelige, for fuldstændig udviklede Individer dicterede, Straffe ikke passe for Personer, der, som de her omhandlede, endnu ikke ere fuldkommen voksne og udviklede (jfr. Udkastets § 35 og Bemærkning-

gerne dertil), og at det derfor for slige Personer gjælder om at sætte Straffe, der i deres Væsen mere ere at betragte som Røvsjelsesmidler. Det tør vistnok ogsaa paastaaes, at ligesom en Dreng paa 15—16 Aar vil være bedre tjent med at underkastes en Rottingsstraf, der hurtigt er forbi, end for længere Tid at henfattes i Fængsel, navnlig i Fængsel paa Vand og Brød, hvormed Opinionen let forbinder Forestillingen om noget Vanærende, saaledes vil hiin Straf i Reglen for Drengen være mere forstaaelig, om man saa tør sige, og i sine Følger mere virksom end en Straf af Fængsel paa Vand og Brød, lempet efter de Hensyn, der nødvendigtviis i alle Tilfælde maatte tages til hans Ungdom. For disse unge Menneskers Vedkommende foreslaaes derfor i § 21, jfr. § 29, Bestemmelser, der i det Væsentlige slutte sig til de nugjældende Regler. — Derimod har Kommissionen været enig med den tidligere Kommission, forsaavidt denne havde foreslaaet nye Regler med Hensyn til Mellemfristerne ved Fuldbyrðelsen af Fængsel paa Vand og Brød i flere Gange 5 Dage, hvilke nye Regler ere optagne i Udkastets § 22. Det maa erkjendes, at det i og for sig er onskeligt, baade for at Straffen kan blive virksommere, og for at det hele Tidsrum, hvori den Paagjældende ordentligviis maa holdes i Forvaring, kan forkortes, at Mellemfristerne indskrænkes, saavidt Saadant uden Fare for den Paagjældendes Helbred kan lade sig gjøre; og da det ikke blot synes at være et Misforhold, at Straf af Fængsel paa Vand og Brød i 8 eller 12 Dage nu, efter Fd. 12 Juni 1816 §§ 1 og 2 jfr. Pl. 23 Mai 1840 § 3, skal fuldbyrdes i henholdsvis 2 og 3 Gange 4 Dage med ifkun 1 Dags Mellemfrist, medens der ved Fængsel paa Vand og Brød i 2 eller flere Gange 5 Dage hver Gang gives 5 Dages Mellemfrist, men det derhos af Sundhedskollegiet i dets ovenfor nævnte Skrivelse af 20 Septbr. 1852 bestemt er udtalt, at en Forkortelse af disse Mellemfrister uden Betænkelighed kunde finde Sted, ligesom man ogsaa i Norge, jfr. den norske Lov om Forbrydelser af 20 Aug. 1842 Kap. 2 § 20, har meent at kunne bestemme kortere Frister, saa har man, som bemærket, ganske tiltraadt den i den Henseende af den tidligere Kommission, i Overensstemmelse med Sundhedskollegiets Udtalelse, gjort Indstilling. — Ved Udkastets § 23, der handler om de Tilfælde, at Personer over 60 Aar, Fruentimmer, der give Die, og svagelige Personer ere domte til Fængsel paa Vand og Brød, og som i det Hele svarer til de nugjældende Regler, findes ingen Anledning til videre Bemærkninger, og det Samme gjælder om de følgende §§ 24—26; forsaavidt der i dem bestemmes noget fra det hidtil Gjældende Afvigende — saaledes som tildeels i § 24 angaaende de Tilfælde, at

Nogen paa samme Tid eller kort Tid efter hinanden skal udstaae flere Straffe af Fængsel paa Vand og Brød —, turde Saadant formeentlig i sig selv indeholde den fornødne Retfærdiggjørelse. Ved Udkastets § 27, der handler om Statsfængsel, bemærkes blot med Hensyn til, at der i den tidligere Kommission har været opfattet Tvivl, om denne Straf ikke kunde udgaae blandt de i Straffeloven optagne civile Straffe, at man har fundet den nævnte Fængselsstraf at være en meget passende Straf, ved Siden af andre Straffe, for flere af de i Kapitlerne om Majestæts- og Statsforbrydelser omhandlede Tilfælde, jfr. og Lov 3 Jan. 1851 § 5. Ifølge Besskaffenheden af disse specielle Straffebestemmelser og Forholdet imellem Statsfængsel og simpelt Fængsel, see Udkastets § 28, har man meent, at Minimum af Statsfængsel burde nedsættes til 6 Maaneder.

Ei heller Udkastets § 29, der handler om de, som ovenfor bemærket, undtagelsesviis anvendelige legemlige Straffe, turde behøve nogen nærmere Begrundelse. Man har ikke ubetinget villet indskrænke Anvendelsen af Riis til Dreng, idet det formeentlig tør forudsættes, at Domstolene for Pigeboern, der nærne sig til 15 Aars-Alderen, ogsaa uden en udtrykkelig Forskrift desangaaende ville idømme Straf af simpelt Fængsel — jfr. Udkastets § 21 — og ikke Riis. Iøvrigt henholder man sig til den tidligere Kommissions Bemærkning om, at man saameget mindre i Loven har foreslaaet optaget en Bestemmelse om, af hvem Riis skal tildeles det paagjældende Barn, navnlig ikke nogen til Jd. 11 April 1840 § 26 svarende („af Slutteren“), som Straf af Riis for Pigeboern formeentlig helst burde exequeres af Fruentimmer under tilbørlig Kontrol.

Hvad Bødestrafte angaaer har Kommissionen sluttet sig til den tidligere Kommissions Anskuelse, at de efter Straffeloven idømte Bøder rettest bør tilflyde Statskassen. Det er vel saa, at der til Fordeel for den nuværende Tilstand, hvorefter Bøder i de fleste Tilfælde — udenfor Politifager, i hvilke Bøderne tilfalde vedkommende Jurisdictions Politikasse, see Pl. 19 Febr. 1819, jfr. Pl. 4 Juni 1845 — ere tillagte Fattigvæsenet, nemlig i Kjøbenhavn og Kjøbstæderne Stadens Fattigvæsen og paa Landet Amtsfattikassen (jfr. Pl. 1 Juli 1799 § 184, Regl. 5 Juli 1803 for Kjøbstæderne § 42 Nr. 4 og for Landet § 47, jfr. § 46, Rff. 5 Marts 1803, 17 April 1821, 21 Juni 1828, 4 Januar 1831 og 14 April 1835), kan anføres, at Delinquentomkostninger ligesom paa Amtet og Kjøbstæderne. Eigesom dette imidlertid for de egentlige Justitsforbrydelsers Vedkommende neppe i og for sig turde være aldeles principrigtigt og derhos muligt — efter hvad de i den senere Tid i andre Sager stedfundne Forhandlinger kunde synes at varsele om — ved

given Velighed turde blive forandret, saaledes maa det ogsaa erindres, at Staten, der bestrider Lønningerne til Domstolene m. m., ikke blot til Overretterne men nu ogsaa i det Væsentlige til Underdommerne, vistnok afholder den langt større Deel af Omkostningerne ved Justitsens Haandhævelse, og Staten, der lader Forbrydelserne tiltale, synes derfor ogsaa at burde have Indtægten af de derved faldende Bøder. — Fremdeles har Kommissionen været enig i, at Bøders Minimum bestemmes til 1 og deres Maximum til 2000 Rdlr., idet man navnlig hvad det sidste angaaer — hvilket er endeel høiere end det Bødeløb, hvormed der efter den nugældende Lovgivning practisk bliver Spørgsmaal —, henholder sig til den tidligere Kommissions Betragtning om det Hensigtsmæssige i at kunne igjennem en meget alvorlig Bødestraf tilbørlig ramme Forseelser, der vel egne sig til en følelig Straf men dog efter deres Charakter ikke synes at qualificere sig til Fængselsstraf. Foraaavdt derimod den tidligere Kommission ved at henstille til Overveielse, om der ikke i Straffeloven burde optages en Bestemmelse svarende til den i Fd. 3 Juli 1835 § 26 indeholdte Regel for Afsoningen af en Flere in solidum paa hvilende Muilt, synes at have forudsat, at Bøder skulde kunne idømmes Flere, Een for Alle og Alle for Een, kan dette neppe ansees for rigtigt; Reglen bør uden Tvivl være den, som man har fundet Anledning til udtrykkelig at udtale i Udkastets § 30 1ste Stykke, at naar Flere ere medskyldige i et Forhold, hvorfor Bødestraf skal anvendes, bliver Bøden at idømme hver især af dem.

Den væsentligste Uoverensstemmelse imellem Kommissionen og dens Forgjænger, der i den Henseende væsentlig har sluttet sig til det hidtil Bestaaende, finder dog Sted med Hensyn til Spørgsmaalet om Afsoningen af Bøder, men det er tillige et Punkt, paa hvilket det ikke heller er lykkedes at tilveiebringe Enighed mellem selve Kommissionens Medlemmer. Enige have alle Medlemmer dog været derom, at det i Fd. 16 Novbr. 1836 opstillede Afsoningsystem paa ingen Maade bør bibeholdes uforandret, idet det er altfor uforholdsmæssig haardt. Den overveieende Stemning har derhos været for, at Fængsel paa Vand og Brød overhovedet slet ikke burde opstilles som det almindelige Afsoningsmiddel, idet det deels i og for sig er unaturligt ikke at lade den i Henseende til Haardhed og Følelighed nærmest følgende, men en meget fjernere Straffearart træde istedet for den i Loven, som den ordinære, foreskrevne Straf, naar denne fordi den i et særligt Tilfælde ikke kan bringes i Anvendelse, maa ombyttes med en anden, og deels har saameget mere imod sig i paakommende Tilfælde at substituere Fængsel paa Vand og Brød for Bøder, som den nævnte

Fængselsstraf ikke blot i sig selv maa ansees som en haard Straf men tillige ifølge Opinionen har noget Banærende ved sig, medens Bødestrafen netop væsentlig skulde anvendes for mindre Forseelser og i Tilfælde, hvor selv den mildeste Fængselsstraf, simpelt Fængsel, efter Omstændighederne antages at kunne blive en for haard Straf. Til Fordeel for Afsoningssystemet efter Fd. 16 Novbr. 1836 er der vel paaberaabt, at simpelt Fængsel for Fleertallet af dem, der ville komme til at affone Bøder, kun vilde være en lidet virksom Straf, og at den derhos ialtfald maatte udstrækkes længere i Tiden og derved i mange Tilfælde let vilde kunne have en fordærveligere Indvirkning paa Bedkommendes navnlig oekonomiske Forhold end en kortere Tids Fængsel paa Vand og Brød; men Rigtigheden af det første Argument er vistnok saare tvivlsom, og hvad den sidste Betragtning angaaer, da kan den ikke motivere at opstille Fængsel paa Vand og Brød som det ordinaire Afsoningsmiddel, men kun tale for ved Siden af simpelt Fængsel som det ordinaire Afsoningsmiddel at aabne Afgang for den Paagjældende til efter egen Begjæring at affone Bøden med en kortere Tids Fængsel paa Vand og Brød istedetfor med en længere Tids simpelt Fængsel. Paa denne Maade har man derfor foreslaaet at ordne Sagen, idet man er bleven enig om at opstille simpelt Fængsel som det ordinaire Afsoningsmiddel, saaledes som tidligere skeet i den preussiske og i Udkastet til den svenske Straffelov.

Fornemmelig har det i Kommissionen været Gjenstand for deelte Meninger, hvorledes Reglerne for Bøders Afsoning ved Fængsel rettest gives. Loven, om man nemlig enten, som Tilfældet er i Fd. 16 Novbr. 1836, skal i Loven indsatte en bestemt Skala for Afsoningen, eller om man skal ordne Forholdet saaledes, at det i hvert enkelt Tilfælde, ialtfald indenfor visse almindelige Grændser, kan bestemmes efter de forskellige Hensyn, der herved bør komme i Betragtning, hvilken Fængselsstraf der skal træde istedetfor Bøden, naar denne ikke betales. Imod den første Fremgangsmaade kan, efter hvad der formentes af 3 af Kommissionens Medlemmer (Brock, Klein og Leuning), reises den væsentlige Indvending, at man derved udsætter sig for Ubillighed, ja for Uretfærdighed. Efter Udkastets § 59 skal der — hvilket synes at være ganske i sin Orden — ved Fastsættelsen af Bødens Størrelse særligt tages Hensyn til den Skyldiges Formuesforfatning, men herved kan dog kun tages Hensyn til hans formodede Formuesforfatning, og naar det da skulde blive Tilfældet, hvad saare let kan skee, at en Person, hvem en Bøde paa Grund af hans hele sociale Stilling og formeentlig gode oekonomiske Forhold var idømt med et anseeligt Beløb, ikke kunde betale den, vilde Følgen blive, at han kom til at lide

en uforholdsmæssig lang og haard Fængselsstraf. Med Hensyn til denne Straf kan det nemlig ingenlunde, som med Hensyn til Bøder, siges, at en større Quantitet for den i større Forhold levende Mand ikke er mere følelig end en mindre Quantitet for den i ringere Forhold Levende. Den berorte Anke imod Skalsystemet er forekommet Halvdelen af Kommissionens Medlemmer at være af den Vægt, at den har troet at burde holde fast ved, at det bør forkastes, skjøndt man ikke har overseet, at det vel kan have sine Vanskeligheder at faae Sagen i enhver Henseende tilfredsstillende ordnet paa den anden ovenfor antydede Maade. At overlade det til Øvrigheden i hvert enkelt Tilfælde at bestemme med hvilken Fængselsstraf Bøden i Mangel af Betaling skal affones, gaaer ikke an; det maa altsaa være Domstolene, der skulle bestemme dette. Det har da været under Overveielse, om Sagen ikke kunde ordnes paa den Maade, at den samme Domstoel, der har afsendt Bøden, efter indkommen Indberetning om, at Bedkommende ikke har kunnet udrede Bøden, skulde reasumere Sagen og derpaa i en ny Domskonclusion, efter et Skjøn over samtlige foreliggende Omstændigheder, sætte en passende Fængselsstraf istedetfor den tidligere idømte Bøde. Man har imidlertid ikke troet at kunne anbefale denne Ordning, der vilde kunne føre til store practiske Vanskeligheder, navnlig i de Tilfælde, hvor længere Tid maatte hengaae, inden den ommeldte Reasumtion af Bodesagen fandt Sted, og Kommissionens fornævnte tre andre Medlemmer ere derfor komne til det Resultat at foreslaae, at Sagen ordnes paa den Maade, at Domstolene i den samme Dom, ved hvilken Bodesstraffen afsendes, tillige for det Tilfælde, at den Skyldige ikke inden en vis Tid fuldtud betaler Bøden, efter et frit Skjøn over Sagens samtlige Omstændigheder bestemme den Fængselsstraf, der under den anførte Forudsætning skal træde istedetfor Bøden. Det kunde da formeentlig overlades til den Domte, om han vil betale Bøden eller foretrækker at underkaste sig den alternativt fastsatte Fængselsstraf, der skulde komme til Anvendelse, saasnart den i Dommen til Bødens Betaling satte Frist var udløbet, uden at den Domte havde betalt hele Bøden — det maatte nemlig ikke kunne tilstedes at betale en Deel af samme og affone Resten —, hvorved man vilde undgaae den uhyggelige Exekution for idømte Straffebøder. For dog noget at begrænde Domstolenes Myndighed til vilkaarlig at sætte Fængselsstraf istedetfor Bøder, og forat Loven selv derhos kunde indeholde en Antydning af, hvorledes den nye Straffelov, i Modsætning til den hidtil gjældende Lovgivning om Bøders Afsoning, opfatter Forholdet imellem Bøder og Fængsel i sin store Almindelighed, turde det iøvrigt være rigtigt, i Udkastets § 30 at indskyde den Bestemmelse, at den alternativt bestemte

Fængselsstraf ikke maa overstige 1 Maanedes simpelt Fængsel for hver 100 Rdlr., som Bøden omfatter.

Det er selvfølgelig ikke undgaaet Opmærksomheden, at et urimeligt Misforhold vil fremkomme, naar alene Bøder, som idømmes for Overtrædelser af den nye Straffelov, skulde være Gjenstand for Afsoning paa den ovenfor foreslaaede Maade, medens det ældre, derfra væsentligt forskjellige og navnlig meget strengere Afsoningsystem skulde vedblive at være gjældende med Hensyn til Bøder, der idømmes for Lovovertrædelser, der ikke omfattes af den nye Straffelov, f. Ex. for processuale Forseelser, for Politiforseelser osv. Naar man ifledestomindre har foreslaaet Udkastets § 30 affattet saaledes, at den udtrykkelig indskrænkes til Bøder idømte „efter nærværende Lov“, saa er det, fordi man maa ansee det for at være det Rigtige, at det hele Spørgsmaal om Afsoningen af Bøder udenfor den almindelige Straffelovs Omraade, Straffe- og Tvangs bøder, paalagte ved Dom eller ved Overighedsresolution, saavel som af Alimentationsbidrag m. v., bliver gjort til Gjenstand for en samtidig med den nye Straffelov i Kraft trædende særlig Lov. For at fremme Sagen skal man tillade sig i Udkastets Form at lade medfølge en Anfyndning af, hvad en saadan særlig Lov formenes at burde indeholde*).

De 3 andre Medlemmer af Kommissionen (Røpke, Mourier og Ussing) have derimod ikke fundet tilstrækkelig Anledning til at fravige det i den gjældende Lovgivning fulgte Princip om en fast Skala for Bøders Afsoning, skjøndt det i Jd. 16 Novbr. 1836 opstillede Afsoningsystem, som allerede ovenfor berørt, vistnok i flere Retninger bør undergaae Forandring. Ligesom hiint Princip ikke vides at have medført væsentlige practiske Ulemper, saaledes turde det i og for sig være naturligt, at der til en Bøde af en vis Størrelse svarer en bestemt Afsoning. Der vil, uanset den i Udkastets § 59 foreskrevne Regel, hvilkens i sin Almindelighed vistnok er fuldkommen begrundet, dog ved Fastsættelsen af Bøders Størrelse ordentligviis ikke kunne tages noget særdeles væsentligt Hensyn til den Paagjældendes formodede Formuestilstand; og hvor dette er fæet, vil det kun sjældent indtræffe, at den, der ved Dommens Afviselse formodedes at være formuende, befindes at være ude af Stand til at udrede Bøden, eller dertil at gjøre Udveie, paa den Tid, Dommen skal fuldbyrdes. De Grindringer, der kunne gøres imod et ved en almindelig Lovregel bestemt Forhold for Afsoningen, tabe for en ikke ringe Deel deres Betydning ved en passende

*) See det Motiverne til Straffelovudkastet vedføjede Bilag.

aftagende Skala, og i de enkelte Tilfælde, hvor der, selv ved Anvendelsen af en saadan Skala, kunde indtræde nogen Ubillighed, vil der i alt Fald derpaa kunne raades Bød ved den subsidiaire Strafs Nedsættelse ad Betænningsveien.

Naarlig kunne de 3 sidstnævnte Medlemmer af Kommissionen ikke tiltræde Forslaget om, at der for det Tilfælde, at en Person, hvem en Bøde efter Straffeloven er idømt, ikke inden en vis Tid fuldt betaler samme, skulde i Stedet for Bøden træde en i selve Dommen efter den Skyldiges personlige Forhold og Sagens øvrige Omstændigheder nærmere bestemt Fængselsstraf. Foruden at det, naar saaledes 2de alternative Straffe skulde opstilles i Dommen, tildeels under modsatte Forudsætninger med Hensyn til den Skyldiges Formuestilstand, ofte vilde være nødvendigt herom at erhverve langt nøiagtigere Oplysning, end Sagen ellers efter sin Besskaffenhed udkrævede, medens dog Alternativet af Fængselsstraf i de fleste Tilfælde vilde blive uden practisk Betydning, kunde derhos Bøders Substitution med Fængsel, naar den, som foreslaaet, skulde stee efter et frit Skjøn over samtlige Sagens Omstændigheder, navnlig hvis flere Personer af forskjellige oekonomiske Vilkaar vare implicerede i Sagen, let give Dommen et lidet heldigt Skin af Vilkaarlighed, idet der til Bøder af meget forskjellig Størrelse kunde komme til at svare lige Fængselsstraf, og omvendt for Bøder af samme Størrelse substituere meget ulige Grader af Fængsel — et Skin, der neppe vilde kunne undgaae at mistydes som begrundet ved en Skaansel mod de høiere og de i oekonomisk Henseende ordentligvis heldigere stillede Klasser i Samfundet, naar dertil hørende Personer skulde, i Mangel af Bøders Betaling, underkastes Fængselsstraf. Heller ikke kan det nægtes at ville indeholde noget Krænkende for den Paagjældende, der i intet Dieblis har været uvillig eller ude af Stand til at betale Bøden, dog i Dommen — om end kun subsidiairt — at skulle itjendes Straf af Fængsel for en Forseelse, der efter Sagen kun kvalificerer sig til Bødestraf, og dette Krænkende forøges netop derved, at Fængselsstraffen skulde idømmes, vel kun alternativt, men dog som en selvstændig Straf, ikke som en egentlig Afsoning. Det sees iøvrigt let, at navnlig den sidst fremhævede Betragtning, der turde fortjene særdeles Opmærksomhed, faaer endnu større Vægt, naar man, hvilket Konsekvensen synes at fordrer, vilde almindeliggjøre den foreslaaede Regel, saa at den ei alene skulde gjælde om Bøder, der idømmes efter Straffeloven, men ogsaa i alle andre Tilfælde, hvor Nogen efter Dom har at udrede en Straffebøde, navnlig og om Bøder for mindre Politiforfeelser og om procesuelle Bøder, saasom efter L. 1—5—8, Jd. 3 Juni 1796

§§ 35 og 39 og Fd. 16 Jan. 1828 § 14 jfr. samme Forordnings §§ 13 og 16.

Vel have nu de Medlemmer af Kommissionen, som have foreslaaet den i det Foregaaende omhandlede Regel, ei heller erklæret sig for en saadan Almindeliggjørelse af samme, men derimod stillet et særskilt Forslag om, at naar Nogen, der ifølge Dom eller Kjendelse udenfor criminelle Sager eller ifølge Forlig eller Dørighedsresolution har at udrede en Straffebøde, ikke betaler samme eller nogen Deel deraf, skulde det skyldige Beløb, uden at det først var forsøgt inddrevet hos ham, være at affone med simpelt Fængsel i 1 Dag for hver 2 Rd., som Beløbet udgjør indtil 20 Rd., for hver 3 Rd. af den Deel af samme, der er imellem 20 og 50 Rd., og for hver 5 Rd. af det overskydende Beløb. Men det forekommer Kommissionens øvrige Medlemmer, at den Middelvei, at opstille et saadant Forslag jevnside med den ovennævnte § 30 i Straffeloven, har særdeles vægtige Grunde imod sig. Hvis det virkelig forholder sig saa, at en fast Skala for Bøders Afsoning kunde befrægtes at ville lede til Ubillighed, ja — som det paaftaaes — endog til Uretfærdighed, synes det ikke at kunne forsvares at beholde en saadan Skala for de mangfoldige Tilfælde, hvor Straffebøder dicteres udenfor criminelle Sager, saameget mindre, som disse Bøder ingenlunde altid ere ganske ubetydelige; og omvendt, naar en bestemt Skala findes at kunne fastholdes med Hensyn til alle de sidstnævnte Tilfælde, synes heri at ligge en Erkjendelse af, at de Grunde, der anføres for i Straffeloven at forkaſte en saadan Skala, dog ikke i og for sig ere af nogen afgjørende Betydning. Men i ethvert Fald turde det være utilraadeligt, i Lovgivningen at opstille 2de forffjellige, ja hinanden tildeels modsatte Systemer for Bøders Afsoning, det ene indenfor og det andet udenfor Straffelovens Omraade, hvorved en Usammenhæng vilde indbringes i Lovgivningen, der vilde træde saameget skarper frem, som Straffeloven efter Udkastet skulde omfatte, og vistnok uundgaelig maa omfatte en Mængde mindre betydelige Forseelser, for hvilke Bødestraf fastsættes uden noget tilføiet Minimum, saa at endog de ringeste Bøder kunne anvendes paa samme, og deriblandt ikke saa Lovovertrædelser, som efter deres Natur meget nærme sig til Politiforseelser, ligesom Straffelovs-Udkastet ogsaa omhandler processuelle Forseelser, jfr. t. Ex. § 124, der for de deri ommeldte Overtrædelser bestemmer Bøder, som skulde kunne idømmes af de overordnede Domstole i Forbindelse med Hovedsagen. Det kan iøvrigt endnu for tjene at bemærkes, at der efter de fremsatte Forslag ogsaa vilde indtræde en lidet heldig og i Forholdenes Natur ubegrundet, principiel Uoverensstemmelse, forsaavidt den subsidiaire Fængselsstraf i criminelle Sager

nbetinget og uden Afkortning skulde komme til Anvendelse, naar ikke hele Bøden blev betalt, medens derimod i andre Tilfælde kun det skyldige Beløb af en Straffebøde skulde være Gjenstand for Afsoning.

De Medlemmer af Kommissionen, som saaledes have fundet de Grunde overveiede, der tale for at beholde en fast Skala for Bøders Afsoning i criminelle Sager, have fremsat et hermed overeensstemmende Forslag, i hvis Følge Afsoningen skulde skee med simpelt Fængsel efter et lempeligt og i en betydelig Grad aftagende Forhold, saa at den høieste Bøde vilde være at affone med 180 Dages simpelt Fængsel, hvortil efter Udkastets § 25 svarer Fængsel paa Vand og Brød i 6 Gange 5 Dage. Bestemmelsen er iøvrigt saaledes affattet, at ogsaa derefter Eksekution af idømte Straffebøder vilde undgaaes, og at derhos Afsoningen, naar den Dømte maatte begjære det og hans Helbredsstilstand ikke er til Hinder derfor, vilde kunne skee ved Fængsel paa Vand og Brød i tilsvarende Tid. Saafernt dette Forslag billiges, er det en Selvfølge, at den nye lempeligere Skala ved en særskilt Lov ligeledes maatte gøres gjældende med Hensyn til Afsoningen af Bøder udenfor criminelle Sager saavelsoom af Alimentationsbidrag m. v.

Til de saaledes fremførte Grindringer tillade Brock, Klein og Leuning sig at bemærke, at det ikke blot er Lovens Bud, at der ved Fastsættelsen af Bøders Størrelse i criminelle Sager skal tages Hensyn til den Skyldiges Formuesforfatning, men det er Noget, som i høieste Grad er naturligt og som formeentlig altid skeer, om end maaskee i større eller mindre Omfang. Det vilde tilvisse forekomme den almindelige Mening at være besynderligt og uretfærdigt, om f. Ex. en Grosjerer og en Arbeidsmand, der begge i lige Grad havde gjort sig skyldige i den samme Bøde, af Domstolene hver især blev idømt en lige stor Mulkt; den almindelige Retsfølelse vilde neppe finde sig tilfredsstillet herved, hvorimod det ganske vist, og ikke uden Foie, vilde blive gjort gjældende, at naar Grosjereren virkelig skulde have en Straf, der nogenlunde svarede til den Arbeidsmanden idømte Bøde af 10 Rd., maatte han idetmindste anses med en Bøde paa 100 Rd., eller hvilket andet Beløb, der nu i det enkelte Tilfælde maatte findes passende. Men heraf følger da formeentlig ogsaa, at det ikke kan være faarende for den almindelige Retsfølelse, naar det i Dommen udtales, at da Begges Forseelse er den samme, og Bødens Forffjellighed ifkun er begrundet i deres forffjellige sociale Stilling, maa ogsaa Fængselsstraffen, som i Mangel af Betaling skal komme til Anvendelse, være eens for dem Begge. For en sund og naturlig Retsfølelse vilde det derimod være i høi Grad faarende, om Domstolenes Bestræbelse for i det anførte Exempel at skifte lige imellem Grosjereren og Arbeidsmanden skulde føre til, at den

Første, i Tilfælde af at han blev ude af Stand til at betale de 100 Rds. Bøde, skulde — efter det modsatte Forslag — lide en Fængselsstraf af 30 Dage, medens Arbeidsmanden, naar han ikke kunde betale den ham idømte 10 Rds. Bøde, for den selvsamme Forseelse kun skulde lide en Fængselsstraf af 5 Dage. Benaadningsveien, som der henvises til for at sjerne flige ubillige, ja ligefrem uretfærdige, Resultater, turde i mange Tilfælde vise sig vanskelig at betræde eller usikker med Hensyn til Resultatet; men i hvert Fald kan det neppe være tilstrækkeligt til at berolige med Hensyn til de ligefrem af Principet i de foreslaaede Bestemmelser i Loven flydende uretfærdige Følger, at disse kunne afhjælpes ved det extraordinaire Nød-middel: den kongelige Benaadningsret. Foraavidt det gjøres gjældende, at det vil indeholde noget Krænkende for den Paagjældende, der i intet Dieblit har været uwillig eller ude af Stand til at betale Bøden, dog i Formen, om end kun subsidiært, at skulle isjendes Fængselsstraf for en Forseelse, der efter Loven alene kvalificerer sig til Bødestraf, kan hertil erindres, at det formeentlig Krænkende ved flige alternative Domme i Bødesager — der iøvrigt ikke ere ubekjendte andesteds — maa bortfalde, naar det bliver vitterligt, at alle Bødedomme i criminelle Sager indeholde og skulle indeholde en saadan Bestemmelse om et Fængselsalternativ.

Særlig Bægt lægges der fra den anden Side paa Konsekvensen for de Bøders Vedkommende, der paalægges Noget udenfor egentlige criminelle Sager, ved Dom — navnlig i Politisager og for processuale Forseelser — eller ved Resolution m. v.; der synes imidlertid at være tillagt dette Hensyn altfor stor Betydning. Det er væsentlig af practiske Grunde, at man i det medfølgende Udkast til Lov om Afsoningen af Bøder udenfor criminelle Sager har foreslaaet et fast og bestemt Forhold imellem Bøder og Fængselsstraf, navnlig fordi det vilde kunne medføre en stor Standsning af de paagjældende, i stort Antal forekommende, Smaasager, om de skulde opholdes efter den Undersøgelse, som vilde være nødvendig, hvis der i Dommen skulde bestemmes en subsidiair Fængselsstraf efter et frit Skjøn — en Undersøgelse, som der derimod i egentlige criminelle Sager i Reglen baade er Tid, Leilighed og Opfordring til at anstille —, hvortil kommer, at i mange beslægtede Tilfælde dicteres Bøden af Øvrigheden, hvem det ikke vilde være i sin Orden at tilstaae Myndighed til at bestemme den subsidiair Fængselsstraf efter et frit Skjøn. Men skjøndt man af de berørte practiske Hensyn har anseet et andet System for Afsoningen af Bøder udenfor criminelle Sager end i disse for at være i og for sig ønskeligt og hensigtsmæssigt, vilde man dog ikke have foreslaaet det, hvis man ikke tillige var kommen til den Erkjendelse, at medens de

practiske Hensyn, der tale for en fast Skala i Politisager m. v., ikke paa samme Maade eller i samme Grad gjøre sig gjældende i egentlige criminelle Sager, saa gjælder det omvendt, at de væsentlige Grunde, der begrunde Forslaget om en fri Ansættelse af den subsidiaire Fængselsstraf efter Sagens samtlige Omstændigheder i criminelle Sager, kun have en forholdsvis meget ringe Betydning i de andre Bødetilfælde. I en overveiende Deel af disse er Bøden aldeles lovbestemt eller ialtfald snevert begrændset af det satte Minimum og Maximum, saaat Hensynet til de Paagjældendes forskjellige Formuesforfatning og sociale Stilling faaer slet intet eller kun faare lidet Spillerum; og selv hvor Spillerummet er større vil Sagernes Natur føre til, at det practisk udvikler sig paa den Maade, at der under de og de Omstændigheder, for den og den Forseelse anvendes en Bøde af en vis Størrelse uden nærmere Indgaaen paa de personlige Forhold. Overhovedet ville Bøder udenfor egentlige criminelle Sager i Reglen være smaa og temmelig eens for Alle; i criminelle Sager kunne Bøderne naae en betydelig Størrelse — hvorved ogsaa Spørgsmaalet om Reglerne for Substitueringen af Fængselsstraf faaer saameget større Betydning — og der kan og bør tages et omhyggeligt og væsentligt Hensyn til de Skyldiges forskellige sociale Forhold. Er det imidlertid saa, at de forskellige Hensyn gjøre sig gjældende paa en heelt forskjellig Maade i og udenfor criminelle Sager, turde det ogsaa være naturligt og rigtigt at ordne Forholdet paa forskjellig Viis; den herved fremkommende Uoverensstemmelse kan ikke med Føie betegnes som en forkastelig Inkonsekvens. — —

Af Embeds- og Bestillingsfortabelse havde den tidligere Kommission foreslaaet 2 Slags, nemlig Fradømmelse af det enkelte Embede eller Bestilling og, i Forbindelse dermed, Uværdigtjendelse til at beklæde ethvert Embede eller offentlig Bestilling. Af den sidste Straf har man imidlertid ikke fundet Anledning til at gjøre nogen Anvendelse i Straffelovens specielle Deel; det tør formeentlig ogsaa forudsættes, at Regjeringen saavel som andre Autoriteter ikke lettigen vil befordre eller ansætte en Person, der ved Dom har forbrudt sit Embede, medmindre særegne Omstændigheder skulde tale derfor, men i saa Fald synes det heller ikke at være i sin Orden, at Regjeringen eller vedkommende Autoritet ved en maaskee for mange Aar siden affagt Dom skulde være forhindret i at drage sig den Paagjældendes mulige Tjenstdygtighed til Nytte. I det Embeds- eller Bestillingsfortabelse herefter indskrænkes til Forbrydelse af et enkelt Embede eller Bestilling, turde det formeentlig være hensigtsmæssigt i Loven at optage Regler for, hvorledes der skal forholde, naar den, der har gjort sig skyldig i en Forbrydelse, hvorfor Embeds- eller

Bestillingsfortabelse er foreffreven som Straf, paa den Tid, han skal dommes, ikke længere er i Besiddelse af det Embede, hvori han forbrød sig. Har han intet Embede, maa der anvendes en anden Straf, som vistnok maa gives en betydelig Bidde med Hensyn til at Embedet eller Bestillingen kan have været af høist forskjellig Vigtighed og Betydning, ligesom det ogsaa væsentlig synes at maatte komme i Betragtning, om den Paagjældende ikke allerede paa en Maade er tildeels straffet ved sin Afstedigelse netop paa Grund af det Forhold, hvorfor han skal dommes til Straf. Har han faaet et andet Embede, vilde det neppe være hensigtsmæssigt eller rigtigt ubetinget at foreffrive, at han skal miste det, eftersom den i Loven foreffrevne Straf af Embedsfortabelse i flere Tilfælde er motiveret ved et Hensyn til Embedets særegne Charakter og de særegne Fordringer, som der paa Grund deraf maa stilles til Embedsmanden, hvoraf følger, at det af den Skyldige udviste Forhold vel kan gøre ham uskiftet eller uærdig til at have dette Embede uden derfor just at gøre ham uærdig til ethvert Embede eller enhver Bestilling, om det end er af en ganske anden Art og Betydning. Man kan herom vistnok ikke opstille nogen anden Regel end den i Udkastets § 31 indeholdte, at Domstolene, naar den Skyldige har faaet et nyt Embede, efter Omstændighederne skulle enten idømme ham Fængsels- eller Forbedringshuusstraf eller frakjende ham det nye Embede.

Med Hensyn til Konfiskation, der omhandles i Udkastets § 32, men som ikke efter Straffeloven bliver at anvende som egentlig Straf, naar undtages at der i § 211 henvises til Fd. 3 Juli 1835, hvori Konfiskation paa en Maade forekommer som Straf, see dens § 26, henholder man sig til den tidligere Kommissions Bemærkning om, at, da det kan være af Interesse for det Offentlige, at Redskabet til eller Produktet af en Forbrydelse tilintetgøres, er der ikke Foie til, som i den preussiske Straffelov, at indskrænke Konfiskationen til Gjenstande, der tilhøre Forbryderen eller Medskyldige. Om og hvorledes den uskyldige Eiermand i saadant Fald skal holdes skadesløs, ligger det formeentlig udenfor Straffeloven at bestemme.

Til 3die Kapitel.

(Om Tilregnelighed, Nødværge og Nødstilfælde).

Med den tidligere Kommission har man fundet det naturligt og rigtigt, efter de i de to første Kapitel givne Regler angaaende Straffe-

lovens Omraade og om de Straffeonder, som skulde kunne komme til Anvendelse for dens Overtrædelse, i et eget Kapitel at fremstille Betingelserne for, at den ved et Menneskes Gjerning bevirkede Krænkelse af Retsordenen kan blive at tilregne ham til Straf. Man har imidlertid været af en noget anden Mening end den tidligere Kommission med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvilke Bestemmelser der i denne Henseende rettest gives Plads i dette Kapitel, og man har navnlig meent, at forsaavidt Kapitlet først skulde omhandle den første almindelige Betingelse for et Menneskes Strafskyld, nemlig Tilregneligheden, vil det baade i og for sig være naturligt, i Forbindelse med hinanden at fremstille Reglerne saavel om de Tilfælde, i hvilke den retsstridige Gjerning slet ikke kan tilregnes til Straf, som om de Tilfælde, i hvilke ikke den fulde, i Loven i Almindelighed forudsatte, men kun en ringere Tilregnelighed skal ansees at være tilstede, og tillige give et bedre Overblik over og lette den rigtige Forstaaelse af disse Regler, naar de sammenstilles paa eet Sted. Naar man saaledes i Lovens 3die Kapitel foreslaaer optaget ikke blot Bestemmelserne om, at Retskrænkelser begaaede af Børn under en vis Alder eller af Afstandige slet ikke ere strafbare, men ogsaa Bestemmelser, hvorende til de i den tidligere Kommissions foreløbige Udkast paa et senere Sted optagne, angaaende ringere Straffes Anvendelse, hvor Retskrænkelser ere forøvede af ældre Børn eller Taaber, der dog ikke ansees for fuldt tilregnelige, er dette iøvrigt ogsaa for en Deel begrundet i en noget forskjellig Opfattelse navnlig af Spørgsmaalet om Børns Tilregnelighed, ligesom det da ogsaa vil findes, at den tidligere Kommission ved Affattelsen af de derhenhørende Bestemmelser i Gjerningen har erkjendt, at den for ældre Børns Bedkommende indtrædende ufuldstandige Tilregnelighed er af en saa betinget Natur, at en skarp Adskillelse imellem Børns Tilregnelighed og Utilregnelighed ikke kan fastholdes.

Paa den anden Side havde den tidligere Kommission meent, at det var nødvendigt i dette Kapitel at omtale ikke blot den i en indre Ufrihed, aandelig Umodenhed eller abnorme Sjælstilstande begrundede Utilregnelighed, men tillige den Straffrihed, som formeentlig bør finde Sted, hvor det er ydre Omstændigheder, der udelukke Gjerningsmandens Frihed, og der var til den Ende i det foreløbige Udkast optaget en Paragraph (§ 29), der gif ud paa, at naar en Handling er fremkaldt ved uimodstaaelig Tvang eller Trudsel, der udelukke Handlingens Frihed, bliver den ikke at straffe. Ligesom det imidlertid forstaaer sig af sig selv, at en Person, som kun har været det passive Redskab til en Retskrænkelser eller Stades Tilføielse, hvad enten han nu har været Object for en Naturkraft, ydre

eller indre, eller for et andet Menneſte, der med uimodſtaaelig Magt har fort hans Haand eller brugt hans Legeme til at bevirke en objectiv Retsfrænkelse, ikke derfor kan straffes, hvorfor den dertil ſigtende Beſtemmelse i den ommeldte Paragraph ſynes overflødig, ſaaledes turde Paragraphen, hvad dens øvrige Indhold angaaer, neppe være anbefalelsesværdig. Det kan viſtnok ikke ſiges, at Trudſler nogensinde ſkulde kunne udelukke Handlings Frihed, forudſat at de ikke have en ſaadan Indvirkning paa den Paagjældendes Sindstilſtand, at han taber Bevidſtheden i Gjerningens Dieblig, i hvilket Tilfælde Straffriheden bliver en Folge af Beſtemmelſerne om Utilregnelighed paa Grund af indre Ufrihed. Og forſaaavidt det ſkulde være Meningen, at Straffrihed bør indtræde, om den Paagjældende end har bevaret den fulde Bevidſthed om Gjerningens Retsſtridighed, naar han dog kun har ladet ſig beſtemme til den under Trykſket af ſaadanne Trudſler, ſom det ikke uden at ſtille altfor ſtore Fordringer til den menneſkelige Villiekraft kunde forlanges at han ſkulde modſtaa, da har Kommiſſionen vel ingenſunde været blind for, at ſaadanne Tilfælde kunne indtræffe; men ligesom man dog ogſaa maa vogte ſig for at give Næring til en moralifk Slaphed eller Eløvelſe af Retsbevidſtheden, hvorefter det kunde anſees for undſkyldeligt at frænke Retsordenen og begaae endog maaſkee grove Forbrydelſer, naar man ellers vilde være udfat for ſelv at lide nogen Ulempe eller døie noget Ondt, ſaaledes er det neppe muligt at affatte en Beſtemmelse ſom den ovenfor antydede paa en ſaadan Maade, at ikke dens ſtore Almindelighed, til ſtorſte Fare for Samfundet, vilde aabne Afgang til Straffrihed i mange Tilfælde, hvor den ikke burde finde Sted. Mindre betænkeligt kunde det ſynes at være, ikke juſt at paabyde Straffrihed, hvor Handlingen er udført under Trykſket af Trudſler, der medføre overhængende Fare for Liv eller Helbred, men kun at tilſtaa Domſtolene en Myndighed til i ſaadanne Tilfælde at nedſætte Straffen eller endog efter Omſtændighederne ganſke at lade den bortfalde. Man har dog heller ikke troet at kunne tilraade dette, forſaaavidt Beſtemmelſen ſkulde holdes i en ſaadan Almindelighed. Hvor det kun gaaer ud over Andres Eiendom, ophører Handlingen viſtnok at være ſtrafbar, naar den var et nødvendigt Middel til at redde Liv eller Helbred, ligesom det fremdeles turde være retfærdigt og billigt, at lade en begrundet Frygt for Miſshandlinger komme i Betragtning til Straffens Nedſættelſe eller Eſtergivneſe, hvor der er Spørgſmaal om Meddeeltagtheden i Forbrydelſer af Perſoner, der ſtaa i ſæregne Afhængighedsforhold, og Kommiſſionen har derfor i Udkaſtet foreſlaaet Beſtemmelſer i den Retning. Men at give Reglen ſaaledes, at ſelv de ſtorſte Forbrydelſer, endog Drab

eller Vemlæstelser af Andre, skulde kunne blive straffrie, naar den Paa-gjældende var henviist dertil for at redde sit eget Liv eller Helbred, vilde vistnok være i sig selv ligesaa urigtigt, som det overhovedet vilde være betænkeligt, uden videre Begrændsning, ganske i Almindelighed at overlade det til Rævningerne at afgjøre, om ikke en Strafnedsettelse skulde finde Sted paa Grund af den virkelige eller indbildte Fare, hvori den Paa-gjældende, ifølge Andres Trudser eller andre Omstændigheder, antages at have befundet sig, navnlig naar henføres til, hvor let sympathetiske Følelser ved særegne Leiligheder ad den Vej ubevidst kunde gjøre sig gjældende. Forsaavidt der er Tale, ikke om fuld Straffrihed, men kun om Straf-nedsettelse, fortjener det at erindres, at Kommissionen overhovedet har anseet det for rigtigt, ved at give Udkastets Straffebestemmelser en stor Bidde at aabne Leilighed for Domstolene til ved Straffegradens Fast-sættelse at tage tilbørligt Hensyn til alle saavel formildende som skjærpende Omstændigheder; skulde ikke destomindre et saadant ganske særegent Tilfælde møde, at selv den allerlaveste Straffegrad efter vedkommende Straffebestemmelse maatte ansees for altfor streng for en begaaet Forbrydelse paa Grund af, at den Paagjældende havde handlet under et aldeles overvældende Tryk af livsfarlige Trudser — uden at han dog derfor havde tabt Befindelsen eller var kommen i en saadan mindre tilregnelig Tilstand, hvorfor Udkastets § 37 foreslaaer en Strafnedsettelse —, maatte der da hentyes til Benaadningsretten, men dette vil efter Kommissionens Mening være at foretrække fremfor for saadanne særegne Tilfælde's Skyld at give en i aldeles almindelige Udtryk holdt Regel, som netop derfor let kunde blive misbrugt, til stor Fare for Samfundsordenen.

Af de 3 Grupper af Bestemmelser, der indeholdes i det 3die Kapitel, nemlig angaaende den subjective Betingelse for Straffskyld, Tilregnelighed, angaaende Straffrihed paa Grund af særegne objective Omstændigheder, Nødværge og Nødstilfælde, og angaaende den Indflydelse, som det har paa Straffskylden, om den Paagjældende har krænket Retsordenen med Forsæt eller af Uagtsomhed, ifølge Uvidenhed om Loven eller paa Grund af vrang religiøse Meninger osv., — omfatter den første igjen, som allerede ovenfor antydet, en dobbelt Art af Utilregnelighed, dels den, der er begrundet i, at Individet ifølge den almindelige menneskelige Udøveling endnu ikke er modnet til fuld Retsbevidsthed, dels den, som er en Følge af en i en abnorm Sjælstilstand begrundet Mangel af Retsbevidsthed eller af fuld Retsbevidsthed. Hvad Børns Tilregnelighed angaaer (Udkastets §§ 33–35), er Spørgsmaalet ikke blot om den Aldersgrænse, med hvilken den fulde, almindelige Tilregnelighed, men

ogſaa om den, med hvilken en indſtr nket og betinget Tilregnelighed indtr der, medens der forinden ſamme overhovedet ikke bliver Sp rgſmaal om Statens ſtraffende Indſtriden. Forſaavidt diſſe 2 Alderſgr nſer efter den nu gj ldende danſke Straffelov — tildeels maaſkee iſolge P aavirkning af R merretten — n rmeſt maae ſ ttes henholdsviis til det fyldte 15de og det fyldte 10de Aar, har Kommiſſionen v ret af den Mening, at der ikke er taget tilſtr kkelig Hensyn til, hvad der i og for ſig efter vore climatiffe Forhold og den deraf betingede ſ dvanlige Udvikling turde anſees for det Rigtige. Den medikoforenſiffe Theori, hvorefter den begyndende og den fuldendte Pubert tsudvikling antages at betinge Indtr dſen henholdsviis af den ufuldſt ndige og af den fuldſt ndige Tilregnelighed, kunde endog ſynes at tale for at ſ tte Alderſgr nſerne, idetmindſte for Mandſperſoners Vedkomvende, til henholdsviis det 14de og det 18de Aar. Man har imidlertid fundet Bet nklichkeit ved at forandre Gr nſen for den ufuldſt ndige Tilregneligheds Indtr den fra det 10de til det 14de Aar, navnlig fordi den igjennem mange Generationer practiff indvundne Erfaring taler for, at B rn imellem 10 og 14 Aar meget vel formaae at indſee det Strafbare i viſſe Forbrydelſer, og der derfor ikke er tilſtr kkelig Grund til at uds tte Samfundſordenen for den Fare, ſom let kunde blive F lgen af, at B rn i den navnte Alder uſtraffede ſkulde kunne begaae alle Forbrydelſer, idet en Henviisning til den huuslige Tugt iſtedetfor Straf ofte vilde viſe ſig at v re illuſoriſk iſolge de Forhold, hvorunder de p agj ldende B rn leve. Derimod er det Kommiſſionens Overbeviisning, at der er fuld Foie til at gjennemf re den Anſkuelfe, hvoraf der allerede har viiſt ſig Spoer i Beſtemmelfen i Fd. 11 April 1840 § 29, jfr. Pl. 23 Mai 1840 § 1, om For ndring af Straf af F ngſel p a Band og Br d for unge Mennelſter mellem 15 og 18 Aar, og ſom, om end p a en indſtr nket Maade, har gjort ſig gj ldende i den norſke Straffelovs Kap. 6 § 9, den Anſkuelfe nemlig, at den fulde criminelle Tilregnelighed f rſt b r indtr de med det fyldte 18de Aar, fordi Perſoner under denne Alder, ſaaledes ſom det ogſaa anerkjendes i den danſke Civilret, der f rſt anſeer Opdragelſen for tilendebragt med den navnte Alderſgr nſe, efter de hos os ſ dvanlige Udviklingsforhold ikke kunne antages at have naaet deres Modenhedsperiode eller at have nogen fuld Bevidſthed om deres Handlingers Betydning ligeoverfor R tsordenen. Men naar denne Anſkuelfe ſkal gjennemf res, er det ikke tilſtr kkelig, ſaaledes ſom af den tidligere Kommiſſion foreſlaaet, at indr mme en Strafnedsfattelſe for Perſoner under 18 Aar, naar de ſkj nnes at have af Naturen ſvage Forſt ndsevner eller at ſtaaе langt tilbage i Udviklingen; denne Betingelſe

maa opgives og Reglen være almindelig. Vel har der i Kommissionen været nogen Tvivl, om man ikke burde indskrænke sig til at foreslaae, at Straffen skal kunne nedsættes for de omhandlede unge Personer, men ved Spørgsmaalets fortsatte Overveielse er man kommen til det Resultat, at Reglen rettest bør gives saaledes, at Straffen skal nedsættes, saa at 18 Aars Alderen virkelig bliver Forudsætningen for Anvendelsen af Lovens almindelige Straffebestemmelser. Man har fremdeles været enig om, at selv saaledes affattet vilde Reglen dog ikke være skiftet til at omfatte alle Børn imellem 10 og 18 Aar; det har ingenlunde været Kommissionens Tanke at ville skjærpe Straffereglerne for Børn imellem 10 og 15 Aar, hvorimod den nye, mildere og formeentlig rigtigere, Anstuelse, som man efter det Ovenanførte ønskede at skaffe Indpas i den danske Straffelov, kun sigter til unge Mennesker under 18 Aar, men over den nu som Regel gjældende criminelle Lavalder 15 Aar. Denne sidste Alderstermin bør fremdeles have den store Betydning at udgjøre Grændsen imellem Personer, der ere at ansee som tilregnelige, skjøndt i en mindre Grad end fuldvogne Mennesker, og Børn, som deels kun under visse Betingelser og Indskrænkninger kunne ansees at være i Besiddelse af Evne til at indsee deres Handlingers Strafbarhed, og deels, forsaavidt dette er Tilfældet, dog ikke kunne bringes ind under det almindelige criminelle Tilregneligheds eller de almindelige Straffebestemmelseres Synspunkt, hvorfor de Straffe, der bringes i Anvendelse imod dem, mere bør have Charakteren af Tugt og Røffelse end af den retfærdige Gjengjældelse, som er Principet i al egentlig Straf. Kommissionen foreslaaer altsaa, i Overeensstemmelse med det Anførte at opstille 3 Aldersterminer, 10 Aars-Alderen, der skulde være Betingelsen for at der overhovedet kan være Spørgsmaal om Straf, uden Hensyn til det enkelte Barns Udviklingsgrad jfr. den preussiske Straffelovs § 43, 15 Aars-Alderen, med hvilken en almindelig men ringere criminel Tilregnelighed skulde indtræde, og 18 Aars-Alderen, som skulde være Terminen for den fulde criminelle Lavalder. Herved skal man endnu tillade sig at bemærke, at medens Reglen med Hensyn til den sidste Klasse unge Mennesker mellem 15 og 18 Aar, netop fordi det i det enkelte Tilfælde maa komme i særdeles Betragtning, hvor vidt fremskreden den Paagjældendes Udvikling er ifølge hans Evner, Dannelse, Opdragelse og øvrige Forhold, formeentlig kun kan gives saaledes, at den almindelige Straf skal nedsættes, med Tilføielse af en Grændse for Nedsættelsen, der passende synes at kunne sættes til Halvdelen, og af en Bestemmelse om at Livsstraf ingeninde paa dem maa anvendes og Strafarbejde ikke udover et vist Målemaal — man har meent, at 8 Aar i denne Henseende turde være et passende Maximum —,

synes det at være en naturlig Folge af det hele Synspunkt, fra hvilket man troer, at 10—15 aarige Børns retsstridige Handlinger bør betragtes, at der for deres Vedkommende gives flere særlige Bestemmelser. For det første maa det naturligviis gøres gjældende som en Forudsætning for Strafs Anvendelse imod dem, at de maae antages at have kunnet indsee deres Handlings Strafbarhed, hvilket formeentlig i nogle Tilfælde, paa Grund af Forbrydelsens Art og Væsen, tør statuere som det Almindelige, hvorfor der er Formodning, om end denne i det enkelte Tilfælde kan hæves ved andre Data, som da selvfølgelig ville føre til at Barnet ei heller for disse Forbrydelser belægges med Straf, medens det i andre Tilfælde maa komme an paa en nærmere Undersøgelse af det paagjældende Børns Forstandsudvikling og Opdragelse, om det kan antages at have haft den fornødne Bevidsthed om Handlingens Strafbarhed. Men dernæst er det ikke blot nødvendigt, at der overhovedet bestemmes heelt andre og mildere Straffe for Barnet end for den Vorne, men der bør uden Tvivl sættes et meget begrænset Maximum for de paa Barnet anvendelige Straffe. Ikke blot Livsstraf men ogsaa Tugthuussarbejde bør være udelukket som Straf for Børn, og Forbedringshuussarbejde bør efter Kommissionens Formening ikke idømmes et Barn under 15 Aar udover 2 Aar — hvorved man iøvrigt fremdeles forudsætter, at man ved Ordningen af Strafarbejdsanstalterne vil lade sig det være magtpaaliggende, at Forbedringshuussstraffen for Børn indrettes paa en med Hensynet til en virkelig Opdragelse af dem stemmende Maade. Og ligesom det endelig synes at burde være en Betingelse for Straffemagtens Indfrielse imod Børn, at den af dem begaaede Forseelse er af en større Betydning — man har i Udkastets § 34 opstillet den Fordring, at den for Vorne vilde medføre højere Straf end Bøder eller simpelt Fængsel —, saaledes har man meent, at det burde lægges i den øverste Justitsautoritets Haand at frafalde Tiltalen imod Børn, naar den af dem begaaede Forbrydelse ikke er meget stor, forsaavidt det maatte være antageligt, at Børnets Tugt og Forbedring nok saa godt vilde kunne naaes ved andre Foranstaltninger. Man har endog bragt det under Overveielse, om ikke Myndigheden i denne Henseende kunde tillægges den almindelige højeste Anklagemagt, men til at stille noget bestemt Forslag i den Retning har Kommissionen ikke drøftet sig, saalænge det endnu er uafgjort, hvorledes Spørgsmaalet om Anklagemagtens Ordning vil blive løst.

Abnorme Sjælstilstandes Indflydelse paa Tilregneligheden omhandles i Udkastets §§ 36 og 37, af hvilke den første angaaer alle de Tilfælde, hvor Gjerningsmanden i Gjerningens Dieblit maa siges

at have manglet Bevidstheden om sammes retlige Betydning og dermed om dens Strafbarhed, medens § 37 indeholder Reglen for de Tilfælde, hvor den Paagjældende i Gjerningens Dieblig vel ikke har været aldeles uden Bevidsthed om sin Handlings retlige Betydning, men dog har befundet sig i en saa forstyrret Sindstilstand, at hans Tilregnelighed maa ansees at have været væsentlig ringere end et Menneskes i normal Tilstand. § 36 omfatter saaledes saavel de egentlig Affindige, hvad enten Affindigheden er en Følge af Naturfeil eller af Sygdom, hvad enten den er periodisk eller vedvarende, hvad enten den ytrer sin Indflydelse paa alle eller kun paa visse Forestillinger (fixe Ideer), forsaavidt dog i sidste Tilfælde de forkeerte Forestillinger staae i Forbindelse med Gjerningen --, som Personer, hvis Forstandsevner enten paa Grund af en abnorm mangelfuld Udvikling eller paa Grund af Sygdom, Alderdom osv. ere saa fløvede og deres Bevidsthed saa omtaaget, at de ikke kunne indsee idetmindste visse Handlingers Strafbarhed, til hvilken Klasse efter Omstændighederne ogsaa de saakaldte Fjantede, Fjollede eller Taaber og vel stundom tillige Døvstumme ville være at hense, samt endelig Individer, hvis mentale Tilstand vel overhovedet er i god Orden, idet de hverken for bestandig eller for en kortere eller længere Tid i Almindelighed have nogen Mangel paa Forstanden, men som dog af en eller anden Grund, saasom Veruselse, Søvnbruffskaab, en voldsom legemlig Smerte eller til Vanvid stegen Affect, i Gjerningens Dieblig befinde sig i en bevidstløs Tilstand, eller hvis Sind er saa forstyrret, at de ikke ret vide hvad de foretage sig eller have ret Bevidsthed om deres Handlingers Betydning. Forsaavidt Sag anlægges imod slige Personer, har man meent, at det af Hensyn til Befolkningen, for hvilken i de fleste Tilfælde ikkun Domskonclusionen og ikke Præmisserne ville blive bekjendte, turde være rigtigst at lade det forblive ved det nu Bestaaende i den Retning, at der i Frisindelsesdommen tillige kan bestemmes, at der skal træffes Sikkerhedsforanstaltninger mod de Paagjældende, forsaavidt det under Sagen er oplyst, at de paa Grund af deres Sindstilstand ikke uden Fare for det Almindelige kunne overlades til sig selv; men det maa da formeentlig ogsaa erkjendes for nødvendigt eller dog hensigtsmæssigt, at der tillægges Øvrigheden Myndighed til, som i Udkastets § 36 2det Stykke foreslaaet, igjen at have disse Sikkerhedsforanstaltninger, naar de efter indhentet Lægeerklæring ikke længere findes nødvendige. Med Hensyn til § 37 bemærkes, at man med den tidligere Kommission har været ganske enig i, at der er Anledning til i Straffeloven at optage en saadan, i den hidtligjældende positive Strafferet ikke kjendt, Bestemmelse. Ligesom der imel-

len den fulde Mangel paa Bevidsthed om Handlingens retlige Betydning hos det ganske unge Barn og den fulde Bevidsthed hos den Vorne ligger en Mellemtilstand, hvor hverken fuld Tilregnelighed eller fuldstændig Mangel paa Tilregnelighed er tilstede, og hvor derfor mindre Straffe ansees retfærdige, saaledes lader det sig formeentlig ikke benægtes, at der ved Grændsen af den fuldkomne Sindsforstyrrelse, hvor Bevidsthed om Gjerningens Betydning ganske mangler, staaer en Tilstand, hvori Gjerningens Strafbarhed vel ikke er ganske skjult for den Paagjældendes Bevidsthed, men hvori hans Tanker dog ere i den Grad omtaagede og hans Forestillinger i den Grad uklare, at han maa siges ikke at have fuld Bevidsthed om sin Gjerning. Jo mere svækkede og afkræftede Sjælsevernerne ere, jo mere uskiftet en Person er til ret at fatte sine Handlingers sædelige og retlige Betydning, desto mindre er den Uværdighed, der aabenbarer sig igjennem hans retsstridige Virksomhed, og desto mindre bør Straffen være. Men naar denne Forstandseverners Svækkelse, denne Sindets Forvirring og Bevidsthedens Omtaagethed er tilstede i en saadan Grad, at Personen efter den almindelige menneskelige Naturs Maalestok maa siges at være i en abnorm Tilstand, saa synes heller ikke de i en saadan Tilstand udøvede Handlinger at burde bedømmes efter de normale Straffebestemmelser, og det kan da formeentlig heller ikke være tilstrækkeligt at henvise til, at Straffebestemmelserne ifølge deres Bidde give Domstolene Leilighed til ved Valget af Straffegraden at tage Hensyn til alle de tilstedeværende navnlig ogsaa de subjective formildende Omstændigheder, eftersom Straffebestemmelserne dog maae være beregnede paa at gjælde for Borgere, der ere i Besiddelse af de almindelige Evner og Kræfter, og da selv den laveste Straffegrad, der maa kunne blive at ansee som en passende Straf efter de øvrige formildende Omstændigheder, som i det enkelte Tilfælde kunne være tilstede, derfor vil kunne blive for høi under Forudsætning af, at der til disse formildende Omstændigheder tillige kommer Gjerningsmandens abnorme Sindstilstand. Ved Uffattelsen af den omhandlede Bestemmelse, der ikke er uden nogen Vanskelighed, har man iøvrigt stræbt at gjøre det tydeligt, at den omfatter ikke blot Personer, hvis sjælelige Bevidsthedsliv i Almindelighed — for bestandig eller i kortere eller længere Tid — er sløvet og omtaaget, men ogsaa Saadanne, der af en eller anden Grund, saasom en høi Grad af Beruselse eller Affect (som dog ikke maa være stegen til en saadan Høide, at Bedkommende ganske tabe Bevidstheden og derved falde ind under § 36), kun momentant mangle Villiens Frihed paa en saadan Maade, at de maae ansees som kun ufuldständig tilregnelige. Afgjørelsen af, om en Forstandssvækkelse, en Beruselse eller Affect osv. med-

rette bør tillægges en saadan Betydning, hvilken Afgjorelse naturligtvis i sin Tid vil høre ind under Rævnningernes Omraade, kan vistnok i det enkelte Tilfælde være noget tvivlsom; men Betænkelsen herved formindskes formeentlig ved at der ikke her er Spørgsmaal om Straffrihed eller en vis bestemt Strafmedfættelse, men at Sagen er stillet saaledes, at det staaer i Dommerens Magt at regulere Straffen efter hvad der ifølge et frit Skjøn over samtlige tilstedeværende Omstændigheder findes at være retfærdigt.

De særegne Tilfælde, hvori objective Omstændigheder have Indflydelse paa en Handlings Strafbarhed og under visse Forudsætninger kunne medføre en efter sin ydre Form i Almindelighed strafbar Handlings Straffrihed — ikke paa Grund af Gjerningsmandens subjective Utilregnelighed, men fordi der i Virkeligheden maa siges ikke at være nogen Krænkelse af Retsordenen tilstede — omhandles i Udkastets § 38, om Nødværg, og § 39, om Nødstilfælde. Hvad Nødværg angaaer, kan det ikke være tvivlsomt, at Straffskylden maa bortfalde, naar et virkeligt Nødværgestilfælde har været tilstede, Noget, der hjemles saavel ved Sagens Natur som ved den positive Strafferet, ikke mindre hos os end i fremmede Lovgivning. Derimod er det ikke uden Vanskelighed, skarpt at fastsætte og begrænse Begrebet om det lovlige Nødværg, dels med Hensyn til Spørgsmaalet om det uretmæssige Angrebs Besskaffenhed dels med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvilke Forsvarsmidler der lovlig kunne anvendes, saavel i og for sig betragtet som i Forhold til det angrebne eller truede Retsgode. Foraauidt saa særdeles Meget i disse Henseender maa beroe paa de i det enkelte Tilfælde tilstedeværende Omstændigheder, har det været bragt under Overveelse i Kommissionen, om det ikke maatte være rettest flet ikke i Straffeloven at give nogen Begrebsbestemmelse, men indskrænke sig til at udtale, at Handlinger foretagne af Nødværg ere straffrie, og hertil blot at knytte nogle nærmere Regler angaaende Straffen for at overskride det lovlige Nødværgets Grændser, idet det forøvrigt overlodes til Domstolene i hvert enkelt Tilfælde efter samtlige Omstændigheder at afgjøre, om et sandt Nødværgestilfælde havde været tilstede og om Grændserne for det berettigede Selvforsvar ikke vare blevene overskredne. Kommissionen har imidlertid ikke kunnet ansee det for rigtigt saaledes i Straffeloven at styde Spørgsmaalet fra sig, saameget mindre, som der blandt selve Juristerne findes forskjellige, ikke altid just klare og rigtige Forestillinger om Nødværgets Begreb. Idet man derfor er gaaet ind paa i Loven nærmere at bestemme dette, selvfølgelig foraauidt det, uden en ikke i Loven hjemmehørende videnskabelig Omstændelighed, lader sig gjøre ved korte

Antydninger, har man meent først at burde fastholde, at der er en væsentlig Forskjel imellem det simple Selvforsvar og det yderste Nødværge, hvorved efter Omstændighederne Angriberen dræbes eller hans Liv dog udsættes for oien synlig Fare, hvilket sidste Nødværge ikke kan ansees berettiget uden til Forsvar for Livet eller andre Retsgoder, der kunne sættes ved Siden deraf, saasom Helbredden og den quindelige Kjonesære, Formuen derimod kun under saadanne Omstændigheder, at det i Sandhed kan siges at være et Velfærdsanliggende for den Paagjældende. Denne yderligere begrebsfænde Betingelse for Tilladeligheden af det yderste Nødværge knyttes naturligt til Angivelsen af de almindelige Betingelser for ethvert Nødværge, ogsaa det simple Selvforsvar, hvilke selvfølgelig ogsaa gjælde med Hensyn til hiint, og man har derfor efter i 1ste Punktum af Udfæstets § 38 at have antydet de almindelige Betingelser for et sandt Nødværgestilsælde, i Paragraphens 2det Punktum udtalt, at „det dog kun til Forsvar for Liv, Helbred eller Velfærd skal være tilladt at anvende saadanne Forsvarsmidler, ved hvilke Angriberens Liv udsættes for oien synlig Fare“, hvorved bemærkes, at Ordet „Velfærd“ formeentlig er saa omfattende, at derunder kan henføres ikke blot de ovenfor paapegede Tilfælde, hvor Angrebet paa Formuen er af den Veffaffenhed, at den Paagjældendes hele timelige Velfærd der ved sættes paa Spil, men ogsaa efter Omstændighederne Vren, naar den Krænkelse, hvorfor denne er udsat, saaledes som navnlig Tilfældet kan være med Hensyn til den quindelige Kjonesære, er af den Natur, at den kan gribe forstyrrende og ødelæggende ind i alle den Paagjældendes Livsforhold. Forsaa vidt det er bleven bragt under Omtale i Kommissionen, om ikke det yderste Nødværge ogsaa burde være tilladt, saaledes som nu ifølge D. R. S. 6—12—7, imod den, der ved Rattetide bryder ind i Andenmands Huus for at stjæle, turde der være Anledning til at gjøre opmærksom paa, at Omstændighederne i et saadant Tilfælde ofte ville kunne stille sig saaledes, at Eiermanden har Foie til at ansee sit eller Andres Liv for udsat for Fare, og i et saadant Tilfælde vil da ogsaa efter den ovenfor angivne Affattelse det yderste Nødværge være tilladeligt; men under andre Omstændigheder, navnlig naar det ligger tydeligt for, at ingen Fare for Liv er at befrygte, t. Ex. hvor det er et Varn eller et ubevæbnet Fruentimmer, der har gjort Indbrud, turde det heller ikke være tilstedeligt at dræbe Tyven. Det kan endelig erindres, at man ved Redaktionen af den omhandlede Bestemmelse har søgt at betegne, at det ikke blot er for eget, men ogsaa for Andres Liv, Helbred eller Velfærd at de yderste Forsvarsmidler kunne være tilladelige. — Hvad dernæst de almindelige Betingelser for Nødværge angaaer, er det formeentlig ikke tvivlsomt, at der

kun kan være Tale om Nødværge til Forsvar for Rettigheder, der ere ud-
 satte for at tabes eller at blive krænkede ved et uretmæssigt Angreb, og
 at dette altsaa maa være paabegyndt eller overhængende, men ikke fuld-
 byrdet, hvorved imidlertid bemærkes, at det i den Henseende naturligtvis
 ikke i og for sig kan være afgjørende, hvad der efter Lovens Begreb er
 nok til at konstituere en fuldbyrdet Forbrydelse, for hvilken den fulde lov-
 bestemte Straf indtræder, men at Sagen navnlig maa sees fra den uret-
 lig Angrebnes Standpunkt, saa at Spørgsmaalet er, om Gjerningen i
 Forhold til ham er fuldbyrdet, om hans Ret virkelig allerede er krænk-
 et, saa at den ikke kan kræns mere og at Tvangsanvendelse fra hans Side
 derfor ikke bliver Forsvar, men Selvtægt eller Hævn, eller om ikke det
 Retsgode, Angriberen vil berøve ham, endnu kan reddes, idet det ikke
 endelig er unddraget ham, t. Ex. hvor Tyven vel har sat sig i Besiddelse
 af Kosterne, men endnu ikke er kommen ud af Huset med dem. Iøvrigt
 maa Nødværge formeentlig kunne finde Sted til Forsvar for ethvert Rets-
 gode, af hvilket en uretmæssig Krænkelse kan befrugtes, og navnlig ogsaa
 for Vren; at der meget ofte ikke vil kunne blive Spørgsmaal om An-
 vendelsen af Nødværge derfor, fordi Vreskrænkelsen allerede har fundet
 Sted, kan formeentlig ikke indeholde Hjemmel for at nægte Nødværge-
 retten for Vren i de Tilfælde, hvor Forsvaret virkelig rettes og kan ret-
 tes imod en med Grund befrugtet forestaaende eller fortsat Krænkelse af
 den. At Nødværge kan øves til Forsvar saavel for Andre som for sig
 selv, er neppe heller omtvisteligt. Fremdeles er det aabenbart, at Nød-
 værge kun er tilstedeligt naar og forsaavidt som det er nødvendigt for
 at modstaae eller afværge det uretmæssige Angreb, saa at det navnlig ikke
 er lovligt at anvende yderligere Tvang eller Magt, eller at tilføie An-
 griberen større Skade, end der virkelig kræves til Forsvaret. I denne
 Henseende vil det imidlertid navnlig let kunne forekomme, at den Angrebne
 opfatter Situationen urigtigt og derfor, uden nogen ond Villie, gaaer vi-
 dere i sit Forsvar, end der ifølge de tilstedevarende Omstændigheder var
 Grund til; det vilde dog ikke være billigt eller retfærdigt i saadant Til-
 fælde at straffe den Angrebne efter de almindelige Regler for den Vold,
 som maa ansees for i Virkeligheden at have været unødvendig og derfor
 ulovlig. Der maa billigtvis tages Hensyn til, at der ikke af ham kan
 forlanges det rolige Overlæg eller Overblik over Situationen, som Uden-
 forestaaende kunne have, saa at han stundom end ikke bør ansees som skyldig
 i Uagtsomhed, hvor det iøvrigt laae klart for, at Nødværgerettens
 Grændser bleve overskredne, naar det er antageligt og undskyldeligt, at
 han paa Grund af den ved Skrækken og Beshyrtelsen over Angrebet frem-

kaldte Mangel paa Befindelse ikke har havt Die for Omstændighedernes virkelige Bessaffenhed. Selv hvor det maa antages, at han har opfattet denne, eller hvor denne ikke har kunnet undgaae hans Opmærksomhed, trods den Sindstilstand, hvori han maatte have befundet sig, saa at en virkelig tilregnelig Exces i Rødværge maa siges at have fundet Sted, turde det af Hensyn til den store Undskyldning, det uretmæssige Angreb kan indeholde for en saadan Exces, i Forbindelse med den mindre Tilregnelighed, som synes at være en Følge af den ophidsede Sindstemning, hvori den Angrebne ofte kan have befundet sig, være retfærdigt at aabne Udgang for Domstolene til at nedfatte Lovens almindelige Straffe. I Overensstemmelse hermed har Kommissionen i Udkastets § 38, 2det Stykke gjort Forslag til særegne Regler om Bedømmelsen af Exces i Rødværge. Søvrigt skal man med Hensyn til Rødværges-Begrebet endnu bemærke, at naar det i § 38 hedder at „Handlinger, foretagne af Rødværge, ere straffrie, naar . . . de have været nødvendige osv.“, er det ikke Meningen, at den, der er udsat for et uretmæssigt Angreb, skulde være forpligtet til at undgaae det ved itide at bortfjerne sig eller søge Hjælp hos Politiet, saa at hans Forsvar, naar han havde undladt Saadant, skjøndt det var ham muligt, i og for sig derved blev uberettiget; det maa uden Tvivl beroe paa Omstændighederne, navnlig paa hans Interesse i at blive paa Stedet, den større eller mindre Rimelighed for et forestaaende Angreb, dettes sandsynlige mere eller mindre farlige Charakter og deraf igjen følgende større eller mindre Udsigt til at det derved fremkaldte Forsvar kunde medføre nogen større Ulykke, den Tilstand, hvori Angriberen befinder sig saavel som hans hele Personlighed m. m., om det med Foie kan forlanges af den for et Angreb Udsatte, at han paa den ommeldte Maade skal søge at undgaae samme, men som Regel maa man vistnok snarest opstille den Sætning, at det ikke kan forlanges, at Noget skal trække sig tilbage fra et Sted, hvor han har Ret til at være, for et uberettiget Angrebs Skyld. Foraaaviddt det derhos er Betingelsen for Rødværge, at Angrebet skal være uretmæssigt, udelukkes dog ikke derved, at Selvforsvar kan være tilladeligt imod en Vold eller Magtsanvendelse, der fra først af har været maaffee endog retmæssig, naar den senere taber denne Charakter; det maa saaledes uden al Tvivl ansees som lovligt Rødværge, naar den ene af Deeltagerne i et Slagsmaal, efter forgjæves at have gjort Forsøg paa at afbryde det ved f. Ex. at bede om Fred, derefter for at forsvare sig tilføier sin Modstander Overlast. Det har vel været under Overveielse i Kommissionen, at tilføie en udtrykkelig Bestemmelse derom, men man har ikke anset dette for nødvendigt, da det formeentlig er

Noget, der ligefremt følger af en rigtig Fortolkning af den først i § 38 givne Hovedbestemmelse, ligesaa lidt som man, efter Indholdet af det 2det Stykke i Udkastets § 38 om Exces i Nødværge, har fundet det nødvendigt dertil at føie en Udtalelse om, at det ogsaa er Exces, naar Nogen efter at have afvendt eller gjort Ende paa det uretmæssige Angreb ikke desto mindre vedbliver at anvende Magt, og at han derfor skal straffes efter de almindelige Straffebestemmelser — dog med Mildhed i Valget af Straffegraden.

Den i Udkastets § 39 givne Bestemmelse, at den, som for at redde sig eller Andre fra en overhængende Fare for Liv eller Helbred bemægtiger sig fremmed Eiendom eller derpaa gjør Skade, ikke derfor skal straffes, forsaavidt ingen anden Redningsmaade stod til hans Raadighed, — en Regel, der svarer til den norske Straffelovs Kap. 7 § 5 og ikke er uljendt i den danske Strafferet, see Resc. for Finnmarken af 2 Mai 1776 § 7, jfr. Resc. af 25 Juli 1808 for Island, § 7, samt Grundsatningerne i Fd. af 4 August 1819 — behøver med den Begrændsning, hvori den saaledes er given, neppe nogen videre Begrundelse. Man skal kun, idet man, forsaavidt angaaer Spørgsmaalet om en Udvikelse af Reglen til at gjælde om Angreb paa andre Retsgoder end Eiendomsrettigheder under overhængende Fare for Livet, henviser til det ovenfor Anførte i Begyndelsen af Bemærkningerne til Udkastets 3die Kapitel, med Hensyn til Paragraphens Affattelse bemærke, at man med Flid har brugt Udtrykket „bemægtiger sig fremmed Eiendom eller derpaa gjør Skade“, jfr. den norske Straffelovs Kap. 7 § 5, og ikke „franker fremmed Eiendom“, fordi det i et Tilfælde, hvor Livets Ret kolliderer med Eiendomsretten, end ikke i Ordets objective Betydning synes ganske rigtigt at tale om, at denne sidste frankes, hvor det skeer for at frelse Livet. Til, saaledes som flere fremmede Love (s. Ex den brunsvigiske, den hannoverske, den sachsiske og den badenske Criminallov) have gjort, at betinge Straffriheden af at Noden ikke er selvforskyldt, har man ikke fundet tilstrækkelig Føie, og ligesaa lidt har man anseet det nødvendigt at foreskrive, at den Paagjældende bagefter saasnart som muligt skal gjøre Anmeldelse til den Skadelidende eller Øvrigheden, eftersom Undladelsen heraf dog i hvert Fald kun vilde kunne medføre en ubetydelig Bødestraf, og da Vedkommende i sin egen Interesse i Reglen vil finde sig opfordret til at gjøre saadan Anmeldelse for at vinde Præsumptionen for sig under en mulig senere justitiel Undersøgelse.

De 2 sidste Paragrapher i Udkastets 3die Kapitel, §§ 40 og 41, give i og for sig ikke Anledning til videre Bemærkninger. Om det

maaskee end kunde siges at være usfordent, saaledes som seet i Udkastets § 40, udtrykkelig at udtale, at Ukyndighed om Straffeloven ligesaa lidt som vrang religiøse Ideer eller Bessaffenden af Bevæggrunden til eller Diemedet med en Forbrydelse udelukker Anvendelse af Straf, synes en saadan Bestemmelse dog ikke at burde faaves i en almindelig Straffelov, der ikke blot bør være forstaaelig for den store Mængde, men derhos er beregnet paa i en snar Fremtid at skulle anvendes af uretskyndige Nævnninger. Ei heller kan der formeentlig tvistes om Rigtigheden af at opstille den i § 41 indeholdte almindelige Regel, at uagtsomme Retskrænkelse ikke blive at straffe uden udtrykkelig Hjemmel i Loven. Derimod kan der vel med Hensyn til denne sidste Paragraph opkaastes det Spørgsmaal, som navnlig i den tidligere Kommission har været Gjenstand for megen Forhandling, om det ikke maatte være rigtigt i selve Straffeloven idetmindste at antyde det, som væsentlig betegner den forfættelige forbryderiske Handling, nemlig at Gjerningsmanden har villet netop det, som udgjør det Retsstridige i Handlingen, og da ogsaa i Forbindelse dermed nærmere at betegne, under hvilke Forudsætninger en Handling, hvorved der ikke er tilsigtet nogen Retskrænkelse, alligevel kan paadrage Strafsansvar for den derved ved Uagtsomhed bevirkede Skade, eller med andre Ord at antyde den dobbelte Maade, hvorpaa en strafbar Uagtsomhed kan fremtræde, nemlig enten derved at Gjerningsmanden har undladt at vise den almindelige pligtsskyldige Agtpaagivenhed, som enten efter almindelig Erfaring eller efter hans særegne Kundskab maatte have gjort ham opmærksom paa Handlingens Farlighed, eller derved at han, uagtet han har været opmærksom paa den Skade, som Gjerningen efter sin Bessaffenhed og de tilstedeværende Forhold let kunde afstedkomme, ikke destomindre ikke har villet undlade den farlige Gjerning, idet han letfindig stolede paa, at den som mulig forudsæte retsskrænkende Følge ikke vilde indtræde eller vilde blive forebygget. Ligesom man imidlertid overhovedet ved Udarbejdelsen af Lovudkastet har troet at burde følge den Grundsætning, ikke at opstille systematiske Begrebs-Definitioner, der ofte ville være vanskelige at affatte paa en aldeles korrekt Maade og ialtfald, naar de skulle være udtømmende, jævnlig vilde medføre en stor Vidtløftighed, og som alligevel paa den ene Side let vilde kunne misforstaaes af Ikke-Jurister, medens de paa den anden Side for de retsskyndige Dommere maa anses for ikke at være nødvendige —, og ligesom man navnlig har været ganske enig med den tidligere Kommission i, at det ikke vilde være hensigtsmæssigt i Straffeloven at indlade sig paa en Fremstilling af Begrebet dolus eller de forskellige Arter deraf — den

bestemte, den alternative, den eventuelle og den med culpa konkurrerende dolus —, saaledes har man ogsaa meent, at det turde være rettest, ikke at gaae ind paa at bestemme Begreberne om den forsættlige og om den uagtsomme Lovovertrædelse, idet disse Begreber i deres Almindelighed maae antages at ligge saa nær for den almindelige Forestilling og Bevidsthed, at der forsaavidt ikke vilde vindes Noget ved en i ganske almindelige Udtryk given Bestemmelse af dem, og det dog ikke vilde kunne lade sig gjøre i Loven at opstille detaillerede Regler for Afgjørelsen af alle de Blandeligheder og Tvivl, der vel kunne frembyde sig ved Begrebernes Anvendelse i det enkelte Tilfælde. Det maa være Videnskabens Opgave at skærpe og uddanne Erkendelsen af de almindelige Begreber og hvad der ligger i dem, saaledes at Juristen i det enkelte Tilfælde med Klarhed og Sikkerhed selv kan see og vejlede Andre til at forstaae, hvorledes de rigtig skulde bringes til Anvendelse.

Til 4de Kapitel.

(Forsøg paa Forbrydelse).

At Anvendelsen af den i Loven for en Forbrydelse foreskrevne Straf forudsætter, at Forbrydelsen er fuldbyrdet, og at en mindre Straf bliver at idømme naar dette ikke er Tilfældet, stemmer vistnok med rigtige criminalistiske Grundsætninger saavelsom med den gjældende danske Strafferet — jfr. Fd. af 4 Octbr. 1833 § 14, Fd. af 11 April 1840 § 80, Fd. af 26 Marts 1841 § 13 — ligesom det er almindelig anerkjendt i fremmede Straffelove. For at en Forbrydelse kan siges at være fuldbyrdet, maae alle de til dens Begreb hørende objective og subjective Momenter være tilstede, og da navnlig ogsaa, naar til Forbrydelsens Begreb udfordres en vis ydre Følge, denne være indtraadt; hvad der hører til en Forbrydelses Begreb kan imidlertid naturligviis ikke bestemmes ved en almindelig Regel, hvorimod der i den Henseende for hver enkelt Forbrydelses Bedkommende maa henvises til hvad der følger af sammes Væsen og Lovens positive Bestemmelser. Det har dog formeentlig ligesuldt sin Betydning, i Epidsen for Reglerne om Forsøg paa Forbrydelse at stille den i Udkastets § 42 indeholdte Sætning, at en Forbrydelse ikke er at ansee som fuldbyrdet, førend alt det er indtraadt, som ifølge Loven udkræves til samme — hvilket

navnlig kan være mindre end hvad der i og for sig efter en Betragtning af Forbrydelsens Væsen kunde synes at maatte fordres til Fuldbrydelsen — ikke blot som en naturlig Indledning til de paafølgende Bestemmelser om Forsøgs Strafbarhed, men navnlig fordi derved gives Leilighed til at indskærpe Forskjellen mellem den blot fra Gjerningsmandens Side fuldendte Forbrydelse (det fuldendte Forsøg) og den fuldbyrkede Forbrydelse, hvilken Adskillelse i Udcastets § 42 fastholdes ved Tilføielsen om, at det ikke er afgjørende, „om end Gjerningsmanden har gjort Alt, hvad der fra hans Side udfordres til dens Iværksættelse.“

Pigesaa utvivlsom som Bestemmelsen af Forsøgets Begreb er i den ene Retning, nemlig i Forhold til den fuldbyrkede Forbrydelse, ligesaa omtvistet har det været, hvorledes Forsøgets Begreb skulde fastsættes i den modsatte Retning, nemlig med Hensyn til Spørgsmaalet om, naar det skal siges at være kommet til et Forsøg eller et saadant at være paabegyndt. Det er i fremmede Straffelove almindeligt, i denne Henseende at skjelne mellem Forsøget og de saakaldte blot forberedende Handlinger, saaledes at man, idet disse sidste, i Reglen ialtfald, skulde ansees som straffrie, bestemmer det strafbare Forsøg som Paabegyndelsen af Forbrydelsens Iværksættelse, og for denne Opfattelse synes der ogsaa i den tidligere Kommission at have været overveieende Stemning, forsaavidt det i samnes foreløbige Udcast var foreslaaet, at „Forsøg paa en Forbrydelse (kun skulde) straffes, naar det har viist sig i Gjæringer, der indeholde en Paaegyndelse af Forbrydelsens Udførelse“. Den nærværende Kommissions Medlemmer have imidlertid, efter moden Overveielse, ikke kunnet slutte sig til denne Opfattelse, der neppe turde være rigtig i Principet, ligesom den i practisk Henseende formeentlig vilde medføre megen Fare og jævnlig lede til meget stødende Resultater. I sidste Henseende vil der vistnok i den tydske Retspraxis kunne findes oplysende Exempler, og en nærmere Betragtning af de enkelte Tilfælde turde uden Tvivl tjene til at vise, at en Bestemmelse, som den ovenanførte, hverken i juridisk eller practisk Henseende vilde være heldig. Efter den her betjampede Anskuelse skulde t. Ex. Strafbarheden for Forsøget paa at begaae Indbrudstyveri eller paa at ombringe en Anden ved Gift først indtræde, naar den Paaagældende satte Stigen til Huset, hvori han vil gjøre Indbrud, eller den forgiftede Suppe frem for det bestemte Offer eller dog paa et Sted, hvor det beregnes, at Offeret selv vil tage den, medens han ikke skulde straffes fordi han til Udførelsen af sit Forsæt om at begaae Indbrudstyveri eller Giftmord havde anskaffet sig en Stige eller kjøbt Gift, ja end ikke naar han havde begivet sig paa Veien til det bestemte Sted med Stigen eller

fogt den forgiftede Suppe. Det behøver neppe videre at udvickles, hvorledes dette ikke blot vilde være i Strid med den naturlige Retsbevidsthed, men ogsaa udsætte Retsikkerheden for den største Fare, idet det da vilde være muligt at forberede og modne Forbrydelsens Udførelse lige til det Sidste i Ly af Straffrihed. Det væsentligste Moment er dog det, at hiin Opfattelse af Begrebet om det strafbare Forsøg synes at hvile paa en Mistjendelse af det, der netop gjør Forsøget paa en Forbrydelse strafbart, og maaskee paa en uklar Forverling af Begreberne om en almindelig, ubestemt forbrøderisk Tanke og om et bestemt forbrøderisk Forsæt. Ganske vist kan den ikke straffes, der idet han ruger over en forbrøderisk Tanke, som han har givet Rum i sit Sind, samler allehaande Redskaber og Midler, som han, naar han maatte beslutte sig til en Forbrydelse, kunde have Brug for ved sammes Udførelse; men dette er da begrundet deri, at han endnu ikke har fattet noget Forsæt om en Forbrydelse, som hine almindelige Forberedelser skulde kunne siges at sigte til at fremme eller bringe til Udførelse. Naar det derimod virkelig er kommet til en Beslutning om Udførelsen af en bestemt Forbrydelse, maa ogsaa enhver til Sværkættelsen af det saaledes fattede forbrøderiske Forsæt sigtende Handling være i Strid med den Lov, som forbyder Forbrydelsen, uden Hensyn til om Handlingen staaer i nærmere eller fjernere Forhold til selve Udførelsen af Forbrydelsen. Dette kan vel have Indflydelse paa Handlingens større eller mindre Strafbarhed, men at ville skjælné imellem nogle af disse til Sværkættelsen af det forbrøderiske Forsæt sigtende Handlinger som strafbare fordi de indeholde en Paabegyndelse af Forbrydelsens Udførelse, og andre som ikke strafbare fordi de blot forberede denne, er aldeles vilkaarligt. Med Hensyn til alle disse Handlinger gjælder det, at de i og for sig ikke ere — eller ialtfald ikke behøve at være — retskrænkende; det, der ikke desto mindre gjør Forsøg paa en Forbrydelse strafbart, er den onde Hensigt, hvori den i og for sig ikke retskrænkende Virksomhed udføres, det er den Opsætighed mod Loven, som i Gjerningen vises derved, at man sætter sig i Virksomhed for at krænke den, men dette gjælder i lige Maade med Hensyn til alle de omhandlede til Sværkættelsen af et forbrøderisk Forsæt sigtende Handlinger, der forsaavidt i deres Væsen ikke ere forssjellige, om de end, som bemærket, kunne være det i Henseende til Strafbarhedens Grad.

Idet det efter det Anførte i Udkastets § 43 foreslaaes at udtale, at „den, som iværksætter nogen Handling, der sigter til at fremme eller bewirke Fuldbrydelsen af et forbrøderisk Forsæt, bliver, naar denne ikke er indtraadt, at straffe for Forsøg paa Forbrydelsen“, har man

meent, at det vilde være rigtigt, i Righed med den norske Straffelovs Kap. 3 § 4, at tilføie: „og det endog om Fuldbyrnelsen var umulig, fordi han af Uvidenhed eller Feiltagelse havde anvendt ubrugbare Midler“. At det, der udtales i denne Sætning, er rigtigt, turde efter hvad ovenfor er bemærket angaaende det, der kvalificerer Forsøgshandlinger som strafbare, neppe være tvivlsomt; snarere kunde det maaffee synes at være i og for sig saa indlysende, at det var overflødigt udtryffeligt at udtale det. Erfaringen lærer imidlertid, at ligesom Spørgsmaalet dog har været omtvistet i Theorien og givet Anledning til forskjellige spidsfindige Undersøgelser, saaledes er det stundom heller ikke blevet klart opfattet og besvaret i Praxis, og man har derfor anseet det for rigtigt ikke at forbigaae det med Tausshed. Overflødigt turde det derimod være at gaae ind paa de flere lignende Questioner, t. Ex. hvad der skal gjælde, hvor Fuldbyrnelsen er umulig paa Grund af Forbrydelsens Gjenstands, Gjerningsmanden ubekjendt, Beskaffenhed eller paa Grund af andre særegne Omstændigheder eller den Maade, hvorpaa Gjerningsmanden har benyttet de anvendte Redskaber; den ovenanførte Tilføining i Slutningen af 1ste Stykke af Udkastets § 43 vil formeentlig være tilstrækkelig til at vise, at alt dette ingen Indflydelse har til at bevirke, at et strafbart Forsøg ikke skulde ansees at være tilstede. Forjaaviddt det iøvrigt i Forbindelse hermed har været under Overveielse i Kommissionen, om man ikke i Udkastet, tildeels som Modsatning til hiin Tilføining, burde optage en Bestemmelse om, at den, som har iværksat en Handling, hvilken han urettelig ansaar for en Forbrydelse, ikke kan straffes, er man slutteligen kommen til det Resultat, at ogsaa dette vilde være overflødigt, eftersom det formeentlig følger af sig selv, at en Persons urigtige Formening ikke kan gjøre Noget strafbart, som ikke er det, og det ikke indsees, hvilket Lovbud der skulde kunne være Tale om at den Paa-gjældende skulde ansees at have villet overtræde, naar han ved sin Handling, om han end har troet at handle ulovligt, dog ikke har tilsigtet at gjøre Noget, som i Virkeligheden var ulovligt. — En nærmere Bestemmelse eller Begrænsning af det strafbare Forsøgs Begreb, eller af den i Begyndelsen af § 43 givne Regel, findes i Paragraphens 2det Stykke, der udtaler, at Straffen bortfalder, naar den Paa-gjældende frivillig træder tilbage fra sin forbryderiske Virksomhed, saa at Grunden til at Forbrydelsen ikke kommer til Udførelse ikke maa søges i ydre Hindringer eller andre tilfældige Omstændigheder, men i en Forandring af Villie hos Gjerningsmanden, i en Opgivelse fra hans Side af det forbryderiske Forsæt, hvad enten nu iøvrigt denne Opgivelse maatte være

begrundet i Anger, Frygt for Straf eller i hvilket som helst andre Motiver. At Straffrihed i et saadant Tilfælde bør indtræde, tilsiges formeentlig dels af en rigtig Erkendelse af, hvad det er, som kvalificerer de i og for sig ikke retsstridige Forsøgshandlinger som forbryderiske — nemlig den forbryderiske Tanke og Hensigt, som ved dem skulde fremmes, men som under den angivne Forudsætning opgives og tilbagekaldes af den Paagjældende, der paa den Maade selv gjenopretter og bøier sig under Lovens Autoritet — dels af criminalpolitiske Grunde. Herved er dog at bemærke, at forsaavidt der ved de allerede udførte Forsøgshandlinger er fremkaldt en Tilstand eller Forhold, hvorefter det oprindeligt tilsigtede Onde uden videre Virksomhed fra Gjerningsmandens Side vil eller let kan indtræde, kan det ikke være tilstrækkeligt til at hjemle den Paagjældende Straffrihed, at han forandrer sin Villie, hvorimod der tillige maa stilles den Fordring til ham, at han sørger for og træffer de fornødne Foranstaltninger for at hindre, at den tidligere tilsigtede skadelige Følge skal indtræde. Under Forudsætning af, at dette iagttages, synes imidlertid ogsaa de ovenanførte Grunde for at tilstaae Straffrihed for det frivillig opgivne Forsøg at tale for, at Straffriheden maa komme den Paagjældende tilgode ligesaa vel hvor Forsøget var fuldbendt, som hvor det var ufuldbendt, og Kommissionen har derfor ikke kunnet ansee det for rigtigt, i Lighed med den norske Straffelovs Kap. 3 § 5, at opstille Reglen saaledes, at den omhandlede Straffrihed skulde være indskrænket til det Tilfælde, at Forsøget ikke er fuldt tilendebragt. Idet det 2det Stykke af § 43 er affattet i Overensstemmelse hermed, har man for Fuldstændigheds Skyld dog troet at burde tilføie, at forsaavidt den Paagjældende har iværksat Handlinger, der ifølge hans urigtige Formening være tilstrækkelige til at bevirke Forbrydelsens Fuldførelse — hvor med andre Ord et formeentlig tilendebragt Forsøg er tilfælde —, udfordres der, for at Straffrihed kan indtræde, foruden en forandret Villie tillige en objectiv Fremtræden af denne forandrede Villie i en positiv Virksomhed, som ansees skiftet til at forhindre den Fuldbrydelse af Forbrydelsen, som efter Gjerningsmandens Formening ellers vilde indtræde. — At i ethvert Tilfælde den i Loven foreskrevne Straf indtræder for de Forbrydelser, som de foretagne Handlinger i og for sig betragtede maatte udgjøre, hvilket udtales i § 43, 3die Stykke, forstaaer sig af sig selv.

Der staaer med Hensyn til Materien om Forsøg paa Forbrydelser kun tilbage at omtale Straffen for samme. Som bemærket bør denne sættes ringere end Straffen for den fuldbrydede Forbrydelse, og navnlig være ringere, jo mere Forsøget fjerner sig fra Fuldbrydelsen. Dette vil

ogsaa findes udtalt i Udkastets § 44, hvor man imidlertid har fundet det rigtigst kun at sætte en lovbestemt Begrændsning for Forsøgsstraffens høieste Grad. Det maa nemlig erkjendes, at om det end ikke kan ansees rigtigst at udsøndre de saakaldte blot forberedende Handlinger af Begrebet om Forsøg, ere de dog af en væsentlig ringere Strafbarhed end de Handlinger, der mere umiddelbart gaae ud paa at bevirke Forbrydelsens Fuldbyrrelse, og netop naar Begrebet om Forsøg opstilles paa den ovenfor forsvarede Maade er der derfor ikke blot Anledning til at give Bestemmelsen om Forsøgsstraffen en stor Bidde, men det synes overhovedet, naar hensees til at en blot forberedende Virksomhed kan staae i et saa fjernt Forhold til Forbrydelsens Udførelse, at det stundom kan være vanskeligt nok at fastholde dens criminelle Charakter, at være betænkeligt i Loven at fastslaae et vist Forhold imellem den for den fuldbyrdede Forbrydelse foreskrevne Straf og den laveste Grad af Straffen for Forsøg. Fastholdelsen af et saadant i Almindelighed bestemt Forhold vilde vistnok ikke ganske sjældent kunne føre til altfor haarde Resultater, og Følgen deraf kunde maaskee igjen blive en Fristelse til stundom at lade en forberedende Virksomhed, der i og for sig vel turde qualificere sig til en mindre Røvelse, gaae upaataalt hen eller ganske fri for Straf. — Derimod synes det at være i sin Orden, i Loven at bestemme den Grændse, hvortil Forsøgsstraffen kan stige, navnlig ogsaa fordi derved dog paa en vis Maade antydes Lovens Opfattelse af Forholdet mellem Forsøgets og den fuldbyrdede Forbrydelses Strafbarhed, og bør da Forsøgsstraffens høieste Grad, med Hensyn til at den ogsaa skal omfatte Straffen for det fuldt tilendebragte Forsøg, neppe sættes ringere end til $\frac{3}{4}$ af Straffen for den fuldbyrdede Forbrydelse. Hvorledes Forholdet skal bestemmes, hvor denne sidste Straf er Livsstraf, vil fremgaae af Udkastets almindelige Regel i § 12. — Med Hensyn til at der for visse Forbrydelsers Bedkommende, f. Ex. Statsforbrydelser, kan findes Anledning til at give særegne Regler for Forsøgshandlingers Strafbarhed, er der i Begyndelsen af § 44 antydet det Fornødne ved den indfødte Sætning: „naar ikke anderledes med Hensyn til enkelte Forbrydelser er bestemt.“

Til 5te Kapitel.

(Om Deelagtighed i Forbrydelse).

Materien om Deelagtighed i Forbrydelse, der omfatter flere ikke lidet tvivlsomme Spørgsmaal, har saameget mere været Gjenstand for omhyggelig Overveielse og udførlige Forhandlinger i Kommissionen, som man i flere og væsentlige Punkter hverken har kunnet finde sig fyldestgjort ved de hidtil i den Henseende gjældende Regler eller ved Bestemmelserne desangaaende i de fremmede Straffelove, som man meest har seet hen til, navnlig da i den norske Straffelov. En Følge heraf er det maaskee blevet, at denne Deel af Straffelovudkastet fremtræder i en noget fyldigere Form end andre Partier i Udkastet; men ligesom dette dog uden Tvivl vel kan finde sin Berettigelse i Stoffets Righoldighed, saaledes turde det formeentlig netop med Hensyn til, at de herhenhørende Spørgsmaal synes at være blevne mindre skarpt opfattede i tidligere criminalistiske Arbejder, være ret hensigtsmæssigt, at Straffeloven ikke er altfor kortfattet i sin Angivelse af, hvorledes disse Spørgsmaal skulle besvares.

Som bekjendt kan Medskyld i en Forbrydelse konstitueres paa en af 3 Hovedmaader, ved samtidig, foregaaende og efterfølgende Medvirken til eller Meddeelagtighed i Forbrydelsen, hvorhos der med Hensyn til visse Forbrydelse kan blive Spørgsmaal om Strafanvar for ikke at have gjort Angivelse om eller paa anden Maade søgt at forhindre dem. Medens den efterfølgende Meddeelagtighed i det Hele er af en simplere, mindre forskjelligartet Væbskaffenhed, kan den samtidige saavelsom den foregaaende Meddeelagtighed være af meget forskjellig Art, navnlig enten fysisk eller, som det pleier at kaldes, psykologisk, der igjen hver især kunne være af væsentlig forskjellig Væbskaffenhed, og dertil kommer den særegne Indskyldelse, det formeentlig maa have paa Bedømmelsen af Meddeelagtigheds Strafbarhed, at der har været et Komplot eller en Bande tilstede. Reglerne om disse tvende særegne Arter af Meddeelagtighed slutte sig imidlertid naturligt til Reglerne om samtidig og foregaaende Meddeelagtighed i Almindelighed, og idet fremdeles Bestemmelserne angaaende de Tilfælde, hvor Nogen har bestemt en Anden til at begaae en Forbrydelse, hvor der altsaa er Tale om en saakaldet psykologisk Hovedaarjag eller — som han maaskee med en dansk Benævnelse kunde kaldes — om en Anstifter, rettest synes i Ordenen at fremstilles efter Reglerne om anden Meddeelagtighed i Forbrydelse, som en passende Overgang til Bestemmelserne angaaende Komplot og Bander, har man troet, at det vilde være hensigtsmæssigt, og give det bedste Overblik over

den hele Materie, at begynde med Fremstillingen af Reglerne først om den samtidige og derefter om den foregaaende physiske samt om den underordnede psykologiske Medvirkning til en Forbrydelse.

3 Udkastets § 45 omhandles efter det Anførte den samtidige Meddeelsagtighed i en Forbrydelse. Efter den gjældende danske Strafferet, saaledes som Principet navnlig er udtalt i nyere mere almindelige Straffelove, jfr. Fd. 4 Octbr. 1833 § 25, 11 April 1840 § 21, 26 Marts 1841 § 9, er Reglen desangaaende, at hver den, der under Udførelsen af en Forbrydelse har været Gjerningsmanden behjælpelig, skal straffes, som om han selv havde udøvet den foreliggende Forbrydelse. Der er imidlertid, efter Kommissionens Formening, Anledning til at skjælnie imellem det Tilfælde, at flere i Forening udføre den paagjældende Forbrydelse, saaat det nærmest kun er Fordelingen af Rollerne, der bevirker, at det faaer Udseende af, at den Ene kun er Medhjælper og at den Anden træder frem som Hovedmand, og det Tilfælde, at den Ene virkelig kun er Medhjælper, idet han, uden selvstændig Villie til at bevirke Forbrydelsens Udførelse, kun yder den egentlige Gjerningsmand en Haandsrækning eller Understøttelse, maaskee endog af en reent underordnet Natur, t. Ex. ved at staae paa Vagt for ham eller hjælpe ham med at transportere Redskaberne til Gjerningens Udøvelse. Mellem disse 2 Personers Virksomhed synes der at være en principiel Forffjel, saaledes at den sidste ogsaa retfærdigen kun bør belægges med en mindre Straf end den første. Tilbeels er dette anerkjendt i den norske Straffelovs Kap. 5 § 3 — skjøndt ikke fuldstændigt, saaledes som i den sachsise Straffelov af 1855 — og den tidligere Kommission, som iøvrigt havde opstillet den Hovedregel, at den, som har været behjælpelig under Udførelsen, straffes, som om han selv var Gjerningsmand, synes ogsaa at have haft en Følelse af, at denne Hovedregel trængte til en Væmpelse, idet den havde foreslaaet, at der skulde tilføies, at Straffen dog under særdeles formildende Omstændigheder skulde kunne nedsættes under Minimum af den Straf, som Gjerningsmanden har forskyldt. Dette kan imidlertid ikke ansees for fyldestgørende. Maa det nemlig erkjendes, at der er en principiel Forffjel mellem de nævnte 2 Arter af Deeltagelse i en Forbrydelses Udførelse, maa det ogsaa erkjendes at være en Retfærdighedsfordring, at der for den ene i Almindelighed foreskrives en mildere Straf, uden at denne just skal være betinget af særdeles formildende Omstændigheder. Det kan formeentlig ikke med Føie gøres gjældende herimod, at det hyppig i Praxis vil kunne stille sig saaledes, at Forbrydelsen dog ikke vilde være kommen til Udførelse uden den underordnede Medvirkning fra Medhjælperens Side; herpaa kan nemlig

ikke lægges nogen afgjørende Vægt, saavist som det ofte paa den ene Side kan stille sig saaledes, at en Forbrydelse ligesuldt vilde være kommen til Udførelse, om ogsaa den ene Medophavsmand havde truffet sig tilbage derfra, og paa den anden Side, at en Forbrydelse ikke vilde være bragt til Udførelse, naar en for dens Sværfsættelse ydet Bistand var bleven nægtet, uden at man derfor mener, at i det første Tilfælde Medophavsmanden skulde straffes mindre, eller i det andet Tilfælde den foregaaende Meddeeltagende ligesaa strengt som Gjerningsmanden. Ei heller kan der tillægges den Betragtning nogen særdeles Betydning, at det i det practiske Liv stundom vil være vanskeligt at afgjøre, om den, der har Deel i en Forbrydelses Udførelse, bør betragtes som en blot Medhjælper ved Udførelsen af en Andens forbryderiske Forsæt eller som den, der tillige har gjort dette til sin Villie; saadanne practiske Vanskeligheder ville idelig møde ved Begrebernes Anvendelse, t. Ex. ved at afgjøre, om En har været psychologisk Hovedaarssag eller Bidaarsag, uden at man derfor tænker paa at ville opgive den i og for sig rigtige og fornuftige Begrebsdistinction. Betydningen af det ommeldte practiske Hensyn forringes derhos væsentlig, naar Vægten ikke udelukkende lægges paa det subjective Moment, eller det Forhold, hvori Deeltageren med sin Villie har stillet sig til det tilsigtede forbryderiske Maal, men der tillige sees hen til det objective Moment, Bestaffenheden af selve den udviste Virksomhed. Tvivl og Misligheder vilde vistnok kunne fremkaldes ved en Bestemmelse, der affattedes paa en saadan Maade, at det selv hvor Deeltageren havde udført Handlinger, ved hvilke Forbrydelsen væsentlig bragtes til Udførelse, skulde være nødvendigt at anstille Undersøgelse, om han dog ikke alligevel, fra det subjective Standpunkt betragtet, maatte være at ansee som den, der kun havde villet hjælpe en Anden til Udførelsen af denne Andens forbryderiske Villie uden at gjøre den til sin. Ganske anderledes stiller Sagen sig derimod, naar det erkendes, at Deeltageren ved selve den objective Bestaffenhed af den udviste Virksomhed kan stemple sig som Hovedmand, saaat Spørgsmaalet om Deeltagerens subjective Forhold til den forbryderiske Beslutning væsentlig kun trænger sig frem til en bestemt Afgjørelse, hvor den udviste Virksomhed eller den ydede Bistand i og for sig er af en mere underordnet eller mindre væsentlig Art, og hvor Deeltageren derfor ogsaa maa ansees som kun Medhjælper til Udførelsen af en Andens Forbrydelse, med mindre denne objectivt betragtet mindre væsentlige Deeltagelse qualificeres derved, at den er fremgaaet af en egentlig Tilslutning til det forbryderiske Foretagende, idet Deeltageren har gjort den første Ophavsmands Villie i denne Henseende til sin. Paa den nye fremstillede Maade bør

imidlertid Reglen efter Kommissionens Mening gives. — Man har, ifølge det Anførte, vel foreslaaet, i Begyndelsen af Udkastets § 45, som den første og almindelige Regel, at opstille den Sætning, at naar Flere have deeltaget i Udforelsen af en Forbrydelse, bliver Enhver især at straffe som Gjerningsmand, s: som om han selv havde udført den foreliggende Forbrydelse (hvilket navnlig kan blive af Betydning forsaavidt det ved Bestemmelsen af Straffen for en Forbrydelse kommer an paa personlige Forhold og Momenter). Men i umiddelbar Forbindelse dermed tilføies i Paragraphens 2det Punktum, som en Modifikation og Indskrænkning af den første Bestemmelse, den anden ikke mindre væsentlige Regel, at Deeltageren, naar han ikke kan betragtes som Medophavsmand, men kun har været Hovedmanden behjælpelig ved Sværtsættelsen af dennes Forbrydelse, skal belægges med en forholdsmæssig ringere Straf, hvilken man har troet passende at kunne bestemme til fra det Halve af den laveste indtil tre Fjerdedele af den højeste for Forbrydelsen i Loven bestemte Straf. For at en Deeltager skal kunne ansees som en blot Medhjælper fordres imidlertid, ifølge Paragraphens 2det Punktum, for det første at den udviste Virksomhed objectivt betragtet er af en mindre betydende Beskaffenhed, og dernæst at der kun er ydet en Bistand ved Sværtsættelsen af en Andens, Hovedmandens, Forbrydelse. Hvorvidt en Deeltager efter begge de saaledes fremhævede Synspunkter med Føie kan stemples som blot Medhjælper, eller bør ansees som Medophavsmand eller som den, der med den Anden har samvirket til Forbrydelsen som til et fælles Foretagende, maa naturligviis i det enkelte Tilfælde nærmere afgøres af Domstolene (Rævningerne). Man skal herved endnu kun tilføie den Bemærkning, at den i § 45 omtalte samtidige Deeltagighed i en Forbrydelse kan være dels tilfældig eller begrundet i en øieblikkelig, udtrykkelig eller stiltiende, Overenskomst, dels en Folge af forudgaaende Aftale; i sidstnævnte Tilfælde kommer dog Begrebet Komplot til Anvendelse (Udkastets § 52), forsaavidt ikke Deeltagerens eller Deeltagernes Stilling som blotte Medhjælpere til Udforelse af den enkelte Hovedmands Billie er bleven fastholdt, idet der nemlig foreligger et Komplot, naar en Forbrydelse af Flere er bleven besluttet udført som et fælles Foretagende, ved fælles Bistand, uden at det forsaavidt kommer i Betragtning, om den enkelte Deeltager i Komplottet ved Gjerningens Udforelse tilfældigviis eller ifølge den lagte Plan spiller en mere eller mindre underordnet Rolle, t. Ex. ved kun at holde Vagt.

At den, der forinden en Forbrydelses Udforelse har ydet Gjerningsmanden Bistand til Forbrydelsen ved at forsyne ham med Midler

eller Medsfaber, ved at give ham Anviisninger eller Raad eller deslige, har en ringere Skyld i den udførte Gjerning end om han selv var Gjærningsmand, erkjendes vistnok almindelig, ligesom denne Ansfuelse har fundet sit Udtryk ikke blot i fremmede Straffelove, men ogsaa i den gjældende danske Strafferet, jfr. Fd. 4 Octbr. 1833 § 27 og 26 Marts 1841 § 11, uagtet der rigtignok i Fd. 11 April 1840 § 21 indeholdes en modsat strengere Regel, som dog uden Tvivl maa ansees for extraordinair. Det turde derfor ikke være nødvendigt videre at dvæle ved Tanken i Udkastets § 46, men man skal kun bemærke, at idet man, dels for at begrænse Domstolenes Myndighed, dels navnlig for at antyde Lovens Ansfuelse om de forskjellige Arter Meddeelagtigheds Strafbarhed i deres indbyrdes Forhold, overhovedet har anset det rigtigst at bestemme, hvorvidt den for Forbrydelsen i Loven foreskrevne Straf bør og kan nedsættes ved de mindre strafbare Arter af Meddeelagtighed, istedetfor, som den tidligere Kommission havde foreslaaet, at indskrænke sig til at sige, at Straffen skal være forholdsmæssig ringere — hvilket, navnlig efterhaanden som dette gjentoges igjennem flere Trin, formeentlig vilde føre til en altfor stor Vagthed —, har man vel, hvad Strafnedsættelsen for den foregaaende physiske Medhjælp angaaer, meent i Almindelighed passende at kunne henvise til den i 2det Punktum af § 45 for den samtidige Medhjælper, der ikke er Medophavsmand, foreskrevne Nedsættelse indtil det Halve af Minimum af den for Forbrydelsen i Loven fastsatte Straf, med et Maximum af indtil $\frac{3}{4}$ af dennes Maximum; men, da den foregaaende Medhjælperes Straffskyld dog, efter den store Bidde som Begrebet om foregaaende Medhjælp har, stundom formeentlig maa ansees at være endnu ringere, har man troet at burde tilføie en Bestemmelse om, at en saadan Medhjælperes Straf kan nedsættes til $\frac{1}{2}$ af den mindste for den af Medhjælperen tilsigtede Forbrydelse i Loven foreskrevne Straf.

Gi heller trænger den i Udkastets § 47 indeholdte, formeentlig ligesom af Bestemmelserne angaaende Straffens Nedsættelse for Forsøg flydende Regel, at Deeltagerens Straf, naar Forbrydelsen ikke er bleven fuldbyrret, skal bestemmes paa den henholdsvis i § 45 og i § 46 fastsatte Maade i Forhold til den for Forsøg paa Forbrydelsen ifølge vedkommende Straffebestemmelse sammenholdt med Udkastets § 44 forskyldte Straf, til nogen videre Begrundelse. Straffen for den, der forinden Forbrydelsens Udførelse yder Gjærningsmanden Bistand dertil efter Udkastets § 46, vil altsaa, under den anførte Forudsætning, kunne stige indtil $\frac{9}{16}$ af Maximum af den fulde i Loven for Forbrydelsen fastsatte Straf.

Til at skjælné imellem de Tilfælde, hvor Forbrydelsens Sværksættelse er paabegyndt uden dog at være bleven fuldbgyrdet, og de Tilfælde, hvor det end ikke er kommet til en Paabegyndelse af Sværksættelsen, findes der ikke at være tilstrækkelig Anledning, navnlig efter Indholdet af Udkastets § 44, hvor der ikke er sat nogen bestemt Grændse for det Minimum, hvortil Straffen for Forsøg kan nedsættes. Ei heller turde der være nogen Opfordring til her, i § 47, hvor der tales om foregaaende physisk Medhjælp til en forsøgt Forbrydelse, at omhandle det Tilfælde, at der er bleven tilfagt Nogen Hjælp til en Forbrydelse uden at den tilfagte Bistand er bleven ydet; under denne Forudsætning skjønnes det nemlig ikke rettere, end at der ikke kan være Tale om en physisk men ialtfald kun om en psychologisk Medvirkning, navnlig af den nedenfor i Udkastets § 49 omhandlede Art, og det maa da formeentlig afgjøres efter Reglerne for den sidstnævnte Meddeelagtigheds Strafbarhed, om og hvorledes den, der har tilfagt men ikke ydet en Bistand til den af en Anden tilsigtede Forbrydelse, skal straffes. Er der endnu ikke foretaget nogen Handling til at fremme Forbrydelsens Udførelse, muligt fordi den Paagældende har opgivet den eller aldrig havde bestemt at begaae Forbrydelsen, skjøndt den, der tilfagde sin Bistand dertil, troede dette, synes den Sidstnævnte iøvrigt ligesuldt efter Omstændighederne at maatte være undergivet Strafsansvar som for Forsøg paa en psychologisk Deelagtighed i Forbrydelsen, i Konsekvens af, at ogsaa de blot forberedende Handlinger henhøre under Begrebet om de strafbare Forsøgshandlinger og at dette Begreb ikke udelukkes derved, at Gjerningsmanden betjener sig af i og for sig utjenlige Midler eller tager Feil med Hensyn til de factiske Forhold. Men Tilfældet henhører, som bemærket, i hvert Fald under Udkastets § 49, og en særlig Regel angaaende den eventuelle Strafs Størrelse vil efter den nævnte §, sammenholdt med Udkastets § 44, der, som oftere erindret, ikke har nogen bestemt Grændse for den laveste Grad af Forsøgsstraffen, ikke være nødvendig.

Saa ubestrideligt som det dernæst synes at være, at den, der efter at have ydet Hjælp til en Forbrydelse af egen Drift forebygger dennes Fuldbgyrdelse ved at bevæge Hovedmanden til at opgive den eller paa anden Maade, bør være straffri — i Lighed med, at den, der af egen Drift opgiver og, om fornødent, forhindrer Fuldbgyrdelsen af en paabegyndt Forbrydelse, ikke underkastes nogen Straf —, saa omtvisteligt er det, hvorvidt der ikke ogsaa maatte være Feie til at tilstaae den frivillig tilbagetrædende Medhjælper Straffrihed, eller ialtfald Strafnedsættelse, hvor han vel ikke har forebygget, men dog gjort Alt hvad der stod i hans Magt

for at hindre Forbrydelsens Udførelse, foruden at han, hvor Saadant var muligt, aldeles har hævet Virkningen af den af ham ydede Bistand, t. Ex. ved at tage sine udlaante Vaaben tilbage. Medens det paa den ene Side er aabenbart, at den Paagjældendes Straffskyld under den ommeldte Forudsætning maa ansees at blive formindsket, ligesom det ogsaa kunde synes at være anbefalelsesværdigt af practiske Hensyn at aabne Udsigt til Straffrihed for den Medhjælper, der virkelig stræber at forhindre Forbrydelsens Udførelse, idet deri vilde indeholdes en vægtig Opfordring for ham til at gjøre Sit i denne Henseende, selv om han ikke maatte kunne gjøre sikker Regning paa at det vil lykkes ham —, kan det paa den anden Side formeentlig ikke benægtes, at det har sine store Betænkeligheder at opstille en Regel i den nævnte Retning, forsaavidt derved lettelig vilde fremkaldes Spørgsmaal, som det i det enkelte Tilfælde vilde være forbundet med særdeles Vanskelighed at løse, om hvorvidt Medhjælperen virkelig har gjort Alt hvad han kunde for at forhindre Forbrydelsen, om han t. Ex. har gjort hvad han kunde for at overtale Hovedmanden til at opgive Forbrydelsen, om han betimelig eller saa hurtigt som muligt har givet Øvrigheden eller den Person, mod hvem Forbrydelsen skulde rettes, Underretning desangaaende, osv. Det synes ikke herimod at kunne være af afgjørende Betydning, at det nærmest maatte blive den Paagjældendes Sag at oplyse og godtgjøre, hvad han har gjort for at forhindre Forbrydelsen, og at han efter Omstændighederne ikke kunde gjøre mere; thi i Virkeligheden vilde man dog i den Henseende lade sig nøie med et Sandsynlighedsbeviis, og naar Medhjælperen var en saaldt beregnende Person, der forstod at give det Udsende af, at han havde viist nidkær Virksomhed for at forhindre den Forbrydelse, til hvis Udførelse han fra først af havde ydet Bistand, vilde det saare let kunne skee, at hans Opspind i den Henseende blev taget for gode Varer. Da det nu derhos — afseet fra ganske særegne Tilfælde, hvor da Benaadningsretten maatte træde til — formeentlig ikke kan være nogen Retfærdighedsfordring, at den, der virkelig har medvirket til at fremme en Forbrydelse, skulde være fri for Straf derfor, naar han ikke ganske tilintetgjør Virkningerne af sin forbryderiske Virksomhed ved at forhindre Forbrydelsen, som sandsynligviis eller dog muligviis ikke vilde være bleven udført uden denne Bistand fra hans Side, og da det i og for sig ifølge den store Bidde, som Straffebestemmelsen efter § 46 har, vil være muligt at tillægge den Omstændighed, at Medhjælperen virkelig, skjøndt forgjæves, har bestræbt sig for at hindre Forbrydelsen, en væsentlig Indflydelse som en særdeles formildende Omstændighed ved Straffegradens Ansættelse, har Kommissionen meent, at

der kun meget sjældent vil være Trang til en mildere Strafferegel ved Bedømmelsen af det heromhandlede Tilfælde. Men forsaavidt Muligheden heraf dog ikke kan benægtes, og med Hensyn til det practiff Tilraadelige i, at der, som ovenfor antydet, gives Medhjælperen Opfordring til at gjøre, hvad han kan, for at hindre Forbrydelsen, har man dog troet i Udkastets § 48, sidste Punktum, at burde tilføie en Bemyndigelse for Domstolene til at nedsatte Straffen under den i § 46 foreskrevne Grænsse, naar den paagjældende Medhjælper har viist sig virksom for at forhindre Forbrydelsens Udførelse, skjøndt uden Held.

I Udkastets § 49 omtales den saakaldte psykologiske Viaarsag, det vil sige den Meddeeltagethed i en Forbrydelse, der bestaaer deri, at Noget, uden at kunne siges at have fremkaldt Forsættet om at begaae en Forbrydelse hos en Anden, dog har opmuntret eller tilskyndet til sammes Udførelse. Man har ved Paragraphens Affattelse anseet det rigtigst tildeels at betjene sig af de samme Udtryk, som — i Overensstemmelse med Frd. 4 Octbr. 1833 § 26, Frd. 15, April 1840 § 11 og Frd. 26 Marts 1841 § 9 — i den følgende § 50 bruges for at betegne de Midler, hvorved den psykologiske Hovedaar sag eller Anstifteren af en Forbrydelse kan bevage en Anden til at begaae Forbrydelsen, nemlig Løfter og andre Forestillinger (i § 49 bruges derimod desforuden, som her mere passende, Ordet „Opmuntringer“ istedetfor „Trudslar“ i § 50), for at det kan fremtræde klart, at Adskillelsen imellem §§ 49 og 50, eller mellem den psykologiske Viaarsag og Hovedaar sag, ikke beroer paa Vætskaffenheden af de brugte Indvirkningsmidler, men derpaa, om den Paagjældende kun har brugt dem til at virke til Værksættelsen af den af en Anden selvstændig beslattede Forbrydelse, eller om han ved dem har bevæget eller bestemt den Anden til at begaae Forbrydelsen, der forsaavidt kan siges at være hans Værk. Forøvrigt turde der være Anledning til at bemærke, at om den i § 49 omhandlede underordnede psykologiske Medvirkning til en Forbrydelse vel som oftest vil fremtræde som Opmuntringer eller Tilskyndelser til Udførelsen af det forbryderiske Forsæt efterat dette er fattet af den paagjældende anden Person — saaledes som antydet i de i Paragraphen tilføiede Exempler —, kan den dog ogsaa vise sig under en anden Stikelse, navnlig som psykologisk Indvirkning paa en Andens Sind, medens han gaaer svanger med Tanken om en Forbrydelse, idet den psykologisk Medskyldige ved sine Forestillinger bidrager til at denne Tanke modnes til Forsæt eller Beslutning og derefter kommer til Udførelse. Det har i Kommissionen været under Overveielse, om man ikke burde give § 49 en saadan Tilføielse, at det klart fremtraadte, at den underordnede psykolo-

giste Meddeeltighed omfatter ogsaa den nys omhandlede; men deels har man dog ikke anseet det nødvendigt udtrykkelig at fremhæve dette, deels har man næret Betænkelse ved en saadan Tilføielse i § 49, forsaavidt derved mulig kunde foranlediges den Misforstaaelse, at § 50 ikke skulde omfatte det Tilfælde, at der hos Hovedmanden, forinden den Medstyldiges Løfter, Trudsel eller andre Forestillinger fremkom, havde været forbryderiske Tanker tilstede. — At den underordnede psykologiske Meddeeltagte i § 49 i det Hele, hvad Straffen angaaer, saavel som med Hensyn til Reglerne om Straffrihed eller Strafnedsættelse i Tilfælde af den Medstyldiges Tilbagevenden, er stillet i Klasse med den foregaaende fysisk Meddeeltagte, stemmer formeentlig baade med en rigtig Opfattelse af Forholdets Natur og med den nugældende danske og fremmede Landes Strafferet. Vel har der i Kommissionen været nogen Tvivl, om der ikke ifølge den psykologiske Meddeeltagtheds særegne Charakter som en mere negativ end positiv Medvirkning til Forbrydelsen maatte være særlig Foie til at indrømme den, der efter at have bestyrket en Anden i Forsettet til at begaae en Forbrydelse senere tilbagekalder sin Opmuntring i den Retning, fuld Straffrihed, naar han gjør Alt, hvad der staaer til ham, for at forhindre Forbrydelsen, skjøndt dette ikke lykkes ham; man har imidlertid meent, at det ogsaa med Hensyn til denne Art af Meddeeltagtheds rettest maatte forblive ved Bestemmelsen i den Henseende i Udkastets § 48, væsentlig af de ovenfor ved denne Paragraph anførte Grunde.

Hvad angaaer den saakaldte psykologiske Hoveddaarsag til en Forbrydelse, der omhandles i Udkastets §§ 50—51, turde der neppe være nogen Tvivl om Rigtigheden af den, med den nugældende danske Strafferet saavel som med fremmede Straffelove stemmende, i § 50 udtalte, Hovedregel, at den psykologiske Hoveddaarsag skal straffes, som om han selv havde udført den Forbrydelse, der er bleven forøvet efter hans Begjæring, altsaa med den fulde for Forbrydelsen i Loven fastsatte Straf, dersom Forbrydelsen er bleven fuldbyrdet, og med en forholdsviis, efter Reglen i Udkastets § 44, nedsat Straf, hvis det kun er kommet til Forsøg paa Forbrydelsens Udførelse. Selvfølgelig vil han i det enkelte Tilfælde kunne blive at straffe snart med en større snart med en mindre Straffegrad end Gjerningsmanden paa Grund af de mulig forskellige Omstændigheder, der kunne have Indflydelse paa den personlige større eller mindre Strafskyld for enhver især af dem, f. Ex. Forbrydelsens Gjentakelse, ligesom den psykologiske Hoveddaarsag, forsaavidt Gjerningsmanden har udført en anden eller større Forbrydelse end den, hvortil hiin havde tilskyndet ham, naturligtviis for denne Deel af Forbrydelsen ikke kan ansees eller straffes

som Anstifter, medens paa den anden Side den psychologiske Hovedaarsag — i Overensstemmelse med de følgende, nedenfor nærmere omhandlede Bestemmelser i Paragraphen — vil være at idømme en yderligere Straf end Gjærningsmanden, naar han havde tilsigtet Udførelsen af en større Forbrydelse end den, der er bleven paabegyndt. Det turde fremdeles heller ikke være tvivlsomt, at den, der har fremkaldt Forsættet om at begaae en Forbrydelse — som i § 50 bestemt — bør straffes for Forsøg paa Forbrydelsen, skjøndt for et fjernere Forsøg, om der end ikke er forøvet nogen til Forbrydelsens Værkfattelse sigtende Handling, jfr. Id. 15 April 1840 § 11, men Kommissionen skjønner derhos ikke rettere, end at ogsaa den, der har søgt at bevæge en Anden til at beslutte en Forbrydelse, skjøndt dette ikke er lykkedes ham, konsequent maa erkjendes at have gjort sig skyldig i en straffbar Handling, idet han ikke kan nægtes at have udviist en Virksomhed, der sigtede til at fremme Udførelsen af hans forbryderiske Villie, den nemlig at faae Forbrydelsen iværksat ved den paagjældende anden Person som Redskab. Forsaaavidt denne Virksomhed dog maa betragtes som et fjernere Forsøg, end hvor han havde formaaet den Anden til at fatte den forbryderiske Beslutning, end sige, hvor ifølge heraf Skridt allerede ere gjorte til Forbrydelsens Værkfattelse, har man anseet det for rigtigst i Slutningen af 1ste Stykke i Udkastets § 50 at foreskrive, at en forholdsømmæssig mildere Straf skal anvendes, naar det ikke er lykkedes Anstifteren at bevæge den Anden til at beslutte Forbrydelsen. — Med Hensyn til Redaktionen af § 50 skal man iøvrigt bemærke, at man ikke har nævnt visse enkelte Midler, hvoraf Anstifteren kunde betjene sig for at indvirke paa den Anden, saasom Befaling, Kjøb osv., idet man har anseet det hensigtsmæssigt, ved at bruge de almindeligere Udtryk „Løfter, Trusler eller andre Forestillinger“, at lægge Bøgen saameget stærkere paa den Qualitet ved Indvirkningen, hvorpaa det her kommer an. Denne Indvirkningens Qualitet har man betegnet ved at den Paagjældende har „bestemt“ den Anden til at begaae en Forbrydelse, hvilket Udtryk formeentlig dels betegner, hvad det skal betegne, dels turde være at foretrække for det i danske Straffelove brugte Udtryk „forledet“, forsaavidt dette antyder et Moment af Overtalelse eller Forlokkelse, som formeentlig slet ikke kræves; der kan t. Ex. ikke være Spørgsmaal om, at den, der paa Forspørgsel af en Anden, om han vil give en vis Sum Penge for at faae en vis Forbrydelse udført, lover dette og derved bestemmer den Anden til at udføre Forbrydelsen, rettelig bør betragtes som Anstifter. Da man derhos ikke kan billige den, af Nogle hylde, Anskuelse, at Anstifteren kun skulde straffes, som om han selv havde udført Forbrydelsen, naar denne

er iværksat i hans Interesse, idet Gjerningsmanden formeentlig kun da skulde kunne siges at være benyttet som Medskab til Sværkfattelsen af Anstifterens forbryderiske Forsæt og den begaaede Forbrydelse saaledes at være Anstifterens egen, medens han under en modsat Forudsætning kun skulde kunne siges at have medvirket til den af en Anden, nemlig Gjerningsmanden, begaaede Forbrydelse — en Anstiftelse, hvis Urigtighed formeentlig godtgjøres ved den simple Betragtning, at det dog i begge de forudsatte Tilfælde er Anstifterens og Gjerningsmandens fælles Villie og Beslutning, at Forbrydelsen skal udføres —, hedder det i Begyndelsen af § 50 ganske i Almindelighed: „Den, der ved Løfter osv. har bestemt en Anden osv“, uden nogen Tilføining om, at Forbrydelsen skulde udføres i den Paagjældendes Interesse, eller overhovedet om Motivet til den psykologiske Indvirkning paa den Anden. At det maa være „forsætlig“ den Paagjældende har faaet en Anden til at fatte Beslutning om at begaae en Forbrydelse, er en Selvfølge, men man har ligesaa lidt anset det nødvendigt at tilføie dette Ord, der findes i den norske Straffelovs Kap. 5 § 1, som at at affatte Paragraphens Begyndelse saaledes, at det udtrykkelig fremhæves, at det virkelig maa have været Hensigten at ville have Forbrydelsen udført (s. Ex. „Den, der for at faae en Forbrydelse udført, ved Løfter osv. har bestemt en Anden til at begaae den“); det forstaaer sig nemlig af sig selv, at den, der t. Ex. blot for at have En til Bedste faaer ham til at fatte Beslutning om og lægge Planen til Hævn imod en Anden, af hvem han indbilder ham at være fornærmet, medens det er Hensigten, at Sagens rette Sammenhæng skal opklares inden Hævnplanens Udførelse, ingenlunde kan straffes som Anstifter, om ogsaa Forbrydelsen ifølge en eller anden Misforstaaelse eller deslige virkelig maatte blive udført.

Naar saavel Anstifteren som den, der havde paataget sig at iværksætte Forbrydelsen, af egen Drift forinden dens Udførelse forene sig om at opgive den, maae de formeentlig, i Overensstemmelse med hvad ovenfor ved Udkastets § 43 er bemærket angaaende Virkningen af en frivillig Tilbagetreden fra en paabegyndt Forbrydelse, begge blive straffrie, forsaavidt endnu intet Skridt er gjort til Forbrydelsens Sværkfattelse eller Følgen af saadanne Skridt ialtfald forebygges. Fremdeles bør Anstifteren være straffri i det Tilfælde, at han, naar han ikke har kunnet bevæge den Anden til at opgive Forbrydelsens Sværkfattelse, paa anden Maade, saasom ved Angivelse for Øvrigheden eller Underretning til de Paagjældende, har forhindret den, ligesom ogsaa den, der havde lovet at udføre Forbrydelsen, bør være fri for Straf, naar han tager sit Tilfagn tilbage

og forhindrer, at Forbrydelsen paa anden Maade kommer til Udførelse; i begge Tilfælde er der nemlig ikke blot en Opgivelse af den forbryderiske Billie tilstede, men der foreligger, netop som Følge af denne forandrede Billie og sammes Fremtræden i virksom Gjerning, ikke nogen objectiv Retskrænkelse. Derimod turde det være mere toivlsomt, hvorledes Reglen bør gives for det Tilfælde, at den ene af de 2 paagældende Personer vel opgiver sin forbryderiske Billie og tildeels endog stræber at forhindre Forbrydelsens Udførelse af den Anden eller ved den Andens Foranstaltning, men uden at dette dog lykkes ham. Forsaavidt Anstifteren slet ikke gør Andet end at opgive sin egen forbryderiske Billie, kan der vistnok ikke være Tale om nogen Straffrihed; en saadan reent passiv Billiesforandring kan ikke have nogen videre Betydning, men der maa i hvert Tilfælde stilles den Fordring til den, der har bestemt en Anden til at begaae en Forbrydelse, at han viser sin Tilbage træden og sin Lydig hed mod Loven ved positiv Virksomhed for at forebygge Indtrædelsen af den Retskrænkelse, hvortil han har givet Anledning. Selv om Anstifteren imidlertid end har gjort Alt, hvad han kunde, for at forebygge Forbrydelsens Sværksættelse, bør han dog, naar han ikke har hindret denne, formentlig ingen sinde blive reent straffri, eftersom det dog ikke kan nægtes, at han ved at bevæge Gjærningsmanden til at fatte det forbryderiske Forsæt har medvirket til den begaaede Forbrydelse. Paa den anden Side bør Anstifteren heller ikke for denne straffes som om han selv havde begaaet den, da Forbrydelsen, efterat Anstifteren er traadt tilbage og tydelig har tilkjendegivet denne sin forandrede Billie for den Anden, dog ikke kan siges at være en Sværksættelse af et for ham og Gjærningsmanden fælles forbryderisk Forsæt, idet Forbrydelsen tværtimod, efterat den imellem dem tidligere bestaaende Overenskomst var hævet, er iværksat imod Anstifterens Billie. Resultatet synes derfor at maatte blive det, at Anstifteren, under den omhandlede Forudsætning, bør straffes mildere, nemlig ikke som Medophavsmand men som den, der kun ansees at have været medvirkende paa en mere underordnet Maade, altsaa efter Udkastets § 46, og dette har man derfor foreslaaet i Udkastets § 51, i Slutningen af 1ste Stykke, idet man derhos har meent, at der, i Lighed med hvad der er bestemt i Udkastets § 48, burde aabnes Afgang til en yderligere Straf sedsættelse, naar Anstifteren har viist virksom Be stræ belse for at forhindre Forbrydelsens Udførelse. — Anderledes stiller Sagen sig, saavidt skjønnes, for dens Bedkommende, der af Anstifteren har ladet sig bestemme til at beslutte og give Tilfagn om en Forbrydelses Udførelse. Naar han tager dette sit Tilfagn tilbage, og derved gør det nødvendigt for Anstif-

teren at begynde sin hele forbrøderiske Virksomhed for at faae Forbrydelsen udført forfra, synes der kun at kunne være Tale om en Medskyld fra hans Side, naar Forbrydelsen desuagtet, af Anstifteren selv eller en Trediemand, bringes til Udførelse eller paabegyndes, forsaavidt som han ved at give Tilfagnet, eller muligviis i Forbindelse med dettes Tilbage-tagelse, maatte have bestyrket Anstifteren i det af ham fattede forbrøderiske Forsæt. Der er i saa Fald ingen Tvivl om, at han maa straffes som psykologisk Biaarsag, men i og for sig kan den Omstændighed, at En har ladet sig bevæge til at overtage Sværkættelsen af en Forbrydelse, ikke berettigede til at betragte ham som saadan, da man dog hverken af hans givne Tilfagn eller af hans Tilbage-tagelse af dette kan udlede, at det har været hans Hensigt at styrke Anstifterens Forsæt. Selv imidlertid hvor den, der har lovet en Anden at iværksætte en Forbrydelse, ikke egentlig har taget sit Tilfagn derom tilbage, men kun har undladt at foretage nogen Handling, der sigtede til at bringe Forbrydelsen i Udførelse, synes den samme Regel at maatte komme til Anvendelse, den nemlig, at han kun kan blive at straffe forsaavidt som han med Foie kan siges at have medvirket til Forbrydelsens paabegyndte eller fuldførte Sværkættelse som psykologisk Biaarsag, eller ialtfald for Forsøg i den Retning, naar han ved sit givne Tilfagn har tilsigtet at opmuntre eller styrke Anstifteren i det forbrøderiske Forsæt, skjøndt dette endnu ikke er kommet til nogen Udførelse. Hvis hans Undladelse af at foretage nogen til Forbrydelsens Sværkættelse sigtende Handling har havt til Følge, at Anstifteren selv eller ved en Trediemand gjør Skridt i den Retning, maa formeentlig det, der ovenfor er anført angaaende det Tilfælde at han tager sit Tilfagn tilbage, ligesom være anvendeligt, om der end maaskee under den nævnte Forudsætning snarere end i hiint Tilfælde kan blive Spørgsmaal om at ansee ham som den, der ved sit Forhold har bidraget til at styrke Anstifteren i hans Beslutning om at ville have den tilsigtede Forbrydelse udført. Er der derimod slet Intet bleven foretaget til Forbrydelsens Sværkættelse, hverken af den, der havde givet Tilfagn om at udføre den, eller af Anstifteren eller af Trediemand ifølge Opfordring fra Anstifterens Side, skjønnes det ikke rettere, end at Konsekvensen af Reglen i Udkastets § 43 om Tilbagetræden fra Forsøg, maa føre til Straffrihed for dens Vedkommende, der havde givet Tilfagnet, naar Undladelsen af at gjøre Noget til dets Indfrielse maa ansees begrundet i en Opgivelse fra hans Side af den forbrøderiske Plan. Og hvor en saadan Opgivelse ikke kan statueres, eller hvor det med andre Ord maa ansees begrundet i tilfældige Omstændigheder, Mangel paa Tid eller Leilighed, at han endnu ikke har

faaet udført nogen Handling, der sigtede til Forbrydelsens Iværksættelse, vil der igjen formeentlig kun kunne blive Spørgsmaal om Strafsvar for ham fra det Synspunkt, at han ved at give Tilfagnet til Anstifteren har opmuntret eller styrket denne i hans forbryderiske Forsæt, men han vil da ogsaa kun kunne blive at straffe derfor, forsaavidt der efter Reglerne i Udkastets § 49 kan anvendes Straf paa den psykologiske Biaarsag i det Tilfælde, hvor den tilsigtede Forbrydelsens Iværksættelse ikke er paabegyndt, hvilket da maa være begrundet i, at Forbrydelsens Udførelse kan siges at være bleven forberedt ved den imellem de Paagjældende truffne Aftale. Det maa ogsaa i denne Henseende væsentlig komme an paa Tilfagnets Beskaffenhed, og de fremsillede Betragtninger lede derfor til at opstille den i Udkastets § 51 2det Stykke indeholdte almindelige Sætning, at den, som har lovet en Anden at iværksætte en Forbrydelse, men endnu ikke har foretaget nogen dertil sigtende Handling, kun bliver at straffe forsaavidt han maa ansees skyldig i et under Udkastets § 49 (angaaende den psykologiske Biaarsag) henhørende Forhold.

Med Hensyn til Udkastets §§ 52 — 53 om Komplotter og Bander skal man forudstille den Bemærkning, at den Komplottet væsentlig karakteriserende Omstændighed, at de flere Medskyldige have besluttet en eller flere bestemte Forbrydelsers Udførelse som et fælles Foretagende, saa at de forsaavidt alle maae ansees som lige skyldige i Forbrydelsen, omend Rollerne ved sammes Udførelse ere blevene fordeelte imellem dem paa en forskjellig Maade, naturligt medfører, at Reglerne for deres Strafskyld, saaledes som allerede ovenfor ved Udkastets § 45 antydet, maae gives anderledes end Bestemmelserne om andre i en Forbrydelse ved samtidig eller foregaaende Medvirksomhed Deeltagte. Og om det fremdeles end maatte være gjorligt at affatte Bestemmelsen angaaende Fleres Forening om Forbrydelsers Udførelse paa en saadan Maade, at deraf kunde udledes Regler, ikke blot for hvorledes de Personer, der tage Deel i en Forening til Udførelsen af en eller flere bestemte Forbrydelsers Udførelse, skulde straffes, men ogsaa for Afstraffelsen af Bandedemedlemmer, synes det dog ikke at være hensigtsmæssigt, i en og samme § at omfatte begge disse Tilfælde, der ere af en ikke lidet forskjellig Natur. Medens nemlig Komplottet, som bemærket, forudsætter Deeltagelse i en fælles Beslutning om bestemte Forbrydelser, bestaaer det Eiendommelige ved Banden netop deri, at dens Formaal gaaer ud paa Udvørelsen af en Række endnu ikke individuelt bestemte, eensartede eller ueensartede, Forbrydelser. Naar en Bestemmelse, der nærmest tilsigtedes given angaaende Komplotter, skulde affattes saaledes, at den ogsaa kunde omfatte Bandetilfælde, vilde den derfor let-

telig komme til at fjerne den onfselige Klarhed. Gaafe at lade Bandedtilfældene uomtalte i Straffeloven vilde imidlertid neppe heller være heldigt med Hensyn til de flere færlige Synspunkter, fom denne Materie frembyder, i hvilken Henseende bemærkes, at der ved Fastfættelsen af Straffen for de enkelte Medlemmer ikke alene bør sees hen til de enkelte Forbrydelser, hvori de have taget Deel, men tillige for alle Bandedmedlemmers Vedkommende til det Indbegreb af endnu ikke iværfsatte Forbrydelser, fom den imellem dem bestaaende Forening gif ud paa. Man har derfor anfeet det for rigtigt at optage 2 særfskilte Paragrapher om Komplottet og om Bander, faameget mere, fom der med Hensyn til flere derhenhørende Spørgsmaal, ifølge den hidtilværende Mangel paa fyldestgørende positive Regler faaelfsom paa bestemte, igjennem grundige Underføgelser vundne, videnskabelige Resultater, uden Tvivl herfsker ikke liden Uklarhed selv blandt Jurister. — Hvad Straffen for Komplottanter angaaer, vil det iøvrigt her formeentlig være tilstræffeligt at henvife til de i Udkastets § 52, i Overensftemmelse med de ovenfor nærmere udviklede Grundfætninger om Straffen for Meddeeltagighed, givne Regler, at enhver Deeltager i et Komplott bliver at straffe fom Hovedmand, hvilken Veffaffenheden og Omfanget af den af ham i det enkelte Tilfælde udøvede Virksomhed end maatte have været, ja selv om han — forfaavidt han da ikke er udtraadt af Komplottet — mulig flet ikke har deeltaget i selve Udøvelsen af Forbrydelsen, idet han nemlig ligefuldt maa betragtes fom Medophavsmand til denne, at allerede den blotte Indgaaelfe af et Komplott er strafbar, nemlig fom Forsøg paa Forbrydelsen, om der end ikke er gjort noget Skridt til Udførelsen af den lagte Plan, at Straffrihed indtræder, naar famtlige Deeltagere opløfe Komplottet førend endnu nogen Forbrydelse er begaaet, og at den enkelte Deeltager, der udtræder af Komplottet, bliver straffri, naar han forebygger Forbrydelsen, samt i modsat Fald straffes mindre, navnlig naar han har bestræbt fig for at hindre Forbrydelsen. At Straffen iøvrigt altid bliver at fastfætte med Strænghed for de Deeltagere, der fom Stiftere, Styrrere eller paa anden Maade have udvift særdeles Virksomhed, følger af de almindelige Grundfætninger for Straffens Udmaaling indenfor jammes lovbestemte Grændfer (see Udkastets § 57), faa at det er unødvendigt at tilføie en udtryffelig Bestemmelse derom.

Større Banffelighed er der formeentlig forbunden med en Fremstilling af de Regler, der, ifølge en rigtig Opfattelse af Bandens Bafen, i Straffeloven bør opstilles fom gjældende med Hensyn til Straffen for Deeltagelse i en faadan, og denne Materie har i Kommissionen været

Gjenstand for en meget omhyggelig Overveielse og udførlige Forhandlinger. Man er derved kommen til den Erkjendelse, at da der ved Bandens Stiftelse er tilveiebragt et permanent Organ for en vedvarende forbryderisk Virksomhed, der iøvrigt kan omfatte Forbrydelser ikke blot af forskjellig Slags, f. Ex. simpelt og kvalificeret Tyveri, men ogsaa af forskjellig Art, f. Ex. Tyveri, Brandstiftelse og Mord, bør der ved Bestemmelsen af Straffen for Deeltagelse i en Bande i Almindelighed ikke alene sees hen til den eller de allerede begaaede Forbrydelser, der maaskee tilfældigviis hverken høre til den groveste Art eller Slags af de under Bandens Formaal indbefattede Forbrydelser, men tillige til det hele Indbegreb af Forbrydelser, som omfattes af Formaalet. Foraaavidt det dog ikke lader sig gjøre at indsestgjøre det sidstnævnte Hensyn ved en Sammenlægning af Straffene, i det Hele eller i et vist Forhold, for alle de under Formaalet indbefattede enkelte Arter og Slags Forbrydelser — i hvilken Henseende ogsaa de nedenfor nærmere omhandlede Regler angaaende Straffens Bestemmelse i Tilfælde af Sammenstød af flere Forbrydelser komme i Betragtning —, synes den ovenfor nævnte Hovedregel at maatte føre til, at Straffen for Deeltagelse i en Bande i Almindelighed, navnlig ogsaa hvor endnu ingen enkelt Forbrydelse er forøvet, bliver at bestemme med Hensyn til den Straf, der i Loven er fastsat for de Forbrydelser af den groveste Art, og videre igjen af den groveste Slags, som overhovedet maae antages at have været indbefattede under Bandens Formaal. Om den blotte Indtrædelse i en Bande nu just ikke kan betragtes som et egentligt Forsøg paa de nævnte groveste, under Bandens Formaal indbefattede Forbrydelser, turde det dog være naturligt at henvise til Reglerne om Straffen for Forsøg, for at betegne det Forhold, hvori Straffen for Indtrædelse i en Bande ganske i Almindelighed skal sættes til Straffen for hine groveste Bandeforbrydelser, hvis Udførelse Medlemmerne ved deres Indtrædelse i Banden paa en Maade eventuelt beslutte, jfr. Bestemmelsen i Udkastets § 52 2det Punktum. Men naar det her efter opstilles som den første og almindelige Regel, der kommer til Anvendelse paa alle Medlemmerne, hvad enten de have taget Deel i enkelte Forbrydelser eller ikke, og hvad enten saadanne overhovedet ere komne til Udførelse eller ikke, at Straffen bliver at fastsætte som Forsøg paa de under Bandens Formaal hørende Forbrydelser af den groveste Art — hvorved iøvrigt bemærkes, at det ifølge Reglerne om Sammenstød af Forbrydelser ikke er uden Betydning, at Straffen siges at skulle sættes som for Forsøg paa Forbrydelser og ikke blot som Forsøg paa en enkelt Forbrydelse af den groveste Art —, er det dog nødvendigt hertil at knytte en

nderligere Bestemmelse om Straffen for de Vandemedlemmers Vedkom-
mende, der særligt maatte have taget Deel i de enkelte muligviis udførte
eller dog besluttede Forbrydelser. Ved Bestemmelsen af disse Medlemmers
Straf bør der nemlig tillige sees hen til Beskaffenheden af de Forbry-
delser, hvori de, om end blot ved at tage Deel i Beslutningen om dem
— jfr. Udkastets § 52 om Komplotter —, have en særlig Skyld, og
ligesom denne deres særlige Skyld overhovedet maa være et skjæpende
Moment ved Bestemmelsen af deres Straf, saaledes forstaaer det sig af
sig selv, at deres Deeltagelse i enkelte bestemte Forbrydelser efter Omstan-
dighederne maa kunne paadrage dem større Straf end den for alle Bande-
medlemmerne i Almindelighed foreskrevne Straf som for Forsøg paa de
groveste under Bandens Formaal indbefattede Forbrydelser. Til Reglen
i det 1ste Punktum af Udkastets § 53 knyttes derfor i Paragraphens
2det Punktum den Bestemmelse, at hvert Medlem, som har taget Deel i
nogen enkelt Forbrydelse, skal ansees med den fulde i Lovene for samme
foreskrevne Straf, forsaavidt ikke Beskaffenheden af de iøvrigt under Bandens
Formaal hørende Forbrydelser maatte medføre høiere Straf. Det over-
ordentlig Færlige i den hele Bandedrømmelse forklarer og retfærdiggjør
efter Kommissionens Formening, at der forsaavidt ikke gjøres nogen For-
skjel imellem, om de enkelte Forbrydelser ere bleve fuldbyrdede eller kun
ere paabegyndte, idet den fulde lovbestemte Straf i begge Tilfælde skal
være anvendelig, hvilket dog ikke udelukker, at der ved Valget af Straffe-
graden, indenfor de lovbestemte Grændser, tages Hensyn dertil. Ifølge
det samme Hensyn til Bandedrømmelsens færlige Character, saaog med
Hensyn til den Konkurrence af flere grove Forbrydelser, som der ofte her
kan blive Spørgsmaal om, har man imidlertid fremdeles anseet det for
rigtigt og nødvendigt at aabne Udgang til en Forhøielse af det almindelige
Straffemaximum for den eller de enkelte begaaede Forbrydelser, og der
tilføies derfor i Udkastets § 53 efter „den fulde i Lovene for Forbrydelsen
foreskrevne Straf“ de Ord: „efter Omstændighederne forhoiet med indtil
det Halve;“ jfr. den følgende § 62, hvor en lignende Forhøielse i visse
Tilfælde af Sammenstød af Forbrydelser er foreslaaet. Hvad de Med-
lemmer angaaer, der ikke have nogen særlig Deel i de enkelte udførte eller
dog begyndte Forbrydelser, da er det vistnok stemmende med Forholdets
Natur, at der ogsaa ved Bestemmelsen af deres Skyld tages Hensyn til
Mængden og Beskaffenheden af de Forbrydelser, der ere bleve udførte
af Banden, imedens de have været Medlemmer af den; men en udtrykkelig
Udtalelse herom i Lovene behøves formeentlig ligesaa lidt som særlige Regler
om, at det ved de enkelte Medlemmers Straf, der have taget særlig Deel

i enkelte Forbrydelser, skal komme i væsentlig Betragtning, om de have vilst en større eller mindre Virksomhed, været Anførere, givet Anvisninger, udkastet Planer, osv. Den almindelige i Paragraphens 1ste Punktum givne Regel, der selvfølgelig ogsaa kommer til Anvendelse i det Tilfælde at Forbrydelser ere blevene udførte eller begyndte, for de Vandemedlemmers Vedkommende, der deri ikke have nogen særlig Deel, aabner ved at bestemme Straffen som for Forsøg paa de groveste Forbrydelser, altsaa indtil $\frac{3}{4}$ af den højeste Straf for disse med et ubegrændset Minimum, fuld Leilighed til ved Straffens Udmaalning i det enkelte Tilfælde og for de enkelte Medlemmer at tage tilbørligt Hensyn til de ovennævnte saavel som de flere andre sig frembydende, skjærpende eller formildende, Momenter. — I Henseende til Oplosningen af en Bande eller Udtrædelse af samme, hvorom det 2det Stykke af Udkastets § 53 handler, er det neppe tvivlsomt, at naar den finder Sted, førend nogen Forbrydelse — for det enkelte Medlems Vedkommende efter hans Indtræden i samme — er iværksat, bør Vedkommende være straffri, forsaavidt Forbrydelsernes Udførelse forebygges, enten derved at alle Deeltagerne opgive samme, eller derved at den eller de Udtrædende forhindre den. Efter de ovenfor omhandlede Regler for en tilbagetrædende Medhjælperes Straffrihed vilde det Sidste imidlertid ogsaa være en nødvendig Betingelse for det udtrædende Vandemedlems Straffrihed, ialtfald naar det ikke klart laae for, at han kun var bleven forledet til at indtræde i Banden, uden at denne hans Indtræden eller Forbliven i samme i nogen Maade kunde antages at have bestyrket eller tilfigtet at bestyrke de andre Medlemmer i deres forbryderiske Planer. Af Hensyn til den store Vigtighed, som det har for Samfundet at komme paa Spoer efter farlige Forbryderbander, hvilket som oftest bedst og fuldstændigst skeer ved Angivelse fra enkelte Medlemmer, har man dog troet, at det vilde være rigtigt at tilfige ubetinget Straffrihed for det Vandemedlem, der udtræder, forinden nogen Forbrydelse er begaaet, naar han uden Ophold og saa fuldstændigt som muligt meddeler Øvrigheden de til Paagribelsen af alle Bandens Medlemmer fornødne Oplysninger. Gjør han ikke dette, bør hans Straf dog naturligviis være ringere, end om han var forbleven i Banden, men en særlig Bestemmelse desangaaende behøves ikke ifølge Indholdet af Sess første Punktum.

Efterat den samtidige og foregaaende Meddeeltagthed i Forbrydelser er omhandlet i Udkastets §§ 45—53, bestjæftiger dets § 54 sig med den efterfølgende Meddeeltagthed. At denne maa ansees som mindre strafbar end anden Meddeeltagthed, derom synes der ikke at kunne være Tvivl, ligesom det stemmer med den nugældende Straffelovgivning,

og forsaavidt man har foreslaaet at sætte Straffen fra $\frac{1}{4}$ af den laveste indtil $\frac{1}{2}$ af den høieste i Loven for Forbrydelsens Sværtsættelse foreskrevne Straf, skal man ei heller videre begrunde dette Skjøn. Større Tvivl frembyder sig ved Begrebets Sætsættelse. Det har hidtil været temmelig almindeligt til efterfølgende Meddeelsaglighed at henregne enhver Vistand, der ydes Gjerningsmanden efter Forbrydelsens Udførelse, og saaledes synes ogsaa den tidligere Kommission at have opfattet Begrebet; men dette kan neppe anses for at være rigtigt. Forat Nogen skal kunne siges at være medskyldig i en Forbrydelse, maa han formeentlig paa en eller anden Maade træde i Forhold til denne selv — ikke blot til Gjerningsmanden personlig —, hans Handling maa være præget af det samme Sind, den samme eller dog en beslægtet forbryderisk Tanke og Hensigt, som den, der stempler Hovedmandens Gjerning som en vis Forbrydelse. En sand og virkelig Meddeelsaglighed i en begaaet Forbrydelse ved efterfølgende Handlinger foreligger saaledes, naar Nogen, efter Forbrydelsens Udførelse, hjælper Gjerningsmanden til uforstyrret og fuld Nydelse af de ved Forbrydelsen vundne Frugter eller selv tager Deel i Nydelsen af disse, eller dog ved sin Virksomhed forsættelig bidrager til at fortsætte den ved Forbrydelsen tilveiebragte retsstridige Tilstand eller til at forhindre Gjenoprettelsen af den retlige Tilstand. Naar den ydede Vistand eller den udviste Virksomhed derimod, uden Tanke om at kontinuere den forbryderiske Gjerning eller at drage Fordeel af den, kun gaaer ud paa at hjælpe Gjerningsmanden personlig, ikke til ret at komme i Besiddelse og Nydelse af Forbrydelsens Frugter, men til uden Hensyn til disse at slippe bort og unddrage sig Forfølgning og Straf, skjønnes der ikke med Foie at kunne være Tale om, at den Paagjældende gjør sig medskyldig i hiin bestemte Forbrydelse, med hvilken han maaskee er overmaade langt fra at sympathisere. Det er jo endog muligt, at han slet ikke veed, hvori den begaaede Forbrydelse bestaaer, i hvilket Tilfælde det er aabenbart, at den, der hjælper Gjerningsmanden til at unddrage sig Lovens Arm, ikke kan betegnes som medskyldig i hans Gjerning; men der sees ikke at være nogen Grund til at betragte den, der hjælper en Person, hvis Forbrydelse han kender, til at undvoige, fra et andet Synspunkt. Disse Tilfælde bør derfor vistnok udelukkes fra Begrebet om efterfølgende Meddeelsaglighed, hvormed dog ingenlunde er afgjort, at det at unddrage en Forbryder fra Justitiens Forfølgning m. v. under ingen Omstændigheder skulde være strafbart, — Noget, hvorom der senere (ved Omhandlingen af Udkastets § 105) vil blive talt. At Sagen antager en anden Skikkelse, naar den Paagjældende forinden Forbrydelsens Udførelse har tilfagt Gjerningsmanden

Vilstand til at blive skjult eller komme bort, forstaaer sig af sig selv; der er i saa Fald en virkelig Meddeeltagtheds tilstedeværelse, dog ikke nogen efterfølgende men en foregaaende. Det er overhovedet til Begrebet om efterfølgende Meddeeltagtheds ikke nok, at de Gjerninger, ved hvilke Vilstanden opstaaer, foretages efter Forbrydelsens Udforelse, men der maa tillige sees hen til, om ikke den Paagjældende ved udtrykkelig eller stiltiende at have givet Tilfagn om Vilstanden forinden Forbrydelsens Udforelse har opmuntret eller tilskyndet til denne, i hvilket Tilfælde han naturligtvis falder ind under Begrebet om foregaaende Meddeeltagtheds. Det kan derhos erindres, at en Virksomhed, der gaaer ud paa at hjælpe til, at en Retskrænkelse skal blive udført i hele det tilsigtede Omfang, eller at det derved foranledigede Onde skal blive saa stort som muligt, ikke bliver en efterfølgende Meddeeltagtheds, fordi den først viser sig, efterat de til at konstituere Begrebet om en fuldbørret Forbrydelse efter Lovens tilstrækkelige Momenter ere komne tilstedeværelse, men det maa dertil udfordres, som det hedder i Udskiftets § 54, at Forbrydelsen er fuldstandig iværksat. Den der f. Ex. hjælper til, at den antændte Ild kan gribe om sig, eller hindrer Slutningsforsøgene, eller som river Forbindingen af det Saar, som en Anden har bibragt en Person, forat Saaret skal blive dødeligt, bør formeentlig ansees som Meddeeltagtig efter § 45, forsaavidt han ikke efter Omstændighederne endog maa betragtes som egentlig Gjerningsmand. Man har iøvrigt med den tidligere Kommission fundet det rigtigst, ikke i Lovens at optage nogen Bestemmelse angaaende den Kundskab om Forbrydelsen, som kræves for at den efterfølgende Medhjælper kan blive strafbar, idet man paa den ene Side har anset det for betænkeligt, som den norske Straffelovs Kap. 5 § 9 at betinge hans Straffskyld af, at han har været „vidende om samme“, og paa den anden Side heller ikke har fundet det tilraadeligt i Almindelighed at udtale, at det er tilstrækkeligt, at han har havt „vis Formodning“ om Forbrydelsen (jfr. Fd. 11 April 1840 § 22). Det maa formeentlig i det enkelte Tilfælde komme an paa Forbrydelsens og Understøttelsens forskellige Beskaffenheds, hvilken Kundskabsgrad om den begaaede Forbrydelse der skal ansees at gjøre den efter sammes Udforelse udviste Vilstand eller Deeltagelse i dens Frugter til en strafbar Meddeeltagtheds. Positiv Vished kan i denne Henseende ingenlunde kræves; det maa f. Ex. uden Tvivl være tilstrækkeligt til at konstituere Begrebet om efterfølgende Deeltagtheds i Tyveri (Hæleri), at den, der modtager, gemmer eller kjober de stjaalne Koster, antager at de ere stjaalne, saaledes som det ogsaa trods Ordene i den norske Straffelovs Kap. 5 § 9 er statueret i norske Højesteretsdomme. Noget Andet er det, at der i det enkelte Til-

fælde naturligviis maa være tilveiebragt juridiff Visshed (efter Nævningernes Skjøn) for, at den Paagjældende har antaget eller haft vis Formodning om, at en Forbrydelse var begaaet.

Ved den hele Materie om Meddeeltighed i Forbrydelse paatrænger sig endelig den Betragtning, om det ikke turde være billigt at tage et særligt Hensyn til, at det Afhængighedsforhold, hvori visse Personer staae til Gjærningsmanden, kan gjøre dem det saare vanskeligt, stundom næsten umuligt, at vægre sig ved at hjælpe ham ved eller til en Forbrydelses Udførelse og navnlig at modsatte sig at tage Deel i Nydelsen af dens Frugter. Det er ikke saameget Slægtskabsforholdet, hvorpaa det i denne Henseende kommer an, og ei heller findes det Underordningsforhold, hvori Tyende og lignende Personer staae til deres Husbond, at indeholde nogen skjellig Undskyldningsgrund for dem, naar de med ham tage Deel i Forbrydelse, da deres Vægring herved ialtsald kun vilde kunne udsætte dem for Ophævelsen af deres Contractsforhold til ham, hvilket ikke kan ansees at være af større Betydning for dem end Ophævelsen af mangt et andet Forretningsforhold, der maa skee i flere Henseender kan være nok saa fordeeltigt for de Paagjældende. Derimod indeholdes der formeentlig i Hustruens Forhold til sin Mand stor Opfordring til at see hendes Meddeeltighed med ham i Forbrydelse i et mildere Lys, naar det virkelig maa antages, at hun ikke af egen Tilboielighed eller ond Villie har taget Deel i hans Forbrydelse, men kun har ladet sig bevæge dertil ved sit Afhængighedsforhold til ham, og det tør vistnok paastaaes, at der har været ikke saa criminelles Sager for Domstolene, hvor der ikke blot har været al mulig Opfordring til at være saa mild imod Hustruen, som det paa nogen Maade var foreneligt med Loven, men hvor man i høi Grad har følt, at det i Grunden ikke uden Ubillighed kunde fordres af hende, at hun skulde have modsat sig den stærke og raae Mandes Fordring om at hjælpe ham trods den sikke Udsigt til, at saadan Vægring vilde udsætte hende for Mishandling. Hvor hendes i en vis Forstand ufrivillige Deeltagelse i Forbrydelsen er af en underordnet Art og Forbrydelsen derhos ikke meget grov, synes disse Betragtninger endog at lede til, at Hustruen under den anførte Forudsætning maa kunne fritages for al Straf. Navnlig — men ikke udelukkende — findes dette at have meget for sig i det i det practiske Liv ingenlunde sjældne Tilfælde, hvor der er Spørgsmaal om Hustruens Deeltagelse i Nydelsen eller Anvendelsen af stjaalne Koster; stundom vil Forholdet stille sig saaledes, at Hustruen ikke vel kan unddrage sig for at tilberede eller i Huset at bruge de Ting, som Manden hjembringer, og som hun nok antager, at han har stjaalet, medmindre hun

vil ikke blot udsætte sig for Mishandling, men endog ophæve Samlivet med ham, og en saadan Fordring turde dog være for stor at stille til hende. Hvad der saaledes er anført med Hensyn til Hustruen, gjaelder imidlertid i alt Væsentligt ogsaa med Hensyn til andre Personer, hvis hele Subsistens er afhængig af Gjerningsmanden, i hvis Huus de leve og nyde deres Underhold uden Betaling, og man har derfor med Hensyn til slige Personer i Udkastets § 55 foreslaaet den samme Regel som med Hensyn til Hustruer, der leve i Samliv med deres Ægtefæller, nemlig at de almindelige i Loven for Meddeelagtighed foreskrevne Straffe for deres Bedkommende kunne ned sættes, naar de kun ved deres Afhængighedsforhold, af den omtalte Vækkelse, have ladet sig bevæge til at deeltage i en Forbrydelse, og endog efter Omstændighederne aldeles bortfalde, naar Vækkelse herved vilde have udsat dem for Mishandling eller for at blive nødt til at forlade det Hjem, hvor de have deres Subsistens. — Fremdeles turde der endnu være Joie til at gjøre en Indskrænkning i de almindelige Regler om Meddeelagtighed i Forbrydelser med Hensyn til Børn. Det er almindelig antaget, at Børn under 15 Aar ikke kunne straffes for efterfølgende Meddeelagtighed i Forbrydelser, ikke just paa Grund af Mangel paa Kraft til at modstaae Andres og Ældres Opfordringer til at yde saadan Bistand, men navnlig fordi de i Reglen ikke kunne antages at have nogen Bevidsthed om det Forbryderiske i denne Art af Deelagtighed i Forbrydelser, og idet Kommissionen maa tiltræde denne Ansættelse har man i Slutningen af § 55 foreslaaet, at Børn under 15 Aar ikke skulle straffes for den i § 54 omhandlede Meddeelagtighed i Forbrydelser. Men om end dette ikke ubetinget tør statueres med Hensyn til anden Meddeelagtighed, er det dog vist, at det overhovedet i mange Tilfælde maa anses som naturlig begrundet i deres ufuldstændige Udvikling og svagere Villie, at de omhandlede Børn dels ikke tænke over, at hvad den Ældre, hvem de skyldte Lydighed eller ere vante til at see op til, vil have dem til at hjælpe til med, er noget Ondt, eller ialtfald slaae sig til No med, at det dog er den Ældre, der som den egentlige Gjerningsmand maa svare for Handlingen, dels mangle Kraft til og frygte for at modsætte sig den Ældres Befaling. Det maa i denne Henseende — i Overensstemmelse med hvad der maa antages at være Domstolenes Mening efter den nu gjældende Strafferet — formeentlig væsentlig komme an paa, i hvilket Forhold Barnet staaer til den ældre Gjerningsmand, og man har derfor affattet det derhenhørende Stykke af Udkastets § 55 derhen, at det angaaende Strafnedsættelse eller Straffestergivelse Bestemte ogsaa skal gjælde med Hensyn til Børn under 15 Aar, der af ældre Personer, som ifølge deres

Forhold til dem maa antages at have en særegen Indflydelse over dem, ere blevene bevægede til at yde Bistand til en Forbrydelse. Selvfølgelig er det herved en Forudsætning, at der er Tale om en Forbrydelse, hvis Strafbarhed Barnet efter Reglerne i § 34 overhovedet maa antages at kunne indsee. Det har iøvrigt været under Overveielse i Kommissionen, om man ikke skulde rykke Aldersgrænsen op fra 15 til 18 Aar, men man har dog ikke fundet tilstrækkelig Foie hertil, hvorimod man jo vel har tænkt sig, at den almindelige Regel om Strafnedsfattelse eller Straffestgivelse for Meddeeltagighed i Forbrydelser, naar Vedkommende ved deres Afhængighedsforhold have ladet sig bevæge til den, lettere vil komme til Anvendelse med Hensyn til unge Mennesker mellem 15 og 18 Aar end med Hensyn til ældre Personer.

Den sidste § i Udkastets Kap. 5, § 56, handler om den i visse Tilfælde tilstedeværende Angivelsespligt. Det maa vistnok ansees at være en almindelig Borgerpligt, hvis Overtrædelse bør paadrage Strafansvar, at virke til Forhindringen af særdeles grove og farlige Forbrydelser, navnlig saadanne, hvorved Menneskeliv udsættes for Fare; men ligesom de Grunde, der i denne Henseende komme i Betragtning, ikke paa samme Maade gjøre sig gjældende med Hensyn til en almindelig Forpligtelse til at anmelde allerede fuldt udførte Forbrydelser — hvorom der, selvfølgelig udenfor særlige Embedsforhold, ogsaa kun aldeles undtagelsesviis er Tale efter den nugjældende danske Strafferet —, saaledes turde der formeentlig være Anledning dels til at iagttage nogen Varsomhed i Henseende til de Forbrydelser, med Hensyn til hvilke der paalægges Borgerne i Almindelighed en Angivelsespligt, dels til iøvrigt saavidt muligt at ordne og begrænse denne paa en saadan Maade, at den ikke kommer i Strid med den almindelige Følelse. Man har derfor meent, at ihvorvel det ikke gaaer an ganske at undtage politiske Forbrydelser fra den almindelige Angivelsespligt, bør denne dog indskrænkes til de groveste Slags af Forræderi og Majestætsforbrydelser, og at der, hvor farlig en Forbrydelse Falskmyntneri end maa ansees at være, dog er overveiende Grund til ikke at medtage denne Forbrydelse under Angivelsespligten, eftersom den dog ikke sætter Statens Belfærd eller Menneskeliv paa Spil, og et Bud i Straffeloven om at angive Falskmyntneri derfor ikke vilde finde den Støtte i den umiddelbare Retsfølelse hos Borgerne, som hvor det gjælder om Forbrydelser, der true Statssafundet eller Menneskeliv med aabenbar Fare. Medens der fremdeles vel med Hensyn til de groveste Statsforbrydelser er Grund til at opstille den Fordring, at den, der har erholdt sikker Kundskab om, at saadanne forberedes, skal desangaaende gjøre An-

meldelse til Øvrigheden — hvilket i Reglen vil være den eneste fiffre
 Maade til at forebygge Udførelsen af deslige Forbrydelser —, synes der
 med Hensyn til andre Forbrydelser at burde indrømmes den Paagjældende
 Valget imellem at optræde som Angiver og paa anden Maade at hindre
 Forbrydelsen, navnlig ved at advare den Person, der er udsat for Fare.
 Ligesom endelig Børn under 15 Aar formeentlig ingensinde bør drages til
 Strafsansvar for Undladelse af at angive eller forhindre forestaaende For-
 brydelser, saaledes turde der ogsaa være Joie til at lempe den almindelige
 Forpligtelse i denne Henseende ligeoverfor Personer, der staa i et meget
 nært og inderligt Forhold til den Skyldige, hvem det navnlig ikke uden
 stor Haardhed synes at kunne forlanges at hine Personer selv skulle angive
 og derved undergive maaskee de allerstørste Straffe. Underledes stiller
 Sagen sig, forsaavidt der er Tale om paa anden Maade end ved An-
 givelse for Øvrigheden at hindre en Forbrydelse, hvorved andre Menne-
 skers Liv udsættes for Fare; i saa Fald tør selv de nærmeste Slægtninge
 ikke fritages for den Pligt at gøre, hvad de kunne for at redde den, hvis
 Liv er truet. Vel er det ikke undgaaet Kommissionens Opmærksomhed,
 at der i Realiteten stundom ikke vil være stor Forskjel imellem en Angi-
 velse og en Underretning til det eventuelle Offer for Forbrydelsen, eller
 anden Virksomhed for at forhindre Forbrydelsen, forsaavidt Mistanken
 dog herved vil blive ledet hen i en bestemt Retning, og at det forsaavidt
 ogsaa, naar man vil fritage den Skyldiges Slægtninge for at angive ham,
 kunde blive for haardt ubetinget at paalægge dem at give saadan Under-
 retning eller at vise saadan anden Virksomhed; men man har i denne
 Henseende beroliget sig ved den Betragtning, at en fornustig Domstoel nok
 vil forstaae og anvende Bestemmelsen i Udkastets § 56 3die Stykke om,
 at den Skyldiges Ægtefælle, Børn o. s. v. ikke skulle straffes for undladt
 Angivelse til Øvrigheden, saaledes, at Straffriheden ogsaa kommer disse
 Personer tilgode, skjøndt de heller ikke ellers have gjort Noget for at fore-
 bygge Forbrydelsen, naar Forholdet virkelig stiller sig saaledes, at de ikke
 kunde gøre noget Skridt i den Retning uden at neddrage Straffelovens
 Haand over Ægtefællen, Faderen o. s. v. eller, med andre Ord, uden
 i Gjerningen at angive denne. — I det Udkastets § 56 er affattet i Over-
 eensstemmelse med de ovenanførte Anskuelser, skal man endnu gøre op-
 mærksom paa, at man i begge de 2 første Stykker som Betingelse for
 Angivelses- eller Forebyggelsespligten har fremhævet, at den Paagjældende
 skal have havt sikker Kundskab om den forestaaende Forbrydelse, for
 derved at antyde, at det ikke er tilstrækkeligt for at paalægge ham Straf-
 ansvar, at han har havt nogen Mistanke eller Formodning om Forbry-

delsen, ligesom det formeentlig forstaaer sig af sig selv, at der kun bør blive Spørgsmaal om at straffe Nogen for at have undladt en Angivelse, naar han efter samtlige tilstedeværende Data med Føie maatte antage, at hans Angivelse vilde kunne have nogen Virkning. Det er derhos anseet rigtigst, om det end ikke just maatte være nødvendigt, udtrykkelig at udtale, at Forpligtelsen til at gjøre Angivelse eller paa anden Maade at søge at forhindre Forbrydelsen, saavel efter Gens 1ste som efter dens 2det Stykke, er betinget af, at saadan Virksomhed kan finde Sted uden at udsætte den Paagjældendes eget eller hans Nærmestes Liv eller Velfærd for Fare. Man har endelig, ifølge Farligheden og Grovheden af de Forbrydelser, med Hensyn til hvilke Angivelsespligten alene paalægges, troet, at Straffen for Krænkelse af denne Pligt ikke kan sættes ringere end „Fængsel eller Forbedringshuusarbejde“; men man har paa den anden Side meent, at denne Straf er saa alvorlig, at den ifkun bør bringes i Anvendelse, hvor den Forbrydelse, som burde være angivet eller om muligt paa anden Maade forebygget, bliver om ikke just fuldbgyrdet saa dog ialtfald begyndt at iværksættes — hvilket betegnes ved de Ord i Paragraphens 1ste Stykke „dersom Forbrydelsen kommer til Udførelse“ —, saaat altsaa den undladte Angivelse ikke skulde straffes, hvor det kun er kommet til en Forberedelse af eller et fjernere Attentat paa Forbrydelsen.

Til 6te Kapitel.

(Om Straffens Udmaalning og Nedsættelse i visse Tilfælde samt om Forbrydelsens Gjentakelse).

Man har i Udkastets § 57 troet at kunne sammentrænge de forskjellige Omstændigheder, der i det enkelte Tilfælde ved Straffens Udmaalning indenfor dens lobestemte Grænser ville kunne virke snart som skjærpende snart som formildende, ved ganske kort at antyde de vigtigste Punkter, som i denne dobbelte Retning ville være at tage i Betragtning, idet en detailleret Udvikling af alle de herhenhørende Momenter, saavel med Hensyn til Gjerningens Væbskaffenhed som med Hensyn til de mere personlige Forhold, dog aldrig vilde kunne blive udtømmende, medens den let vilde komme til at indeholde Gjentakelser. Ved de to Ord „deels“ — „deels“ antyder Paragraphen Adskillelsen mellem de 2 Hovedkategorier af de snart skjærpende snart formildende Omstændigheder, nemlig deels dem, som vedrøre

Gjerningens objective Bessaffenhed (dens Farlighed, Gjenstandens Bichtigkeit, Stadens Størrelse og Omfang), deels dem, der komme i Betragtning ved Bedømmelsen af Gjerningsmandens større eller mindre subjective Strafkyld (Williens Fasthed — derunder naturligviis ogsaa Overlæget —, Bevæggrunden, hans Opdragelse, Alder og foregaaende Vandel, hans Forhold til den Forurettede og hans Forhold efter Gjerningen). En videre Udvikling heraf er neppe nødvendig, og det Samme gjælder med Hensyn til §§ 58 og 59, hvor nogle Omstændigheder omtales, der, uden at henhøre til de objective eller subjective Momenter, som have Indflydelse paa Straffskyldens Størrelse for den enkelte Forbrydelse, dog bør komme i Betragtning ved Afveiningen af Straffens Størrelse. Det er formeentlig ligesaameget stemmende med Sagens Natur som i Samklang med den hidtilværende Retspraxis, at det regnes den Skyldiges tilgode ved Straffens Udmaalning indenfor de lovbestemte Grændser, at han, uden at dette maa tilskrives hans eget Forhold under Sagen, har været underkastet en langvarig Varetægtsarrest, og efter Omstændighederne synes endog al Straf at burde kunne bortfalde, naar den Skyldiges Forhold kun egner sig til Straf af en kortere Tids simpelt Fængsel eller Fængsel paa sædvanlig Fangekost og den lidte Varetægtsarrest maa ansees at have været aldeles uforskyldt. I slesvigske Domme vil det ikke sjældent findes udtalt, at den lidte Varetægtsarrest bliver at regne som Straf, og det turde maaskee siges, at en Tendants til at anerkjende det Berettigede i denne Betragtning under færegne Omstændigheder ei heller er ganske fremmed for Kongerigets Domstole. En ligesaa naturlig Bestemmelse er det, at der ved Fastsættelsen af Bøders Størrelse særligt skal tages Hensyn til den Skyldiges Formuesforfatning, da en lige stor Bøde kan være af høist forskjellig Følelighed, efter som den Paagjældende er velhavende eller fattig. Men ei heller turde Bestemmelserne i Udkastets § 60 trænge til vidtloftig Motivering. Ligesom det vidner om en mindre ond Willie eller ialtfald om mindre Fasthed i den onde Willie, at den Skyldige søger at gjenoprette den af ham bevirkede Retskrænkelse eller ved Selvangivelse hjælper til Retsordenens Haandhævelse ved Straffemagten, saaledes kan det navnlig i det første Tilfælde paa en Maade siges, at Forbrydelsen objectivt betragtet bliver mindre, naar den skete Retskrænkelse ved Gjerningsmandens paafølgende Virksomhed bliver en anden og mindre, og den Skyldige viser i det sidste Tilfælde Principet om Lovens absolute Herredomme, som er et saa væsentligt Moment i den straffende Retfærdighed, sin Anerkjendelse paa en saare practisk Maade. Da det nu derhos synes at maatte være af Interesse for det borgerlige Samfund, at Lovovertræderen ved Udsigt til

en mindre Straf opfordres til saavidt muligt at fjerne de skadelige Følger af hans Forbrydelse og til at lette dennes Opdagelse og Afstraffelse, samt da der ogsaa i den nugældende Strafferet, navnlig i Fd. 26 Marts 1841 § 8 jfr. Fd. 15 April 1840 § 5, findes en Anerkjendelse af det Rigtige heri, vil det formeentlig vinde Billigelse, at man i § 60 har foreslaaet, at Domstolene skulle være bemyndigede til, under iøvrigt formildende Omstændigheder, at nedsætte Straffen, dog ikke under det Halve, for den, der efter Forbrydelsens Udførelse har viist virksom Bestræbelse for at fjerne eller saavidt muligt at formindske de skadelige Følger af samme, saavelsom for den, der frivillig har angivet sig selv som skyldig eller medskyldig i en Forbrydelse og desangaaende afgivet fuldstændig Forklaring.

Ligesom en Forbryders foregaaende slette og navnlig forbrynderiske Levnet i Almindelighed vil komme i Betragtning ved Straffens Udmaalning som en skjærpende Omstændighed, saaledes maa der ganske vist lægges særdeles Vægt paa, om den Paagældende oftere er bleven fundet skyldig i den samme Forbrydelse, idet der i dette Tilfælde til den almindelige Betragtning, at den samme Straf ved at gjentages i og for sig bliver i visse Henseender mindre solelig, kommer det Hensyn, at Gjentagelsen af den samme Forbrydelse deels tyder paa, at den Paagældende har et stærkere Hang til den, deels viser, at den tidligere anvendte mildere Straf ikke har været virksom til at modarbejde hans forbrynderiske Tilbøielighed i denne Retning. Disse Betragtninger synes dog, efter Kommissionens Mening, ikke i Reglen at kunne føre til, at en Forbrydelse ved Gjentagelsen skulde faae en væsentlig anden eller kvalitativt forøget Strafbarhed, og medens den nyere danske Straffelov synes at have haft en Tendens til i Almindelighed at tillægge Gjentagelsen en kvalificerende — og tildeels vistnok en aldeles uforholdsmæssig kvalificerende — Indflydelse ved Straffens Bestemmelse, vil det af de i Udkastet indeholdte Regler angaaende Straffen for de enkelte Forbrydelser sees, at man har troet, at der kun ved visse Forbrydelser, og da navnlig Tyveri, ifølge sammes særegne Bessaffenhed var Joie til, paa Grund af Gjentagelse, at sætte en anden og, baade i Henseende til Minimum og Maximum, høiere Straffebestemmelse for Forbrydelsen. I Reglen fremtræder Gjentagelsen efter nærværende Straffelovudkast derfor kun som en skjærpende Omstændighed, og det er endog kun sjældnere Tilfældet, at man har fundet Anledning til særligt at udhæve Gjentagelsen som en Omstændighed der, i Forbindelse med andre, vil kunne medføre Anvendelsen af den lovbestemte Strafs høiere Grader eller stundom en Forhøjelse af sammes almindelige Maximum. Forsaavidt Gjentagelsen dog i visse Tilfælde ogsaa efter Udkastet skulde

have en kvalificerende Indflydelse, og derhos altid maa have en betydelig Virkning som en skjærpende Omstændighed, turde det være i sin Orden blandt de almindelige Regler i Udkastets 6te Kapitel angaaende de Momenter, der komme i Betragtning ved Straffens Fastsættelse i det enkelte Tilfælde, at optage nogle nærmere Bestemmelser angaaende Begrebet om Gjentagelse af en Forbrydelse, og dette er skeet i Udkastets § 61, der iøvrigt ikke har til Hensigt at afgjøre, naar Gjentagelsen skal medføre høiere Straf, hvilket vil blive sagt paa vedkommende Steder i den følgende Deel af Udkastet vedrørende de enkelte Forbrydelser, men kun at bestemme, hvornaar en Forbrydelse i de Tilfælde, hvor dette er tillagt Virkning til Strafforhøielse, skal ansees at være gjentagen.

Man skal herved bemærke, at man har troet at burde gjøre 2 ikke uvæsentlige Indskrænkninger i Begrebet om den til at virke Strafforhøielse kvalificerede Gjentagelse af en Forbrydelse, den ene, at en tidligere af den Paagjældende, forinden han fyldte sit 18de Aar, forøvet Forbrydelse ikke skal komme i Betragtning i denne Henseende, den anden, at den tidligere begaaede Forbrydelses Iterationsvirkning bortfalder, naar der, efterat den derfor idømte Straf er udstaaet, er forløbet 10 Aar førend den nye Forbrydelse blev begaaet. Den første Bestemmelse begrundes ved den ovenfor nærmere udviklede Ansættelse, at den fulde Modenhed og deraf betingede Tilregnelighed først kan ansees at indtræde med det fyldte 18 Aar, idet den forinden denne Alder begaaede, ikke efter Lovens almindelige Regel strafbare, Forbrydelse da formeentlig ei heller med Hensyn til Burderingen af en gjentagen Forbrydelses Strafbarhed kan sættes i Klasse med en tidligere fuldt tilregnelig, og under Lovens almindelige Straffebestemmelse hørende, Overtrædelse af det samme Lovbud. Den anden Indskrænkning finder formeentlig sin Retfærdiggjørelse i den Betragtning, at der ikke synes at være Feie til i Forbrydelsens Gjentagelse at see et Vidnesbyrd om et mere forhærdet og rodfæstet forbryderisk Sind hos den Skyldige, naar der imellem den tidligere og den senest begaaede Forbrydelse ligger et langt Tidsrum; den valgte Tidsgrænsse, 10 Aar, beroer naturligvis paa et Skjøn. Den Omstændighed at det er muligt, at den Paagjældende i Mellemtiden oftere har forbrudt sig paa lignende Maade, uden at Saadant er blevet opdaget eller beviist, saaledes at han derfor kunde dommes, turde neppe indeholde Feie til at anvende en høiere Straf, der dog skulde begrundes paa den Forudsætning, som efter det Foreliggende ikke med Sikkerhed kan siges at være tilstede, at den Paagjældende har viist en vedholdende forbryderisk Villie i en vis Retning.

Det er klart, at der ikke kan blive Spørgsmaal om en Forbrydelses

Gjentagelse, medmindre den tidligere Forbrydelses Udøvelse er beviist, og det følger fremdeles af Grunden til Gjentagelsesvirkningen, der som antydet er at søge i det mere rodsfæstede forbrøderiske Sind, der viser sig igjennem Forbrydelsens Gjentagelse trods de den Paagjældende af Straffemagten givne Advarsler, at kun den Forbrydelse kan kaldes en gjentagen, der er begaaet, efterat han var dømt for den tidligere. Derimod kunde det vel omtvistes, om det ikke — af Hensyn til, at den kraftigste Advarsel om Folgen af Forbrydelsen dog gives igjennem Straffen, og at der ialtfald ikke kan være Tale om dennes Uvirkomhed som Grund til en høiere Straf i Gjentagelsestilfælde, naar den tidligere Straf ikke er udstaaet — fremdeles burde udfordres, at den Paagjældende er straffet for den tidligere begaaede Forbrydelse, eller at det ialtfald maa lægges ham selv til Last, at Straffen ikke er bleven exequeret (s. Ex. naar han er undvegen), eller at dette dog maa tilskrives Omstændigheder, som ikke ved nye Forbrydelser bør komme ham tilgode (t. Ex. hvor han var bleven benaaet). Man har imidlertid anset det for rigtigst i den omhandlede Henseende at blive staaende ved den nugjældende Strafferet, som ikke kræver mere, end at den Paagjældende er dømt for den tidligere Forbrydelse, forinden han begik den nye, idet han ved at blive domfældt faaer en saadan Mindelse om Forbrydelsens Strafværdighed, at han, naar han ikke destomindre paany gjør sig skyldig i den samme Forbrydelse, virkelig maa siges at røbe det overveieende Hang til denne Forbrydelse, hvori Grunden til skjærpet Straf i Gjentagelsestilfælde væsentligst maa søges. Det maa derhos bemærkes, at forsaavidt man vilde udelukke Gjentagelsesbegrebet navnlig i det Tilfælde, hvor den Paagjældende, skjøndt dømt, ikke har begyndt at udstaae Straffen for den tidligere Forbrydelse, fordi Dommen var bleven indanket for høiere Ret og dens Retsvirkning derved suspenderet, vilde lettelig saare besynderlige Resultater kunne fremkomme, navnlig hvor flere vare dømte ved den samme Dom, men denne ifkun er appelleret for Røgles Vedkommende, maafee ifølge Justitiens Foranstaltning, fordi den idømte Straf ansaaes at være for ringe. At iøvrigt kun den Straffedom kan have Iterationsvirkning, som er endelig, eller som ialtfald ikke senere ved høiere Ret underkjendes, forstaaer sig af sig selv, men man har ligesaalidt fundet Anledning til en udtrykkelig Udtalelse herom som til i Straffeloven at optage nærmere Bestemmelser om, hvorledes der skal forholde, naar det paa den Tid, da den imod en Person for en senere begaaet Forbrydelse anlagte Sag skal paakjendes, er uafgjort, om ikke den tidligere ved en underordnet Ret affagte Dom maatte blive forandret ved den høiere Ret, hvortil den er indanket; ogsaa uden saadanne nær-

mere Bestemmelser ville Domstolene i det enkelte Tilfælde vel uden Ban-
skelighed vide at finde den rette Afgjørelse, ligesom deslige Bestemmelser
desuden snarere vilde høre hjemme i Criminalprocessen end i Straffe-
loven. Man har ei heller ved Paragraphens Affattelse fundet Anledning til
at tage Hensyn til den Retspraxis, hvisølge de overordnede Domstole, naar
der er Spørgsmaal om Gjentagelsesstraf, tilfidesætte en tidligere ikke paa-
anket Underretsdom, naar denne formenes at have været urigtig, — saa-
meget mindre som denne Praxis, mod hvis Rigtighed i Principet der vel
kunde fremføres nogen Tvivl, i hvert Fald maa antages at ville falde
bort af sig selv under en forandret Organisation af den criminelle
Retspleie.

Naar der efter det Anførte i Udkastets § 61 som Betingelse for
Gjentagelsesvirkning kun fordres, at den Paagjældende er kjendt skyldig
for den tidligere Forbrydelse forinden han igjen forbrød sig, maa det dog
erindres, at heri ligger, at han for senere at kunne dømmes for 3die eller
4de Gang begaaet Forbrydelse o. s. v. maa tidligere være dømt for henholds-
viis 2den eller 3die Gang begaaet Forbrydelse o. s. v. Den, der saaledes
t. Ex. urigtig for en 2den Gang begaaet Forbrydelse er dømt som for
1ste Gang skyldig i denne, vil, naar han 3die Gang forover den samme
Forbrydelse, ikke kunne dømmes som for 3die men kun som for 2den Gang
gjentagen Forbrydelse. Og endelig er der tilføiet, at det skal være „i den
danske Stat“, at han er kjendt skyldig for den tidligere Forbrydelse. At
der ikke kan tillægges fremmede Domstoles Straffedomme nogen Retsvirk-
ning under en Straffesag her i Landet, forstaaer sig af sig selv — jfr.
og Rescr. 20 Decbr. 1799, Id. 13 Octbr. 1819 § 4 —, og det Til-
fælde, at der maatte være affagt en Straffedom over den Paagjældende
af en dansk militair Ret ved en Afdeling af den danske Krigsmagt under
dennes temporaire Ophold i Udlandet, er saa særligt, at det er anset
unødvendigt ved Affattelsen af den almindelige Regel i § 61 at tage
Hensyn dertil. Forsaavidt der derimod i de omhandlede Ord indeholdes
en Udtalelse om, at ogsaa de af danske Domstole udenfor Kongeriget af-
sagte Straffedomme skulle have Iterationsvirkning, kunde dette maaskee
synes at være noget betænkeligt eller mindre principrigtigt, da der dog
gjalder en anden Strafferet navnlig i Hertugdømmerne end i Kongeriget.
Kommissionen har imidlertid været af den Formening, at det stemmer med
en rigtig Opfattelse af de forskjellige Landsdeles indbyrdes statsretlige
Stilling at lade en i den ene Landsdeel affagt Dom faae Retsvirkning
ogsaa i de andre Landsdele, og trods den hidtil gjældende Strafferets
Forfjællighed i Kongeriget og i Hertugdømmerne har det da ogsaa allerede

i meget lang Tid været en konstant Høiesteretspraxis, i Gjentagelsestilfælde at tillægge en den Paagjældende i Hertugdømmerne overgaaet Straffedom (navnlig for Tyveri, Hæleri og Løsgjænger) samme Virkning til Straffens Forhøielse som Domme affagte i Kongeriget. Efter den nævnte Praxis er dette vel betinget af, at den i det enkelte Tilfælde den Paagjældende i Hertugdømmerne idømte Straffegrad ikke var under den laveste Grad af Straffen efter dansk Ret; men til at opstille en lignende Begrænsning af den almindelige Regel i § 61 med Hensyn til Forholdet til Hertugdømmerne turde der saameget mindre være nogen Opfordring, som det efter Beskaffenheden af Udkastets Straffebestemmelser uden Tvivl tor ansees som temmelig upraktisk i samme særligt at bestjæftige sig med det ommeldte Tilfælde.

Det bemærkes sluttelig, at man ikke har fundet Anledning til i § 61 at optage nærmere Regler for, hvorvidt Gjentagelsesvirkning skal finde Sted, naar enten den tidligere eller den senere begaaede Forbrydelse kun var forsøgt, saavel som naar den Paagjældende med Hensyn enten til den tidligere eller til den senere begaaede Lovovertrædelse kun har været meddeeltagtig. At den, der for Deelagtighed i en Forbrydelse er dømt til Straf, som om han selv var Gjerningsmand, ogsaa skal behandles som saadan i Gjentagelsestilfælde — jfr. den norske Straffelov Kap. 6 § 22 —, forstaaer sig nemlig formeentlig af sig selv, saaat det turde være temmelig overflødigt at udtale denne almindelige Sætning. Det skulde da være for de Slutningers Skyld, som deraf modsætningsviis kunde udledes angaaende den mere underordnede Deelagtighed; men for denne synes det rettest at give nærmere Bestemmelser ved Omhandlingen af de enkelte Forbrydelser, med Hensyn til hvilke Spørgsmaalet om Iterationsvirkning overhovedet har nogen Betydning. Naar ikke Andet siges, kan det fremdeles ikke være Tvivl underkastet, at den, der efter at være dømt for en fuldbyrdet Forbrydelse senere gjør Forsøg paa samme, maa ansees som den, der har gjort Forsøg paa en gjentagen Forbrydelse, og altsaa straffes med $\frac{1}{4}$ indtil $\frac{3}{4}$ af den for den fuldbyrdede Forbrydelse, 2den Gang eller oftere begaaet, foreskrevne Straf, men at omvendt den, der tidligere ikke er dømt for selve Forbrydelsen men kun for et Forsøg paa samme, ikke kan siges at begaae Forbrydelsen igjen, naar han senere gjør sig skyldig i fuldbyrdet Forbrydelse. Om der dog ikke i sidste Tilfælde kunde være nogen Anledning til at modificere den i og for sig af en streng Udvikling af Begrebet følgende Regel, saaledes navnlig at der i Lighed med Fd. 11 April 1840 § 80 tillægdes den tidligere Straffedom for Forsøget Gjentagelsesvirkning, naar den idømte Straffegrad laae indenfor Grændserne

af den for den fuldbyrdede Forbrydelse foreskrevne Straf, har vel været Gjenstand for Overveielse i Kommissionen, men man er kommen til det Resultat, at overveiende Grunde tale derimod.

Til 7de Kapitel.

(Om Sammenstød af Forbrydelser og Straffens Forandring i visse Tilfælde.)

Materien om Konkurrence eller Sammenstød af Forbrydelser ansees vistnok almindelig, og det med Foie, for en af de vanskeligste i Criminalretten, ligesom ogsaa de forskjelligge Straffelove vidne om, at intet fast Princip i den Henseende har gjort sig gjældende. Idet man forøvrigt paa forskjellig Maade skjælnet imellem de forskjelligge Tilfælde af Sammenstød af Forbrydelser under samme Sag — det Tilfælde, at der ved een og samme Handling er begaaet flere Lovovertrædelser, af samme eller forskjelligge Slags, det Tilfælde, at den Skyldige flere Gange, eller ved flere Handlinger, har overtraadt den samme Lovbestemmelse eller dog begaaet flere eensartede Lovovertrædelser, og det Tilfælde, hvor den Skyldige under samme Sag findes ved flere Handlinger at have begaaet forskellige og ueensartede Forbrydelser — er det ikke ualmindeligt at man opstiller 2 modstaaende Principer, det ene det saakaldte Kumulationsprincip, hvorefter Straffene for alle de enkelte Lovovertrædelser skulde sammenlægges, det andet, hvorefter ifkun Straffen for den største Lovovertrædelse skal anvendes, idet de øvrige Lovovertrædelser kun ved Valget af Straffegraden efter den for hiin gjældende Straffebestemmelse skulde tages i Betragtning som skjærpende Omstændigheder. Man erklærer sig snart for det ene snart for det andet Princip, idet man dog derhos erkjender, at ethvert af dem ved Gjennemførelsen maa modificeres og lempes for ikke at fremkalde practisk lidet ønskelige Resultater. Forjaavidd imidlertid navnlig det sidste, Ikke-Sammenlægningsprincippet, jævnligen finder Tilslutning, ikke just fordi det ansees som det principrigtige men væsentlig paa Grund af de Haardheder, for ikke at sige Ubilligheder eller Uretfærdigheder, hvortil Sammenlægningsprincippet strængt gennemført formeentlig vilde lede, turde det vel være, at Tingen egentlig er den, at man deels ikke klart opfatter og fastholder Betydningen af de enkelte Straffebestemmelser i Loven, deels noget misforstaaer den Sætning, at hver Lovovertrædelse

bør have sin Straf og alle de begaaede Forbrydelser forsaavidt medvirke til Bestemmelsen af den samlede Straf under Eet for dem alle, idet man forstaaer denne Forening af de enkelte Forbrydelsers Straffe som eensbetydende med en arithmetisk Sammenlægning af disse Straffe.

Efter Bessaffenheden af den danske Straffelovgivning er det let forstaaeligt, at man forgjæves deri vil søge om en Udtalelse af et bestemt almindeligt Princip for Straffens Bestemmelse i Tilfælde af Sammenstød af Forbrydelser, og det turde neppe bidrage noget Væsentligt til at kaste Lys over Sagen at gennemgaae de enkelte Lovbestemmelser, i hvilke man snart paa den ene Side har villet finde en Erkjendelse af Sammenlægningsprincippet, snart paa den anden Side en Erkjendelse af det modsatte Princip. Og saa turde det uden Tvivl føre til en uforholdsmæssig Vidtøftighed, om man her vilde gaae ind paa en Dømtelse af alle de Momenter, som ere fremførte eller kunne fremføres ved Undersøgelsen af den heromhandlede Materie; man skal derfor indskrænke sig til at antyde de Hovedbetragtninger, som have været bestemmende for Kommissionen til at gjøre det Forslag, som foreligger i Udkastets § 62.

I og for sig maa Straffeloven være anvendelig ligesaa ofte, som det i samme omhandlede Tilfælde er forhaanden, og den Omstændighed, at en Person under samme Sag findes skyldig i flere Brud paa Straffeloven, kan fornødtigvis ikke bevirke, at han kun straffes for een af de begaaede Forbrydelser og at de øvrige enten lades aldeles ustraffede eller kun tages i Betragtning som skjærpende Omstændigheder. Kun naar de flere i og for sig forskyldte Straffe ere uforenelige (nemlig hvor en af dem er Livsstraf eller livsvarig Frihedsberøvelse) er det uundgaeligt, at den største Straf absorberer de mindre, saa at den Skyldige i Virkeligheden blot straffes for een af de begaaede Forbrydelser og de øvrige ikke engang komme i Betragtning som skjærpende Omstændigheder. Men udenfor disse Tilfælde maa det, som sagt, fastholdes, at enhver af de begaaede Forbrydelser selvstændig medfører Straffskyld, og at forsaavidt alle de ved dem forskyldte Straffe bør forenes. Fra denne Regel findes der dog at være Foie til at gjøre en Undtagelse, hvor der ved Siden af en grov Forbrydelse tillige er begaaet en forholdsvis ubetydelig Forseelse, idet det, naar der iøvrigt efter Omstændighederne var god Grund til for hiin i og for sig kun at idømme Minimum af den lovbestemte Straf, deels vilde frembyde practisk Vanskelighed deels vilde være unaturligt at give en Tillægsstraf eller Strafforhoielse for den ringe Forseelse, som f. Ex. naar der med en Brandstiftelse, hvis Minimumsstraf er 8 Aars Tugthuusarbejde, konkurrerer et ubetydeligt, til 5 Dages Fængsel

paa Baud og Brod sig kvalificerende Tyveri; det vil i et saadant Tilfælde formeentlig ikke være tilstrækkeligt at henvise til, at det tør forudsættes, at Domstolene i Fremtiden ville være mindre utilboelige end hidtil til at dele Strafarbeide i mindre Tidsperioder, og at den nye Straffelov vil fastsætte Straffebestemmelserne saaledes, at det ikke som nu just skal blive det aldeles Sædvanlige, at kun Minimum formenes at burde idømmes. Det maa fremdeles overhovedet erindres, at den rette Forening af Straffene for alle de begaaede Forbrydelser ingenlunde fremkommer ved en ligefrem Sammenlægning af dem, og man maa derhos gøre sig det klart, hvad Meningen er med Lovens enkelte Straffebestemmelser, nemlig om disse kun fastsætte Straffen for een enkelt Forbrydelse eller om de tillige omfatte flere til samme Tid til Paatjendelse foreliggende Overtrædelser af det samme Lovbud. I første Henseende bemærkes, at da det maa erkjendes, at Straffens Intensitet ved Sammenlægning stiger i et større Forhold end det blot arithmetiske — en toaarig Frihedsberøvelse er uden Tvivl en mere end dobbelt saa streng Straf som en eet-aarig Frihedsberøvelse —, vilde man ved ligeoverfor den Forbryder, som paa eengang findes skyldig i flere Lovbrud, at sammenlægge de forskellige for disse foreskrevne Straffe, i Virkeligheden tilføie ham et uforholdsmæssigt stort Onde. Det er derfor nødvendigt, at lade en Moderation indtræde i ethvert Tilfælde, hvor flere Straffe paa eengang ere forskyldte, og da det er umuligt i Tal at udtrykke det Forhold, i hvilket Straffens Intensitet voxer ved sammens længere Udstrækning i Tid eller Forøgelse paa anden Maade, turde det være rettest i det Væsentlige at overlade Moderationen til Domstolenes Skjøn, uden dog derfor at lade dette være aldeles ubegrændset; navnlig vilde det ingenlunde kunne ansees rigtigt at begrænse Moderationen paa den Maade, som den norske Straffelov har gjort det i Kap. 6, fornemmelig i § 14, hvorefter den samlede Straf for flere Forbrydelser, der hver for sig medføre tidsbestemt Strafarbeide, kun ikke maa overskride Maximum af den Grad af Strafarbeide, som i Strænghed staaer nærmest over den, der er anvendelig for den største Forbrydelse (Strafarbeide inddeles nemlig efter den norske Straffelov i 5 Grader efter Straffetidens Længde). Hvad dernæst Betydningen af de enkelte Straffebestemmelser angaaer, da maa det erindres, at det formeentlig er en Grundsætning i den nugældende danske Strafferet, som navnlig har fundet sit Udtryk i Fd. 11 April 1840, at, naar der for Overtrædelsen af et vist Lovbud foreskrives en ved et Minimum og et Maximum begrændset Straf, er netop Antallet af de Gange, den Skyldige under samme Sag findes at have overtraadt Lovbudet, et af de væsentligste

Momenter, hvorefter Straffegraden bliver at bestemme i det enkelte Tilfælde, idet der ved Fastsættelsen af Straffens Maximum er taget Hensyn til, at Straffebestemmelsen ikke blot gjælder en enkelt Lovovertrædelse, men omfatter den Straf, der overhovedet kan idømmes for nok saa mange, til Paakjendelse under Et i samme Sag foreliggende Overtrædelser af det samme Lovbud. Denne Grundsætning anbefales ogsaa ved den Betragtning, at ihvorvel det ganske vist viser et større Hang til en vis Forbrydelse og en mere rodfæstet ond Villie hos den Paagjældende, at han oftere gjør sig skyldig i den samme Lovovertrædelse, kan det dog, under Forudsætning af, at denne fortsatte forbryderiske Virksomhed, der bestaaer i gjentagne Krænkelser af den samme Retsregel, ikke afbrydes ved mellemkommende Tiltale og Dom, ikke just siges, at det forbryderiske Sind er ligesaa mange Gange større hos Gjerningsmanden, som han gjentager Lovovertrædelsen, saavist som det ved Bedømmelsen af en Persons Handlingers Strafbarhed ikke saameget kommer an paa Omfanget af den ved de enkelte Gjerninger bevirkede materielle Skade som paa den retsstridige Villie, der aabenbarer sig igjennem de enkelte ulovlige Handlinger, eller med andre Ord paa Arten og Væbskaffenheden af den Opsætighed imod Retsordenen, som den paagjældende Person drifter sig til at vise i Gjærning. I ethvert Fald er det imidlertid afgjort, at man har fulgt hin Grundsætning ved Fastsættelsen af Straffebestemmelserne for de specielle Forbrydelser, men deraf følger da ogsaa ligesom den nærmere Bestemmelse ved Anvendelsen af Kumulationsprincippet, der er lagt til Grund for Udskæftets Regler om Sammenstød af Forbrydelser, at hvor disse ere ikke blot eensartede, men Overtrædelser af den samme Straffebestemmelse, kan Straffen for alle de begaaede, under samme Sag foreliggende, Forbrydelser ikke overskride Straffebestemmelsens høieste Grad.

Det er fremdeles en naturlig Konsekvens heraf, at hvor de foreliggende Forbrydelser ere, om ikke just Overtrædelser af den samme Straffebestemmelse saa dog af samme Slags, idet de bestaae i mere eller mindre kvalificerede Krænkelser af den samme Retsregel, t. Ex. hvor Noget har gjort sig skyldig baade i simpel Vold og i Legemsbeskadigelse eller vel endog Lemlæstelse, maa Straffen for alle Forbrydelserne under Et ikke kunne overstige Maximum af Straffen for den groveste af de begaaede Forbrydelser; det vilde nemlig aabenbart være selvomdfigende, at Straffen for den, der foruden endel grove Forbrydelser tillige havde begaaet endel Forbrydelser af den samme Slags men af en væsentlig ringere kvalificeret Væbskaffenhed, skulde, ved en Forening af Straffebestemmelsen for de sidste med Straffebestemmelsen for de første, kunne blive

større end Maximum efter Straffebestemmelsen for de groveste Forbrydelse, medens dette Maximum ikke kunde overskrides, hvis alle de begaaede Forbrydelse havde været af den meest qualificerede Veskaffenhed. Der staaer saaledes kun tilbage nærmere at begrænde Anvendelsen af Kumulationsprincipet i de Tilfælde, hvor de begaaede Lovovertrædelse ikke blot ikke høre under samme Lovbestemmelse men tillige ere af forskjellig Slags — om de derfor end gjerne kunne være beslagtede, eller af samme Art i videre Betydning, f. Ex. Tyveri og Bedrageri. I denne Henseende opstaaer da det Spørgsmaal, som ved de alt omhandlede Tilfælde ikke har været af nogen practisk Betydning, om der ikke maatte være Joie til at skjælné imellem det Tilfælde, hvor de forskjellige Forbrydelse ere begaaede ved den samme Handling (concursum delictorum heterogeneus simultaneus), og det Tilfælde, hvor de forskjellige Forbrydelse ere begaaede ved forskjellige Handlinger (concursum d. h. successivus). I hvorvel det nu vistnok ikke kan benægtes, at en streng Fastholden af det ovenfor fremsatte Hovedprincip, at enhver Overtrædelse af et Straffelovbud maa medføre den derfor bestemte Straf, maatte lede til at ansee det som noget Underordnet, om Overtrædelse af de flere Straffelovbud skee paa een gang, ved een og samme Handling, eller successivt ved flere Handlinger, har Commissionen dog troet, at den Omstændighed, at der i sidste Tilfælde har maattet fattes et nyt forbryderisk Forsæt for hver enkelt af de begaaede Forbrydelse, medens der i det første Tilfælde dog kun er fattet eet, om end flere Forbrydelse omfattende, Forsæt, er af en saa væsentlig Betydning ved Bedømmelsen af den Paagjældendes Straffskyld, at der vel turde være Joie til, i Overensstemmelse med hvad der er almindeligt i Straffelove, jfr. bl. A. den norske Kap. 6 § 11, at opstille en strengere Regel for det successive end for det samtidige Sammenstød af Forbrydelse. Og idet man, efter hvad ovenfor er bemærket angaaende den Maade, hvorpaa Foreningen af flere Straffe for flere Forbrydelse ved Gjennemførelsen af Reglen formeentlig maa modificeres og begrænses, er kommen til det Resultat, at de Hensyn, der i denne Henseende komme i Betragtning, bedst vilde fyldestgøres ved at bestemme, at Straffen for flere Forbrydelse af forskjellig Slags, idet de alle skulle medvirke til at bestemme dens Størrelse, kan blive en halv Gang højere end Maximum af Straffen for den eller de største Forbrydelse, har man derfor troet, at denne Overskridelse af den højeste Straffegrad efter den i det enkelte Tilfælde til Anvendelse kommende Straffebestemmelse, som hjemler den største Straf, dog burde være betinget af, at de flere Forbrydelse af forskjelligt

Slags ere begaaede ved flere Handlinger, saaat Straffen i modsat Fald vil være at holde indenfor Grændserne af hiin Straffebestemmelse.

Efter den Maade, hvorpaa man har meent, at Reglerne om Straffen for sammenstødende Forbrydelser burde gives, og navnlig da forsaavidt angaaer de Tilfælde, hvor Forbrydelserne ere Overtrædelser af samme Lovbestemmelse eller dog af samme Slags, er der formeentlig saameget mindre Anledning til i Straffeloven at komme ind paa Begrebet om en fortsat Forbrydelse, ligesaa lidt som til i disse Motiver til Straffelovudkastet nærmere at udvikle, hvorledes flere Handlinger, som hver for sig indeholde Overtrædelse af den samme Straffelov, stundom maae betragtes som sammenhængende, idet de ere en fremskridende Udførelse af samme forbryderiske Forsæt, eller som Led og Dele af een fortsat Forbrydelse, hvorledes visse Retsbrud allerede maae siges at være saaledes effectuerede ved den første Handling, der indeholder Retskrænkelsen, at den yderligere i Strid med den rettlige Tilstand værende Virksomhed egentlig ikke kan betragtes som nye Retsbrud, hvorledes der, naar en vis Forbrydelse efter sit Begreb forudsætter Anvendelsen af et vist Middel, der i og for sig vilde udgjøre en Retskrænkelse, forsaavidt ikke kan være Tale om Sammenstød af flere Forbrydelser, eller hvorledes flere mislykkede Forsøg paa at bringe eet og samme forbryderiske Forsæt til Udførelse ikke konstituere flere Forbrydelser osv. Alt dette hører formeentlig hjemme i Systemerne som Gjenstand for videnskabelige Undersøgelser. Man skal derfor til Slutningen, med Hensyn til Affattelsen af Udkastets § 62, kun paapege, at man har anseet det rigtigst i Paragraphens 1ste Stykke at give Hovedreglen — at alle Forbrydelser medvirke til at bestemme Straffens Størrelse — med den af visse Straffes Uforenelighed med andre flydende Undtagelse fra denne Regel; dertil i Paragraphens 2det Stykke at foie de nærmere Bestemmelser og Begrænsninger ved Hovedreglens Anvendelse, — nemlig at den samlede Straf i Reglen skal holdes indenfor Grændserne af den paagjældende enkelte eller høieste Straffebestemmelse, og at denne kun kan overskrides med indtil det Halve, hvor flere Forbrydelser af forskjelligt Slags ere begaaede ved flere Handlinger; og endelig i Paragraphens 3die Stykke at omtale den særegne Undtagelse, at Straffen for en ganske ubetydelig Forbrydelse kan absorberes af en meget stor Straf for en konkurrerende betydelig Forbrydelse.

Forsaavidt Maximum af den for en vis Forbrydelse lovbestemte Straf i Medfør af Reglen i § 62 2det Stykke stundom kan blive at overskride, vil det let sees, at det er nødvendigt at give nærmere Bestemmelser om, hvorledes der skal forholdes, naar hiint Maximum naaer op til eller dog

nærmer sig de for de forskjellige Straffearter i Udkastets 2det Kapitel fatte Grændser. Naar den hoieste Grad af Straffen efter den enkelte Straffebestemmelse t. Ex. er Fængsel paa Band og Brød i 6 Gange 5 Dage, Forbedringshuusarbeide i 6 Aar eller Tugthuusarbeide i 16 Aar, kan en Forhoielse af disse Straffemaxima med indtil det Halve, hvor der paa Grund af Mængden af de sammenstødende Forbrydelser af forskjellig Slags findes Anledning til i det Hele at idomme en større Straf, jo ikke skee, uden at det enten maa indrømmes, at de almindelige Grændser for de forskjellige Straffe i saadant Tilfælde overskrides, eller en Forandring af Straffearten i det Hele finde Sted. Det Første har man meent, at der ikke kunde være nogen Betænkelighed ved med Hensyn til Tugthuusarbeidsstraffen, der jo endog kan være livsvarig, medens man vel har anseet det for rettest i Reglen at begrænse det tidsbestemte Tugthuusarbeide med 16 Aar; derimod bør de almindelige Grændser for Fængsels- og Forbedringshuusarbeids-Straffene, ifølge disse Straffearters Bestaenhed, ikke overskrides, og den hele Straf maa derfor under den anførte Forudsætning bestemmes til en Straf af en anden Art men af en tilsvarende Størrelse. En saadan Omsætning medfører ingen Vanskelighed, naar Forholdet imellem de forskjellige Straffearter først gang er givet i det almindelige Kapitel om Straffene, og det kan neppe være tvivlsomt, at Forandringen af Straffearten, naar den gjøres nødvendig derved at Straffen findes at burde forhøies, bør skee ved en Omsætning til den nærmest paafølgende strengere Art og ikke til den nærmest forangaaende mildere. Det er naturligt, at den, som findes at burde straffes med 6 Gange 5 Dages Fængsel paa Band og Brød forhøiet med det Halve, kommer til at affone sin Forbrydelse med Forbedringshuusarbeide i 9 Maaneder (eller 6 Maaneders Enkeltcelle), hvorimod det vilde være besynderligt og urigtigt, om man vilde forandre den hele Straf til Fængsel paa sædvanlig Fængels, hvoraf Følgen let kunde blive den, at den tilsigtede Strafforhoielse i Virkeligheden blev en Strafformildelse, idet det virkelige Forhold imellem Fængsel paa Band og Brød og andet Fængsel, ialtfald efter Mængdens Opfattelse deraf, neppe altid vil findes at svare til det juridiske eller loobestemte Forhold imellem disse Straffearter. I Overeensstemmelse med det saaledes Anførte er Udkastets § 63 affattet.

At en Person ikke bør vinde Afgang til at slippe med en mindre Straf ved under en mod ham reist Sag at forfølge nogle af de af ham begaaede Forbrydelser, er utvivlsomt, ligesom en saadan Sætning ogsaa findes udtalt i den danske Straffelovgivning, jfr. Id. 11 April 1840 § 19. Paa den anden Side bør han, naar en ny Sag reises imod ham

for de saaledes tidligere ikke fremkomne Forbrydelser, heller ikke for disse belægges med en Straf, der i Forening med den ham tidligere idømte vilde være haardere, end den hele Straf vilde være bleven for alle de af ham begaaede Forbrydelser, naar disse vare blevene paa kjendte under Et. Efter de i Udkastets § 62 givne Regler gaaer det selvfølgelig ikke an, under den nye Sag uden videre at bringe den paa gjældende Straffebestemmelse i Anvendelse med Hensyn til de under samme til Paa kjendelse foreliggende Forbrydelser, saaledes at disse bedømmes for sig alene, men der bør under den nye Sag kun idømmes en Tillægsstraf, der svarer til den Straf forøgelse, som de senere oplyste Forbrydelser vilde have medført, dersom de havde været bekjendte under den ældre Sag. Idet denne Regel udtales i Udkastets § 64, tilføies der tillige en nærmere Bestemmelse om, at i et saadant Tilfælde Strafarbejde kan idømmes paa kortere Tid end den, der efter Kap. 2 § 11 i Almindelighed er den korteste Tid, paa hvilken Strafarbejde kan idømmes, forsaavidt den tidligere idømte Straf bestod i Strafarbejde og ikke allerede er udstaaet paa den Tid, Dommen i den nye Sag falder. Det vilde nemlig i et Tilfælde, hvor den Paa gjældende t. Ex. var anseet med og endnu ikke fuldt havde udstaaet en Straf af 1 Aars Forbedringshuusarbejde, og hvor det antoges, at de først under den senere Sag oplyste Forbrydelser i Forbindelse med de allerede under den første Sag fremkomne i det Hele vilde have medført en Straf af $1\frac{1}{4}$ Aars Forbedringshuusarbejde, neppe være hensigtsmæssigt, om Domstolene paa Grund af Bestemmelsen i Udkastets § 11, hvorefter 6 Maaneder er den korteste Tid, paa hvilken Forbedringshuusstraf kan idømmes, skulde være nødsagede til som Tillægsstraf at idømme ham 3 Gange 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød istedetfor 3 Maaneders Forbedringshuusarbejde, saaledes at den Skyldige efter først at have udstaaet 1 Aars Forbedringshuusarbejde derpaa skulde i Fængsel paa Vand og Brød i 3 Gange 5 Dage. Det turde være simplere og naturligere i et saadant Tilfælde at forhøie den tidligere idømte Straf med det tilsvarende Straffequantum, hvorimod de Hensyn, der tale for en Minimums-Begrænsning af Strafarbejde, under den nævnte Forudsætning af Straffens Kontinuitet ikke kunne gjøres gjældende, idet det dog paa den anden Side maa fastholdes, at den egentlige Forbedringshuusstrafs Maximum forsaavidt ikke tør overskrides, som den Tid, hvormed den samlede Straffetid efter Forhøielsen ved Tillægsstraffen vilde overstige 6 Aar, i Medfør af Udkastets § 15 maa blive at udstaae ved Arbejde paa Fællesarbejdsstue. Forrigt ligger det i de brugte Udtryk, at Tillægsstraffen skal „svare“ til den Forøgelse af den tidligere idømte Straf, som de senere oplyste Forbrydel-

ser vilde have medført, at Tillægsstraffen ikke just skal være, hvad den ofte ikke kan være, identiff med den ommeldte tænkte Strafforøgelse, og det vil da navnlig være Tilfældet, hvor den tidligere idømte Strafarbeidsstraf allerede er udstaaet, at den under den senere Sag idømte Tillægsstraf, der skal svare til en Strafforhoielse af nogle faae Maaneders Strafarbeide, maa komme til at bestaae i en Straf af en anden Art, nemlig Fængsel.

Ligesom det ligger udenfor den almindelige Straffelovs Opgave at give Bestemmelser angaaende de Disciplinarstraffe, der blive at anvende paa Straffanger, der gjøre sig skyldige i Uordener, Spektakler eller Brud paa Disciplinen og deslige Forseelser, saaledes har Kommissionen været enig med den tidligere Kommission deri, at det turde være rettest ogsaa at henvise Bestemmelserne angaaende de af Straffanger i selve Straffeanstalten begaaede egentlige Forbrydelser til særlige Love om Straffeanstalterne, forsaavidt det dels ikke kan nægtes, at disse Forbrydelser i visse Maader maae sees fra et noget andet Synspunkt end Forbrydelser begaaede udenfor Straffeanstalterne, og det dels ialtfald er aabenbart, at der maa og kan blive Spørgsmaal om Anvendelsen af ganske andre Straffe paa Straffanger for Forbrydelser i Straffeanstalterne, end dem, der ifølge den almindelige Straffelov ansees som passende. Forsaavidt Talen imidlertid er om egentlige Forbrydelser, om de end begaaes af Straffanger i Straffeanstalten, turde det, under den angivne Forudsætning, være i sin Orden i den almindelige Straffelov at udtale dette, at den ikke kommer til Anvendelse paa disse Forbrydelser, idet de blive at bedømme efter „Lovene om Straffeanstalterne“. Ved dette Udtryk i Udkastets § 65 har man tilfattet at holde Sagen mere almindelig, idet man derved henryder til de nugældende (jfr. Pl. 31 August 1813, Pl. 16 Juli 1817, Lov 3 Decbr. 1850) saavel som til eventuelle Love om Straffeanstalterne. Forrigt er man ganske vist gaaet ud fra, at det vilde være onfseligt, om der samtidig med eller dog kort efter den almindelige Straffelov kunde udkomme en ny omfattende Lov om Straffeanstalterne, hvori der da ved Siden af Regler angaaende Straffene saavel for Disciplinarforseelser som for egentlige Forbrydelser i Straffeanstalterne, samt om Ordningen af Straffemyndigheden (Lov 3 Decbr. 1850), tillige passende kunde optages forskjellige andre Bestemmelser angaaende Straffeanstalternes indre Forhold og Straffangernes Stilling. Naar Straffanger derimod, efter at være undvegne fra Straffeanstalten, begaae Forbrydelser udenfor samme, bør efter Kommissionens Formening de almindelige Straffebestemmelser efter Udkastet komme til Anvendelse, hvilket indirecte ud-

tales ved den i § 65 givne modsatte Regel med Hensyn til Forbrydelse begaaede i Straffeanstalterne. Imidlertid maa der dog gives en særlig Bestemmelse for det Tilfælde, at en Straffange, der allerede er dømt til Tugthuusarbejde paa Livstid og ikke er benaadet, udenfor Straffeanstalten begaaer en Forbrydelse, hvorfor der ikke i Loven er bestemt Livsstraf; i dette Tilfælde er det nemlig umuligt at bringe de almindelige Straffebestemmelser i Anvendelse, da ingen af de almindelige Straffe påsende vil kunne forbindes med den livsvarige Tugthuusstraf. Man har da formeentlig kun den Udvei at henvise ham til Afstraffelse efter de i Lovene om Straffeanstalterne givne Straffebestemmelser, hvorefter der vel i et saadant Tilfælde navnlig vil blive Spørgsmaal om en eller anden alvorligere Korrectionsstraf, og herpaa gaaer Slutningsbestemmelsen i Udkastets § 65 ud.

Inden man slutter disse Ytringer til Udkastets 7de Kapitel skal man endnu bemærke, at det har været under Overveielse i Kommissionen, hvorvidt der maatte være Foie til i Straffeloven at optage en Bestemmelse som den af den tidligere Kommission henstillede, nemlig om at naar det er utvivlsomt, at den, der har gjort sig skyldig til Livsstraf, har begaaet Forbrydelsen i den Hensigt at miste Livet, skal han istedetfor paa Livet dømmes til Tugthuusarbejde paa Livstid. Man har imidlertid været enige om, ikke at optage en saadan Bestemmelse, da dens Rilde, Jd. 18. Decbr. 1767, er bygget paa særegne historiske Forudsætninger, som ikke lettelig ville vende tilbage, og det, om saa var, dog maa erkendes, at Forbryderens subjective Ansættelse om Livets Værd maa være irrelevant ligeoverfor den objective Sandhed, at Livets Berøvelse er det største Onde, over hvilket den gjengjældende Retfærdighed raader, hvortil kommer, at det til Grund for en saadan Bestemmelse liggende Princip umuligt konsequent lader sig gennemføre paa hele Straffelovens Omraade.

Til 8de Kapitel.

(Om Straffskyldens Forældelse).

Medens der vel i ikke saa Tilfælde er foreskrevet særegne relative Præscriptionsterminer for Forfølgningen af private Forbrydelse, see D. L. 1—14—1, Jd. 25 Marts 1791 § 17, 30 Jan. 1807 § 13, 8 Jan. 1810 § 22, 13 Decbr. 1837 § 6, 20 Mai 1840 § 36, L. 10 Mai 1854 § 64, L. om Eftertryk m. v. af 29 Decbr. 1857 § 22,

kjender den nugjældende danske Strafferet ikke til nogen Præscription eller Forældelse af Strafsansvaret i egentlige criminelle Sager, jfr. Grund-
sætningen i Pl. 25 Jan. 1816. Ikke desto mindre har det saavel i
den nærværende som i den tidligere Kommission været Gjenstand for om-
hyggelig Overveielse, om der ikke maatte være Anledning til i den nye
Straffelov at indføre en saadan Forældelse af Straffskylden under visse
Betingelser, navnlig paa Grund af den almindelige Stemning, der synes
at have gjort sig gjældende derfor i den nyere Tid, hvorom flere fremmede
Straffelove bære Vidnesbyrd. Man er imidlertid kommen til det Resultat,
at det ikke kan tilraades at indføre nogen almindelig Præscription
af Straffskylden. Dette Resultat støttes ikke fortrinsviis eller væsentlig
paa de mange practiske Ulemper, som Bestemmelsen om en saadan Præ-
scription ved Anvendelsen i det virkelige Liv vilde kunne medføre, skjøndt
de kunne være betydelige nok, idet der ikke blot vilde kunne møde Tvivl
om, hvorvidt den bestemte Præscriptionsfrist virkelig var forløben efter
Forbrydelsens Udøvelse, fornemmelig med Hensyn til de forskellige Maader,
hvorpaa man kan deeltage i en Forbrydelse, saavelsom om, hvorvidt Be-
tingelsen for Strafsløshed, nemlig det senere forte ustraffelige Levet, virkelig
er tilfede, men det derhos, forsaavidt Straffriheden betinges af, at
Straffen for Forbrydelsen, efter dennes almindelige Bestaaenhed eller i
det enkelte Tilfælde, ikke vilde overskride en vis Størrelse, i mangt et
Tilfælde først efter en mere eller mindre vidtgaaende Undersøgelse vilde
være muligt at afgjøre, om Straffskylden maatte ansees bortfalden, medens
det dog skulde være Meningen, at den Paagjældende ikke blot skulde fri-
tages for Straffen men ogsaa den hele criminelle Undersøgelse undgaaes,
ligesom det endelig ikke uden Foie kunde synes stodende, om Sagens
Forfølgning skulde bortfalde imod en Person, for hvis Deeltagelse i en
grov Forbrydelse der under den paabegyndte Undersøgelse maaskee var
fremkommet fuldt Beviis, navnlig naar Sagen ikke desto mindre vilde være
at forfølge imod andre Medskyldige, enten fordi disse — t. Ex. paa
Grund af Gjentagelse — kvalificerede sig til en lidt høiere Straf, eller
fordi Præscriptionsterminen for deres Vedkommende først begyndte at løbe
fra et lidt senere Tidspunkt, paa Grund af at deres Deeltagelse i For-
brydelsen først da fandt Sted. Forsaavidt Retfærdighed eller Billighed
virkelig talte for at lade Strafsansvaret bortfalde paa Grund af den lange
Tid, der maatte være hengaaet efter Forbrydelsens Udøvelse, maatte man
see til at komme ud over disse practiske Ulemper saa godt og saa vidt
som muligt. Men Hovedhensynet for Kommissionen har været det, at
det i og for sig slet ikke kan ansees begrundet i Retfærdighed eller stem-

mende med Vigtigheden af, at Straffelovens Autoritet hævdes, at den, der har forbrudt sig imod Straffeloven, skulde blive fri for Ansvar derfor fordi han har vidst i længere Tid at unddrage sig Retsfærdighedens Arm. Det er aabenbart, at det ene Moment, der pleier at tages i Betragtning som Grund til at lade Forfølgningen bortfalde, naar en meget lang Tid er hengaaet efterat Forbrydelsen blev begaaet, nemlig at Sagens Underfølgelse derved er bleven i hoi Grad vanskeliggjort og at navnlig Bevistet for den Paagjældendes Skyld er blevet usikkert, slet ikke indeholder noget Argument for Strafsansvarets Forældelse som principmæssig, eller for at den paagjældende Forbryder, uagtet det er muligt at faae Sagen tilbørlig nnderføgt og hans Skyld tilstrækkelig konstateret, ikke desto mindre skulde være fri for Straf. Mere Betydning har vistnok den Betragtning, at den, der i en lang Tid efter den af ham begaaede Lovovertrædelse har levet et ustraffeligt og maaskee hæderligt Liv, derved i Gjerningen har viist, at han har fortrudt sin ældre Forbrydelse og er vendt tilbage til Rydighed og Underkastelse under Lovens Herredomme, saa at det ikke længere udkræves til Forsoning af Retsideen og Fyldestgjørelse af den krænkede Retsorden, at den Paagjældende bliver straffet, ligesom ogsaa Straffen efter saa lang Tids Forløb, efterat den Paagjældende maaskee er indtraadt i ganske andre Forhold og har erhvervet sig Agtelse og Tillid, fremtræder som dobbelt haard og følelig og maaskee kan befængtes at ville føre ham bort fra den Ustraffelighedens og Hæderlighedens Bane, paa hvilken han i de senere Aar med Held var slaet ind. Ligesom hertil imidlertid kan erindres, at der, forsaavidt man ikke vilde fordre, at den Paagjældende skulde føre et positivt Beviis for sit Levnets Ustraffelighed og Hæderlighed i hele den lange Tid, altid vil mangle Garanti for, at han virkelig i Mellemtiden har levet ustraffeligt, eftersom han jo ligesaa vel kan have forstaaet at skjule de af ham i denne Mellemtid begaaede Forbrydelser, som han har vidst at skjule eller at unddrage sig Forfølgningen af den for længere Tid siden forøvede Lovovertrædelse — en Betragtning, som faaer forøget Betydning i det Tilfælde, at han i Mellemtiden har opholdt sig paa forskjellige Steder, maaskee i fjerne Lande —, saaledes maa det fastholdes, at, da det er Pligt at respectere Loven, kan det i og for sig ikke tilregnes Noget som en særegen Fortjeneste, der skulde kunne veie op imod det Strafsansvar, som han ved den engang begaaede Forbrydelse har paadraget sig, at han ikke senere har overtraadt Loven. Naar Straffen efter saa lang Tids Forløb rammer ham haardere, maa dette i Reglen ansees at være hans egen Skyld, forsaavidt det er begrundet i hans Flugt eller Unddragelse fra Forfølgning paa anden Maade, at

Sag ikke tidligere er bleven reist imod ham i Anledning af den begaaede Forbrydelse, og om han end stundom kan have Krav paa Medfølelse, naar han drages til Ansvar efter i lang Tid at have levet hæderligt og virket til Held iblandt sine Medborgere, maa det dog paa den anden Side erindres, at jo mere han er kommen til en levende Erkjendelse af Retsordenens Betydning og Retsideens absolute Berettigelse, destomere vil han ogsaa selv føle en Trang til at forlige sig med den af ham engang krævede Retsorden ved at udsone sin Skyld med Lovens Straf, og Intet synes ialtfald at være mere skikket til at opretholde og styrke den almindelige Bevidsthed om Lovens Autoritet og om den gjengjældende Retsfærdigheds strænge Upartisshed, end netop dette, at naar det Slor, som har dækket en gammel og længe skjult Forbrydelse, brister, da griber Retsfærdighedens Arm den Skyldige, om han end maatte have vidst at forskaffe sig en nok saa anseet og hæderlig Stilling i Samfundet. Man mistjender ikke, at der kan indtræde Tilfælde, hvor høiere Retsfærdighedsskyn kunne forbyde at anvende Lovens Straf paa Personer, der for mange Aar tilbage have forseet sig imod Loven, saasom hvor den Paagjældende senere ved udmærket Daad har gjort sig høilig fortjent af sit Fædreland; men et saadant Tilfælde, hvor det dog ikke er de almindelige Retsfærdighedsskyn, som skulde medføre, at hiin gamle Forbrydelse ikke kvalificerer sig til Lovens Straf, synes det ikke blot naturligt men ogsaa principrigtigere at henvise til den kongelige Venaadningsret i videre Forstand. Og forsaavidt man endelig vil paaberaabe sig fremmede Love, fortjener det vel at mærkes, at den almindelige Straffeprescription i de fleste nyere Straffelove uden al Tvivl har sin Oprindelse fra den samme Kilde, nemlig den romerske Ret; dette gjælder navnlig om den franske code pénal og ligesledes om de tydske Straffelove igjennem „das gemeine Recht“. Men det er dog ingenlunde Tilfældet at alle fremmede Straffelove vedkjende sig Theorien om Straffskyldens Prescription; den engelske common law hjemler saaledes ikke nogen almindelig Straffeprescription, og i Virkeligheden heller ikke den norske Straffelov, skjøndt den iøvrigt i mange Henseender slutter sig nær til de tydske Straffelovbøger, ligesaalidt som den findes i det svenske Straffelovudkast. Der turde efter det Ovenanførte neppe være Grund til, i dets almindelige Skikkelse at overføre Straffeprescriptions-Institutet her paa Nordens Grund.

Andersledes stiller Sagen sig, forsaavidt Talen alene er om Smaaforbrydelser og om Forseelser, som ere Gjenstand for privat Forfolgning eller kun forfølges efter Privates Begjæring. Hvad de sidste angaaer, maa det Hensyn komme i Betragtning, at det i de herhenhørende Forhold

(Injurie= og ubetydelige Volds=Sager m. v.) synes lidet onfseligt, at der aabnes Afgang til længe at gjemme paa og udvikle private Stridigheder og Nag; med Hensyn til alle Lovovertrædelser af mindre Betydning gjælder det, at det for Staten er af meget ringere Interesse, at slige smaa Brud paa Retsordenen forfølges efter lang Tids Forløb, og at Hensynet til de med en først længe efter Forseelsen stedfunden Undersøgelse og Afstraffelse forbundne practiske Ulemper og Forstyrrelser i mange Forhold derfor vel kan indeholde Opfordring til i disse Tilfælde at lade Forfølgningen falde. Disse Betragtninger, der maae antages i det væsentlige at have motiveret den norske Straffelovs Bestemmelser i Kap. 7 §§ 10—13, skjøndt disse synes at gaae noget videre, end det kan ansees for rigtig, have foranlediget Kommissionen til at foreslaae (Udkastets §§ 66 og 67), at den forskyldte Straf skal bortfalde, naar Sagen ikke paatales inden Forløbet af 2 Aar, saafremt Straffen ei vilde blive høiere end Bøder eller simpelt Fængsel, og, hvor Forseelsen ei er undergivet offentlig Paatale eller kun efter den Fornærmedes Begjæring forfølges af det Offentlige, naar Paatale eller Begjæring om Paatale ikke har fundet Sted inden Forløbet af 1 Aar, efterat den Forurettede er kommen til Kundskab om Gjerningen og Gjærningsmanden. Ligesom man fremdeles har meent, at Born ikke bør straffes for Lovovertrædelser, der ere bleve over 2 Aar gamle, naar de ikke ere grovere end at Straffen kun kunde blive Riis, saaledes synes det at være en naturlig Folge af, at Straffen for den Vorne har en ganske anden Charakter end for Barnet, og at det deels vilde være vanskeligt at bestemme, hvor stort Maal af en af de for Vorne anvendelige Straffe der skulde ansees svarende til den for Barnet foreskrevne Straf, deels i sig mindre billigt at lade det af Barnet forskyldte Strafsansvar følge den vorne Mand, — at Forbrydelser begaaede af Born under 15 Aar, saaledes som foreslaaet i Udkastets § 68, ikke bør paatales, forsaavidt Saadant ikke er skeet inden den Paagjældende opnaaede 18 Aars Alderen. Det har vel været under Forhandling i Kommissionen, om der ikke — tildeels i Lighed med den norske Straffelov — maatte være Roie til at sætte en noget længere Tidsfrist, f. Ex. 5 Aar, efter hvis Udløb Strafsansvaret for en begaaet Forbrydelse skulde bortfalde, saafremt Straffen ikke vilde overskride Fængsel paa Vand og Brød (eller Rotting=slag); man har imidlertid troet at burde fraraade dette, eftersom Fængsel paa Vand og Brød ifølge Udkastets enkelte Straffebestemmelser vil kunne komme til Anvendelse for forholdsviis temmelig grove Forbrydelser (Tyverier, Bedragerier, Vold, falsk Forklaring for Retten, ja endog under visse Omstændigheder Meened, Bigami, Blodsfam, kvalificeret Utugt m. m.)

og man altsaa ved at optage Præscription af den nævnte Straf vilde forlade det Udgangspunkt, ifølge hvilket Estrafforældelsen kun skulde finde Anvendelse ved Smaaforseelser. Foraaaviddt det iøvrigt ved første Dietkast maafee kunde synes, at Præscriptionen bliver indskrænket til saare faa Tilfælde, naar den kun skulde komme til Anvendelse med Hensyn til Bøder og simpelt Fængsel, turde der mulig være Anledning til at gjøre opmærksom paa, at det efter Udkastets § 66 ikke er en Betingelse, at Forseelsen efter sin almindelige Bessaffenhed ingensinde maa kunne medføre høiere Straf end simpelt Fængsel; Strafsansvaret skal derefter bortfalde i alle Tilfælde, hvor den specielle Lovovertrædelse findes ikke at qualificere sig til høiere Straf, ihvorvel den Straffebestemmelse, der bringes i Anvendelse, tillige for mere graverende Tilfælde foreskriver høiere Straf navnlig Fængsel paa Band og Brød, og dette har saameget desto større Betydning, som Straffen for ikke faa Lovovertrædelse i Udkastet bestemmes til Fængsel i Almindelighed, hvorved der jo gives Valget imellem de forskjellige Arter af Fængselsstraffe.

Om end Forbryderen imidlertid ikke i Almindelighed kan siges at have noget Krav paa Straffens Eftergivelse paa Grund af at lang Tid er hengaaet siden Forbrydelsen blev forøvet, turde det dog formeentlig være rigtigt at foreskrive, at overhovedet ingen Forfølgning af en Forbrydelse — ligesaa lidt som nogen Fuldbrydelse af en Straffedom — maa finde Sted efter Forløbet af en vis længere Aarrække, f. Ex. 10 Aar, uden ifølge Justitsministeriets Ordre (Udkastets § 69). Det kan nemlig ikke benægtes, at det i mangt enkelt Tilfælde kan stille sig saaledes, at der med Hensyn til de practiske Ulemper og den forstyrrende Indgriben i mange Forhold, som en Undersøgelse af en meget gammel Forbrydelse kan medføre, kun er Udsigt til et forholdsvis lidet betydende Udbytte af af Sagens Forfølgning, og at der saavel ifølge Bessaffenheden af den begaaede Forbrydelse og de samme ledsagende Omstændigheder som ifølge de foreliggende positive Bidnedsbyrd om, at den Paagjældende har forbedret sig og senere har ført et hæderligt Levnet, kan være en stor Opfordring til som en Naade at eftergive ham den forskyldte Straf. Bedommelsen heraf synes, som ommeldt, at burde overlades til den øverste Justitsautoritet, for at den kan stee efter eensartede Regler og uden formeget at paavirkes af særegne stedlige eller maafee personlige Hensyn, ligesom Straffestergivelsen, foraaaviddt den fremtræder som en Naadesact, maa udgaae fra Regjeringen, og er det herved en Forudsætning, at Justitsministeren, der selvfølgelig ved Anvendelsen af en saadan Bestemmelse selv vil have at afgjøre, hvorvidt han er berettiget til at handle paa egen

Haand eller maa erhverve en kongelig Resolution, i fornødent Fald vil indstille Sagen til allerhøieste Afgjørelse. Men i det Væsentlige kunne de samme Hensyn tale for Eftergivelsen af en forlængst idømt Straf som for at lade en Sags Forfølgning bortfalde, hvor en meget lang Tid er hengaaet, og den samme Regel bør derfor formeentlig ogsaa komme til Anvendelse i begge Tilfælde. Naar man ikke i Udkastets § 66 har optaget nogen Bestemmelse om, at en idømt Straf af den der omhandlede Besskaffenhed skulde bortfalde, naar Dommen ikke er bleven fuldbyrdet inden Forløbet af 2 Aar, er dette grundet derpaa, at en saadan Bestemmelse dels neppe vilde faae nogen practisk Betydning, naar hensees til at der i § 66 kun er Tale om ubetydelige Forseelser og meget smaa Straffe, dels i hvert Fald maatte indskrænkes ved en Undtagelse for det Tilfælde, at Vedkommende selv var Skyld i, at Straffen ei var bleven fuldbyrdet, hvilken Undtagelse saagodtsom vilde opløse Reglen.

Med Hensyn til Affattelsen af §§ 66—69 skal man endnu kun gjøre nogle faa Bemærkninger. Man har anseet det rettest ved Spørgsmaalet om Præscriptionens Afbrydelse kun at tage Hensyn til Sagens Paatale — hvilken Termin ialtsald efter de nu bestaaende processuale Regler formeentlig betegnes ved Stævningens Forkyndelse for den Paagældende, see Udkastets § 69 — for at undgaae de Tvivlsmaal, der kunde opstaae, naar man lagde Vægt paa det Tidspunkt, da Undersøgelsen er begyndt. Som ovenfor bemærket, har man fremdeles meent at burde lade det komme an paa, til hvilken Straf den begaaede Forbrydelse i det enkelte Tilfælde efter alle foreliggende Omstændigheder vilde qualificere sig, og ikke at lade Afgangen til Straffestergivelse være afhængig af Straffebestemmelsens Indhold, hvilket sidste vilde kunne føre til det lidet heldige Resultat, at en i det enkelte Tilfælde mindre strafværdig Forbrydelse ikke kunde præscriberes, medens den i det enkelte Tilfælde grovere, men under en i det Hele taget mildere Straffebestemmelse hørende, Forbrydelse blev straffri paa Grund af Forældelse. En Følge deraf er det da, at medens der i 2det Stykke af § 66 gives den Regel for Anklagemyndigheden, at Paatale til Strafs Tidelse ikke bør finde Sted for en Forbrydelse, hvorfor der ikke nogensinde kan idømmes højere Straf end Bøder, simpelt Fængsel eller Kæis, naar 2 Aar ere forløbne siden Forbrydelsens Udøvelse, indeholder Paragraphens 1ste Stykke den Bestemmelse, at naar det under en Sag, der er bleven paatalt, skjøndt 2 Aar ere forløbne siden Forbrydelsen blev begaaet — enten fordi Reglen i Paragraphens 2det Stykke ikke er bleven iagttagen eller fordi Forbrydelsen efter vedkommende Straffebestemmelse kunde medføre højere Straf —, befindes, at Straffen ikke burde ansættes højere end til Bøder, simpelt Fængsel eller

Kiis, saa vil der være at affige en Dom, der gaaer ud paa, at Straffen skal bortfalde. Forsaavidt der iøvrigt er Tale om en vis Tids Forløb efter Forbrydelsens Udøvelse, sigtes herved til det Tidspunkt, da den Paa-gjældende udøvede sin forbryderiske Virksomhed, hvad enten denne nu bestod i en fuldbyrdet eller kun i en forsøgt Forbrydelse, i en Hovedmands Gjerning eller kun i en underordnet, fysisk eller psykologisk Medhjælp osv. For det Tilfælde endelig, at Paatale vel finder Sted inden Forløbet af de 2 Aar, men Sagen paa Grund af Formfeil afvises, har man meent, at Præscriptionsfristen ikke derfor skulde betragtes som afbrudt, jaaat den skulde begynde at løbe paany, hvorimod en behørig Paatale maa institueres inden 2 Aar efter Forbrydelsens Udøvelse. En anden Regel har man derimod fundet Anledning til at opstille i Udkastets § 67, hvor en Paatale kun finder Sted efter en privat Mands Foranstaltning eller efter hans Begjæring; her, hvor der ved Siden af den almindelige Præscriptionsfrist efter § 66 tillige er foreslaaet en relativt kortere — nemlig 1 Aar efter at den Forurettede har faaet Kundskab om Gjerningen og Gjerningsmanden —, har man troet, at der burde aabnes den Private Afgang til at faae en ny Sag bragt igang i en Tid af 3 Maaneder efter den første Sags Afvisning eller Ophævelse, naaget mere end eet Aar er hengaaet, efterat han fik den ommeldte Kundskab, forudsat at ikke 2 Aar imidlertid ere forløbene efter Gjerningens Udøvelse. — §§ 68 og 69 give efter det Anførte formeentlig ikke Anledning til videre Bemærkninger.

Efterat man i Udkastets første 8 Kapitler har givet almindelige Regler om Lovens Omraade, om de forskjellige til Anvendelse kommende Straffe, om Betingelserne for Straffskyld, om de forskjellige Maader, hvorpaa man kan gjøre sig skyldig i en Forbrydelse (Forsøg paa og Deelagtighed i en saadan), om Straffens Udmaaling m. v., om Sammenstød af Forbrydelser og Straffens Forandring i visse Tilfælde og om Straffskyldens Forældelse, — omhandle Udkastets efterfølgende 9de indtil 31te Kapitel nærmere de enkelte Forbrydelser, hvortil der da, foruden et 32te Kapitel angaaende Paatalen af Forbrydelser, Forebyggelsestvang, Skadeserstatningsforpligtelsen og nogle andre foruden Strafsansvaret af visse Forbrydelser flydende særegne, mere privatretlige, Virkninger, slutter sig et sidste Kapitel, det 33te, om Lovens Ikrafttræden, den nye Lovs Anvendelse paa ældre Forbrydelser og Bestydningen af Straffedomme, der ere affagte i Henhold til den ældre Lov.

givning, forsaavidt der i foresaldende Tilfælde efter den nye Lov bliver Spørgsmaal om særlig Virkning af Forbrydelsens Gjentakelse, samt om Ophævelse af ældre Lovbestemmelser. Hvad den systematiske Ordning ved Omhandlingen af de enkelte Forbrydelser angaaer, har man anseet det rettest at begynde med de Forbrydelser, hvorved der mere directe gjøres Angreb paa Statsordningen, Statsmagten eller dennes Repæsentanter (9de til 13de Kapitel), hvortil det 14de Kapitel om Forbrydelser i Embedsforhold naturlig synes at knytte sig, forsaavidt det Charakteristiske ved disse Forbrydelser væsentlig bestaaer i en Forsyndelse imod de særegne Pligter, som de Paagjældende have imod Staten paa Grund af deres Embedsstilling. Derefter fremstilles i det 15de indtil det 17de Kapitel de Forbrydelser, der, som rettede imod Religionen og Sædeligheden, undergrave væsentlige Fundamenter for den hele Retsordning (og da først Meeneed og falsk Forklaring for Retten m. v., der mere directe angribe Retsordenen, og sidst Forbrydelser imod Sædeligheden, i hvilke det Moment, at Forbrydelsen krænker enkelte Individuers Rettigheder, allerede tildeels stærkt fremtræder). I den følgende Cyclus af Kapitler (det 18de indtil det 31te) omhandles endelig de Forbrydelser, der nærmest fremtræde som rettede imod Enkeltperson, om end nogle af dem faae en særegen kvalificeret Charakter ifølge deres Almuefarlighed (fornærmelig det 29de og 30te Kapitel samt tildeels det 28de om Falskmyntneri), idet der begyndes med de Forbrydelser, der ere rettede mod Personen (Manddrab, Vold, Duel, Krænkelse af Andres Frihed, Uærefornærmelser, falske Angivelser — Kapitlerne 18—23), og derefter fortsættes med Angreb paa Formuen (Tyveri, Røveri, ulovlig Omgang med Hittogods, Bedrageri, Falsk, Brandstiftelse, Handlinger, hvorved store Ulykker kunne forarsages, samt Ødelæggelse eller Beskadigelse af fremmed Eiendom, — Kapitlerne 24—31). — Med Hensyn til de enkelte Kapitler skal man gjøre de nedenstaaende Bemærkninger.

Til 9de Kapitel.

(Forbrydelser mod Kongen og Kongehuset.)

Under Begrebet om Statsforbrydelser i videre Forstand indbefattes, affæet fra Forbrydelser imod fremmede Stater og fra Embedsforbrydelser, 4 ifølge deres Væsen ikke lidet forskjellige Klasser, nemlig de egentlige Majestætsforbrydelser, der ere rettede mod Kongen eller Kongehusets Medlemmer personlig, Landsforræderiet, der er rettet imod Statens udvortes Sikkerhed

eller Selvstændighed, Statsforræderiet i indskrænket Forstand eller Forbrydelser imod Statsforfatningen og Forbrydelser imod den offentlige Myndighed og Orden. Man har meent, at det vilde være rigtigst at sondre Fremstillingen af de herhenhørende Straffebestemmelser i særskilte Kapitler, hvorved det rette Syn for de, vel beslægtede men dog som sagt i deres Baser forskjellige, Forbrydelsers Natur lettere bevares, og man har navnlig ikke kunnet ansee det for rigtigst at adsplitte naturlig sammenhængende Materier ved at udsondre de groveste Tilfælde af hver af de 3 førstnævnte Arter af Statsforbrydelser og samle dem under et dem alle omfattende Begreb om Høiforræderi, som deels ikke tidligere har været kjendt i den danske Lovgivning — naar undtages at Ordet nævnes i Grundlovens § 47 (hvorum Mere nedenfor) — deels i sig selv er uheldig dannet og uklart.

Hvad særligt angaaer Forbrydelser mod Kongen og Kongehuset (Udkastets Kap 9, §§ 70—76), da har man vel med den tidligere Kommission troet at burde indskrænke de særegne strænge og kvalificerede Straffebestemmelser til at angaae Forbrydelser imod Kongen selv og de ham eller Thronen nærmest staaende kongelige Personer, medens D. L.'s 6—4—1 angaaer Forbrydelser imod Kongen, Dronningen og alle deres Børn, jfr. Id. 27 Septbr. 1799 § 4 (Kongen, Dronningen eller de kongelige Prindsar og Prindsesser); men ifølge den Betragtning, at personlige Fornærmelser mod Kongehusets Medlemmer altid tillige maae siges at indeholde en Tilsidefattelse af den Udfrygt, som fyldes Kongen, bør deslige Fornærmelser dog formeentlig opfattes fra et noget andet Synspunkt og behandles paa en noget anden Maade end lignende Fornærmelser imod private Borgere i Almindelighed. Man har derfor foreslaaet, at Lovens almindelige Straffe for Vægemangsangreb eller personlige Fornærmelser skulde kunne forhoies indtil det Dobbelte, naar de udoes imod de kongelige Prindsar eller Prindsesser (Udkastets § 75), og at disse Forbrydelser efter Omstændighederne skulde være Gjenstand for offentlig Paatale (Udkastets § 76). — Foruden Kongen og Dronningen bør formeentlig Enkedronningen og Thronfølgeren medtages under de særegne kvalificerede Straffebestemmelser om end med nogen Modifikation (see Udkastets §§ 70 og 74), hvorefter man ifølge den Forandring, der ved Grundlovsbestemmelsen om Indskrænkning af Grundloven af 5 Juni 1849, af 29 August 1855, § 6, jfr. Rundgjørelse af 2 Octbr. f. A. i Slutningen, see og Grundlov for Kongeriget Danmarks og Hertugdømmet Slesvigs Fælledeanliggender af 18 Novbr. 1863 § 6, er fæstet med Hensyn til Grundlovens Bestemmelser i dens §§ 9—15 angaaende Udnævnelsen i visse Tilfælde af en Rigsforstander, ikke har fundet Anledning

til særligt at omtale en saadan. Ifølge det Hensyn, der har motiveret Udkastets § 75, synes der fremdeles ikke at være Foie til at indskrænke Bestemmelsen til de til Thronen arveberettigede Prindser, hvorimod den omtalte Beskyttelse fornieentlig bør gives alle de kongelige Prindser og Prindsesser, det vil sige alle dem, der nedstamme fra Kong Frederik den 3die eller fra den ifølge Thronfølgelov af 31 Juli 1853 Regjeringen tiltraadte Monarch, Hs. Majestæt Kong Christian den Niende, saavel Kognater som Agnater.

Der har i Kommissionen ikke været nogen Tvivl om, at der bør foreskrives Lovens strengeste Straf, Livsstraf, ikke blot for at dræbe Kongen, men ogsaa for ethvert Attentat derpaa saavel som paa at fjerne ham fra Regjeringen ved at berøve ham Friheden for en kortere eller længere Tid eller paa anden Maade, saasom ved totalt eller partielt at berøve ham Forstandens Brug. Det Samme bør formeentlig gjælde med Hensyn til Attentater imod Dronningens og Thronfølgerens Liv, for den Sidstes Vedkommende nærmest paa Grund af den store politiske Betydning, en saadan Gjerning har. Derimod har man troet, at det ikke var nødvendigt ubetinget at foreskrive Livsstraf for ethvert Forsøg paa at berøve Dronningen eller Thronfølgeren Friheden, eftersom Saadant dog ikke involverer en saa umiddelbar Forrykkelse af den øverste Statsstyrelse, som hvor det er Kongen, hvem Friheden berøves (see Udkastets § 70 2det Stykke). Ligesom Enkedronningen dernæst overhovedet staaer Kronen fjernere end Kongen og Dronningen — hoilken Sidste udenfor det nævnte Tilfælde i det Hele paa Grund af det nære Forhold, hvori hun staaer til Kongen, synes at burde undergives samme Beskyttelse imod personlige Angreb og Fornærmelser som Kongen selv —, saaledes gjælder det Samme formeentlig ogsaa med Hensyn til Thronfølgeren, hvorfor Straffene for Angreb paa og Fornærmelser imod ham saavel som imod Enkedronningen bør sættes ringere end for lige Fornærmelser imod Kongen og Dronningen (see Udkastets § 74), fraregnet dog for Thronfølgerens Vedkommende, som ovenfor bemærket, Attentat paa Livet. Medens der iøvrigt vistnok bør foreskrives meget alvorlige Straffe for personlige Angreb paa Kongen og Dronningen, turde det dog neppe være fornødent eller rigtigt at bestemme ubetinget Livsstraf — saaledes som bl. A. den norske Straffelov har gjort i Kap. 9, § 13 — for Forgribelse paa Kongens Person, da herunder indbefattes Forbrydelser af meget forskellig Character, og man har saameget mere fundet Anledning til i Udkastets § 71 som Straffealternativ at tilføie Tugthuusarbejde paa Livstid, som denne § skulde omfatte Forgribelse ogsaa paa Dronningens Person. En mindre Straf end den i § 71 nævnte vil selvfølgelig, i Overensstemmelse med

de almindelige Regler i Udkastets Kap. 4, komme til Anvendelse, hvor den Skyldige kun har gjort Forsøg paa at øve Vold mod Kongen eller Dronningen, eftersom denne § ikke, saaledes som § 70, foreskriver den deri bestemte Straf for Handlinger, der sigte til den ommeldte Majestatsforbrydelse men kun for den virkelige Forgribelse paa deres Personer. Trudsler om Vold mod Kongen eller Dronningen ville vel stundom fremtræde i Forbindelse med en Virksomhed, der gaaer ud paa eller danner Indledningen til en Forgribelse paa deres Personer, og forsaavidt vil Straffen da blive at bestemme efter § 71 sammenholdt med § 44 om Forsøg; men Saadant behøver naturligviis ikke at være Tilfældet. I hvert Fald maae imidlertid Trudsler, der fremføres imod selve Kongen eller Dronningen, saavel som overhovedet ethvert fornærmeligt Overfald med Skjældsord, ublu Tiltale eller deslige, i Reglen ansees som et grovere Brud paa den skyldige Grefrugt ligeoverfor Majestaternes Personer, end truende og fornærmelige Udladelser om dem i deres Fraværelse, eller som dog ikke henvendes ligefrem til eller imod dem, og Kommissionen har derfor troet, at der var Grund til at ffjelne imellem disse 2 Arter af Majestatsforbrydelser, navnlig saaledes at Straffen for de første, der kunne være i høi Grad formastelige og tildeels endog, hvad Trudslerne angaaer, farlige, bør kunne naae op til flere Aars Tugthuusarbejde (i § 72 er foreslaaet 8 Aars) og aldrig gaae ned til almindelig Fængjelsstraf, medens baade Maximum og Minimum af Straffen for de sidstomhandlede Fornærmelser mod Kongen eller Dronningen turde være at sætte ikke saa lidt lavere. Af Hensyn til, at den i § 72 omhandlede Forbrydelse, at tiltale Kongen eller Dronningen paa fornærmelig Maade, hvor grov den end, politisk betragtet, maa ansees at være, stundom paa Grund af særegne personlige Forhold m. v. vel kan egne sig til at sees i et noget mildere Lys, og at der navnlig kunne være Omstændigheder tilstede, der gjøre, at Handlingen ikke just kan ansees at vidne om et moralsk fordarvoet Sind eller en lav forbryderisk Tankemaade, har man dog troet i § 72 at burde opstille Statsfængjel (fra $\frac{1}{2}$ indtil 8 Aar) som Straffealternativ ved Siden af Estrafarbejde. — Straffebestemmelsen i Udkastets § 73, for Fornærmelser imod Kongen eller Dronningen, som ikke ere kvalificerede paa den i § 72 ommeldte Maade, — nemlig Forbedringshuusarbejde eller Fængjel, derunder indbefattet ogsaa Fængjel paa Vand og Brød og ikke under 3 Maaneders simpelt Fængjel —, er ganske vist, ikke lidet strengere end Straffebestemmelsen i § 6 af Loven af 3 Januar 1851, om Pressens Brug, hvor der kun foreskrives Straf af simpelt Fængjel

fra 3 Maaneder indtil 2 Aar for den, der i et trykt Skrift tillægger Kongen uretfærdige eller skammelige Handlinger, tillader sig forhaanende Domme eller Yttringer om Kongen eller, i at omtale hans Person, betjener sig af fornærmende Udtryk. Men ligesom den nysnævnte Straf i Lov 3 Januar 1851 § 6 ogsaa kommer til Anvendelse paa lignende Fornærmelser imod Enkedronningen, Thronfølgeren (og Rigsforstanderen), medens Udkastets § 73 alene handler om Fornærmelser imod Kongen eller Dronningen og Udkastets § 74 hjemler Nedsættelse af Straffen efter § 73 indtil det Halve, hvor det er Enkedronningen eller Thronfølgeren, der paa lige Maade er fornærmet, hvorfor det forsaavidt er i sin Orden at de lavere Grader af Straffen sættes noget høiere i § 73 end i Lov 3 Januar 1851 § 6, saaledes maa det, hvad paa den anden Side Straffens Maximum angaaer, bemærkes, at Fornærmelser mod Kongen eller Dronningen kunne fremføres paa en saadan Maade og under saadanne Omstændigheder, t. Ex. i en stor offentlig Forsamling, at de antage en mere strafbar Charakter end ved at fremføres paa Tryk, saa at Strafforhøielsen efter Udkastets § 73 vel derved kunde finde sin Begrundelse. Kommissionen skal imidlertid ikke tilbageholde den Yttring, at Straffen i Lov 3 Januar 1851 § 6 efter dens Formening er altsfor lempelig, navnlig hvad dens Maximums begrænsning angaaer.

Forsaavidt det i Udkastets § 76 er foreslaaet, at de i Kapitlet omhandlede Forbrydelser, med Undtagelse af de i § 70 ommeldte, ikke skulle paatales uden efter Justitsministeriets Befaling, skal man erindre om, at, der i den nugældende Strafferet tildeels findes Bestemmelser i lignende Retning, idet Reskr. 3 Juli 1705 og 13 Febr. 1733 paabyde, at Dyrighed og Retsbetjente i Almindelighed ikke bør foretage Noget i Anledning af usømmelig Tale om Kongen, forinden Indberetning derom er skeet og Resolution falden, om Sag skal anlægges imod Vedkommende. Hermed kan sammenholdes den almindelige Regel i Lov 3 Januar 1851 § 13, at det er Justitsministeriet, der bestemmer, om et Skrift, formeddelt sit Indhold skal paatales af det Offentlige. Af nærliggende Hensyn, og navnlig i Betragtning af, at det i mangt et Tilfælde uden Tvivl vil stemme bedst med de høie Personers Døse, om hvem her er Tale, at en imod dem udviist fornærmelig Adfærd ikke gjøres til Gjensind for offentlig Behandling, har Kommissionen imidlertid anseet det for rigtigt at give Reglen i den Almindelighed, som skeet er i Udkastets § 76, hvorved bemærkes, at det tør forudsættes, at Justitsministeren ikke uden under særdeles Omstændigheder vil lade en virkelig grov Forbrydelse imod Kongen

eller et af Kongehusets Medlemmer gaae ustraffet hen, saavelsom at han i paakommende Tilfælde selv vil finde sig foranlediget til at forelægge Spørgsmaalet for Kongen og iøvrigt indhente Vedkommendes Erklæring.

Til 10de Kapitel.

(Forbrydelser mod Statens ndvortes Sikkerhed og Selvstændighed).

Landsforraderiet kan fremtræde under flere forskjellige Former og antage snart større snart mindre Dimensioner, Alt efter Besskaffenheden af den forraderiske Hensigt saavelsom af den forraderiske Virksomhed, dens Omfang, Betydning og Midler. Det Landsforraderi, hvor den mod Statens souveraine Selvstændighed rettede forbryderiske Villie fremtræder i den klareste Skikkelse, og hvor Forraderen bestemt og ret med fuld Bevidsthed træder op som sit Fædrelands Fjende, er formeentlig det, hvor den Paagjældende ligefrem virker for at bringe den danske Stat eller nogen Deel deraf under fremmed Herredomme eller at løsrive nogen Deel af samme fra den danske Krone. Til at opnaae dette Diemed kan der gaaes frem ad 2 Hovedveie — som iøvrigt naturligviis meget vel i det enkelte Tilfælde kunne forenes —, idet Forraderen enten kan skabe en Magt imod Staten indenfor dennes egne Grændser, det vil sige vække Oprør, eller til Maalets Opnaaelse benytte fremmede Magters Bistand; men hvad enten det ene eller det andet Middel benyttes, bliver Forbrydelsen i sit Væsen den samme. At denne Forbrydelse, der fra Statens Standpunkt upaatvivlelig maa betragtes som den største og farligste af alle, bør belægges med Livsstraf, derom vil der neppe være forskjellige Meninger, ligesaa lidt som det vil kunne være Gjenstand for Tvivl, at Forbrydelsen bør ansees som fuldbyrdet ved Etabelsen af den fjendtlige Magt imod Staten i det angivne Diemed, altsaa ved Oprørets Opvækkelse eller derved at den Paagjældende sætter sig i Forbindelse med en fremmed Magt, uden at der kan være Tale om til Begrebet om Forbrydelsens Fuldbyrdelse at fordre, at Hensigten skal være naaet, i hvilket Tilfælde der practisk ofte slet ikke vilde blive Spørgsmaal om at bringe Straffen i Anvendelse paa Forraderen. Efter Forholdets særegne Besskaffenhed maa der imidlertid her væsentlig skjelnes imellem Hovedmandene, eller Anstifterne af et Oprør eller en forraderisk Overenskomst med en fremmed Magt, og dem, der kun tage en mere eller mindre underordnet Deel i det af

Andre i forraderist Hensigt fremkaldte Oprør. Hvor stor end de Sidstes Forbrydelse er, maa det dog tages i Betragtning, at der ikke blot i dette Tilfælde er den almindelige væsentlige Forskjel imellem Hovedmandenes og de underordnede Deeltageres Strafvarðighed, men den Forstyrrelse af Begreberne, den Ophidselse af Gemytterne, den Oplosning af Samfundsforholdene og den derved aabnede vide Mark for Forsførelser, Intimidationer o. s. v., som et Oprør af nogen Betydning paa den ene Side vil drage med sig og paa den anden Side mere eller mindre har til sin Forudsætning, taler formeentlig ganske særdeles for, paa de blot Forlede og Bildede at anvende en meget mindre og efter Forbrydelsens Bestaanden i og for sig betragtet endog forholdsvis mild Straf. Ogsaa af practiske Grunde turde det være anbefalelsesværdigt, ikke for den store Mængde Deeltagere i et Oprør at bestemme Livsstraf eller en sig dertil nærmende Straf, som Staten, naar Tilfældet virkelig maatte indtræde, dog ikke vel vilde kunne beslutte sig til at bringe i Anvendelse, saaaat Følgen af meget stramme Straffebestemmelser practisk let kunde blive den, at Mange, der havde gjort sig skyldige til Straf for Deeltagelse i Oprøret, kom til at gaa reent frie for Straf. I Overensstemmelse hermed har man i Udkastets § 77 2det Stykke foreslaaet, at de som deeltage i et Oprør — selvfølgelig med Kundskab om sammes landsforraderiske Formaal — skulde anses med Straffarbejde mindst i 3 Aar. Straffens laveste Grad er fastsat med det Hensyn for Die, at den skal være alvorlig, men paa samme Tid har man dog, i Betragtning navnlig af, at ofte en stor Deel meget unge, let bevægelige Mennesker kunne have ladet sig drage med ind i Oprøret, sat Straffen saaledes, at efter Omstændighederne Forbedringshunsarbejde kan idømmes.

I nær Forbindelse med det i § 77 omtalte Landsforraderi staaer det, der omhandles i Udkastets § 78, hvor Noget sætter sig i Forbindelse med en fremmed Regjering for at fremkalde fjendtlige Forholdsregler imod den danske Stat eller dog for at formaae den til at indblande sig i dennes Anliggender eller optræde med Fordringer paa samme. De sidstnævnte Tilfælde, der kunne være af høist forskjellig Natur efter Bestaanden af den tilsigtede Indblanding i Statens Anliggender eller de fremkaldte Fordringer paa Staten, bør formeentlig anses med en ringere Straf end det forstommende Tilfælde, for hvilket Straffen endog ikke vel kan sættes ringere end til Livsstraf, naar Forraderen har hidført en Krig eller bewirket, at de fjendtlige Forholdsregler ere paabegyndte, jfr. og den norske Straffelov Kap. 9 § 2. Medens Straffen i modsat Fald formentlig at burde kunne gaa ned til Straffarbejde i mindst 4 Aar, har man troet at maatte give Straffebestemmelsen for hine i § 78 2det

Stykke omtalte Tilfælde en saadan Bidde, at Straffen paa den ene Side kan gaae op til 10 Aars Strafarbejde men paa den anden Side ned til den laveste Grad af Strafarbejde (6 Maaneders Forbedringshuusarbejde). Under formildende Omstændigheder turde der endog være Anledning til at aabne Udgang til Idømmelsen af Statsfængsel (fra $1\frac{1}{2}$ til 10 Aar), med Hensyn til, at Indblandingen i Statens Anliggender kan være af en forholdsvis mindre Betydning og navnlig være indskrænket til et enkelt Punkt, ligesom det jo endog er tænkeligt, at den Skyldige kan have handlet i den Overbevisning, at det, som han vilde bevirke, var til hans Fædrelands sande Gavn.

Ligesom den i § 77, navnlig i dens 1ste Stykke, fastsatte Straf vil være at nedsatte efter Reglerne om Straf for Forsøg, naar der ikke er blevet bragt noget Oprør istand, eller naar Bedkommende ikke have naaet til at komme i den tilsigtede Forbindelse med en fremmed Magt, saaledes gjælder det naturligtvis saavel med Hensyn til det i § 77 som med Hensyn til det i § 78 omhandlede Forræderi, at det maa afgjøres efter de almindelige Regler i Kapitlerne om Forsøg og om Deeltagighed i Forsbrydelser, naar en forræderisk Virksomhed maa siges at tage sin Begyndelse, og i hvilke Tilfælde Straffskylden for Deeltagerne i den, navnlig i Tilfælde af Tilbagetræden, Angivelse for Dyrigheden o. s. v. bortfalder, eller nedfattes, og man har ikke fundet det nødvendigt her at udtale noget Nærmere derom. Det fremgaaer saaledes navnlig af Bestemmelserne i §§ 50 og 52, at saavel Opfordringen til Oprør eller Forræderi, i Tale som i Skrift, som den blotte Aftale desangaaende er strafbar, selv om den første ikke har haft nogen Virkning og den sidste ikke har ført til noget Skridt til Aftalens Fremme. Ligeledes vil det ifølge de almindelige Regler om, at Forsøg ogsaa omfatter de saakaldte forberedende Handlinger, ikke være tvivlsomt, at den, der vel ikke har henvendt sig til et fremmed Lands Regjering for at bringe en forræderisk Overenskomst istand, men som dog har søgt at forberede et saadant Skridt ved at sætte sig i Forbindelse med formaaende Personer, Folkerepresentationer eller efter Omstændighederne vel endog Foreninger eller Forsamlinger i det fremmede Land, maa ifalde Straf som for Forsøg paa Landsforræderi, om end for et fjernere Forsøg derpaa. Der kan imidlertid vel tænkes Tilfælde, hvor Noget træder i Forbindelse med formaaende Personer, Foreninger eller Forsamlinger i Udlandet i en forræderisk Hensigt, uden at det just tør statueres, at det er Bedkommendes Plan derved at forberede et Oprør eller en egentlig Forbindelse med en fremmed Regjering, idet Tanken nærmest gaaer ud paa at indvirke paa den almindelige Stemning eller

den offentlige Mening, om Hensigten hermed end tillige er den, at den saaledes paavirkede og ophidsede Stemning skal øve et Tryk paa en eller anden fremmed Regjering i Retningen af en Tilskyndelse til at stille sig i et fjendtligt Forhold til den danske Stat eller paa en uberettiget Maade at indblande sig i dennes Anliggender. Forsaavidt et saadant Forhold ganske vist maa ansees som i hoi Grad strafværdigt, men det dog ialtsald, som bemærket, turde være tvivlsomt, om det vilde kunne rammes som et Forsøg paa det i § 77 eller i § 78 omhandlede Forræderi, har man troet, at det vilde være rigtigst at give en udtrykkelig Bestemmelse derom, i Udkastets § 79, idet man dog ved en Tilfoining, i Paragraphens 3die Stykke, saavel for de nysnævnte som for de nedenfor ommeldte Tilfælde, henviser til, at det ikke dermed er Meningen at ville gjøre Forandring i de af de almindelige Bestemmelser om Straffen for Forsøg eller Meddeeltagighed sthydende Regler, forsaavidt de rettelig maatte kunne bringes til Anvendelse og navnlig efter Omstændighederne føre til strengere Resultater end de iøvrigt i § 79 givne Straffebestemmelser. Men fremdeles maa det formeentlig erkjendes at være en Virksomhed af en lignende landsforræderisk Charakter, som den ovenfor berørte, naar Nogen i selve Landet agiterer for at fremkalde en Stemning, hvorved det tilsigtes at lette eller bane Afgang for landsforræderiske Foretagender, hvorved den danske Stat eller nogen Deel deraf bringes under fremmed Herredomme eller nogen Deel af den danske Stat løsriveres fra den danske Krone, eller iøvrigt for uberettiget Indblanding fra fremmede Magters Side. En saadan Agitation kan forekomme paa forskjellig Maade, t. Ex. ved offentlig i Tale eller Skrift at udbrede den Fære, at en eller anden Deel af den danske Stat i en nær Fremtid bør tilfalde en anden Person end den lovlige Thronfølger, og i Forbindelse dermed, directe eller indirecte, at opfordre til at sætte sin Vid til fremmede Magters Understøttelse, eller ved i offentlige Forsamlinger at opstille Resolutioner, hvori Duffer eller Forhaabninger i statsopløsende Retning udtales o. s. v. At en saadan, Statens Ro og Sikkerhed undergravende, Virksomhed er ligesaa farlig og fordærvelig som i sig selv strafværdig, kan ikke betvivles, og forsaavidt det ikke tør benægtes, at den vel kan forekomme — om der end ikke just i Kongeriget har viist sig nogen Tendents dertil —, turde det vistnok være i sin Orden at give en Straffebestemmelse for deslige Tilfælde i Straffeloven. Dertil sigter da nærmest det andet Stykke i § 79, ved hvis Affattelse man iøvrigt skal bemærke, at det følger af det omhandlede Forholds Natur, at en vis Almindelighed i Udtrykkene ikke vel kan undgaaes, naar Bestemmelsens Hensigt tilfulde skal opnaaes; nogen Fare

heraf synes der imidlertid ikke at være Tvivl til at befrygte, naar det fastholdes som en Forudsætning, at den paagjældende Virksomhed skal kunne stemples som sigtende til at lette eller give Anledning til fjendtlige Foretagender eller anden uberettiget Indblanding fra fremmede Magters Side, i hvilket Tilfælde Handlingens strafbare Charakter formeentlig ikke af Noget vil blive benægtet. Derhos er der givet Straffebestemmelsen en saadan Bidde, nemlig fra 6 Aars Strafarbejde som Maximum ned til simpelt Fængsel i 3 Maanedes under særdeles formildende Omstændigheder, at der er fuld Leilighed til at tage tilbørligt Hensyn til Handlingens større eller mindre Strafbarhed, og navnlig til at anvende en lempelig Straf i de Tilfælde, hvor den Skyldiges Virksomhed dels i sig selv er mindre farlig paa Grund af de tilstedevarende factiske Forhold og dels subjectivt mindre strafværdig paa Grund af den mindre Grad af selbevidst forræderisk Hensigt.

Udkastets §§ 80 og 81 handle om det Landsforræderi, der bestaaer i, efterat en Krig er udbrudt, at yde Tjenden Bistand imod Fædrelandet. Medens man i § 81 har gjort det Forhold til Gjenstand for særlig Omtale, at en dansk Undersaat bærer Vaaben imod Stoten eller dennes Forbundsfæller, omfatter § 80 al anden Landets Tjende med Raad eller Daad ydet Bistand. Det synes ikke at kunne bestrides, at naar et saadant forræderisk Forhold er af større Betydning, naar det øves i stort Omfang eller til stor Ulykke for Landet, bør den Skyldige derfor bøde med Livet; men ligesaa vist er det, at Omstændighederne kunne stille sig saaledes, at Forbrydelsen kvalificerer sig til en meget mildere Straf, idet den ydede Bistand dels ikke var af videre Betydning, navnlig ikke af anden Betsfæhthed end at Tjenden uden Banfærlighed vilde kunne have undværet den eller forskaffet sig den paa anden Maade, og dels ikke saameget fremgaaet af et forræderisk Sindelag som begrundet i Mangel paa varm og opoffrende Fædrelandskjærlighed, i egoistisk Frygtsomhed osv. I en almindelig Regel at drage en skarp Grænse imellem de mere kvalificerede Tilfælde af det omhandlede Fædrelandsforræderi og den mindre strafværdige Bistandsydelse til Tjenden er imidlertid vistnok forbundet med uovervindelige Banfærligheder, og man har derfor anseet det for rigtigst, væsentlig i Overensstemmelse med den norske Straffelov (Kap. 9 §§ 4—6), at udhæve de betydeligste og strafværdigste Tilfælde af en forræderisk Bistandsydelse til Tjenden og derfor foreskrive Livsstraf, dog med Afgang til under formildende Omstændigheder istedet derfor at anvende Tugthuusarbejde paa Livstid eller i en længere Arrække, samt dertil at knytte en almindelig Udtalelse om, at enhver anden, i Reglen mindre betydende, Un-

derstøttelse af Fjenden med Raad og Daad skal ansees med Strafsarbejde, hvis laveste Grad dog formeentlig ikke bør være under nogle Aars Arbejde (3 Aar), medens det efter Omstændighederne maa kunne naae op til livsvarigt Strafsarbejde. Ganske vist faaer Paragraphens Straffebestemmelse herefter en meget stor Bidde og et noget svarende Indhold, men dette kan, som bemærket, paa Grund af den store Forskjellighed i de enkelte Tilfælde's Charakter og Bessaffenhed ifølge samtlige konkrete Omstændigheder neppe undgaaes, og man vilde ved bestemtere at afspøle de forskjellige Tilfælde i Henseende til den for dem bestemte Straf, navnlig ved for nogle Tilfælde ubetinget at foreskrive Livsstraf og ubetinget at udelukke den for andre, let udsætte sig for, enten at faae en Straffebestemmelse, hvis Anvendelse i mangt et Tilfælde vilde medføre en ubillig Haardhed, eller at svække Straffelovens Betydning derved, at selv meget grove Forræderier ikke vilde kunne rammes af den høieste Straf, om Omstændighederne end vare nok saa graverende for den Skyldige. Det i § 81 omtalte Forræderi, at bære Vaaben imod Fædrelandet eller dets Forbundsfaller, turde i og for sig uden Tvivl rettest sættes i Klasse med den i § 80 2det Stykke omhandlede mindre virksomme og betydende Bistandsydelse, og naar hensees til, at Omstændighederne kunne indeholde ikke lidet til Undskyldning for den Paagjældendes Færd, t. Ex. hvor han for lang Tid siden, medens der endnu var Fred, var troadt i den fremmede Stats Tjeneste, og naar han ikke kjæmper imod den danske Stat men imod dennes Forbundsfaller, har man endog troet, at der, idet den almindelige Straffebestemmelse i § 81 iøvrigt fastsættes i Lighed med Straffen i § 80 2det Stykke, vel kunde være Anledning til at aabne Afgang til under formildende Omstændigheder at idomme Statsfængsel i tilsvarende Tid (fra 3 Aar indtil paa Livstid). Paa den anden Side har man imidlertid meent, at den i § 81 omhandlede Forbrydelse kan fremtræde under saa graverende Omstændigheder, navnlig hvor den Skyldige har staaet i dansk Krigstjeneste, og hvor hans Overgang til Fjenden ifølge den Stilling, han har indtaget, lettelig kan udøve en høist skadelig Indflydelse paa Andres Forhold, at det turde være betænkeligt ganske at udelukke Anvendeligheden af Livsstraf, der ikke blot i den nugjældende danske Strafferet, see D. L. § 6—4—6 jfr. Patent 21 Mai 1726, men ogsaa i nyere Straffelove, t. Ex. den norske Kap. 9 § 3, ubetinget er foreskrevet som Straf for at bære Vaaben imod Fædrelandet. Man har derfor i § 81 tilføiet, at den Skyldige under særdeles skjarpværende Omstændigheder bliver at straffe paa Livet. Paragraphen forudsætter iøvrigt, at den danske fødte Mand, der skal kunne straffes efter samme, ikke ganske er udtraadt af det

undersaatlige Forhold til Danmark. Foraaavidt det undersaatlige Forhold ikke formelt er hævet, vil det formeentlig være tvivlsomt, om det nogen-
 finde med Sikkerhed tør siges, at han i den omhandlede Henseende factist
 maa betragtes som udtraadt af dette Forhold; men netop med Hensyn
 hertil, og da Forbrydelsen uægtelig bliver af høist forskjellig Besskaffenhed,
 eftersom den Paagjældende i længere eller kortere Tid mere eller mindre
 inderligt har levet sig ind i den fremmede Stat og factist er traadt ud
 af Forbindelsen med Fædrelandet, synes det at være rigtigt, som ovenfor
 antydet, at give Straffebestemmelsen den større Bidde. At fremdeles kun
 den kan straffes, der „unødt og utvungen“ tager eller forbliver i fjendtlig
 Tjeneste, er en Selvfølge; men det er formeentlig unødvendigt udtryffeligt
 at udtale dette, saavist som det er, at det i hvert enkelt Tilfælde maa
 nærmere afgjøres af Domstolene (Nævningerne) efter de konkrete Omstan-
 digheder, om der virkelig har været en Tvang tilstede, som kan retfærdig-
 gøre den Paagjældende. Det turde maaskee endelig være hensigtsmæssigt
 at gøre opmærksom paa, at ifølge de brugte Ord „bærer Vaaben imod
 Staten eller dennes Forbundsæller“ kan Straffebestemmelsen i § 81
 hverken komme til Anvendelse imod den, der kun som Engevoget, Offi-
 ceersoppasser eller deslige tjener i den fjendtlige Hær, eller paa den, der
 vel tjener som egentlig Kombattant i denne, men ikke imod den danske
 Stat eller dens Forbundsæller, men t. Ex. i et fjernt Land, maaskee
 netop ifølge en udtryffeligt Betingelse fra hans Side om, at der ikke maa
 affordres ham Tjeneste i den fjendtlige Hær imod hans Fædreland. I
 sidste Tilfælde kan han formeentlig efter Omstændighederne slet ikke straffes;
 i det først berørte Tilfælde maatte Straffen i hvert Fald bestemmes efter
 § 80 2det Stykke.

I Forbindelse med §§ 80 og 81 har Kommissionen anseet det
 rettest i Udkastets §§ 82 og 83 at omhandle ulovlig Hverving og
 Forledelse af det tjenstgjørende Mandskab i Hæren eller paa Flaaden til
 Rømning, eftersom disse Forbrydelser, som sigtende til at svække Fædre-
 landets Forsvarskraft, synes at maatte betragtes som henhørende under
 Indbegrebet af de Forbrydelser, der ere rettede imod Statens Sikkerhed
 og Selvstændighed. Hvad angaaer den ulovlige Hverving — hvilken
 man, i Overensstemmelse med Fd. 9 Juni 1819 og flere fremmede Love
 har anseet det for hensigtsmæssigt udtryffeligt at erklære for fuldbyrdet,
 saasnart Nogen er antagen til fremmed Krigstjeneste, uden Hensyn til om
 der t. Ex. er givet Haandpenge eller ikke —, turde der vistnok være god
 Joie til at bifulde den i Fd. 9 Juni 1819 opstillede Forskjel imellem,
 om Hvervingen skeer paa en Tid, da Landet er indviklet i Krig, eller

paa en Tid, da dette ikke er Tilfældet; men de i den nævnte Forordning foreffrevne særdeles stränge Straffe, henholdsvis Strafarbejde fra 8 Aar indtil paa Livstid og Strafarbejde (eller Fæstningsarrest i strængeste Grad) fra 3 (eller efter Omstændighederne 2) indtil 8 Aar, bør uden Tvivl betydelig nedsættes, i hvilken Henseende det navnlig, hvad ulovlig Hverving i Krigstid angaaer, jo vel maa erindres, at det naturligvis — som i § 82 udtrykkelig fremhævet — er en Forudsætning, at Hvervingen ikke skeer til fjendtlig Krigstjeneste, i hvilket Tilfælde Forholdet gaaer ind under § 80 1ste Stykke. Man har i Henseende til Bestemmelsen af Straffen for det omhandlede Forhold (henholdsvis Strafarbejde indtil 6 Aar og Fængsel, ikke under 2 Maanedes simpelt Fængsel, eller Fæbedringshuusarbejde indtil 2 Aar) i det Væsentlige sluttet sig til den tidligere Kommission, med hvilken man derimod ikke har været enig, forsaavidt efter sammes foreløbige Udkast Strafs Anvendelse, i Modsætning til Bestemmelsen i den nugældende Forordning 9 Juni 1819 § 2, skulde være indskrænket til det Tilfælde at det var dansk Undersaatter der hvervedes. Som det udtales i Udkastets § 82, hører det til Begrebet om ulovlig Hverving, at den foretages uden Kongens Tilladelse, men ligesom det herefter neppe kan bestrides, at den uberettigede Hverving maa ansees som utilbørlig og usømmelig ligeoverfor Statsregjeringen, saaledes er det i og for sig ganske naturligt, at en Stat overhovedet ikke tillader nogen som helst Hverving til fremmed Krigstjeneste indenfor sine Grænser men forbeholder sig selv for mødende Tilfælde at kunne disponere over alt i Landet værende Mandskab, og en Indskrænkning, som den ovenfor antydede, turde derhos have saameget Mere imod sig, som den hele Bestemmelse derefter vilde være udsat for faare let at kunne eluderes, ikke at tale om, at det i mange Tilfælde vilde kunne være meget omtvisteligt, om en Hvervet skulde siges at være dansk Undersaat eller ikke. Det er fremdeles vistnok begrundet, ikke at fastsætte nogen Straf for den, der udenfor Krigstid her i Landet lader sig hverve af en dertil Uberettiget, og der turde neppe være Foie til at opstille en anden Regel for den herværende Udlændings Vedkommende, som her lader sig hverve paa en Tid, da Landet er indviklet i Krig. Derimod har Kommissionen maattet holde for, at det maa ansees for en skammelig og strafværdig Handling, naar en dansk Mand lader sig hverve til fremmed Krigstjeneste paa en Tid, da Fædrelandet er i Krig og derfor selv kan have Brug for og Trang til enhver af sine Sønners Arm; Straffen har man dog, med Hensyn til at Forholdet kan have en høist forskjellig Charakter efter som Fædrelandet er stædt i større eller mindre Fare osv., meent at burde sætte til

„Fængsel eller efter Omstændighederne Forbedringshuusarbeide indtil 1 Aar“ (Udkastets § 82, 2det Stykke). — Da det formeentlig er en farligere og mere strafværdig Handling at forlede det tjenstgjørende Mandskab i Hæren eller Flaaden til at rømme — navnlig, hvor det ikke er en enkelt men maaffee flere og mange Soldater, der saaledes forføres —, end at hverve Personer, der ikke høre til Hæren eller Flaaden, eftersom den første Forbrydelse mere directe end den sidstnævnte svækker Landets Forsvarsmidler, ogsaa paa Grund af det givne demoraliserende Exempel, har man troet at burde sætte Straffen i § 83 noget høiere end i § 82, navnlig hvad dens Maximum angaaer. Om Straffen for det Mandskab, der rømmer, bliver der, ifølge Bemærkningerne til Udkastets 1ste Kapitel angaaende den nye Straffelovs Omraade, selvfølgelig ikke her Spørgsmaal; Bestemmelserne herom ville høre hjemme i den militære Straffelov.

Noget beslægtet med det i § 82 berørte, under visse Forudsætninger strafbare Forhold, at lade sig hverve til fremmed Krigstjeneste, er den Forbrydelse forsætlig at unddrage sig for Opfyldelsen af sin Børnepligt. Loven af 2 Marts 1861 giver nu vel i § 18 særegne Regler for det Tilfælde, at Noget gjentagende udebliver fra den eller de Sæssioner, hvor det var hans Pligt at fremstille sig, og bestemmer navnlig, hvorledes den, der udebliver fra den 3die Sæssion og som derfor „skal ansees som den, der forsætlig søger at unddrage sig Børnepligtens Opfyldelse“, skal straffes. Men ligesom det dog turde være tvivlsomt, om Loven derved har tænkt at ville opstille en almindelig Straf for enhver vitterlig forsætlig Unddragelse fra Børnepligtens Opfyldelse, saaledes kan det navnlig neppe antages, at Bestemmelsen i Fd. 20 Juni 1788 § 18, der foreskriver en Straf af 6 Aars Fæstningsarbeide for den, som „af Feighed eller med Forsæt“ lemlæster sig selv for at undgaae Krigstjenesten, skulde være hævet ved Lov 2 Marts 1861 § 18, saaledes at Straffen for det nysnævnte Forhold nu skulde være forandret til den der, for det Tilfælde at den senere antrufne Børnepligtige befindes utjenstdygtig, foreskrevne Straf af simpelt Fængsel indtil 6 Maaneder. Da det imidlertid er sikkert, at Bestemmelsen i Fd. 20 Juni 1788, med dens urimelig haarde og aldeles loobestemte Straf, hverken staaer i Harmoni med de ommeldte Bestemmelser i L. 2 Marts 1861, eller med den nyere Tids mere humane Ansættelser, saalidt som med de mildere Grundsætninger i den forventede nye Straffelov, synes der at være god Foie til at afløse hiin Bestemmelse, og man har derfor i Udkastets § 84 foreslaaet, at der for det omhandlede Forhold skulde sættes en Straf lig den i § 82 2det Stykke bestemte, nemlig Fængsel eller efter Omstændighederne Forbedringshuusarbeide indtil

1 Aar, hvorved bemærkes, at man har forudsat, at der væsentlig kun vilde blive Spørgsmaal om Anvendelsen af den strengere Straf i Tilfælde af, at Fædrelandet var indviklet i Krig, i hvilket Tilfælde Forholdet da ogsaa bliver mere ligt med det i § 82 2det Stykke omhandlede.

I den sidste § i det 10de Kapitel, Udkastets § 85, omtales endelig det Forraderi, der, uden at det tilsigtes at undergive den danske Stat eller nogen Deel af samme fremmed Herredomme eller at fremkalde Krig, viser sig i at arbejde imod Fædrelandets Interesse under Forhandling med fremmede Magter, eller i, udenfor Krigstilfælde, med ond Hensigt at robe hemmelige Beslutninger, meddele vigtige Dokumenter eller deslige, hvorved Statens Sikkerhed eller Rettigheder ligeoverfor fremmede Magter kunde blive udsat for Fare. Der bør formeentlig i denne Henseende skjælnes imellem den, hvem et særligt Hverv er betroet eller som ifølge sin Embedsstilling har at forhandle med de fremmede Magter eller Afgang til at kjende de ommeldte Beslutninger, Dokumenter o.s.v., og den, der kun paa anden Maade har faaet Kundskab om dem, og forsaavidt er mindre straffskyldig end hiin, som han ikke tillige forsynder sig imod sin Embedspligt eller den ham særligt viste Tillid. Forrigt skal man med Hensyn til denne §, ved hvis Ufsattelse man nærmest har havt den norske Straffelovs Kap. 9 §§ 8—11 for Øie, kun bemærke, at man ved Valget af de i Sæns sidste Stykke brugte Udtryk „uagtet han ikke kunde være uvidende om, at Sagen burde holdes hemmelig“, paa den ene Side har tilsigtet at forebygge den Misforstaaelse, hvortil de tilsvarende Udtryk i den norske Straffelovs Kap. 9 § 10: „uagtet det var ham vitterligt o. s. v.“, mulig kunde give Anledning, nemlig at det skulde være en Betingelse, at den Paagjældende havde erholdt positiv Tilfjendegivelse om, at Sagen skulde holdes hemmelig, og paa den anden Side har søgt at betegne, at Straffebestemmelsen dog heller ikke kan komme til Anvendelse paa Grund af culpa eller fordi den Paagjældende burde have indseet, at Sagen skulde holdes hemmelig.

Til 11te Kapitel.

(Forbrydelser mod Statsforfatningen).

Den bestaaende Statsforfatning kan krænkes paa en dobbelt Maade, enten derved at den i det Hele, eller for væsentlige Dele af den, omstyrtes

eller forandres paa ulovlig Maade, eller derved at den frie Udvikling af Forfatningen hindres eller de forfatningsmæssige Myndigheder fræktes og lammes i deres Virksomhed. Statsomvæltningen vil — bortset fra de Tilfælde, hvor den staaer i Forbindelse med en Majestætsforbrydelse eller et Landsforræderi — væsentlig kunne skee paa 2 Maader, ad Oprørets eller de aabenbare Voldshandlingers Veie og ved en til Forfatningens ulovlige Ophævelse eller Forandring sigtende Regjeringsvirksomhed, hovedsagen den nu bestaaer i en enkelt eller enkelte Handlinger (Statscoup) eller i en successiv og planmæssig Undergraven af Forfatningen, — muligvis ogsaa ved en ulovlig Indvirkning, uden Vold, paa Lovgivningsmagten. Den første Art omhandles i Udkastets § 86, den anden i sammes § 87. Ved § 86, hvis Affattelse væsentlig er skeet i Eighed med Udkastets § 77, har man anset det rigtigt at skjelne imellem Hovedmændene, eller dem, der opvække Oprøret eller som, hvor intet saadant ret egentlig kan siges at være tilstede (herunder da ogsaa indbefattet det Tilfælde, hvor Volden udgaaer fra Befalingshavende, der misbruge deres Myndighed), dog have fremkaldt eller ledet de Voldsgjæringer, der tilsigte at bevirke Forfatningens voldelige Omstyrkelse, — og dem, der kun deeltage i Oprøret eller Volden paa en mere underordnet Maade. For disse Sidste har man, af de med Hensyn til § 77 ovenfor fremstillede Hensyn, foreslaaet en betydelig ringere Straf, medens man har meent, at Hovedmændene burde straffes paa Livet. Selvfølgelig er det for Anvendelsen af denne Straf efter Sæns Affattelse en Forudsætning, at Oprøret er udbrudt eller Voldsgjæringerne begyndte; i modsat Fald vil kun en ringere Straf, efter Reglerne om Straffen for Forsøg, kunne idømmes, ligesom man ogsaa med Hensyn til Spørgsmaalet om Straffen for den, der opfordrer til Forfatningsbrud m. v. kan henvise til de ovenfor med Hensyn til § 77 fremsatte Bemærkninger. Forørigt har man anset det for rettest udtrykkelig at nævne den bestaaende Thronfølgeorden som en væsentlig Deel af den bestaaende Ordning af de indre statsretlige Forhold, hvorimod det formeentlig er unødvendigt at udtale, at en Omstyrkelse af Statsforfatningen kan skee saavel ved en ulovlig Forandring af den flere Landsdele omfattende Forfatning, saavel som af den forfatningsmæssige Forhold imellem dettes enkelte Dele, som ved en ulovlig Forandring af de enkelte Landsdeles særlige Forfatninger, da hiin og hiint aabenbart lige saavel som disse hører med til Statsforfatningen. Med Hensyn til Udkastets § 87, der handler om Forsøg paa at bevirke en Forandring i Statsforfatningen eller Thronfølgeordenen paa anden ulovlig Maade end ved Vold, turde der være Anledning til at gjøre opmærksom paa, at da det her ikke vel lader sig gjøre ved almindelige Regler at skjelne imellem

Hovedmænd og underordnede Meddeeltige, ligesaa lidt som mellem nærmere eller fjernere Attentater paa Forbrydelsen, er det formeentlig nødvendigt at give Straffebestemmelsen, der omfatter enhver Virksomhed, der sigter til paa en eller anden Maade at bevirke eller fremme en ulovlig Forandring i Statsforfatningen, en meget stor Bidde. Foraaavdt der skulde findes noget Betænkeligt herved, navnlig med Hensyn til at der ikke foreskrives en bestemt og alvorlig Minimumsgrænse for Straffen for Ministre, der maatte misbruge deres Stilling til Attentater paa Forfatningen, kan hertil erindres, at Sagen navnlig i saadant Fald vil høre ind under Domstoles Omraade, nemlig Rigsretternes, der tillige have en politisk Charakter og navnlig for en væsentlig Deel bestaae af Medlemmer, valgte af Folkerepræsentationen, eller endog af en Afdeling af denne.

Som bemærket behøve Forbrydelser imod Statsforfatningen ikke altid at gaae ud paa en Omstyrkelse af denne i dens Heelhed eller for væsentlige Dele. I Udkastets § 88 omhandles saaledes det Tilfælde, at Nogen, uden just at tilsigte Kuldkastelsen af de forfatningsmæssige Institutioner, til en given Tid søger at forhindre nogen af de lovgivende Forsamlings Sammentræden — hvilken Forbrydelse har en anden Charakter end den i Udkastets § 108 omhandlede, at Nogen antaster Valgfriheden ved ulovlig at indvirke paa de enkelte Valg eller enkelte Vælgere. Straffen for hine Forbrydelser bør formeentlig være ringere end den i § 87 bestemte, og man har derfor foreslaaet den begrænset ved et Maximum af 8 Aars Strafsarbejde eller Statsfængsel, medens man paa den anden Side, af lignende Grunde som de med Hensyn til sidstnævnte Paragraph anførte, har meent at maatte aabne Udgang til at gaae ned til et Minimum af disse Straffearters laveste Grad (6 Maanedere). Udkastets § 89 omhandler endelig Angreb paa de forfatningsmæssige Myndigheders Sikkerhed eller Frihed, — en Paragraph, ved hvis Affattelse megen Tvivl har gjort sig gjældende hos Kommissionen. At der i Straffeloven ikke bør sættes en Bestemmelse i den Retning synes ikke at kunne bestrides, men Grundlovens § 47, hvori det hedder, at „hvo der antaster Rigsdagens Sikkerhed og Frihed, hvo der udsteder eller adlyder nogen dertil sigtende Befaling, gjør sig skyldig i Høiforræderi“ foraarsager herved ikke liden Vanskelighed. Det kan nemlig formeentlig ikke benægtes, at denne Grundlovsbestemmelse, — som det ogsaa blev bemærket under Forhandlingerne desangaaende paa den grundlovgivende Rigsforsamling, — bortseet fra hvad der maatte kunne indvendes imod Realiteten af dens Indhold, ikke er klar, navnlig foraaavdt den henviser til det i den danske Strafferet ialtfald ikke positivt bekjendte Begreb „Høiforræderi“. Paa

den ene Side turde der derfor være Opfordring til at stille Sagen noget klarere i den nye Straffelov, paa den anden Side er det imidlertid misligt deri at statuere Noget, hvorom der kunde reises Tvivl, om det ikke maatte ansees at indeholde en Forandring i Grundloven, da Saadant selvfølgelig ingen Betydning vilde have, medmindre Bestemmelsen derom vedtoges paa den for Grundlovsforandringer i Grundlovens § 100 foreskrevne besværlige og langsomme Maade; det har endog sine Betænkkeligheder at udtale Noget, der skulde ansees som en nærmere Forklaring eller Fortolkning af Grundlovens § 47, forsaavidt Domstolene, hvis de maatte finde Fortolkningen urigtig, ikke heller vilde kunne lade det saaledes i Straffeloven Udtalte gjælde imod oftnævnte Grundlovbestemmelses rette Forstaaelse efter deres Formening. Ved Overveielser af disse forskjellige Betragtninger er man kommen til det Resultat, at det er rigtigst, i det Hele — kun med den ubetydelige Rettelse af det formeentlig ukorrekte Bindeord „og“ imellem „Sikkerhed“ og „Frihed“ til „eller“ — i Udkastets § 89 at overføre de i Grundloven til Betegnelsen af den omhandlede Forbrydelse brugte Udtryk, altsaa at lade Forbrydelsens Begreb være aldeles urørt, og indskrænke sig til blot at sætte en bestemt Straf istedetfor den i Grundlovens § 47 gjorte Henviisning til, at Forbrydelsen skal ansees som Høiforræderi. Vel kan det nemlig omtvistes, hvad derved egentlig skal forstaaes, om det nemlig blot er Meningen at betegne, at den omtalte Forbrydelse skal ansees som en grov Statsforbrydelse, eller om derved henvises til det af fremmede, navnlig tydske, Criminalister opstillede Begreb om Høiforræderi — idet den danske Strafferet, som oftere bemærket, ikke kjender det —, eller om Hensigten her skal ansees at have været den (saaledes som det bl. A. er bleven piktret) at henvise til den bestemte specielle Straf, som efter den paa Grundlovens Tid gjældende Straffelovgivning maatte siges at være foreskrevet for de groveste Arter af Statsforbrydelser, navnlig de i D. L. § 6—4—1 til 3die Artikel omhandlede, altsaa at bestemme, at hver den, der antastede Rigsdagens Sikkerhed og Frihed eller udstedte eller adlød nogen dertil sigtende Befaling, skulde have forbrudt Vre, Liv og Guds m. m., ikkun med de af den senere Lovgivning følgende Modifikationer. Men Kommissionen har været enig om, at denne sidste Mening kan Grundlovens § 47 umulig antages at have, fordi den vilde være aldeles urimelig, saavist som hiin Strafs Anvendelse i mange, ja i de allersleste, af de under Bestemmelsen hørende Tilfælde vilde være umenneskelig; og da det fremdeles formeentlig tør forudsættes, at Grundloven heller ikke har villet hentyde til tydske Criminalisters uklare Begreb om Høiforræderi, har man saaledes ikke taget i Betænkning

at opstille den Paastand, og ved Affattelsen af Udkastets § 89 at gaae ud fra, at Grundlovens § 47 kun har villet betegne, at Angreb paa Rigsdagens Sikkerhed og Frihed skulde betragtes som en meget grov Statsforbrydelse og folgelig straffes efter de for saadanne gjældende eller i Fremtiden nærmere fastsatte Straffebestemmelser. Netop under denne Forudsætning, at man ikke i Grundloven vilde binde sig til de i en forældet Straffelovgivning fastsatte, urimelig haarde, Straffe, og dog heller ikke vilde foregribe Bestemmelserne i en kommende ny Straffelov, bliver det forklarligt, at man valgte at betegne Forbrydelsens Strafbarhed ved Henviisningen til et Begreb. Idet man saaledes i Udkastets § 89 skulde foreslaae en bestemt Straf, har man troet ikke at burde sætte den anderledes, end skeet er, nemlig den samme, som i § 87 er foreslaaet for Attentat paa Statsforfatningen i Almindelighed, Strafarbeide eller Statsfængsel. Indvendinger med Hensyn til denne Straffebestemmelses Bidde kunne her ikke med Foie gjøres gjældende, da det er umuligt at skjelne imellem de forskjellige Arter og Grader af det under Paragraphen henhørende forbruderiſke Forhold uden at komme ind paa en Grundlovsforandring, og da det formeentlig ikke trænger til nogen videre Udviſning, at der imellem disse forskjellige Arter og Grader kan være en overordentlig stor Forskjel i Henseende til Strafværdigheden. Medens den største Straf, livsvarigt Strafarbeide, maaskee efter Omstændighederne kan være en passende Straf for den, der staaer i Spidsen for en vidt forgrenet Sammenførgelse, hvorefter Rigsdagen ved Bold og Magt sprænges fra hinanden, synes det aabenbart, at den menige Soldat eller den underordnede Betjent, der kun adlyder sin Foresattes Ordre, hvis rette Betydning han maaskee ikke tilfulde fatter, ved at spærre en Ind- eller Udgang til Rigsdagens Lokale eller deslige, efter Omstændighederne maaskee kan blive haardt nok straffet med $\frac{1}{2}$ Aars Forbedringshuusarbeide. — At de lovgivende Forsamlinger maae stilles ved Siden af hinanden med Hensyn til den dem tilkommende Sikkerhed, kan naturligviis ikke betvivles, men Kommissionen har fremdeles meent, at det Samme bør statuere med Hensyn til Statsraadet som Ithandehaver af den øverste eksekutive Magt, samt med Hensyn til Rigsretten og Høiesteret som hver i sin Sphære Ithandehavere af den høieste dømmende Myndighed. En saadan Sammenstilling af disse høitstillede Korporationer med de lovgivende Forsamlinger turde formeentlig være stemmende med Aanden i Grundlovens § 2, og hensigtsmæssig forsaavidt den kan tjene til for den almindelige Beviſthed at fremhæve, at de øverste udøvende og dømmende Myndigheder ere sideordnede med Lovgivningsmagten, enhver indenfor sit Omraade.

Den norske Straffelov følger da ogsaa i sit Kap. 9 § 24 ganske denne Regel. Iøvrigt forstaaer det sig af sig selv, at den omhandlede Bestemmelse kun angaaer Angreb paa Folkerepresentationerne, Høiesteret osv. i deres Virksomhed som saadanne, og ikke sigter til at yde de enkelte Medlemmer af Folkerepresentationerne, Statsraadet eller de høieste Retter nogen særdeles eller kvalificeret personlig Beskyttelse (udenfor hvad der følger af Udkastets senere § 94), hvorved imidlertid paa den anden Side ikke er benægtet, at de nævnte Myndigheder som saadanne kunne antastes ved Angreb, der directe eller nærmest ere rettede imod enkelte Medlemmer af samme; om dette er Tilfældet, maa naturligviis beroe paa de særlige tilstedeværende Omstændigheder.

Til 12te Kapitel.

(Forbrydelser mod fremmede venstabelige Magter.)

Opretholdelsen af det for Samfærdselen og en friere Samvirken i aandelig saavel som materiel Interesse saa vigtige venstabelige Forhold imellem den danske Stat og andre Lande gjør det formeentlig nødvendigt at tage visse Hensyn til disses Regjeringer, og en forøget Opfordring hertil indeholdes i de Regler, som almindelig iagttages med Hensyn til Spørgsmaalet om Udleveringen af Personer, der i Udlandet have gjort sig skyldige i politiske Forbrydelser. Det vilde nemlig uden Tvivl stundom kunne udsætte Staten for betydelig Ulempe, for diplomatisk Forviklinger og muligt endog for Krig eller andre fjendtlige Forholdsregler, naar Staten vilde nægte en fremmed Magt eller dens Regjering Opreisning for Forbrydelser imod dem ved Gjerningsmandens Afstraffelse, paa samme Tid som Staten, ifølge den i den europæiske Folkeret reciperede Grundsætning ikke at udlevere politiske Forbrydere, selv om der iøvrigt imellem de paagjældende Stater maatte være indgaaet Forening om Udleveringen af Forbrydere, vægrede sig ved at udlevere danske Underjaatter, som i Udlandet, eller saadanne og andre Personer, som her i Landet havde gjort sig skyldige i Angreb paa en fremmed Stat eller sammes Regenter. Netop paa Grund af den berørte almindelige folkeretlige Grundsætning vil der maaffee hyppigere ved politiske end ved andre Forbrydelser, begaaede af danske Underjaatter i Udlandet, kunne blive Spørgsmaal om Anvendelsen af Udkastets § 6 i det første Kapitel (hvorefter Tiltale og Straf her i Landet undtagelsesviis

kan finde Sted for en af en kongerigst Undersaat udenfor Statens Grændser begaaet Forbrydelse), og er det da forsaavidt ogsaa Noget, der maa have særligt for Øie ved Affattelsen af det her omhandlede Kapitel om Forbrydelser mod fremmede venstabelige Magter, at ihvorvel Bestemmelserne først og nærmest angaae Handlinger, der ere forevode her i Landet, vilde de dog ogsaa i paakommende Tilfælde være at bringe til Anvendelse med Hensyn til lignende Handlinger, begaaede i Udlandet af kongerigst Undersaatter.

At det ovenfor antydede almindelige Hensyn til hvad der skyldes fremmede Magter naturligt maa føre til, at et retskrænkende Forhold af en saadan Bessaffenhed, at det vilde egne sig til Strafsansvar, selv hvor det var udøvet imod Private, bør opfattes paa en særegen Maade og ansees med kvalificeret Straf, naar det oves imod regjerende Personer eller deres Repræsentanter, vil formeentlig ikke mode nogen Modsigelse og er derhos anerkjendt ligesaavel i fremmede Straffelove som i den hidtil gjældende danske Strafferet, see navnlig D. L.s 6—4—15, Rd. 4 Octbr. 1833 § 20, Lov 3 Januar 1851 § 7. Mere tvivlsomt kunde det synes at være, om der maatte være Foie til at foreskrive Straf for den, der opvækker Oprør i en fremmed Stat i saadan Hensigt som i §§ 77 og 86 omtalt, idet derimod kan erindres, at det ikke egentlig kan være nogen Opgave for den danske Stat at værne om fremmede Staters Selvstændighed eller politiske Forfatning, og at en Virksomhed som den antydede vel endog stundom fra et særligt dansk Synspunkt kunde betragtes som fortjenstlig eller ialtfald som udsprungen af et patriotisk Sindelag, ligesom det endelig heller ikke er almindeligt at nyere Straffelove indeholde Bestemmelser desangaaende (den preussiske Straffelov gjør i saa Henseende en Undtagelse). Det turde imidlertid efter Kommissionens Formening af de ovenfor paa pegede Hensyn være betænkeligt, af Straffeloven at udelukke enhver Bestemmelse om, og derved gjøre det umuligt at anvende nogen Straf for, en her i Landet, eller udenfor Statens Grændser af her hjemmehørende Undersaatter, udviist Virksomhed, der fremtraadte som i hoi Grad farlig for en fremmed Stats Ro og Sikkerhed. Om det end ikke kan benægtes, at Forholdet til en fremmed Stat stundom kan stille sig saaledes, at det i Virkeligheden just ikke er meget venstabeligt, skjøndt den diplomatisk Forbindelse med samme ikke er afbrudt og Forholdet derfor diplomatisk maa kaldes venstabeligt, er det dog paa den anden Side ligesaa vist, at det ikke gaar an at lade den Enkelte afgjøre det efter sine egne private Ansættelser, om den paagjældende fremmede Stat skal i Sandhed betragtes som en vensteligindet Magt eller ikke, og at det ikke blot i Almindelighed

kunde berede den danske Stat store diplomatiske Forlegenheder, naar enkelte Personer ustraffede skulde kunne saaat sig paa egen Haand operere imod en fremmed Stat, men stundom ogsaa være i høi Grad stødende og stridende imod det muligt til begge Landes største Interesse bestaaende, i Virkeligheden venfskabelige Forhold, om danske Undersaatter uden at paadrage sig noget Strafsansvar paa det Alvorligste og Føleligste skulde kunne krænke den fremmede Stats Ære og Belfærd. Foraaavdt der henvises til fremmede Straffelovgivninger, synes derhos Betydningen heraf væsentlig at maatte svækkes, naar Sagen stilles saaledes, som Kommissionen har foreslaaet det i Udkastets § 92, nemlig saaledes, at den danske Straffemagt ikkun da skulde tage sig af Sagen, naar det er givet eller i Anledning af vedkommende fremmede Regerings Begjæring om Paatale — uden hvilken overhovedet ingen Forfølgning skulde finde Sted, see Udkastets § 93 — nærmere oplyses, at den fremmede Stat i paakommende Tilfælde vil iagttage en lignende Fremgangsmaade ligeoverfor Danmark. For det Tilfælde, at den udviste Virksomhed ikke bestomindre ifølge færegne Forhold virkelig maatte ansees som tilstrækkelig retfærdiggjort eller ialtfald som undskyldelig paa Grund af det patriotiske Sindelag, vil der jo altid være den Udvei aaben at hentye til Venaadningsretten.

Med Hensyn til Affattelsen af Kapitlets enkelte Paragrapher (90—93) skal man bemærke, at man har anseet det rigtigst at følge en Orden, der svarer til Ordenen i de foregaaende Kapitler angaaende Statsforbrydelser mod den danske Stat. Man har derfor først omhandlet Forbrydelser imod fremmede Regenter og deres Repræsentanter ved det danske Hof (§§ 90 og 91), samt derefter, i § 92, Forbrydelser imod fremmede Staters Sikkerhed og Selvstændighed saavel som imod deres Statsforfatning, ligesom det vil sees, at man ved Fremstillingen af personlige Angreb paa eller Fornærmelser imod fremmede Regenter og herved accrediterede Gesandter har sluttet sig væsentlig til Klassificeringen i det 9de Kapitel. Ved Fastfattelsen af Straffene i §§ 90 og 91 er der taget Hensyn deels til Straffebestemmelsen i Lov 3 Januar 1851 § 7, — hvormod Bestemmelsen i Rd. 4 Octbr. 1833 § 20 er forekommet Kommissionen at føre til altfor haarde Resultater — deels til de almindelige, for lignende Angreb paa og Fornærmelser imod private Borgere senere i Udkastet foreskrevne Straffe, idet Opgaven jo maa være den, efter Omstændighederne at forhøje disse. Medens der formeentlig ikke er nogen Trang til skærpede Bestemmelser for Drabs handlinger imod fremmede Gesandter, har man meent, at det ikke kunde undgaaes at aabne Udgang til at anvende Livsstraf for nære og grove Attentater paa fremmede Regenters Liv.

Jøvrigt turde det ikke være nødvendigt nærmere at udtale sig angaaende de i de nævnte Paragrapher saavel som i § 92 foreslaaede Straffe; den i sidstnævnte Paragraph foreskrevne Straf maa selvfølgelig have en stor Bidde, da den omfatter Forbrydelser af meget forskjellig Bessaffenhed, uden at det turde være hensigtsmæssigt at indlade sig paa en Specialisering af de enkelte Tilfælde, den større eller mindre Deelagtighed o. s. v. Bestemmelsen i § 93 om, at Tiltale kun skal finde Sted efter Justitsministeriets Befaling paa vedkommende fremmede Regjerings eller Gesandts Begjæring, finder sin naturlige Begrundelse i de omhandlede Forbrydelser og de særegne personlige Forholds Bessaffenhed, ligesom det formeentlig vil findes i sin Orden, at der dog er gjort en Undtagelse fra den anførte almindelige Regel i det Tilfælde, at det er en Drabs- eller Volds handling, der er udøvet imod en fremmed Regent. At Straffens Anvendelse efter §§ 90 og 91 forudsætter, at Gjærningsmanden har været vidende om den Angrebnes eller Fornærmedes Stilling, forstaaer sig af sig selv, men man har hverken anseet det nødvendigt eller fundet det hensigtsmæssigt udtrykkelig at udtale dette i Straffeloven. Det er endelig tilstrækkelig antydet i de ovenfor anførte Bemærkninger, at man med Udtrykket venstfabelige Magter o. s. v. har sigtet til saadanne, med hvem den danske Stat staaer i den almindelige, ikke afbrudte, diplomatiske Forbindelse.

Til 13de Kapitel.

(Forbrydelser mod den offentlige Myndighed og Orden.)

Den første Gruppe af Bestemmelser i det 13de Kapitel, §§ 94—100, angaaer den directe, om end under forskjellige Former fremtrædende, Opsætsighed imod den offentlige Myndighed, og omhandles da først i §§ 94—98 den simple, af Enkeltmand eller Enkelte, nærmest imod enkelte af Statsstyrelsens eller den executive eller administrative Myndigheds Organer rettede Opsætsighed, i Ord eller i Gjærning, og dernæst i §§ 99—100 den ved en større Mængdes collective Optræden kvalificerede Krænkelse af den offentlige Fred og Orden samt Modstand imod Øvrighedens Virksomhed til Ordrenes Opretholdelse (Opstand og Oplob). Saavist som der begrebsmæssig er en ikke uvæsentlig Forskjel imellem disse 2 Arter af Opsætsighed imod den offentlige Myndighed — hvilket dog ikke udelukker, at Straffen for en Forbrydelse af den første Art efter Omstændighederne

maa kunne stige lige saa høit som Straffen for en Opsætsighed af den sidste Art —, saa lidet hensigtsmæssigt turde det imidlertid være, i Straffeloven at ville forsøge paa skarpt at begrænse Begrebet om den egentlige Opstand eller Oplob, navnlig ved, som Tilfældet er i flere fremmede Love, at nævne et bestemt Antal Personer som det, der skulde konstituere dette Begreb; det maa formeentlig overlades Domstolene (Rævningerne) i det enkelte Tilfælde efter de tilstedeværende Omstændigheder at afgjøre, om Opsætsigheden skal siges at have haft den ene eller den anden Charakter, og man har derfor anseet det for rigtigst, i Overensstemmelse med den norske Straffelov (Kap. 10) og Udkastet til den svenske Straffelov, at gaae den ovenfor antydede Vej, uden at binde Begrænsningen af de enkelte Tilfælde til detaillerede, i Loven bestemt angivne, Kriterier, at begynde med den almindelige eller simple Opsætsighed og derfra at gaae over til den mere kvalificerede.

Hvad angaaer den simple Modstand eller Opsætsighed imod den offentlige Myndighed, er der Grund til at skjelne imellem blotte Forhaanelser eller Fornærmelser mod Embedsmænd eller offentlige Bestillingsmænd under eller i Anledning af Udførelsen af deres Embedsgjerning (Udkastets § 97) og den i Gjerning, Bold eller positiv Modstand imod dem, fremtrædende Opsætsighed (Udkastets §§ 94—96). For den forstnævnte Art af Forbrydelser havest der ikke i den nugældende Straffelovgivning nogen almindelig Straffebestemmelse, og det Samme maa formeentlig tildeels siges at være Tilfældet med Hensyn til den i Gjerning fremtrædende Opsætsighed imod Øvrigheden og andre Grene af den eksekutive eller administrative Myndighed, forsaavidt der ikke øves Bold imod Embedsmanden, hvorimod, som bekjendt, nærmere Regler for dette sidste Tilfælde indeholdes i Fd. 4 Octbr. 1833 §§ 16—18. Forsaavidt der i disse Lovbestemmelser særligt fremhæves visse Klasser af Embedsmænd (Dommere, Øvrigheds personer eller Præster) mod hvilke voldselige Angreb belægges med særegne kvalificerede Straffe, har man troet, at hertil ikke er tilstrækkelig Anledning, idet man formeentlig maa gaae ud fra, at det, der væsentlig karakteriserer de omhandlede Forbrydelser, er den deri liggende Opsætsighed imod den offentlige Myndighed som saadan, i hvilken Henseende de forskjellige Embedsstillinger synes at maatte betragtes fra samme Synspunkt; men paa den anden Side turde der vel være Joie til at skjelne imellem Angreb paa Embedsmænd eller i Klasse med dem staaende Personer, der indtage en mere betydningsfuld Stilling eller virkelig indenfor deres Omraade kunne ansees som Repræsentanter for Regeringsmagten eller Øhændehavere af en vis Deel af den offentlige Myn-

dighed, og Angreb paa underordnede Betjente eller Bestillingsmænd, der væsentlig ere at betragte som Medhjælpere for hine og kun efter nærmere Instrux have at udføre et dem særligt overdraget Hverv eller visse mindre betydningsfulde Forretninger. Til den første Kathgori bør formeentlig ikke blot egentlige Statsembedsmænd men ogsaa kommunale Embedsmænd og Personer, der ifølge Valg af Kommunen have at udføre visse Forretninger af administrativ Natur, henregnes, og det hedder derfor i det sidste Stykke af § 94, at lige med Embedsmænd skulle i den omhandlede Henseende anses Amdtsraadsmedlemmer, Sogneforstandere eller andre lignende valgte Ihændehavere af offentlig Myndighed. Forudsætningen herfor, som udtrykkes ved Tilføielsen af de Ord „under Udøvelsen af denne“ (nemlig offentlige Myndighed), er imidlertid, at de sidstnævnte Personer ifølge deres Stilling have at udføre Forretninger af en administrativ Art, hvorunder de ligeoverfor deres Medborgere maae optræde med en vis eksekutiv Myndighed, og vil da, under denne Forudsætning, Bestemmelsen efter Omstændighederne ogsaa kunne komme til Anvendelse paa Borgerrepræsentanter, hvorimod det ikke er Meningen, at give Kommunerepræsentanter den omhandlede Beskyttelse i deres Egenkab blot som saadanne eller under deres Forhandlinger og Raadslagninger i Kommunalforsamlingerne, (jfr. i denne Henseende nedenfor § 107), ligesaa lidt som man har fundet Anledning til paa en saadan særegen Maade at beskytte Medlemmerne af de lovgivende Forsamlinger. Det er fremdeles en Selvfølge, at Bestemmelserne i de heromhandlede Paragrapher ikke blot maae komme til Anvendelse paa de fast ansatte men ogsaa paa konstituerede Embedsmænd saavelsom paa dem, hvem et Embedshverv midlertidigt er overdraget, men man har ikke anset det for nødvendigt udtrykkelig at udtale dette i Loven. Til den anden Klasse af mere underordnede Betjente eller Bestillingsmænd, Udkafts § 96, maae formeentlig ikke blot de Personer henføres, der have mere vedvarende Functioner, saasom Politibetjente, Sognefogder, Støvningsmand, Toldassistentter og andre lignende Bestillingsmænd (de fast ansatte Retsvidner, Arrestforvarere, Raadsfuetjenere o. s. v.), men ogsaa Saadanne, der ved en enkelt Veilighed af den kompetente Autoritet kaldes til Bistand ved Udførelsen af offentlige Forretninger, t. Ex. de af en Foged-, Skifte- eller Auktionsret tilkaldte Retsvidner, jfr. Rd. 9 Juni 1847 § 13. Man har særligt nævnt Toldassistentterne for derved at antyde, at disse Bestillingsmænd altid skulle henregnes til den heromhandlede Kathgori, uden Hensyn til om de maatte have kongelig Bestalling eller ikke, idet der neppe er nogen Grund til at gjøre Forskjel imellem Toldassistentter med og uden Bestalling, eftersom de dog, hvad deres Forretninger angaaer, ganske maae stilles

i Klasse med hverandre. Imellem de i § 94 og de i § 96 omhandlede Embeds- og Bestillingsmand staae paa en Maade de i § 95 omhandlede militaire Personer, Skildvagter, Patroniller og deslige. Paa den ene Side kunde det synes, at disse Personer ifølge Charakteren af deres Stilling og Functioner nærmest maatte være at sammenligne med de underordnede Bestillingsmand, Politibetjente o. s. v.; paa den anden Side gjør imidlertid den Betragtning sig gjældende, at der vel kan være nogen Grund til at tillægge dem en ved noget strengere Straffebestemmelser mere qualificeret Bemyndelse, forsaavidt Saadant muligt kan bidrage til at forebygge Sammenstød, som lettelig kunde have blodige Følger, saavel som til at afholde de Militaire fra at gribe til deres Vaaben imod Angriberne, i Bevidstheden om, at disse ville blive undergionne en strengere Straf. Kommisjonen har derfor foreslaaet at anvende Straffebestemmelserne i § 94 paa Opsætighed mod Skildvagter m. v., idet man dog tillige, ifølge den først antydede Betragtning, har troet at burde foreslaae, at Straffen efter Omstændighederne skulde kunne nedsættes, endog ikke saa ganske ubetydeligt, under den i § 94 for Vold mod Embedsmænd bestemte Strafs Minimum.

Det er, som allerede antydet, kun for Modstand imod Embedsmænd og deslige Personer i deres Embedsgjerning, for Vold eller Fornærmelser under eller i Anledning af samme, at de i §§ 94—97 givne Straffebestemmelser skulde komme til Anvendelse, og dette er formeentlig tilstrækkelig tydeligt betegnet, navnlig i § 94, hvortil §§ 96 og 97 forsaavidt henviser. Forsaavidt en Embedsmænd skulde tiltage sig en Embedsmyndighed, som han slet ikke har, eller gaae udenfor Grændserne af sin Embedsmyndighed i Almindelighed, bliver der vistnok ikke Tale om nogen Forpligtelse for Borgeren til at adlyde hans Befalinger eller respectere ham som Embedsmænd, men særligt at betegne dette, paa anden Maade end skeet er i Udkastets § 94 ved at accentuere, at Opsætigheden skal være viist imod Embedsmanden under Udøvelsen af hans Embedsgjerning, turde være oversflodigt og let kunne fremkalde Tvivl, saavist som det i det practiske Liv stundom kan være forbundet med Vanskelighed at drage Grændsen mellem en Overskridelse af Embedsmyndigheden, der er begrundet i en urigtig Anvendelse af denne, uden at Embedsmanden dog overskrider de almindelige Grændser for samme eller tiltager sig en Myndighed af en ganske anden Art, end den han har, og en Overskridelse af denne sidstnævnte Betskaffenhed, hvorfor Meget i saa Henseende maa overlades til Domstolenes Afgjørelse. Fastholdes maa det nemlig, at den Omstændighed, at en Øvrighedsbefaling eller en Embedshandling i det

enkelte Tilfælde maatte være i Realiteten urigtig, selvfølgelig ikke kan fristage Borgerne for foreløbig at adlyde den første eller respectere den sidste, hvorefter de maae være henviste til at klage over samme paa rette Maade (jfr. og Grundlovens § 77). Noget Andet er det, at den Omstændighed, at Embedsmanden har handlet i høi Grad urigtigt og ved sin urigtige Adfærd har givet mere eller mindre Anledning til den imod ham viste Opsætsighed, bør tages væsentlig i Betragtning ved Straffens Bestemmelse i det enkelte Tilfælde; der kan endog i Embedsmandens urigtige Adfærd stundom ligge en saa stor Undskyldning for den Paagældende, at en Nedsættelse af den foreskrevne Straf under sammes almindelige laveste Grad kan være billig og retfærdig, forsaavidt Opsætsigheden ikke iøvrigt har nogen graverende Charakter, og Kommissionen har i Erkjendelse heraf foreslaaet en i denne Retning gaaende Bestemmelse i Udkastets § 98.

Straffen for at fornærme eller at lægge en Embedsmand Hindringer iveien for Udførelsen af hans Embedsforretninger, uden at der anvendes Vold eller Trusler om Vold, er i Udkastets § 97 og i § 94 2det Stykke (jfr. § 96) sat til Fængsel (altsaa Fængsel paa Vand og Brød, Fængsel paa sædvanlig Fængelskost eller simpelt Fængsel) eller Bøder, og vil der formeentlig Intet findes at erindre imod disse Straffebestemmelser, der maae antages i det Væsentlige at svare til de i den senere Tid for lignende Forbrydelser af Domstolene idømte Straffe. For at overfalde en Embedsmand med Vold under Udførelsen eller i Anledning af hans Embedsgjerning foreskriver Id. 4 Octbr. §§ 16—18 Strafarbejde indtil 8 Aar, med Tillæg af den efter de almindelige Bestemmelser i Forordningen forskyldte Straf for den udøvede Vold, forsaavidt denne var overlagt eller maatte betragtes som saadan (paa sagesløs Mand) eller iøvrigt var kvalificeret; kun under særdeles formildende Omstændigheder kan Straffen nedsættes til Fængsel paa Vand og Brød, dog ikke under 2 Gange 5 Dage. Disse Straffebestemmelser turde imidlertid egne sig til ikke liden Formildelse, og idet det formeentlig (tildeels af Hensyn til de senere i Udkastet givne nærmere Regler angaaende Strafbarheden af de forskellige Arter af Vold) ikke er nødvendigt i § 94 at opstille forskellige Klasser af Vold eller nærmere at graduere Straffen for den omhandlede voldelige Opsætsighed imod Embedsmyndigheden, ligesom det turde kunne give Anledning til forskellige Fortolkningstviol, om man, som foreslaaet af den tidligere Kommission, vilde skarpt sondre imellem det Tilfælde, „hvor den Skyldige har havt eller brugt Vaaben“, og hvor dette ikke har været Tilfældet, — har man troet, at man passende kunde sætte Straffen

under Tret for at overfalde eller modsætte sig en Embedsmand med Vold eller Trudsler om Vold til Strafarbejde indtil 6 Aar eller under for mildende Omstændigheder Fængsel, dog ikke under 3 Maanedes simpelt Fængsel (eller andet Fængsel i tilsvarende Tid). Under den nævnte laveste Grad bør Straffen formeentlig ikke kunne gaae ned, hvor det er en Embedsmand eller Bestillingsmand af den i § 94 omhandlede Klasse, som er angreben, hvorimod der ifølge § 95 og navnlig efter § 96 er Afgang til Anvendelse af en meget mildere Straf, hvor det er mere underordnede Bestillingsmænd, mod hvem der er øvet Vold. Og paa den anden Side behøver det neppe at udvikles, at Voldsbehandlingen efter den brugte Volds Bessaffenhed, den angrebne Embedsmands Stilling samt Betydningen og Vigtigheden af den Embedsgjerning, der hindres, eller det Dyrighedsbud, der frækkes, kan være af den Natur, at den bør rammes af en særdeles alvorlig Straf. Naar Maximum derfor sættes til 6 Aars Strafarbejde, er det iøvrigt naturligviis ikke Meningen, at Straffen ikke skulde kunne blive endnu strengere, forsaavidt den Skyldige maatte have øvet en saadan Vold (Vemlæstelse), for hvilken der i og for sig i Udkastet (see dets § 201) foreskrives en høiere Straf; det følger af de almindelige Regler om Sammenstød af Forbrydelser i Udkastets § 62, at naar den samme Handling indeholder flere Forbrydelser, eller gaaer ind under flere Straffebestemmelser, kommer den strengeste af disse til Anvendelse, og man har derfor i Reglen heller ikke anset det nødvendigt paa de enkelte Steder i Udkastet at betegne, at Forskriften om en vis Straf ikke udelukker, at Gjerningen efter Omstændighederne kan blive at ansee med høiere Straf, forsaavidt den i det enkelte Tilfælde tillige maatte indeholde en anden og mere strafbar Forbrydelse. Stundom har man imidlertid dog troet, at det kunde være hensigtsmæssigt at henvise til denne Regel, navnlig i Tilfælde, hvor Forbrydelsen, der omhandles, ifølge sin Bessaffenhed let eller ofte kan komme til at falde ind under en anden og strengere Straffebestemmelse, og man har da navnlig i § 94 af den anførte Grund fundet, at det maaskee kunde tjene til at tydeliggjøre Straffebestemmelsens Betydning at optage den i samme indfødte Mellemsetning „forsaavidt Forbrydelsen ikke efter sin Bessaffenhed medfører høiere Straf“.

Den ved en større Mængdes forenede Optræden qualificerede Opsætighed imod den offentlige Myndighed kan i sit Væsen være af høist forskjellig Bessaffenhed, eftersom der blot er Tale om en uden Plan eller egentlig Hensigt sammenstimlet eller ved tilfældige Omstændigheder samlet Hob, der først kommer i Strid med Dyrighedsmagten eller viser Opsætighed imod samme derved, at den ikke efterkommer

Øvrighedens, til Opretholdelse af Ordenen og Forebyggelse af dens Forstyrrelse, sigtende Paalæg om at bortfjerne sig, eller det er den forsamlede Mængdes Hensigt i Forening at tvinge Øvrigheden til at foretage eller undlade en Handling eller i Forening at vise voldsom Modstand imod Udførelsen af en af Øvrigheden truffen Bestemmelse. Det er denne bestemt opsætsige Hensigt, der kvalificerer den i Udkastets § 99 omtalte Forbrydelse, som i Almindelighed vel kan henføres under Benævnelsen Opstand, og forsaavidt har man meent rettest at behandle alle de derhenhørende Tilfælde under Et, uagtet det er ganske vist, at denne Opsætsighed mod Statsmagten eller den offentlige Myndighed igjen kan være af væsentlig forskjellig Charakter, eftersom det er en mere eller mindre tilfældigt tilstedekommet, eller dog i et andet maaskee fuldkommen lovligt Siemed forsamlet, Mængde, som paa et eller andet Punkt, i en eller anden Anledning, paa Stedet forene sig om med Magt at trodse eller sætte Modstand imod Øvrigheden, eller det er en mere eller mindre organiseret Mængde, der ifølge en forud lagt Plan vil, indenfor visse Grændser, skabe en Magt imod den rette Stats- eller Øvrighedsmagt og paa et eller flere, mere eller mindre vigtige, Punkter vil fremtvinge sin Villie istedetfor Lovens eller de rette lovlige Myndigheders Villie. Denne sidste Opsætsighed, Opstanden i egentlig eller snevrere Betydning, kan endogstaa fra en vis Side betragtet nærme sig Begrebet om Oprør, men der bliver dog stedse den grundvæsentlige Forskjel, at Opstanden efter sit Begreb ikke, saaledes som Oprøret, gaaer ud paa en Omstyrtelse eller Forandring af Regjeringsmagten eller Forfatningen. De Tilfælde, hvori den med en bestemt opsætsig Hensigt fremtrædende Forsamling er Resultatet af en forud lagt Plan, og de Tilfælde, hvor, uden en saadan, Hensigten først giver sig tilkjende i Ord eller Handlinger, efterat Mængden er bleven samlet, slaar imidlertid saaledes over i hinanden, at det bliver vanskeligt at skjelne imellem dem ved særlige Bestemmelser for hvert Slags Tilfælde især, og dertil kommer, at af hvor stor Betydning dette Moment, om der er en forud lagt Plan eller ikke, end er, kommer det ved Spørgsmaalet om Opstandens Strafbarhed dog ogsaa væsentlig an paa andre Momenter, der i det enkelte Tilfælde kunne gjøre den ikke forud beregnede Opsætsighed fuldkommen saa strafbar, ja mere strafbar, end den Opsætsighed, der er fremgaaet af en forud lagt Plan. Der maa navnlig sees hen til, hvorvidt den opsætsige Mængde er rykket frem i sin Modstand imod den offentlige Myndighed, og til Modstandens hele Charakter, om der forøves virkelig Vold og da af hvilken Vætskaffenhed o. s. v. Idet man derfor, som bemærket, under Et i § 99 har behandlet alle de Til-

fælde, hvor en samlet Mængde offentlig ved Ord eller Handlinger har tiltjendegivet den Hensigt i Forening at modsatte sig Øvrigheden, og ved Fastsættelsen af Straffebestemmelserne forsaavidt har taget Hensyn til, at der maa være Velighed til at tillægge den Omstændighed, om der handles ifølge en forud lagt Plan eller ikke, den tilbørlige Indskyldelse ved Straffens Udmaalning i det enkelte Tilfælde, har man væsentlig troet at burde lægge Vægt paa, om der er bleven øvet Vold mod Person eller Gods eller ikke, og i sidste Tilfælde igjen paa, om den forsamlede Mængde har viist sig Øvrighedens Befaling om at gaae fra hinanden overhørig, eller den har efterkommet saadan Opfordring eller dog frivillig er gaaet fra hinanden, ligesom man i alle Tilfælde har meent at der var Opfordring til at gjøre en væsentlig Forskjel imellem Hovedmændenes og de øvrige Deeltageres Straf. Man har endog troet, at der burde tilsiges de simple Deeltagere fuld Straffrihed for det Tilfælde, at de, forinden nogen Vold mod Person eller Gods er bleven øvet, paa Øvrighedens Opfordring eller af egen Tilskyndelse bortfjerne sig, hvormod Hovedmændene — hvorunder maae forstaaes saavel Anstifterne af Opstanden, som de, der under dens Udførelse optræde som Ledere eller Anførere — selv i dette Tilfælde formeentlig bør ansees med en alvorlig Straf (Fængsel eller Forbedringshuusarbejde indtil 1 Aar; Udkastets § 99 i Slutningen). Særligt at bestemme en høiere Straf for de Personer, der overbevises om at have udført de enkelte forøvede Voldsgjerninger, turde neppe være fornødent, naar Straffebestemmelserne gives den tilbørlige Bidde (i Udkastets § 99 Strafarbejde indtil 6 Aar for Hovedmændene og fra 3 Maaneders simpelt Fængsel indtil Forbedringshuusarbejde i 2 Aar for de øvrige Deeltagere), idet det jo, som ovenfor berørt, følger af Reglerne om Sammenstød af Forbrydelser, at den Skyldige vil kunne blive idømt en høiere Straf for den af ham begaaede Voldshandling, forsaavidt den ifølge sin Væbskaffenhed i og for sig gaaer ind under en strengere Straffebestemmelse. Det følger fremdeles af Bestemmelserne i Udkastets 5te Kapitel, §§ 52 og 53, at en saadan strengere Straffebestemmelse ogsaa vil komme til Anvendelse paa dem, der maatte have gjort Aftale med Gjerningsmanden om visse Voldsgjerningers Udførelse, om de end ikke selv directe have haft Deel i dem, ligesom endelig Bestemmelserne om Forsøg og om Deeltagighed i Forbrydelser i det Hele kunne føre til at bedømme de i Opstanden deeltagende Personers Straffskyld efter en strengere Maalestok end den, der er givet i § 99 alene efter Hensyn til det virkelige Skete. Af lignende Grunde som de med Hensyn til § 94 anførte har man iøvrigt troet, at det ikke vilde være hensigtsmæssigt at give mere detaillerede

Straffebestemmelser efter Graden af den udøvede Vold, eller efter som Deeltagerne vare bevæbnede eller ikke. — I det man ved Affattelsen af Udkastets § 99 væsentlig har havt den norske Straffelovs Kap. 10 §§ 9—11 for Øie, skal man sluttelig bemærke, at man, ifølge det Hovedsynspunkt, hvorfra den i § 99 omhandlede Forbrydelse formeentlig bør sees, ikke med den nævnte Lovs Kap. 10 § 9 har kunnet finde det rigtigt, derunder at indbefatte den saakaldte offentlige Vold (Sammenrottelse af et større Antal Mennesker for offentlig med forenet Magt egenmægtig at gjøre en formeentlig Ret gjældende eller at tage Hævn for en formeentlig Retskrænkelse, — altsaa en Art kvalificeret Selvtagt), hvor det dog ikke er Hensigten at modsætte sig eller at tvinge Øvrighedsmagten. Ogsaa deri adskiller Udkastets § 99 sig fra den norske Straffelov, at denne ifølge Ordene betinger den strengere Strafs Anvendelse af, at Øvrighedens Opfordring til at skilles ad er bleven uden Frugt, saaat det, hvor dette ikke er Tilfældet, forsaavidt er uden Betydning, at Vold, muligt mod selve Øvrigheden, er bleven udøvet, hvorimod Udkastets § 99, 1ste Stykke, ubetinget foreskriver den strengere Straf for det Tilfælde, at der er øvet Vold, ifølge den Betragtning, at der vel kan tænkes Tilfælde, hvor den forsamlede opfattede Mængde har øvet Vold til Fremme af sine Hensigter, forinden Øvrigheden har fundet Leilighed til at fremsætte Opfordring til den om at gaae fra hinanden. Derimod er Udkastets § 99, hvad Straffebestemmelserne angaaer, i det Hele mildere end den norske Straffelov, til hvis Bestemmelser om kvalificeret Straf (endog Livsstraf), naar betydelig Ulykke er skeet, § 99 navnlig ikke har noget Tilsvarende.

At give en legal Definition paa et Opløb, eller i almindelige Bestemmelser at angive, hvad der skal ansees at karakterisere en Samling af Mennesker som et saadant og gjøre Øvrighedens Indskriden imod samme beføiet — saaledes som det er forsøgt andre Steder —, vilde neppe være hensigtsmæssigt, ligesom der ogsaa synes at være saameget mindre Opfordring til at give Bestemmelser i den Retning i Straffeloven, som det dog i det enkelte Tilfælde maa overlades Øvrigheden selv at afgjøre, naar der er Grund for den til at skride ind, og da Betingelsen for Strafbarhed efter Udkastets § 100 dog kun kan være, at Vedkommende ikke have efterkommet den Befaling, som Øvrigheden, selvsølgelig paa sit Ansvar efter Loven, har givet og som de uden videre ere pligtige at efterkomme, saaat saadanne nærmere Begrebsbestemmelser egentlig kun vilde blive en Slags Instrux for Øvrigheden. Af mere Betydning turde det derimod være at betinge Strafbarheden af, at Øvrighedens Opfordring til Mængden om at gaae fra hinanden er skeet paa en vis solen Maade, og man

har derfor i § 100 stillet den Fordring, at denne Opfordring, overensstemmende med Grundlovens § 94, skal gøres tre Gange „i Kongens og Lovens Navn“. Der opstaaer imidlertid fremdeles det Spørgsmaal, om Paragraphens Bestemmelse skal gives Anvendelse med Hensyn til en samlet Mængde paa offentligt Sted i Almindelighed eller indskrænkes til Forsamlinger af den tilsigtede Charakter under aaben Himmel. Kommissionen har, ligesom den tidligere Kommission, bestemt sig for det første Alternativ, idet man ikke kan antage, at det skulde være Meningen med Grundlovens § 93, der kun med Hensyn til Forsamlinger under aaben Himmel bestemmer, at de betingelsesviis kunne forbydes, medens det med Hensyn til offentlige Forsamlinger i Almindelighed kun hedder, at Politiet har Ret til at overvære dem, — indirecte at ville antyde, at Politiet med Hensyn til offentlige Forsamlinger under Tag kun skal kunne benytte denne sin Nærværelse til at mærke sig, hvad der passerer, og til at skride ind imod den eller de Enkelte, som maatte foretage sig noget Ulovligt, men derimod være udelukket fra paa Stedet at kunne opløse Forsamlingen, om den end truer med at blive farlig for den offentlige Orden. Der er ifølge Kommissionens Formening en væsentlig Forskjel imellem forud at kunne reent forbyde Afholdelsen af en Forsamling, paa en mere eller mindre løs Forordning om sammes Charakter, og at kunne opløse Forsamlingen, naar det har viist sig, at den udsætter Samfundsordenen for Fare eller Forstyrrelse, og det synes unaturligt at ville nægte Øvrigheden Ret til at gøre dette og nøde den til at lade en Forsamling vedblive, hvoraf muligviis de største Krænkelser af Retsordenen kunne blive Følgen. Hensvigningen til, at Øvrigheden kan bemægtige sig de enkelte Fredsforstyrreere, kan ikke ansees fyldestgørende, saavist som det let kan stille sig saaledes, at dette bliver factiif umuligt og stundom endog kan bidrage til at Ophidselsen bliver større, medens en rolig og bestemt Opfordring til den hele Forsamling om at skilles ad, hvis Efterkommelse Loven paabyder under Strafsansvar, vilde kunne ventes efterkommet, ialtfald af den overveiende Mængde. At Øvrighedens Ret i dette som i andre Tilfælde kan misbruges, skal naturligviis ikke benægtes, men Børnet derimod maa være det Ansvar, som Øvrigheden derved paadrager sig. Til den Invending herimod, at denne Udsigt til Ansvar ikke giver tilstrækkelig Garanti, kan erindres, at under en saadan Forudsætning nytter det heller ikke at forbyde Øvrigheden at opløse Forsamlingen, idet den da alligevel kan gøre det, i fornødent Fald ved Magts Anvendelse. Kommissionen har iøvrigt ingenlunde overseet, at en modsat Anskuelse i den omhandlede Henseende er bleven gjort gjældende under Forhandlingen af, og har faaet sit Udtryk

i, Loven af 11 Febr. d. A. angaaende Omordningen af Kjøbenhavns Politi, § 12; men man har af de paapegede Grunde ikke kunnet komme til anden Overbeviisning, end at denne modsatte Anskuelse ikke er vel begrundet, og man har derfor anseet det for rigtigst, at Spørgsmaalet ialtsald bliver paa ny fremdraget til en nærmere Prøvelse og Overveielse, idet man da nærer det Haab, at det vil blive besvaret i en formeentlig rigtigere Retning. — Straffen for de Deeltagere i et Oplob eller en paa offentligt Sted forsamlet Mængde, der ikke efterkomme Øvrighedens Opfordring om at skilles ad — naturligviis under Forudsætning af, at det har været dem muligt at efterkomme den —, har man meent burde sættes i Almindelighed til Boder eller Fængsel, dog med den Tilfoining, at de, der vise sær Virkksomhed i, trods Øvrighedens Paalæg om at forløbe sig bort, at stifte Ufred og navnlig øve Vold mod Person og Gods, skulle straffes med Fængsel og under skjærpende Omstændigheder endog med Forbedringshuusarbejde indtil 1 Aar. Selvfølgelig maa dog denne Vold ikke være rettet imod selve Øvrigheden; i saa Fald vil nemlig enten Oplobet, forsaavidt Volden fremtræder som Resultat af en i Ord eller Gjerninger sig tilkjendegivende almindelig Hensigt hos Mængden til i Forening med Magt at modsætte sig Øvrigheden, antage Charakteren af en Opstand og gaae ind under Straffebestemmelserne i § 99, eller, forsaavidt dette ikke er Tilfældet, den eller de Enkelte, der øve Vold mod Øvrigheden, blive at straffe efter Udkastets §§ 94—96. Ufornødent turde det endelig være her at gjentage Bemærkningerne om de større Straffe, der kunne ramme de Enkelte, der maatte gjøre sig skyldige eller meddeeltagige i Volds handlinger, der i og for sig, efter deres almindelige Bessaffenhed, høre under en strengere Straffebestemmelse.

Til de ovenfor omhandlede Bestemmelser om Opsætsighed imod den offentlige Myndighed slutter sig i Udkastet §§ 101—103, angaaende nogle Tilfælde, hvor der vel vises en vis Trods eller Mangel paa Respekt for Øvrighedsmyndigheden, men uden at den fremtræder som directe rettet mod bestemte Ibandhavere af samme. Straffen for disse Forseelser — at borttage eller beskadige Øvrigheds-Beskjendtgjørelser (jfr. den norske Straffelovs Kap. 10 § 24), at aftage eller beskadige de af en offentlig Myndighed i Embedsmædfør anbragte Segl eller Mærker (s. L. Kap. 10 § 20), uberettiget at tilegne sig en offentlig Embedsmyndighed eller deslige — vil formeentlig passende kunne fastsættes til Boder eller Fængsel, for den sidstnævnte Forseelse dog vel rettest indskrænket til simpelt Fængsel indtil 1 Aar. Men iøvrigt er det en Selvfølge, som ogsaa antydet i §§ 102 og 103, at der ikke under saadan Forseelse maa skjule sig, eller

derved tilsigtes, nogen anden større Forbrydelse, f. Ex. Svig eller Tilvending af ulovlig Fordeel. En Forudsætning for Anvendelsen af § 103 er det derhos, at den Paagjældende tiltager sig en Myndighed, som han slet ikke har, ved t. Ex. at give sig ud for eller gerere sig som Embedsmand, hvorimod der naturligviis ikke sigtes til en Overskridelse i Realiteten i det enkelte Tilfælde af den Embedsmyndighed, som Nogen maatte være i Besiddelse af, hvilket Forhold vil være at bedømme efter Reglerne angaaende Forbrydelser i Embedsforhold.

3 Udkastets §§ 104 — 106 omhandles dernæst de Forbrydelser, som bestaae i Krænkelse af de af Statsmagten til Retsfikkerhedens Haandhævelse trufne Foranstaltninger eller i en Modarbeiden af Statens Virksomhed i den Retning, ved at befrie Fanger, hjælpe dem eller forfulgte Forbrydere til at undvige, hindre Forbryders Opdagelse eller, forsaavidt de Paagjældende selv ere Fanger, at indgaae Forening med Andre om at undvige. Med Hensyn til § 104 bemærkes, at der formeentlig er Grund til at skjæle imellem Befrielse af en Person, der ifkun er paagreben eller anholdt, uden at han endnu er berøvet sin Frihed ifølge Dom eller Kjendelse, og en Befrielse af en virkelig Fange, hvad enten den forøvrigt skeer ved at hjælpe ham ud af Fængslet eller ved at udrive ham af Vorighedens eller Rettens Magt eller Varetægt paa Tider, hvor han undtagelsesviis ikke er i Fængslet, t. Ex. medens han staaer for Retten, føres derhen eller transporteres til Fængslet, eller naar Straffen over en dømt Forbryder skal fuldbyrdes, jfr. den norske Straffelovs Kap. 10 § 14. Ved det i Begyndelsen af Paragraphen brugte Udtryk „en Fange“ betegnes i Overensstemmelse hermed saavel Varetægts- og Straffanger som Gjældsarrestanter, med Hensyn til hvilke sidste man ikke har fundet Anledning til, saaledes som den nævnte Lovs Kap. 10 § 17, at give nogen særlig Bestemmelse, naar Straffen, paa den i Udkastets § 104 1ste Stykke foreslaaede Maade, sættes saaledes at den kan gaae ned til den laveste Grad af Fængselsstraffen. Under denne Grændse bør Straffen formeentlig ikke nedsættes, naar det er en Fange, der befries ud af Vorighedens eller Rettens Magt, selv om der iøvrigt i Befrierens Forhold til Fangen som Ægtefælle eller nær Slægtning maatte indeholdes særdeles formildende Omstændigheder, da under den anførte Forudsætning dog altid en ikke ringe Krænkelse finder Sted af den offentlige Myndighed og sammes Virksomhed til Retsfikkerhedens Haandhævelse. Paa den anden Side maa der sættes en meget alvorlig Straf for Befrielsen af en Fange, naar derved anvendes Vold eller Trussel om Vold mod Bevogterne, eller naar Befrieren har forsynet Fangen med Redskaber til at iværksætte

sin Undvigelse ved Anvendelsen af saadan, og Straffen bør i saadant Tilfælde, under iøvrigt skjærpende Omstændigheder, formeentlig kunne stige til flere Aars Strafarbejde, idet der dog ikke synes at burde kunne anvendes Tugthuusarbejde, — selvfølgelig under den almindelige Forudsætning, at der ikke er begaaet nogen anden Forbrydelse eller navnlig anvendt en saadan Vold, at derved i og for sig en strengere Straf maatte være forskyldt. Om den nysomhandlede kvalificerende Omstændighed ved en Fanges Befrielse end synes særligt at burde fremhæves som en Omstændighed, der kan bevirke en forhoiet Straf, har man imidlertid dog ikke troet, at det vilde være hensigtsmæssigt at foreskrive, at den i og for sig alene ubetinget skulde medføre en hoiere Straf, t. Ex. ikke under Strafarbejde, og paa den anden Side saa meget mere at begrænde Straffen for Befrielse af en Fange, hvor Vold ikke er bleven anvendt; Volden kan nemlig være af saa ringe Betødning, og Omstændighederne iøvrigt saa formildende, at Strafarbejde i mangt et Tilfælde vilde blive for haard en Straf, og omvendt kunne Omstændighederne ved Befrielse af en Fange være af en saadan Art, uagtet der ikke anvendes Vold imod Bevogterne, t. Ex. hvor et Straffængsel med Vold opbrydes, at der vel kunde være Joie til at idomme en strengere Straf end Fængsel. Det første Stykke er derfor affattet saaledes, at der for Befrielsen af en Fange foreskrives Straf af Fængsel eller Forbedringshuusarbejde, med Tilføining, at dette, hvor Vold o. s. v. er anvendt, endog kan stige indtil 4 Aar, hvorved tillige indirecte er betegnet, at Straffen under den modsatte Forudsætning ikke kan stige saa hoit. Paa en tilsvarende Maade er Paragraphens 2det Stykke angaaende Befrielsen af en blot paagreben eller anholdt Person affattet, kun at Strafarbejde i dette Tilfælde formenes slet ikke at burde anvendes, naar ikke Vold er anvendt; Straffens Minimum er her sat til Bøder og dens Maximum til 2 Aars Forbedringshuusarbejde. — Til Sammenligning erindres endnu kun om, at den nugældende Fd. 11 Marts 1818 foreskriver Strafarbejde fra 2 til 10 Aar for hver den, som ved nogen- somhelst foregaaende Handling befordrer nogen i Straffeanstalten henjat Forbryders Undvigelse.

Bemeldte Forordning bestemmer fremdeles Straf af Forbedringshuusarbejde fra 8 Maaneder til 2 Aar for den, som uden foregaaende Aftale vidende huser og haler en fra en Straffeanstalt udloben Fange. Man har imidlertid meent for denne Forbrydelse, saavelsom for at hjælpe en af det Offentlige paa Grund af Forbrydelse forfulgt paa hans Flugt, i Udkastets § 105 at kunne bestemme Straf af Bøder eller Fængsel. Den sidste Straf, eller under formildende Omstændigheder Bøder, er derhos

foreslaaet for det dermed beslagtede Forhold at skjule eller tilintetgjøre en Forbrydelses Spoer, naar den forfølges af det Offentlige, eller umiddelbart efter at den er begaaet. Fornemmelig dette Sidste skulde det vel være, der stundom kunde synes at maatte betragtes som en efterfølgende Meddeeltighed i Forbrydelsen, navnlig forsaavidt den dertil sigtende Virksomhed maatte ansees at være begrundet i eller at vidne om en vis Sympathi for Forbrydelsen. Dette vil dog ingenlunde altid være Tilfældet, og efter hvad ovenfor ved Udkastets Kap. 5 § 54 er udviklet turde det overhovedet ikke være correct at tale om en efterfølgende Meddeeltighed, hvor der ikke er Spørgsmaal om nogen Virksomhed til yderligere Opnaaelse af den forbryderiske Hensigt eller til Opretholdelse eller Fortsættelse af den ved Forbrydelsen tilveiebragte retsfridige Tilstand; men dette udelukker naturligviis ikke, at det dels maa ansees som en for Retsikkerheden farlig Handling at rydde en Forbrydelses Spoer tilside, dels at dette efter Omstændighederne, og da navnlig naar det skeer umiddelbart efter Forbrydelsens Udførelse, virkelig kan vidne om, at den Paagjældende ialt fald ikke nærer nogen stor Afsky for Forbrydelsen. Kommissionen har derfor, som bemærket, fundet Anledning til at foreslaae Straf derfor, endog en noget strengere Straf end den, der er foreslaaet for at skjule Forbryderen. Naar man kun har sat Straf for Tilintetgjørelse af en Forbrydelses Spoer — udenfor det Tilfælde, at Forbrydelsen forfølges af det Offentlige —, hvor den finder Sted umiddelbart efterat Forbrydelsen er begaaet, er dette iøvrigt ikke alene begrundet paa den Betragtning, at i dette Tilfælde den Paagjældende paa en Maade staaer Forbryderen og hans Gjerning nærmere — stundom ogsaa i sine Følelser —, saavel som navnlig derpaa, at en Virksomhed, der gaaer ud paa at udsløtte en Forbrydelses Spoer, fornemmelig er farlig, naar den finder Sted strax efter Forbrydelsens Udførelse, da Sporene endnu ere friske og tilstede i større Mængde; men man har ogsaa taget Hensyn til, at det er faare vanskeligt paa anden Maade at trække en Grændse for, hvor langt ud i Tiden Borgerne skulde være forpligtede til at frede om en Forbrydelses Spoer, hvilken Forpligtelse dog af forskjellige Grunde ikke kan udstrækkes i det Uendelige. At Vgtesæller, Sødssende, Slagtninge eller Besvogrede i op- og nedstigende Linie samt Fosterforældre og Fosterbørn, saaledes som i 2det Stykke af § 105 foreslaaet, fritages for Straf for en Virksomhed, der kun gaaer ud paa at skjule en Forbryder eller Sporene af hans Gjerning, maa formeentlig ansees for billigt og er i Overensstemmelse med en Grundtanke, der ogsaa fremtræder paa andre Steder i Udkastet, see navnlig Kap. 5 § 56, saavel som i flere fremmede Straffelove.

Efter hvad ovenfor til Udkastets Kap. 7 § 65 er bemærket, behøver det ingen videre Forklaring, at Udkastets § 106, første Stykke, i Henseende til Straffen for Strafarbeidsfanger, der undvige eller sammenrotte sig, eller som forsee sig mod deres Bevogtere o. s. v., henviser til „Lovene om Straffeanstalterne“. Dette Paragraphens 1ste Stykke staaer egentlig nærmest som en Overgang til Paragraphens 2det Stykke, der bestemmer Straffen for andre Fanger (altsaa Varetægtsarrestanter, Gjældsanger og de i Straffangsel Indsatte), der indgaae Forening om fælles Undvigelse. Medens der ikke bliver Spørgsmaal om criminel Straf for deslige Fanger, der enkeltviis undvige, turde der nemlig efter Kommissionens Formening vel være Anledning til at bestemme en Straf for flere Fangers Forening om fælles Undvigelse, dels paa Grund af saadanne Foreningers Farlighed, dels med Hensyn til at hver enkelt Fange i saa Tilfælde ikke blot selv undviger, eller forsøger derpaa, men tillige hjælper Andre til at undvige. Straffen har man imidlertid troet at burde sætte meget moderat, — simpelt Fængsel indtil 2 Maaneder eller andet Fængsel i tilsvarende Tid.

Som et grovt Brud paa den offentlige Orden, der synes at egne sig til offentlig Paatale og efter Omstændighederne til en temmelig alvorlig Straf, omtales i Udkastets § 107 det Tilfælde, at Noget voldelig forhindrer Retsmøder, Samling af kommunale Myndigheder eller andre lovbefalede Samlinger i offentligt Anliggende. Straffen derfor har man foreslaaet sat til Fængsel eller Forbedringshuusarbejde indtil 1 Aar, idet man derhos har foreslaaet den samme Straf, efter Omstændighederne dog med Afgang til ifkun at idomme Bøder, for paa lignende Maade at afbryde eller forhindre Forretningerne eller Forhandlingerne i saadant Møde eller Forsamling. Man har ved disse Bestemmelser tildeels haft den norske Straffelovs Kap. 10 §§ 6—8 for Øie, men ligesom man har troet at burde sætte Straffen noget lempeligere end der skeet, saaledes er der ogsaa andre Forføjeligheder. At der i § 107 ikke tillige nævnes Forhindring eller Forstyrrelse af Gudstjenesten eller anden offentlig kirkelig Handling, er dog kun begrundet i, at man har troet det rettest at optage en Bestemmelse derom i det følgende Kap. 16, om Forbrydelser mod Religionen, § 154. Derimod har man i § 107 brugt Udtrykket „anden lovbefalede Samling i offentligt Anliggende“ istedetfor den norske Straffelovs „Sammentkomst i andet offentligt Anliggende eller Samling af Laug og andre offentlige Korporationer“, idet man har fundet det betænkeligt at lade Forhindring eller Forstyrrelse af enhver Samling i et offentligt Anliggende gaae ind under Paragraphens Straffebestemmelse med Hensyn til dette Begrebs store Vidde og Vagthed, ligesom det formeentlig turde være et

væsentligt Moment i det omhandlede Forholds kvalificerede Strafbarhed, at Forstyrrelsen er rettet imod en i Loven paabudt offentlig Virksomhed, som derfor ogsaa fortrinnsviis bør staae under Lovens Beskyttelse. At en Forhindring eller Forstyrrelse af de lovgivende Forsamlings Forhandlinger vil gaae ind under Paragraphen, og endogaa i paakommende Tilfælde maa ansees med Strænghed efter sammes Straffebestemmelse, kan ikke være tvivlsomt; men iøvrigt har det været Gjenstand for Kommissionens særlige Opmærksomhed at faae navnlig Paragraphens 2det Stykke affattet saaledes, at det kan sees, at det ikke er Meningen, at derunder skulde henføres saadanne Forstyrrelser, der naturlig høre under Forsamlingernes, eller disses Formands, egen Myndighed til Ordenens og Rolighedens Opretholdelse. Det er kun hvor Forstyrrelsen antager en grovere Charakter, hvor den fremtræder som planmæssig, voldsom eller ligefrem opsætsig, at en criminel Forfølgning synes at være paa sin Plads. Dette har man tilsigtet at betegne ved Ordene „ved Vold eller paa anden lignende Maade“.

En ikke lidet strafværdigere Forbrydelse mod den offentlige Orden bestaaer i at antaste Valgfriheden til de forfatningsmæssige Repræsentationer, hvilken omhandles i Udkastets § 108. Her sigtes dog ikke til en saadan Forhindring af Foretagelsen af de forfatningsmæssige Valg — i deres Heelhed eller paa enkelte Steder —, der i sit Væsen indeholder et Angreb paa Statsforfatningen og derfor omtales i Udkastets Kap. 11 § 88, men til Angreb paa det enkelte Valgs Frihed, hvilket navnlig kan stee derved, at Noget ved Vold eller Trudsel om Vold søger at forhindre en Anden i at afgive sin Stemme eller at tvinge ham til at stemme paa en vis Maade. Straffen herfor bør formeentlig efter Omstændighederne endog kunne blive Forbedringshuusarbejde. Ganske i Klasse med saadanne voldelige Angreb paa Valgfriheden maae imidlertid sættes de Tilfælde, hvor Noget ved forsætligge Forvanskninger — være sig ved at undlade at indføre de opgivne Navne i Valgprotokollen, eller ved at indføre andre Navne end de opgivne, eller ved at forvanske Optællingen af Stemmerne eller selve Stemmesedlerne eller Stemmelisterne — eller ved at benytte andre ulovlige Midler, navnlig Kjøb af Stemmer, søger at frembringe et urigtigt Resultat af Valghandlingen. 3det det 2det Stykke af Udkastets § 108 derfor bringer Straffebestemmelsen i Paragraphens 1ste Stykke i Anvendelse ogsaa paa et saadant Forhold, skal man med Hensyn til Affattelsen af dette andet Stykke kun bemærke, at det ikke er bleven anseet hensigtsmæssigt, nærmere at indlade sig paa at bestemme, naar et Kjøb af Stemmer skal ansees at have fundet Sted. At et saadant Kjøb kan skjule sig under forskellige Former, er vist nok, men det maa uden Tvivl overlades Dom-

stolene (Røvningerne) i det enkelte Tilfælde at afgjøre, om t. Ex. de Penge, der tilsyneladende ere givne til Beværtning, til Befordring eller i Erstatning for tabt Arbejdsfortjeneste o. s. v., ikke i Virkeligheden ere en Betaling for at stemme paa en vis Maade. Den, der følger sin Stemme ved Valg til nogen af de lovgivende Forsamlinger, gjør sig ikke blot skyldig i et høist uærdigt Forhold, men der er formeentlig al Grund fra Statens Standpunkt til at betragte det som strafbart, og det forekommer Kommissionen, at den naturligeste og meest passende Straf for dette Misbrug af Valgretten vilde være, at den Skyldige for en Tid eller for bestandig forbød den statsborgerlige Rettighed, som han har viist sig uærdig til at have. Herpaa gaaer da ogsaa Udkastets § 109 ud, idet man for Forbrydelsen 1ste Gang begaaet har foreslaaet Valgrettens Fortabelse for et Tidsrum af 5 Aar — hvorved man har havt for Dø, at den Skyldige idetmindste burde udelukkes fra eet almindeligt Valg, — og for Forbrydelsen 2den Gang begaaet Valgrettens Tab for bestandig. Der er vel i Kommissionen bleven opkastet det Spørgsmaal, om det ikke maatte kunne antages at komme i Strid med Grundlovens Bestemmelser om Valgret, saaledes at betage Nogen hans Ret til at deeltage i Valgene; men man har været enige om, at denne Betænkelighed ikke har Noget at betyde, eftersom en Færd som den omhandlede maa betragtes som en Handling, der efter sin Natur maa gjøre den Paagjældende uærdig til sine Medborgeres Agtelse og som saadan ogsaa afficere hans Valgret.

Naar Misbrug i Henseende til kommunale Valg begaaes, bør formeentlig noget mildere Straffe anvendes, og herpaa gaaer Udkastets § 110 ud, idet sammes første Stykke for deslige Forbrydelser, svarende til de i § 108 med Hensyn til de forfatningsmæssige Valg omtalte, foreskriver Straf af Fængsel eller under formildende Omstændigheder af Bøder, medens Paragraphens 2det Stykke bestemmer Tabet af den kommunale Valgret for 5 Aar eller for bestandig for den, der følger sin Stemme ved Kommunevalg.

Ved den sidste Paragraph i Udkastets Kap. 13, § 111, der i Almindelighed foreskriver Bødestraf for ulovlig Selvtægt, skal man kun gjøre opmærksom paa, at man med Flid har brugt Udtrykket „tager sig selv ulovlig til Rette“ og ikke, som den norske Straffelovs Kap. 10 § 22, de Ord: „udenfor de Tilfælde, for hvilke det ved Lov maatte være tilladt“, da der vel kan tænkes Tilfælde, hvor en Selvtægt maa anses berettiget, nagtet den just ikke er hjemlet ved nogen udtrykkelig Lovbestemmelse. — Inden man forlader dette Kapitel finder Kommissionen sluttelig Anledning til at bemærke, at man ikke deri har optaget nogen Bestemmelse, som den af

den tidligere Kommission efter den preussiske Straffelov foreslaede, angaaende Straf for „Deeltagelse i Foreninger, som have et ulovligt Viemed“, da man maa ansee en sliq Bestemmelse for overflodig, eftersom Deeltageren i en virkelig ulovlig Forening, det vil sige en saadan, der gaaer ud paa forbryderiske Foretagender, vil kunne rammes med den for Attentat paa disse foreskrevne Straf, jvfr. Udkastets Kap. 5 §§ 52 og 53.

Til 14de Kapitel.

(Om Forbrydelser i Embedsforhold).

Ved Affattelsen af Bestemmelserne i dette Kapitel, hvorved der væsentlig er taget Hensyn til Tit. 28 (Verbrechen und Vergehen im Amte) i den preussiske Straffelov af 1851 foruden til den norske Straffelovs 24de Kapitel om Forbrydelser i Embedsforhold, har man haat for Die, af hvor stor Vigtighed det er for Staten at have en hæderlig og uplettet samt vel anseet Embedsstand, saavelsom for Borgerne at sikkes imod Embedsmisbrug, og man har derfor troet i det Hele at burde foreslaae alvorlige Straffe for de her omhandlede Forbrydelser, navnlig Embedsfortabelse i alle Tilfælde, hvor Forsyndelsen mod Embedspligt er af større Betydning.

Den første Encelus af Bestemmelser, §§ne 112—117, handler om Bestikkelse i videre Forstand, nemlig dels den egentlige Bestikkelse, hvor en Embedsmand ved Gaver eller andre Fordele lader sig bevæge til at handle imod sin Embedspligt, dels det Tilfælde, at en Embedsmand modtager Gaver eller ulovlig Fordeel for at udføre sin Embedsgjerning uden dog positivt at gjøre Uret eller at frænke sin Embedspligt. Der er en væsentlig Forffjel imellem disse 2 Tilfælde. Medens den Embedsmand, der gjør sig skyldig i den førstberørte grove Embedsforbrydelse ubetinget maa ansees at have gjort sig uærdig til længere at betroes det Embede, hvori han saaledes har forbrudt sig, og derfor formeentlig altid bør straffes med Embedsfortabelse foruden med anden Straf efter Omstændighederne, synes der — bortseet fra Dommere, for hvis Vedkommende særegne og strengere Regler i denne Henseende formeentlig i det Hele bør opstilles — ikke at være Noie til ubetinget at foreskrive Embedsfortabelse som Straf for enhver Modtagelse af ulovlig Fordeel for at udføre sin Embedsvirksomhed, hvor der ikke er Tale om, at den Paagjældende gjør

sig skyldig i noget Forhold, der iøvrigt kræfter hans Embedspligt. Under den sidstomhandlede Forbrydelse — Udkastets § 112 — indbefattes nemlig ikke blot Tilfælde af en mere qualificeret Natur, f. Ex. hvor en administrativ Embedsmand lader sig betale for at afgive en Resolution efter Vedkommendes Ønske, skjøndt den ikke i og for sig kan siges at være uretfærdig, eller hvor en Embedsmand kun ved Penge eller anden Fordeel overhovedet er at formaae til at gjøre sin Pligt; men Sen omfatter ogsaa Tilfælde af en meget mindre graverende Art, saasom hvor en underordnet Embedsmand modtager Betaling for at fremskynde Expeditionen af et eller andet, f. Ex. Beskrivelsen af en Forretning. Embedsfortabelse vilde i saadanne Tilfælde være en altfor haard Straf, og da det ikke godt lader sig gjøre, skarpt at udfille de grovere og de mindre strafbare Tilfælde af den i § 112 omhandlede Embedsforbrydelse, har man meent at maatte sætte Straffen til Fængsel (alle 3 Arter) eller Embedsfortabelse, og dertil endog at burde seie en Bestemmelse, der aabner Udgang til under formildende Omstændigheder at anvende Boder som Straf. Det tør formeentlig forventes, at Domstolene ville vide at anvende denne Straffebestemmelse med den fornødne Skonsomhed, ligesom man ved denne Veilighed skal gjøre den Bemærkning, som iøvrigt turde finde Anvendelse med Hensyn til flere af de navnlig i dette Kapitel omhandlede Tilfælde, at der practiff værnes fuldt saa godt imod mindre betydende Embedsmisbrug ved at give Straffebestemmelserne en større Vidde, der gjør det muligt i det enkelte Tilfælde at idømme en lempeligere Straf, som ved at foreskrive Straffe, der jævnlige vilde fremtræde som saa haarde og uforholdsmæssige strænge, at der maaskee kunde være nogen Fristelse for vedkommende Myndigheder eller Rævnings til at undgaae deres Anvendelse ved at see igjennem Fingre med eller at bortraiffonere det Forbrynderiske i den begaaede Forseelse. Ogsaa i en anden Henseende turde der være Anledning til at gjøre Forskjel mellem Ydelsen af Gaver for Udførelsen af en Embedsvirksomhed og for Krænkelsen af en Embedspligt, nemlig med Hensyn til Ansvar for den, der yder Gaven til Embedsmanden. Det skjøntes ikke rettere, end at der — bortseet ogsaa i denne Henseende fra Forholdet ligeoverfor Dommere — ikke er tilstrækkelig Joie til at ansee det som strafbart, ved Betaling, Douceurer eller deslige at fremkalde eller fremskynde Udførelsen af en i og for sig lovlige Embedsvirksomhed, hvorefter det ganske vist maa stemples som strafværdigt at bestikke en Embedsmand til at gjøre Brud paa sin Embedspligt, og man har derfor i Udkastets § 114 kun sat Straf for dette sidste Forhold. Med Hensyn til Storrelsen af denne Straf, skal man iøvrigt bemærke, at

det vistnok er en Forudsætning, at den Paagjældende har indseet eller maattet indsee, at den Handling, hvorfor Gaven ydes eller tilbydes, indeholder en Krænkelse af Embedsmandens Pligt, men af Hensyn til, at navnlig den uoplyste Almuesmand ofte ikke formaaer klart at skjelne paa rette Maade med Hensyn til de herhenhørende Forhold, har man dog troet ved Siden af Fængselsstraf at burde som Straffealternativ i § 114 opstille Bøder. Ved Ordene „for sine Embedshandlinger“ i § 112, jfr. Ordene „i sin Dommervirksomhed“ i § 115, har man tilfigtet at betegne, at det Forbryderiske bestaaer i, at Embedsmanden fordrer eller modtager Gaver for at rogte sin Embedsbont, ligegyldigt om Saadant skeer før eller efter Udsørelsen af denne eller om Taler er om en enkelt Embedshandling eller om en Række af saadanne eller en heel Embedsvirksomhed af en vis Art, hvorimod det neppe i Almindelighed kan stemples som strafbart, at en Embedsmand som Erkjendtlighedsbeviis i Anledning af sin Embedsvirksomhed i Almindelighed modtager en Gave eller deslige, naar den ikke kan refereres til visse Embedshandlinger eller betragtes som ydet for at fremkalde, eller som Lon for, en vis Embedsvirksomhed, f. Ex. hvor en Egnss Beboere ved Embedsjubilæum eller ved Embedsforflyttelse i Forening ved en Gave søge at vise deres Paakjonnelse af Embedsmandens Færd. Man har derfor ikke i § 112 eller i § 115 villet bruge Udtryk som „i Anledning af“ eller „med Hensyn til sine Embedshandlinger“, men iøvrigt er det en Selvfølge, at det i paafølgende Tilfælde maa bedømmes af Rævningerne efter et fornuftigt Skjøn over de tilstedeværende Omstændigheder, om Gaven skal ansees at have den ene eller den anden Charakter. At Embedsmanden ikke bør beholde eller vedblive at drage Fordeel af den ulovlig modtagne Gave m. v., forstaaer sig formeentlig af sig selv, og da der fremdeles ikke er nogen Grund til, at den, der har ydet Gaven, skulde have den tilbage, har man i § 117 foreslaaet, at de ydede Gaver eller Fordele, eller sammes Værdi, skulde tilfjendes Statskassen.

Som bemærket er der efter Kommissionens Ansfuelse Opfordring til i det Hele at betragte det omhandlede Forhold fra et andet og strengere Synspunkt, hvor der er Spørgsmaal om Gave-Ydelse til eller Gave-Modtagelse af Dommere. Den Reenhed og Ophoiethed over Partihensyn, der maa kræves hos Dommeren, Vigtigheden af at fjerne endog det blotte Skin af, at han i sin Virksomhed, der gaaer ud paa at øve Ret uden ethvert Hensyn, er modtagelig for ydre Paavirkning, maa formeentlig føre til ikke blot at opstille den absolute Fordring til ham, at han under ingen Omstændigheder maa modtage nogen Gave i sin Dommer-virksomhed, dette forstaaet paa den ovenfor antydede Maade; men Over-

trædelsen af dette Forbud fra Dommerens Side synes overhovedet i den Grad at være uforenelig med de Pligter, som hans Stilling paalægger ham, at den altid bør paadrage ham Straf af Embedsfortabelse, foruden at dermed efter Omstændighederne maa kunne forbindes anden Straf. 3 Overeensstemmelse hermed har man i § 115 for den Dommer, der i sin Dommervirksomhed fordrer, modtager eller lader sig tilsige Gaver, til hvilke han er uberettiget, foreslaaet som Straf Embedsfortabelse og under skjærpende Omstændigheder tillige Fængsel, ikke under 3 Maanedes simpelt Fængsel, eller Forbedringshuusarbeide, og er det herved fremdeles en Forudsætning, at han ikke ved Gaven har ladet sig bestikke til at begaae nogen Uretfærdighed eller til at affige en bevidst uretfærdig Dom; i saa Fald bør nemlig en meget strengere Straf anvendes ifølge den efterfølgende § 118, i hvilken det Tilfælde omhandles, at en Dommer i sin Dommervirksomhed forfæltlig gjør sig skyldig i nogen Uretfærdighed, hvad enten dette nu skeer for Penge eller Betaling eller af andre Grunde. Under Dommervirksomheden indbefattes iøvrigt selvsølgelig ikke blot Afgielsen af egentlige Domme, men ogsaa alle de Forretninger, der ifølge Lovgivningen maae betragtes som judicielle (Fogeds-, Auctions- og Stiftesforretninger). Af Hensyn til at det tør forventes, at Rævningsinstitutionen i en ikke fjern Fremtid vil blive indført i Kongeriget, har man derhos formeent, at der ogsaa burde gives Straffebestemmelser for den Rævning, der i sin Virksomhed som saadan ulovlig fordrer eller modtager Gaver; der bliver her naturligtviis ikke Tale om Embedsfortabelse — noget Andet er det, at den Paagjældende maa blive uværdig til at opføres paa Rævningslisten — men Straffen bør formeentlig sættes, ligesom den eventuelle Tillægsstraf for den bestiktede Dommers Vedkommende, til Forbedringshuusarbeide eller Fængsel, uden at det dog ansees nødvendigt at begrænde den sidste Straf ved noget Minimum. Fremdeles maa uden Tvivl endog det blotte Forsøg paa at indvirke paa en Dommer eller en Rævning ved at yde eller at tilbyde ham Gaver ansees som en saa grov Krænkelse af Rettens Værdighed, at der herfor bør foreskrives en Straf, der ikke kan blive ringere end Fængsel, navnlig altsaa ikke Bøder, og Strafbarheden af dette Forhold bør formeentlig ikke her, som med Hensyn til andre Embedsmand, indskrænkes til det Tilfælde, at Gaven ydes eller tilbydes for at formaae den Paagjældende til en positiv Krænkelse af sin Embedspligt eller til at gjøre Uret. Udkastets § 116 foreslaaer derfor i Almindelighed for den, der besidder eller søger at bestikke en Dommer eller en Rævning, Straf af Fængsel eller under skjærpende Omstændigheder af Forbedringshuusarbeide indtil 2 Aar. Naar hertil er gjort den Tilføi-

ning „forfaaviddt Gjerningen ikke efter andre Bestemmelser maatte medføre høiere Straf“, sigtes herved navnlig til, at den, der ved Bestikkelse formaaer eller søger at formaae en Dommer til som saadan at gjøre sig skyldig i Uretfærdighed, som Medophagsmand til denne, eller som den, der har gjort Forsøg paa at bevirke samme, ifølge de almindelige Regler om Straffen for Meddeelsaglighed i, eller Forsøg paa, Forbrydelser efter Omstændighederne maa blive at belægge med en strengere Straf, afpasset efter Straffebestemmelserne angaaende de Forbrydelser, hvorved et saadant Onde tilføies, som det der skulde bevirktes ved den tilsigtede uretfærdige Dom. Med Hensyn til Udkastets § 118 turde der efter det Ovenanførte endnu kun være Anledning til at bemærke, at man har anseet det usnødent her udtrykkelig at omtale det vistnok yderst sjældent forekommende Tilfælde, at en Rævning overbevises at have forfølgt gjort sig skyldig i Uretfærdighed, da det dog ikke kan betvivles, at Straffebestemmelsen i § 118 i paakommende Tilfælde analogisk maatte bringes i Anvendelse imod en Saadan. Den Dommer, der ikke med Forsæt men af Nagsomhed, Uvidenhed eller deslige Aarsager affiger en aabenbart urigtig Dom eller gjør sig skyldig i andre Uretfærdigheder, vil gaae ind under den senere almindelige Bestemmelse i Udkastets § 140 uden at det ansees nødvendigt at optage nogen særlig Bestemmelse derom.

I §§ 119 og 120 omtales Misbrug af Embedsmyndigheden til at øve Tvang eller Vold imod Nogen. Den førstomtalte Misbrug, at benytte sin Embedsmyndighed til retsstridig at tvinge Nogen til at foretage, taale eller undlade Noget, maa uden Tvivl i og for sig ansees som en grovere Forbrydelse end den i § 120 omtalte, nemlig Anvendelse af Hug, Slag eller anden Vold under Udøvelsen af en Embedsvirksomhed, forsaaviddt i sidstnævnte Tilfælde det, der tilsigtes bevirket ved Volden, maa skee er noget i og for sig rigtigt, medens naturligtvis de anvendte Midler ere ulovlige, hvorimod Forudsætningen i § 119 er den, at det, der fremtvinges ved Embedsmyndighedens Misbrug, ikke kan fordres af den Paagjældende. Noget Andet er det, at den i det enkelte Tilfælde anvendte Vold kan være af den Bessaffenhed, at en større Straf alene paa Grund deraf kan komme til Anvendelse, hvilket i § 120 antydes ved den Tilføining: „forfaaviddt Gjerningen ikke efter sin øvrige Bessaffenhed medfører en større Straf“. Ved en tilsvarende Mellemsetning i § 119 henvises paa samme Maade til, at den stedsundne Frihedsstraffelse kan være af den Art, at en større Straf maa komme til Anvendelse end den i Paragraphen nærmest for Embedsmisbrugen foreskrevne. Denne Straf har man troet ingenlunde burde kunne gaae ned til Bøder, hvorimod den i § 120 omtalte Embeds-

forbrudelse omfatter Tilfælde, hvor det efter Ubetydeligheden af den anvendte Vold, i Forbindelse med den Undskyldning, som den Paagjældendes Trods eller drillende Adfærd kan indeholde for Embedsmandens Selsorglemmelse i Diebliffets Hidfighed, vilde være altfor strængt, om Embedsmanden ikke skulde kunne affone sin Forseelse med mere eller mindre alvorlige Bøder. Paa den anden Side turde det ikke være billigt eller tilraadeligt, i § 119 ubetinget at foreskrive Embedsfortabelse for den, der misbruger sin Embedsmyndighed til retsfridig at tvinge Nogen til at gjøre eller undlade Noget. Om det nemlig end er en Betingelse for Anvendelsen af Paragraphens Straffebestemmelse, at Embedsmanden har været sig bevidst, at han var uberettiget til at fordre og fremtvinge den positive eller negative Virksomhed fra den Vedkommendes Side, hvorom der er Spørgsmaal, saaa at altsaa en Embedsmand, der ifkun har feilet paa Grund af en urigtig Opfattelse af sin Myndighed eller af Situationens Bestaenhed, ikke kan straffes efter § 119 men ialtsald kun efter § 140 — hvilken Betingelse i § 119 udtrykkes ved det foran „at tvinge Nogen“ indstufte Ord „retsfridig“ —, lader det sig dog ikke nægte, at der vel kan tænkes Tilfælde, hvor det, navnlig paa Grund af Umuligheden af at give aldeles bestemte Regler for den Myndighed, der tilkommer executive Embedsmænd, kan være noget undskyldeligt, om Embedsmanden i sin Nidfærhed for at overholde Orden har overfærdet Grændserne for sin Myndighed ved at anvende en Tvang, som han iøvrigt selv maatte indsee ikke rettelig kunde anvendes af ham. Foraaavidd Embedsmanden imidlertid ikke skal affedigues, kan der formentlig ifkun være Spørgsmaal om at idomme ham simpelt Fængsel, da Anvendelsen navnlig af Fængsel paa Band og Brød, og endmere naturligviis af Strafarbejde, ikke vel kunde forliges med Opretholdelsen af den for Embedsmanden fornødne Ansæelse.

Under Udkastets § 120 vilde vistnok det i § 121 omtalte Forhold, at en Undersøgelingsdommer i en Strafferetsdag anvender ulovlige Tvangsmidler for at udpresse Tilstaelse af den Sigtede eller overhovedet en Forklaring af ham, af Vidner eller hvilkenfomhelst Deponent, ialtsald for en væsentlig Deel gaar ind. Man har ikke destomindre fundet det rigtigt at omtale dette Forhold i en særegen Bestemmelse, deels fordi der dog kan anvendes Tvangsmidler for at udpresse Tilstaelser eller Forklaringer, som kun høist uegentlig vilde kunne henføres under Begrebet om Vold eller Hug og Slag — t. Ex. Forhørets Udstrækning udover de behørigte Grændser eller utilbørlig Behandling i Varetægtsarresten paa forskjellig Maade uden egentlig Vold —, deels fordi det turde være i sin Orden at paatrykke saadan Embedsmisbrug af en

Dommer et noget mere graverende Præg, end hvor Vold udøves af andre Embedsmænd under deres Embedsgjerning. Dette Sidste er skeet derved, at det i § 120 særligt er fremhævet, at Bødestraf kun kan anvendes under formildende Omstændigheder.

Udkastets § 121 gjør forøvrigt Overgangen til den Række af paa følgende Paragrafer i Udkastet, §§ 122—127, som handler om Embedsmisbrug ved Retspleiens Udøvelse eller med Hensyn til Foranstaltninger, som maatte være trufne eller som burde træffes for at værne om Rets sikkerheden. §§ 122—124 indeholde navnlig Straffebestemmelser angaaende ulovlige Fængslinger, Anholdelser, Huusundersøgelser, Beslaglæggelse af Breve og Papirer. Den i saa Henseende begaaede Embedsforbrydelse kan imidlertid være af meget forskjellig Bessaffenhed, og forsaavidt den ikke fremtræder som en Overtrædelse af visse bestemte givne Regler, turde det ikke være saa ganske let i særskilte positive Bestemmelser at fastholde denne Forskjelligartethed, hvilket navnlig gjælder med Hensyn til de materielt ulovlige Fængslinger. Hvor Loven foreskriver visse Former, der skulle iagttages, eller ubetinget forbyder Anvendelsen af Varetagsfængsel i visse Tilfælde, er Sagen meget simpel, og det har saaledes navnlig ingen Vanskelighed — som skeet i Udkastets § 124 — at fastsætte Straf for Overtrædelse af de i Grundlovens §§ 85 og 86 i den Retning givne Forskrifter. Som bekjendt indeholder Grundloven selv ingen Straffebestemmelse desangaaende, men dette turde netop tale for i Straffeloven at optage en saadan, da de nævnte Paragrafer i Grundloven dog ikke kunne betragtes som indeholdende blot procesuelle Regler, men fornemmelig tilsigte at beskytte den borgerlige Frihed, hvorfor det ogsaa synes at være i sin Orden at værne om deres Efterlevelse ved at sætte Straf for deres Overtrædelse. Forsaavidt der i den tidligere Kommission synes at være bleven yttret nogen Betænkelighed herved, paa Grund af at særegne Straffebestemmelser i den Retning i Straffeloven formeentlig vilde føre til, at det omhandlede Forhold blev Gjenstand for særegne Strafferetsager, maa denne Betænkelighed bortfalde, naar der, som foreslaaet i Udkastets § 124, i Straffeloven optages en Bestemmelse om, at de Bøder, hvormed hine formelle Overtrædelser af de foresrevne Regler for den criminelle Retspleie alene antages at burde straffes, kunne idømmes af den overordnede Domstol i Forbindelse med og under Et med Paafjendelsen af Hovedsagen. — Ei heller medfører Bestemmelsen af Straf for ulovlige Anholdelser, Huusundersøgelser eller Beslaglæggelser og Undersøgelser af Breve og andre Papirer nogen videre Vanskelighed, forsaavidt det tør

forudsættes, at Forgivningen ialtsald vil komme til at indeholde bestemte Regler, hvorefter de paagjældende Embedsmænd, der ikke ere Dommere, i den Henseende ville have at rette sig, saaat Betingelsen for Anvendelsen af Straffebestemmelsen, der i Udkastets § 123 er foreslaaet at skulle gaae ud paa Bøder fra 10 til 200 Rd., simpelt Fængsel eller under særdeles skjærpende Omstændigheder Embedsfortabelse, ligesom maa siges at være tilfiede saasnart disse Regler ere overtraadte, uden at det er nødvendigt at indlade sig paa en nærmere Betegnelse af den Forsættilighed eller Bevidsthed om Anholdelsens eller Undersøgelsens Ulovlighed, som skulde være Forudsætningen for Straffebestemmelsen, hvilket imidlertid naturligtvis ikke udelukker, at der i det enkelte Tilfælde ved Udmaalingen af Straffegraden maa tages Hensyn til den paagjældende Embedsmands større eller mindre subjective Straffskyldighed. Derimod stiller Sagen sig, som alt bemærket, endel vanskeligere, hvor der er Spørgsmaal om Strafsansvaret for en materielt ulovlig Fængsling eller Forlængelse af en Fængsling, eftersom Ulovligheden i de enkelte Tilfælde af denne Art begrundes i de særegne tilfiedeværende factiske Omstændigheder. Den Dommer, som foretager eller lader foretage en i det enkelte Tilfælde lovsfridig Fængsling uden at have været sig sammes Ulovlighed bevidst, altsaa af Mangel paa behørig Skjonsomhed, Uvidenhed eller Uagtsomhed, bør ganske vist ikke straffes efter Udkastets § 122 men ifkun, efter Omstændighederne, efter Udkastets § 140. Om der imidlertid end forsaavidt for Anvendelsen af Straffebestemmelsen i § 122 forudsættes en vis Forsættilighed eller selvbevidst Lovsfridighed, er det dog paa den anden Side ikke Meningen, at dens Anvendelse skulde kræve en egentlig forbrudersk Billie eller en subjectiv Uretfærdighed hos Dommeren; har en saadan været tilfiede, vil meget mere hans Straf ikke blive at bestemme efter Udkastets § 122 men efter den meget strengere Straffebestemmelse i Udkastets § 118, og man har for at forebygge en saadan Misforstaaelse anseet det for rigtigst at udelade Ordet „forsætlig“, som man paa et tidligere Stadium af Forhandlingerne angaaende § 122 havde fundet Anledning til at indskyde foran Ordene „foretager eller lader foretage en lovsfridig Fængsling“ for at betegne, at Paragraphen ikke skulde komme til Anvendelse paa blotte fulpøse Forseelser af Dommeren. Imellem de to Yderpunkter — den bevidste Uretfærdighed og den fulpøse Forseelse eller de i § 124 omhandlede formelle Overtrædelser — ligger der imidlertid efter Kommissionens Formening en Klasse Tilfælde, hvor et mere strafbart Forhold end det sidstnavnte maa siges at finde Sted fra Dommerens Side, t. Ex. naar en Fængsling forlænges for at udpresse en Tilstaaelse eller decreteres paa Grund af An-

dicier, der aabenbart ere aldeles utilstrækkelige til at begrunde Mistanke for en Forbrydelse, hvorfor Fængsling lovmæssig kan finde Sted, eller andre lignende Tilfælde, hvor Dommeren ikke kan have været blind for, at den retlige Besoielse for Fængslingen ikke er tilstede og at Fængslingen forsaavidt er lovsfridig, men hvor det dog ikke tør statueres, at han har villet begaae noget i og for sig eller materielt uretsfærdigt, idet det nemlig meget vel er muligt, at han kan have meent ved den i og for sig lovsfridige Handling at fremme Opdagelsen af Forbrydelser, som han er moralsk overbevist om ere begaaede, at værne om Rets sikkerheden i sin Jurisdiction o. s. v. I saadanne Tilfælde, hvor der er mere end en formel Overtrædelse af Bestemmelserne i Grundlovens §§ 85 og 86 eller en feilagtig Lovfortolkning, Mangel paa Skjonsomhed eller Konduite tilstede, bør formeentlig en alvorligere Straf anvendes end den i Udkastets § 140 foreskrevne, og ligesom efter Omstændighederne Embedsfortabelse synes at maatte kunne idømmes, navnlig i Gjentakelsestilfælde, saaledes bør Straffen formeentlig ikke i noget Tilfælde være ringere end simpelt Fængsel i nogen Tid. Man har paa den anden Side dog meent at burde aabne Afgang til at gaae ned indtil 1 Maanedss simpelt Fængsel, og har man herved, foruden den Betragtning at Tilfældet dog er af en væsentlig ringere Strafbarhed end den bevidste Uretsferdighed, der omhandles i Udkastets § 118, navnlig havt for Øie, at det mulig turde være egnet til at sikre Bestemmelsen en ikke altfor sjelden Anvendelse, at Straffens Minimum sættes nogenlunde lavt. I modsat Fald turde der maaskee være nogen Grund til at frygte for, at i Praxis Udkastets § 140 vilde blive bragt til Anvendelse i flere Tilfælde, der vel kunde qualificere sig til at ansees efter § 122.

Når beslagtaget med den i § 118 omhandlede Forbrydelse, at en Dommer gjør sig skyldig i bevidst Uretsferdighed, er det Tilfælde, at en Embedsmand foranlediger, beslutter eller fortsætter en criminel Undersøgelse mod Nogen, hvis Ufskyldighed er ham bekjendt, eller forjættelig lader en ikkjendt Straf fuldbyrde med Tilfidesættelse af de med Hensyn til Dommens Provelse ved høiere Ret eller Benaadning gjældende Regler, og man har derfor ved i Udkastets § 125 at sætte Straffen for dette Forhold væsentlig taget Hensyn til Straffebestemmelsen i § 118. Embedsfortabelse bør her formeentlig ligeledes altid finde Sted, men man har meent, at Minimum af Tilægsstraffen her burde sættes endeel lavere, nemlig til 3 Maaneders simpelt Fængsel, end i § 118, hvor den laveste Grad er simpelt Fængsel i 1 Aar, navnlig med Hensyn til, at den i § 125 omhandlede Forbrydelse kan begaaes af

Andre end Dommere, der fortrinsviis bør rammes af en haard Straf for enhver Uretfærdighed, og at Indledelsen af en blot Undersøgelse imod en Person, fornemmelig naar den ikke angaaer en Sigtelse for nogen betydelig Forbrydelse men t. Ex. kun en Bødesag, ikke just altid vil have en saadan prægnant Charakter af Uretfærdighed, som den i § 118 omtalte Dommervirksomhed, der ligesom gaaer ud paa at forurette Nogen. Man har iøvrigt med Hensyn til det i § 125 2det Stykke ommeldte Forhold, ubetimelig at lade en Dom fuldbyrde, fundet Anledning til i Paragraphens 3die Stykke at give en særlig Straffebestemmelse for, og derved mere at fremhæve, det Tilfælde, at Saadant skeer af Uagtsomhed, hvilket vel kan tænkes, istedetfor at henvise til en Anvendelse af den almindelige Bestemmelse i Udkastets § 140 om Straf for Uagtsomhed og Skjodesløshed i Embedsførelse. — Modsatningen til den forsættlige Forfølgelse af en Ulfyldig er det i § 126 omhandlede Forhold, at en Embedsmand, hvem det særligt paaligger at virke til Straffemagtens Haandhævelse, med Forjæt tilfidesætter denne Pligt, men dette sidste Forhold synes dog i det Hele at egne sig til en ikke lidet ringere Straf, forsaavidt her ikke er Tale om nogen Uretfærdighed imod Enkeltmand, ligesom Motiverne til saadan Embedsforfølgelse — forudsat at ikke Bestikkelse finder Sted, i hvilket Tilfælde en meget strengere Straf bør komme til Anvendelse, saaledes som det antydes i Paragraphen ved den fæste Tilføining: „forsaavidt Gjærningen ikke efter sin Bessaffenhed medfører større Straf“ — jævnlig ville være af en mere undskyldelig Natur, saasom Medlidenhed. I Betragtning af, at under Paragraphens Straffebestemmelse ogsaa indbefattes det Tilfælde, at det er meget smaa Lovovertrædelser, Politiforsøelser m. v., hvormed Embedsmanden seer igjennem Fingre, har man endog meent, i Overensstemmelse med den norske Straffelovs Kap. 24 § 11, at burde aabne Udgang til under for mildende Omstændigheder at lade Broden kunne affones med Bødestraf. En ikke lidet mere strafbar Charakter har det Tilfælde, at en Embedsmand, hvem en Fanges Bevogtning paaligger, forsættlig lader ham undvige eller befordre hans Undvigelse, og det er navnlig aabenbart, at et saadant Forhold fra vedkommende Embedsmands Side maa anses som en mere kvalificeret Forbrydelse end hvor en Privatmand hjælper til at befrie en Fange ud af Varghedens eller Rettens Magt, hvorfor der i Udkastets § 104 er sat Straf af Fængsel eller Forbedringshuusarbejde. Det kunde endog synes, at den Embedsmand, der paa den anførte Maade handler imod sin Embedspligt, under alle Omstændigheder burde forbryde sig Embede; men har imidlertid troet, at det dog kunde blive for haardt

ubetinget at forekrive denne Straf, med Hensyn til at ikke blot Motiv til og Niemedet med en Fanges Løsladelse men ogsaa selve Begrebet Fange kan være saare forskjelligt. Man har derfor, idet man forøvrigt ikke har anseet det hensigtsmæssigt, efter den norske Straffeløvs Mønster i dens Kap. 24 §§ 6 og 7, at optage forskjellige Distinctioner i de nævnte Henseender, foreslaaet Minimum af Straffen sat til 3 Maaneders Fængsel, og har dertil i Paragraphens 2det Stykke knyttet en særlig Straffebestemmelse for det Tilfælde, at Undvigelsen er foranlediget ved Embedsmandens Uagtsomhed eller Forsømmelse.

3 Udkastets §§ 128—130 omhandles Forfalskning af Embedsprotokoller samt Udstedelse af falske eller urigtige Embedsattester m. v. Der bør, efter Kommissionens Formening, ved Affattelsen af Straffebestemmelserne desangaaende væsentlig have 2 Hensyn for Øie, det ene det subjective, i hvilken Hensigt Forfalskningen er skeet, det andet det objective, om en Forfalskning har fundet Sted af Embedsprotokoller eller til Embedet hørende eller betroede Dokumenter eller dog en falskelig Udstedelse af Attestationer eller Dokumenter, der skulde hente en særegen Betydning fra de offentlige Protokoller, i Genhold til hvilke de udfærdiges. Hvad Hensigten angaaer fremtræder Forbrydelsen navnlig som kvalificeret, naar Forfalskningen eller Forvanskingen er skeet for at tilvende sig selv pekuniær eller anden Fordeel, for at tilføie Andre Retstab eller dog for at tilveiebringe en Tilstand, hvorefter Retsgoder paa en uretlig Maade tildeles eller fordeles imellem forskjellige Personer. For saavidt denne kvalificerende Hensigt i § 128 er udtrykt ved de Ord: „hvis nogen Embedsmand for at tilvende sig eller Andre en Fordeel eller for at skade Andre osv.“, kunde der maaskee vel reises nogen Tvivl, om der maatte være tilstrækkelig Øie til at lade en høiere Straf indtræde alene paa Grund af den Omstændighed, at Forfalskningen er skeet for at skaffe en Anden en Fordeel, hvortil det vel ogsaa maa henføres, at det tilsigtes at befrie Nogen for et eller andet Retstab eller for et andet Onde, som efter de virkelige Forhold vilde ramme ham. Ligesom der nemlig kan tænkes Tilfælde af denne Art, hvor Forseelsen kun synes at være af mindre Betydning, t. Ex. hvor der er gjort en urigtig Protokoltilførsel angaaende den Tid, hvortil en Person har anmeldt sig, for paa den Maade at frie ham for Ansvar for en for siglig Anmeldelse, saaledes fattes der heller ikke i fremmede Straffelove (den østerrigiske og bayerske) Exempler paa, at det er opstillet som Betingelse for Anvendelsen af en strengere Straf for det heromhandlede Forhold, at Hensigten har

været at tilføie Andre en Skade. Hvad dette Sidste angaaer bemærkes imidlertid, at den Omstændighed, at Embedsmanden har tilfigtet at tilvende sig selv en Fordeel, i hvert Fald synes at burde betragtes som kvalificerende, og hvad særligt angaaer den Forfalskning, der nærmest skeer for at tilvende en Anden en Fordeel, maa det erindres, at det dog vistnok som oftest vil være Tilfældet, at Tilvendelsen af en uretlig Fordeel for en Person ialtfald indirecte vil medføre en Skade eller Forurettelse for Andre. Naar derhos henføres til den store Vigtighed det har, at der kan sættes Lid til Embedsprotokoller og hvad dermed staaer i Forbindelse, synes det derfor at være baade forsvareligt og rigtigt, i alle Tilfælde, hvor en Forfalskning eller Forvanskning af deslige Protokoller m. v. er skeet i en bestemt uretlig Hensigt, at lade en meget alvorlig Straf ramme den utro Embedsmand, og navnlig bør han formeentlig ubetinget forbyrde sit Embede. Ved Bestemmelsen af den yderligere Straf, som vil være at forene med Embedsfortabelsen, maa der imidlertid tages Hensyn til, at ikke blot Hensigten, som ovenfor antydet, unægtelig kan have en ikke lidet forskjellig Grad af Strafverdighed, men at ogsaa de Embedsprotokoller, med Hensyn til hvilke Forbrydelsen begaaes, kunne have en væsentlig forskjellig Betydning, idet der nemlig ingenlunde tilkommer alle saadanne Protokoller den samme ubetingede offentlige Troverdighed. Idet den groveste Art af den heromhandlede Embedsforbrydelse i § 128 i Almindelighed betegnes derved, at en Embedsmand, i den ovenfor angivne Hensigt, i de til hans Embede hørende Protokoller falskeligt anfører, hvad der ikke er foregaaet, eller anfører Noget anderledes, end det er foregaaet, udsteder Dokumenter, som han har at udfærdige efter sine Embedsbøger af et falskt Indhold, forfalser, tilintetgjør eller paa anden Maade forvansker Dokumenter, som ifølge hans Embede ere ham betroede eller tilgængelige for ham, — har man efter det Anførte troet at burde give den Tillægsstraf, som skulde komme til Anvendelse i Forbindelse med Embedsfortabelsen, en saadan Bidde, at den paa den ene Side kan naae op til 6 Aars Strafarbejde men paa den anden Side under formildende Omstændigheder gaae ned til 3 Maaneders simpelt Fængsel. Ved den gjorte Tilføjning: „forsaavidt Gjerningen ikke efter sin øvrige Bessæffenhed medfører større Straf“, henvises navnlig til, at Dokumentforfalskning ifølge Bestemmelserne i det følgende Kapitel 28 efter Omstændighederne kan qualificere sig til en saadan; jfr. og § 131 2det Stykke. — Den anden, væsentlig mindre strafbare, Art af Forfalskning af Embedsprotokoller eller Udstedelse af urigtige Embedsattester, som omhandles i Udkastets § 129, omfatter 2 forskjellige Hovedtilfælde, det

ene, hvor Forbrydelsen i objectiv Henseende, eller hvad dens Gjenstand angaaer, er af samme Bessaffenhed som den i § 128 omhandlede, medens der ikke er en saadan uredelig Hensigt tilstede, som der forudsat, (Begyndelsen af § 129), det andet, hvor Forbrydelsen i objectiv Henseende er forskjellig fra den i § 128 omhandlede, idet der ikke foreligger nogen Forsælsning af Embedsprotokoller eller med Hensyn til Embedsdokumenter og ei heller er afgivet falske Attester eller Embedsforklaringer i Genhold til eller under Paaberaabelse af slige Protokoller, men hvor Embedsmanden kun har forsyndet sig imod den Autoritet, der skulde kunne tillægges ham som saadan, ved i Embedsmedfør at afgive urigtige Erklæring. Denne Forbrydelse kan iøvrigt igjen være af ikke lidet forskjellig Strafvoerdighed. Vel er det, hvad det ommeldte andet Hovedtilfælde angaaer, altid af særdeles Betydning, at der ikke foreligger nogen Krænkelse af den Embedsprotokollernes tilkommende offentlige Troværdighed, men paa den anden Side indbefattes derunder saavel det Tilfælde, hvor Embedsmanden har tilsigtet at tilvende sig eller Andre en Fordeel eller at stæde Andre, som det Tilfælde, hvor den urigtige Embedserklæring er afgiven uden bestemt uredelig Hensigt, og fremdeles kan Erklæringen ikke blot efter sin Bessaffenhed og Bigtigheden af det Forhold, som den angaaer, være af høist forskjellig Betydning, men det Urigtige i samme kan ogsaa have en forskjellig Charakter, eftersom det bestaaer i en positiv Angivelse af Noget, der ikke er sandt, eller i en blot Undlæelse af at omtale Omstændigheder, der burde anføres, som væsentlig vedrørende det Anliggende, hvorom der er Spørgsmaal. Under den i § 129 omhandlede Forbrydelse indbefattes saaledes t. Ex. saavel det Tilfælde at en Embedsmand, der har at afgive Erklæring om en Ansøgning, tilbageholder Udtalelser angaaende personlige Forhold, der kunde komme den Paagjældende til Skade, som den grove Embedsforbrydelse, hvori en militair Læge gjør sig skyldig ved at give en Værnepligtig en vitterlig urigtig Attest om hans Helbredstilstand for at frie ham for Udskrivning. Straffebestemmelsen maa derfor have en stor Bidde. Under særdeles formildende Omstændigheder synes Straffen endog at burde kunne gaae ned til Bøder, om end af en soelig Storrelse (i § 129 er Minimum sat til 100 Rds. Bøde), medens det paa den anden Side formeentlig er nødvendigt at opstille Embedsfortæbelse som Straf for de mere graverende Tilfælde. Hoiere Straf turde det imidlertid neppe heller være fornødent at foreskrive; det maa nemlig erindres, at hvor Afgivelsen af vitterlig urigtige Embedsattester kvalificeres ved en egentlig vindesyg Hensigt, naentlig hvor Embedsmanden har udstedt saadanne for Betaling, vil Bestemmelsen i

Udkastets § 113 om Bestikkelse selvfølgelig føre til Anvendelsen af en strengere Straf, navnlig af Fængsel eller Forbedringshushandsarbejde i Forbindelse med Embedsfortabelsen. — Forsaauidt der endelig kan tænkes Tilfælde, hvor en Embedsmand uden nogen uredelig Hensigt blot for at skjule en begaaet mindre Forseelse, en Vorden, en Unoiagtighed eller en ringe Tidsoverskridelse, gjør en urigtig Tilførsel i sin Embedsprotokol eller afgiver en urigtig Erklæring eller Forklaring, uden at Nogen herved er bleven udsat for Skade eller vigtige offentlige Interesser bleve krænkede, har man anseet det rigtigt, i § 130 at give en særlig Bestemmelse om dette Forhold. Kun i Gjentagelsestilfælde synes Straffen derfor at burde kunne stige til Embedsfortabelse, medens den ellers bør bestemmes til simpelt Fængsel eller Bøder, navnlig under Hensyn til den større eller mindre Vigtighed, som det efter den paagjældende Embedsprotokols Beskaffenhed maatte have, at samme i alle Henseender indeholder en fuldstændig tro og noiagtig Fremstilling af det Passerede.

Med Hensyn til Udkastets §§ 131 — 132, der handle om Kasse-mangel, bemærkes, at det har været under Overveielse saavel i den tidligere som i nuværende Kommission, om det ikke, da der haves en nyere, med megen Omhu udarbejdet, Forordning om Kasse- og Regnskabsvæsenet af 8 Juli 1840, vilde være hensigtsmæssigt i Straffeloven at henvise dertil, i Lighed med hvad der er skeet i flere nyere tydske Straffelove, og ialtsald i Straffeloven kun at optage de yderligere eller forandrede Straffebestemmelser, hvortil der maatte findes Anledning. Det maa nu vistnok ogjaa erkjendes, at den hele store Masse Detailbestemmelser angaaende Kassevæsenet, Regnskabernes Forelse, Extracters Indsendelse i rette Tid, Revisionen og Kontrollen osv., ikke hører hjemme i den almindelige Straffelov, om der end for Overtrædelser af de i den Henseende givne For- skrifter er fastsat Straffe, stundom af en alvorligere Natur. Hvad derimod angaaer et egentligt forbryderisk Forhold af de i denne Henseende i Betragtning kommende Embedsmand, navnlig Utroskab med Hensyn til de dem betroede offentlige Midler, stiller Sagen sig ganske anderledes. Ikke blot synes det i og for sig ikke naturligt, i den almindelige Straffelov kun henviisningsviis at omtale en saadan egentlig Forbrydelse, der kan begaaes af en stor Mængde administrative Embedsmand, men der er saameget større Opfordring til ikke at lade denne Forbrydelse uomtalt, som det formeentlig ikke kan nægtes, at der i de nugjældende Straffebestemmelser, navnlig i Fd. 8 Juli 1840 § 21, indeholdes Adskilligt, der som uforholdsmæssig haardt vel turde trænge til Forandring. Da det derhos maa ansees ønskeligt, saavidt muligt i nye almindelige Love at

samle alle de Bestemmelser, der skulle gjælde om de i samme behandlede Forhold, og at undgaae Henviisninger til ældre Lovbestemmelser, hvorved det Hele let bliver mindre klart og ialtfald vanskeligere at overffue, har man anseet det for rigtigst, i Udkastets §§ 131 og 132 om den omhandlede Forbrydelse, Kassemangel, at optage fuldstændige Regler, som i det Hele kunde afløse den nævnte Paragraph i Fd. 8 Juli 1840. For- saavidt denne indeholder særegne Bestemmelser, hvortil Udkastets § 131 ikke har noget Tilsvarende, maae de herefter altsaa ansees bortfaldne, naar Udkastet maatte blive ophøiet til Lov, og dette gjælder da navnlig med Hensyn til de særegne Regler i Fd. 8 Juli 1840 § 21 om Folgerne af, at Embedsmanden, der befindes at have Kassemangel, ikke dækker den manglende Sum, nemlig at han skal hendømmes til Fæstningsarrest, eller endog efter Omstændighederne til Forbliven i vedkommende Straffe- anstalt, indtil dette skeer, stundom altsaa indtil sin Død. Forrigt har man ved Affattelsen af Udkastets § 131 — Bestemmelsen i § 132 om, at den Bogholder, Revisor osv., der kolluderer med den utro Kasse- embedsmand, skal være undergiven lige Straf med ham, svarer ganske til Slutningsbestemmelsen i Fd. 1840 § 21 — væsentlig holdt sig til den nævnte Lovbestemmelse, idet man kun har lempet Straffebestemmelserne efter Udkastets almindelige Grundsætninger. Man er saaledes gaaet ud fra det samme Begreb om Kassemangel, som nærmere er udviklet i Be- gyndelsen af oftnævnte Paragraph, men man har ligesaa lidt fundet det nødvendigt at gaae ind paa en nærmere Fremstilling deraf, som med Hensyn til Slutningsbestemmelsen i Udkastets § 131 angaaende den mildere Bedommelse, der kan finde Sted, naar Kassemanglen dækkes inden 3 Gange 24 Timer, særligt at fremhæve de formildende Om- stændigheder, hvorpaa det i den Henseende kommer an, at Kassemanglen ikke er paadragen ved Handel, Udlaan, Ødselhed, uordentligt Levnet osv. Dette tør formeentlig forudsættes at ville blive tilbørlig paaagtet af de vedkommende Autoriteter, af hvilke det i det enkelte Tilfælde efter § 131 skal afgjøres, om Tiltale kan bortfalde, i hvilken Henseende det iøvrigt bemærkes, at det har været Kommissionens Forudsætning, at Tiltale kun skulde kunne bortfalde ifølge en overensstemmende Beslutning derom af den offentlige Anklagemagt og det Ministerium, hvorunder den Paa- gjældende forterer. 3 Paragraphens næstsidste Stykke har man, i Righed med Fd. af 1840 § 57 in fine, tilføjet en Bestemmelse om, at hvad der gjælder om Mangler med Hensyn til betroede Penge ogsaa finder An- vendelse i Henseende til Korn og andre fungible Ting.

Den i Udkastets § 133 omtalte Forbrydelse, at afæfke Borgernes større Afgifter end de skulde erlægge, maa formeentlig, idet den forudsættes at forøves af Egennytte for selv at beholde det formeget Indkrævede, ansees for ligesaa skammelig som at tilegne sig Noget af det Staten Tilkommende, ligesom den ogsaa med Hensyn til Indvirkningen paa Borgernes Stemning er fuldt saa skadelig som den i § 131 ommeldte Forbrydelse. Man har derfor i § 133 sat Straffen lige med den ordinaire i 1ste Stykke af § 131 foreskrevne, nemlig Embedsfortabelse og under skjærpende Omstændigheder tillige Forbedringshuusarbejde, og har man derhos fundet det rettest at lade Straffebestemmelsen komme til Anvendelse ikke alene paa Opkrævelsen men ogsaa paa den blotte Indfordring af ikke skyldige Skatter og Afgifter, dels fordi denne sidste Handling i og for sig synes at qualificere sig til Embedsfortabelse, dels fordi det, naar den kun skulde betragtes som Attentat paa den Forbrydelse at oppebære formeget i Skat, kunde have sin Vanffelighed at afpasse Straffen derfor i det rette Forhold til den for den fuldførte Forbrydelse bestemte Straf af Embedsfortabelse. Foraauidt den norske Straffelovs Kap. 24 § 18 særligt omtaler det Tilfælde, at en Embedsmand imod bedre Vidende urigtig ansætter Værdi, Størrelse eller Andet, hvorefter Skat, Told eller anden offentlig Afgift retter sig, antages dette ligesom at gaae ind under Bestemmelsen i Udkastets § 133, og man har derfor fundet det overflodigt særligt at fremhæve det. Pigeledes har man anseet det for overflodigt at give en Bestemmelse for det Tilfælde, at en Embedsmand, der i Embedsmedfør har at gjøre Udtællinger eller at forestaae Ubleveringer af Naturalier, retstridig deri gjør Afdrag men ikke destomindre i sine Bøger og Regnskaber fører Udtællingerne eller Ubleveringerne til Udgift med det fulde Beløb. Foraauidt nemlig den paa-gjældende Embedsmand gjør Afdraget efter Overenskomst med den, der skal modtage Pengene, t. Ex. naar han ved Udlaan af offentlige Midler tilbageholder nogle Procent som Godtgjorelse for sin Uleilighed eller sin Medhjælp til at skaffe Vedkommende Laanet, hører Forholdet ind under Udkastets § 112 eller efter Omstændighederne under § 113 om Bestikkelse; og foraauidt Forholdet skulde være af end grovere Art, t. Ex. hvis Embedsmanden aftrødser eller ved urigtige Foregivender fravender den Paaagjældende Afdraget, eller hvis han i sine Bøger anfører større Udbetalinger end de virkelig stedfundne for at skjule en Kassemangel eller deslige, vil efter Omstændighederne Analogien af § 133, de senere §§ 134 eller 138, eller § 131, om Kassemangel, komme til Anvendelse.

Uagtet den saakaldte simple ulovlige Sportulering, nemlig med den Paagjældendes Samtykke for en offentlig Forretning at tage en Betaling, som ikke tilkommer Embedsmanden, eller mere end der tilkommer ham, egentlig gaaer ind under den almindelige Bestemmelse i Udkastets § 112 om uberettiget Modtagelse af Gaver eller andre Fordele for Embedshandlinger, ligesom den kvalificerede eller svigagtige ulovlige Sportulering, hvor den ulovlige Betaling affordres Vedkommende som om den efter Loven tilkom Embedsmanden (Spt. Regl. 22 Marts 1814 § 162 2det Stykke), gaaer ind under Udkastets § 133, — har man dog af practiske Hensyn, og da det ikke kan nægtes, at denne Forbrydelse, ulovlig Sportulering, er af en særegen Væbskaffenhed, fundet det hensigtsmæssigt særligt at omhandle den, hvilket er skeet i Udkastets § 134. Ordene „mod bedre Viden“ ere i denne indsfudte for at antyde, at Straffebestemmelsen naturligtviis ikke kommer til Anvendelse, hvor den urigtige Sportulering er begrundet i en feilagtig Lovfortolkning i god Tro. Straffen er sat til Bøder ikke under 50 Rd. eller under ffjærpende Omstændigheder (sornemmelig vel altjaa naar den er af den ovenfor berorte, i Regl. 1814 § 162 2det Stykke ommeldte Art, eller i Gjentagelsestilfælde) Embedsfortabelse, hvilket i det Væsentlige svarer til de nugjældende Regler, kun at Minimum er sat lidt hoiere, idet Straffen for den simple ulovlige Sportulering første Gang begaaet nu er en Bøde fra 30 til 50 Rd., see Spt. Regl. 1814 § 162. Ligefom det iøvrigt følger af sig selv, at den, hvem en Betaling svigagtig er bleven afkrævet, maa kunne fordre det formeget Erlagte tilbage, saaledes vil Udkastets § 117 medføre, at Beløbet af de ulovlige Sportler, hvor Vedkommende har været enig med Embedsmanden om at erlægge dem, maa blive at tilfjende Statskassen og ikke, som i Regl. 1814 § 162 bestemt, Fattigvæsenet. — Reglementariske eller formelle Bestemmelser med Hensyn til Sportuleringen (t. Ex. Spt. Regl. 1814 § 160) hore ikke hjemme i Straffeloven, og det følger saaledes af sig selv, uden at det behøver udtrykkelig at siges, at der med Hensyn til Tilfidesættelse eller Overtrædelse af de til Betryggelse for Gebyrers og andre Afgifters rigtige Beregning og Erlæggelse givne Forfrifter fremdeles bliver at forholde efter de derom gjældende særlige Lovbud.

Med Hensyn til Udkastets § 135, om Straffen for Postembedsmænd, der ulovlig aabne, tilintetgjøre eller underflaae Breve og Pakker, er det, som antydet ved Tilføiningen, en Forudsætning, at Handlingen ikke foretages for at tilvende sig Noget, i tyvagtig eller bedragerisk Hensigt, i hvilket Tilfælde naturligtviis andre og tildeels strengere Straffebestemmelser

tillige ville være at anvende; jfr. Udkastets § 225 Nr. 3 og § 254. Det kunde maaskee synes, at Straffen i § 135 er for streng idet den ubetinget er sat til Embedsfortabelse, foruden efter Omstændighederne tillige Forbedringshuusarbejde, skjøndt der vel kan forekomme Tilfælde, hvor Grunden til at en Postembedsmand har aabnet Breve eller Pakker turde være af en temmelig undskyldelig Art, t. Ex. naar det er skeet af overdreven Nidkjerhed for at faae opdaget en Forbrydelse eller at afsørge en Ulykke, eller dog af en mindre strafværdig Art, t. Ex. naar det er en Pakke med angivet Indhold af Pynt eller deslige, der aabnes alene af Nysgjærrighed. Kommissionen har imidlertid anseet Brevhemmelighedens Ufrankelighed for at være af saa stor Interesse, at der vel turde være Feie til ganske i Almindelighed at bestemme, at den Postembedsmand, der forgriber sig paa den, bør fjernes fra en Stilling, hvor det i ganske særdeles Grad maa være en Pligt at respectere den.

Udkastets §§ 136 — 139 indeholde endelig nogle mere almindelige Bestemmelser, angaaende Aabenbarelse af Embedshemmeligheder, Forledelse af underordnede Embedsmand til Embedsovertrædelser, Misbrug af Embedsstilling til at tilvende sig Fordeel eller til at frænke Privates eller det Offentliges Rettigheder udenfor de tidligere særligt omhandlede Tilfælde, og om Ulydighed i Embedsforhold. I alle disse Tilfælde kan Forbrydelsen være af saa forskjellig Bessaffenhed, uden at det dog er gjort at opstille almindelige Begrebsdistinctioner, at det er nødvendigt at give Straffebestemmelserne en stor Bidde, idet der ved Siden af Embedsfortabelse for de mere graverende Tilfælde maa for Forseelser af mindre Betydning aabnes Afgang til Anvendelse af Bødestrafte eller simpelt Fængsel. — Med Hensyn til § 136, ved hvis Affattelse man har havt den norske Straffelovs Kap. 24 §§ 24 og 25 for Die, bemærkes særligt, at da der ved Bedømmelsen af, hvad der bør holdes hemmeligt, ikke alene kan sees hen til udtrykkelige Forfrifter i Lov eller andre positive Bestemmelser, men der ogsaa maa tages Hensyn til hvad Forholdets egen Bessaffenhed medfører, har man anseet det rettest istedetfor den norske Straffelovs „hvad som enten efter Lov eller anden Regel hemmeligt bør at holdes“ at bruge de almindeligere Udtryk „hvad der hans Embede vedkommende bør holdes hemmeligt“. At det er en Betingelse for Stassebestemmelsens Anvendelse, at den paagjældende Embedsmand har været eller maattet være sig bevidst, at det, han har aabenbaret, burde holdes hemmeligt, forstaaer sig af sig selv, ligesom det paa den anden Side er en Selvfølge, at Aabenbarelsen af Embedshemmeligheder efter Omstændighederne, navnlig ifølge den Hensigt, hvori den finder Sted, kan indeholde en anden og

maaſkee ſtorre Forbrydſe, t. Ex. en Statsforbrydſe" (jfr. Udkastets § 85) eller Meddeeltighed i en ſaadan. § 136 omfatter, efter den Almindelighed, hvori den er given, ogſaa Præſtens Krænkeſe af den Pligt, der paahviler ham til at fortie, hvad der er ham betroet i Skriftemaal, og Straffebeſtemmelsen i D. L. 2—5—20, jfr. 2—9—26, maa derved anſees forandret; derimod har det ikke været Kommiſſionens Mening, at den nævnte Lovartikel i ſin Heelhed ſkulde bortfalde, navnlig forſaaavidt Præſtens Taushedspligt deri nærmere beſtemmes og den tilføiede Indſkrænkning i den Henſeende maa kunne ſaae Indflydſe paa Bedømmelsen af hans Straffkyld, naar det kan antages, at han har ſtaaet i den Forſømming, at det, han aabenbarede, ſtod i Forbindelſe med et Forræderi eller en Ulykke, ſom ved Aabenbarelsen kunde forebygges. Det har iøvrigt været under Overveielſe, om der ikke maatte være Anledning til at ombytte Sæns Udtryk „Embedsmand“ med et mere omfattende, ſaaledes at Straffebeſtemmelsen ogſaa kunde komme til Anvendelſe paa Andre, ſom ubeføiet aabenbare Privathemmeligheder, der iſølge deres Stilling, t. Ex. ſom practiſerende Læger, Apothekere oſv. ere komne til deres Kundſkab. Ligesom der imidlertid i ſaadanne Tilfælde ikke vilde kunne blive Spørgſmaal om det i § 136 foreſkrevne Straffealternativ Embedsfortabelſe, ſaaledes har man fundet overveieende Betænkelighed ved at bringe deſlige Aabenbarelſer af Privathemmeligheder fra private Borgereſ Side ind under en Straffebeſtemmelſe, der forudsætter en Forfølgning af Sagen ſom en offentlig Forbrydſe, og man har derfor meent i den Henſeende at maatte indſkrænke ſig til at henviſe til det Værn mod ſlige Krænkelſer af Privatlivets Fred, ſom indeholdes i Udkastets § 217, idet der ved ſammes Anvendelſe vel vil kunne tages Hensyn til Grundſætningen i den her omhandlede § 136. — Ved Udkastets § 137 har det Spørgſmaal været opkaſtet, navnlig i den tidligere Kommiſſion, om ikke en ſaadan Beſtemmelſe maatte være overflødig iſølge de almindelige Regler i Udkastets 5te Kapitel om Forførelſe til en Forbrydſe. Selve Sæns Indhold, der efter Omſtændighederne foreſkriver en yderligere Tillægsſtraf af Embedsfortabelſe, viſer imidlertid, at man — og formentlig med Høie — er gaaet ud fra, at der i det omhandlede Forhold, at forlede en underordnet Embedsmand til en Embedsovertrædſe, indeholdes noget Andet og Mere end en Medſkyld i den af den forledede Embedsmand begaaede Forſeelſe; ſom et ſæregent kvalificerende Moment fremtræder nemlig her Misbrugen af den overordnede Embedsſtilling, der maa anſees at konſtituere en ſæregen Embedsforbrydſe. Dertil kommer, at der overhovedet neppe correct kan være Tale om egentlig Medſkyld i en For-

brudelse, forsaavidt det Forbryderiske i Gjerningen begrundes i og ved de særlige Forhold, hvori Gjerningsmanden staaer. Udkastets §§ 138 og 139, der i en noget fylldigere Skikkelse svare til den norske Straffelovs Kap. 24 § 27, ere nærmest at betragte som Supplementer til de foregaaende Bestemmelser angaaende Embedsforbrydelser. Man har anseet det rettest i Straffeloven at optage disse almindelige Regler, hvis Anvendelse i det enkelte Tilfælde væsentlig maa overlades til Domstolenes skjønsomme Overveielse af alle de Forhold, som i den Henseende rettelig bør tages i Betragtning, for at der ikke skulde mangle Lovhjemmel for at straffe Embedsmisbrug eller Embedsforseelser, der ikke kunne henføres under de særligt omhandlede, idet det efter Forholdets Bestaaenhed neppe lader sig gjøre, i detaillerede Bestemmelser udtømmende at fremstille alle de Former, hvorunder Embedspligten kan krænkes eller Embedsmyndigheden misbruges.

Som oftere erindret er det den almindelige Forudsætning ved de ovenfor omhandlede Embedsforbrydelser, forsaavidt ikke Andet, som i §§ 125 og 127, særligt bestemmes, at Embedsmanden forsætlig eller med Bevidsthed har krænket sin Embedspligt. Hertil slutter sig nu Udkastets § 140, der i Almindelighed aabner Udgang til at straffe Forsømmelse eller Skjodesløshed i Embedsførelse med Bøder eller under skjærpendede Omstændigheder med Embedsfortabelse, forsaavidt ikke særskilte Lovbestemmelser maatte indeholde nærmere og andre Regler i saa Henseende, hvilket navnlig vil være Tilfældet i mange administrative Forhold. Ligesom man imidlertid ikke med den norske Straffelovs Kap. 24 § 28 har villet foreskrive Straf for „Uforstand“ i Embedsførelsen — al den Stund saadan dog ikke kan tilregnes Embedsmanden selv —, saaledes synes det ogsaa, at der, saa vist som det kan fordres af Embedsmanden at han skal gjøre sig Flid og vise Paapassenhed og Opmærksomhed for at røgte sit Embede saa godt som muligt, paa den anden Side maa tages et billigt Hensyn til, at det overhovedet er hans Pligt at tage Beslutning og at handle i mange Tilfælde, hvor Tvivl kan være naturlig og hvor han vel kunde ønske at have Tid og Leilighed til nærmere Overveielse. At straffe enhver Feil eller Mangel paa Konduite eller Skjønsomhed fra Embedsmandens Side vilde derfor være ligesaa ubilligt som det vilde kunne virke skadeligt, forsaavidt som det let kunde lamme hans Mod og Handlelslyst. Kun naar der udvises en grov Forsømmelse eller grov Skjodesløshed — der forøvrigt kan være baade af negativ og af positiv Art —, eller naar han gjentagende, trods Advarsler og Paamindelser, gjør sig skyldig i Forsømmelse eller Uagtsomhed, bør der reises offentlig Sag imod

ham til Strafs Lidelse, og i Overensstemmelse hermed er Udkastets § 140 affattet.

Slutningsbestemmelsen i Udkastets 14de Kapitel, § 141, gjør de foregaaende Ser om Embedsforbrydelser anvendelige paa lignende Forseelser begaaede af Bestillingsmænd, hvortil naturligvis ogsaa de af Kommunerne m. v. ansatte offentlige Functionairer maae henføres. Med Hensyn til de strengere Fordringer, der kunne og bør stilles til egentlige Embedsmænd, som i Reglen tør ansees for at være mere oplyste og derhos ere mere betroede, i mere ansete og bedre aslagte Stillinger, bør Straffen for Bestillingsmænd dog i det Hele fastsættes med større Mildhed og efter Omstændighederne endog kunne nedsættes. Navnlig har man meent, at Straf af Fængsel eller endog Boder i flere Tilfælde maatte kunne anvendes paa Bestillingsmænd for Forseelser, som vilde gjøre det utilstedeligt at lade en Embedsmænd forblive i Embedet. At det, som bestemmes angaaende Forbrydelser begaaede af fast ansatte Embedsmænd, ogsaa maa gjælde med Hensyn til konstituerede eller midlertidig fungerende Embedsmænd, behøver neppe at udvies; da det imidlertid ofte vil være Tilfældet, at disse ikke langer ere i Embede, naar Straffedommen over dem skal fældes, maa der for deres Vedkommende have en Straf, der kan træde istedetfor Embedsfortabelse, hvor denne er foreskrevet, og man har i § 141 2det Stykke istedetfor sat Boder eller Fængsel. Kommissionens Opmærksomhed har iøvrigt været henledet paa, om der ikke mulig turde være Anledning til ogsaa i Straffeloven at optage Bestemmelser om Straf for dem, der uden at være Embeds- eller Bestillingsmænd vise Forsømmelse med de dem særligt paalagte Pligter i offentlige Anliggender, navnlig ved Valg til de forskjellige Repræsentationer, see L. 16 Juni 1849 § 78, jfr. L. 10 Decbr. 1852 § 7, og L. 4 Decbr. 1863 § 22. Man har imidlertid været enige om, at saadanne Bestemmelser turde være altfor singulære til at optages i den almindelige Straffelov.

Til 15de Kapitel.

(Meened og andre dermed beslægtede Forbrydelser).

I dette Kapitel, til Grund for hvilket man i det Hele har lagt Fd. 15 April 1840, omhandles foruden den egentlige Meened tillige falsk Forklaring for Retten, falske Angivelser paa Tro og Love eller under Eds Tilbud samt nogle mindre betydelige Misligheder ved Veedigelsen af Forretninger.

Udkastets § 142 angaaer falsk edeligt Vidnesbyrd for Retten. Straffen herfor er ifølge Fd. 15 April 1840 § 1 Straf-
arbejde fra 4 til 10 Aar, hvorhos Straffen ifølge den nævnte Fdgs § 3
kan stige til Strafarbejde paa Livstid, dersom det falske Vidnesbyrd maatte
kunne bidrage til at paaføre Noget Skade paa Vre eller Frihed, ligesom
Livsstraf skal anvendes, hvor det tilsigtes ved det falske Vidnesbyrd at
paaføre Noget Døden, selv hvor denne Hensigt ikke naaes. Hermed kan
sammenholdes den norske Straffelovs Kap. 12 §§ 1 og 2, hvorefter
Straffen er Strafarbejde fra 6 til 12 Aar eller efter Omstændighederne
paa Livstid, og naar formedelst Meened Livsstraf er bleven fuldbyrdet
paa Noget endog Livsstraf. Uden at mistjende den store Vigtighed det
har at værne om Edens Hellighed, saavel betragtet fra et religiøst Syns-
punkt som navnlig med Hensyn til Edens Betydning i Retslivet og de
borgelige Forhold overhovedet, har Kommissionen imidlertid meent, at
der turde være Røie til at aabne Udgang til en noget mildere Bedømmelse
af den omhandlede Forbrydelse. Det kan formeentlig ikke nægtes, at
Omstændighederne kunne være af den Bessaffenhed, deels med Hensyn til
den Sags ringere Betydning, i hvilken det falske Vidnesbyrd afgives,
deels med Hensyn til den mindre strafværdige Hensigt, i hvilken dette
skeer, t. Ex. hvor det ikkun tilsigtes at frie Noget for Strafsansvar, deels
med Hensyn til det Forhold, hvori Vidnet staaer til den Person, for hvis
Skyld det har villet skjule Sandheden, deels endelig med Hensyn til den
mindre Fasthed og Mangel paa Overlæg og Plan, der viser sig at være
tilstede i det falske Vidnesbyrds Afgivelse, saavel som med Hensyn til Vidnets
ringere Dannelse og Aandsøvrer, — at Forbrydelsen baade i subjectiv
og objectiv Henseende fremtræder som mindre strafværdig. Medens man
har troet at burde bibeholde 10 Aars Strafarbejde som Maximum, har
man derfor sat Straffens Minimum til 2 Aars Strafarbejde, men man
har da ogsaa saameget mindre fundet Anledning til at optage en særegen
mildere Straffebestemmelse angaaende det svigagtig ustadige Vidne, saaledes
som skeet er i den norske Straffelovs Kap. 12 § 3, — hvis Straffe-
minimum, 3 Aars Strafarbejde, iøvrigt er høiere end det i Udkastets
§ 142 i Almindelighed foreslaaede. Det kan nemlig ikke være tvivlsomt,
at det svigagtig ustadige Vidne ligefrem gaaer ind under Begrebet om
et falsk Vidne, hvilket Begreb man iøvrigt ligesaa lidt har anseet det for-
nødent nærmere at udvikle i Righed med hvad der er skeet i Fd. 15 April
1840 § 1, som man har kunnet ansee det for rigtigt at indlade sig paa
en saadan Fremstilling af de Hensyn, Domstolene skulle tage ved Straffe-
gradens Fastsættelse, som der er givet i den nævnte Fd.s § 2. Man

har, hvad Begrebet angaaer, kun fundet det hensigtsmæssigt, for at forebygge enhver Misforstaaelse, der mulig kunde foranlediges af det Udtryk: „et Vidne, der for Retten edelig aflægger falsk Forklaring“, udtrykkelig at tilføie: „hvad enten Edsfæstelsen følger efter Forklaringen eller denne afgives i Henhold til en foregaaende Edsfæstelse.“ Der sigtes herved ikke blot til de Tilfælde, hvor efter de nu gjældende processuale Regler undtagelsesviis (see Rigsretsloven af 3 Marts 1852 § 63) Vidneforklaringen først afgives efterat Vidnet forud er edfæstet — hvilket iøvrigt mulig turde blive det sædvanlige ved en Omordning af den criminelle Retspleie —, men ogsaa til de Tilfælde, hvor en yderligere Forklaring af et Vidne afgives i Continuation af en tidligere aflagt og beediget Forklaring i Henhold til den da stedfundne Edsfæstelse, uden at Vidnet særligt beediger Tillægsforklaringen. Hvorvidt en saadan Continuationsforklaring rettelig er skeet i Henhold til den tidligere aflagte Ed, eller om ikke ny Edsfæstelse burde have fundet Sted paa Grund af Tillægsforklaringens Indhold, i hvilket sidste Tilfælde ikke Straffen for Meened men kun Straffen for ubeediget falsk Forklaring vil kunne anvendes, naar Tillægsforklaringen befindes at være falsk, maa naturligtviis i det enkelte Tilfælde nærmere afgjøres af Domstolene. — Som bemærket er Straffens Maximum i Udkastets § 142 ganske i Almindelighed sat til 10 Aars Strafarbejde, og der er ikke fundet Anledning til at gjøre en saadan Tilfoining om Straffens Skjarpelse i visse Tilfælde, som den, der indeholdes i den ovenfor refererede § 3 i Fd. 15 April 1840, jfr. den norske Straffelovs Kap. 12 § 2. Det følger nemlig formeentlig ligefrem af de almindelige Regler om Sammenstød af Forbrydelser, at hvor det ved det falske Vidnesbyrd er tilfiet at paaføre Nogen et uskyldt Onde af en saadan Bessaffenhed, at alene herefter en hoiere Straf efter Omstændighederne vilde kunne være uskyldt, maa den paagjældende strengere Straffebestemmelse komme til Anvendelse ved Siden af Straffebestemmelsen i § 142, saaledes som det antydes ved den tilføiede Slutningsætning: „foraaavidt ikke hoiere Straf maatte være uskyldt ifølge Bessaffenheden af det ved den falske Forklaring bevirkede eller tilfietede Onde.“ Naarlig følger det af de paapegede Regler, at naar Nogen ved at afgive falsk Vidnesbyrd tilfiet at paaføre Nogen Strafarbejde, eller en anden længere Tids Frihedsberovelse, eller endog Livsstraf, vil hans Strafskyld blive at bedømme ikke blot efter § 142 men tillige efter Udkastets § 208, sidste Deel, eller efter § 187 (om Mord), saaat hans Straf, hvis Hensigten kan siges at være opnaaet og det falske Vidnesbyrd virkelig at have bevirket, at den Paagjældende er bleven berovet Friheden eller Livet, i det ene

Tilfælde kan stige til 12 Aars Strafarbejde og i det andet bliver Rigsstraf, men i modsat Fald maa bestemmes efter Reglerne om Straffen for Forsøg, sammenholdte med de nævnte Straffebestemmelser. Og hvor den forbryderiske Hensigt ikke bestemt er gaaet ud paa at paaføre Noget et Unde af saa stor Betydning, at en strængere Straffebestemmelse i og for sig herefter vil være anvendelig, skjønes det ikke rettere, end at det foreslaaede Straffemaximum af 10 Aars Strafarbejde aabner tilstrækkelig Adgang til at ramme den Skyldige med en passende stræng Straf.

En Nedsættelse af den for falsk Vidnesbyrd i Almindelighed foreskrevne Straf i det Tilfælde, at den Skyldige selv tilbagekalder sin falske Forklaring og derved dels efter Omstændighederne fjerner eller formindsker de skadelige Følger af Forbrydelsen, dels selv foranlediger dennes Opdagelse, vilde allerede begrundes ved det i Udkastets 6te Kapitel § 60 udtalte almindelige Princip. Ifølge den heromhandlede Forbrydelses særegne Væsenlighed turde der imidlertid være Anledning til, i Righed med Bestemmelsen i Fd. 15 April 1840 § 4, at tillægge den frivillige Tilbagekaldelse og Berigtigelse af en falsk Vidneforklaring en bestemt og videre gaaende Indvirkning med Hensyn til Straffens Nedsættelse, og man har derfor i Udkastets § 143 foreslaaet, at en ringere Grad af Strafarbejde og under særdeles formildende Omstændigheder endog Fængsel paa Band og Brød, dog ikke under 4 Gange 5 Dage, skal kunne anvendes under den anførte Forudsætning. Denne fakultative Straf nedsættelse svarer ogsaa til Reglen i Fd. 1840 § 4, forsaavidt denne hjemler en Nedsættelse af Straffen indtil 8 Maanedes Strafarbejde, idet den sidst nævnte Straf netop staaer i samme Forhold til det almindelige Straffeminimum efter Fdgs. § 1, nemlig 4 Aars Strafarbejde, som det i Udkastets § 143 foreslaaede Straffeminimum, 4 Gange 5 Dages Fængsel paa Band og Brød, til Straffens Minimum efter Udkastets § 142, nemlig 2 Aars Strafarbejde. Straffens Nedsættelse til det nævnte Minimum betinges vel i Fd. 1840 § 4 særligt af, at al den skadelige Følge af den falske Vidneforklaring ved den senere Tilbagekaldelse afværges, og en lignende Betingelse findes opstillet i tilsvarende Bestemmelser i flere fremmede Straffelove, blandt andre i den norske Straffelovs Kap. 12 § 4. Kommissionen har imidlertid troet, at det hverken vilde være nødvendigt eller hensigtsmæssigt udtrykkelig at fremhæve den i Straffeloven. Nødvendigt turde det formeentlig ikke være, da Betydningen af det omhandlede Moment er saa ioinesfaldende, at Domstolene ogsaa uden en udtrykkelig Anviisning derpaa vel ville vide at tage tilbørligt Hensyn dertil, og navnlig ikke lettelig ville finde det forsvareligt at anvende det mindre

Straffeonde, Fængsel paa Vand og Brød, som der i Udkastets § 143 ikkun er givet dem Udgang til at vælge under særdeles formildende Omstændigheder, naar der ved den falske Vidneforklaring er afstedkommet virkeligt og positivt Tab og Skade, som ikke ved den senere Tilbagekaldelse kan gjenoprettes. Og under denne Forudsætning synes det forsaavidt mindre hensigtsmæssigt særligt at fremdrage det nævnte Moment og dertil at knytte en særegen bestemt Virkning, som det dog maaskee, naar hiin Betingelse stilles hen i den anførte Almindelighed, uden nærmere Forklaring, ikke just er saa aldeles klart, hvad derved skal forståes, at der ikke i de enkelte Tilfælde skulde kunne opstaae Tvivl om, hvorvidt den virkelig maa siges at være tilstede. Det synes saaledes navnlig ikke ubetinget at kunne fordres, for at Tilbagekaldelsen skal kunne ansees som tilstrækkelig betimelig i den omhandlede Henseende, at den skeer forinden Slutningen af den Sag, under hvilken den falske Vidneforklaring er afgiven, saaat den skadelige Følge af den forsaavidt kan blive forebygget; jfr. den norske Straffelov l. c. Det maa formeentlig være tilstrækkeligt, at Tilbagekaldelsen skeer paa en Tid, da den ved den falske Vidneforklaring foranledigede Skade endnu ikke effectivt er indtraadt eller ialtfald kan gjenoprettes. — Iøvrigt har man til Betegnelsen af den Frivilligheds Karakter, som Tilbagekaldelsen maa have for at kunne komme i Betragtning til Strafudsættelse, anseet det rettest at benytte det i Fd. 15 April 1840 § 4 brugte Udtryk: „af egen Drift“, navnlig fordi der allerede foreligger en retslig Praxis med Hensyn til sammes rette Forstaaelse. Nærmere at fixere denne ved Tilføielsen af yderligere Bestemmelser, turde have sin Bæmskelighed og synes derhos mindre nødvendigt med Hensyn til, at der her ikke er Tale om Indførelsen af et nyt hidtil ukjendt Begreb, ligesaa lidt som man har fundet det fornødent eller hensigtsmæssigt nærmere at forklare Betydningen af det ganske tilsvarende Udtryk i Udkastets 4de Kapitel § 43 om Straffrihed for den fra et Forsøg „af egen fri Villie“ Tilbagetrædende. Som i den Anledning ovenfor bemærket er det ligegyldigt med Hensyn til Afgjørelsen af, om Tilbagetrædelsen eller Tilbagekaldelsen er skeet af egen Drift, hvorvidt Anger eller Frygt for Straf eller andre Motiver have bevæget den Paagjældende til hans forandrede Optræden, naar denne dog er begrundet i hans egen Beslutning, og Begrebet „af egen Drift“ udelukkes heller ikke derved, at Tilbagetrædelsen er fremkaldt ved reent privat Paavirkning fra Andres Side, sigtende til at vække hans slumrende Samvittighed o. s. v. For at Tilbagekaldelsen af den falske Forklaring skal kunne benægtes at være skeet af egen Drift, maa den være foranlediget eller bevirket ved andre

ydre Omstændigheder, men disse kunne dog neppe indskrænkes til de i den norske Straffelovs Kap. 12 § 4 nævnte, at der er reist Anklage eller anlagt Sag imod den Skyldige paa Grund af den af ham afgivne Bidneforklaring eller Undersøgelse desangaaende indledet for Retten. Det maa formeentlig efter Omstændighederne være tilstrækkeligt til at udelukke Begrebet „af egen Drift“, at det Offentlige har fattet Mistanke om Forklaringens Falskhed og i den Anledning har gjort Skridt til at faae Sandheden oplyst, naar saadan Mistanke er bleven udtalt ligeoverfor den Paagjældende eller han dog paa anden Maade er bleven bekendt med at der er gjort Skridt i den ommeldte Retning, medens det paa den anden Side neppe i og for sig turde være afgjørende, at der er indledet Undersøgelse for Retten, naar Saadant er ham ubekendt paa den Tid, Tilbagekaldelsen skeer, og saaledes ikke kan have haft Indflydelse paa denne. Ligeledes synes en Tilbagekaldelse af en falsk Forklaring efter Omstændighederne ikke at kunne siges at være skeet af egen Drift, naar den er bevirket ved en yderligere Afhøring, hvorunder den Skyldige indvikler sig i Modsigelser, saaat han tilsidst bestemmer sig til at komme frem med Sandheden, eller naar den fremkaldes ved Sammenstilling med andre Bidner eller Foreholdelse af andre Oplysninger. Det er dog saare vanskeligt, for ikke at sige umuligt, i denne Henseende at fremsætte bestemte Regler, der i alle Tilfælde skulde kunne anvendes efter deres Ordlydende, og i hvert Tilfælde vilde det neppe være gjortigt at fremsætte udtømmende Regler. Men under disse Omstændigheder turde det uden Tvivl snarere kunne blive til Skade end til Gavn, om man ved enkelte positive Bestemmelser vilde paa en Maade binde Domstolene (Rævningerne) ved Anvendelsen af et Begreb, med Hensyn til hvilket det dog i saa væsentlig Grad maa komme an paa et fornuftigt Skjøn over de i det enkelte Tilfælde tilstedevarende factiske Omstændigheder.

3 Pighed med Rd. 15 April 1840 § 5 har man i Udkastets § 144 foreskrevet en langt mindre Straf for ubeediget falsk Forklaring for Retten, idet man iøvrigt ogsaa her har ladet den frivillige Tilbagekaldelse fremtræde som et Moment, der kan virke til en betydelig Strafnedsjættelse. Da Erfaringen formeentlig har godtgjort, at Omstændighederne ved en falsk Forklaring's Afgivelse for Retten uden Beedigelse, ifølge de ovenfor berorte Hensyn, stundom i høj Grad kunne tale for at anvende en lempelig Straf paa den Skyldige, idet hans Brode ikke saameget turde være begrundet i ond Villie som i en hos Almuesfolk ikke sjelden Mangel paa klar Bevidsthed om Gjerningens retlige Betydning og som Følge deraf ogsaa om det Forbryderiske i at vidne falsk for Retten,

navnlig hvor det kun tilsigtes at befrie Nogen for et ringe Ansvar i en ubetydelig Sag, har man anseet det for rigtigt at aabne Udgang til Anvendelse af simpelt Fængsel, dog ikke under 2 Maanedes, som Straf under særdeles for den Skyldige talende Omstændigheder. Naar den falske Forklaring af egen Trist tilbagekaldes, maa Straffen da yderligere kunne nedsættes, men af Hensyn til Vigtigheden af, at det holdes oppe for den almindelige Bevidsthed, at det er en betydningsfuld Pligt at holde sig til Sandheden, naar der afsættes Nogen Vidnesbyrd for Retten, en Pligt, med hvis Tilfredsættelse man ikke tør tage sig det let, har man troet, at Straffen — forsaavidt saadan overhovedet bør finde Sted — ingeninde bør kunne gaa ned til Boder, og at der selv for Fængelsstraffen bør sættes et Minimum, hvorefter Straffen ikke aldeles mister en vis alvorlig og følelig Charakter. Mindre betænkeligt synes det at indrømme Udgang til en fuldstændig Straffrihed, naar der virkelig har været saadanne ganske særegne Omstændigheder tilstede, at den Paagjældende, t. Ex. under det overraskende Tryk af Sorgen over den af en af hans Nærmeste begaaede Forbrydelse, med Føie kan antages at have afgivet den falske Forklaring uden ret at befinde sig paa, hvad det var han gjorde, og han derfor, saasnart som han kommer til roligere Eftertanke, iler med at berigtige samme. Man har derfor i Slutningen af § 144, næst at udtale, at Straffen ikke kan nedsættes under 8 Dages simpelt Fængsel, tilføiet, at Strafsansvaret aldeles kan bortfalde under særegne formildende Omstændigheder. Iøvrigt skal man med Hensyn til Sæns Affattelse endnu kun bemærke, at man i Begyndelsen af samme har brugt de Ord: „Naar Nogen uden at være bleven taget i Ed o. s. v.“ istedetfor de i Ed. 1840 § 5 benyttede: „Naar Nogen . . . uden endnu at have bekræftet samme (o: den falske Forklaring) med Ed“, dels fordi Ordet „endnu“ maaskee kunde synes at antyde en Forudsætning om, at den Paagjældende i sin Tid skal afslægge Ed, hvilket ikke altid behøver at være Tilfældet, dels med Hensyn til at Ordene „bekræftet med Ed“ ikke ganske synes at passe, forsaavidt der er og mulig endmere maatte komme Tilfælde, hvor Edsfæstelsen gaaer forud og hvor Eden saaledes er en Løstes-Ed.

Det har i Kommissionen været Gjenstand for noie Overveielse, hvilken Betydning det med Hensyn til Straffen for falsk Vidnesforklaring bør tillægges, at Vidneacten lider af Mangler og navnlig at Feil ere begaaede i Henseende til Vidnets Afhøring. Der kan nu vistnok neppe opfaastes grundet Tvivl om, at blot formelle Mangler ved Vidneacten, t. Ex. at rette Vedkommende ikke ere stævnedes til at paahøre Vidnesforhøret, ikke kunne have nogen Indflydelse paa det falske Vidnesbyrds Strafbarhed,

naar dog det, der væsentlig hører med til en gyldig Edsaflæggelse eller Bidneafhøring, iøvrigt er tilstede, hvilket, som en factist Løvstition, maa afgjøres af Domstolene i hvert enkelt Tilfælde. Derimod turde der maaskee vel kunne være forskjellige Meninger om, hvorvidt og under hvilke nærmere bestemte Forudsætninger det rettelig bør tillægges Indskydelse paa et falsk Bidnes Strafbarhed, at der urettelig er affordret samme Bidneforklaring. Det synes vel ganske i Almindelighed at kunne gøres gjældende, at naar det befindes, at der ikke burde have været affordret den Paagjældende Bidnesbyrd paa Grund af hans Stilling til Sagen eller Parterne, bør de almindelige Straffebestemmelser for falsk Bidneforklaring heller ikke komme til Anvendelse paa ham, idet Betingelserne for Forpligtelsen til at afgive fuldstændig og noiagtig Forklaring forsaavidt kunne siges ikke at have været tilstede. Det kan ogsaa erindres, at Grunden til Lovens Bud om, at en Person af Hensyn til dette eller hiint Forhold ikke bør føres eller ikke er pligtig at lade sig afhøre som Bidne, ialtsald tildeels maa antages at være den, at Loven er gaaet ud fra, at Resecten for Sandheden under disse Forhold ikke vilde kunne have den sædvanlige Magt over Bidnet, saaat man ved ikke destomindre at føre ham som Bidne stod Fare for at forlede ham til Meened, hvoraf det da ogsaa kunde synes at være en naturlig Følge, at, naar den Paagjældende ved en Feiltagelse alligevel blev ført som Bidne, burde de almindelige Straffebestemmelser angaaende falsk Bidneforklaring ikke komme til Anvendelse, forsaavidt Forudsætningen for samme, nemlig hvad der kan og maa fordres af de vidnepligtige Borgere, ikke i saadant Tilfælde synes at være tilstede.

Der er dog formeentlig Anledning til noget nærmere at skjelne imellem de forskjellige Tilfælde. Det er saaledes en i den danske Criminalproces gjældende, og uden al Tvivl vel begrundet, Regel, at Ingen kan drages til Ansvar for de urigtige Forklaringer, som han for Retten afgiver for at frie sig for Straf, idet Ingen er pligtig at vidne imod sig selv. Det vilde vistnok være utilbørligt at anvende den Art Tortur, som vilde ligge deri, at en Mistantt under Ed afstededes Forklaring angaaende det af ham formeentlig udviste, mere eller mindre strafbare Forhold, og det er med Føie forudsat, at det ikke i Almindelighed kan ventes, at en Siget af Agtelse for Sandheden eller Respect for Edens Hellighed skal lade sig bevæge til at gøre Tilståelser, der maaskee vilde nedkalde de allerstørste Straffe over ham. Men af hiin ovennævnte Regel følger, at Ingen bør underkastes Strafansvar for den urigtige Forklaring, som han i en offentlig Straffesag maatte have afgivet, naar det befindes, at Sagen gjaldt ham selv paa eller at han havde Anledning til at antage dette, — hvilket ogsaa stemmer

med de hidtil af Domstolene hævdede Anskuelser. Og om det end efter Omstændighederne, naar det Strafsansvar, hvorom der under Sagen kunde blive Spørgsmaal, kun er af mindre Betydning, vel kan siges at vidne om en utilgivelig Mangel paa Respect for Edens Hellighed, ikke at styge en Meened for at frie sig for en ringe Straf, og det derfor maa ansees baade forsvarligt og af Hensyn til Vigtigheden af at værne om Edens Hellighed nødvendigt, i et saadant Tilfælde at ramme den Skyldige med en alvorlig Straf for at have gjort falsk Ed, tor denne Straf dog ikke fastsættes efter de almindelige Straffebestemmelser angaaende falsk edeligt Vidnesbyrd for Retten, ligesom det overhovedet, med Hensyn til at det i denne Henseende saa meget maa komme an paa de i hvert enkelt Tilfælde tilstedeværende forskjellige Omstændigheder, neppe turde være rigtigt ubetinget at foreskrive, selv en lempeligere, Straf for Afslæggelse af falsk Ed, hvor saadan gøres af den, der er eller troer at være Inquisit. Man har derfor i Udkastets § 145, 1ste Deel, foreslaaet, at medens den, som i en offentlig Sag, der gjaelder eller antages at gjaelde ham selv paa, afgiver falsk Vidnesforklaring, slet ikke kan straffes, naar han ikke har beediget sin falske Forklaring, skulle Domstolene under den modsatte Forudsætning efter Omstændighederne kunne idomme ham Straf af Fængsel.

Underledes stiller Sagen sig, hvor det er Vidnets Forhold til en af Parterne i en civil Sag eller, i de saa Tilfælde hvor der bliver Spørgsmaal derom, til den Sigtede i en criminel Sag, som medfører, at Vidnesforklaring ikke burde være affordret ham, saavel som hvor dette begrundes ved Vidnets Forhold til den paagjaeldende private Sag. Hvad først angaaer Vidnets Forhold til Parterne, maa det erindres, at der i de fleste Tilfælde ikke er Tale om noget Forbud imod visse Personers Førelse som Vidner men kun om en Ret for dem til under visse Omstændigheder at fordre sig fritagne for at afgive Vidnesforklaring; det synes imidlertid at være klart, at der ikke er nogen skjellig Grund til at fritage den Person for Ansvar for en falsk Vidnesforklaring, som, uden at protestere mod at føres som Vidne, har afgivet en saadan, enten fordi han ikke havde nogen klar Forestilling om den juridiske Betydning af sit Forhold til Parterne, eller maaskee endog fordi han har villet tilvende den ene af Parterne en Fordeel ved, uden at være nødt dertil, at vidne falskeligt i hans Interesse. Naar der saaledes formeentlig i hvert Fald maatte gøres den nærmere Betingelse for Straffriheden, at Vidnet imod sin Protest urettelig var bleven nødsaget til at afslæge Vidnesbyrd, fremtræder imidlertid endvidere den Betragtning, at det maa antages at have staaet i Vidnets Magt at unddrage sig den i den urigtige Vidneskjendelse liggende Tvang ved at

appellere samme; det Tilfælde, at han ved en voldsom Rettens Fornægtelse skulde være bleven tvungen til at vidne, tør nemlig vistnok ansees for saa lidet practisk, at der ikke er Opfordring til at tage Hensyn dertil. Det maa endelig erindres, at det som oftest for en væsentlig Deel er afhængigt af den enkelte Sags factiske Omstændigheder, om visse Personer paa Grund af deres Forhold til Parterne med Foie kunne protestere imod at føres som Vidner, jfr. D. L.s 1—13—16, Fd. 14 Mai 1845 § 17; men, ligesom Spørgsmaalet i denne Henseende kan stille sig mere tvivlsomt og i de forskjellige Instantser finde en forskjellig Afgjorelse, medens det synes mindre heldigt, at en saadan mulig forskjellig Afgjorelse af hiint Spørgsmaal skal virke tilbage paa Bedømmelsen af, hvorvidt Vidnet ved at forklare falsk har gjort sig skyldig til Straf eller ikke, saaledes medfører ogsaa denne Spørgsmaalets Bessaffenhed særegne Vanskeligheder, forsaavidt det jævnlig ikke vel kan finde sin Løsning under en eventuel criminel Sag imod det falske Vidne men kun besvares efter en Undersøgelse af den civile Sags rette Sammenhæng. Den berørte Omstændighed, at Vidnepligten i de fleste Tilfælde af den heromhandlede Art beroer paa de factiske Forhold, viser forøvrigt ogsaa noksom, at den visse Personer paa Grund af deres Forhold til Parterne betingelsesviis indrømmede Fritagelse for at vidne ikke just fortrinsviis kan ansees begrundet i en legal Forudsætning om, at disse Forhold antages at maatte være stærke nok til at overvinde de Paagjældendes Agtelse for Sandheden. Det maa vistnok i disse Tilfælde, jfr. navnlig ogsaa Fd. 14 Mai 1845 § 17 2det Punktum, snarest antages, at det har været Lovens Tanke at ville saavidt muligt forstaae de Paagjældende for de mislige Konflikter, hvorfor de kunde blive udsatte ved at maatte afgive Vidneforklaring imod vedkommende Part, men uden at heraf kan udledes, at det skulde have været Lovens Mening, at de, naar de kom til at vidne, ikke skulde kunne, eller ikke burde, modstaae den mulige Fristelse til at afvige fra Sandheden. — Og hvad dernæst angaaer Vidnets Forhold til Sagen, hvor der er Spørgsmaal om en privat Sag, hvilket Tilfælde vel nærmest skulde kunne sammenstilles med det ovenfor omhandlede, hvor det falske Vidne fritages for Ansvar paa Grund af den Straf, hvorfor en sandfærdig Forklaring kunde udsætte ham, altsaa navnlig det Villighedsforhold, der omtales i D. L.s 1—13—17, da gjælder her om muligt i endnu højere Grad det ovenfor Bemærkede, at Forholdet kan være af en meget tvivlsom og kompliceret Bessaffenhed og staae i den nøieste Forbindelse med den hele private Sags Sammenhæng, saaat det kun kan besvares ved en nøiagtig Prøvelse af denne, ligesom det væsentlig er afhængigt af den

Paagjældendes egen Optræden, hvorvidt Spørgsmaalet om hans Forhold til Sagen overhovedet kommer til at ligge for.

Naar til det Anførte kommer den almindelige Betragtning, at der i disse sidst omhandlede Tilfælde ikke saaledes som i Straffesager, hvor den Paagjældende anseer sig som Inquisit, kan være Tale om den Fristelse til og Undskyldning for at vidne falsk, der kan ligge i Frygten for et betydeligt Straffeonde, turde det formeentlig være tilstrækkelig retfærdiggjort, at man ikke for disse Tilfældes Bedkommende har troet at burde opstille en saadan almindelig Regel om Straffrihed for falsk Vidneforklaring, som i Begyndelsen af § 145. Reglen maatte snarere blive den, at de almindelige Straffebestemmelser her komme til Anvendelse. Imidlertid kan det dog ikke nægtes, at det altid maa tale noget til Undskyldning for den Paagjældende, at der er bleven ham affordret Vidneforklaring i Tilfælde, hvor Saadant ikke befindes at være stemmende med den ham tilkommende Ret, om han end ikke har værget om denne paa den tilbørlige Maade — muligviis fordi han har manglet den rette juridiske Indsigt —, og ei heller kan det nægtes, at Forholdet kan være af den Beskaffenhed, at noget lignende Hensyn kunne gjøre sig gjældende, som de, der tale for ikke at straffe den, der afgiver falsk Forklaring i en Straffesag, som gjælder ham selv paa, hvilket navnlig synes at være Tilfældet, dels hvor Vidnets Forhold til Sagen gav ham en oien synlig betydelig Interesse i dennes Udfald, dels hvor et saadant inderligt Forhold finder Sted imellem Vidnet og den ene af Parterne, som Loven i Almindelighed tillægger en af Sagens factiske Sammenhæng mere uafhængig Betydning, jfr. Pl. 16 Septbr. 1778, Fd. 14 Mai 1845 § 17, i hvilke Tilfælde ogsaa den ved den Paagjældendes Afhøring som Vidne begaaede Feil vil være mere aabenbar og lettere kunne paastjønnes under den criminelle Sag imod ham. Kommissionen har derfor i det 2det Stykke af § 145 foreslaaet, at naar det i andre Tilfælde (end det i Sæns 1ste Stykke omhandlede) befindes, at Nogen har afslagt falsk Forklaring for Retten, hvem Vidnesbyrd ikke burde været affordret paa Grund af hans Forhold til Sagen eller Parterne, blive de almindelige Straffe efter Udkastets §§ 142—144 at nedsætte, og at endog Straf af Bøder kan anvendes, naar Edsafstælse ikke har fundet Sted.

Udkastets §§ 146 og 147, der, i Overensstemmelse med den nugjældende Fd. 15 April 1840 §§ 7 og 8, bestemme, at Syns- og Skjønsmænd, der under Ed eller i Genhold til en tidligere afslagt Ed afgive en vitterlig urigtig Erklæring eller Skjøn, saavel som den, der afslækker falsk Partsbed, skulde straffes som falske Vidner, behøve forsaavidt

neppe nogen videre Begrundelse. Det Samme turde gjælde med Hensyn til den Tilfoining i § 147, at Straffen for den Part, der aflægger falsk Ed, efter Omstændighederne kan nedsættes til den laveste Grad af Forbedringshuusarbejde — eller forsaavidt han af egen Drift tilbagefalder sit falske Udsagn endog til Fængsel paa Band og Brød i mindst 2 Gange 5 Dage, jfr. § 143 —, naar han kun ved den falske Ed har villet frie sig selv for en Straf. Herved have naturligviis de Tilfælde for Die, i hvilke der overhovedet kan blive Spørgsmaal om Benægtelsesed i mindre Lovovertrædelsessager, navnlig saadanne, der forfølges privat. 3 Febr. 1840 § 8 er denne Strafnedsettelse indrømmet i „de Tilfælde, hvor en Part ved sin falske Ed ikke har villet paaføre nogen Anden et Retstab, men alene har villet frie sig selv for et Unde“; da det imidlertid ikke kan siges, at den Paagjældende ikke paafører Nogen et Retstab, undtagen hvor Sagen dreier sig om et Ansvar, som det ikke kan interessere Nogen i privatretlig Henseende at faae gjort gjældende imod ham, altsaa navnlig om et Strafansvar, har man fundet det rigtigt, at ombytte de anførte Ord paa den nævnte Maade for tydeligere at betegne, hvad det egentlig er, man derved har for Die. Men Hensyn til Affattelsen af § 146 1ste Stykke skal man kun bemærke, at man ved Betegnelsen af den Maade, hvorpaa Syns- og Skjønsmænd udnævnes, har tilføiet: „eller (af) anden offentlig Myndighed“, med Hensyn til at der er visse Skjønsmænd, der ikke just udnævnes af Retten eller Overigheden; jfr. L. 4 Juli 1850 om faste Taxationsmænd til Jordboniteringer. — I det 2det Stykke af § 146 har man foreslaaet en Straf af Fængsel, eller under jærdeles formildende Omstændigheder af Bøder, for Skjønsmænd, der gjøre sig skyldige i mindre Misligheder. Det har vel i den tidligere saavelsom i den nuværende Kommission været Gjenstand for Overveelse, om der ikke maatte være Anledning til, i Fighed med flere fremmede Straffelove t. Ex. den preussiske og den norske, at optage en almindelig Bestemmelse om Straf for den, som af grov Uagtsomhed edelig bekræfter Usandhed eller iøvrigt ved en Forretning, der beediges, gjør sig skyldig i mindre betydelige Misligheder. Ligesom det imidlertid turde være at befrygte, at en saadan almindelig Bestemmelse let vilde kunne give Meenederen en Andviisning til at paastryke at have verseret i Uagtsomhed, naar Forklaringens Urigtighed oplyses, og hos Domstolene fremkalde en for vidt breven Betænkelighed ved at forkaste et slikt Paaskud, saaledes vil det have sin Vanstuelighed i saadan Almindelighed at fastholde og betegne, hvilken Uagtsomhed der skulde medføre Strafansvar, navnlig med Hensyn til den Skyld, som meget ofte maa søges hos Andre, f. Ex. Dommeren, i de Bildfarelser og

Misforstaaelser, som foranledige den urigtige Forklaring. Begrebet om „uagtsom Meened“ synes overhovedet ikke lettelig at kunne komme til Anvendelse uden netop i Relation til de i Udkastets § 146 2det Stykke omhandlede Skjons- og Taxationsforretninger, og man har derfor ogsaa anseet det for rettest, i Lighed med Fd. 15 April 1840 § 7 sidste Punktum, at indskrænke Bestemmelsen desangaaende til disse Forretninger, medens man paa den anden Side har fundet en forøget Opfordring til, i § 146 at give en særlig Straffebestemmelse angaaende de omhandlede Misligheder ved oftnævnte Forretninger, i den Vetsindighed, der i senere Tider stundom synes at vise sig ved sammes Foretagelse.

En forholdsvis mindre Straf, end den for falsk Vidnesbyrd, falsk Partsed osv. foreffrevne, har man i Udkastets § 148, tildeels i Lighed med Fd. 15 April 1840 § 9, foreffrevet for det Tilfælde, at Nogen ellers for en offentlig Myndighed har at bekræfte Noget med sin Ed og derved gjør sig skyldig i Meened, nemlig Forbedringshuusarbejde i Almindelighed, eller, naar det falske Udsagn af egen Drift tilbagekaldes, under formildende Omstændigheder Fængsel paa Band og Brød ikke under 2 Gange 5 Dage. Under denne § indbefattes iøvrigt ikke de Tilfælde, hvor Nogen efter Lovgivningen har at gjøre visse Angivelser paa Tro og Love under Tilbud om senere, hvis det forlanges, at beedige deres Rigtighed, jfr. t. Ex. Fd. 12 Septbr. 1792 § 4, Fd. om Afgift af Eiendomme af 8 Febr. 1810 § 2 d, L. om den kommunale Bæftatning i Kjøbenhavn af 19 Febr. 1861 § 21, men alene de Tilfælde, hvor Nogen virkelig gjør saadanne Angivelser under Ed, t. Ex. hvor Eiendomsretten over et Stik i paakommende Tilfælde legitimeres ved Rbederiets Ed, see Fd. 1 Mai 1747 § 3 (jfr. Pl. 1 Juli 1840), Fd. 4 Mai 1803 § 4 (jfr. Pl. 8 April 1825), jfr. og den citerede L. 19 Febr. 1861 § 21. Falske Angivelser paa Tro og Love eller under Tilbud om Ed omhandles derimod i Udkastets § 151, hvor man har sat Straffen derfor til Fængsel eller under formildende Omstændigheder til Bøder, hvilket formentlig i det Væsentlige svarer til de nugældende Regler, idet man dog har anseet det for rigtigst at holde Veien aaben for særegne, nærmere bestemte Regler i visse Forhold, ved at tilføie: „forsaavidt særlige Lovbestemmelser ikke maatte foreffrive nogen anden Straf“.

Ei heller turde det være fornødent at fremsætte videre Bemærkninger med Hensyn til Bestemmelserne i Udkastets §§ 149 og 150, der gjøre de i de foregaaende §'er givne Straffebestemmelser anvendelige ogsaa paa falske skriftlige Bekræftelser i Genhold til en tidligere aflagt Ed eller under Ed, hvor Lovene hjemle Anvendelse af skriftlig Ed (see D. L. 8

1—13—4 og Fd. 3 Juni 1796 § 20 jfr. § 19), saavel som i de Tilfælde, hvor Eden aflægges paa anden end den i Loven foreskrevne almindelige Maade (t. Ex. efter Fd. 10 Mai 1843), eller hvor det ved Loven særligt tilstedes visse Personer at afgive en Forsikring paa en særegen Maade, saaledes at den ganske træder i Eds Sted (see Pl. 23 Decbr. 1771 angaaende de mähriske Brødre); jfr. Fd. 15 April 1840 § 6, see og den norske Straffelovs Kap. 12 § 6. Ved § 150 erindres blot, at man har anseet det rettest at affatte Bestemmelsen saaledes, at ikke de Tilfælde skulde være udelukkede fra at gaae ind under samme, i hvilke en Person har aflagt Ed paa en fra den almindelige, i Loven foreskrevne, forskjellig Maade uden at saadant ligefrem er hjemlet i Lovgivningen, naar det dog oplyses, at Alt er iagttaget, hvad der efter den Paagjældendes nationale og religiøse Grundsætninger udkræves til en gyldig Eds-aflæggelse, uden at man iøvrigt har fundet Anledning til paa dette Sted nærmere at gaae ind paa en Undersøgelse af, hvorvidt og under hvilke Forudsætninger saadanne Afvigelser fra de almindelige Forskrifter om den formelle Fremgangsmaade ved Eds-aflæggelse rettelig kunne finde Sted.

Medens der ikke er fundet Anledning til i dette Kapitel af Straffeloven at optage nogen til Fd. 15 April 1840 § 10 svarende Bestemmelse om Misligholdelse af et edeligt Løfte, idet denne Forbrydelse formentlig er væsentlig forskjellig fra den egentlige Meened m. v. og der practisk vel nærmest kun bliver Spørgsmaal desangaaende ved Embedsforbrydelser og deslige, ved hvilke Krænkelsen af det edelige Løfte netop fremtræder som et kvalificerende Moment, — har man derimod sluttelig troet, at der for Fuldstændighedens Skyld i Straffeloven ikke burde savnes en Bestemmelse som den i Udkastets § 152 foreslaaede, hvorved der i Almindelighed sættes Straf af Bøder eller Fængsel for den, der ellers til Brug i Retsforhold, der vedkomme det Offentlige, afgiver falsk skriftlig Erklæring eller skriftlig bevidner Noget, hvorom han ingen Kundskab har. Selvsølgelig sigtes herved ikke til urigtige Embeds-Erklæringer eller Attester, hvorom Udkastets §§ 128—130 tildeels handle, men til Tilfælde, i hvilke der enten ifølge Loven — see t. Ex. Fd. 31 August 1695 om Egtestabs-Forlovere — eller uden saadan Anledning af Private udstedes skriftlige Erklæringer eller Attester i den Hensigt, at samme skulde komme i Betragtning ved Afgjørelsen eller Ordningen af offentlige Retsforhold. Det er ikke sjældent, at Domstolene i saadanne Tilfælde, naar Attesten er befunden at være falsk, have idomt en arbitrair Straf i Medfør af „Lovgivningens Analogi og almindelige Grundsætninger“, t. Ex. hvor Nogen for at lette en Stilling for en Værnepligtig har afgivet en falsk Attest

om Stillingmandens personlige Forhold eller deslige, eller hvor Nogen for at befrie en Person for at komme under Fattigvæsenets Tilsyn vitterlig urigtigt har bevidnet, at han har Arbejde eller er i Tjeneste et eller andet Sted. Efter hvad der ovenfor til Udkastets 1ste § er bemærket, har man imidlertid anseet det for ønskeligt at undgaae disse Straffedomme „efter Lovgivningens Analogi“. Der har iøvrigt været opkastet det Spørgsmaal i Kommissionen, om Bestemmelsen ikke burde udvides til at omfatte ogsaa de Tilfælde, hvor Nogen har afgivet en falsk skriftlig Erklæring eller Attest til Brug i, eller for at faae Indflydelse paa Ordningen af, private Retsforhold, idet der findes Exempler paa Anvendelsen af arbitraire Straffe ogsaa for et saadant Forhold, t. Ex. hvor Nogen til Bitterlighed har underskrevet et Dokument uden at have nogen Vished om Underskrifternes Ægthed; men man er kommen til det Resultat, at der turde være overveien- de Betænkelighed herved, da der under en saadan udvidet Straffebestemmelse lettelig vilde kunne inddrages Tilfælde, som ikke med Foie kunne siges at have nogen criminel Charakter. Det maa i denne Henseende erindres, at Forudsætningen for den hele Bestemmelse naturligtviis — som antydet ved den tilføiede Sætning: „forsaavidt Gjerningen ikke efter sin Betskaffenhed medfører høiere Straf“ — er den, at den falske Attestation ikke er begrundet i nogen bedragerisk eller anden særlig forbryderisk Hensigt, i hvilket Tilfælde der foreligger en Meddeelsagtighed i eller et Forsøg paa Bedrageri eller vedkommende anden Forbrydelse. Naar saadan forbryderisk Hensigt ikke er tilstede vil som anført en urigtig Attestation til Brug i private Retsforhold vistnok ikke lettelig egne sig til at ansees som criminel; dette kan derimod, som antydet ved de nævnte Exempler, hvortil uden Vanskelighed vilde kunne føies flere, vel være Tilfældet med falske Attestationer til Brug i offentlige Retsforhold, og med Hensyn til saadanne turde Bestemmelsen derfor være paa sin Plads. Ganske vist staaer Bestemmelsen forsaavidt i en løsere Forbindelse med Kapitlets øvrige Indhold, som der efter samme ikke er Tale om Ed eller Tilbud af Ed, ligesaa lidt som om nogen paa solen Maade for offentlige Myndigheder afgiven Bevidnelse; men ligesom den omhandlede Forbrydelse, at afgive falske skriftlige Erklæringer eller Attester, dog maa erkjendes at være noget beslægtet med flere af de ovenfor i Kapitlet ommeldte Forbrydelser, hvis Særkjende overhovedet er deres Farlighed for Haandhævelsen af den rettlige Samfundsorden, idet de undergrave Tilliden til Erklæringer og Vidnesbyrd, hvortil man i mange Forhold i det virkelige Liv mere eller mindre maa støtte sig, saaledes vilde det overhovedet være vanskeligt at finde nogen anden og bedre Plads i Straffeloven til den omhandlede

Bestemmelse, der navnlig ikke hører hjemme i Kapitlet om Bedrageri eller Falsk, netop fordi det, som bemærket, er en Forudsætning, at den urigtige Attestation ikke er skeet i bedragerisk ligesaa lidt som i anden særlig forbryderisk Hensigt.

Til 16de Kapitel.

(Forbrydelser med Hensyn til Religionen).

Det vil findes naturligt, at nærværende Kapitel saavel i Henseende til Omfanget som med Hensyn til Indholdet af de enkelte Straffebestemmelser væsentlig afviger fra de ældre Bestemmelser, navnlig det 1ste Kapitel af Chr. V's danske Lovs 6te Bog, hvis Forordninger ikke blot staae i Modstrid med den nyere Tids Ansuelser om de der omhandlede Handlingers borgerlige Strafbarhed, men derhos for en stor Deel ere forandrede eller bortfaldne ved Grundlovens Bestemmelser om fuldstændig Religionsfrihed, jfr. dens §§ 81—84, og de sig dertil knyttende nyere Love; see saaledes D. L. 6—1—1 sammenholdt med Grundlovens §§ 81 og 84 jfr. § 82, 6—1—3 og 4, jfr. Fd. 13 Januar 1741, sammenholdt med Grundlovens § 81, 3—20—1 og 2, jfr. Fd. 29 Marts 1814 § 19, sammenholdt med L. 5 April 1850. Da Overtrædelser af de med Hensyn til Søn- og Helligdagenes tilbørlige Helligeholdelse givne Forordninger (Fd. 26 Marts 1845) efter Kommissionens Formening nærmest maae betragtes som Politiforseelser og forsaavidt ikke høre hjemme i den almindelige Straffelov, indskrænker Gjenstanden for nærværende Kapitel sig til Bespottelse og Forhaanelse af Religionen, Forstyrrelse af Gudstjenesten eller enkelte religiøse Handlinger samt Krænkelse af Gravfreden. Det har vel været under Overveelse, om der ikke, naar en ny Straffelov skal gives, maatte være Anledning til deri at optage Straffebestemmelser angaaende Profelytmageri. Bortset fra, at det vel kunde være nogen Tvivl underkastet, hvorvidt de ældre Bestemmelser, der satte Straf for Profelytmageri, i det Hele kunne ansees have ved Grundloven, navnlig med Hensyn til at hine Bestemmelser maaffee ikke udelukkende kunne siges at gaae ud fra det Synspunkt at ville værne om den evangelisk-lutheriske Religion som tidligere Statskirke, jfr. Priv. af 15 Mai 1747 § 4, Pl. 27 Decbr. 1842 § 5, kan det nemlig, saavidt skjønnes, ikke nægtes, at Profelytmageri kan antage en saadan Charakter, at der, selv under Forudsætning af fuldstæn-

dig Religionsfrihed, vel kunde være nogen Opfordring for Statsmagten til at indffride derimod, navnlig naar det fremtræder som Forsørelse af Umyndige eller paa en voldsom Maade griber forstyrrende ind i Familielivets Fred, eller naar de Paagjældende til Hensigtens Opnaaelse betjene sig af utilbørlige Midler, t. Ex. Forlokkelse ved Pengefordele. Man har imidlertid fundet det rigtigst ikke at optage nogen saadan Straffebestemmelse, da det uden Tvivl vilde være forbundet med særdeles store Vanskeligheder at bestemme og begrænde Begrebet om det strafbare Proselytmageri paa en saadan Maade, at derunder ikke blev inddraget en saadan Virksomhed for at vinde Tilhængere for den Religionsbekjendelse, som man selv anseer for den rette, der ifølge den gjældende absolute Religionsfrihed maa anerkjendes som lovlig, og da der formeentlig vel i andre Straffebestemmelser vil findes Midler til at værne imod saadanne Tilfælde af Proselytmageri, der antage en virkelig graverende og strafbar Charakter.

Med Hensyn til Udkastets § 153, hvormed maa sammenholdes L. 3 Januar 1851 § 8, bemærkes, at ligesom det maa ansees som en Konsekvens af den i Grundloven hjemlede Religionsfrihed, at ikke blot de anerkjendte Religionsfællesskaber men overhovedet alle Statens Borgere, hvilken Tro de end bekjende sig til, have Krav paa Statsmagtens Beskyttelse imod Forstyrrelser og Krænkelser af deres Guds tjeneste eller Forsamlinger i religiøse Tiemed — hvilken Forudsætning ligger til Grund for Affattelsen af Udkastets § 154 —, saaledes fører den samme Betragtning til, at Straffeloven maa indeholde Værn imod Forhaanelser og Bespottelser af alle de i Landet tilstedeværende religiøse Fællesskabs Troessættelse og Gudsdyrkelse. Man har derfor i § 153, i Lighed med L. 3 Januar 1851 § 8, i Almindelighed talt om „bestaaende“ Religionsfællesskaber, idet det selvfølgelig, forsaavidt det herefter ikke kan udfordres at det krænkede Religionsfællesskab skal være anerkjendt, i det enkelte Tilfælde er et factisk Spørgsmaal, om der overhovedet kan være Tale om et virkelig factisk her i Landet bestaaende Religionsfællesskab. Af Hensyn til, at et saadant kan fremtræde i en saa høist forskjellig Stikelse, og i sit Væsen indeholde større eller mindre Undskyldning for Angreb paa samme, har man troet at burde aabne Afgang til Straffens Nedsættelse under særdeles formildende Omstændigheder til Bøder, medens man paa den anden Side er gaaet ud fra, at Bespottelsen eller Forhaanelsen kan finde Sted paa en saa oprørende Maade, at der vel kan være god Foie til at anvende en haardere Straf end den i L. 1851 § 8 for blotte Bespottelser i Pressen foreskrevne Straf af simpelt Fængsel fra 1 til 6 Maaneder. Det maa herved navnlig erindres, at under § 153 ogsaa indbefattes det

Tilfælde, at Nogen paa den forargeligste Maade misbruger eller forhaaner Kirkens hellige Navn o. s. v. Straffen er derfor sat saaledes, at Maximum af Fængselsstraffen, Fængsel paa Vand og Brød i 6 Gange 5 Dage eller simpelt Fængsel i 2 Aar, kan naaes. Det behøver isørigt neppe at bemærkes, at ingenlunde enhver, selv ikke en meget skarp, Critik af et Religions-samfunds Troeslærdomme kan stemples som en Bespottelse af samme; hvorvidt den kan kaldes saaledes, maa imidlertid naturligtviis bedømmes efter sammes Veffaffenhed i det enkelte Tilfælde, uden at det er muligt at give almindelige Regler derom. — Efter det ovenfor Anførte er det ikke nødvendigt at gjøre yderligere Bemærkninger med Hensyn til Udkastets § 154. Man skal kun gjøre opmærksom paa, at, da Bessyttelsen maa tilkomme alle bestaaende Religions-samfund, er Straffebestemmelsen for at forhindre eller forstyrre Afholdelsen af Gudstjeneste eller andre offentlige kirkelige Handlinger ikke indskrænket til de Tilfælde, at den kirkelige Handling foretages i Kirken eller andre dertil særligt bestemte og indvierte Steder. Tildeels i Eighed med Bestemmelsen i Udkastets § 107, om voldelig Forhindring af Rets- eller Kommunal-Møder m. v., har man meent at burde sætte Straffens Maximum i § 154 1ste Stykke til Forbedringshuusarbejde indtil 1 Aar, navnlig for det Tilfælde, at Bølden har en mere graverende Charakter, t. Ex. naar den udøves af en større, organiseret Mængde, med Vaaben eller deslige.

Spvad angaaer Gravfredens Krænkelte da haves i Udkastets § 155 væsentlig kun det Forargelige og for den religiøse Følelse Stødende for Die, hvorimod Handlingen tillige vil henhøre under andre Straffebestemmelser, forsaavidt den ogsaa i anden Henseende har en forbryderisk Charakter, navnlig naar den skeer i tyvagtig Hensigt. Forudsætningen for Sæns Anvendelse er altsaa i Almindelighed vistnok den, at et begravet Lig opgraves, borttages, mishandles o. s. v., eller at et indviet Gravsted opbrydes eller forstyrrer, men det kan neppe betvivles, at Sæns Bestemmelse analogisk maa komme til Anvendelse, hvor et Lig, der vel endnu ikke er begravet men som dog er hensat i Kirke eller Lighuus, er Gjenstand for Borttagelse eller anstødelig Behandling. Derimod omfatter Sæns, forsaavidt forskjellig fra den norske Straffelovs Kap. 8 § 4, ikke en lignende anstødelig Behandling af Lig, som ikke ere formelig begravne eller under midlertidig kirkelig Varetagt o. s. v., men som t. Ex. henligge paa Valpladsen eller ere opstillede fra Stranden. Der synes nemlig i et saadant Tilfælde ikke ret vel at kunne være Tale om noget for den religiøse Følelse faarende Moment, og om sliq Gjerning end i og for sig vistnok maa ansees som anstødelig og vidnende om en stor Naahed, turde det

dog just ikke være nødvendigt særligt at foreffrive Straf derfor, da der neppe practiff vil blive Spørgsmaal om en saadan Mishandling af sig uden hvor der med samme konkurrerer en anden Forbrydelse, navnlig en vindefug Hensigt, der vil hjemle Anvendelsen af andre Straffebestemmelser; jfr. Udkastets § 246.

Til 17de Kapitel.

(Forbrydelser mod Sædeligheden.)

Ingen Deel af Straffelovgivningen trænger i saa hoi Grad til at afløses af nye Bestemmelser som Materien angaaende Forbrydelser mod Sædeligheden. Skjøndt nemlig Anskuelsen om disse Forbrydelsers Strafbarhed i Tidernes Løb siden Christian den Femtes Lov ere blevne væsentlig forandrede, og man efterhaanden er kommen til den Erkjendelse, at de for en meget stor Deel bør betragtes fra et ganske andet Synspunkt end det, hvorfra bemeldte Lov er gaaet ud, ere de dog ikke blevne gjorte til Gjenstand for nogen omfattende eller almindelig Behandling fra Lovgivningens Side, og Folgen heraf er, at Domstolene jævnlig endnu den Dag idag for Forbrydelser af denne Art maae idomme Straffe, der i den Grad ere stridende imod den almindelige Retsbevidsthed og Nutidens Opfattelse af Gjerningens borgerlige Strafbarhed, at det ansees uforsvarligt at lade dem komme til Udførelse. Der bødes derfor paa Straffelovgivningens Mangler ved en hyppig og udstrakt Anvendelse af Benaadningsretten, men det er unødvendigt nærmere at paavise, hvor uheldigt dette Forhold er, hvad enten Sagen sees fra de enkelte Lovovertræderes Standpunkt eller den betragtes med Hensyn til Lovens og Domstolenes Anseelse. Det vil herefter findes naturligt, at man i Udkastets 17de Kapitel deels i det Hele har foreslaaet langt mildere Straffe end de i D. L. § 6—13 foreffrevne, deels har udeladt en Deel af den nugældende Lovgivnings Bestemmelser, som maae erkjendes at være aldeles forældede og i sig selv lidet naturlige; see navnlig D. L. 6—13—2, 10, 11 og 12 samt Fd. 5 Marts 1734 § 7, forsaavidt den indeholder en Straffebestemmelse. — Med Hensyn til, at D. L. 2—2—5 og 2—11—13 indeholde Bestemmelser, der tildeels have Charakteren af Straffebestemmelser i Henseende til Forhold, der ere beslagtede med det foreliggende Indbegreb af Forbrydelser, bemærkes iøvrigt, at det vistnok er erkjendt, at

ogfaa disse Artikler trænge til Forandring, men en saadan maa formeentlig rettest finde Sted ved særlige Lovbestemmelser angaaende geistlige Embedsmænds Forhold og de Fordringer, der maae stilles til dem, hvorimod det ikke vel lader sig gjøre at komme ind derpaa i den almindelige Straffelovgivning.

Afseet fra de Tilfælde, hvor der antages at burde sættes Straf for en Krænkelse af den offentlige Velanstændighed, for Forførelse til Løstgigtighed og deslige samt for unaturlig Bellyst, (Udkastets §§ 174—182), har man meent, at Kredsen af strafbare Løstgigtighedsforbrydelser maa indskrænktes til de Tilfælde, hvor Løstgigtigheden qualificeres ved en Krænkelse af Ægteskabet (Hoer og Bigami) eller af en nær Slægtskabsforbindelse (Blodskam), ved Misbrug af en Stilling, der giver en særlig Leilighed til at indvirke paa den Person, med hvem Utugt bedrives, (Udkastets §§ 163—164), ved Vold og deslige (Udkastets §§ 165—169) eller ved Forlokkelse af Umyndige (Udkastets §§ 170—172). Af disse Forbrydelser omtales først Hoer, Udkastets § 156.

Hvad Begrebet om den nysnævnte Forbrydelse angaaer har man troet, at der, i Mod sætning blandt Andet til den norske Straffelovs Kap. 18 § 7, 2det Punktum, er Joie til at fastholde den Regel, at den Ugifte, der har Omgang med en gift Person, ikke derfor kan straffes. Vel kan det ikke benægtes, at han paa en vis Maade maa siges at bidrage til at en Forbrydelse bliver begaaet, men det Forbryderisfe fremkommer dog kun ved Krænkelsen af de særlige Forhold, hvori ikke han men alene den Gifte staaer, og han gjør sig ikke selv skyldig i noget Brud paa en ham paahvilende ægteskabelig Forpligtelse. Af afgjørende Betydning synes det ialtsald at være, at der ikke i de hidtilgjældende Regler findes noget Tilsvarende til en Straffebestemmelse for den Ugifte, der har Omgang med en gift Person. Forsaavidt der fremdeles i D. L., see 6—13—24 og 25, skjælnes imellem enkelt og dobbelt Hoer, efter som kun den ene eller begge Personer ere gifte, da er det vel ganske vist, at det dobbelte Hoer i høiere Grad end det enkelte eller simple Hoer krænker den sædelige Orden i Almindelighed; men om end dette Hensyn fortjener at komme i Betragtning som en skjærpende Omstændighed ved Valget af Straffegraden, og navnlig maa medføre, at der er en foreget Opfordring for Staten til at straffe ind imod det dobbelte Hoer paa Grund af den større Forargelse, det giver, skjønnes der dog ikke at være tilstrækkelig Joie til at give særegne forskjellige Straffebestemmelser i den Henseende. Konsekvensen af, at den Ugifte, der har Omgang med en gift Person, ikke straffes, synes nemlig at føre til, at Sagen for enhver af de 2 gifte Personers

Bedkommende, der forsee sig med hinanden indbyrdes, væsentlig maa sees fra det Synspunkt, at han eller hun forsynder sig imod sin ægtefællelige Pligt, uden at det kan have nogen kvalificerende Indflydelse paa Bedømmelsen heraf, at den anden Person ogsaa for sit Bedkommende gjør sig skyldig i en lignende Forsyndelse. Man har derfor i 1ste Punktum fastsat Straffen for Hoer ganske i Almindelighed, under Et for enkelt og dobbelt saavelsom for 1ste Gang og oftere begaaet Hoer, og kun skjelnet imellem enkelt og dobbelt Hoer forsaavidt som Tiltale eller Straf ifølge §'ens 2det Punktum, under den der anførte Betingelse, ikkun skulde kunne bortfalde, naar der ikke er et dobbelt Ægtefællsbrud tilstede. Hvad iøvrigt Straffen for Hoer angaaer, da har man troet saavidt muligt at burde holde sig til de Strafferegler, der fortiden practisk komme til Anvendelse. Ifølge D. L. 6—13—24 og 25, sammenholdt med Jd. 24 Septbr. 1824, er Straffen vel for enkelt Hoer 1ste Gang begaaet Fængsel paa Vand og Brød i 2 Gange 4 indtil 4 Gange 5 Dage, 2den Gang lige Fængselsstraf foruden Forviisning fra Provindsen, og for 3die Gang begaaet simpelt Hoer saavelsom for dobbelt Hoer Livsstraf (for Fruentimmeret at stoppes i en Sæk og druknes); men ved kgl. Res. 12 Octbr. 1812 blev Rancelliet bemyndiget til at tilstaae Formildelse i Straffen for Hoer, enkelt, dobbelt og gjentaget, i alle Tilfælde, hvor Kollegiet efter Omstændighederne skjønnede, at samme kunde affønes med Fængsel paa Vand og Brød i 7 Dage, 2 Gange 5 Dage, 2 Gange 7 Dage og indtil 3 Gange 5 Dage, og ved kgl. Res. 23 Juli 1817 blev Kollegiet endvidere bemyndiget til efter Omstændighederne at forandre Straffen af Fængsel paa Vand og Brød for begaaet Hoer til en Bøde af 25 Rdl. Solværdi. Det tør saaledes siges, at naar Straffen for Hoer i Udkastets § 156 sættes til Fængsel (alle 3 Arter) og betingelsesviis til Bøder, vil den omtrent komme til at svare til den Straf, der efter de nugældende Regler maa ansees som den practisk til Anvendelse kommende. Men har ikke ganske villet udelukke Bødestraffen, navnlig med Hensyn til at der, fornemmelig blandt Landalmuen, ikke sjældent forekomme saa ulige og forsaavidt unaturlige Ægtefæller, at det turde være haardt, om et Brud paa Trofælspligten under saadanne Omstændigheder ubetinget skulde straffes med Fængselsstraf. Paa den anden Side har man imidlertid holdt for, at det er af Vigtighed i Straffeloven at have den sædelige Alvor med Hensyn til Hoersforbrydelsen, saaledes at der anvendes en efter sin Art ikke ganske ubetydelig Straf, naar der overhovedet bliver Spørgsmaal om at skride ind med Straf for den nævnte Forbrydelse, og man har derfor indskrænket Anvendelsen af Bødestraffen til de Til-

fælde, hvor det ægteffabelige Samliv, ifølge Separationsbevilling eller factist, er hævet og Omstændighederne iøvrigt ere formildende. Naar fremdeles hensees til, at Straffebestemmelsen, som bemærket, omfatter saavel det dobbelte som det oftere gjentagne Hoer, vil det neppe findes for strængt, at Straffen under de meest graverende Omstændigheder kan naae op til de høiere Grader af Fængsel paa Vand og Brod. — Det maa iøvrigt ved Burderingen af Udkastets Straffebestemmelse ogsaa tages i Betragtning, at der, som berørt, er foreslaaet, at Tiltale eller Straf skal bortfalde, hvor ikke et dobbelt Ægteffabsbrud er tilstede, naar den fornærmede Ægtefælle inden Sags Anlæg, eller inden Dom i Sagen er falden, derpaa andrager. Medens det paa den ene Side altsaa er Forudsætningen, at Paatalen af Hoersager ligesom hidtil bør være offentlig, uden at dette, saaledes som i den preussiske Straffelov § 140, jfr. den norske Kap. 27 § 4, bestemt betinges af at Ægteffabet paa Grund af den begaaede Hoerbrode er hævet, er Udkastets § 156 paa den anden Side forskjellig fra den nu stedfindende Tilstand deri, at Sagens eller Straffens Bortfalden, med den anførte Indskrænkning, foreskrives som en lovbestemt Ret for den uskyldige Ægtefælle og ikke som Noget, hvortil der kun have Udgang ad Benaadningsveien; jfr. Id. 24 Septbr. 1824 § 4. Til, i Righed med den nævnte Lovbestemmelse, tillige at betinge Strafffriheden af, at den fornærmede Ægtefælle fremdeles vil fortsætte Ægteffabet, har man ikke fundet tilstrækkelig Høie, navnlig naar Ægteffabet søges hævet ad Bevillingsveien og ikke ved Dom, da Dnsket om Sagens Bortfalden fra den Fornærmedes Side meget vel kan fremgaae af en agtværdig Følelse for det ægteffabelige Forhold og for den brodefulde Ægtefælle, skjøndt den samme Følelse leder til at attraae Forbindelsen hævet. Det er endvidere en Forudsætning, at Straffen altid skulde fastsættes ved Dom og ikke ved Resolution af Dørrigheden — jfr. derimod Id. 24 Septbr. 1824 § 4 —, og det vil derhos af S'ens Indhold sees, at det er Meningen, at Begjæringen om, at Sagen skal bortfalde, maa gjøres inden der falder Dom i Sagen (i 1ste Instant). Det tør nemlig antages, at der altid vil være tilstrækkelig Leilighed for den uskyldige Ægtefælle til at fremkomme med saadan Begjæring, naar der er et virkeligt Dnske om at Sagen skal bortfalde, forinden Doms Afviselse, uden at det behøves at foreskrive, at den Fornærmedes Erklæring skal indhentes inden Sag anlægges; men under denne Forudsætning maa det formeentlig ogsaa antages, at den Interesse, som den fornærmede Ægtefælle kan have i at Straffen eftergives, efterat Sagen er behandlet og paa kjendt, er af en anden Art end den Følelse for det ægteffabelige For-

hold og for Ægtefællen, som der er skjellig Grund til at tage Hensyn til, naar den bevæger den forurettede Ægtefælle til at onske Sagen døsset ned eller afsluttet uden Dom. I Overensstemmelse med denne Betragtning er det derimod, at der gives den Fornærmede Leilighed ikke blot til at faae Sagens videre Forfølgning standset men ogsaa til at forhindre, at der reises Sag eller at Tiltale institueres imod den skyldige Ægtefælle. — At der ikke ved S'en gjøres nogen Forandring i Henseende til de privatrettlige Virkninger af Hoer til at faae Ægtefættet hævet m. v., jfr. D. L. 5—2—52, Fd. 21 Mai 1845 § 3, behøver neppe at siges.

I Udkastets § 157 omhandles Bigami, eller den Forbrydelse, der bestaaer i at en gift Person vidende indlader sig i Ægtefætte med en Anden. Dette betegnes i Udkastet ved, at en gift Person indgaaer Ægtefætte; herunder indbefattes alle de Tilfælde, hvor det tidligere gyldigt stiftede Ægtefætte, hvad enten det har faaet kirkelig Indvielse eller er et borgerligt Ægtefætte, ikke igjen er blevet fuldstændig opløst ved Skilsmisse eller Død paa den Tid, da det andet Ægtefætte, kirkeligt eller borgerligt, indgaaes, og man har ikke anseet det fornødent, i Righed med hvad der er skeet i fremmede Straffelove (saasom den preussiske, brunsvigiske og hannoverske) ved Tilføjninger særligt at fremhæve dette. Af de brugte Udtryk fremgaaer fremdeles, at Forbrydelsen fuldbyrdes ved Indgaaelsen af det andet Ægtefætte, uden Hensyn til om Samleie har fundet Sted eller ikke; er Vielsen ikke bleven fuldbyrdet, vil der kun kunne blive Spørgsmaal om Straf for et nærmere eller fjernere Attentat paa Forbrydelsen. Det er med Hensyn til Begrebet om Bigami ligegyldigt, om den anden Person, med hvem Ægtefætte indgaaes, ligeledes er gift eller ikke, og om der end efter Omstændighederne i det første Tilfælde kan være Anledning til Anvendelsen af en strengere Straffegrad for de paagjældende Personer, skjønnes der dog ikke at være Foie til, med den norske Straffelovs Kap. 18 § 10, at adskille disse 2 Tilfælde ved særlige Straffebestemmelser, saameget mindre som der for Bigamiforbrydelsen i Almindelighed maa foreskrives en meget alvorlig Straf af en ikke ringe Bidde. Den i D. L. 6—13—23 fastsatte Livsstraf bør imidlertid uden al Tvivl forandres og ikke lidet nedsættes; man har meent, at Straffen i Almindelighed passende kunde sættes til Estrarbejde fra 2 indtil 6 Aar. Hertil bør dog formeentlig knyttes en Bestemmelse, som aabner Afgang til en Nedsættelse af Straffen „under sædeles formildende Omstændigheder“. Som saadanne har man navnlig havt de Tilfælde for Die, hvor den Paagjældende har havt nogen Grund til at formode, at det tidligere Ægtefætte var hævet ved den anden Ægtefælles Død, skjøndt han ikke har nogen Vished eller

bestemt Overbeviisning i den Henseende, og navnlig ikke har faaet Skilsmisfedom (jfr. Fd. 11 Septbr. 1839 § 14 jfr. § 16), eller hvor det tidligere Ægteskab var hævet ved Dom, der imidlertid var appellabel og senere ved høiere Rets Dom forandres, jfr. Fd. 23 Mai 1827, eller factist i længere Tid har været hævet ifølge Separationsbevilling. Det er imidlertid fundet betænkeligt, udtrykkelig at binde Afdgangen til Straf-nedsættelse til Tilstedeværelsen af et af disse Tilfælde, da der vel kunde være andre Tilfælde af en særdeles formildende Bessaffenhed, udenfor de ovenfor nævnte, hvor en Nedsættelse af Straffen under 2 Aars Straf-arbejde maatte ansees billig, t. Ex. hvor der forelaae en lovlig Skilsmisseggrund til at fordre det første Ægteskab hævet. Man har derfor foretrukket at give en i de ovenanførte almindelige Udtryk holdt Afdgang til at nedsætte Straffen indenfor en snevrere Grædse, nemlig til Minimum af Forbedringshuusarbejde, og dertil at knytte en Bestemmelse om, at Straffen endnu yderligere kan nedsættes, nemlig til Fængsel paa Vand og Brød, dog ikke under 4 Gange 5 Dage, i de særligt betegnede Tilfælde, hvor det ægteskabelige Samliv i længere Tid har været hævet ifølge Separationsbevilling, saavel som naar den Paagældende havde Anledning til at antage, at den anden Ægtefælle var død — uden dog, som bemærket, at have haft en bestemt Overbeviisning derom, under hvilken Forudsætning den Paagældende maa erkjendes ikke at have handlet med forbryderisk Tanke og Hensigt, om hans Forhold end maatte have været letfindigt. Det forstnævnte Tilfælde er navnlig af en særegen bestemt Natur, og ligesom det er i god Overensstemmelse med den nugældende Praxis at aabne Afdgang til Idømmelsen af Fængsel paa Vand og Brød i de høiere Grader, hvor Bigamens første Ægteskab var hævet ved Separationsbevilling og Omstændighederne iøvrigt ere formildende, saaledes synes en saadan Afdgang til yderligere Strafnedsættelse i det heromhandlede Tilfælde ogsaa i og for sig at være vel begrundet, naar hensees til de uklare Forestillinger om Betydningen af en blot Separation i Modsetning til fuldstændig Skilsmisse, som vistnok ikke ere ganske ualmindelige hos mindre dannede Personer.

Om den ugifte Person, der indgaaer Ægteskab med en gift Person, vidende, at denne er en Andens Ægtefælle, strengt taget just ikke kan siges at være meddeelsagtig i Bigamie, er det dog neppe Tvivl underkastet, at han eller hun bør ansees med en sødelig Straf for et saadant Forhold, hvorved der væsentlig bidrages til, at en saa grov Forbrydelse som Bigami bliver begaaet. Straffen bør imidlertid være ringere end Straffen for Bigami, og det rette Forhold turde maaskee være rammet

ved, som skeet er i Udkastets § 157, 2det Punktum, at sætte den til Forbedringshunsarbejde indtil 2 Aar eller under særdeles formildende Omstændigheder — see ovenfor — til Fængsel paa Vand og Brød, ikke under 2 Gange 5 Dage. Langt mindre strafværdigt er det Forhold at fortsætte Samlivet med en gift Person, efterat man er kommen til Kundskab om hans tidligere Ægteskab, medens man var uvidende om dette, da det andet Ægteskab blev stiftet. Der kunde endog synes at tale ikke lidet for efter Omstændighederne slet ikke at anvende nogen Straf for dette Forhold, der ifølge D. L. 3—16—16—8 skal ansees som Hoer, da det stundom vil være haardt, under Strafansvar at fordrø, at navnlig det Fruentimmer, som i god Tro har ægtet en Bigam og i lang Tid levet sammen med ham og avlet Børn med ham, skal, saasnart hun kommer til Kundskab om, at han er bunden ved et tidligere Ægteskab, afbryde Forbindelsen med ham og saaledes, fornemmelig naar offentlig Underjøgelse eller Anklage endnu ikke er reist imod ham, maaskee fremfalde en saadan ved at aabenbare hans Brøde. Det gaaer dog formentlig ikke an at lade det ommeldte Forhold, der paa den anden Side i mange Tilfælde kan fremtræde som ikke lidet strafbart, uden at det er gjørligt ved almindelige Bestemmelser at sondre mellem de mere eller mindre strafbare Tilfælde, gaar heelt fri for Straf, og naar Straffen, som foreslaaet i Udkastets § 157 3die Punktum, sættes i Almindelighed til Fængsel, hvorefter den efter Omstændighederne endog kan gaae ned til simpelt Fængsel i 2 Dage, synes ogsaa den ovenanførte Betænkelse for en væsentlig Deel at maatte bortfalde; saameget mere, som det tør antages, at ingen Domstoel vil forlange, at den Paagjældende oieblikkelig, eller lige strax efter at have erholdt Kundskab om at være gift med en Bigam, skal afbryde Samlivet med ham. — Forsaavidt der, navnlig i den tidligere Kommission, har været opkastet Spørgsmaal, om det ikke turde være rettest at optage en særlig Bestemmelse om Beregningen af den almindelige Termin for Straffskyldens Forældelse ved de heromhandlede Forbrydelser, vil Spørgsmaalet herom, ifølge Indholdet af Udkastets § 66 sammenholdt med Straffebestemmelserne i nærværende § 157, udensfor de i sammes 3die Punktum ommeldte mindre Forbrydelser, jo kun blive af Betydning forsaavidt Paataale alene kan finde Sted efter Justitsministerens Beslutning, naar 10 Aar ere forløbne siden Forbrydelsens Udøvelse. Men en Bestemmelse, som den tilsigtede, der iøvrigt vistnok i hvert Fald rettere havde sin Plads i Udkastets 8de Kapitel, maa formeentlig ansees som overflødig, da det ikke kan være tvivlsomt, at Forældelsen i disse som i andre Tilfælde, hvor der er Tale om en kontinuerlig eller fortsat For-

brydelse, først kan regnes fra den sidste Handling, hvorved Forbrydelsen begaaes, eller fra Ophøret af den forbryderiske Færd, altsaa ved Vigani fra den Dag, da det andet Ægteskab opløses (udenfor det i S'ens sidste Punktum omhandlede Tilfælde ved Skilsmisse eller Død), eller da det ophører at være til Krænkelse af det tidligere Ægteskab derved at dette selv opløses.

Med Hensyn til Udkastets § 157 skal man endnu tilføie, at der ligesaa lidt er fundet Anledning til i Straffeloven at optage en Bestemmelse om Straf for den, der, skjøndt forpligtet til et Ægteskab, indgaaer et andet, jfr. Fd. 5te Marts 1734, som til at optage en Straffebestemmelse svarende til D. L. 3—16—7, angaaende den, der, medens han eller hun lever i Ægteskab, forpligter sig til at ægte en Anden. I første Henseende bemærkes, at der ikke synes at kunne tales om en Krænkelse af vedkommende Fruentimmers Ret til Ægteskab, saalange det ikke er givet, at hun vil gjøre Fordring herpaa, og en saa almindelig Regel, som den i den norske Straffelovs Kap. 18 § 24 indeholdte (at den, der besvangrer Nogen under Ægteskabsløfte, som fra hans Side bliver misligholdt, skal straffes med Fængsel eller Bøder), kan derfor formeentlig i intet Tilfælde billiges. Men selv for Krænkelsen af den af en Kvinde ved Dom erhvervede Ret til Ægteskab turde der ikke være tilstrækkelig Opfordring til at sætte Straf, eftersom Lovgivningen aabner hende Adgang til at værne om sin Ret i saa Henseende paa behørig Maade, jfr. Fd. 30te April 1824 § 14 i Slutningen, jfr. § 3 Nr. 3, ligesom hun vel ogsaa efter Omstændighederne i fornødent Fald maatte kunne gjøre en Fordring paa Reparation gjældende mod den Mandsperson, som ikke destomindre maatte krænke hendes lovlige Ret. Og hvad D. L. 3—16—7 angaaer, maa det vistnok indrømmes, at et saadant anstødeligt Forhold vel stundom kunde qualificere sig til Straf, men en Bestemmelse herom vilde neppe være hensigtsmæssig, da den dog ikke vil kunne hindre, at slige Løfter om Ægteskab alligevel gives, skjøndt hemmeligt, ligesom den ogsaa forsaavidt turde være mindre nødvendig, som der som oftest i Forhold, hvor saadanne Forpligtelser indgaaes, vil finde en ulovlig Forbindelse Sted, der vil kunne rammes af andre Straffebestemmelser, navnlig Udkastets § 156. Udkastet til den norske Straffelov havde vel efter Chr. V's Lov optaget en saadan Bestemmelse, men den fandtes efter noiere Overveielse rettest at burde udgaae, jfr. Motiverne til det i 1832 udarbejdede Forslag til en Straffelov for Norge S. 209 ff. — Efter Indholdet af Udkastets Kap. 1 § 4 er det endelig overflødigt at optage nogen til D. L.'s 3—16—9 § 8 svarende Bestemmelse.

Medens den nugældende Lovgivning, see D. L. 6—13—13 og 14, hvad Blodskamsforbrydelsen angaaer væsentlig kun ffjølner imellem den saakaldte uegentlige Blodskam, eller legemlig Omgang imellem Beslægtede og Besvogrede, der ikke uden Bevilling maae ægte hinanden skjønt Ægteffab imellem dem ikke ubetinget er forbudt, og den egentlige Blodskam, eller legemlig Omgang imellem Beslægtede og Besvogrede, der under ingen Omstændigheder maae komme sammen i Ægteffab, har Kommissionen meent, at der med Hensyn til denne sidste Art af Blodskam, i Righed med hvad der er Tilfældet i de fleste fremmede Straffelove, er Anledning til nærmere at ffjelne imellem de derunder hørende, ifølge Blodsforbindelsens større eller mindre Underlighed formeentlig væsentlig forskjelligte, Forhold. I Udkastets §§ 158—161 opstilles derfor 3 Klasser af den saakaldte egentlige Blodskam, nemlig mellem Slægtninge i op- og nedstigende Linie (§ 158), mellem Besvogrede i op- og nedstigende Linie (§§ 159—160) og mellem Sødskende (§ 161), hvortil da Udkastets § 162, der omhandler den uegentlige Blodskam, slutter sig. I Henseende til Begrebet medfører Udkastets Bestemmelser ingen væsentlig Forandring. Det er ikke blot den paa lovlige Ægteffab men ogsaa den paa legemlig Omgængelse udenfor Ægteffab grundede Blodsforbindelse, som kommer i Betragtning herved, om man end, forsaavidt i Modsatning til de nugældende Lovregler, jfr. D. L. 3—16—9 § 5, har troet, at denne Blodsforbindelsens forskjellige Beskaffenhed bør tillægges en betydelig Indfyndelse paa Forbrydelsens Strafbarhed i Svogerskabs- og i visse Arter af Slægtskabsforhold. Fremdeles tages der her kun Hensyn til det egentlige eller kjødelige Slægtskabs- eller Svogerskabsforhold, men ikke til det Forhold, der finder Sted imellem Pleieførelde og Pleiebørn eller imellem Adoptioførelde og Adoptiebørn. Blodskamsforbrydelsen fuldbyrdes endelig ved Samleiet, saaat paa den ene Side letfærdig eller utugtig Omgang ikke dertil er tilstrækkelig — hvorfor man ogsaa til Forbrydelsens Betegnelse har brugt Udtrykket: „finder legemlig Omgang Sted“ —, og paa den anden Side Besvængelse ikke udfordres. Det er derhos en Selvfølge, at det ikke ophæver Begrebet om en Blodskamsforbrydelse, at de paagældende Personer have indgaaet Ægteffab sammen, jfr. Fd. 30 Marts 1827 § 2; kun forsaavidt er Udkastet paa dette Punkt noget afvigende fra Reglen i den nævnte Forordning, som et Ægteffab imellem nær Beslægtede eller Besvogrede efter Udkastet, naar Samleie endnu ikke har fundet Sted, ifkun vil kunne, efter Omstændighederne, betragtes som Attentat paa den egentlige Blodskamsforbrydelse; jfr. derimod med Hensyn til den uegentlige Blodskam Udkastets § 162. — Der-

imod gjøres der ved Udcastet en gennemgribende Forandring i Henseende til de nugældende Straffebestemmelser. Om Livsstraf, der i D. L. 6—13—14 foreffrives som den almindelige Straf for al egentlig Blodskam — i visse Tilfælde endog en qualificeret Livsstraf —, bør der vistnok i intet Tilfælde være Tale, men Kommissionen har endog meent, at der burde aabnes Afgang til under formildende Omstændigheder at anvende Fængselsstraf, saaledes som det ogsaa nu stundom skeer, selvstændig ad Benaadningsveien. Dette staaer iøvrigt i nær Forbindelse med Kommissionens Anskuelse saavel om Forbrydelsens større eller mindre objective Strafbarhed eftersom den Blodsforbindelse, der er krænk, er af større eller mindre Underlighed, som om den forskjellige Grad af subjectiv Straffskyld, der formeentlig ifølge de imellem dem bestaaende personlige Forhold kan være tilstede hos de Beslægtede eller Besvogrede, som forsee sig med hinanden. Man har navnlig meent, at naar utugtig Omgang finder Sted imellem Forældre eller Stifforældre (herunder ogsaa indbefattet Bedsteforældre m. m.) og Børn eller Stifbørn, maa der i Reglen ansees at være en betydelig større Straffskyld paa Forældrenes end paa Børnens Side; det Afhængighedsforhold, hvori disse sidste ofte ville staae, den Svaghed og Eftergivenhed imod Forældrenes Villie, som er en naturlig Folge dels deraf dels af deres Hengivenhed og Respekt for Forældrene, saavel som den i deres Ungdom, Uerfarenhed og Umodenhed liggende Undskyldning, der maa skee faaer end større Betydning ved det dem givne slette Exempel og en mangelfuld Opdragelse, — alt dette taler, eller kan ialtfald tale, saameget for en mildere Bedømmelse af Børnens Brode, at en Nedsættelse af Straffen for dem til Fængsel derved efter Omstændighederne bliver berettiget. Hvor Forholdet har fundet Sted imellem fjødelige Forældre (eller Bedsteforældre) og Børn, er Forbrydelsen af en saa alvorlig Natur, at man ikke har turdet foreslaae en lempeligere Straf end Fængsel paa Vand og Brød i de høiere Grader; hvad der imod Forholdet imellem Stifforældre og Stifbørn angaaer, mellem hvilke der kun bestaaer en Svogerskabsforbindelse, da bør Straffen for Børnene (det vil sige Stifbørnene) under formildende Omstændigheder formeentlig kunne gaae ned ogsaa til simpelt Fængsel, dog i ikke ganske kort Tid, — Udcastets § 159 har sat Begrænsningen til 2 Maaneders simpelt Fængsel eller andet Fængsel i tilsvarende Tid (Fængsel paa Vand og Brød i 2 Uger 5 Dage). Som bemærket har Kommissionen fremdeles antaget, ikke blot at den paa Svogerskabsforhold grundede Blodsforbindelse er af væsentlig ringere Underlighed end Slægtskabsforholdet imellem Ascendenter og Descendenter, — hvorfor Straffen for Forsyndelse imod den første bør være

lavere end Straffen for Krænkelse af det sidste —, men tillige, at Svogerskabsforholdet er af en væsentlig ringere sædelig Betydning, naar det grunder sig paa legemlig Omgjængelse udenfor Ægteffab. Man har derfor i Udkastets § 160 for dette Tilfælde, i Lighed med hvad der er skeet i den norske Straffeløvs Kap. 18 § 14 jfr. § 13, foreslaaet en meget lavere Straf end den i § 159 foreskrevne; under 1 Maanedes simpelt Fængsel bør Straffen dog formeentlig ikke kunne nedsættes. Men ogsaa i Slægtskabsforhold turde det, udenfor Forholdet imellem Forældre og Børn, have en væsentlig Indflydelse paa Forholdets sædelige Betydning, om det grunder sig paa Ægteffab eller ikke, og dette gjælder da navnlig med Hensyn til det eneste Slægtskabsforhold, hvorom her udenfor Descendentforholdet bliver Spørgsmaal, nemlig Forholdet imellem Sødsfende, der under den sidste Forudsætning ofte slet ikke ville have levet sammen i det Familieliv, hvorfra Forholdet imellem Sødsfende ellers i en saa væsentlig Grad henter sin Betydning. Naar det kun er Halv Sødsfende, og navnlig hvor det kun er Fader, som de Paagjældende have tilfælles, ville de endog jævnlig kunne være ganske fremmede for hinanden, hvorved iøvrigt erindres, at det dog naturligviis i dette som i alle andre Tilfælde er en nødvendig Forudsætning for Strafs Anvendelse, at de Personer, der forsee sig med hinanden, ere vidende om det Slægtskabs- (eller Svogerskabs-) Forhold, der gjør dette til en Forbrydelse. Miedens man ellers i Almindelighed har troet, i Henseende til de heromhandlede Straffebestemmelser, at burde stille Forholdet mellem Sødsfende ved Siden af Forholdet mellem Stifforældre og Stifbørn eller Svigerforældre og Svigerbørn m. v., har man efter det Ovenanførte anseet det rigtigt i Udkastets § 161 at tilføie en Bestemmelse om, at Straffen kan gaae ned til Fængsel, dog ikke under 2 Maanedes simpelt Fængsel, hvis Slægtskabsforbindelsen ikke grunder sig paa Ægteffab.

Efter de Betragtninger, der have ledet til de for den egentlige Blodskam foreslaaede Straffe, vil det findes i sin Orden, at Straffen for den uegentlige Blodskam i Udkastets § 162 er sat til Fængsel eller Bøder i Almindelighed. Det Synspunkt, hvorfra man har meent, at denne Forbrydelse bør betragtes, er forsaavidt heelt forskjelligt fra det Synspunkt, hvorfra D. L. 6—13—13 er gaaet ud, naar den for samme foreskrev 1ste Gang Straf paa yderste Formue (efter Jd. 24de Septbr. 1824 § 2 Fængsel paa Vand og Brød fra 2 Gange 4 til 4 Gange 5 Dage) foruden Forviisning fra Provindsen, og 2den Gang, saavel som naar de ikke rømmede Provindsen, endog Livsstraf. Efter Paragraphens Affattelse vil iøvrigt ogsaa denne Art Blodskam være at ansee som fuld-

byrdet ved Samleiet, uden at paafølgende Besvangrelse udfordres; dette synes i og for sig at være det rette, og der kan ialtsald efter den ovenanførte, i Paragraphen givne, Straffebestemmelse ikke være nogen Betænkelighed ved en saadan Forandring i Henseende til Begrebet, hvortil der efter D. L. § 6—13—13 udtræves, at de Paagældende „avle Børn“. Uagtet det vistnok i og for sig kunde være ønskeligt, i selve Paragraphen, i Lighed med hvad der er skeet i Udkastets § 159, at betegne de fjernere Slægt- og Svogerskabsforhold, man har for Die, jfr. Rd. 23 Mai 1800 § 1, har man dog bestemt sig for her at indskrænke sig til en Henviisning til den øvrige Lovgivning, navnlig fordi en speciel Opregning af de enkelte Tilfælde vilde blive særdeles vidtløftig („legemlig Omgang med Fæster eller Møster, Bedstefaders eller Bedstemoders Søster o. s. v. eller med Broders nuværende eller tidligere Hustru eller med Færbroders eller Morbroders, Bedstefaders eller Bedstemoders Broders o. s. v. nuværende eller tidligere Hustru eller med nuværende eller tidligere Hustrus Fæster eller Møster og saa fremdeles opad“), og derhos yderligere maatte fuldstandiggøres ved en Bestemmelse angaaende de Tilfælde, hvor hiint Slægt- eller Svogerskab grunder sig paa ulovlig Kjønnsforbindelse.

Som i de indledende Bemærkninger til dette Kapitel antydet, har man ikke fundet Anledning til i Straffeloven at optage nogen Bestemmelse svarende til D. L. § 6—13—2, forsaavidt deri sættes Straf (efter Rd. 24 Septbr. 1824 §§ 1 og 3 Fængsel paa Vand og Brød i 6 Gange 5 Dage eller Forbedringshuusarbejde indtil 3 Aar) for den Radværge, der be-ligger den Enke, som han er Radværge for. Derimod har man meent, at det vel egner sig til at belægges med en endog temmelig haard Straf, naar en Formynders forfører sin Myndling til Utugt, men vel at mærke kun under den Forudsætning, at han, som det hedder i Udkastets § 163, misbruger sin Stilling til at forføre sin Myndling. 3 Klasse hermed synes fremdeles at burde stilles andre Tilfælde, hvor Personer, der ifølge deres Stilling ere særligt opfordrede til at værne om de unge Qvinders Dyd og Ære, der ere betroede til deres Varetægt og Omfarg, paa en lignende skammelig Maade misbruge den Myndighed eller Indflydelse, som en saadan Stilling giver dem, til en Forførelse til Utugt. Som saadanne Forhold nævnes i § 163 Pleie- eller Fosterfaderens til Pleie- eller Fosterbarnet og Opdragerens eller Lærers til Eleven; jfr. den norske Straffelovs Kap. 18 § 17. Med Hensyn til det sidstnævnte Forhold, — hvorom Bestemmelsen træder istedetfor Rd. 9 Juli 1745, der efter Omstændighederne foreskriver livsvarigt Fæstningsarbejde for den Student, der besvangrer et ham til Underviisning anbeføet Fruentimmer,

— skal man iøvrigt fremhæve, at der maa lægges særdeles Vægt paa de i § 163 desangaaende brugte Udtryk, at Fruentimmeret er „betroet“ Forførelsen „til Underviisning og Opdragelse“. Det kan forsaavidt ikke til Straffebestemmelsens Anvendelse fordres, at Eleven skal være optagen i den Paagjældendes Huus, og undergiven hans huuslige Magt — ligesaa lidt som dette fordres med Hensyn til Forholdet imellem Formyndere og Myndling eller mellem Fosterfader og Fosterbarn, hvilket sidste Forhold ei heller behøver at være konstitueret ved en juridisk Act —, eller at omvendt Opdrageren eller Læreren skal være optagen i den Forførelses Familie. Bestemmelsens Anvendelse kan end ikke ubetinget ansees udelukket derved, at den Paagjældende ifkun er Timelærer. Men en nødvendig Forudsætning er det derimod, at Fruentimmerets Uddannelse i aandelig og moralsk Henseende kan siges at være ham betroet, og at forsaavidt et mere inderligt og et egentligt Tillidsforhold finder Sted. Bestemmelsen vil saaledes i. Ex. ikke kunne komme til Anvendelse paa blotte Dands-, Gymnastik-, Tegne- eller Musiklærere, men iøvrigt er det en Selvfølge, at det i det enkelte Tilfælde maa afgøres af Domstolene (Rævningerne) efter et fornuftigt Skøn over samtlige factiske Omstændigheder, saavel om en Forførelse kan siges at have fundet Sted, som om hvorvidt Fruentimmeret var betroet den Paagjældende til Underviisning og Opdragelse. Idet man med Hensyn til Straffen endnu skal bemærke, at den efter Forbrydelsens Charakter ingensinde formenes at burde kunne blive ringere end Fængsel paa Bånd og Brød (altsaa ikke simpelt Fængsel) i mindst 2 Gange 3 Dage, staaer der i Henseende til Udkastets § 163 kun tilbage at erindre, at man i det heromhandlede Tilfælde, hvor Hensynet til det forførte Fruentimmers Være og Uskueligheden af saavidt muligt at skaffe hende Opreisning er af saa stor Betydning, har fundet det rigtigt, i Eighed med Bestemmelserne i de citerede ældre Love, jfr. den norske Straffelovs Kap. 18 § 17, at lade endog al Straf bortfalde, selv om Dom er falden, naar de Paagjældende ægte hinanden.

3 Udkastets § 164 omtaler en Forbrydelse, der vel forsaavidt er noget beslægtet med den nys omhandlede, som den forøvede Utugt ogsaa her qualificeres ved et Misbrug af den Magt og Indflydelse, som visse objective Forhold give den Skyldige over et Fruentimmer, til at bevæge hende til at tilfredsstille hans sandselige Lyst. Det kan neppe bestrides, at det bør ansees som en i høi Grad strafbar Handling, naar, som det hedder i § 164, en Bestyrer, Forstander eller Opsynsmand ved Fængsel, Straffeanstalt, Fattighuus, Opfostringshuus, Helbredelsesanstalt eller anden saadan Indretning over Utugt med et under hans Opsyn staaende

Fruentimmer, ligesom det vel tør forudsættes, at den overordnede Bestyrelse, naar ikke særlige Omstændigheder ere tilstede, vil finde sig opfordret til at fjerne den Embeds- eller Bestillingsmand, der misbruger sin Stilling paa den anførte, med den i den paagjældende Anstalt nødvendige Orden og Disciplin saa lidet forenelige, Maade, uden at det dog turde være nødvendigt eller rigtigt udtrykkelig at udtale Noget herom i Straffeloven. Men paa den anden Side adskiller dette Forhold sig dog væsentlig fra det i § 163 omhandlede deri, at Forførelsesmomentet her ikke er tilstede. Her forudsættes det ikke, at det er en ung, ufordarvet Qvinde, der forføres, og det netop af den, til hvem hendes moraliske og aandelige Uddannelse var betroet; § 164 omfatter tværtimod Forhold, hvor det er meget muligt, at Fruentimmeret er den forførende eller ialtsald langtfra forført. Denne Forskjellighed i Forbrydelsernes Charakter medfører formeentlig, at den i Udkastets § 164 omhandlede maa ansees som ringere end den i § 163 ommeldte, og man har derfor for hiin sat Straffen til Fængsel (simpelt eller paa Vand og Brød) eller under skjæpende Omstændigheder Forbedringshuusarbejde indtil 2 Aar.

Med Hensyn til de Forbrydelser, der bestaae i ved Vold, Tvang, Vist eller paa anden ulovlig Maade at forskaffe sig Samleie med en Qvinde imod hendes Villie, har man anset det rigtigst at sondre de herhenhørende men begrebsmæssig forskellige Forbrydelser fra hverandre i særskilte Paragrapher; see Udkastets §§ 165 — 169. Begrebet Voldtægt i strengeste Forstand forudsætter vistnok Anvendelsen af physisk Magt, men dermed maa dog formeentlig ganske sættes i Klasse det Tilfælde, hvor Rogen tiltvinger sig Samleie med et Fruentimmer ved Trudslar om øieblikkelig livsfarlig Vold. Om det end ikke kan nægtes, at det er en hermed beslægtet Forbrydelse, naar Rogen tiltvinger eller forskaffer sig Samleie med en Qvinde imod hendes Villie ved Trudslar af en anden Beskaffenhed, (hvad enten denne forskellige Beskaffenhed bestaaer deri, at den øieblikkelige Vold, hvormed der trues, ikke er forbunden med Fare for Livet, eller deri at Trudslerne ikke gaae ud paa øieblikkelig Vold men kun medføre en nærmere eller fjernere Fare for Qvindens eget eller for Andres Liv, Helbred eller Belfærd), og om det end fremdeles maa erkjendes, at Trudslar af den sidste Art kunne medføre en næsten ligesaa stor Tvang for Qvinden som Trudslar om øieblikkelig livsfarlig Vold, hvorfor Boldsmandens Straf i saadant Tilfælde formeentlig ogsaa bør nærme sig eller efter Omstændighederne være ligesaa stor som eller større end den, der i mangt et enkelt Tilfælde maatte findes passende for den, der ved egentlig Vold har tiltvunget sig Samleie med en Qvinde, — ere disse Tilfælde

dog i Begrebet forskjellig, og bør formeentlig ogsaa med Hensyn til Straffebestemmelserne holdes udefra med hinanden. Det er nemlig paa den anden Side ligesaa vist, at der under Begrebet om anden Vold end den livsfarlige og endmere under Begrebet om Trudsel om senere Ulykker, for Qvinden selv eller for hendes Nærmeste, indbefattes Tilfælde af en høist forskjellig Art, og den Straffebestemmelse, der skulde omfatte alle disse Tilfælde, maatte derfor have en stor Bidde og navnlig aabne Udgang til Anvendelsen af en meget mildere Straf end den, hvorom der bør kunne være Spørgsmaal i de Tilfælde, hvor egentlig Voldtægt eller Trudsel om øieblikkelig livsfarlig Vold have fundet Sted. Man har derfor anseet det rettest for sig, i Udkastets § 165, at behandle denne sidstnævnte, i sit Væsen farligere og ogsaa i Reglen mere strafbare, egentlige Voldtægt, hvorfor saavel Straffens Maximum som dens Minimum maa sættes meget høiere end det kan ansees nødvendigt eller rigtigt med Hensyn til den uegentlige Voldtægt. Hvad dernæst Straffens Størrelse angaaer turde der være Anledning til at stjelne imellem, om Qvinden er berngtet som løsagtig, eller ikke, idet det ikke kan nægtes, at Forbrydelsen i det første Tilfælde er væsentlig mindre strafværdig end i det sidste, forsaavidt den i samme liggende store Urekrænkelse har en ganske anden Betydning og Forbrydelsen en ganske anderledes indgribende og forstyrrende Virkning, naar den forøves imod en uberngtet end imod en berngtet Qvinde, ligesom en saadan Forskjellighed i Henseende til Straffen da ogsaa stemmer vel overeens med de nugældende Strafferegler, jfr. D. L. § 6—13—16. Forsaavidt det dog just ikke er Meningen, at kun den skulde ansees som en uberngtet Qvinde, hvis Ure er aldeles uplettet, er det vel sandt, at der ikke i Loven lader sig trække nogen aldeles bestemt Grænse imellem de ommeldte 2 Tilfælde, men det vil formeentlig ikke kunne have nogen Betænkelse i det enkelte Tilfælde at overlade det til Domstolenes (Nævnernes) Afgjørelse, om den voldtagne Qvinde skal karakteriseres som berngtet eller som uberngtet, naar Straffebestemmelsen, som foreslaaet i Udkastets § 165, affattes saaledes, at der kun foreskrives en forholdsmæssig, ved et tilføiet Minimum begrænset, Nedsættelse af den for Voldtægt mod en uberngtet Qvinde fastsatte Straf for det Tilfælde, at det er et berngtet Fruentimmer, der er bleven voldtaget. — D. L. § 6—13—16 bestemmer Livsstraf for den, der voldtager en ærlig, uberngtet, Mø eller Enke, hvilken Straffebestemmelse ogsaa maa anvendes, hvor det er en ærlig gift Kone, der voldtages, og 6—13—18 foreskriver endog Livsstraf for et nært Attentat paa Voldtægt. Uagtet man maa holde for, at Straffen for den egentlige Voldtægt bør være særdeles alvorlig, har man

dog formeent, at disse Lovens Bestemmelser bør forandres, ikke blot saaledes at Livsstraf bliver uanvendelig for Attentat paa Voldtægt, men overhovedet saaledes, at den almindelige Straf for Juldbyrdselsen af denne Forbrydelse kun sættes til Tugthuusarbejde, under graverende Omstændigheder paa Livstid men ellers paa visse Aar, dog ikke under 4 Aar, med Tilføining af, at Straffen kan nedsættes indtil 2 Aars Forbedringshuusarbejde, hvor Qvinden er berøgtet. Da der imidlertid kan tænkes de afstyeligste og meest opværende Voldtægtstilfælde, har man ikke anset det for tilraadeligt, ganske at udelukke Muligheden af Livsstrafs Anvendelse, hvor den voldtagne Qvinde omkommer som Følge af den imod hende foreværende Vold, enten umiddelbart paa Grund af selve Voldsgjerningens Bessaffenhed eller middelbart ifølge den hos hende fremkaldte Stræk og Rædsel eller den derved foranledigede Sygdom, — forudsat naturligtvis at Kausalforbindelsen oplyses —, hvorimod dertil ikke kan henføres det Tilfælde, at hun selv af Fortvivlelse over den hende overgaaede Skam berøver sig Livet. Det hedder derfor i § 165, at Livsstraf efter Omstændighederne kan idømmes, naar den voldtagne Qvinde omkommer derved; Paragraphen adskiller sig forsaavidt væsentlig bl. A. fra den norske Straffelovs Kap. 18 § 1, der for dette Tilfælde, og endda uden Hensyn til om Qvinden er berøgtet eller uberøgtet, ubetinget foreskriver Livsstraf.

Efter det ovenfor Anførte foreslaaes i Udkastets § 166 en mindre Straf, nemlig Strafarbejde fra 1 indtil 8 Aar, med en forholdsmæssig Nedsættelse indtil 6 Maanedes Forbedringshuusarbejde naar Qvinden er berøgtet, for den uegentlige Voldtægt eller for det Tilfælde, at Nogen, som det hedder i Paragraphen, forskaffer sig Samleie med en Qvinde ved Trudsel, der uden at kunne henføres under de i § 165 ommeldte (nemlig om øieblikkelig livsfarlig Vold) dog med Joie kunde antages at medføre Fare for hendes eget eller hendes Nærmestes Liv, Helbred eller Besserd. Med Hensyn til Betydningen af det sidstnævnte Ord skal man henvise til hvad der angaaende samme er udviklet i Bemærkningerne til Udkastets § 38 om Rødværg; her som der er Tanken den, at der skal være en saadan Fare tilstede for Vedkommendes hele timelige Eksistens at en virkelig Rødstilstand kan siges at foreligge. Iøvrigt er det ganske vist, at den brugte Betegnelse af et uegentligt Voldtægtstilfælde er noget vag, saaat Meget kommer an paa Domstolenes Skjon over, hvorvidt Qvinden havde virkelig Grund til at frygte for nogen Ulykke, og om den befrygtede Ulykke var af den Bessaffenhed, at deri virkelig maa erkjendes at have ligget et uimodstaaeligt eller ialtfald et saare stærkt Motiv for hende til

at give efter for Voldsmandens Fordring, i hvilken Henseende henvises til, at ogsaa Begrebet „hendes Nærmeste“ er af en noget ubestemt Natur. Dette kan imidlertid ikke være anderledes og man har, som ovenfor antydet, netop havt denne Tilfældenes Forskjelligartethed for Die ved Straffebestemmelsens Affattelse. Dens ringeste Grad er sat saa lavt, at den end ikke vil kunne ansees for streng for saadanne Tilfælde, hvor den Fare for Velfærd, hvormed der trues, i og for sig ikke er ulovlig men et, om end haardt og strengt, saa dog ikke uberettiget Tvangsmiddel, der kun faaer en forbryderisk Character derved, at det misbruges til at node Qvinden til at give sin Vre til Priis. Forsaavidt de benyttede Trudsel ikke kunne henføres til de i § 166 omhandlede, t. Ex. hvor de gaae ud paa en ringere Vold eller paa et ikke uopretteligt Onde for Qvinden selv eller Nogen af hendes Slægt, kan der formeentlig ikke være Tale om Voldtægt, end ikke i uegentlig Betydning, men et saadant Tilfælde vil kun, efter Omstændighederne, være at betragte og at straffe som en Krænkelse af det paagældende Fruentimmers Frihed, see Udkastets § 207.

Ihvorvel det ikke kan henføres under Begrebet om Voldtægt at forskaffe sig Samleie med en Kvinde imod hendes Villie ved at bringe hende i en Tilstand, i hvilken hun er ude af Stand til at modsætte sig Gjerningen — t. Ex. ved at indgive hende et søvndyssende Middel eller berøve hende Bevidstheden —, skjønes det dog ikke rettere, end at denne Forbrydelse hvad Strafbarheden angaaer i Almindelighed bør stilles i Klasse med den egentlige Voldtægt. En mindre Straf bør vistnok anvendes, hvor den Skyldige har benyttet sig af et Fruentimmers Bevidstløshed eller anden Tilstand, hvori hendes fri Villie er hende betagen eller hun er ude af Stand til at modsætte sig Gjerningen, til at forskaffe sig legemlig Omgang med hende, medens denne Tilstand dog ikke er fremkaldt af ham eller ialtfald ikke bevirket af ham i den nævnte forbryderiske Hensigt; men ogsaa denne Gjerning maa ansees som en i hoi Grad skammelig og grov Forbrydelse, hvorfor man har troet ikke at burde sætte Straffen lavere end fra 1 til 8 Aars Strafarbejde, forsaavidt Qvinden er uberygtet. Under den modsatte Forudsætning er der ikke blot Anledning til at ned sætte Straffen i Righed med hvad der er foreslaaet med Hensyn til Voldtægt og de Tilfælde hvor Gjerningsmaaden har fremkaldt den utilregnelige eller forsværgede Tilstand, hvoraf han benytter sig; men naar hensees til, at der efter Omstændighederne stundom kan være liden Opfordring til at tage det strengt med Krænkelsen af et berrygtet Fruentimmer, der selv har bragt sig i en utilregnelig Tilstand og maaskee ved den Maade, hvorpaa dette

er skeet — t. Ex. naar hun i Selskab med Mandspersoner har beruset sig —, har givet nogen Anledning til at antage, at hun ikke bestemt vilde have modsat sig Begjæringen om Samleie, synes der endog her at være Foie til at aabne Udgang til en forholdsvis end yderligere Redjættelse af Straffen. Man har derfor i Slutningen af § 167 foreslaaet, at der under de anførte Forudsætninger, under formildende Omstændigheder, skulde kunne anvendes Fængsel paa Vand og Brød, endog uden nogen Minimumsbegrænsning. Det er iøvrigt selvfølgelig en Betingelse for at den Paagjældende overhovedet kan straffes, at han ikke virkelig har antaget eller haft Foie til i Fruentimmerets Færd og den Maade, hvorpaa hun har ladet sig bringe i den ommeldte Tilstand, at see et Vidnesbyrd om, at hun ikke var uvillig til at give ham den af ham benyttede Leilighed til Samleie. — For at forebygge enhver Misforstaaelse skal man med Hensyn til den i § 167 omhandlede Forbrydelse endnu kun erindre, at det overhovedet forudsættes, at der ikke er anvendt Vold til Hensigtens Opnaaelse; Begrebet om Voldtægtsforbrydelsen udelukkes nemlig ikke derved, at den paagjældende Qvinde er vanvittig eller af andre Grunde utilregnelig eller ufri.

Beslægtede med Voldtægt og den nysomhandlede Forbrydelse er fremdeles den i Udkastets § 168 omtalte Bortførelsesforbrydelse, til hvis Begreb det hører, at Bortførelsen skeer i utugtig Hensigt, saavel som det i § 169 omtalte Tilfælde, at Nogen forleder et Fruentimmer til at tilstaae sig Samleie ved at faae hende til at antage, at et gyldigt Ægteskab er indgaaet, eller ved at benytte sig af en anden Bidsfarelse hos hende, i hvis Følge hun anseer Samleiet som ægteskabeligt. Hvad den forsinavnte Forbrydelse angaaer har man meent, at der, i Righed med hvad der er skeet i den norske Straffelovs Kap. 18 § 4, er Grund til at skjelne imellem, om Bortførelsen er skeet i den Hensigt at formaae Qvinden til Utugt, eller for at bevæge hende til at indgaae Ægteskab, saaledes at i det sidste Tilfælde kun en ringere, efter Omstændighederne indtil det Halve nedsat, Straf skulde anvendes. Idet der iøvrigt ogsaa med Hensyn til denne Forbrydelse turde være Anledning til at skjelne imellem, om Qvinden er uberøgtet eller berøgtet, har man, nærmest i Analogi af Straffebestemmelsen for den uegentlige Voldtægt i § 166, troet at maatte sætte Straffens Maximum til 8 Aars Strafarbejde. Af Hensyn til, at Forbrydelsen kan være af meget forskjelligartet Beskaffenhed, og naaenlig til sit Begreb ikke nødvendigvis forudsætter, at nogen Vold eller Trudsel om saadan er anvendt, idet den konstitueres alene derved, at Nogen, ved List

eller Magt, i den nævnte Hensigt bringer en Kvinde i sin Vold, er det imidlertid paa den anden Side fundet rigtigt at aabne Udgang til Anvendelsen af en noget mildere Straf ved at sætte en lavere Minimumsbestemmelse, navnlig hvor Kvinden er uberygtet, saaledes at Straffen kan gaae ned til den ringeste Grad af Forbedringshumsarbejde, eller, naar Hensigten var at formaae Kvinden til Egtteskab, til Fængsel paa Bånd og Brød i 3 Gange 5 Dage. Hvor Kvinden er berygtet, har man foreslaaet, at Straffen skulde kunne gaae ned til Fængsel paa Bånd og Brød henholdsvis i 4 Gange 5 og i 2 Gange 5 Dage, i hvilken Henseende der, med Hensyn til Forholdet imellem de nævnte Straffe og den laveste Grad af Straffen efter § 167 i det Tilfælde at Kvinden er berygtet, turde være Anledning til at gjøre opmærksom paa, at de Betragtninger, der, som anført, tale for at aabne Udgang til efter Omstændighederne at kunne anvende en meget ringe Grad af Fængsel paa Bånd og Brød i det i § 167 omtalte Tilfælde under den nævnte Forudsætning, ikke paa samme Maade gjøre sig gjældende, hvor en virkelig Bortførelse, ved List eller Magt, har fundet Sted, da der i dette Tilfælde, om Kvinden end er berygtet, dog altid vil være en ikke ubetydelig Frihedskrænkelse tilstede. Foraaavdt den norske Straffelov l. c. taler ikke blot om den, der bringer, men ogsaa om den, der beholder en Kvinde i sin Vold for at bedrive Utugt med hende osv., skal man tillade sig at bemærke, at det neppe kan være tvivlsomt, at Udkastets § 168 analogisk maa være anvendelig i et Tilfælde, hvor Nogen med Magt holder en Kvinde tilbage i sin Vold, efterat hun ved et Tilfælde er bleven bragt i samme; men man har ikke anseet det for hensigtsmæssigt udtrykkelig at tilføie dette Ord „beholder,“ af Hensyn til, at det kunde give Anledning til, at Tilfælde indbefattedes under Sæns Straffebestemmelse, som formeentlig ikke bør indbefattes derunder, t. Ex. hvor Bærgeren i utugtig Hensigt beholder sin Myndling i sit Hus eller hvor en Huusbond af lignende Bevæggrund ikke vil lade et kvindeligt Dyende forlade sin Tjeneste hos ham. Disse og lignende Tilfælde ere nemlig væsentlig forskellige fra det Tilfælde, hvor en Kvinde undergives en Mandspersons Vold, uden at dette har nogen Begrundelse eller nogen Foranledning i det isvrigt imellem dem bestaaende Forhold, idet selve den saaledes fremkalbte factiske Tilstand i og for sig udsætter hende for at blive kompromitteret og derfor ogsaa mere er skiftet til at øve et Tryk paa hende. Det kan derhos erindres, at ligesom Bestemmelserne om Voldtægt, om Vold eller om Krænkelse af Andres Frihed, naturligvis vilde komme til Anvendelse, naar virkelig Vold, Trusler eller

deslige finder Sted eller forberedes, saaledes vil der i det ene af de nævnte Exempler, nemlig det angaaende Børgen, efter Omstændighederne ogsaa kunne blive Spørgsmaal om Anvendelse af Straffebestemmelsen i Udkastets § 163. — For den i Udkastets § 169 omhandlede Forbrydelse har man meent at Straffen, i Konsekvens af Straffebestemmelserne i de nærmest foregaaende §§er, passende kunde sættes til Strafarbejde indtil 8 Aar (Minimum altsaa 6 Maanedes Forbedringshuusarbejde). Det forstaaer sig af sig selv, at det er ligegyldigt, om det fingerede Ægteskab er et kirkeligt eller borgerligt, og det behøver neppe nogen Begrundelse, at Bestemmelsen ikke er udvidet til at omfatte det Tilfælde, at Nogen tillister sig Samleie med en Kvinde ved at udgive sig for en anden Person, naar denne ikke er hendes Ægtefælle.

Som en almindelig Bemærkning, der vedrører den hele Cyclus af Forbrydelser, der omhandles i §§ne 165—169, skal man endelig tilføie, at man ikke har været i nogen Tvivl om, at Paatalen af disse som oftest meget grove Forbrydelser bør være offentlig, og man har ikke kunnet slutte sig til den norske Straffelovs Kap. 27 § 3, forsaavidt Paatale af Voldtægtsforbrydelser deri betinges af den Fornærmedes Begjæring, naar Kvinden ikke er omkommen. Ei heller har man kunnet ansee det for rigtigt, i Lighed med den citerede Lov Kap. 18 § 6, jfr. iøvrigt D. L. s. 6—13—16, at bestemme, at Strafsansvaret skal bortfalde, naar den Skyldige ægter det fornærmede Fruentimmer før Sags Anlæg eller dog før Dom er falden i Sagen. Vel kan det til Fordeel for en saadan Bestemmelse anføres, at Straffen i dette Tilfælde kommer til at gaae ud ogsaa over den krænkede Kvinde, og at den for hende ene væsentlige Opreisning, som hun opnaaer ved Ægteskab, og som der af Hensyn til hende kunde synes at være Opfordring til saavidt muligt at fremkalde ved at tilstaae den Skyldige Straffrihed naar han ægter hende, netop vil forstyrres ved Mandens Straf. Men herimod kan deels gjøres den Indvending, at det er unaturligt og uforeneligt med Retfærdighedens Fordringer, at Strafsansvaret for nogle af de groveste Forbrydelser skal kunne bortfalde ved en Eftergivelse fra private Personers Side, og deels erindres, at det, naar hensees til Ægteskabets sædelige Betydning og til at det er en Betingelse for sammes Lykke, at det hviler paa en Grundvoold af gjensidig Kjærlighed og Agtelse, turde være faare tvivlsomt, om det er rigtigt paa en Maade at fremtvinge et Ægteskab under de forudsatte Omstændigheder. Ligesom en saadan Bestemmelse vel endog i enkelte Tilfælde, navnlig i de i § 168 omhandlede, kunde tænkes at foranledige, at Gjerningsmanden gaaer videre end fra først af paatænkt, for at naae til

Ægteskab og derved undgaae Straf, saaledes vilde den Omstændighed, at det afgang af Familien eller Fruentimmeret selv, om Forbryderen skulde komme til at lide en betydelig Straf eller ikke, lettelig kunne medføre et meget stærkt Tryk af forskjellig Slags paa de Vedkommende og derved maaskee ofte fremtvinge et Samtykke til Ægteskab, som man under andre Omstændigheder paa ingen Maade vilde have givet. I det virkelige Liv vil det derhos, naar ikke meget graverende eller Opfigt vækkende Omstændigheder have været forbundne med en Voldtagtsforbrydelse, neppe let skee, at der skulde blive anlagt Sag, naar de Vedkommende ønske den neddysset og foretrakke at indgaae Ægteskab, og i ethvert Fald vil under særdeles Omstændigheder Straffens Eftergivelse kunne indtræde ad Betnaadningsveien. At der ikke i Straffeloven kan blive Tale om det frænkede Fruentimmers Ret til at vinde Ægteskab med Voldsmanden, jfr. D. L. s 6—13—16, er en Selvfølge; iøvrigt vil vistnok en saadan Ret, forsaavidt den hjemledes ved den nævnte Lovartikel, bortfalde, naar denne i det Hele hæves.

De Forbrydelser, som ere Gjenstand for Udkastets Bestemmelser i §§ 170—172, have vel det kvalificerende Moment tilfaldes, at umodne eller unyndige Personers Svagbed misbruges til Tilfredsstillelse af den sandfælige Lust, men iøvrigt er der en væsentlig Forskjellighed imellem dem. Om nogen egentlig Forførelse af de i § 170 omtalte Pigebørn under 12 Aar, hos hvilke den sædelige Bevidsthed overhovedet ikke kan antages endnu at være udviklet, kan der ikke ret vel være Tale, men det Skammelige i at bedrive Utugt med deslige Børn ligger navnlig paa den ene Side i den Fare, deraf kan fremgaae for Børnets hele Væsen, saavel i fysisk Henseende som med Hensyn til Undergravelsen og Forstyrrelsen af den kvindelige Blufærdighed, og paa den anden Side i den Færlighed og Uteerlighed, der viser sig i en saa unaturlig Tilfredsstillelse af de sandfælige Drifter. Straffen for dette Forhold synes med Hensyn hertil ikke at burde sættes under Strafarbejde, jfr. og den følgende § 174, og man har meent at det vilde være rigtigt at bestemme Maximum til 8 Aar, i hvilken Henseende erindres, at Straffebestemmelsen jo omfatter ikke blot oftere gjentagen Forbrydelse af samme Slags, men ogsaa det Tilfælde, at Forbrydelsen er begaaet med et større Antal forskjellige Pigebørn, maaskee paa den meest opværende Maade. Ved Tilføiningen af den Sætning: „for- saavidt Gjæringen ikke medfører højere Straf“, sigtes til, at den tillige efter Omstændighederne kan fremtræde som Voldtagt eller Blodskam. — Derimod fremtræder væsentlig Forførelsesmomentet i Udkastets § 171, hvis Forudsætning derfor deels er, at den sædelige Bevidsthed ialtfald er

begyndt at udvikles hos Pigebarnet, om den end ikke er modnet hos hende, og deels at hun ikke allerede er sædelig fordarvet, hvilket antydes ved Udtrykket forfører. Ved at sætte Aldersgrænsen opad til det 16de Aar har man havt for Øie, at Pigen i Reglen først med denne Alder kan antages at være nogenlunde legemlig udviklet og at have naaet den aandelige Modenhed, der kræves for at hun ret kan forstaae og vide at værge sin qvindelige Ære; i Mangelen af denne Modenhed er det netop at det Forbryderiske ved at forføre et Pigebarn i den nævnte Alder fra det 12te indtil det 16de Aar ligger. Derhos har ved Valget af den sidstnævnte Aldersgrænse ogsaa det Hensyn gjort sig gjældende, at det, naar Pigen er under 16 Aar, ikke staaer i Forførerens Magt, uden ifølge særlig Dispensation, at give hende den eneste fuldstændige Opreisning ved at ægte hende. Ifølge den hele Charakter af den heromhandlede Forbrydelse — til hvis Begreb iøvrigt Besvangrelse ikke udfordres, jfr. Ordene: „til Uktugt forfører“ — maa den vistnok ansees for langt mindre strafværdig end den i § 170 omtalte, og man har endog meent, at Straffen i Almindelighed burde sættes til Fængsel (alle 3 Arter), ikke under 2 Maaneders simpelt Fængsel; imidlertid turde dog Omstændighederne kunne være saa graverende, navnlig ved hyppig eller gjentagen Forførelse af deslige Pigeboern, at der kunde være god Æde til at anvende en alvorligere Straf, og man har derfor som Straffealternativ under skjærpende Omstændigheder tilføjet Forbedringshuusarbejde indtil 2 Aar. — I Udkastets § 172 endelig taber Forførelsesmomentet for en stor Deel sin Betydning, forsaavidt som de der omtalte unge Fruentimmer under 18 Aar ialtsald i Reglen maae antages at være saaledes udviklede, at de have Bevidsthed om deres Gjerningers sædelige Betydning, og ansees med fri Villie at give det Samtykke, som udtrykkelig forudsættes at være tilstede fra deres Side. Der fordres derfor i Paragraphen endnu et Moment for at der kan blive Spørgsmaal om Strafansvar, det nemlig, at den Paagjældende griber forstyrrende ind i det Familielin, hvori det unge Fruentimmer lever, ved, uden hendes Forældres eller Bærges Minde, at bortføre hende for at øve Uktugt eller for at indgaae Ægteskab med hende. Det er altsaa et nyt Moment, Krænkelser af Forældrenes eller Bærgens Ret, her træder til, medens man dog paa den anden Side ikke har troet at burde tillægge dette Moment i og for sig alene en saadan Betydning, som skeet er i den norske Straffelovs Kap. 18 § 5, der sætter Straf for den, der fra hendes Forældre eller dem, som staae i disses Sted, bortfører enhver umyndig Kvinde, skjøndt hun er over 18 Aar. Det er da navnlig ogsaa af Hensyn til, at de unge Fruentimmer, som § 172 omtaler, tildeels maae

antages ikke endnu at have naaet den fulde legemlige og aandelige Modenhed, at man, medens Fængsel iøvrigt i Almindelighed ansees som en passende Straf for den omhandlede Forbrydelse, dog har troet som Straffalternativ at burde opstille Forbedringshuusarbejde indtil 1 Aar, forsaavidt Bortførelsen er skeet i den Hensigt at øve Utugt med den Paagjældende. I Tilfælde med, hvad der er foreslaaet i § 168, synes nemlig ogsaa her Bortførelsen at burde betragtes som mindre strafbar, naar Hensigten var at indgaae Ægteskab. Man har derhos li nærværende Paragraph fundet fuld Høie til at lade Paatale falde bort i det Tilfælde, at den Skyldige ægter det bortførte Fruentimmer, medmindre hendes Forældre eller Børge alligevel gjøre Forbring derpaa. De Betragtninger, som tale imod at lade Strafsansvaret for Voldtægt og lignende Forbrydelser bortfalde i Tilfælde af Ægteskab, kunne nemlig ikke saaledes gjøres gjældende her, hvor Forbrydelsen har en væsentlig ringere Strafbarhed og tildeels endog har Charakteren af at være en Krænkelse af mere private Familierettigheder, ligesom Fremtvængelsen af eller Opmuntringen til Ægteskabs Indgaaelse ikke kan have saameget imod sig i de i § 172 omtalte Tilfælde, hvor det vogne Fruentimmer forudsættes at have været enig med Bortføreren og hvor en gjensidig Tilboielighed til at indgaae Ægteskab med hinanden meget vel kan være eller ialtfald tænkes at komme tilstede. Her synes det derfor berettiget at tillægge Hensynet til, at der skaffes den unge Kvinde og hendes Familie den bedste Opreisning ved at Bortføreren ægter hende, en stor Betydning. Hvad der tilsigtes, opnaaes imidlertid kun tilfulde, naar den Skyldige ægter Fruentimmeret forinden Eagen kommer til Paatale, ligesom det ogsaa vidner om ringere Straffskyld hos den Paagjældende, jo villigere han er til at yde Opreisning igjennem Ægteskab; Paragraphens Slutningsbestemmelse gaaer derfor alene ud paa, at Paatale kan falde bort, hvorimod der ikke aabnes Afgang til, at den idømte Straf kan eftergives, naar den Skyldige først efter Dommen bestemmer sig til at ægte Kvinden. Forsaavidt iøvrigt det Qualificerende netop tildeels ligger i Krænkelsen af Forældres eller Børgers Ret, idet Kvinden selv forudsættes at være enig med Bortføreren, ligesom Hensigten jo endog kan være den at indgaae Ægteskab, er det naturligt, at Eagens Bortfalden, foruden af Ægteskabs Indgaaelse, tillige betinges af Forældres eller Børgers Samtykke. — Ogsaa i § 171 har man troet, at et billigt Hensyn til den krænkede Families og selve det bortførte Pigebarns Interesser taler afgjørende for at lade det beroe paa Forældres eller Børgers Forlangende, om Tiltale skal finde Sted; at der her ikke kan blive Spørgsmaal om

at opstille Egteffabs Indgaaelse som Betingelse for Sagens Vortfalden, forstaaer sig af sig selv.

I de ovenfor omtalte §§ 158—167, 170 og 171, hvor særegne Forhold, Misbrug af den personlige Stilling, Vold osv., give Uædeligheden eller Losagtigheden den forbryderiske Charakter, er det bestandig forudsat, at Samleie (eller, forsaavidt Forsøgsstraf skulde komme til Anvendelse, ialtfald Attentat derpaa) har fundet Sted. Det kan imidlertid neppe bestrides, at hine kvalificerende Momenter ogsaa maae gjøre det til en Forbrydelse, under tilsvarende Forudsætninger at søge Tilfredsstillelse for den sandfælige Vyst paa anden Maade end ved Samleie, naar det udviste Forhold dog maa karakteriseres som utugtigt eller utærligt, og man har derfor i Udcastets § 173 foreslaaet en særegen Straffebestemmelse desangaaende. Saadant utærligt Forhold kan imidlertid fremtræde under saa forskjellige Former og i sit Væsen være af saa forskjellig Art, ogsaa med Hensyn til det Krænkende for den Paagjældende, at det ikke vel lader sig gjøre at binde Straffen indenfor bestemte Grændser; Udcastets § 173 indskrænker sig derfor til at sige, at en forholdsmæssig (o: efter Hensyn til den Straffebestemmelse, hvis Analogi ligger nærmest, afpasset) mindre Straf bliver at anvende.

For Omgiængelse imod Naturen, hvorfor D. L.'s 6—13—15 foreskriver Straf af Baal og Brand, har man, væsentlig i Righed med den norske Straffelovs Kap. 18 § 21, troet passende at kunne fastsætte Straffen i Almindelighed til Forbedringshuusarbejde, hvorved man iøvrigt ogsaa holder sig i Overensstemmelse med de Regler, der i de senere Aar synes at have gjort sig gjældende ved de ad Benaadningsveien fætte For mildelser af de for den omhandlede Forbrydelse, eller Forsøg derpaa, idømte Straffe. Ved Affattelsen af Udcastets § 174 har man ikke anset det nødvendigt, saaledes som det bl. A. er skeet i den preussiske Straffelov § 143, nærmere at betegne de forskjellige Maader (med Personer af det samme eller af det andet Køn eller med Dyr), hvorpaa den unaturlige Bellyst kan finde Sted. Ei heller har man fundet det rigtigt i Straffeloven at optage Noget om, at det Dyr, hvormed Forbrydelsen er udøvet, skal dræbes, da dette, forsaavidt det antages at burde skee — i hvilket Tilfælde Forbryderen og subsidiairt det Offentlige maa blive pligtig til at give Dyrets Eier Erstatning —, synes at maatte være Gjenstand for administrativ Foranstaltning.

Der er vel i Kommissionen blevet opkastet det Spørgsmaal, om der overhovedet maatte være tilstrækkelig Anledning til at optage en Straffebestemmelse svarende til D. L.'s 6—13—3 jfr. Pl. 12 Juni 1827,

men man har dog meent, at dette af Hensyn til den almindelige Sædelighedsfølelse og Agtelse for Ægteskabets Hellighed ikke burde undlades. Angaaende Affattelsen af en saadan Bestemmelse, see Udkastets § 175, har der under Kommissionsforhandlingerne, især paa et tidligere Stadium, tildeels gjort sig forfjellige Meninger gjældende, navnlig med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvad det egentlig er, der bør karakterisere den paa-gjældende Forbrydelse, og hvilken Stilling i Henseende til Afgjørelsen heraf der bør tillægges henholdsvis Øvrigheden og Domstolene. Man er imidlertid kommen til det Resultat, at det, der maa anses at udgjøre det Strafbare, er selve det forargelige Samliv, dog saaledes at Straffemagtens Indsfriden betinges af, at de Paaagjældende have ladet en forud-gaaende Advarsel om at ophøre dermed være uændset. Medens denne Advarsel maa gives dem af Øvrigheden, er det derimod formeentlig i sin Orden, at Domstolene maae afgjøre, om det, ved Tilfidesættelsen af en saadan Advarsel kvalificerede, forargelige Samliv, og dermed det egentlig forbryderiske Forhold, virkelig har fundet Sted. Nogen uovervindelig Vanskelighed kan neppe siges at frembyde sig for Domstolene i denne Henseende, og ligesaa lidt kan der med Føie gøres den Indvending, at Domstolene paa den Maade ville komme til at skjønne over, hvorvidt Øvrighedens Advarsel har været begrundet, endmindre, at Domstolene ville kunne komme til at undertjende et Øvrighedsdecret. Ligesom det overhovedet ikke er Meningen, at der af Øvrigheden skulde afgives noget egentligt Decret eller Paalæg til de Paaagjældende om at skilles ad, i hvis Overtrædelse det Strafbare i og for sig skulde anses at ligge, hvorimod Øvrighedens Tiltjendegivelse, som anført, rettest formenes at burde opfattes som en Advarsel, saaledes er det forudsat, at Øvrigheden selv maatte have at afgjøre, hvorvidt der for den er Anledning til at give en saadan Advarsel, uden at Domstolene skulde gaae ind paa en Undersøgelse desangaaende, eller angaaende Besskaffenheden af de Paaagjældendes Samliv forinden Advarslen blev given. Domstolene ville kun have at undersøge, først om den nødvendige Paamindelse fra Øvrighedens Side har fundet Sted, og dernæst om de Paaagjældende efter og trods samme have ført et forargeligt Samliv. Straffen herfor har man i Almindelighed fastsat til Fængsel, hvorved der er aabnet Udgang til en noget mildere Straf end efter den nugjældende Regel, forsaavidt som ogsaa simpelt Fængsel vil kunne anvendes efter § 175, ligesom Forbedringshuusstraf derved ganske er udelukket. — I Forbindelse hermed turde der være Anledning til at bemærke, at det har været under Overveielse, hvorvidt der i Straffeloven bør optages nogen til D. L. § 6—13—8 og 9, jfr. den norske

Straffelovs Kap. 18 § 25, svarende Bestemmelse for den, der besvangrer 3 eller flere forskjellige Fruentimmer uden at ægte noget af dem, saavel som for det Fruentimmer, der saaledes lader sig besvangre af 3 eller flere forskjellige Mandspersoner. For at optage en saadan Bestemmelse kan der nu vel anføres, at Ufædeligheden under de givne Forudsætninger fremtræder paa en saa aabenbar Maade, og i og for sig er af en saa grov Natur, at der maaskee nok kunde være nogen Foie til at belægge den med Straf, ligesom Saadant ogsaa vilde være stemmende med de hos os gjennem Aarhundreder og endnu den Dag idag gjældende Regler, jfr., foruden D. L. 6—13—8 og 9, Fd. 19 Marts 1751 og Fd. 24 Januar 1838 § 12, hvortil kommer den Betragtning, at den omhandlede Ufædelighed ofte kan paavælte Andre (Kommunerne) en stor Byrde. Paa den anden Side kan hertil erindres, deels at den ulovlige Tilfredsstillelse af Kjønssdriften har mange Grader og at Hang til Løstgængighed kan vise sig ligesaa meget og maaskee mere i andre Forhold end i de saaledes fremhævede, deels at en Bestemmelse, som den antydede, i og for sig vilde fremtræde som noget synderlig, forsaavidt der ikke i Almindelighed i Loven sættes Straf for Leiermaal, hvortil det omhandlede Tilfælde kunde ansees at staa i Forhold som kvalificeret, og derhos navnlig i sin Anvendelse vilde medføre en stor Vilkaarlighed, deels endelig at Tilfældigheden vilde faae en fra den subjective Straffskylds Standpunkt kun lidet begrundet Indflydelse paa Forholdets Strafbarhed, idet Betingelsen derfor skulde være, at Besvangrelser havde fundet Sted. Disse Grunde have forekommet Kommissionen overveieende at tale for ikke at optage nogen Bestemmelse i den omhandlede Retning.

Derimod har man troet, at der i Straffeloven ikke burde sættes en Bestemmelse svarende til D. L. s 6—13—26 til 28, jfr. den norske Straffelovs Kap. 21 § 20, angaaende det Fruentimmer, der falskelig udgiver Nogen for Barnefader eller sig selv for Barnemoder, saavel som angaaende den Mandsperson, der falskelig paatager sig at være Barnefader. Et saadant Forhold, hvorved en Forrykkelse af Barnets Familieforhold let kan foranlediges, synes vel at egne sig til at forbydes under Strafsansvar, men da det dog kan tænkes, at de Paagjældende, uden nogen uredelig Hensigt, have handlet af meget undskyldelige, maaskee endog fra en vis Side betragtet agtværdige, Bevæggrunde, og at det falske Opgivende heller ikke i Virkeligheden har medført eller givet Grund til at frygte for nogen Ulempe for Barnet eller Andre, har man troet ved Siden af Fængsel at burde opstille Bøder som Straffealternativ; see Udkastets § 176. Forrigt har man ikke været blind for, at det omhandlede Forhold i og for sig

just ikke kan betegnes som en Løsagtighedsforseelse, men da det dog som oftest vil staae i Forbindelse med og være foranlediget ved et foregaaende eller fremdeles vedvarende utugtigt Forhold, og da det er vanskeligt at finde Plads for en saadan Bestemmelse paa noget andet Sted i Straffeloven, har man troet, at det vilde være rettest at optage den her.

Fremdeles kan det formeentlig, af Hensyn til Vigtigheden af, at Prostitutionsvæsenet er undergivet en streng Kontrol, ikke undgaaes at sætte Straf for Fruentimmer, som uden Politiets Tilladelse hengive sig til Utugt for Betaling. Uden videre, som i D. L.'s 6—13—30 jfr. den norske Straffelovs Kap. 18 § 26, at foreskrive Straf for Fruentimmer, der søge Erhverv ved Utugt eller opholde sig i Horehuus, vilde neppe være rigtigt, eftersom det dog ikke kan være anderledes, end at det Offentlige maa, ikke blot see igjennem Fingre med, men endog paa en vis Maade sanctionere Løsagtighed, for at kunne inddrage den under et omhyggeligt, ved strange Regler ordnet, Tilsyn. Disse Regler og Straffene for deres Overtrædelse af de paagjældende Fruentimmer høre naturligvis ikke hjemme i den almindelige Straffelov, men det Modsatte gjaelder formeentlig med Hensyn til Straffebestemmelserne for Fruentimmer, der, uden at være inddragne under Politiets Tilsyn, give sig af med at øve Utugt for Betaling. Ved herfor i Udkastets § 177 at foreskrive Straf, hvilken passende synes at kunne sættes i Almindelighed til Fængsel, har man imidlertid anseet det for ønskeligt at undgaae en directe Hentydning til, at der kan øves Utugt med Sanction af det Offentlige, og man har derfor affattet Bestemmelsen saaledes at det hedder: „Fruentimmer, som imod Politiets Advarsel søge Erhverv ved Utugt“, hvoraf da videre følger, at Vedkommende ikke kan straffes, medmindre hun er advaret om at ophøre med slig Næringsvei og desuagtet vedbliver dermed, uden at have undergivet sig, eller at være bleven inddragen under, Politiets særlige Tilsyn. — I en vis Forbindelse med den nysomhandlede Forbrydelse staaer den i Udkastets § 178 omtalte, at Nogen, som er vidende eller har Formodning om at være behæftet med venerisk Smitte, over Utugt med en Anden. En Straffebestemmelse herom, der forudsættes kun at kunne komme til Anvendelse med Hensyn til utilladelige Kjænsforbindelser, jfr. Udtrykket „over Utugt“, turde navnlig være nødvendig med Hensyn til saadanne Løsagtighedsforhold, der ikke ellers ere strafbare; i andet Fald vil Besmittelsen nemlig kunne blive tagen i Betragtning ved Valget af Straffegraden som en skjærpende Omstændighed. Hvad Straffen angaaer, da er den vel i Almindelighed sat til Fængsel, men af Hensyn til, at Forholdet kan være i høi Grad skammeligt, idet det endog er tænkeligt, at den Paagjældende med ond Villie paafører den

Anden Smitte, uden at den Andens Deeltagelse i den forudsatte Løssagtighed kan indeholde nogen Undskyldning i saa Henseende, har man troet som Straffealternativ under skjæpende Omstændigheder at burde tilføie Forbedringshuusarbeide.

I Udkastets § 179 sættes Straf for dem, der forføre til Løssagtighed eller for Betaling give Leilighed til Utugts Udovelse, jfr. D. L. § 6—22—1 og 5, norske Straffelovs Kap. 18 § 27. Den strafbareste af de herunder hørende Forbrydelser er vistnok Rufferi, forsaavidt dette Begreb forudsætter en Forførelse til Utugt, om det just ikke er nødvendigt, at de forførte Fruentimmer ere uskyldige eller uberygtede, hvilket i Praxis ansees som en Betingelse for Anvendelsen af den i D. L. § 6—22—1 foreskrevne Straf („at stryges til Ragen og ved Bøddelen af Byen udføres“), ligesom Rufferiet vistnok i Reglen maa antages begrundet i en vindejug Hensigt. Ved det i Paragraphen foreskrevne Straffealternativ af Forbedringshuusarbeide har man derfor nærmest havt den nævnte Forbrydelse for Øie, idet man dog paa den ene Side, af Hensyn til den antydede For skjelligartethed af de derunder hørende Tilfælde, ikke har villet udelukke Anvendelsen af det andet Straffealternativ, Fængsel paa Vand og Brød, og paa den anden Side heller ikke ubetinget har villet indskrænke Anvendelsen af Forbedringshuusarbeide til det egentlige Rufferi, idet det maa erkjendes, at det stundom kan være vanskeligt at trække Grænsen mellem denne Forbrydelse og navnlig det derefter i Paragraphen omhandlede Tilfælde, at Nogen, uden just at forføre til Utugt eller iøvrigt at træde i personligt Forhold til de Paagjældende som Mellemmand, for Betaling aabner Afgang for dem til Utugts Bedrivelse paa sin Bolig. Mindst strafbart vil formeentlig i Reglen den 3die i Paragraphen nævnte Forførelse være, nemlig imod Politiets Forbud at have Fruentimmer tilhuse, der ernære sig ved Løssagtighed. Man har foretrukket denne Betegnelse fremfor de i D. L. § 6—22—5 brugte Ord „at holde Horehuus“, med Hensyn til, at det vel kan være Tvivl underkastet, om det practisk hyppigste Tilfælde, at Nogen leier Børelser ud til offentlige Fruentimmer, gaaer ind derunder. Ordene „imod Politiets Forbud“ ere indfødte ifølge en lignende Betragtning som den, der ovenfor med Hensyn til Udkastets § 177 er fremstillet.

Forffjellig fra den i § 179 omtalte Forførelse til Utugt er den, der omhandles i Udkastets § 180, der væsentlig karakteriseres ved den skammelige Misbrug af den Indskyldelse, som visse særegne Forhold eller Stillinger give den Skyldige over den Forførte, ved Forsyndelsen imod og Krænkelsen af den af disse Stillinger følgende Forpligtelse til at værne

om de til hans Omhu og Varetægt betroede Personers Sædelighed. I det man iøvrigt med Hensyn til Betegnelsen af disse særegne Forhold væsentlig kan henvise til, hvad ovenfor er anført med Hensyn til Udkastets § 163, skal man, skjøndt uden Tvivl til Overflod, bemærke, at Tilfældet i § 180 adskiller sig fra det i den nysnævnte Paragraph ommeldte deri, at her forudsættes, at Borgen eller Læreren m. v. forfører sin Myndling eller Elev til Losagtighed i Almindelighed (jævnlig for Fordeels Styld), medens § 163 forudsætter, at han forfører denne til legemlig Omgang med ham selv. De Momenter, som stundom kunne tale for en noget mildere Bedømmelse af det sidstomhandlede Forhold, vil der ikke blive Spørgsmaal om ved den i § 180 første Stykke omtalte Forbrydelse, og man har derfor her sat Straffen til Strafarbejde indtil 6 Aar uden, som i § 163, at aabne Udgang til Anvendelsen af Straf af Fængsel paa Vand og Brød under formildende Omstændigheder. — Med Hensyn til det sidste Stykke af Udkastets § 180 bemærkes, at ihvorvel det vistnok maa ansees som en skammelig Gjerning, at en Ægtemand formaaer sin Hustru til utugtig Omgang med Andre, kan der dog, ifølge den gifte Kones Stilling, ikke egentlig her være Tale om Forførelse, og der er derfor formeentlig ikke Roie til at stemple et saadant Forhold som strafbart, forsaavidt Hustruen er enig med ham, undtagen hvor det ved at foretages i en vindefyg Hensigt antager en dobbelt forargelig Charakter. I dette Tilfælde synes det passende at ansee Manden med Straf af Fængsel paa Vand og Brød, hvorved iøvrigt erindres, at der selvfølgelig efter Omstændighederne kan blive Spørgsmaal om Anvendelsen af end høiere Straf, naar Forbrydelsen antager en anden Charakter, navnlig i det Tilfælde, at Manden aftaler med Konen, at han skal komme til og overraske hende og den paagjældende anden Mand i deres utugtige Omgang, for at benytte Situationen til at afpresse denne Penge; jfr. Udkastets § 241. Anderledes stiller Sagen sig, naar Manden misbruger sin Magt til at tvinge Hustruen til Utugt med Andre, eller naar han uden hendes Vidende og Billie giver Andre Leilighed til at forskaffe sig legemlig Omgang med hende; i saadant Tilfælde maa det uden Tvivl ansees at være i god Konsekvens af Grundsætningerne i Udkastets § 166 jfr. § 169, at den skyldige Ægtemand ansees med en meget alvorlig Straf, navnlig, som foreslaaet i Udkastets § 180, med Forbedringshuusarbejde, forsaavidt ikke de nævnte Straffebestemmelser, i Forbindelse med Reglerne om Meddeeltighed, maatte medføre Anvendelsen af høiere Straf.

Af de tilbagestaaende 2 Paragrapher i nærværende Kapitel er den første, § 181, bestemt til at træde istedetfor det sidste Punktum af § 8 i

Presseloven af 3 Januar 1851. Gaaſte i Klasse med Offentliggjørelſen af et utugtigt Skrift bør imidlertid formeentlig, hvad Strafanſvaret angaaer, ſættes det i Paragraphens 2det Punktum omhandlede Forhold, at ſælge, uddele eller paa anden Maade at udbrede eller offentlig at udstille utugtige Afbildninger. Af Henſyn til, at der under Paragraphen indbeſattes Tilfælde af meget forſkjellig Strafværdighed, har man fundet det rigtigt at forandre den i L. 3 Januar 1851 § 8 faſtſatte Straf af ſimpelt Fængſel fra 1 til 6 Maaneder eller Bøder fra 100 til 500 Rd. til Fængſel eller Bøder i Almindelighed. En fra forſt af paatrækt Tilføining om, at Dommen tillige ſkal gaae ud paa Konſikation af de til Salg eller Udbredelſe i Behold værende Skrifter eller Afbildninger, jfr. L. 1851 § 12, har man udeladt ſom formeentlig unødvendig efter den almindelige Beſtemmelse i Udkaſtets Kap. 2 § 32. At der ved „den, ſom offentliggjør et utugtigt Skrift“ maa forſtaaes den, ſom, efter de i den formelle Deel af Preſſeloven deſangaaende givne Regler, bærer Anſvaret for Offentliggjørelſen af Skriftet, kan ikke være tvivlſomt; ſpecielt at antyde dette i Loven turde imidlertid ikke være henſigtsmæſſigt, efterſom det er en almindelig Forudsætning, der gjaelder i alle Tilfælde, hvor en Forbrydelse begaaes ved Preſſens Hjaelp, at de ovennævnte formelle Regler i Preſſeloven fremdeles blive gjældende efter Straffelovens Emanation.

— Ved Udkaſtets § 182 har man villet ramme ikke blot ſaadanne Krænkelſer af Sædeligheden, der give offentlig Forargelſe, men ogſaa de ikke albeles ſjeldent i det practiſke Liv forekommende Tilfælde, hvor Nogen, uden at det udviſte utærlige Forhold gaaer ind under noget af de ovennævnte Tilfælde, jfr. Udkaſtets § 173, grovelig krænker Andre ved at ſaae deres Blufærdighed og Sædelighedsfølelſe, ſkjøndt der ikke kan ſiges at ſtee nogen Krænkelſe af den offentlige Belanſtændighed, t. Ex. naar Nogen forfølger en Kvinde og paa et affides liggende eller ſkjult Sted blotter ſig ſelv for hende eller forgriber ſig paa hendes Rydſthed. Men man har tillige, idet man gav en ſaadan Beſtemmelse, hvortil der ikke haves nogen tilſvarende almindelig Beſtemmelse i den nugældende Straffelovgivning, ved dens Affattelse ſøgt at betegne, at den kun angaaer grove Forſyndelſer imod Blufærdigheden, hvilket antydes ved Udtrykket „uteerligt Forhold“, eller Krænkelſer af den offentlige Belanſtændighed, der have en aabenbar forargelig Charakteer, ſee Udtrykket „give offentlig Forargelſe“, ſaaledes navnlig at ſimple Overtrædelſer af Anſtændighedspolitiet, t. Ex. at bade ſig ved alfar Bei eller i Kanalerne i Kjøbenhavn, jfr. Pl. 14 Juli 1791, ikke ſkulde anſees ſom henhørende under Paragraphens Beſtemmelse. 3 Realiteten turde denne formeentlig ligeſaalidt ſom den faſt-

jatte Straf, Fængsel paa Band og Brød eller Forbedringshuusarbeide, behøve noget videre Forsvar.

Til 18de Kapitel.

(Om Manddrab).

Der har i Kommissionen været deelte Meninger om, hvorvidt det maatte være rettest at give dette Kapitel Plads foran eller bagved det følgende Kapitel om Vold paa Person og Legemsbeskadigelse. Foraauidt nemlig Kapitlet om Manddrab ikke, saaledes som i den preussiske Straffelov, indskrænkes til at omhandle det forsættlige og det uagtsomme Manddrab, men tillige, hvilket man har anseet for hensigtsmæssigt, kommer til at omfatte det saakaldte halvt forsættlige Manddrab, eller de Tilfælde, hvor Døden har været en forsættlig Legemsbeskadigelses Følge uden dog selv at være tilfigtet, er det umistjendeligt, at de 2 nævnte Materier flaae over i hinanden, og det kan foraauidt være et Spørgsmaal, om det skal anses som den naturlige Orden, at begynde med den mindre Forbrydelse og derfra gaae over til den større, som tildeels fremtræder som en kvalificeret Art af hiin, eller først at omhandle den større Forbrydelse, Drab og Mord, som har en saa prægnant Charakter, og derefter lade følge Bestemmelserne om den mindre, væsentlig forskjellig, ikke blot grove men ogsaa meget ringe, Retskrænkelser omfattende, Forbrydelse. Naar Kommissionens Mindretal ikke har kunnet slutte sig til sammes Fleertal, der har givet den sidstnævnte Orden i Fremstillingen Fortrinet — hvilken og er den sædvanlige, næsten i alle fremmede Straffelove fulgte Orden —, er dette imidlertid fornemmelig grundet paa en Menings-Uoverensstemmelse angaaende Indholdet og Affattelsen af de Bestemmelser i Kapitlet om Manddrab, som omhandle det egentlige Verøringspunkt imellem de 2 nævnte Materier, nemlig angaaende det saakaldte halvforsættlige Manddrab. Der vil nedenfor blive nærmere talt herom; paa dette Sted skal kun bemærkes, at medens Fleertallet har formeent, at de paagjældende Bestemmelser (Udkastets §§ 185 og 186) rettest affattes paa en saadan Maade, at der for de Tilfælde, samme angaae, bestemmes en selvstændig Straf, saaledes at Forbrydelserne foraauidt karakteriseres som en særegen Art af Mand-

drabsforbrydelsen, har Mindretallet vedblivende troet at maatte hylde den Anskuelse, at de paagjældende Tilfælde bør opfattes som en ved den ydre Følge kvalificeret Art af Volds handlinger, hvis Strafbarhed nærmest bliver at bestemme ved Henviisning til de angaaende de forskjellige Arter af Vold og sammes Strafbarhed givne Regler, og væsentlig netop paa Grund heraf har Mindretallet meent, at det vilde give den naturligste og bedst overfsuelige Fremstilling, naar man i Straffeloven først behandle Materien om Vold, og derefter gik over til Kapitlet om Manddrab.

I dette Kapitel har man fundet det rigtigst at begynde med det begrebsmæssig simpleste Tilfælde af Manddrabsforbrydelsen, det at Nogen med Forsæt om at berøve et andet Menneske Livet dræber ham, uden at der er særegne formildende eller kvalificerende Omstændigheder tilstede. Dette Tilfælde omhandles i Udkastets § 183, ved hvis Affattelse bemærkes, at man, navnlig for at fremhæve Modsatningen til de senere behandlede saakaldte halvforsætlige Manddrab, har anseet det hensigtsmæssigt at indskyde Ordet „forsætlig“ foran „skiller et andet Menneske ved Livet“, hvorved det formeentlig tilstrækkelig tydeligt betegnes, at det ikke er nok, at den Handling, der bevirker Døden, har været forsætlig, men at det kræves, at denne Følge har været indbefattet under Gjerningsmandens Villie. Derimod har man, i Konsequents med at man, som ovenfor udviklet, ikke i det 3die Kapitel om Tilregnelighed har fundet det hensigtsmæssigt at optage almindelige Bestemmelser angaaende Begrebet om Forsætlighed og de forskjellige Arter af samme, anseet det for rigtigst, heller ikke paa dette Sted at gaae ind paa en Adskillelse imellem de forskjellige Arter af dolus, og dertil at knytte forskjellige Straffebestemmelser. Navnlig har man ikke troet at burde foreskrive livsvarigt Tugthuusarbejde som ubetinget Straf for det Tilfælde, at Gjerningsmanden har havt det bestemte Forsæt at dræbe. Om det nemlig end ikke kan benægtes, at Forbrydelsen i Reglen maa ansees for mere strafværdig, hvor et saadant bestemt Forsæt har været tilstede, end hvor Gjerningsmanden kun forsaavidt maa siges at have villet dræbe, som han ikke har udelukket denne Følge af sit Forsæt, medens han dog ikke netop bestemt har tilsigtet den, idet han tvertimod, uden for sig selv at klare Virkningen deraf, har slaaet løs og ladet staae til (Systemernes dolus eventualis), lader det sig dog paa den anden Side heller ikke bestride, at der ogsaa under Begrebet om det bestemte Forsæt indbefattes Tilfælde af ikke uvæsentlig forskjellig Beskaffenhed, navnlig saavel den saakaldte dolus determinatus i strengeste Forstand, hvor Gjerningsmanden har villet dræbe og netop og alene dette, som den saakaldte dolus alternativus, hvor Hensigten har været

enten Døden eller en anden Følge, fra hvilket Tilfælde det end ikke er udelukket, at han helst har villet den anden Følge og maaskee endog saare nødigt Døden. Men i ethvert Fald er der saamange andre subjective saavel som objective Momenter, der have Indflydelse paa Gjerningens Strafoverdighed, at det ikke kan ansees rigtigt at foreskrive en aldeles lovbestemt Straf, der vilde gjøre det umuligt at tage tilhørligt Hensyn til dem. Man har derfor, idet man er gaaet ud fra, at Livsstraf i intet Tilfælde bør anvendes for det simpelt forsætlige, ikke ved Overlæg eller særegne Forhold kvalificerede, Manddrab (see derimod nu D. L. § 6—6—1, jfr. Id. 4de Octbr. 1833 § 11), i Udkastets § 183 sat Straffen til Tugthuusarbejde fra 8 Aar indtil paa Livstid. Domstolene ville formeentlig i det enkelte Tilfælde ved Anvendelsen af denne Straffebestemmelse vel vide at tage tilhørligt Hensyn, som til de øvrige Momenter, der i denne Henseende bør komme i Betragtning, saa og til Besskaffenheden af Drabsforsættet, navnlig til, om det var bestemt eller ubestemt.

Det følger af Bestemmelserne i Udkastets 3die Kapitel §§ 37 og 38 2det Stykke, at den almindelige, for forsætligt Drab foreskrevne, Straf vil blive at nedsette eller ialtfald kan nedsettes, naar Drabsmanden i Gjerningens Dieblit har været i en saadan abnorm Sindstilstand, at han ikke kan ansees at have været fuldt tilregnelig — hvilket da navnlig ogsaa kan være en Følge af en ganske særdeles ophidset Tilstand —, eller naar han har befundet sig i et Rødværgestilfælde, hvis rette Grundser han dog har overskredet. Man har imidlertid, i Righed med flere fremmede Straffelove, fundet Anledning til i Udkastets § 184 at optage en særlig og videregaaende Bestemmelse, der aabner Afgang endog til en saare betydelig Strafnedsættelse for det Tilfælde, at Drabet er udøvet i en oprørt Sindstemning, der er fremkaldt ved Mishandling eller grov Fornærmelse imod ham selv eller hans Nærmeste. Det er i denne Henseende ganske vist en Forudsætning, at Drabsmanden har været i høj Grad ophidset eller, som det hedder, i en oprørt Sindstemning, saaat det ikke er nok, at han har været vred, om han end har havt god Grund til at være det; men det er dog paa den anden Side ikke Meningen, at Sindsophidselsen skal være stegen til en saadan Høide, at hans Bevidsthed derved er bleven omtaaget, saaat han ikke kan ansees at have været i Besiddelse af den almindelige Tilregnelighed, der findes hos voksne og sjælsunde Personer. En Bestemmelse som den berørte i Udkastets § 184, der forsaavidt er noget extraordinair, finder formeentlig sin Retfærdiggjørelse i det paagjældende Forholds særlige Natur, da Drabsmandens subjective Straffskyld under de angivne Betingelser virkelig maa erkjendes at

være væsentlig ringere; men den turde derhos ogsaa være hensigtsmæssig med Hensyn til, at det i Mangel af en saadan vel kunde bemyndiges, at Domstolene (Rævningerne) stundom af deres Medfølelse for den, der ved skammelig Mishandling eller de groveste Vreskrænkelser har ladet sig henrive til at dræbe Fornærmeren, ubevidst kunde lade sig friste til at erklære Drabsmanden for utilregnelig, eller dog ikke fuldt tilregnelig, i Tilfælde, hvor der ikke med Foie kan være Spørgsmaal herom. Hvad der kan ansees for Mishandling eller grov Fornærmelse, maa naturligviis, ligesaa vel som om hvorvidt den Paagjældende kan siges at have udøvet Gjerningen i en oprørt Sindstemning, afgjøres af Domstolene i det enkelte Tilfælde. Ved at sætte Ordet „Mishandling“ foran „grov Fornærmelse“ betegnes det, at Mishandlingen just ikke behøver at være grov. At egentlige verbale Injurier kunne indbefattes under „grove Fornærmelser“, tør vistnok ikke ubetinget benægtes; at legemlige Berørelser af usædelig Charakter, selv om de ikke kunne kaldes Mishandlinger, kunne hjemle Anvendelse af Paragraphen, har man ligesom forudsat. Det Samme gælder med Hensyn til det i D. L. s 6—12—4 omhandlede Forhold, og det er navnlig for Tilfælde af en saadan Bessaffenhed, at man har opstillet Fængsel, dog ikke under 1 Aar, som Straffealternativ under særdels formildende Omstændigheder. Hvor ikke saadanne Omstændigheder ere tilstede, at Strafarbejde maa ansees at være for haard en Straf, har man forøvrigt meent, at Straffesættelsen ikke burde kunne gaae dybere end til 2 Aars Forbedringshushandsarbejde. Det maa fremdeles i det enkelte Tilfælde afgjøres af Domstolene, hvorvidt de Personer, der have været Gjenstand for Mishandlingen eller den grove Fornærmelse, naar den ikke var rettet imod Drabsmanden selv, med Foie kunne betegnes som „hans Nærmeste“; man har foretrukket denne almindelige Betegnelse for andre Straffeloves specielle Angivelse af de enkelte herhen hørende Forhold, da en saadan Angivelse let kommer til enten at omfatte for meget eller at være altfor snever. Man har ikke villet udtale, at Drabet skal stee „strax paa Stedet“, da det ikke just kommer an paa den lokale Eenhed, men derpaa, at Gjerningen stee, imedens Drabsmanden endnu befinder sig i den oprørte Sindstemning. Det har endelig været Gjenstand for Overveielse, om der ikke foran Ordene „ved Mishandling o. s. v.“ burde tilføies: „uden egen Skyld“, men man har fundet det rettest ikke at optage disse Ord, da den hele Bestemmelse er fakultativ og Domstolene saavel i denne Omstændighed som i den Maade, hvorpaa Paragraphen i det Hele udtrykker sig, ere tilstrækkelig opfordrede til ikke at anvende den i de Tilfælde, hvor Drabsmanden forsettlig har

fremkaldt det Forhold fra den Drabtes Side, som han bagefter paabe-
raaber sig til Straffens Medsættelse, eller hvor dog hans hele umiddelbart
foregaaende Udfærd har givet den egentlige Anledning til den Drabtes
Handlemaade, medens det paa den anden Side kunde befrægtes, at der
ved Optagelsen af de omhandlede Ord muligen vilde udelukkes Tilfælde,
hvor Drabsmanden kun paa en fjern Maade og maaskee for længere Tid
siden havde givet Anledning til den Drabtes Fremfærd.

Som ovenfor antydet har der med Hensyn til det i Udkastets
§§ 185—186 omhandlede saakaldte halvforsættelige Manddrab i Kom-
missionen gjort sig gjældende en principiel Meningsforffjellighed, som det
ikke under Forhandlingerne er lykkedes at faae udjævnet. Denne Menings-
forffjel beroer væsentlig paa det forffjellige Hovedsynspunkt, som Kommis-
sionens Fleertal og dens Mindretal troer at burde gjøres gjældende ved
Affattelsen af Straffebestemmelserne angaaende den hele Materie om Vold,
og den fremtræder derfor igjen ved de tilsvarende Bestemmelser i Kapitlet
om Vold, navnlig ved Udkastets § 201. Idet det allerede her bliver
nødvendigt at angive de væsentligste Punkter i disse 2 forffjellige Hoved-
synsmaader, tør man bede de i denne Henseende paa dette Sted frem-
sætte Bemærkninger tagne i Betragtning ogsaa med Hensyn til de først
senere omhandlede Voldsforbrydelser, jaaat man navnlig ved Udkastets
§ 201 væsentlig kan indskrænke sig til en Henviisning hertil. — Kommis-
sionens Mindretal (Klein og Leuning) mener, at der imod den
nugjældende Straffelovgivning paa dette Gebeet, Fd. 4de Octbr. 1833,
væsentlig kan og bør gjøres den Anse, at den lægger altfor stor Vægt
paa det reent objective Moment, den indtraadte ydre Følge, uden tilbørligt
at tage Hensyn til det subjective Moment, Gjerningsmandens Villie.
Forordningen fører, som Følge heraf, til Resultater, der maae ansees som
særdeles haarde og ligefrem uretfærdige, i hvilken Henseende navnlig hen-
vises til dens §§ 2, 8 og 10, hvorefter den, der kun har villet tilføie
en Anden Hug eller Slag, ikke kan slippe med ringere Straf end For-
bedringshuusarbejde — forsaavidt Gjerningen er overlagt eller rettet imod
en „sagesløs“ Mand endog ikke under 2 Aar —, naar Gjerningen med-
fører, at den Angrebne mister en Haand, Die o.s.o., selv hvor dette er
begrundet i aldeles tilfældige og uforudseelige Omstændigheder, og, hvor
den Angrebne tilfætter Livet, under en lignende Forudsætning mindst
vil være at straffe med offentlig Arbejde henholdsvis i 3 og i 8 Aar,
men hvor Døden ikke kan ansees som en Følge af tilfældige Omstændigheder,
idet den kunde forudsees som rimelig, endog skal dømmes fra Livet, naar
Volden var overlagt eller rettet imod en „sagesløs“ Mand, skjøndt Gjer-

den, der kun vil give en Anden et Slag eller Stød, maaſkee med den blotte Haand, men ſom derved, uden at endog nogen ſærlig Uagſomhed kan lægges ham tillæft, giver Anledning til, at den Paagjældende kommer af Dage, ſ. Ex. derved at han falder omkuld og i Faldet ſlaaer Hovedet mod en ſkarp Steen eller trykker et Søm, en Kniv eller deſlige, ſom han — Gjærningsmanden ubevidſt — har hos ſig, ind i Brøſtet. Og Haardheden ſtiger formeentlig til ligefrem Uretfærdighed, naar Paragraphens 1ſte Punktum vil have den omtalte Gjærningsmand ſtraffet med mindſt 2 Aars Strafarbejde i alle de Tilfælde, hvor de Omſtændigheder, der medføre Døden, ikke kunne kaldes tilfældige, eller hvor det overhovedet har været muligt at forudſee Døden ſom en rimelig Følge af Gjærningen, forſaavidt herunder ogsaa indbefattes Tilfælde, hvor kun en Uforſigtighed eller mindre Uagſomhed kan ſiges at have fundet Sted. Det kan endelig med Henſyn til Fleertallets § 186 erindres, at denne Paragraphs Straffebestemmelſer ikke ſynes at ſtaa i det rette Forhold til Udkaſtets § 184; erkjendes det nemlig, at Straffen for den, der forſætlig dræber en Anden, efter Omſtændighederne bør kunne nedſættes endog til 1 Aars ſimpelt Fængſel, naar han har udøvet Gjærningen i en ved Miſhandling eller grov Fornærmelſe fremkaldt oprørt Sindſtemning, turde det dog viſtnok være for ſtrængt, i intet Tilfælde at ville indrømme Anvendelſen af ringere Straf end ſamme Fængſel i henholdsvis 6 eller 3 Maanedes for den, der i en ſaadan oprørt Sindſtemning giver Fornærmere et Slag eller Stød, uden at tilſigte at tilføie ham nogen egentlig Skade, naar dette, paa Grund af en Uagſomhed, ſom under de tilſtedeværende Forhold kan være meget undſkyldelig, eller iſølge aldeles tilfældige og uberegnelige Omſtændigheder, bliver Anledning til, at han omkommer. Det maa uden Tvivl være tilſtrækkeligt i de heromhandlede Tilfælde, paa den nedefor foreſlaaede Maade, at aabne Afgang til en Skjærpelſe af de for den, beſtemt eller eventuelt, tilſigtede Bødd foreſkrevne Straffe paa Grund af den ved en større eller mindre Uagſomhed fra Gjærningsmandens Side foranledigede større Skade, og det kan formeentlig ikke med Føie indvendes imod en ſaadan Ordning af Sagen, at det i det enkelte Tilfælde kan være forbundet med Vanſkelighed at beſtemme, hvad der ſkal anſees at have ligget indenfor Gjærningsmandens Willie. Dette maa naturligtviis, i dette ſom i mange andre Tilfælde, afgjøres efter ſamtlige factiſke Omſtændigheder, ſelve Voldens Beſkaffenhed, den brugte Fremgangsmaade, de benyttede Redſkaber eller Midler oſv, og den ſtore Betydning, Kommiſſionens Fleertal er tilbøielig til at tillægge hiin Indvending, turde overhovedet viſtnok for en væſentlig Deel være begrundet deri, at

man noget eenfædig har betragtet Sagen fra den nugældende criminal-processuelle Lovgivnings Standpunkt, hvorefter Accenten saa stærkt maa lægges paa Tilstaates egen Forklaring.

3. Henhold til det Anførte foreslaaer Kommissionens ovennævnte Mindretal, at der istedetfor Udkastets §§ 185 og 186, der saaledes kun ere Fleertallets Forslag, optages een Paragraph, saalydende:

„Har en Volds handling eller anden med retsstridig Hensigt udøvet Virkelighed haat Døden tilføje, men denne efter den brugte Fremgangsmaade, de benyttede Redskaber eller Midler og øvrige tilstedeværende Omstændigheder, maa ansees at have ligget udenfor Gjerningsmandens Villie, bliver han at straffe efter Bessættelsen af det Onde, som det var hans Hensigt at tilføje eller som han maatte forudsæe som en rimelig Følge af Gjerningen, dog saaledes at Straffen ingeninde bliver ringere end simpelt Fængsel i 1 Aar, om ogsaa hans Forhold nærmest maatte være at bedømme efter § 197, og at den højeste Straffegrad efter denne Paragraph efter Omstændighederne kan forhøies indtil Forbedringshuusarbejde i 3 Aar og efter §§ 198, 199 og 200 til Strafarbejde i 6 Aar.“

Fleertallet af Kommissionens Medlemmer (Brock, Røpke, Mourier og Ussing) er med Mindretallet enigt i, at Forordningen af 4de Octbr. 1833 i det Hele er altså streng og ved den nye Straffelov bør undergaae meget betydelige og indgribende Forandringer, navnlig i formilende Retning, ligesom og det deri fulgte System i høj Grad maa kunne simplificeres. Men efter Fleertallets Formening turde Forordningen dog have truffet det Rette, forsaavidt den, ifølge Naturen af de her omhandlede Forbrydelser, væsentlig har lagt de objective Momenter til Grund for sine Straffebud. Derimod er Mindretallet i den foreslaaede Paragraph, der skulde træde i Stedet for §§ 185 og 186, gaaet en modsat Vej, idet nemlig hiin Paragraph som Grundlaget for sine Straffebestemmelser opstiller Bessættelsen af det Onde, Gjerningsmanden havde til Hensigt at tilføje eller maatte forudsæe som en rimelig Følge af Gjerningen. Det skulde altså, for at vinde det fornødne Udgangspunkt for Straffens Bestemmelse, i ethvert givet Tilfælde søges konstateret, hvilket og hvor stort et Onde Gjerningsmanden under de foreliggende Omstændigheder kunde antages at have tilsigtet eller dog at have maattet forudsæe som en rimelig Følge af sin Gjerning. Men netop dette turde i de fleste Tilfælde være forbundet med saadanne Vanskeligheder, at Fleertallet allerede paa Grund af dette practiske Hensyn ikke har kunnet tiltræde Mindretallets Forslag. Det ligger nemlig i Forholdenes Natur, at Gjerningsmanden ofte slet

ikke har været eller har kunnet være Herre over Følgerne af sin Volds-gjerning; hyppigt vil han end ikke selv, i Gjerningens Dieblig, have gjort sig Nede for, hvilket og hvor stort et Onde han vilde tilføie den Angrebne, og endnu hyppigere vil det under den senere Undersøgelse vise sig, hvor langt det er fra, at der tør gøres Regning paa at see dette med nogen Sikkerhed konstateret. Ligesaa vanskeligt vil det ofte være, med tilstrækkelig Bestemthed at angive Bessaffenheden og Graden af det Onde, som den Skyldige efter samtlige foreliggende Omstændigheder kan antages at have maattet forudsee som en rimelig Følge af sin Gjerning. Det sees iøvrigt let, at de practiske Vanskeligheder, naar hiin Fordring opstilles som Udgangspunktet ved Straffebudets Anvendelse, ingenlunde ophæves ved den i og for sig vistnok rigtige Sætning, at den Skyldige i Tvivlstilfælde kun kunde antages at have tilsigtet eller som rimelig Følge at have maattet forudsee det mindre Onde. Det turde derfor, endog ganske bortseet fra „den nugældende criminal-processuelle Lovgivnings Standpunkt“, være rigtigere, i de herhen hørende Tilfælde (Udkastets § 185 jfr. §§ 197, 200 og 201) ved Straffens Fasttættelse nærmest at gaae ud fra Gjerningens ydre Bessaffenhed og det ved samme skete Retsbrud, som i denne Henseende afgiver et bestemt Grundlag at bygge paa, og da at give Straffebestemmelserne en saadan Bidde, at der ved sammes Anvendelse vil af Domstolene kunne tages behørigt Hensyn til alle de øvrige Momenter, som efter Forbrydelsens Natur og Straffelovens Grundsætninger bør komme i Betragtning ved Straffens Udmaalning, herunder navnlig og de subjective Momenter, der naturligtviis ogsaa ved de her omhandlede Forbrydelser kunne være af største Betydning, hvorom det imidlertid ved Siden af de Bestemmelser, som indeholdes i Udkastets almindelige Deel, og efter de Principer, der i det Hele ere fulgte ved Udkastets Affattelse, ikke turde være nødvendigt at optage nogen udtryffeligg Forfrist i de vedkommende Paragrapher. — For her nærmest at blive staaende ved de Straffebestemmelser, der angaae Manddrabs-Forbrydelsen, og navnlig Udkastets § 185, da begrænses denne Paragraphs Omraade paa den ene Side ved Bestemmelsen i § 183, der forudsætter et bevist Drabsforsæt, og paa den anden Side ved § 195, som omhandler det uagtsomme Manddrab. Den hele mellemliggende Klasse af Tilfælde er nu vel betinget af en forsætlig udøvet Vold, der har havt Døden til Følge, men bestemmes iøvrigt væsentligen paa en negativ Maade ved de i de 2de andre Paragrapher afstufte Grændser; navnlig adskiller den sig fra de Tilfælde, som ere Gjenstand for § 183, derved, at det ikke, som i den sidstnævnte Para-

graph, forudsættes Gjerningsmanden overbeviist, at han har villet dræbe, hvilket naturligtvis ikke udelukker, at saadan Hensigt dog i Virkeligheden kan have været tilstede, ja muligen endog kan have Sandsynligheden for sig. Under Bestemmelserne i § 185 ere saaledes vistnok „væsentlig forskellige Tilfælde“ indbefattede, hvilke dog, efter den foreliggende Affattelse af Paragraphen, formeentlig samtlige ville kunne rammes med en passende Straf, hvis nærmere Udmaaling i det givne Tilfælde vil være at overlade til Domstolene. Imidlertid har man dog fundet det hensigtsmæssigt, i den nævnte Paragraph atter at sondre 2de Grupper af Tilfælde fra hinanden, den ene, hvor den Skyldige maa antages at have forudseet eller dog kunnet forudsee den Angrebnes Død som en rimelig Følge af Gjerningen, i hvilke Tilfælde Strafarbejde fra 2 til 12 Aar bliver at anvende, og den anden, hvor denne Betingelse ikke er tilstede, og hvor da en ringere Straf bliver at idømme, som endog kan nedsættes til Fængsel, dog ikke under 6 Maanedes simpelt Fængsel. Det er iøvrigt en Selvfølge, at Paragraphens Anvendelse i det Hele er betinget af, at Gjerningsmanden overhovedet paa nogen Maade har kunnet tænke sig en mulig Kausalforbindelse mellem Gjerningen og den Paagjældendes Død, og at dette navnlig ogsaa gjælder om Paragraphens sidste Punktum. Man vilde ansee denne Bemærkning for overflødig, hvis man ikke dertil foranlebigedes ved Mindretallets Moderindringer; for netop at nævne et af Mindretallet paaberaabt Exempel, vilde Paragraphen vistnok ikke kunne bringes til Anvendelse i et Tilfælde, hvor Nogen, ved at give en Anden et Stød med den blotte Haand, gav Anledning til, at denne faldt omkuld og i Faldet fik et dødeligt Saar ved at trykke et Søm, en Kniv eller deslige, som han, Gjerningsmanden ubevidst, havde hos sig, ind i Brystet. Naar det efter samtlige fremkomne Oplysninger kunde ansees tilstrækkeligen konstateret, dels at Døden maatte tilskrives en saadan Omstændighed og dels at denne havde været Gjerningsmanden aldeles ubekendt, vilde hiin §§ Straffebestemmelser ligejaalidt kunne anvendes, som Straf i et saadant Tilfælde vilde kunne idømmes efter Frd. 4de Octbr. 1833 § 2 sidste Punktum; under de givne Betingelser vilde Døden, strengt taget, end ikke kunne tilregnes Gjerningsmanden efter Reglerne om uagtsomt Manddrab (§ 195), men maatte, i Forhold til ham, snarest være at betragte som handelig. At den ommeldte Forudsætning ligger til Grund for § 185, har Fleertallet ikke kunnet antage det nødvendigt, udtrykkelig at udtale i Paragraphen, da det saavel efter Sagens Natur og Straffelovs Udfastets almindelige Grundsætninger, som efter selve Sæns Affattelse, formeentlig maa ansees

som selvfølgelig og derhos yderligere fremgaaer af Forholdet mellem denne Paragraph og den nysnævnte § 195.

Det vil efter det Foranførte indsees, hvor langt det er fra, at Udkastets § 185 skulde gaae ud paa, med en vis „Vempelse eller Nedsættelse“ at anvende den i § 183 for det forsættelige Manddrab foreskrevne Straf, og at det ligesaa lidt er noget correct Udtryk for Grundsætningen i hiin Paragraph, at den skulde „konstituere Tilføielsen af det bevirkede, men ikke (beviisligen) tilsigtede større Onde som en særegen Forbrydelse.“ Fleertallet skjønner heller ikke, at Adskillelsen paa den ene Side mellem § 185 1ste og 2det Punktum, og paa den anden Side mellem dens 1ste Punktum og Udkastets § 183 savner den fornødne Klarhed og Bestemthed. Og forsaavidt det af Mindretallet er fremhævet, at Bestemmelsen om den haloforsættelige Vemlæstelse m. v. i § 201 2det Stykke er givet anderledes end Bestemmelsen om det haloforsættelige Manddrab i § 185, idet der for hiin kun fastsættes ringere Straf i det til § 185 2det Punktum svarende Tilfælde, at den indtraadte Skade maa tilskrives saadanne tilfældige Omstændigheder, at Gjerningsmanden ikke har kunnet forudsæe samme som en rimelig Følge af Gjerningen, da forholder det sig vel rigtigt, at § 201 1ste Stykke ikke indeholder nogen Adskillelse svarende til Forskjellen mellem §§ 183 og 185, 1ste Punktum; men dette har netop sin Begrundelse i Forbrydelsernes forskjellige Natur, idet Vessæenheden af den videre gaaende Virkning, som Volds-gjerningen ved Manddrab har medført, giver Anledning til yderligere at nuancere de Straffebud, der have denne Forbrydelse til Gjenstand, ligesom et tilsvarende Forhold finder Sted mellem §§ 200 og 201, idet hiin Paragraph, der kun handler om Skade af mindre Betydendighed, end ikke har optaget en Adskillelse, som svarer til de tvende Grupper af Tilfælde, der i § 201 ere stillede imod hinanden. Det vil herved heller ikke oversees, at Minimum af Straffen efter § 183 er 8 Aars Tugthuusarbejde og efter § 185 1ste Punktum 2 Aars Straf-arbejde, hvorimod Minimum efter § 201 1ste Stykke er Straf-arbejde i 6 Maaneder, medens endelig Straffen efter § 200, selv hvor Gjerningen har været overlagt, kan gaae ned til den laveste Grad af Fængsel. — Fleertallet antager ikke, at det i § 185 sidste Punktum fastsatte Minimum af 6 Maaneders simpelt Fængsel er en „altfor haard“ Straf, navnlig naar den rette Begrændsning for de under Paragraphen indbefattede Tilfælde fastholdes; og endnu mindre synes det med Foie at kunne betegnes som en „ligefrem Uretfærdighed“, naar Paragraphens 1ste Punktum som Minimum bestemmer 2 Aars Straf-arbejde for de Tilfælde, hvor Nogen bliver Aarsag til en Andens Død ved en Volds-gjerning af

saadan Veskaffenhed, at den Skyldige, skjøndt det ikke overbevises ham, at han har tilsigtet Døden, dog i alt Fald maa antages at have kunnet forudsæe samme som en rimelig Følge af Gjerningen; det sees ikke, hvorledes der i slige Tilfælde endog kan være Tale om „mindre Uagtsomhed.“ Iøvrigt kan Straffen gaae ned under de i § 185 bestemte Minima, naar de Betingelser ere tilstede, som forudsættes i § 186, hvis Straffesatser antages at staae i et passende Forhold til Bestemmelserne i de 2de foregaaende Paragrapher. Det bør overhovedet, i Forbindelse med det her Anførte, ikke tabes af Sigte, at Livet dog er et Retsgode af saa stor Betydning, at Retsikkerheden formeentlig fordrer, at der opstilles nogenlunde alvorlige Straffe for ethvert Angreb af den Natur, at det berøver den Angrebne samme, medens Fastsættelsen af altfor lave Minima let kan virke til i en betænkelig Grad at slippe den Beskyttelse imod saadanne Angreb, hvorpaa Borgerne have Krav. Det forekommer Fleertallet, at denne Betragtning ikke uden Foie kan gjøres gjældende imod den ovenstaaende af Mindretallet i Stedet for Udkastets §§ 185 og 186 foreslaaede Paragraph, idet samme for de deri omhandlede Tilfælde, hvor en Volds handling har haft Døden til Følge, end ikke, paa Grund af den saaledes indtraadte Virkning, med Hensyn til de allerede i de vedkommende Paragrapher i Voldskapitlet fastsatte Minima opstiller nogen anden særlig Begrænsning, end at Straffen ingensinde kan blive ringere end 1 Maanedes simpelt Fængsel. Derimod turde der — som alt bemærket — neppe i modsat Retning kunne gjøres nogen begrundet Grindring mod de i Udkastets §§ 185 og 186 bestemte Straffeminima; og forsaavidt disse Minima muligt i enkelte, vistnok sjældent forekommende, Tilfælde maatte kunne lede til noget for strænge Resultater, vilde herpaa i alt Fald kunne raades Bod ad Benaadningsveien. Skulde der iøvrigt, det Foranførte uagtet, findes overveiende Grund til at sætte de ommeldte Straffeminima i §§ 185 og 186 noget lavere, end i Udkastet er steet, forstaaer det sig, at saadan Nedsættelse let vilde kunde foretages, uden at det derfor blev nødvendigt at optage den paa et ganske andet Grundlag hvilende Straffebestemmelse, der af Mindretallet er bragt i Forslag. —

Hvad angaaer Begrebet om kvalificeret Drab, har Kommissionen, der som tidligere bemærket er gaaet ud fra, at Anvendelsen af Livsstraf som et yderste Rødmiddel bør indskrænkes inden de snærest mulige Grændser, og at der overhovedet ingensinde tør blive Spørgsmaal om nogen kvalificeret Livsstraf, væsentlig begrænset det fornavnte Begreb i Sammenligning med den nugældende Lovgivning. Medens man endog har troet, at der er Foie til at ansee et enkelt af de nuværende qualifice-

rede Drabstilsælde, nemlig det i D. L. § 6—6—7 omtalte Fostermord, som et undtaget Drab, saaledes at det undergives en noget mildere Straffebestemmelse end forsætligt Drab i Almindelighed, see Udkastets §§ 189 og 190, vil det befindes, at man, bortset fra de majestætsforbryderiske Attentater paa Kongens, Dronningens, Thronfølgerens eller Enkedronningens Liv, see Udkastets § 70, jfr. og sammes § 90, i Udkastets §§ 187 og 188 ifkun har opstillet 2 Tilsælde som kvalificerede Drab, nemlig det egentlige Mord og forsætligt Drab paa Forældre eller Ægtefælle, og at Livsstraf end ikke er foreslaaet som ubetinget Straf for det sidstnævnte. Det har vel været under Overveielse, om der ikke maatte tale endeel for, i Lighed med den preussiske Straffelovs § 178, at bestemme Livsstraf for den, der ved Udførelsen af en Forbrydelse enten for at fjerne Hindringer, der stille sig iveien for samme, eller for at unddrage sig Paagribelse eller Opdagelse forsætlig dræber Nogen; man er imidlertid kommen til det Resultat, at en saadan Bestemmelse ikke vilde kunne billiges. Ligesom det nemlig i og for sig turde være mindre rigtigt, naar det vedtages ikke at fastsætte Livsstraf som den almindelige Straf for forsætligt Drab, derefter at give en omfattende Bestemmelse, hvorved denne Hovedregel i mange Tilsælde vilde blive hævet, saaledes er det sikkert, at der gives andre Drabstilsælde, som med Hensyn til deres hele Charakter og det forbryderiske Sindelag, der ved samme lægges for Dagen, maae ansees ligesaa strafværdige, som de i den antydede Bestemmelse nævnte, navnlig forsaa vidt den ogsaa vilde komme til at omfatte Tilsælde, hvor det er mindre betydelige Forbrydelser, hvormed Drabet konkurrerer. Der turde iøvrigt ogsaa være saa meget mindre Trang til en saadan Bestemmelse, som der formeentlig i de fleste Tilsælde, hvor et Drab af den ommeldte Art er særdeles kvalificeret, vil foreligge et egentligt Mord. Snarere kunde der ved Behandlingen af enkelte grove Forbrydelser, der efter deres Natur lade befrygte, at Gjerningsmanden under Udførelsen af samme ikke vil vige tilbage for at begaae et Drab af den omhandlede Beskaffenhed, være Spørgsmaal om at fastsætte Straffene for disse Forbrydelser saaledes, at Livsstraf kan anvendes for det Tilsælde, at et forsætligt Drab begaaes under samme. Man har dog ogsaa i denne Henseende troet at burde være meget tilbageholdende, og idet man navnlig ikke har fundet Joie til at foreskrive Livsstraf for det med Røveri forbundne forsætlige Drab, naar det ikke kan karakteriseres som Mord i strengeste Forstand, vil det sees, at man i Udkastet, udenfor de i §§ 187—188 omhandlede Tilsælde, kun har fundet Anledning til at aabne Afgang til Idømmelsen af Livsstraf for Drab, hvor saadant finder Sted i Forbindelse med Brandstiftelse

(Udkastets § 276) eller med en Bevirkelse af Stibbrud, Oversømmelse eller Jernbaneulykker (Udkastets §§ 281, 282 og 283).

Selve Begrebet om Mord er fremdeles i Udkastets § 187 ikke uvæsentlig begrændset, idet der til samme derefter udfordres, at selve Drabshensigten skal være overlagt, hvilket formeentlig tilstræffelig tydeligt betegnes ved Ordene: „den som med Overlæg stiller et andet Menneske ved Livet“, saaat det altsaa ikke er nok, saaledes som efter den nugældende Fd. 4 Octbr. 1832 § 10 3die Led, at den Volds handling, hvorunder Drabet skeer, har været overlagt, naar dog ikke selve Drabshensigten var det, om der end var en bestemt Hensigt til at dræbe tilstede. Dette sidste Moment har man meent, at der ikke er Anledning til særligt at fremhæve; hvor Drabshensigten er forbunden med Overlæg, vil der nemlig ikke vel kunne være Spørgsmaal om, at den kun skulde være ubestemt (dolus eventualis i systematisk Betydning), og forsaavidt Udtrykket „bestemt Hensigt“ skulde tages i den Betydning, at Forsættet ligesvem og udelukkende var rettet paa at dræbe, saaledes at der end ikke i samme var noget Alternativt tilstede, turde der neppe i Forholdets Natur være tilstræffelig Foie til at gøre en saadan Distinction til Grundlag for forskellige Straffebestemmelser. Iøvrigt har man anseet det for rettest, ikke i selve Paragraphen at optage nogen Begrebsbenævnelse, dels med Hensyn til, at man overhovedet har troet at burde saavidt muligt undgaae alle Definitioner og overlade det til Systemerne at opstille Distinctionerne mellem de forskellige Begreber (her „Mord“ og „Drab“), dels med Hensyn til, at Begrebet Mord efter den hidtil gjældende legale, saavel som den systematiske og almindelige, Terminologi neppe ubetinget kan siges at falde sammen med det i § 187 opstillede Begreb. — Der har været reist Tvivl, om man ved Udtrykket „med Overlæg“ ret rammer det, som kvalificerer til den høiere Strafs Anvendelse, forsaavidt der med Begrebet Overlæg gjerne forbindes Forestillingen om, at der har været Tid til at overveie Beslutningen. Paa den ene Side synes nemlig den, der, uden en i Tiden forudgaaende Overveielse, med koldt Blod begaaer et vel i Dieblicket, men dog med fuldkommen roligt Overblik over Situationen og efter Afveielse af alle Forhold, besluttet Drab, at kunne være ikke mindre strafværdig end den, der udfører Drabet ifølge en i Forveien lagt Plan, og paa den anden Side bør den kvalificerede Straf formeentlig ikke komme til Anvendelse i det Tilfælde, hvor vel nogen Tid er hengaaet imellem Beslutningen og dens Udførelse, men hvor Drabsmanden dog i dette Tidsrum har befundet sig i en saa oprørt Sindstemning, at en egentlig rolig Overveielse af Handlingens Betydning derved er bleven udelukket.

Man har imidlertid troet at turde forudsætte, at Domstolene i det sidstomhandlede Tilfælde heller ikke ville statuere Tilstedeværelsen af et virkeligt Overlæg, hvortil vistnok en rolig Overveielse maa udfordres, og hvad angaaer det forstnævnte Tilfælde maa det bemærkes, at man formeentlig ikke er besejret til i Ordet Overlæg at lægge den Betydning, at nogen bestemt eller overhovedet nogen længere Tid skal være forløben imellem Beslutningen og Udførelsen. I hvert Fald vilde der neppe vindes noget ved enten i Lighed med den norske Straffelovs Kap. 14 § 1 at tilføie Ordene „eller med beraad Hu“, forsaavidt det ikke vilde være klart, om og hvad derved skulde betegnes Andet og Mere end der alt ligger i Udtrykket „med Overlæg“, eller ved at ombytte dette sidstnævnte Udtryk med hine Ord, der kun findes i enkelte Lovbud fra en ældre Tid, jfr. Fd. 16 Octbr. 1697, 7 Febr. 1749 og 18 Decbr. 1767, og hvis Betydning derfor ikke kan ansees at være saa almindelig erkjendt som Betydningen af Ordet „Overlæg“, der er et i vor Lovgivning almindelig reciperet Udtryk. Mere Stemning har der i Kommissionen været for Ordene „ifølge en forud lagt Plan“, forsaavidt derved betegnes det mere Begerede eller Planmæssige i Drabs hensigten, men Kommissionens Fleertal har dog været af den Formening, at der heller ikke ved denne Udtrykssmaade vilde vindes Noget fremfor ved Videholdelsen af det ved lang Tids Brug hjemlede Udtryk „med Overlæg“.

Som ovenfor antydet har man vel meent, at der er Anledning til, som skeet er i Udkastets § 188, at fremhæve det som et kvalificeret Drab, naar Noget forsætlig berøver Personer, til hvilke han staaer i et særdeles inderligt Forhold, Livet; men, ligesom man overhovedet har indskrænket Bestemmelsen inden de snevrest mulige Grændser, saaledes har man anseet det for rigtigst, ikke aldeles ubetinget at fastholde Livsstraffen for de herhenhørende Tilfælde. I første Henseende bemærkes, at man hverken har troet at burde medtage Drab paa Huusbond eller Madmoder, eller Drab udøvet af Fange paa Fangevogter, Opsynsmand eller anden Foresat, jfr. den norske Straffelovs Kap. 14 § 5 see og Fd. 16 Octbr. 1697, da Drabet paa de første formeentlig kun antager den særdeles farlige og forbryderiske Charakter, naar det fremtræder som Mord, og da de sidstnævnte Tilfælde høre ind under Lovene om Straffeanstalterne, jfr. Udkastets § 65, eller fundet tilstrækkelig Anledning til med den norske Straffelovs Kap. 14 §§ 6 og 9 at foreskrive Livsstraf for den, der har underkastet den Dræbte ualmindelige Piinsler eller Smærter, eller som har ombragt en frugtfuld Vinding, saalidt som for den Straffange paa Livstid, der gjør sig skyldig i Drab, forsaavidt Drabet ikke i disse Tilfælde har været overlagt. Para-

graphen er saaledes indskrænket til forsætligt Drab paa „Slægtninge i opstigende Linie“, hvorunder iøvrigt er indbefattet saavel det lovlige som det ulovlige Slægtskabsforhold, dette sidste for Faderens Bedkommende dog kun forsaavidt det er konstateret paa en særegen Maade, i hvilken Henseende den Omstændighed, at han har erlagt Alimentationsbidrag til Barnet, ikke kan ansees for tilstrækkelig, — og paa „Egtefælle, med hvem han (Gjerningsmanden) lever i Samliv“. Hvad Straffen angaaer, da er man ikke blot gaaet ud fra, at en betydelig nedsat Straf burde komme til Anvendelse, naar de i § 184 forudsatte Betingelser for Nedsættelse af Straffen for forsætligt Drab i Almindelighed ere tilstede, — i hvilket Tilfælde dog et høiere Straffeminimum end det i § 184 indrømmede forment at burde fastholdes —, men man har fundet, at Livsstraffen ogsaa under andre Forudsætninger vil kunne være for streng, t. Ex. naar et paa Egtefællen begaaet Drab maa tilskrives et imellem Egtefællerne i længere Tid næret bittert Forhold, der har givet sig Luft i et Sammenstød, under hvilket Drabet foregaaer, uden at den Dræbte just ved nogen Mishandling eller grov Fornærmelse kan siges at have ægget den Anden, hvorimod begge maae ansees lige skyldige i Konflikten. Da det turde være mindre heldigt, i Almindelighed at opstille Livsstraf og anden Straf som Alternativer ved Siden af hinanden, har man derfor, idet man har troet ikke at burde opgive Livsstraffen som den ordinaire for de heromhandlede Drab, gjort en Tilføjning i Udkastets § 188, hvorved der aabnes Udgang til under særdeles formildende Omstændigheder — dog udenfor de i § 184 ommeldte — at lade Straffen gaae ned til Tugt- huusarbejde, ikke under 8 Aar.

De Hensyn, der tale for, istedetfor den kvalificerede Straf, som D. L. § 6—6—7 bestemmer for Fostermord, at ansee dette med en lempeligere Straf end Drab eller Mord i Almindelighed, see Udkastets § 189, ligge saa nær, at det neppe er nødvendigt, nærmere at udvise dem. Disse Hensyn — der iøvrigt ikke gjøre sig gjældende ligeoverfor Deeltagerne i en saadan Forbrydelse, uden at det dog ansees for nødvendigt eller rigtigt at optage en udtrykkelig Bestemmelse desangaaende i Righed med den norske Straffelovs Kap. 14 § 17 — føre imidlertid naturligt til at stjelne imellem, om Drabet er udført og besluttet under den ved Fødselsmerterne hidførte Tilstand af legemlig og aandelig Afkræftelse, der kan bidrage ikke lidet til at forøge Bægten af de Qvinden ved en saadan Feilighed overvældende Følelser af Ulykke og Skam, medens det dog forudsættes, at hun ikke derved bringes i en saadan Tilstand, at hun ikke har nogen ret Bevidsthed om hvad hun foretager sig,

i hvilket Tilfælde naturligviis Udkastets Kap. 3 § 36 jfr. § 37 maa komme til Anvendelse, eller om Drabet er besluttet forinden Fødselen begyndte, i hvilket Tilfælde Gjerningens Strafbarhed bliver langt større, navnlig naar der foreligger en forlængst fattet og roligt overveiet Plan. Man har her ikke lagt Vægten paa Overlægget, netop fordi de Omstændigheder, under hvilke et saadant her kan finde Sted, navnlig i Tilfælde af en længere Fødselsproces, synes at maatte betage samme dets almindelige kvalificerende Betydning. Ifølge de Betragtninger, der have ledet Kommissionen til at foreslaae en mildere Straf i det heromhandlede Tilfælde, har man fremdeles meent at burde indskrænke S'ens Anvendelse til det Fosterdrab, der udføres under eller strax efter Fødselen, og man har saaledes ikke kunnet slutte sig til den norffe Straffelov, forsaavidt denne i Kap. 14 § 16 giver en tilsvarende Bestemmelse for det Fosterdrab, der skeer inden et Døgn efter Fødselen; iøvrigt maa det i hvert enkelt Tilfælde afgjøres efter de forhaandenværende Omstændigheder, om Drabet kan siges at være skeet strax efter Fødselen, hvilket naturligviis er at forstaae saaledes, at der skal sees hen til, om det er udført paa en Tid, da Moderen endnu var i den ved Fødselen fremkaldte Afkræftelstilstand. Under Benævnelsen „uægte Barn“ indbefattes ogsaa et af en gift Kone med en Person udenfor Ægteskab avlet Barn, og det er forudsat, at S'ens Anvendelse ikke udelukkes derved, at Barnet ikke har besiddet Vitalitet.

Det maa uden Tvivl ansees som en meget ringere Forbrydelse at ombringe et ufødt Foster end at drabe et Barn, der er født til Verden, og i Overensstemmelse med denne Anskuelse er Udkastets § 190 affattet, idet der dog med Hensyn til andre Personer end Moderen skjælnes imellem, om det er med eller imod hendes Vidende og Villie, at Saadant skeer. I sidste Tilfælde er der formeentlig Opfordring til at anvende en langt strengere Straf, idet Gjerningsmanden da ikke blot maa forudsættes at bringe saavel Moderen som Fosteret i Fare, men tillige forsaavidt gjør sig skyldig i en større Forbrydelse, som han berøver Moderen hendes Barn imod hendes Villie. Medens Straffen i Paragraphens 2 første Stykker er sat til Strafarbejde indtil 6 Aar, har man derfor i Paragraphens 3die Stykke under den anførte Forudsætning foreslaaet Straf af Tugthuusarbejde fra 4 indtil 16 Aar og under særdeles skjærpende Omstændigheder paa Livstid. Ved denne sidste Bestemmelse har man navnlig haat de Tilfælde for Øie, hvor Fosterfordrivelsen har forvoldet Moderens Død eller en betydelig Skade paa hendes Helbred, uden at man dog har anset det for nødvendigt udtrykkelig at udhæve dette Moment. Med

Hensyn til Paragraphens Affattelse bemærkes iøvrigt, at der under Udtrykket at fordrive eller dræbe Fosteret i Moders Liv indbefattes Anvendelsen saavel af indvortes som af udvortes Midler i den nævnte Hensigt, og at det formeentlig forstaaer sig af sig selv, at det Fruentimmer, der lader anvende fosterfordrivende Midler paa sig, criminalistisk maa betragtes ganske paa samme Maade, som om hun selv anvendte slige Midler; jfr. og Paragraphens 3die Stykke. Det er fremdeles en Selvfølge, at det til Begrebet om en fuldbyrdet Fosterfordrivelse udfordres, dels at Fosteret var levende paa den Tid, da Midlerne til dets Fordrivelse bleve anvendte, dels at Hensigten opnaaes, altsaa at en Abort fremkaldes eller at Fosteret kommer dødt til Verden som en Følge af de anvendte Midler. Mangler nogen af disse Betingelser, foreligger der kun et Attentat paa Forbrydelsen. Kausalitetsforholdet mellem det anvendte Middel og Fosterets Død kan vistnok i mange Tilfælde være tvivlsomt, men dette kan dog ikke berettige til, i Lighed med den norske Straffelovs Kap. 14 § 22, at affatte Bestemmelsen saaledes, at den uden videre skulde komme til Anvendelse i alle Tilfælde, hvor fosterfordrivende Midler ere anvendte og Fosteret derefter kommer dødt til Verden. Det kan end ikke være tilstrækkeligt dertil at knytte den yderligere negative Betingelse, at det ikke oplyses, at Døden er bevirket ved andre Omstændigheder; Reglen maa, i Lighed med hvad der gælder i andre Tilfælde, være den, at Straffen for den fuldbyrdede Forbrydelse ikke indtræder, medmindre det oplyses, at den ydre Følge, her altsaa Fosterets Død, er bevirket ved de brugte Midler. Noget Andet er det, at naar et til Fosterfordrivelse stiftet Middel er benyttet og Fosteret derefter kommer dødt til Verden, maa det i Almindelighed antages, at Døden er bevirket ved Anvendelsen af hiint Middel, forsaavidt der ikke ifølge Sagens samtlige Omstændigheder er overveiende Sandsynlighed for, at en anden Årsag har foranlediget Døden. — Man har ikke ved den heromhandlede Forbrydelse, hvis ringere Strafverdighed væsentlig beroer paa Gjerningens objective Beskaffenhed og ikke paa subjective Hensyn, fundet nogen Foie til, saaledes som i § 189, at skjelne imellem Ombringelsen af uægte og af ægte Fostere; det hedder derfor i § 190 ganske i Almindelighed „et frugtommeligt Fruentimmer“.

Hvad angaaer Barnefødsel i Dølgemaal, vil det uden Tvivl findes i sin Orden, at man ikke i Straffeloven har gjort dette Forhold til Gjenstand for Dmtale med Hensyn til den Formodning, som derved efter Omstændighederne kan tilveiebringes for, at Barnet, naar det bliver borte eller findes dødt, er ombragt af Moderen, see D. L.s 6—6—8. Det forstaaer sig af sig selv, at naar dette maa og tør statueres at være

Tilfældet, vil Straffebestemmelsen for Fostermord komme til Anvendelse, hvorimod Barnefødselen i Dølgemaal da ikke straffes som saadan; men ligesom det neppe vilde være rigtigt eller stemmende med en fri Beviistheori, at opstille hiint Forhold som et Indicium, der i Forbindelse med visse bestemte Data skulde ansees altid at give Beviis eller Præsumption for et stedfundet Fostermord, saaledes vilde Bestemmelser i den Retning ialtsald høre hjemme i Criminalprocessen og ikke i Straffeloven. Naar Barnefødsel i Dølgemaal omtales i denne maa det altsaa være med Hensyn til den forbryderiske Charakter, som dette Forhold i og for sig har, og det turde da ikke være tvivlsomt, at det, som giver det denne Charakter, er den uforsvarlige Eigegyldighed, hvormed den Barnemoder, der — som det hedder i D. L. s 6—6—8 — „ikke bruger de ordentlige besiddede Midler, som hende og Fosteret i saadant Tilfælde kunde betjene“, eller ialtsald anden Bistand, udsætter Fosterets eller det spæde Barns Liv og Helbred for den største Fare. Forholdet er forsaavidt en særegen, men derhos en kvalificeret, Art af uforsvarlig Omgang med Barnefødsel i Almindelighed, hvilken Forbrydelse derfor i Udkastets § 192 omhandles i noie Tilslutning til Udkastets § 191, der angaaer Barnefødsel i Dølgemaal. At der ved Bestemmelsen af Straffen derfor tillige er Anledning til at tage Hensyn til det Færlige i dette Forhold, forsaavidt det saa ofte tjener til og benyttes til at skjule den langt større Forbrydelse Fosterdrab — hvortil der i § 191 hentydes ved de tilføiede Ord: „forsaavidt hendes Forhold iøvrigt ikke medfører høiere Straf“ —, maa vistnok erkjendes; men det ovennævnte Synspunkt bør dog fastholdes som det principale. Forsaavidt det herefter kunde synes, at det omhandlede Forhold, saavel som uforsvarlig Omgang med sin Barnefødsel i Almindelighed, maatte være strafbart uden Hensyn til, om Fosterets Liv, trods den udviste Eigegyldighed, maatte blive bevaret, turde overveiende Grunde dog, ifølge de heromhandlede Forbrydelsers særegne Beskaffenhed, tale for at opstille en anden Regel. Paa den ene Side vilde der neppe practisk blive Spørgsmaal om nogen criminel Forfølgning udenfor de Tilfælde, hvor Barnets Død leder til overhovedet at anstille Undersøgelse om, hvorvidt et strafværdigt Forhold maatte være Skyld deri, og paa den anden Side ville i Reglen de ulykkelige Omstændigheder, hvori den Moder befinder sig, som føder i Dølgemaal, i høj Grad tale for at anvende den størst mulige Skaansel, hvor der ikke foreligger nogen objectiv Forstyrrelse af Retsordenen, og hvor selve Bevaringen af Barnets Liv synes at vidne om, at Moderen, om hun end har forset sig ved sin urigtige Fremgangsmaade, dog har bestræbt sig for at raade Bod paa de skadelige Følger deraf. Man har derfor

i Udkastets §§ 191 og 192 foreslaaet at betinge Straffens Anvendelse af, at Barnet derefter, 3: efter at der er viist den usforsvarlige Omgang med Barnefødselen, findes at være dødt uden at det kan oplyses, at Døden er indtraadt før Fødselen. Selv hvor det maa antages, at Barnet først er død efterat det kom til Verden, er det imidlertid ikke givet, at Døden er foranlediget ved den usforsvarlige Omgang; om der end i Reglen maa være nogen Formodning for, at denne ikke har været uden Indflydelse i saa Henseende, kunne Omstændighederne dog ogsaa svække denne Formodning, ja endog tale for det Modsatte. I saa Fald bør Straffen da ogsaa være meget ringere, og navnlig synes de høiere Grader af Fængselsstraffen, simpelt Fængsel derunder indbefattet, at burde kunne anvendes, medens Straffen under mere skærpende Omstændigheder, særligt hvor der er Joie til at ansee Barnets Død alene eller for en Deel foranlediget ved den brugte usforsvarlige Fremgangsmaade, neppe tør ansættes ringere end til Forbedringshuusarbejde. Det rette Forhold imellem Straffene for Barnefødsel i Dølgemaal og for anden usforsvarlig Omgang med Barnefødsel turde formeentlig fremkomme efter Udkastets Forslag, hvorefter Forbedringshuusstraffen for det førstnævnte Forhold kun er begrændset ved det almindelige Maximum for denne Straf men for det sidste Forhold indskrænket til 2 Aar som Maximum. Under Straffebestemmelsen i § 192 indbefattes iøvrigt — bortseet fra Dølgemaalstilfælde — enhver usforsvarlig Omgang med en Barnefødsel, hvorefter Barnet findes at være dødt uden at det kan oplyses, at Døden er indtraadt før Fødselen, altsaa navnlig ogsaa det Tilfælde, at en Barnemoder, uden at der haves behørig Visshed for, at Barnet er dødt, jorder det eller paa anden Maade skaffer det tilside. Man har ved at affatte Paragraphen netop høvt for Die, at Bestemmelsen kunde komme til at omfatte dette Forhold, der ingenlunde kan ansees som upractisk og som paa Grund af dets særdeles farlige Charakter vel egner sig til at straffes alvorligt — forudsat, at det ikke oplyses, at Barnet virkelig var dødt dengang det skaffedes tilside. For at det skal kunne siges, at tilstrækkelig Visshed om Barnets Død har været tilstede, maa det vistnok i Reglen udfordres, at Moderen ikke har ladet det blive ved sin egen personlige Overbeviisning, men ved Tilkalbelse af Andre har skaffet mere positiv Visshed derfor, og derved tillige faaet Barnets Død konstateret; nogen aldeles ubetinget Regel turde det dog neppe være rigtigt at opstille i den Henseende, hvorimod det maa være forbeholdt Domstolene, i hvert enkelt Tilfælde at afgjøre, om og hvorvidt den tilbørlige Visshed for, at Barnet har været dødt, efter samtlige foreliggende Omstændigheder

kan antages at have været tilstede. Og saa i § 191 har man med Flid valgt Ordene: „og Barnet derefter findes at være dødt, uden at det kan oplyses, at Døden er indtraadt før Fødselen“, istedetfor de først paatænkte: „og Barnet omkommer under eller strax efter Fødselen“, forat det Tilfælde kunde omfattes af Paragraphens Straffebestemmelse, hvor det maa statueres, at det Fruentimmer, der har født i Dølgemaal, har skaffet Barnet tilside uden at sørge for at faae det tilbørlig konstateret, at Barnet var dødfødt, medens dette heller ikke senere kan oplyses at have været Tilfældet. — Saavel i § 191 som i § 192 tales der kun om Fruentimmer, der ere besvangrede udenfor Ægteskab. Ligesom det nemlig i og for sig er et temmelig upractiff Tilfælde, at en gift Kone skulde omgaaes med sin Barnefødsel i Dølgemaal, naar det er et ægte Barn, hun skal føde, saaledes turde ogsaa det i § 192 omhandlede Tilfælde, at et Fruentimmer paa anden Maade viser en uforsvarlig Omgang med sin Barnefødsel, nærmest kun blive af practiff Betydning ved uægte Børns Fødsel, og forsaavidt det vel ikke lader sig nægte, at Tilfældet ogsaa kan indtræffe ved ægte Børns Fødsel, vil der dog neppe kunne være nogen Betænkelse ved at den paagjældende Bestemmelse ikke omfatter et saadant Tilfælde, da den følgende § 195 gjør det muligt at ramme den Moder, der ved Uagtsomhed ved sin Barnefødsel giver Anledning til sit ægte Børns Død. Hvad særligt angaaer Begrebet om Barnefødsel i Dølgemaal, betegnes det formeentlig tilstræffeligt ved selve Ordene, at det maa være det paagjældende Fruentimmers Forsæt at føde hemmeligt; at bruge denne sidste Betegnelse, istedetfor hiint i Lovgivningen reciperede Udtryk, der tør ansees at være gaaet saaledes over i den almindelige Bevidsthed, at det ikke vil give Anledning til nogen Mistydning, har man saameget mindre anseet for rigtigt, som derved netop maaskee kunde fremkaldes Tvivl om, hvorvidt noget Andet tilsigtedes. Ei heller har man fundet det nødvendigt eller anbefalelsesværdigt, at indlade sig paa en nærmere Forklaring af hiint Begreb, navnlig ved at bemærke, at det kommer til Anvendelse ikke blot, hvor Fruentimmeret har begivet sig hen i Genrum for at føde hemmeligt, men ogsaa hvor Fødselen er foregaaet under saadanne Omstændigheder, at Fruentimmeret, skøndt hun i Fødselsøieblikket kunde erholde Hjælp, forsætlig har undladt at aabenbare eller positivt har fordulgt, at hun befandt sig i Fødselsmerter, men at det derimod ikke kan ansees som Fødsel i Dølgemaal, hvor Medkomsten er indtruffen medens Moderen tilfældigt opholdt sig paa et saa affides beliggende Sted, at hun ikke kunde søge Hjælp, og hun derefter skjuler Fødselen. Forsaavidt hun viser nogen

uforsvarlig Omgang med [denne], vil hendes Forhold da gaae ind under Straffebestemmelsen i § 192, hvilken, som ovenfor bemærket, navnlig ogsaa maa komme til Anvendelse i det Tilfælde at hun skaffer det formentlig dødsfødte eller senere døde Barn tilside uden tilbørlig Vished om, at det er dødt.

Man har i Udkastets § 193, i Lighed med flere fremmede Straffelove, optaget Straffebestemmelser angaaende den, som dræber en Anden efter dennes bestemte Begjæring, saavelsom angaaende den, som er en Anden behjælpelig med Udførelsen af et Selvmord. Det kunde maaskee, paa Grund af disse Tilfældes Sjældenhed, synes overflødigt at optage slige Bestemmelser, ligesom det kan erindres at den i Udkastet til den norske Straffelov af 1835 (Kap. 14 §§ 3 og 4) indeholdte tilsvarende Bestemmelse efter Revisionskommissionens Indstilling blev udeladt som formeentlig egnet til at understøtte vrang moralske Forestillinger og til at befrie Morderen for fortjent Straf. Da det imidlertid ingentunde er umuligt, at Tilfældet kan indtræde, og da det af Lovens Tausshed desangaaende let kunde blive Følgen, at den, der efter en Andens Begjæring dræber ham, vilde blive anseet med Straf for forsætligt Drab, og at den, der er en Anden behjælpelig med Selvmord, vilde gaae aldeles fri for Straf, medens dog det første Resultat, selv om Drabsstraffens Minimum blev valgt, maatte anses for uforholdsmæssig strengt, og det sidstnævnte for lidet stemmende med Forholdets Natur, naar dog selv den skal straffes, der ikke sørger for at anvende Redningsmidler paa den, som har taget sig selv af dage, jfr. Udkastets § 196, har man været enig om, at en Paragraph som den omhandlede bør optages i Straffeloven. Derimod har man ikke fundet Anledning til at optage nogen Straffebestemmelse for Selvmord, da et saadant efter sit Væsen neppe kan anses som en egentlig criminel Handling. Den i D. L. 2—10—4 givne Regel, om Undladelse af Bordspaakastelse m. v. med Hensyn til Selvmorderen, vil iøvrigt saameget mere vedblive at staa ved Magt, ogsaa efter Emanationen af en med Udkastet stemmende Straffelov, da det kun er Straffebestemmelsen i D. L. 6—6—21, der ifølge Udkastets § 304 skal hæves. Det kan herved erindres, at uagtet Straffeloven af 20 August 1842 har hævet N. L. 6—6—21, er den i N. L. 2—10—4 indeholdte Bestemmelse dog bleven anseet som fremdeles gjældende i Norge.

Med Hensyn til Udkastets § 194, angaaende Børns Udsættelse og dermed beslagtede Forbrydelser, bemærkes foreløbigt, at det Mindretal i Kommissionen, der mener at Kapitlet om Vold rettest sættes foran

Kapitlet om Manddrab eller Udkastets §§ 185 og 186 udelades af dette og en tilsvarende, skjøndt ikke uvæsentlig forandret, Paragraph optages i Kapitlet om Vold, under den sidstnævnte Forudsætning og saa holder for, at Udkastets § 194 rettest overføres til det sidstnævnte Kapitel. Angaaende Indholdet af selve Paragraphen er der ibrigt ikke nogen Meningsforskjæl imellem Kommissionens Medlemmer. Man har ikke anseet det for hensigtsmæssigt, saaledes som den norske Straffelovs Kap. 15 §§ 14—17, jfr. og D. L. § 6—6—10, i Paragraphen at optage forskjellige Distinctioner, begrundede i Hensyn til det Steds forskjellige Beskaffenhed, hvor Barnet eller anden hjælpeløs Person forlades, eller til den større eller mindre Sandsynlighed, hvormed Gjerningsmanden kunde vente den udsatte eller forladte Persons Redning, jfr. og den preussiske Straffelovs § 183 i Modsatning til Udkastet dertil af 1843 §§ 317—320. Man har kun fundet det rigtigt, at knytte Bestemmelsen om Straffens Nedsættelse navnlig i det Tilfælde, hvor Gjerningen ikke har medført Fare for den Paagjældendes Liv eller Helbred, umiddelbart til Paragraphens første Deel, for dermed skarpere at betegne, at Forudsætningen for dennes Straffebestemmelse er den, at der har været en virkelig Fare tilstede for den udsatte eller forladte Person, skjøndt det, som Paragraphens sidste Deel viser, ikke er nødvendigt, ja end ikke forudsættes, at nogen Ulykke er skeet. Ei heller har man fundet nogen Anledning til at angive de forskjellige Motiver, som kunne forlede til den omhandlede Forbrudelse, og som vistnok tildeels kunne være langt mere kvalificerende end det Motiv, der andre Steder særligt er fremhævet, nemlig: „for at befrie sig for Forsorgelsespligten“. Iøvrigt turde det ikke være uden nogen Banfelighed i Korthed at betegne det, hvori Forbruddelsen egentlig bestaaer, navnlig de Subjecter, med Hensyn til hvilke den finder Sted. I og for sig kunde disse maaskee i Almindelighed betegnes som „Personer i en Alder eller Forsatning, hvori de ikke formaar at hjælpe sig selv“, med en Tilføining om, at de have været undergivne Gjerningsmandens Varetagt; det turde imidlertid være hensigtsmæssigt særligt at fremhæve det meest praktiske Tilfælde, som derhos kan tjene til at kaste mere Lys over hvad Bestemmelsen tilfigter, det nemlig hvor det er spæde Børn, der udsættes, — et Udtryk, der formeentlig tor ansees at have en bestemt Betydning, som allerede er gaaet over i den almindelige Bevidsthed. Det Charakteristiske ved de andre Tilfælde, som skulle omfattes af Paragraphens Bestemmelser, har man dernæst troet simplest at kunne betegne ved, at Gjerningsmanden „i hjælpeløs Tilstand forlader en under hans Varetagt staaende Person“, idet det da af Domstolene i det enkelte Tilfælde nærmere maa afgjøres,

om de herved forudsatte Betingelser ere tilstede, nemlig den forladte Persons Hjælpeløshed, Tilfidesættelsen af den Gjærningsmanden særligt paahvilende Forpligtelse til at vaage over og tage sig af ham, og — navnlig forsaavidt angaaer Paragraphens første Deel — den ved Gjærningsmandens Afsærd fremkaldte Fare for den Paagjældendes Liv eller Helbred. Der er vel bleven opkastet det Spørgsmaal, om det ikke maatte være rettest foran Ordene „i hjælpeløs Tilstand forlader“ at indskyde „med beraad Hu“ eller noget lignende, for bestemtere at udhæve det, hvorpaa det kommer an, nemlig at Gjærningsmanden med Vidende og Villie bringer den Paagjældende i en forladt og hjælpeløs Tilstand; men man har ikke anseet dette nødvendigt, da det ved denne som ved alle andre Forbrydelser maa ansees for en Forudsætning, der følger af sig selv, at Gjærningsmanden handler med forbryderisk Villie, og da det neppe kan misforstaaes, at der ved Ordet „forlader“ menes, at Gjærningsmanden opgiver, stiller sig ved eller endelig og for bestandig forlader den paagjældende Person, saa at derunder ikke kan indbefattes Tilfælde, hvor Nogen gjør sig skyldig i en større eller mindre Uagtsomhed ved for nogen Tid at gaae bort fra den hjælpeløse Person, der er betroet til hans Varetægt. Hvad endelig Paragraphens Straffebestemmelser angaaer, er det vel i den tidligere Kommission blevet erindret, at det muligen kunde være for haardt ubetinget at forekrive Forbedringshuusarbejde for at forlade en hjælpeløs Person under Omstændigheder, i hvilke han derved udsættes for Fare, navnlig forsaavidt saadanne Tilfælde, som de, der omhandles i den norske Straffelovs Kap. 15 § 18 (hvor Nogen forlader den, som han har paataget sig at skydse, befordre eller ledsage), skulde ansees at gaae ind under Paragraphens Udtryk om at forlade Personer, som staae under Gjærningsmandens „Varetægt“. Man har imidlertid forudsat, at Udkastets Straffebestemmelse overhovedet kun under særegne Omstændigheder vil kunne antages at omfatte de tilsigtede Tilfælde, men naar den Paagjældende under saadanne Omstændigheder maa erkjendes at have paadraget sig Ansvar, synes den laveste eller en af de laveste Grader af Forbedringshuusarbejde ei heller at være for haard en Straf; jfr. isørigt selve den norske Straffelov l. c. Det kan endnu erindres, at naar Paragraphen er affattet saaledes, at Anvendelsen af Forbedringshuusstraf ikke ubetinget er udelukket for det Tilfælde, at Gjærningen ikke har medført Fare for den Paagjældendes Liv eller Helbred, har man herved havt for Øie, at Forbrydelsen ogsaa i et saadant Tilfælde kan have en meget graverende Charakter ifølge den Hensigt, hvori den udøves, t. Ex. hvor det tilsigtes at stille det udsatte Barn ved betydelige Rettigheder.

Udkastets § 195 omtaler den, som ved Uagtsomhed bliver Aarsag til en Andens Død, og § 196 den, der tilsidesætter den almindelige Borgerforpligtelse, saavidt muligt at være positivt virksom for at forebygge, at Mennekelio gaae tilgrunde, jfr. Bemærkningerne til Udkastets § 56 angaaende Angivelsespligten m. v. i særegne Tilfælde. Det er ved Affattelsen af den forstnævnte § — der i det Væsentlige slutter sig til Jd. 4 Octbr. 1833 § 29, den norske Straffelovs Kap. 14 § 26 og den preussiske Straffelovs § 184 — fundet umødvendigt, saaledes som i den citerede § af Jdg. af 1833 nærmere at angive Veskaffenheden af de skjærpende Momenter, der skulle betinge Anvendelsen af Strafarbejde, da der neppe i den Henseende vil være nogen Tvivl tilstede ved Domstolens Afgjørelser i de enkelte Tilfælde. Iøvrigt har man søgt at antyde, at Strafarbejde kun undtagelsesviis skulde anvendes som Straf for Uagtsomhedsdrab, og at der saarere kan blive Spørgsmaal om at anvende Bodesstraffen under formildende Omstændigheder, end om, paa Grund af skjærpende Omstændigheder, at idømme Strafarbejde. — Med Hensyn til det første Punktum af § 196, der svarer til den norske Straffelovs Kap. 14 § 27, 1ste Punktum, ligesom hele Paragraphen maa sammenholdes med Jd. 4 August 1819, har der navnlig i den tidligere Kommission været reist Spørgsmaal, om der ikke burde aabnes Udgang til at anvende Straf for den, der undlader at komme en Person, som er i Livsfare, tilhjælp, ogsaa naar denne ikke just omkommer men dog lider betydelig Skade paa Legeme eller Helbred. Skjøndt det maa indrømmes, at et Forhold af den omhandlede Art ogsaa i et saadant Tilfælde kan fremtræde som meget strafværdigt, navnlig med Hensyn til at det ofte maa tilskrives aldeles tilfældige og for den paagjældende Person usorubseelige Omstændigheder, at den i Livsfare stedte Person frelses fra Døden, har man imidlertid dog med Fleertallet i den ældre Kommission været enig i, at der er overveiende Betænkelighed ved en saadan Udvidelse af Paragraphens Straffebestemmelse, idet Reglen, naar den bestemte Grundse, at Døden skal være indtraadt, frafaldtes, vilde faae et saa ubestemt Omfang, at den let vilde kunne misbruges til Undersøgelser og Forfølgninger, der, om Resultatet end bliver, at der ikke kan tilregnes den Paagjældende nogen virkelig Skyld, dog ofte ville kunne være graverende og krænkende for ham. Hertil kommer, at det formeentlig oftere i Straffeloven er nødvendigt at gjøre Straffen for et i og for sig forkasteligt Forhold betinget af, at en vis objectiv Følge indtræder, og af practiske Hensyn ingen Straf at fastsætte for de i det virkelige Liv sjældne Tilfælde, hvor den subjective Skyld omtrent er den samme, skjøndt hiint Resultat ei er indtraadt. Hvad derimod Paragraphens 2det Led angaaer, da har man anseet det for rigtigt

at affatte det saaledes, at Straffen for Undladelsen af at nedstjære Hængte og overhovedet af saavidt muligt at sørge for, at der gjøres Forsøg paa at frelse Skindøde, ikke betinges af, at den Skindøde derefter virkelig omkommer, eller af at den Paagjældende kun var skindød og ikke allerede virkelig død, naar dette dog ikke var aldeles klart. Bestemmelsen erklærer det derfor for Pligt at anvende de ommeldte Redningsmidler i alle Tilfælde, hvor den Forulykkede fremstiller sig som tilsyneladende Omkommen, eller som den, der muligviis endnu kan frelses, saa at det altsaa ikke kan diskulperer den Skyldige, at det senere oplyses, at den Forulykkede i Virkeligheden var død. Man er herved gaaet ud fra, deels at det er af største Bigtighed at fastsætte det som en Borgerforpligtelse at gøre Forsøg paa at frelse Skindøde, deels at der saameget mindre kan være noget ubilligt eller uretfærdigt i at sætte Straf for Kränkelsen af denne Forpligtelse, da der sjældent vil være forbunden nogen Fare eller virkelig Ulempe med dens Opfyldelse — Noget, hvorom der meget snarere kan være Tale i det i § 196 1ste Led omtalte Tilfælde, uagtet det forudsættes, at der just ikke har været Fare for Liv eller Helbred —, og da Faren for Menneskeliv derhos under de i § 196 2det Mbr. forudsatte Omstændigheder altid maa fremtræde som saa overhængende, at den Tanke nødvendigen maa paatrænge sig den Vedkommende, at, hvis han ikke hjælper, vil det være umuligt, at den tilsyneladende Døde kan frelses.

Til 19de Kapitel.

(Om Vold paa Person og Legemsbeskædigelser).

Ved Bestemmelserne i nærværende Kapitel — med Hensyn til hvis Plads i Straffeloven der iøvrigt henvises til Bemærkningerne ved det foregaaende Kapitel om Manddrab — har man anseet det for rettest at lægge den Klassificering til Grund, hvorefter Fd. 4de Octbr. 1833 væsentlig skjelner imellem 3 i objectiv Henseende forskjellige Arter af Volds handlinger, eller andre personlig skadegjørende Handlinger, nemlig saadanne, hvorved der kun tilføies de Paagjældende Hug eller Slag eller anden personlig Vold og Overlast, uden Saar eller anden egentlig Skade, og hvor Volden altsaa ikke har nogen farlig Charakter, saadanne, hvorved der tilføies den Paagjældende Saar eller Skade paa Helbredet, saavel af en mindre som af en mere betydelig Art, forsaavidt dog ikke nogen egentlig Læmlestelse eller lignende særdeles betydelig, indgribende og vedvarende, Legems-

eller Helbreds = Beskadigelse finder Sted, og endelig Volds handlinger af denne sidstnævnte Art. Denne Klassificering turde formeentlig ikke blot i og for sig have et naturligt Grundlag i en væsentlig Forskjellighed med Hensyn til den ydre Volds Beskaffenhed, ihvorvel det naturligvis ikke kan undgaaes, at det i enkelte forekommende Tilfælde kan stille sig tvivlsomt, om en forøvet Vold skal henføres til den ene eller den anden af disse tre Klasser, der gribe ind i hinanden, uden at det lader sig gjøre aldeles bestemt at afgrænse dem imod hinanden indbyrdes; men en saadan Klassificering har ogsaa det for sig, at den ved i Henhold til Loven at være bleven bragt til Anvendelse i c. 30 Aar maa antages at have vundet en vis Fasthed og ialtfald til en vis Grad at være gaaet over i den retlige Bevidsthed. Derimod har man ikke fundet det hensigtsmæssigt at bibeholde de flere andre, navnlig i subjective Hensyn grundede, Distinctioner, der vistnok maae erkjendes at gjøre det hele System i Fd. 4de Octbr. 1833 ikke lidet kompliceret, ligesom der vistnok med Føie kan opkastes Tvivl, om de Regler, den nævnte Fdg. i den Henseende opstiller, ere vel begrundede, og om de navnlig ikke jævnlig føre til uforholdsmæssig haarde Resultater. Det turde være almindelig erkjendt, at det ikke rationelt lader sig forsvare, naar Fd. 1833 tillægger den Omstændighed, at den, mod hvem der øves Vold, er sagesløs Mand, en gennemgribende og væsentlig Indflydelse paa Straffens Størrelse, navnlig efter den Maade, hvorpaa Begrebet „sagesløs Mand“ gives i Fd.s § 6, idet derved skal forstaaes Enhver, som ikke umiddelbart før Gjerningen har givet rimelig Anledning til den. Men ei heller Overlæget, i dette Ord's naturlige Betydning, synes at egne sig til særligt at fremhæves som et i alle Tilfælde, ved alle de i objectiv Henseende forskellige Arter af Vold, væsentlig kvalificerende Moment, skjøndt det ganske vist har sin Betydning og en ikke ringe Betydning, forsaavidt den overlagte Voldshandling deels i og for sig er mere strafværdig i subjectiv Henseende, deels i objectiv Henseende jævnlig fremtræder som farligere. Det er nemlig paa den anden Side ligesaa vist, at flere andre Momenter i subjectiv Henseende kunne være af ligesaa stor og større Betydning, t. Ex. Bevæggrunden til Volden, Gjerningsmandens Sindstæmning, den mere eller mindre bestemte Hensigt osv.; og ligesom det navnlig er de mindre betydelige Voldsgjerninger, der ved Overlæget tildeels kunne siges at faae en væsentlig anden Charakter, forsaavidt de nemlig for en stor Deel maae betragtes som personlige Fornærmelser, saaledes betinges Gjerningens Farlighed i fuldkommen saa høi Grad af mange andre Omstændigheder end Overlæget, t. Ex. de brugte Redskaber, Voldsmændenes Antal, Stedet og Tiden m. m. Forsaavidt Fd. 1833 frem-

deles paa flere Steder tillægges det en særdeles kvalificerende Indflydelse, at der har været en bestemt Hensigt til at gjøre den Skade, der bevirkes ved Volds handlingen, er det ligeledes unægteligt, at dette Moment har sin store Betydning; men det skjønnes dog ikke, at der er tilstrækkelig Foie til særligt at fremhæve det og til at tillægge det Virkning som kvalificerende mere ved disse end ved andre Forbrydelser, f. Ex. ved Drab, og der kan overhovedet i denne Henseende erindres, hvad ovenfor med Hensyn til Udkastets § 183 er anført angaaende det Mislige ved, i Straffeloven at gjøre bestemte Adskillelser imellem de forskjellige Arter af dolus eller forbryderisk Villie, forsaavidt disse forskellige Arter, om de end begrebsmæssig maae skjelnes fra hverandre, dog i det practiske Liv jævnlig ville slaae over i hinanden og ialtfald ikke altid fremtræde med nogen prægnant Charakter. Det gjaelder om dette subjective Moment, den mere eller mindre bestemte Hensigt, som om alle andre subjective og objective Momenter, der have Indflydelse paa en vis, ved et bestemt objectivt Retsbrud karakteriseret, Forbrydelses Strafbarhed, at de i det enkelte Tilfælde kunne have en større eller mindre Betydning, at de kunne veie op imod eller gjensidig indvirke paa hinanden, og at Forholdene og Omstændighederne i saa Henseende kunne kombineres og stille sig paa saa mange forskellige Maader, der ikke forud lade sig beregne eller angive, at en retfærdig og billig Burdering af dem kun kan finde Sted i det enkelte Tilfælde ved en skjønsom og samvittighedsfuld Overveielse af Sagen i sin Heelhed. At binde Domstolene under denne Overveielse ved enkelte lovbestemte Regler i den Retning turde neppe være heldigt.

Medens Id. 4de Octbr. 1833 saaledes formeentlig tillægges enkelte subjective Hensyn en altfor stor Vægt, synes den i en anden Henseende ikke at lade Villiesmomentet komme tilbørligt til sin Ret, forsaavidt den ved at bestemme en Voldsgjernings forbryderiske Charakter, og navnlig ved Klassificeringen af de forskellige Voldsgjerninger, alene seer hen til den bevirkede ydre Folge og ikke til, hvorvidt denne er begrundet i Gjerningsmandens Hensigt. Med Hensyn til dette Punkt kan imidlertid her henvises til de ovenfor ved Kapitlet om Manddrab og navnlig til Udkastets §§ 185—186 fremsatte Bemærkninger, af hvilke det iøvrigt sees, at der i Kommissionen har gjort sig gjældende 2 forskellige Anskuelser om, i hvilken Grad og paa hvilken Maade det nævnte subjective Hensyn skal hørdes ved Siden af det reent objective. Denne Meningsforskjellighed fremtræder i nærværende Kapitel væsentlig ved Udkastets §§ 201 og 202, der forsaavidt tildels kun ere Fleertallets Forslag, og den vil derfor nedenfor blive nærmere berørt.

Systemet i Udkastets 19de Kapitel er, i Henhold til de ovenfor gjorte Antydninger, meget simpelt. Der skjelnes imellem 3 Arter af Vold (§ 197 „tørre Hug“, § 200, Saar eller Skade paa Hælbred, og § 201, Demlæstelse), af hvilke den første, og tildeels den anden, Art kvalificeres ved visse særegne personlige Forhold (§§ 198—199, jfr. § 200) og den sidste undergives en mildere Bedømmelse, naar Volden er udøvet i en ved Mishandling osv. fremkaldt oprørt Sindsstemning (§ 202) eller under Slagsmaal, hvilket sidste iøvrigt ogsaa faaer Indflydelse med Hensyn til Ansvar for den første Art Vold (§ 203); endelig slutter sig dertil en Straffebestemmelse angaaende uagtsomme Legemsbeskadigelser af den groveste Art. Hvad Straffen og Paatalen angaaer, kan Forskjelligheden i store Træk angives saaledes, at den første Art Vold, naar den ikke er kvalificeret, i Reglen straffes med Bøder og kun er Gjenstand for privat Paatale, at den anden Art Vold ordinært straffes med Fængsel og paatales af det Offentlige, dog at Tiltale ifølge den Fornærmedes Begjæring kan bortfalde, naar ingen betydelig Skade er sket, og at den tredje Art Vold straffes med Strafarbejde og altid er Gjenstand for offentlig Forsøgning.

Hvad nærmere angaaer de enkelte Paragrapher, bemærkes, at man har troet tilstrækkeligt at betegne Forskjellen imellem den 1ste og 2den Art af Vold ved til Ordene „Hug og Slag eller anden personlig Vold“ i § 197 at føie: „uden dog at tilføie ham Saar eller anden Skade“, hvormed da maae sammenholdes Udtrykkene i § 200: „Saar eller Skade paa Hælbred“. Fornemmelig tør vi snarere Ordet „Skade“ saavel efter den ældre Lovgivning som efter Fdg. 1833, særligt dens §§ 2 og 3, antages at have faaet en saa bestemt, ogsaa i den almindelige Sprogbrug hjemlet, Betydning, at Domstolene (Rævningerne) neppe ville være i nogen Tvivl om, hvad der i Almindelighed skal henregnes til dette Begreb, der navnlig — for at nævne nogle specielle Tilfælde — ikke kan antages at omfatte ubetydelige Rifter, Hovenhed, blaae Pletter paa Legemet osv.; og om der end i et enkelt Tilfælde muligt kan opstaae nogen Uvisshed, om et tilføiet Onde kan karakteriseres som en „Skade“, vil saadan Uvisshed dog ikke være af anden Natur end de mange factiske Tvivlsspørgsmaal, hvis Afgjørelse maa overlades til Domstolene. Overlæget har man vel i § 197 fundet Anledning til særligt at fremhæve som en skjærpende Omstændighed, men ligesom man dog ikke har troet at burde foreskrive ubetinget Straf af Fængsel, hvor simpel Vold er overlagt, saaledes har man paa den anden Side meent, at det vilde være urigtigt ganske at udelukke Anvendelsen af denne Straf for uoverlagt Vold, naar hensees til,

at denne kan være af en meget graverende og frænkende Bessaffenhed og Bøder efter Omstændighederne en kun lidet virksom Straf. Paragraphen er derefter affattet saaledes, at Overlæget kun fremhæves som en Omstændighed, der navnlig vil kunne medføre Fængselsstraf. — Som kvalificeret skal efter § 198 den simple Vold ansees, der øves imod Slægtninge i opstigende Linie, og det vil formeentlig findes at være aldeles i sin Orden, at der i saadant Tilfælde ikke blot aabnes Udgang til Anvendelsen af en streng Straf, navnlig Forbedringshuusarbejde — i Udkastets § 198 indtil 2 Aar —, men at tillige Straffens Minimum sættes saa høit, at en saa unaturlig Forbrydelse altid maa drage en alvorlig Straf efter sig; ubetinget at foreskrive Strafarbejde har man dog ikke anset for rigtigt, med Hensyn til, at Omstændighederne vel kunne tænkes at stille sig saaledes, at den Paagjældendes Brøde bliver mere undskyldelig, og man har derfor sat Minimum til 4 Maaneders simpelt Fængsel (4 Gange 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød), hvorved Straffebestemmelsen i Fd. 4de Octbr. 1823 § 22 ogsaa forsaavidt noget formildes. Den i det nævnte Lovsted foreskrevne Forbrydelse af Arveret er der vistnok god Joie til at fastholde, men Bestemmelsen derom synes bedre at høre hjemme i det følgende Kapitel 32 angaaende de mere civilretlige Følger af Forbrydelse; see § 300. Forsaavidt Volds handlinger af en grovere Art finde Sted imod Forældre, bør iøvrigt vistnok ogsaa en skærpet Straf anvendes; men til at omtale saadanne Tilfælde som særligt kvalificerede vil der formeentlig ikke være nogen Opfordring, hvor Volden ifølge sin Bessaffenhed hører ind under en Straffebestemmelse, der, som Udkastets § 201 angaaende Vemlæstelser m. v., i Almindelighed aabner Udgang til Valget af en højere Grad af Strafarbejde (indtil 12 Aar), idet der navnlig neppe vil kunne være Spørgsmaal om i noget Tilfælde derfor at anvende Livsstraf, jfr. iøvrigt Fd. 4de Octbr. 1833 § 22, og selv hvad mindre betydelige Legemsbeskadigelser angaar turde det uden Tvivl være tilstrækkeligt, saaledes som skeet i Udkastets § 200, at give Udgang til en Skjærpelse af den almindelige Straf uden just at opstille saadanne Legemsbeskadigelser af Forældre som en særlig Klasse af Tilfælde. Til, i Lighed med den norske Straffelovs Kap. 15 § 20, at foreskrive en særlig kvalificeret Straf for Vold imod Stifforældre, Svigerforældre, Formyndere, Huusbonde m. Fl. har man ligesaa lidt fundet Anledning, som til i Straffeloven overhovedet at optage en særlig Bestemmelse, svarende til Fd. 4de Octbr. 1833 § 23 angaaende Vold imod Personer, hvem man skylder særdeles Uerbødighed eller kjærlig Omhu. Endmindre synes der at være nogen Grund til at tillægge det Sted, hvor Voldsgjerningen udøves, en kvalifi-

cerende Indflydelse, jfr. den nævnte Fd.s § 19. — Derimod turde der være Foie til særligt at omtale den Vold, der i det ægtefæbelige Samliv udøves af den ene Ægtefælle imod den anden, jfr. den norske Straffelovs Kap. 15 § 20, saavelsom Mishandlinger af Børn, det være sig egne eller Andres til Gjerningsmandens Omfarg betroede Børn. Det følger af sig selv, at der ikke i og for sig kan blive Spørgsmaal om Strafansvar for simpel Vold, Hug og Slag, imod Gjerningsmandens Børn, og ei heller er det Meningen, at enhver saadan Vold, der øves af den ene Ægtefælle imod den anden, skulde være undergivet offentlig Paatale og et kvalificeret Strafansvar, hvilket vilde være saavel i sig lidet begrundet som lidet heldigt med Hensyn til Bevaringen af det ægtefæbelige Forholds private Natur. Men paa den anden Side er der formeentlig al Grund til igjennem Straffeloven at sætte en Skranke for den raae Misbrug af den ægtefæbelige eller faderlige Myndighed til forargelige og unaturlige, mod de omhandlede Forholds sædelige Væsen i høi Grad stridende, Mishandlinger af den svagere Ægtefælle eller værgeløse Børn, om end saadanne Mishandlinger ikke medføre Saar eller Skade for de Mishandledes Helbred, og en lang Tids Retspraxis turde vise, at der vel kan være Anledning hertil. Straffebestemmelsen i denne Henseende har man troet i Udkastets § 199 at burde give saaledes, at dens Maximum falder sammen med Straffens højeste Grad efter den foregaaende § 198; Straffens Minimum er derimod i § 199 sat ganske i Almindelighed til Fængselsstraffens laveste Grad, idet det strafværdige Forhold, der ikke her som i § 198 i og for sig bliver kvalificeret ved det personlige Forhold, men kun tillige ved Handlingernes objective Charakter, herefter kan fremtræde under saa høist forffjellige, mere eller mindre strafværdige, Stikfælses. Der vil i denne Henseende ikke blot være at see hen til de enkelte Voldshandlingers Bessaffenhed, men ogsaa til, om de ere enkeltstaaende eller om der foreligger en Række af Voldsgjerninger; jævnlig vil det netop være dette Sidste, som giver det hele Forhold Charakteren af en Mishandling. Iøvrigt er det naturligtvis et factist Spørgsmaal, der i de enkelte Tilfælde maa afgjøres af Domstolene (Rævningerne), om Forholdet med Foie kan siges at have en saadan Charakter.

Medens den anden Art af Vold — Saar eller Skade paa Helbreden —, der omhandles i Udkastets § 200, paa den ene Side begrænses af den i § 197 betegnede simple Vold, finder den paa den anden Side sin Begrænsning ved, at den ikke maa være af den Betydning som de i § 201 omtalte grove Legemsbeskadigelses, der væsentlig kunne karakteriseres som Lemlæstelser eller Besskadigelses af en tilsvarende

Natur. Denne sidste Afskillelse, hvis Betydning ligeledes maa antages at være bleven klarere derved, at den hjemles ved Fd. 4 Octbr. 1833, er vistnok heller ikke vanskelig at fastholde i sin Almindelighed, og de factiske Tioel, der i de enkelte Tilfælde kunne møde ved dens Anvendelse, kunne neppe vække grundet Betænkelighed. Derimod turde det ikke være let gjørligt at udsondre forskjellige Klasser af de under § 200 henhørende skadegjørende Handlinger efter sammes ydre Følger, skjøndt det maa erkjendes, at denne anden Art af Vold, eller andre legemsbeskadigende Handlinger, kommer til at omfatte ikke lidet forskjellige Tilfælde, meget ubetydelige Saar og deslige saavel som meget grove og farlige Legemsbeskadigelser. Enhver Regel, som man maatte forsøge paa at opstille om, at nogle Tilfælde skulle straffes strengere og andre mildere, vilde i Virkeligheden blive af en meget vag og ubestemt Beskaffenhed, saaa den ikke kom til at sige stort Andet, end hvad der tilstrækkeligt følger af Sagens Natur og det hele i Kapitlet opstillede System, nemlig at Tilføielsen af betydelige Saar skal straffes strengere end Tilføielsen af mindre Saar o. s. v. Det turde derfor være rigtigst, for hele denne Klasse under Et kun at give een Straffebestemmelse, men selvfølgelig af en saadan Vidde, at den kan ansees at omfatte passende Straffe saavel for de mindre som for de betydeligere derunder hørende Forbrydelser, og det synes end ikke nødvendigt at give Domstolene nogen Anvisning paa, hvad der følger af sig selv, at de høiere Straffegrader skulle anvendes, naar Volden nærmer sig den i § 201 omtalte, og de mindre naar den nærmer sig den i § 197 omhandlede. Iøvrigt finder man det ikke nødvendigt at gjøre videre Bemærkninger ved Affattelsen af § 200; det vil sees, at 4 Mars Strafarbejde er sat som et Maximum, der kun kan komme til Anvendelse, naar Tilfældet qualificeres ved de i §§ 198—199 omhandlede Momenter, i modsat Fald kan Straffen altsaa ikke gaae saa høit, skjøndt det ikke er anseet fornødent udtrykkelig at nævne nogen Grænsen i denne Henseende (3, $3\frac{1}{2}$ eller $3\frac{3}{4}$ Mars Strafarbejde). Afgjørelsen af, om Betingelsen for at Tiltale kan bortfalde er tilstede, nemlig at der ikke er steet „betydelig“ Skade, maa naturligviis ligge i Anklagemagtens Haand; naar Tiltale af denne er institueret, ville Domstolene, naar Tilfældet overhovedet findes at høre ind under § 200, ikke kunne frifinde den Paa-gjældende fordi den Fornærmede onsker det, selv om Domstolene maatte have en anden Anskuelse om Skadens Betydelighed end Anklagemagten.

Med Hensyn til Affattelsen af den første Deel af Udkastets § 201, angaaende Lemlæstelser eller de meget grove Legemsbeskadigelser, findes der efter det allerede Anførte kun Anledning til at bemærke, at de brugte

Udtryk — see iøvrigt ogsaa Udtrykkene i § 200 — omfatte enhver Lemlæstelse eller Skade paa Helbredden af den betegnede Bessaffenhed uden Hensyn til Maaden hvorpaa, eller Midlet hvorved Gjerningsmanden har bevirket den. Paragraphens Straffebestemmelse omfatter saaledes navnlig ogsaa den, der poafoerer en Anden en betydelig og uoprettelig Skade paa Helbredden eller Sjælskræfterne ved Hjælp af Gift, og Kommissionen har ikke kunnet finde nogen Foie til — saaledes som det er skeet andre Steder, bl. A. i den norske Straffelov Kap. 15 § 8 — særligt at omtale og fremhave dette Tilfælde, da det ikke synes at have nogen væsentlig Indflydelse paa Forbrydelsens Charakter, om den totale eller partielle Tilintetgjørelse af en Persons Helbred er bevirket ved indvortes eller udvortes Midler, og da det forstaaer sig af sig selv, at Tilfældet falder ind under Begrebet om Forsøg paa Drab eller Mord, hvis den Paagjældendes Død, om end kun eventuelt, var tilstigtet ved Forgivelsen, saavel som under Begrebet om Attentat paa en betydelig Legemsbeskadigelse, naar en saadan var tilstigtet, men ikke er skeet. Noget Andet er det, at Brugen af et saa farligt Middel som Gift maa ansees som en stærpende Omstændighed, men der er formeentlig aabnet Afgang til at tage tilbørligt Hensyn hertil, ifølge det i § 201 foreslaaede Straffemagimum, 12 Aars Strafsarbejde. Man har meent, at dette ikke burde sættes lavere, fordi der under Paragraphens Bestemmelse indbefattes de meest atroce Tilfælde, navnlig t. Ex. det berørte Forgiftningstilfælde, hvor den Skyldige med beraad Hu og aldeles bestemt Hensigt tilføier en Anden en Lemlæstelse, berøver ham Forstanden o. s. v. — Foraaaviddt har Kommissionen været enig; derimod fremtræder den oftere berørte Meningsforskjellighed med Hensyn til Paragraphens 2det Stykke. Kommissionens Mindretal (Klein og Leuning) antager, ifølge den ovenfor ved Udkastets § 185 nærmere udviklede Anskuelse, at Hovedudgangspunktet ved disse saavel som ved alle andre Forbrydelser maa være det, at der til Gjerningen horer en tilsvarende forbryderisk Villie, og mener derfor, at 2det Stykke af Udkastets § 201, som den foreligger, bør udgaae og istedetfor samme efter Udkastets § 202 optages en ny Paragraph saalydende:

„Har en Voldshandling, eller anden med retsstridig Hensigt udøvet Virksomhed, haat en Skade til Følge, der efter den Maade, hvorpaa Gjerningen er udført, de benyttede Redskaber eller Midler og de iøvrigt tilstedeværende Omstændigheder maa antages at have ligget udenfor Gjerningsmandens Villie, bliver Straffen at bestemme efter Bessaffenheden af det Onde, som det var hans Hensigt at tilføie eller som han dog maatte forudsee som en rimelig Følge af

Gjerningen, men den bevirkede større Skade derved at tage i Betragtning som en særligt skjærpende Omstændighed. Naar betydelig Skade efter § 201 er skeet, bør ingensinde ringere Straf end Fængsel anvendes, om Hensigten end kun var at udøve en under § 197 henhørende Vold, og kan efter Omstændighederne den høieste Straffegrad efter sidstnævnte Paragraph stige indtil 2 Aars Forbedringshuusarbejde og efter §§ 198—200 forhøies med indtil det Halve.“

Efter Mindretallets Formening taler iøvrigt ikke blot den Omstændighed imod Fleertallets 2det Stykke af § 201, at det hviler paa en principiel urigtig Opfattelse af det, hvorpaa det væsentlig kommer an ved denne saavel som ved alle andre Forbrydelser, og at det gjør det uklart, hvorvidt det skal ansees som en Forudsætning for andre Straffebestemmelser i Udkastet, og da navnlig i sammes § 200, at den Skyldige har havt Hensigt til at bevirke det Onde, som hans Gjerning foranlediger; men selve Indholdet af Bestemmelsen i bemeldte 2det Stykke af § 201 synes at være mindre heldigt. Strafnedsættelsen skal nemlig derefter ikke, som ifølge Fleertallets § 185, indtræde i alle Tilfælde, hvor der efter samtlige Sagens Omstændigheder ikke er Foie til at statuere, at Gjerningsmanden har villet den indtraadte større Ulykke; kun da skal Straffen efter § 201 nedsættes ifølge Fleertallets Anskuelse, naar Skaden maa tilskrives saadanne tilfældige Omstændigheder, at Gjerningsmanden ei har kunnet forudsee samme som en rimelig Følge af Gjerningen, men altsaa ikke i det Tilfælde, hvor Skaden, om den end kunde være forudset som en saadan, dog virkelig ikke har været forudset. Fleertallet henfører dette Tilfælde, hvor der dog kun kan siges at være en Uagtsomhed tilstede i Forbindelse med Hensigten til at øve en maaffee meget ringe Vold, under den almindelige Strafferegel i § 201 1ste Stykke, og skjælnes forsaavidt ikke imellem den virkelige dolus og den saakaldte culpa dolo determinata. Men ligesaa lidt som dette turde være principmæssigt, ligesaa lidt turde det være forsvareligt for slige blandede Tilfælde ubetinget at foreskrive Strafarbejde. Og naar dernæst henføres til de Tilfælde, hvor en Strafnedsættelse indrømmes, forekommer det Mindretallet, at Begrænsningen, naar man holder sig strengt til Ordene, er given saaledes, at der i Virkeligheden foreskrives en væsentlig Strafforhøielse for casus eller Hændelse. Der fordres nemlig ikke blot, at Skaden ikke har været til at forudsee som en rimelig Følge af Gjerningen, men fremdeles at den skal være foranlediget ved „tilfældige“ Omstændigheder. Det sees imidlertid ikke, hvorledes det kan retfærdiggjøres, at lade det komme an paa Tilfældet, om en og samme Voldsgjerning skal straffes med Bøder eller en ringe Fængselsstraf efter

§ 197 eller med mindst 4 Maaneders Fængsel efter § 201 2det Stykke. Dette er, navnlig efter hele Udkastets mildere Straffesystem, en meget alvorlig Straf, og det vil ikke være vanskeligt at opstille Tilfælde, hvor den maa ansees for at være i høi Grad haard og ubillig; t. Ex. naar En, efter maaffee at være bleven fornærmet eller drillet af en Anden, giver denne med Haanden et let Stød eller Slag, men rammer ham paa et Sted, hvor han, Gjerningsmanden ubevidst, har en Skade, der ved Slaget forværres, eller bærer en skarp Gjenstand, som ved Stødet trykkes ind i Fivet paa ham.

Kommissionens Fleertal (Brock, Røpke, Mourier og Ussing) kan — idet Samme saavel til Begrundelse af den i Udkastets § 201 2det Stykke indeholdte Bestemmelse, som med Hensyn til de Erindringer, der ere at gjøre ved den her af Mindretallet foreslaaede nye Paragraph, henholder sig til hvad der i det Foregaaende (Side 225 ff) er bemærket ved Udkastets §§ 185 og 186 og i Anledning af den Paragraph, der efter Mindretallets Forslag skulde træde i Stedet for disse Paragrapher — hverken antage, at hiin Bestemmelse i § 201 2det Stykke hviler paa nogen „principiel urigtig Opfattelse“, eller at den vil kunne bringe nogensomhelst Uklarhed ind i andre af Udkastets Straffebestemmelser, navnlig i sammes § 200. Hvad iøvrigt Forholdet angaaer dels mellem §§ 200 og 201 og dels mellem sidstnævnte Paragraph og § 185, skal Fleertallet ligeledes indskrænke sig til at henvise til sine foregaaende Bemærkninger. Det er en Misforstaaelse, hvortil Affattelsen af § 201 2det Stykke, saavidt skjønes, ikke giver nogen begrundet Anledning, naar Mindretallet har yttret, at der sammesteds „i Virkeligheden foreskrives en væsentlig Strafforhøielse for casus eller Hændelse“. At dette ingenlunde er Tilfældet, forekommer Fleertallet tilstrækkeligt at fremgaae af de i det ommeldte Stykke af § 201 — aldeles overensstemmende med § 185 2det Punktum — brugte Udtryk: „saadanne tilfældige Omstændigheder, at Gjerningsmanden ei har kunnet forudsee samme som en rimelig Følge af Gjerningen“, hvorved endnu blot bemærkes, at denne Betegnelse i det Væsentlige svarer til Udtrykkene i Fd. 4de Octbr. 1833 § 10, 2det Punktum, kun at disse Udtryk ere optagne med en ringe Forandring, for at undgaae en Unøiagtighed i den der brugte Ordfoining, forsaavidt det hedder: „Der- som den Mishandlede Død kan tilskrives en tilfældig Omstændighed og altsaa ikke stod i en saadan umiddelbar Forbindelse med Mishandlingen, at den maatte kunne forudsees som en rimelig Følge af samme“. Den Side 227 fremsatte Bemærkning med Hensyn til et af Mindretallet

specielt paaberaabt Exempel, hvilket atter paa dette Sted er fremhævet, finder ogsaa her Anvendelse.

Den ommeldte Meningsforsjellighed imellem Kommissionens Medlemmer viser fremdeles sin Virkning ved Udkastets § 202. Samtlige Medlemmer ere enige om, at der er Anledning til, i Lighed med hvad der er foreslaaet i Udkastets § 184, at aabne Afgang til en Formildelse af Straffen, hvor en Voldsgjerning, der ifølge sin Bessaffenhed horer ind under § 201, er forøvet i en ved Mishandling eller grov Fornærmelse af den Overfaldne fremkaldt oprørt Sindstemning; men medens Fleertallet ifkun mener, at der bør indrømmes en Straffenedsættelse indtil 2 Maaneders simpelt Fængsel, hvor den Mishandlede, uden beviislig at have villet det eller at have kunnet forudsee en saadan Følge af sin Gjerning som rimelig, ved denne bliver Aarsag til en Lemlæstelse eller anden af de i § 201 omhandlede betydelige Legemsbeskadigelser, behøves der ifølge Mindretallets Anskuelse ikke nogen Bestemmelse som den i Slutningen af § 202 af Fleertallet foreslaaede — hvorfor Mindretallet indstiller, at Ordene: „eller i de i § 201 sidste Afsnit ommeldte Tilfælde ikke under 2 Maaneders“ udgaae —, da Gjerningsmanden under de anførte Forudsætninger kun bør straffes efter den af Mindretallet foreslaaede nye Paragraph, der skulde have sin Plads efter § 202.

Bestemmelserne i Udkastets § 203, om Nedsættelse eller efter Omstændighederne endog fuldstændig Bortfalden af Strafsansvaret for Vold i Slagsmaalstilfælde, og i § 204, om Straf for uagtsom Legemsbeskadigelse af den i § 201 omhandlede Bessaffenhed — hvilke Bestemmelser i det Væsentlige stemme med de uugjældende Regler —, trænge formeentlig ikke til videre Omtale. Man skal derfor, inden Kapitlet om Vold forlades, endnu kun bemærke, at det har været Gjenstand for Kommissionens omhyggelige Prøvelse, hvorvidt der maatte være Anledning til her, saavel som i Kapitlet om Drab, at optage særegne Regler for det Tilfælde, at Flere have deeltaget i en Voldsgjerning, der ved en Enkelt's Handling eller som Følge af de Fleres forenede Virksomhed har medført en betydelig Skade, uden at denne just kan siges at have været tilfigtet af hver enkelt af Deeltagerne. Man er imidlertid kommen til det Resultat, at saadanne særegne Regler — som bl. A. findes i den norske Straffelov — ikke behøves, eftersom de givne Straffebestemmelser, sammenholdte med Reglerne i Udkastets 5te Kapitel om Meddeeltagighed, formeentlig ville indeholde den fornødne Anviisning til, hvorledes hver enkelt Deeltager i en Voldshandling efter Bessaffenheden af denne saavel som af hans Deeltagelse i den og hans, bestemte eller ubestemte, Hensigt rettelig bør straffes.

Til 20de Kapitel.

(Om Duel.)

Det tør forudsættes at være almindelig erkjendt, at de i Fd. 17 Marts 1741 indeholdte Straffebestemmelser angaaende Udfordringer og Dueller — hvorfor efter Omstændighederne endog qualificeret Livsstraf foreskrives — ere urimelig strænge, ligesom det vel nærmest maa tilskrives denne Omstændighed, at de have viist sig uirksomme til at forhindre Dueller, idet man practist har vejet tilbage for at bringe dem til Anvendelse. Om end Duellen maa ansees som en i og for sig forkastelig, og med en ordnet Retstilstand lidet stemmende, Art af Selotagt, kan det formeentlig ikke benægtes, at den i sit Væsen og efter det Sindelag, de Paagældende lægge for Dagen ved paa en saadan Maade at afgjøre deres Mellemværende, er saare forskjellig fra den almindelige Drabs- eller Bolds-Forbrydelse, og det vilde derfor neppe heller være retfærdigt, ligesaa lidt som det vilde være practist hensigtsmæssigt, at bringe det af Duellanter udviste Forhold ind under de almindelige Straffebestemmelser angaaende Drab eller Bold, eller, forsaavidt der endnu ikke er skeet nogen Ulykke, under Reglerne om Forsøg paa disse Forbrydelser. Paa den anden Side synes det deels at være i sig selv betænkeligt, deels ikke vel at lade sig forene med et velordnet Retsystem, der under Strafansvar i Almindelighed forbyder al Selotagt, at functionere Dueller eller ubetinget at tilsiige Straffrihed for saadanne. Om det derfor end, af Hensyn til den almindelige Opinion og de, om end tildeels vrang, saa dog som oftest ved Følelsen for Vrens formeentlige Fordringer undskyldelige og paa en vis Maade hæderlige Bevæggrunde til at indlade sig i Duel, turde være rigtigt, ikke at foreskrive Straf for Dueller, der ikke have medført nogen Ulykke og iøvrigt ikke have været forbundne med nogen qualificerende Omstændighed, og om det end fremdeles efter Tilfældets Bessaffenhed maa ansees for urigtigt, for Dueller at bestemme infamerende eller i den offentlige Mening vanærende Straffe, saavel som overhovedet at foreskrive Straffe af en saadan Strængthed, at Straffebudet kunde ventes jævnlige at ville blive omgaaet og tilsidefat, — er der dog formeentlig Opfordring til at anvende en moderat Straf i de Tilfælde, hvor Duellen har medført enten Døden eller en Vemlastelse eller Legemsbeskadigelse af den i Udkastets § 201 ommeldte Bessaffenhed, og derhos til farligt som en qualificerende Omstændighed at fremhæve det Tilfælde, at det imellem Parterne har været vedtaget, at Kampen skulde fortsættes indtil den Enes Død indtraadte. Der er, efter Kommissionens Anskuelse, Opfordring til

saaledes betingelsesviis at fastsætte en practiff anvendelig Straf for Dueller ogsaa ifølge den Betragtning, at der ikke er nogen Foie til at see igjennem Fingre med en letfærdig Legen med et saa alvorligt Vresmiddel som Duellen. Naar der fastsættes en dog altid alvorlig Straf for at duellere, forsaavidt deraf flyder nogen Ulykke -- hvilket altid vil være mere eller mindre uberegneligt --, tør det nemlig antages, at dette af Opinionen skabte Middel til at værne om en krænkets Vre i Reglen kun vil blive benyttet i saadanne Tilfælde, hvor de Paagjældende eller den ene af dem føler sig i den Grad afficeret ved den ham eller hans Nærmeste tilføiede Tort, at det for ham bliver af liden eller dog ringere Betydning, at han ved at søge den Dpreisning, hvorefter han higer, udsætter sig for at lide en borgerlig Straf.

Men ligesom man efter det Anførte har troet kun indtil en vis Grad at burde give efter for Opinionen, hvad Duellers Strafbarhed angaaer, saaledes er der formeentlig ogsaa al Grund til at drage Omhu for, at Grændserne for Indrømmelsen til Opinionen afstiftes saa snevert som muligt i Henseende til Begrebet om Duel. Det bør navnlig indskrænktes til Duel i strengeste Forstand, eller den netop i den gamle Tradition begrundede og ved dennes Forskrifter og Vedtægter regulerede Kamp. Det er ved Jagttagelsen og Overholdelsen af disse traditionelle Regler at Duellen betegnes og faaer sin væsentlige og mindre strafbare Charakter, og det er derfor uden al Tvivl ganske i sin Orden, at den mildere Bedømmelse af Dueltilfælde, saaledes som det bestemmes i Udkastets § 205 2det Stykke, jfr. § 206, maa falde bort, naar de Paagjældende forsætlig overtræder Vedtagten eller Aftalen. Netop fordi det kommer an paa disse ved Traditionen overleverede og almindelig vedtagne Regler, og forsaavidt just ikke paa Bessaffenheden af de brugte Vaaben, har man ikke i Udkastets § 205 talt om disse og overhovedet undladt at give nogen Definition af Begrebet Duel, idet det formeentlig rettest overlades til Domstolene i hvert enkelt Tilfælde at afgjøre, om en saadan virkelig maa siges at have fundet Sted. Derfor har man ogsaa foretrukket at bruge det gamle traditionelle Udtryk Duel fremfor det vistnok mere danske Ord Dvekamp, hvis Betydning turde være mindre technisk, og man har særligt ikke kunnet finde det heldigt at benytte det i den norske Straffelovs Kap. 14 § 15 til „Dvekamp“ knyttede Ord „Slagsmaal“, der uden Tvivl vilde kunne lede til Misforstaaelse, hvilken ikke vilde fjernes ved den i den norske Straffelov l. c. gjorte Tilføjning: „hvori han efter Overenskomst med sin Modpart har indladt sig“.

Idet man ikke videre skal udtale sig angaaende Udkastets Straffe-

bestemmelser i den omhandlede Henseende, bemærkes kun, at ligesom man har anseet det for rettest paa eet Sted at samle Bestemmelserne angaaende Duell, uden Hensyn til at en saadan efter dens Følger kan være af forskjellig Beskaffenhed, og fremdeles at gøre dem til Gjenstand for et særegent Kapitel, efterjom Dueller ifølge den til Grund for Udkastet lagte Opfattelse betragtes som en eiendommelig Forbrydelse, saaledes har man endvidere fundet det hensigtsmæssigt, i særskilte Paragraffer at omhandle de selve Duellanterne og de Sekundanterne vedrørende Bestemmelser. Hvad iøvrigt Sekundanterne angaaer — Udkastets § 206 —, da har man meent, at disse, der i det Hele synes at maatte betragtes som mere underordnede Personer i Forhold til Duellanterne som Hovedmænd, kun burde straffes, naar de have været vidende om, at Duellen skulde fortsættes indtil den Enes Død indtraadte, og de ikke have modsat sig Udførelsen af en saadan Overenskomst, samt naar de forsætlig overtræde de Pligter, der ifølge Vedtagt eller Aftale paahvile dem. I disse Tilfælde bør de imidlertid formeentlig ogsaa rammes af en ikke ganske ubetydelig Straf, og man har derfor, idet Straffen for Sekundanter i de nævnte Tilfælde i Almindelighed er sat til simpelt Fængsel (altsaa indtil 2 Aar), tilføjet en Minimumsbegrænsning af 2 Maaneder.

Til 21de Kapitel.

(Om Krænkelse af Andres Frihed.)

Medens Fdg. af 4 Octbr. 1833 i sin 24de Paragraph giver Straffebestemmelser for det Tilfælde, at Nogen uberettiget berøver en Anden hans Frihed, findes der i den nugældende Straffelovgivning ingen Bestemmelser angaaende den Krænkelse af en Andens Frihed, som bestaaer deri, at han tvinges til at foretage eller undlade en enkelt Handling eller til at taale en vis Virksomhed fra andre Personers Side. Det turde imidlertid være rigtigt, i Righed med den norske Straffelovs Kap. 16 § 13, at give en Bestemmelse ogsaa herom, hvilket er skeet i Udkastets § 207. Den omtalte Krænkelse af en Andens Frihed forudsætter Anvendelsen af Vold eller Trudsel om Vold — hvilket Udtryk formeentlig tilstrækkeligt betegner, at Tvangen er uberettiget —, hvorimod der ikke synes at kunne være Tale om en saadan i det Tilfælde, at Nogen ved List faaer en Anden til at gjøre, taale eller undlade Noget, hvilket Forhold, forsaavidt

det ikke indeholder et Bedrageri eller gaaer ud paa at faae den Anden til at udføre noget objectivt Retsstridigt, i Almindelighed ikke turde egne sig til at belægges med Straf. Iovrigt er det en Selsøfolge, at den anvendte Vold kan være af den Bessaffenhed, at den i og for sig, efter Bestemmelserne i Udkastets 19de Kapitel, kvalificerer Gjærningen til Straf og navnlig efter Omstændighederne til en høiere Straf end den i Udkastets § 207 foreslaaede; dette er der imidlertid bortseet fra ved den sidstnævnte Straffebestemmelse, der væsentlig tager Hensyn til et andet Moment, nemlig Frihedskrænkelsen. Denne kan naturligviis efter Bessaffenheden af det, som den Anden tvinges til at gjøre, taale eller undlade, saavelsom af Gjærningsmandens Hensigt, være af meget forskjellig Strafbarhed, og den kan navnlig være af saa lidet graverende Natur, at den deels kun bør straffes med Bøder eller ringe Fængselsstraf, deels ikke egner sig til offentlig Paatale, jfr. den følgende § 209. Paa den anden Side vil Tilfældet ogsaa kunne være af en mere strafbar Natur, f. Ex. hvor Krænkelsen af Andres Frihed er skeet i egenmyttig Hensigt uden dog at kunne betegnes som Bedrageri, Røveri eller deslige, og man har derfor foreslaaet, at Straffen under særdeles skjærpende Omstændigheder skal kunne stige til Forbedringshuusarbeide. Man har dog troet at burde begrænse dette ved et Maximum af 1 Aar, da de fleste mere kvalificerede Krænkelse af Andres Frihed, saaledes som det antydes ved Tilføiningen: „for- saavidt Forholdet ikke efter sin Bessaffenhed medfører høiere Straf“, ville falde ind under andre Straffebestemmelser, saasom hvor der anvendes Tvang mod Embedsmand, eller hvor den gaaer ud paa at fremme en Forbrydelses Udforelse eller antager en væsentlig anden forbryderisk Character, t. Ex. Voldtægt, jfr. og Udkastets § 241.

Udkastets § 208 svarer til Jd. 4 Octbr. 1833 § 24, og dens første Punktum da navnlig til det første Punktum i denne, idet man kun med Hensyn til Forbrydelses Betegnelse har foretrukket Udtrykket „uberegtiget“ binder eller indespærre osv. fremfor det i det citerede Lovsted brugte Ord „voldelig“, der ikke passer paa enhver Indespærring og neppe heller kan anvendes, hvor Nogen t. Ex. bindes i Søvn. Straffen har man imidlertid meent at burde give en noget større Bidde end i Jd 1833 § 24, idet der deels under Bestemmelsen indbefattes Tilfælde, hvor en Straf af 1 Aars Forbedringshuusarbeide turde kunne være for mild, t. Ex. hvor Nogen voldelig binder eller indespærre sine Forældre, uden at man dog har fundet tilstrækkelig Anledning til herfor at foreskrive en kvalificeret Straf, navnlig ubetinget Strafarbeide, da Omstændighederne dog kunne gjøre et saadant Forhold mere undskyldeligt, saasom hvor Inde-

spærringen skeer for at forhindre de Paagjældende fra at prostituere sig eller at gjøre sig skyldige i Udsavelsler, — deels kunne forekomme Tilfælde af Indespærringer m. v., hvor den i Fd. 1833 § 24 satte Minimumsstraf af Fængsel paa Vand og Brød vilde være uforholdsmæssig haard. Det har endog været under Omtale i Kommissionen, om man ikke ved Siden af Fængselsstraffen som Alternativ burde opstille Bøder, da der under de i Paragraphen brugte, meget omfattende Ord vil kunne indbefattes Tilfælde, hvor Frihedsberøvelsen er af saare liden Betydning og nærmest fremtræder som en Fornærmelse, hvorfor Analogien af de for Injurier givne Straffebestemmelser kunde synes at tale for Anvendelsen af den nævnte mindre Straf. Man har dog meent ikke at kunne tilraade dette, af Hensyn til, at den omhandlede Forbrydelse, at binde eller indespærre Nogen osv., i sit Væsen maa ansees at være af en mere graverende Natur. Det synes derhos heller ikke practiff at kunne have nogen Betænkkelighed at fastholde Fængselsstraf som Minimum, naar hensees til, at Sagen ifølge Udkastets § 209 ikkun skulde være Gjenstand for offentlig Paataale, naar den Skyldiges Forhold antages at egne sig til større Straf end (Bøder eller) simpelt Fængsel. Ligesom det forstaaer sig af sig selv, at Handlinger af den omhandlede Veffaffenhed overhovedet ikke kunne straffes, naar de alene have Charakteren af Spøg, saaledes vil vistnok den Paagjældende som oftest tage i Betænkning selv at reise Sag for en Indespærring, der, uden at medføre en Frihedsberøvelse af virkelig Betydning og uden at være skeet i anden retsstridig Hensigt, væsentlig kun fremtræder som krænkende ifølge den uheldige eller latterlige Situation, hvori han ved samme er bragt. — Det andet Punktum i § 208, som omhandler den mere qualificerede Frihedsberøvelse, svarer vel væsentlig til det 2det Punktum i Fd. 1833 § 24, men ligesom man har anset det for rigtigt, ligesom i selve Paragraphen at opstille en bestemt Straf for de deri ommeldte Forbrydelser, istedetfor, som skeet er i det citerede Lovsted, at henvise til Analogien af de for en anden Forbrydelse fastsatte Straffe, saaledes turde det formeentlig være naturligt ved Betegnelsen af de qualificerede Frihedsberøvelser først at nævne de mere almindelige qualificerende Momenter, Frihedsberøvelsens Langvarighed og dens skadelige Indflydelse paa den Forrettedes Sjæls- og Legemstilstand, og dertil at knytte Fremhævelsen af de særlige, i Fd. 1833 § 27 2det Punktum først nævnte, Tilfælde af en qualificeret Frihedsberøvelse, nemlig at Nogen bortføres til fremmede Lande osv. Det, som der er Anledning til at fremhæve som qualificerende ved Frihedsberøvelsen, er dernæst ikke just de med samme forbundne Mishandlinger, som Fd. 1833 alene omtaler i Slutningen af § 24, idet

Tilstedeværelsen af saadanne egentlig involverer en Konfurrence af 2 Forbrændelser, en Frihedsberøvelse og en Voldsforbrydelse, hvilken sidste naturligvis, uden at det behøver udtrykkelig at siges, efter Omstændighederne maa kunne medføre en høiere Straf; et kvalificerende Moment ved Frihedsberøvelsen er det derimod, at denne selv, saaledes som det hedder i § 208, har øvet en skadelig Indflydelse paa den Paagjældendes Sjæls- eller Legemstilstand, hvilket vel kan være Tilfældet uagtet ingen Mishandling eller betydelig Vold i egentlig Forstand har været forbunden med den. Noget Andet er det, at der er Grund til for en saadan Frihedsberøvelse at sætte en Straf, der svarer til den, der foreskrives for Voldshandlinger, som have en lignende betydelig Skade til Følge, og Straffens Maximum er derfor i § 208 sat lige med den højeste Straffegrad efter Udkastets § 201. Dette Straffemaximum synes ogsaa at være passende med Hensyn til de ovenberørte farlige Tilfælde af kvalificerede Frihedsberøvelser, som man imidlertid paa den anden Side heller ikke har fundet tilstrækkelig Anledning til at omhandle i en særskilt Straffebestemmelse med et særligt høiere Straffeminimum, da der under de temmelig almindelige Begrebsbestemmelser desangaaende ganske vist indbefattes særdeles graverende Tilfælde, men dog ogsaa tillige Tilfælde af en mindre atroce Charakter. Hvad iøvrigt angaaer Betegnelsen af disse farlige Tilfælde, vil det sees, at man har holdt sig temmelig nøie til de i Fd. 1833 § 24 brugte Ord, og at man navnlig, ligesom der, har stillet det saaledes, at Forbrændelsen først er at ansee som fuldbrydet, naar den Paagjældende er bleven bortført til fremmede Lande eller er bleven indespærret paa det affondrede Sted osv., saa at det dertil ikke er tilstrækkeligt, at den Skyldige har bragt ham i sin Magt i den Hensigt at bortføre ham osv. Man har foretrukket Udtrykket „hensat paa et affondret Sted“ fremfor det paa et udligere Stadium paatænkt: „udsat i en hjælpeløs Forsatning“, hvorved man navnlig havde saadanne Tilfælde for Øie, hvor Nogen henbragtes til en øde Ø, eller udsattes i en Baad i det aabne Hav eller deslige. Det førstnævnte Udtryk omfatter nemlig formeentlig flere andre Tilfælde, i hvilke Frihedsberøvelsen kan være ikke mindre kvalificeret, skjøndt den Forurettede i en vis Forstand ikke just kan siges at være bragt i en hjælpeløs Forsatning, t. Ex. hvor han holdes indespærret i et isoleret liggende Huus, hvorfra han ingen Udsigt har til at kunne komme bort, medens han forøvrigt ellers ikke i nogen Henseende er udsat for Mangel. Derimod har man troet, at det vilde være mere betegnende at sige: „et affondret Sted, hvorfra han ikke ved egen Hjælp kan komme bort“, fremfor, som det hedder i Fd. 1833 § 24, et affondret Sted, hvor han „for lang Tid (er) sat ud af Stand

til at bruge sin personlige Frihed". Det har endelig været Gjenstand for Overveielse, om man ikke istedetfor de i Fd. 1833 brugte Ord: „bragt under uberettigede Personers Magt og Myndighed" nærmere burde betegne de specielle Tilfælde, som derved fornemmelig have for Dø, navnlig med Hensyn til, at man i Udkastets § 210 har givet en særegen Straffebestemmelse for den Handling, som Fd. 1833 særligt har sigtet til, nemlig hvor Noget i forbryderisk Hensigt bringer Værn i sin Vold. Man har imidlertid meent, at det mindre vel vilde stemme med det System, der ellers er lagt til Grund ved Affattelsen af Udkastet, saavidt muligt at give de enkelte Bestemmelser et almindeligt Indhold, om man her vilde indskrænke sig til at nævne de specielle Tilfælde, som nærmest frembyde sig for Tanken, navnlig hvor Noget bringes i Skibstjeneste eller fremmed Krigstjeneste, jfr. den preussiske Straffelov § 204 og Udkastet til en Straffelov for Hertugdømmerne § 215. Vigtige Tilfælde, som ikke vilde kunne gaae ind under disse Exempler, ville dog maaskee kunne forekomme, og der synes overhovedet ikke at være Tvivl til at befrygte nogen Misforstaaelse af den almindeligere Begrebsbestemmelse „at undergive en Anden uberettigede Personers Magt", eftersom det, navnlig naar det i Fd. 1833 § 24 tilføiede Ord: „eller Myndighed" udelades, neppe kan være tvivlsomt, at derved betegnes et Overordnelses- og Magtsforhold af en særegen Art, hvorunder mindre betydelige Indflydelsesforhold, saasom det, der begrundes ved et Tyendeforhold, ikke kunne ansees indbefattede.

Om Udkastets § 209, angaaende Paatalen, turde det, efter hvad ovenfor leilighedsviis er anført desangaaende, ikke være nødvendigt at udtale sig udførligere, og ei heller finder Kommissionen Anledning til at gjøre mange Erindringer med Hensyn til Udkastets § 210. Det vil neppe møde nogen Indsigelse, at der bør sættes en alvorlig Straf for den, der gjør sig skyldig i en saa skammelig Forbrydelse, som den der omhandlede, at røve Værn fra deres Forældre, eller at den kan forekomme under saa graverende Omstændigheder, navnlig hvor Hensigten er at gjøre sig Binding ved Værnet eller at misbruge dette til usædelige Diemed — skjøndt ikke just for at tilfredsstille egen sandelig Begjær, i hvilket Tilfælde Forholdet vil henhøre under vedkommende Straffebestemmelser i det 17de Kapitel, see navnlig § 168, jfr. §§ 170 - 171 —, at der er Tvivl til at foreskrive et Straffemaximum af indtil 8 Aars Strafarbejde. Paa den anden Side synes der dog ikke at være Grund til ubetinget at affjære Anvendelsen af Fængelsstraf, navnlig af Fængsel paa Vand og Brød, om Forbrydelsen end fremtræder under tildeels skjærpende Omstændigheder, og da der kan tænkes

Tilfælde, hvor særegne formildende Omstændigheder ere tilstede, t. Ex. naar Barnet roves fra dets Forældre eller Børger for at unddrage det en haard Behandling eller slet Opdragelse, eller naar den Skyldige er Barnets fra sin Egtefælle skilte Fader eller Moder, turde der endog være Opfordring til at nedsætte Straffens Minimum til 2 Maaneders simpelt Fængsel. Iøvrigt maa det formeentlig have sig for Øie, at det Forbryderiske ved Handlingen ikke saameget er Kränkelsen af Barnets Frihed — hvor dette Moment træder stærkere frem, ville selvfølgelig ogsaa de foregaaende Straffebestemmelser kunne komme til Anvendelse —, som det, at Barnet udrides fra de Familieforhold, hvori det lever, og at derved en Forstyrrelse og Forrykkelse kan afstedkommes baade af Barnets og af Gjerningsmandens Familie- og Slægtskabsforhold. Dette har man tilsigtet at antyde ved den brugte Affattelse af Paragraphen, at Barnet „undrages“ dets Forældre eller andre rette Bedkommende, hvorved det betegnes, at det er en Forudsætning for Bestemmelsens Anvendelse, at Barnet udrides af dets hidtidige Familieforbindelse for en længere Tid, om ikke for bestandig. Man har endelig meent, at ogsaa det Tilfælde maatte indbefattes under Bestemmelsen, hvor Gjerningsmanden ikke just bringer Barnet i sin Vold men derimod, ved List eller Magt, holder et Barn, der af rette Bedkommende er ham betroet, tilbage i sin Vold for at tilegne sig Raadigheden over samme; jfr. den norske Staffelovs Kap. 16 § 4.

Den sidste § i nærværende Kapitel, Udkastets § 211, henviser med Hensyn til Straffen for Negerhandel og Deelsagtighed i denne Forbrydelse til Forskrifterne i Fd. af 3 Juli 1835, af hvilken da navnlig Paragrapherne 17 til 30 her komme i Betragtning. Man har meent, at det ikke vel gik an i den almindelige Straffelov at lade denne Forbrydelse uomtalt, ihvorvel Bestemmelserne desangaaende, efterat Ufrihedstilstanden er hævet i de dansk-vestindiske Kolonier, neppe ville faae nogen practisk Anvendelse, navnlig ikke ved de kongerigiske Domstole. Paa den anden Side har man, deels af Hensyn til, at der af den nævnte Grund ikke synes at være stor Opfordring til at give detaillerede Regler angaaende Straffen for den forskjellige forbryderiske Virksomhed af den nævnte Art, medens det dog vilde være mindre heldigt at indskrænke sig til at give en almindelig, alle de forskjellige Tilfælde omfattende, Regel, hvis Straffebestemmelse som Følge deraf maatte faae en meget stor Bidde, deels af Hensyn til, at Bestemmelsen i den almindelige Straffelov dog ikke vilde kunne træde istedetfor alle de paagjældende, i den nævnte Forordning givne, Regler, der tildeels, navnlig forsaavidt angaaer Bestemmelserne angaaende Fordelingen af Provenuet af det konfiskerede Skib m. v., have en tractatmæssig Cha-

rafter, — fundet det hensigtsmæssigt, hvad denne Materie angaaer, at indskrænke sig til en Henviisning til de bestaaende Regler som fremdeles gjældende, skjøndt man iøvrigt i Udkastet har fulgt det Princip at undgaae flige Henviisninger og derimod i Loven at optage alle de Straffebestemmelser, som skulde være gjældende med Hensyn til et vist criminelte Forhold. Ved en saadan Henviisning undgaaer man tillige den Vanskelighed, som det vilde have at bringe Bestemmelsen i Fd. af 1835 § 26 angaaende Forpligtelsen til at tilsvare Værdien af det konfiskable Skib m. v. i Samklang med Udkastets Opfattelse, hvorefter Konfiskation ikke skal anses som en egentlig Straf; Bestemmelsen om, at Værdibeløbet i Mangel af Betaling skal affones, vilde der neppe kunne blive Spørgsmaal om at overføre i Straffeloven. Man har kun anset det for nødvendigt eller eller dog rigtigt, til Henviisningen til Fd. 3 Juli 1835 at knytte en Henviisning til Udkastets §§ 11 – 16, idet de i den nævnte Fd. indeholdte Bestemmelser angaaende Straffetiden, de forskjellige Arter Strafarbejde og Varigheden af samme, formeentlig bør modificeres i Overensstemmelse med de desangaaende i den eventuelle Straffelov givne almindelige Regler.

Til 22de Kapitel.

(Om Vrefornærmelser.)

Uagtet flere af de i andre Kapitler omhandlede Forbrydelser tillige kunne indeholde en Vrefrænkelse og derhos nogle af de i nærværende Kapitel ommeldte Forseelser ikke kunne henføres under det egentlige Begreb om en Vrefornærmelse, har man ikke taget i Betænkning, i Righed med flere fremmede Straffelove, at bruge denne Benævnelse som Overskrift over dette Kapitel, der dog væsentlig angaaer Forhold, for hvilke det Vrefrænkende er det nærmest karakteristiske.

Man har anset det for rigtigt at give Kapitlet et noget mere indskrænket Indhold end Tilfældet er i tilsvarende Kapitler i flere fremmede Straffelove. Man har saaledes navnlig ikke fundet Anledning til, i Righed med den preussiske Straffelovs Paragraph 158 at bestemme, at Bevist for, at den Fornærmede har gjort sig skyldig i det ham paa- sagte Forhold, ikke fritager for Straf, naar Hensigten til at fornærme tydeligt fremgaaer af Maaden, hvorpaa den paagjældende Yttring er fremført eller af andre Omstændigheder. Skjøndt den Tanke, at Bevist for

Sandheden af de fremførte Ytringer ikke ubetinget hæver det Uretfærdige, i sig selv turde være rigtig, har man dog ikke anseet det for hensigtsmæssigt at give nogen Regel i den antydede Retning, hvorved man vilde komme ind paa Spørgsmaalet om, naar en injurierende Hensigt er tilstede og naar ikke — et Spørgsmaal, som man har været enig om aldeles ikke at berøre, da det er Noget, der maa høre ind under Domstolenes Afgjørelse. Til denne maa det da ogsaa kunne overlades, om Bevist for Begaaelsen af visse Handlinger hjemler den brugte Betægnelse, og dette er det dog egentlig, hvorpaa det i den heromhandlede Henseende kommer an. Af samme Grund har man ei heller kunnet finde det heldigt med flere fremmede Straffelove at give nogen Regel om, at nedfattende Domme over videnskabelige, kunstneriske eller industrielle Arbejder, Ytringer, der ere brugte for at værne om formeentlige Rettigheder, Forehold og Tilretteviisninger af Foresatte til deres Underordnede, Angivelser i Tjenesteforhold og deslige kun da ere strafbare, naar det af samtlige Omstændigheder fremgaaer, at Hensigten har været at fornærme. Det følger af sig selv, at den, der i Bedømmelsen af et literairt Værk osv. indblandet Ukvemsord eller Sigtelser for uredelige Hensigter osv., vil kunne straffes som Uretfærdig; men de antydede Bestemmelser synes at gaae videre og navnlig at sigte til en saadan skarp og haanende Behandling af et videnskabeligt Arbejde eller desl., der bærer Vidne om Lyst til at krænke eller fortrædige den, hvis Arbejde bedømmes, hvilket ikke i og for sig findes at burde medføre, at den Paagældende ansees som Uretfærdig.

Hvad iøvrigt angaaer Betegnelsen og Klassifikationen af de egentlige Uretfærdigheder — Udkastets §§ 212—214 —, har man i det Væsentlige holdt sig til Loven af 3 Januar 1851 § 9, idet det dog er naturligt, at den Omstændighed, at Bestemmelserne i Straffeloven skulle omfatte ikke blot trykte men overhovedet alle Arter af Uretfærdigheder, maa føre dels til enkelte nye Forskrifter dels til at give Straffebestemmelserne en noget større Vidde. I Overensstemmelse med den nævnte Lovbestemmelse skjelnes der saaledes imellem 2 Klasser af Uretfærdigheder, de der gaae ud paa at tillægge Noget Handlinger — dette Ord turde være correctere end den citerede Lovs „Handlemaade“, ogsaa med Hensyn til at Sigtelser for en enkelt Handling maa være tilstrækkelig —, der vilde gøre ham uværdig til Medborgerskabet og Agtelse osv. (Udkastets §§ 212 og 213), og de, der bestaae i Sigtelser, som maae nedlægge den Angrebnes borgerlige Agtelse, i Ukvemsord eller ubestemte Skjældsord (Udkastets § 214). Med de sidste maae imidlertid Fornærmelser ved

Fader, Fagter og deslige sættes i Klasse, jfr. den norske Straffelovs Kap. 17 § 8, forsaavidt saadanne kun sjældent fremtræde som Sigtelser for noget egentlig Ærerørigt, men nærmest tilkjendegive Ringagt eller krænke den Paagjældendes Ærbarhed; derved er det imidlertid ikke udelukket, at Fagter eller Gebårder, som virkelig maatte indeholde en ærerørig Sigtelse, hvilket ikke er utænkeligt, blive at bedømme efter Bestemmelserne i §§ 212—213. Iøvrigt turde det være overflødigt at bemærke, at det, for at en Gebårde, der krænker Nogens Ærbarhed — hvorved det er en Forudsætning, at den er rettet imod en bestemt Person, og ikke blot i Almindelighed er stridende imod Anstand og Ærbarhed —, skal kunne betragtes som en Ærefornærmelse, ikke just er nødvendigt, at Hensigt til at fornærme i streng Forstand er tilstede, naar Handlingen dog efter almindelige Begreber maa ansees som fornærmende. For den første Klasse af Ærefornærmelser, de egentlige ærerørige Sigtelser eller Beshyldninger, har man dernæst meent at burde give en dobbelt Straffebestemmelse, den ene (Udkastets § 212) angaaende de Tilfælde, hvor Sigtelserne maa ansees for mindre krænkende som Følge af den mindre offentlige eller opsigtsvækkende Maade, hvorpaa den fremsættes, og den anden (Udkastets § 213) angaaende det i L. 3 Januar 1851 § 9 1ste Led foresatte Tilfælde, hvor Æreskrænkelsen ved at fremsættes i et trykt Skrift faaer en større Betydning, saavelsom andre Tilfælde, i hvilke Ærefornærmelsen paa lignende Maade særligt kvalificeres ved en større Udbredelse eller ved Tiden og Stedet, hvor den fremkommer. For disse mere kvalificerede Ærefornærmelser er Straffen væsentlig den samme, som den i L. 1851 § 9 1ste Punktum foreskrevne, kun at man har ladet Maximumbegrænsningen saavel af Fængsels- som af Bødestraffen bortfalde, med Hensyn til at Forbrydelsen efter det Anførte har faaet et større Omraade; for de mindre graverende Æreskrænkelser har man derimod i Udkastets § 212 foreslaaet en noget mindre Straf. Det forstaaer sig af sig selv, at Æreskrænkelser overhovedet kunne stee ikke blot ved Ord, men ogsaa ved Afbildninger og, som bemærket, tillige stundom ved Tegne eller Gebårder; de mindre kvalificerede Æreskrænkelser kunne fremkomme ikke blot mundtligt men ogsaa skriftligt, det Sidste endog hvor de kun tilskrives selve den Fornærmede. Til, som den norske Straffelovs Kap. 17 § 9, at bestemme særegen høiere Straf for Fornærmelser imod Slægtninge i opstigende Linie, har man efter de givne Straffebestemmelseres Bidde ikke fundet tilstrækkelig Anledning; jfr. forøvrigt i det Følgende Udkastets § 300 angaaende Forbrydelse af Arveret efter saadan Slægtning for Bold eller grove Fornærmelser.

Ogsaa Udkastets § 215, angaaende Mortifikation af de ubeseiede fornærmelige Udbladelser efter den Fornærmedes Paastand, er stemmende med den nugældende Regel i L. 3 Januar 1851 § 9. Man har ikke fundet tilstrækkelig Anledning til at gjøre nogen Forandring i denne Regel, endssjøndt det ikke kan nægtes, at det maafee i og for sig kunde være at foretrække, ikkun at give Domstolene en Bemyndigelse til efter Omstændighederne at mortificere de fornærmende Udbladelser, deels med Hensyn til at Mortifikation strengt taget just ikke passer paa blotte Skjældsord, deels med Hensyn til, at en fornærmelig Sigelse stundom kan være for en Deel begrundet medens den dog ikke kan ansees at være det i sit hele Omfang. Iøvrigt har man forudsat, at den hidtidige Praxis, efter Omstændighederne at anvende Mortifikation af enkelte paalagede Yttringer, uagtet den, der har fremført dem, ikke antages at burde straffes for dem, ikke affjæres ved Paragraphens Bestemmelse; en udtryffeligen Udtalelse desangaaende ligger imidlertid udenfor Straffelovens Omraade.

Fremdeles svarer Udkastets § 217, angaaende Krænkelse af Privatlivets Fred ved offentlige Meddelelser om personlige og husslige Forhold, til L. 3 Januar 1851 § 10. Der er kun den Forskjel, at § 217, som bemærket, omfatter offentlige Meddelelser af den antydede Bessaffenhed i Almindelighed, medens Presseloven selvsølgelig kun angaaer deslige Meddelelser i trykte Skrifter, og at med Hensyn til denne Udvidelse af Bestemmelsens Omraade Bødestraffens Minimum er nedsat fra 20 til 10 Rdlr. samt dens Maximum forhøiet fra 100 til 200 Rdlr. At Privatlivets Fred kan krænkes ligesaa vel ved andre offentlige Meddelelser om husslige og personlige Forhold, t. Ex. paa et Theater eller i en offentlig Forsamling, som ved Meddelelser i Pressen, er ikke tvivlsomt, ligesaa lidt som at der overhovedet turde være god Føie til ved passende Straffebestemmelser at værne imod hensynsløse og krænkende Indgreb i og Forstyrrelser af det private Liv. Derimod kunde det vistnok erindres, at deslige Krænkelser af Privatlivet tildeels have en anden Charakter end egentlige Vresfornærmelser. Da det imidlertid dog maa erkjendes, at de ialtsald ere beslagtede med disse, og da der ikke ellers i Straffeloven vilde kunne findes noget passende Sted at omhandle deslige Krænkelser af Privatlivets Fred, har man anseet det rettest at optage Bestemmelsen desangaaende i nærværende Kapitel.

Begnende Betragtninger gjøre sig gjældende med Hensyn til Udkastets § 218. Man har meent, at som Privatlivet overhovedet har Krav paa Beskyttelse imod krænkende Indgreb i samme, saaledes gjælder det i end høiere Grad, at der er Anledning til at værne om Hushfreden, og der har i Kommissionen ikke været deelte Meninger om, at der endog burde

kunne anvendes Straf af simpelt Fængsel indenfor en vis Grændse (3 Maaneder) for voldsomme Brud paa Huusfreden derved, at Nogen uberrettiget, imod Vedkommendes Forbud, trænger sig ind i hans Bolig eller vægrer sig ved, paa Opfordring, at forlade samme, navnlig i saadanne Tilfælde, hvor Huusfreden brydes af flere Personer i Forening efter foregaaende Sammenrottelse. Derimod har man haft nogen Tvivl, om Bestemmelsen desangaaende rigtigst maatte være at sætte i nærværende Kapitel, eller i Kapitlet om Vold paa fremmed Eiendom — hvormed Kränkelsen af Huusfreden vel ikke sjældent vil være forbunden — eller maaskee snarere i Kapitlet om Kränkelse af den personlige Frihed, forsaavidt den, der trænger sig ind i, eller vægrer sig ved at forlade, en Andens Bolig, i en vis Henseende kan siges at tvinge ham til at taale Noget, jfr. Udkastets § 207. Man er imidlertid bleven staaende ved den Betragtning, at det væsentligste Moment i Huusfredens Kränkelse dog turde være en Kränkelse af den Paagjældendes Personlighed eller Værd i videre Forstand, altsaa det Fornærmelige i Gjerningen, og man har derfor bestemt sig for at optage Paragraphen i Kapitlet om Værdfornærmelser.

Af de 2 tilbagestaaende Paragrapher i dette Kapitel, Udkastets §§ 216 og 219, hvortil der ikke findes tilsvarende Bestemmelser i Loven af 1851, angaaer den første den saakaldte Retorsion, den sidste Paatalen af Værdfornærmelser. Med Hensyn til den første, hvortil der haves et Analogon i den iøvrigt noget dunkle Forskrift i D. L. § 6—21—6 ligesom i flere fremmede Straffelove, skal man bemærke, at den omfatter saavel den egentlige Retorsion, eller den blotte Tilbageviisning af en Fornærmelse (ved at erklære Sigteisen for Løgn eller deslige), som den uegentlige Retorsion, der bestaaer deri, at den Fornærmede gjengjælder Fornærmelsen med andre Fornærmelser. Begge Tilfælde omfattes formeentlig af de valgte Udtryk: „naar Fornærmelsen tilbagegives Fornærmeren“, men det er iøvrigt en Selvfølge, at der med Hensyn til Ansvar er en ikke uvæsentlig Forskjel imellem disse Tilfælde. Hvor egentlig Retorsion finder Sted, maae Grundsætningerne om Rødbærge eller Selvforsvar føre til Straffrihed; den uegentlige Retorsion har derimod en vis Lighed med Slagsmaalstilfælde, og det synes derfor naturligt, for dens Vedkommende at lade Analogien af den i Udkastets § 203 for saadanne Tilfælde givne Regel om Strafansvarets Fornærmelse, eller efter Omstændighederne dets Vortfalden, komme til Anvendelse. Derfor er § 216, der som sagt omfatter begge Arter af Retorsion, uden at det dog er anseet for hensigtsmæssigt i Straffeloven at opstille nogen skarp Begrebsdistinction i den Henseende, affattet derhen, at

Domstolene i det omhandlede Tilfælde kunne nedsatte Straffen for den ene eller begge Parter eller efter Omstændighederne endog lade den aldeles bortfalde, ligeledes for den ene eller for begge Parter. — Hvad Udkastets § 219 angaaer, turde den i sammes første Punktum indeholdte, med den nugældende Ret stemmende, Regel, at Urefornærmelser kun ere Gjenstand for privat Forfølgning, ikke behøve nogen videre Motivering. Bestemmelsen i Paragraphens 2det Punktum, der indrømmer den nærmeste Slægt Ret til at paatale Fornærmelser imod en Afdød, er derimod, om den end maatte være til en vis Grad hjemlet ved den stedfundne Praxis, ialtfald forsaavidt ny, som der ikke findes noget Tilsvarende i den positive danske Ret. Den retfærdiggjøres imidlertid formeentlig dels ved Hensynet til den hos de Efterlevende saa naturlige Pietetsfølelse for deres nærtstaaende Afdøde, dels ved Hensynet til den ikke mindre naturlige Betydning, som Tanken om et uplettet Eftermæle har for enhver hæderlig Mand eller Kvinde. Ganske vist stiller Sagen sig noget forskjelligt eftersom Talen er om Fornærmelser, der ere fremførte imod en Person i levende Live men som Døden har forhindret ham i selv at paatale, eller om fornærmende Udtalelser om en Afdød, idet der navnlig i sidste Tilfælde vel kan være Opfordring til ved Siden af de ovennævnte Betragtninger ogsaa at tage Hensyn til, at den historiske Yttringsfrihed ikke bør indskrænkes mere end høist nødvendigt. Det tør imidlertid forudsættes, at Domstolene ville vide tilbørligt at skjelne imellem de Tilfælde, hvor der i en historisk Omtale anføres noget Ufordeelagtigt om en Afdød, uden at Hensigt til at fornærme kan ansees at være tilstede, og de Tilfælde, hvor Fremførelsen af Beskyldningerne imod en Afdød har en mere personlig Charakter og virkelig maa antages at være fremgaaet af eller forbunden med en Hensigt til at angribe den Afdødes Rygte. I disse Tilfælde synes de ovenfor anførte Betragtninger at tale for at indrømme de Nærpaarørende Ret til at værne om den Afdødes Minde, ligesom der indrømmes dem en Ret til at træde i hans Sted med Hensyn til Forfølgningen af Fornærmelser, som Døden har forhindret ham selv i at paatale. En saadan Ret bør imidlertid kun indrømmes Personer, der virkelig maae siges at staae den Afdøde meget nær; i § 219 har man, i Righed med den norske Straffelovs Kap. 17 § 10, nævnt Ægtefælle, Forældre, Børn eller Sødsfænde. De sidste har man troet at burde medtage, navnlig i Betragtning af det Forhold, der jævnlig finder Sted imellem den ugifte Søster og Broderen, som, naar Forældrene ere døde, fremtræder som hendes naturlige Beskytter og særligt har en naturlig Opfordring til at værne om hendes Ære, ogsaa efter hendes Død. — Forsaavidt

den citerede Bestemmelse i den norske Straffelov opstiller saavel en relativ som en absolut Præscriptionsfrist for Forfølgelsen af Vrefoernærmelser imod Afdøde, er der ifølge de almindelige Regler i Udkastets § 67 jfr. § 66 ingen Anledning til i § 219 at optage nogen tilsvarende Bestemmelse. Snarere kunde der være Anledning til at optage en lignende Regel, som den i Slutningen af den norske Straffelovs Kap. 17 § 10, om at fornærmelige Udeladelser, som fremføres imod Nogen 10 Aar efter hans Død, ikke kunne paatales; men man har dog ifølge hvad man ovenfor har bemærket angaaende den historiske Dmtales eller Kritiks Ansvarsfrihed, ikke heller anseet en saadan Bestemmelse fornøden.

Juden man slutter disse Erindringer til Kapitlet om Vrefoernærmelser skal man endnu kun bemærke, at medens det neppe kan være tvivlsomt, at de formelle Pressebestemmelser i L. af 3 Januar 1851 §§ 1—4 ikke høre hjemme i den almindelige criminelle Straffelov, og at der ei heller kan være Tale om at denne skulde have de sidste Paragrapher i den nævnte Lov, hvilket derimod forudsættes at blive Tilfældet med sammes §§ 5—10, — har der i Kommissionen været reist Spørgsmaal, om der ikke maatte være Anledning til, i Forbindelse med Udkastets § 215 om Mortifikation, at optage en til L. 1851 § 11 svarende Bestemmelse angaaende den i et periodisk Skrift personligt Angrebnes Ret til i samme at forlange optaget en Bekjendtgjørelse om Sags Anlæg eller en Henviisning til en Berigtigelse i et andet Skrift. Man har imidlertid meent, at en saadan Bestemmelse ifølge sin Veskaffenhed, navnlig forsaavidt angaaer de til samme knyttede nærmere Regler — see L. 1851 § 11 —, naturligere beholdes i den særlige Lov om Presseforholdene, som, efter det Anførte, forudsættes at skulle vedblive at bestaa ved Siden af den almindelige Straffelov.

Til 23de Kapitel.

(Om falske Angivelser og Klagemaal.)

Den norske Straffelov omhandler i Kapitlet om Vreskrænkelser, navnlig i Paragrapherne 1 til 4, ogsaa Materien om falske Angivelser og Klagemaal. Det lader sig nu vistnok heller ikke nægte, at disse Forbrydelser fra en Side betragtet kunne siges at indeholde endog meget qualificerede Angreb paa den uskyldig Sigtedes Vre; men paa den anden Side tør det formeentlig ikke oversees, at de dels med Hensyn til den

Hensigt, hvori Gjerningen foretages, deels med Hensyn til sammes Følger, navnlig forsaavidt disse kunne blive Arrest, Forhør, ja maafee Domfældelse og Straf for en Ustyldig, tillige have en anden og væsentlig mere strafbar Charakter end de blotte Uesfornærmelser. Dertil kommer, at det synes naturligt, i Forbindelse med Materien om falske Angivelser for Øvrigheden at omhandle falske Klagemaal til Kongen, Regjeringen eller de lovgivende Forsamlinger, og Misligheder med Hensyn til Forfattelsen af Klager og deslige (Fb. 15 Decbr. 1820 §§ 4—6); her fremtræder imidlertid tillige et andet væsentligt Moment, som iøvrigt ogsaa tildeels er tilstede ved falske Angivelser for Øvrigheden, forsaavidt denne derved foranlediges til at sætte sig i Virksomhed, ikke blot uden skjellig Grund men endog til Fremme af mere eller mindre retsstridige Hensigter, det nemlig, at der vises en strafbar Mangel paa Respekt for de offentlige Myndigheder, som det tilsigtes at føre bag Lyset med de falske Angivelser eller Klagemaal. Kommissionen har derfor anseet det rettest i Straffeloven at optage et eget Kapitel angaaende de berørte Forhold, idet man i det Hele har troet at det vilde være onskeligt at kunne have de tildeels uforholdsmæssige Straffebestemmelser i den Retning i Fb. af 1820.

I Udkastets § 220 har man da først omhandlet det Tilfælde, hvor Nogen, uden derved at tilsigte at bevirke noget materielt Retsbrud eller at frænke Enkeltmands Rettigheder, ved falsk Angivelse om en forøvet Lovovertrædelse foranlediger Øvrigheden til at sætte sig i Virksomhed til sammes Opdagelse, og har man meent, at Straffen for et saadant Forhold, væsentlig i Analogi af Straffebestemmelserne i Udkastets Kap. 13, om Forbrydelser imod den offentlige Myndighed og Orden, passende kunde sættes til Fængsel eller Bøder. Udkastets § 221 omfatter derimod de materielt mere forbryderiske Tilfælde, hvor den falske Angivelse indeholder en Sigtelse imod en bestemt Person og saaledes fremtræder ikke blot som en grov Uesfornærmelse imod denne, men efter Omstændighederne tillige kan medføre eller tilsigte at medføre betydelige Under for ham. Straffen for deslige Sigtelser bør neppe nogensinde være ringere end Fængselsstraf, men den maa efter Omstændighederne, navnlig naar en Ustyldig forsætlig sigtes for en grov Forbrydelse, hvorfor en betydelig Straf er foreskrevet, eller naar Sigtelsen har medført, at den Ustyldige er bleven underkastet længere Tids Baretægtsarrest m. v., endog kunne stige til Strafarbejde i flere Aar. Ligesom man imidlertid ikke har anseet det nødvendigt i denne Henseende, saaledes som skeet er i den norske Straffelovs Kap. 17 §§ne 1—4, at opstille forskellige Straffebestemmelser efter Veskaffenheden af den Forbrydelse, hvorfor den Ustyldige falskeligt sigtes, saavel som efter det større eller mindre Onde, som

Sigtelsen har medført for den Sigtede, idet disse Hensyn frembyde sig af sig selv ved Valget af Straffegraden indenfor de i en almindelig Straffebestemmelse som Udkastets § 221 fastsatte Grændser for Straffen, — saaledes har man antaget, at der vil være aabnet tilstrækkelig Udgang til at tillægge de i denne Henseende i Betragtning kommende Momenter den tilborlige Indskyldelse, naar Straffens Maximum sættes til 6 Aars Strafarbejde. Det vil nemlig deels ikke let kunne tænkes, at den uskyldig Sigtede paa Grund af den falske Angivelse skulde være bleven dømt — eller endog underkastet Straf —, uden at den falske Angiver tillige maa have gjort sig skyldig i en anden Forbrydelse, navnlig falsk Forklaring for Retten, hvorfor de desangaaende givne Straffebestemmelser, see Udkastets Kap. 15, i saa Fald ville komme til Anvendelse; deels forstaaer det sig af sig selv, jfr. og Slutningsbestemmelsen i Udkastets § 142, at hvor Nogen bestemt har tilsigtet at paaføre en anden Livsstraf, Strafarbejde eller Fængselsstraf, maa han, efter som denne Hensigt er naaet eller ikke, blive at straffe som den, der har paaført en Anden Døden (Udkastets Kap. 18) eller gjort sig skyldig i en kvalificeret Krænkelser af en Andens Frihed (Udkastets § 208), eller som den, der har gjort Attentat paa en saadan Forbrydelse.

Hvad dernæst angaaer Udkastets §§ 222 og 223 turde det være overflødigt at bemærke, at det naturligviis ikke er eller kunde være Meningen, i Straffeloven at optage eller ved samme at ville afløse Fd. 15 Decbr. 1820 i sin Heelhed, eller navnlig de Bestemmelser i denne Fdg, som give formelle Regler for Affattelsen af Ansøgninger og Klager, Fdgs §§ 1—3 og 8—12. Fremdeles er det ikke Stedet i nærværende Kapitel at give nogen til Fd. 1820 § 7 svarende Bestemmelse om Straffen for den, der gør sig skyldig i egentligt Falsk ved at skrive falske Navne under en Klage eller Angivelse; et saadant Forhold maa blive at bedømme efter de i Udkastets Kap. 28 angaaende Dokumentfalsk givne Straffebestemmelser, see navnlig Udkastets § 266 jfr. § 271. Derimod er der formeentlig Anledning til i dette Kapitel at omhandle, ikke blot de i Fd. 1820 §§ 5 og 6 1ste Punktum omtalte Tilfælde, at Nogen opbydser og forleder Andre til aabenbart falske Klagemaal eller lader sig bruge til at forfatte Klager eller Angivelser, hvis Urigtighed er ham bekendt, men i Almindelighed det Tilfælde, at Nogen indgiver falske Klagemaal, idet de ovennævnte, i Fd. 1820 §§ 5 og 6 omtalte, Tilfælde væsentlig maae betragtes som en mere eller mindre kvalificeret Meddeeltighed i denne Forbrydelse, og endvidere til at give Straffebestemmelser, svarende til Fd. 1820 §§ 4 og 6 2det Punktum angaaende de Tilfælde, at Nogen

urettelig angiver sig selv som Forfatter af en Ansøgning eller Klage, eller indklæder samme i utilbørlige eller usømmelige Udtryk. Disse Bestemmelser synes derhos at burde gives Anvendelse paa Klager eller Ansøgninger saavel til Regjeringsmagten, Kongen, Ministerierne eller Ørigigheden, som til de lovgivende Forsamlinger, hvis Værdighed ligesaafuldt kan krænkes ved falske eller usømmelige Klagemaal. Medens man nu har troet, væsentlig i Overensstemmelse med Fd. 1820 § 4 og § 6 2det Punktum, i Udkastets § 223 at burde fastsætte Straf af Bøder i Almindelighed for den, der affatter en Ansøgning eller Klage til de nævnte Myndigheder i utilbørlige eller usømmelige Udtryk, saavel som for den, der urigtigt paa en Ansøgning eller Klage angiver sig som Forfatter af samme — uden at det dog er Stedet i Straffeloven at udtale Noget om, hvorvidt Forfatterens Navngivelse er nødvendig —, er der i Udkastets § 222 foreslaaet en alvorligere Straf for den meget større Forbrydelse at fremkomme med aabenbart falske Klagemaal. Det for Anstifteren af saadanne i Fd. 1820 § 5 foreskrevne Strafarbejde, første Gang fra 8 Maaneder indtil 2 Aar, 2den Gang fra 3 til 6 Aar og 3die Gang paa Livstid, har man dog meent i § 222 at burde ombytte med en meget lavere Straf, nemlig Fængsel eller Bøder eller under skjærpende Omstændigheder Forbedringshuusarbejde indtil 1 Aar, idet denne Straffebestemmelse ikke vil komme til at angaae de mere kvalificerede Tilfælde, hvor den falske Klage indeholder en Sigtelse imod en Usskyldig for en egentlig Forbrydelse, hvorfor Straffen — som det ved en Tilføining i § 222 antydes — maa fastsættes efter den foregaaende § 221. Af de almindelige Regler i Udkastets Kap. 5, navnlig §§ 45—50, følger det da, at den anførte Straffebestemmelse i § 222 i sin fulde Udstrækning eller med forholdsmaessig Nedsættelse maa komme til Anvendelse paa den, der forleder Andre til falsk Klagemaal eller paa en underordnet Maade er behjælpelig derved, uden at nogen udtrykkelig Regel i den Henseende behøves. Man har derfor ikkun fundet Anledning til, i Lighed med Fd. 1820 § 5 sidste Punktum, jfr. § 6 sidste Punktum, at tilføie en Bestemmelse om, at den Embedsmand, som forleder Andre til at fremkomme med falske Klager eller er dem behjælpelig dermed, foruden den almindelig foreskrevne Straf for saadan Forbrydelse tillige efter Omstændighederne skal kunne dømmes til at have sit Embede forbrudt; det nævnte Forhold af en Embedsmand maa ansees for saa utilbørligt og saa uforeneligt med den Reenhed og Retsfærdighed, der bør fordres hos Embedsmanden, at denne Bestemmelse neppe behøver noget Forsvar.

Til 24de Kapitel.

(Om Tyveri og Ran.)

Uagtet Materien om Krænkelser af Eiendomsretten, der er Gjenstand for det nærværende og efterfølgende Kapitel, hører til de senest bearbejdede Afsnit af den danske Straffelovgivning, turde det uden Tvivl være almindelig erkjendt, at Trangen til forandrede og betydelig mildere Straffebestemmelser neppe paa noget andet Gebeet er saa følelig, som med Hensyn til disse, i det practiske Liv saa hyppigt forekommende Forbrydelser. Om man derfor end har anseet det rigtigt, at lægge den udførlige og vistnok med stor Omfagt udarbejdede Fd. af 11 April 1840 til Grund for Behandlingen af Tyveri- og Bedrageri-Forbrydelserne m. m. i Udkastet, og derhos har troet ikke ganske at kunne eller burde see bort fra, at særdeles store Spræng i Lovgivningens Udvikling i og for sig ikke kunne ansees anstændige, vil det dog formeentlig hverken vække Overraskelse eller Misbilligelse, at Udkastet i væsentlige Henseender fjerner sig fra de nugældende Regler, navnlig i Retningen af en mildere Bedømmelse saavel som af en større Simplifikation af Straffebestemmelserne. Isærdeles har det været Gjenstand for Kommissionens Opmærksomhed at bøde paa den aldeles uforholdsmæssig stränge Virkning til Strafforhøielse, som Fd. af 1840 tillægger Forbrydelsens Gjentakelse. Ganske at bryde med Principet om Straffens Forhøielse i Gjentakelsestilfælde har man anseet for betænkeligt, dels med Hensyn til, at man overhovedet har troet at burde foreslaae mildere Straffe for Tyveri (første Gang begaaet), dels med Hensyn til at der ifølge de omhandlede Forbrydelsers Beskaffenhed her ganske anderledes end ved andre Forbrydelser kan være Tale om en overhaandtagende forbryderisk Tilboielighed i en vis Retning, som, idet den stempler den Skyldige som en farligere og mere forhærdet Forbryder og dermed ogsaa som mere strafværdig, tillige i Rets sikkerhedens Interesse opfordrer til strængere og dermed antagelig mere virksomme Straffe. Men, medens man saaledes har bibeholdt det nævnte Princip om Gjentakelsens Virkning, har man ladet sig det være magtpaaliggende, at sætte Straffebestemmelserne saaledes, at det ikke skulde faae en altfor stor Indflydelse, og man har navnlig (see Udkastets § 226) meent, at den første Gjentakelse ikke, saaledes som efter Fd. 11 April 1840, ubetinget burde medføre Strafarbejde, ligesom Straffen for det 3die Gang begaaede Tyveri (Udkastets § 227) er foreslaaet at skulde kunne gaae ned til $\frac{1}{2}$ Aars Strafarbejde og for 4de Gang og oftere begaaet Tyveri (Udkastets § 228) til 1 Aars Straf-

arbejde, medens §d. 11 April 1840 §§ 15—17 derfor foreskriver som Straffeminimum henholdsvis 4 Aars, 8 Aars og livsvarigt Strafarbejde.

3 Overensstemmelse med den Grundsætning, som i saa Henseende er fulgt i Udkastet, opstilles der i dette ikke, saaledes som Tilfældet er i flere fremmede Straffelove, f. Ex. den preussiske og tildeels den norske, nogen Definition af Begrebet Tyveri, hvortil der saameget mindre er fundet Anledning, som der saavel i den retslige Praxis som efter den almindelige Forestilling har uddannet sig et temmelig klart og bestemt Begreb om Tyveri. Udkastet gaaer saaledes kun ud paa at bestemme Straffen for Tyveri og skjelner i den Henseende — bortset fra den kvalificerende Indskyldelse, der tillægges Forbrydelsens Gjentagelse — væsentlig imellem det simple og det grove Tyveri. Foraaavdt det i den tidligere Kommission har været under Forhandling, igjen at adskille det simple Tyveri i 2 Klasser, saaledes navnlig at simpelt Tyveri under visse nærmere angivne skjærpende Omstændigheder ingensinde skulde kunne straffes ringere end med Fængsel paa Band og Brød i de høiere Grader eller med Forbedringshuusarbejde, medens sidstnævnte Straf overhovedet ikke skulde kunne komme til Anvendelse paa simpelt Tyveri uden disse skjærpende Omstændigheder, har nuværende Kommission fundet en saadan Adskillelse at være deels unødvendig deels mindre heldig. De Omstændigheder, der skulde have en saadan skjærpende Indskyldelse paa Straffen, ville nemlig vel i Almindelighed egne sig til at retfærdiggjøre en strengere Straf, men det tør antages, at Domstolene ogsaa uden en bestemt Straffebegrænsning ville vide at tage tilbørligt Hensyn til dem, naar Straffebestemmelsen affattes saaledes, at hertil aabnes tilstrækkelig Udgang. Væsentligere er det imidlertid, at det er saare vanskeligt og misligt, skarpt at udsondre saadanne enkelte Omstændigheder, da det deels er muligt, at andre Omstændigheder i det enkelte Tilfælde kunne fortjene en ligesaa stor Birkning til en høiere Strafs Anvendelse, deels meget vel kan stille sig saaledes, at Betydningen af de enkelte udhævede Omstændigheder i det enkelte Tilfælde svækkes paa en saadan Maade, at det vilde blive for haardt, om Straffen ikke skulde kunne fastsættes lavere end det for hiin Klasse af simpelt Tyveri under skjærpende Omstændigheder foreskrevne Straffeminimum. Man har derfor foretrukket, kun at give een Straffebestemmelse for simpelt Tyveri, og, idet Straf af Fængsel paa Band og Brød opstilles som den almindelige Straf herfor (1ste Gang begaaet), medens det dog tilføies, at Straffen under skjærpende Omstændigheder kan stige til Forbedringshuusarbejde indtil 2 Aar, at fremhæve hine enkelte Omstændigheder som navnlig skjærpende, uden at Domstolene bindes til altid og ubetinget at tillægge

dem en bestemt kvalificerende Indslydelse, eller ubetinget affjæres fra at lade den strengere Straf komme til Anvendelse paa Grund af andre, i det enkelte Tilfælde tilstedevarende, graverende Momenter. Naar hensees til Beskaffenheden af de navnlig fremhævede skjærpnde Omstændigheder, der i det Væsentlige svare til dem, der efter den tidligere Kommissions Anskuelse skulde hensefve Tyveriet til den anden, strafbarere Klasse af simpelt Tyveri, vil det uden Tvivl erkjendes, at den i Udkastets § 224 brugte Fremgangsmaade fortjener Fortrinet. Deels er det ikke vanskeligt at paa-pege Momenter, der efter Omstændighederne kunne være ligesaa graverende, t. Ex. hvor mange Tyverier ere begaaede, skjøndt hvert for sig af ringe Betydning, eller hvor Tyveri er forøvet af Flere i Forening, deels kan Betydningen af de fremhævede Omstændigheder være saare forskjellig. Den Vold, der er anvendt for at aabne et Gjemme, kan være høist ubetydelig; Begrebet om en tillistet Nogle er tildeels temmelig vagt, idet derunder ogsaa maa henføres det Tilfælde, at Nøglen ligefrem tages fra det Sted, hvor Eiermanden har gjemt eller henlagt den, skjøndt det maaskee ikke just har været meget skjult eller ganske tilfældigt bemærkes af Tyven; den Afgang, som Tjenesteforhold og deslige give til Tyveri, er ganske vist i Almindelighed betragtet en skjærpnde Omstændighed, men stundom kan den fra Bedkommendes Side ved en hoi Grad af Uforsigtighed givne Fristelse vel endog tale til Undskyldning for Tyven. Fornemmelig vilde det dog være uheldigt at begrunde en bestemt Adskillelse imellem mere eller mindre strafbare Tyverier paa det Stjaalnes Værdi, om det end er naturligt og stemmende med Retternes Praxis at lade dette Moment faae en ikke ringe Indslydelse ved Valget af Straffegraden i det enkelte Tilfælde. Det er aabenbart, at Henførelsen til den grovere Klasse ikke kunde bestemmes ved det almindelige Udtryk, at det Stjaalne er af „betydelig“ Værdi, men at der maatte sættes en bestemt Værdistorrelse. Ligesom det imidlertid overhovedet ikke vel lader sig forsvare at tillægge det Stjaalnes Værdi en saadan bestemt og ubetinget Indslydelse paa Straffens Størrelse, naar hensees til, at det dog meget ofte beroer paa Tilfældet, om der stjæles noget mere eller noget mindre, saaledes fremtræder Adskillelsen netop i et grelt Lys, naar det stilles saaledes, at den kan blive begrundet ved en Værdiforskjel af nogle faa Skilling. Det er vanskeligt at indsee det Retfærdige i, at den, der stjæler t. Ex. 50 Rd., skal være undergoven en strengere Straffebestemmelse end den, der stjæler 49 Rd. 3 Mk.; men det er let at see, at en saadan Adskillelse kan blive saare mislig, navnlig i Tilfælde, hvor det ikke er Penge, der stjæles, men Ting, hvis Værdi skal paaaffjønnes, og hvor altsaa Skjønsmændenes sub-

jective Opfattelse, deres større eller mindre Kundhaandethed i pecuniaire Forhold, vilde kunne faae Indflydelse paa, om den strengere eller mildere Straffebestemmelse skulde komme til Anvendelse. Den erfarne Tyv vilde maaskee drage Omsorg for, at Værdien af det Stjaalne holdtes indenfor den fastsatte Grænse, medens den uerfarne og subjectivt mindre strafværdige Tyv ikke vilde gjøre sig nogen saadan Tanke og derved være mere udsat for at komme ind under den strengere Straffebestemmelse; men i ethvert Tilfælde vilde den omhandlede Adskillelse efter Pengeværdien indeholde en stærk Opfordring for Tyven til at skjule Tyveriets fulde Omfang. Tvivlsomt vilde det endelig være, om det skulde fordres, at Tyven kunde ansees at have været sig det Stjaalnes Værdi bevidst; i benægtende Tilfælde vilde Hændelsen kunne faae en utilbørlig Indflydelse paa Straffens Størrelse, i bekræftende Fald vilde der aabnes en beqvem Vej for den erfarne Tyv til at slippe med den mindre Straffebestemmelse ved at paastyde Uvidenhed om Værdien, medens det vilde gaae ud over den med Straffeloven mere ubekjendte Tyv, der ikke vilde tænke paa, at det kunde faae en væsentlig Indflydelse paa hans Straf, om han t. Ex. havde antaget den stjaalne Peltsrakke for at være af et mere eller mindre kostbart Skind.

Hvad iøvrigt angaaer den i Udkastets § 224 foreslaaede Straf for simpelt Tyveri, 1ste Gang begaaet, vil det findes, at denne er væsentlig mildere end den i Fd. 11 April 1840 § 1 fastsatte, nemlig Fængsel paa Band og Brød i mindst 2 Gange 5 Dage indtil Forbedringshuusarbejde i 4 Aar, navnlig naar hensees til den i Fds. § 5 indeholdte, men vistnok i Praxis ikke just strengt overholdte Bestemmelse, at Fængselsstraffen kun bør anvendes, hvor de formildende Omstændigheder ere de overveiende, medens denne Straf efter Udkastets § 224 tvertimod er stillet som den almindelige, saaat Anvendelsen af Forbedringshuusstraf — og kun indtil 2 Aar — betinges af Tilstedeværelsen af skjæpende Omstændigheder. Af størst practiff Betydning er det dog uden Tvivl, at Straffens Minimum er nedsat til Fængsel paa Band og Brød i 5 Dage, og der er i Kommissionen bleven ytret nogen Betænkelse ved denne Nedsættelse, hvorved det tillige maa tages i Betragtning, at Udkastets § 231 aabner Afgang til Anvendelsen af en endnu meget lavere Straf, hvor Tyveriet paa Grund af særegne Omstændigheder har en væsentlig ringere Grad af Strafværdighed end Tyveri i Almindelighed. Naar Kommissionen ikke desto mindre i sin Heelhed har erklæret sig for det ovennævnte Straffeminimum af 5 Dages Fængsel paa Band og Brød, er det skeet i den Forudsætning, at Domstolene ifølge den langt større Mildhed, som i det

Hele er et Særtjende for Udkastets Straffebestemmelser i Sammenligning med den nugældende Strafferet, ikke, saaledes som nu, ville vise en overveieende Tilboielighed til hyppigt kun at idømme de laveste Grader af den foreskrevne Straf, men indskrænke Anvendelsen af Straffebestemmelsernes Minima, navnlig da ogsaa ved den heromhandlede Forbrydelse, til de Tilfælde, hvor Omstændighederne virkelig ere af en særdeles formildende Natur.

Medens man ikke har fundet Joie til at skjelne imellem 2 Klasser af det simple Tyveri, har man derimod, som alt bemærket, anseet det for rigtigt, i Lighed med hvad der er almindeligt i fremmede Straffelove og i Overensstemmelse med den nugældende Lovgivning, at sætte kvalificeret Straf for visse Arter af grovt Tyveri. Bestemmelsen derom findes i Udkastets § 225, ved hvis Affattelse man vel har havt Fd. 11 April 1840 §§ 6 til 12 for Øie, men dog i flere Henseender har fjernet sig fra de nævnte Bestemmelser, ligesom man har troet at burde samle alle de grove Tyverier i een Paragraph. Afvigelserne fra Fd. 1840 bestaae deels deri, at Straffen for grove Tyverier i § 225 er betydelig mildere, nemlig Strafarbejde fra $\frac{1}{2}$ indtil 6 Aar eller i enkelte Tilfælde indtil 8 Aar, medens den efter de citerede Paragrapher i Fd. af 1840 i de fleste Tilfælde kan gaae op til 12 Aars eller livsvarigt Strafarbejde og som oftest ikke kan blive under 3 Aars, i et Tilfælde dog 2 og i et andet 1 Aars, Strafarbejde, deels deri, at flere af de ifølge Fd. 1840 kvalificerede Tyverier ikke i Udkastet ere henførte til de grove Tyverier. Dette gjælder navnlig med Hensyn til de i Fds. §§ 8, 10 og 11 omhandlede Slotstyverier, Skipperes og Styrmands Tilværelser af det til deres Varetægt betroede Gods — der overhovedet mere have Charakteren af Bedrageri end af Tyveri —, og Tyverier begaaede i Anledning af Skibbrud, Ildbrand eller anden saadan Ulykke. Til at sætte kvalificeret Straf for Slotstyveri, hvilket kun finder Sted i de fjerreste fremmede Straffelove, turde der neppe være tilstrækkelig Anledning, og ligesom det ialtsald er altfor uforholdsmæssig strængt, naar Fd. 1840 § 8 ubetinget foreskriver Strafarbejde af 3 indtil 12 Aar for ethvert Tyveri, der er forøvet i de Bøvelser, der ere indrettede til Beboelse for Kongen eller Nogen af de kongelige Herksaber, uden Hensyn til hvem det Etjaalne tilhører, saaledes ligger Bestemmelsen i den nævnte Paragraph ogsaa af en Deel Ubestemtighed. Tyverier, begaaede i Anledning af Ulykkestilfælde, har man saameget mindre fundet Anledning til at henføre til de grove, som Fd. 1840 § 11 kun forsaavidt foreskriver kvalificeret Straf for saadanne, som den bestemmer, at Straffen bør skjæpes indtil det Tredobbelte, saaat det ikke er

udelukket, at Straffen under særdeles formildende Omstændigheder, som ogsaa af Høiesteret antaget, kan nærme sig til Minimum af den ordinaire Tyvstraf, navnlig t. Ex. blive Fængsel paa Bånd og Brød i 3 Gange 5 Dage. Man har derfor anseet det for tilstrækkeligt i § 224, angaaende simple Tyverier, særligt at fremhæve det som en skjærpende Omstændighed, at Tyveriet er udøvet imod Skibbrudne, under Ildbrand eller andre Ulykkestilfælde.

Idet man overhovedet — med en ganske enkelt Undtagelse, hvorefter nærmere nedenfor — ikke har fundet Opfordring til at henføre andre eller flere Tilfælde til de grove Tyverier, end saadanne, der efter den nugældende Lovgivning ere kvalificerede, og navnlig ikke til med den norske Straffelovs Kap. 19 § 3 Lit. h at ansee Tyveri af Landtoug, Ankertoug eller Anker, hvormed et Fartoi er fortoiet, som kvalificeret, indskrænkes Kredsen af de grove Tyverier altsaa væsentlig til de i Fd. 11 April 1840 §§ 6, 7, 9 og 12 omtalte Tyverier af Kreaturer paa Marken, Kirke-, Post- og Indbrudstyverier. — Hvad de forsmænte angaaer, da har man meent, at det er af Bigtighed fremdeles som hidtil ved strange Straffebestemmelser at værne om den tilsigtede Art af Markfred, idet det vilde være saare beklageligt, om overhaandtagende Tyverier af Dvæg paa Marken skulde gjøre det betænkeligt eller farligt for Landboerne at sætte deres Kreaturer paa Græs osv. uden et stadigt Tilsyn, der vilde være en practisk Umulighed. Ligesom Gjenstanden for disse Tyverier derhos saagodtstom altid vil være af større Betydning, saaledes turde ogsaa den almindelige Opinion stemple dem som mere strafværdige end andre Tyverier. De Betragtninger, hvorpaa en saadan Bestemmelse grundes, føre imidlertid, efter Kommissionens Formening, til at indskrænke den kvalificerede Straf til Tyverier paa Marken af de almindelige Huusdyr, som det er sædvanligt og saaatfige nødvendigt at lade gaae paa Græs, og idet man navnlig har troet, at Bestemmelsen ikke bør omfatte Smaakreaturer, saasom Gæs og Kalkuner, og ei heller — som den norske Straffelovs Kap. 19 § 3 Lit. b — Geder eller Sviin, bliver der saaledes kun Spørgsmaal om Heste, Dvæg og Faar. Vel har der i Kommissionen været udtret nogen Tvivl, om man burde medtage disse sidste, og om man derhos ikke burde indskrænke Begrebet Heste og Dvæg til Dyr af disse Racer, der ere mindst 1 Aar gamle, og saaledes udelukke Føl og Kalve, idet der herfor formeentlig kunde anføres, at Faar, Føl og Kalve dog i Reglen ville være af en ringere, stundom endog af en ubetydelig Værdi, og at ogsaa Fd. 11 April 1840 § 6 gjør en saadan Adskillelse. Man er imidlertid kommen til det Resultat, at der er overveiende Grunde for at medtage Faarkreaturer, da

Tyverier af saadanne paa Marken netop ere de practistf vigtigste, og der vil herefter ei ret vel kunne være Tale om at udelukke Føl eller Kalve indtil 1 Aars Alderen, hvilken Begrændsning det ogsaa turde være forbundet med practistfe Vanskeligheder at fastholde. Imod Henviisningen til den ringere Vardi kan derhos erindres, at ligesom de nævnte Dyr dog jævnlig ville kunne have en ikke liden Vardi, saaledes er det overhovedet ingenlunde væsentligt paa Hensynet til Gjenstandens Vardi, at Bestemmelsen om Marktyveriernes qualificerede Strafbarhed begrundes. Forsaavidt der fremdeles henvises til Fd. 11 April 1840 § 6, er det vel saa, at der her skjæles imellem Tyverier paa Marken af Heste og stort Dvæg, hvorfor Straffen er Strafarbejde fra 3 til 8 Aar, og Tyverier paa Marken af Faar, Kalve eller Føl, hvorfor Straffen kan gaae ned til 1 Aars Forbedringshuusarbejde; men de sidstnævnte Tyverier betragtes altsaa dog ogsaa som qualificerede, og Straffen er endog dobbelt saa høi som den i Udkastets § 225 foreslaaede, der kan gaae ned til $\frac{1}{2}$ Aars Forbedringshuusarbejde. — Begrebet om Kirketyveri, jfr. Fd. 11 April 1840 § 7, har man nærmere præciseret og modificeret saaledes, at derunder kun henføres de Tilfælde, hvor Noget i Kirken stjæler Ting, der høre til Kirken eller ere bestemte til at bruges til en kirkelig Handling, idet man dog, da det ialtfald kunde være tvivlsomt, om Tyveri af Kirkeblokken vilde gaae ind herunder, men saadant Tyveri formenes at burde anses som qualificeret, saaledes som det ogsaa udtrykkelig er udtalt i Slutningen af Fd. 1840 § 7, har tilføiet en Bestemmelse herom. Foruden at det, bortset fra det sidstomtalte Tilfælde, er en Betingelse, at Tyveriet er steet i Kirken, lægges Vægten altsaa paa, at det Stjaalne stod i en vis Forbindelse med Gudstjenesten eller de kirkelige Handlinger. Derfor har man brugt Udtrykket „som høre til Kirken“ istedetfor det mindre correcte „som tilhøre Kirken“ i Fd. 1840 § 7, og derfor hedder det „eller ere bestemte til at bruges til en kirkelig Handling“, hvorved det tilsigtes betegnet, at Gjenstanden ifølge sin almindelige Bestemmelse bruges af den, der forretter den kirkelige Handling, saa at f. Ex. den, der stjæler et til Brug ved en Brudevielse foran Brudestamlen henlagt Tæppe, der ikke hører til Kirken, ikke kommer ind under Bestemmelsen. Iøvrigt har man foretrukket Ordene „en kirkelig Handling“ fremfor det i Fd. 1840 § 7 benyttede Udtryk „Gudstjenesten“, jfr. den norske Straffelov Kap. 19 § 3 Lit. f (Gudstjenesten eller anden Religions-Handling), med Hensyn til, at det sidstnævnte Udtryk turde være noget uklart og svævende og navnlig muligt kunde anses ikke at omfatte flere kirkelige Handlinger, saasom Begravelse og Konfirmation. — Bestemmelsen om Posttyveri er

væsentlig affattet efter Fd. 11 April 1840 § 9, idet dennes Straffesbestemmelse, Strafarbeide fra 3 til 12 Aar, dog, som bemærket, er betydeligt nedsat. Det sidste Punktum om, at det er en skjærpende Omstændighed, naar Handlingen er forøvet af en ved Postvæsenet ansat Person, har man fundet Anledning til at udelade, og det samme gjælder med Hensyn til den i Sens Begyndelse forekommende Passus „eller paa anden ulovlig Maade tilvender sig,“ da her alene er Tale om Tyveri, ei om Bedrageri; jfr. iøvrigt senere Udkastets § 254. Foraaavidt Fd. 1840 § 7 bruger Udtrykkene „Penge eller Andet“, og saaledes lader det være tvivlsomt, hvorvidt Vorttagelsen af Breve gaaer ind herunder, da „Penge“ synes at antyde, at det maa være en Værdigjenstand, har man fremdeles af Hensyn til Bigtigheden af at kunne ramme den nævnte Forbrydelse, der kan medføre betydelig Skade for den Paagjældende og derhos vanskelig kan medtages paa noget andet Sted, fundet det rettest udtrykkeligt at indbefatte Vorttagelsen af Breve under Sen. Endelig er Udtrykket „Ansvar“ ombyttet med „Varetaget“, da Postvæsenet ifølge L. 11 Marts 1851 § 10, i Slutningen, intet Erstatningsansvar overtager for løse Breve og Sager, som alene tages i Forhold til Brevportoen.

Indbrudstyveriet deles i Fd. 11 April 1840 § 12 i to Klasser, idet der foreskrives Strafarbeide fra 6 til 16 Aar eller efter Omstændighederne paa Livstid, naar det er forøvet ved Nattetid i beboet Sted eller iøvrigt under Omstændigheder, som indeholde skjellig Grund til at formode, at Gjerningsmanden i paa kommende Tilfælde vilde bruge personlig Vold for at forsvare sig selv eller sine Koster, men under andre Forudsætninger Strafarbeide fra 2 til 6 Aar. Kommissionen har nu vel ogsaa fundet Anledning til særligt at fremhæve det natlige Indbrudstyveri og at betragte det som yderligere kvalificeret, foraaavidt Straffen derfor foreslaaes at kunne stige endog til 8 Aars Strafarbeide; men idet man har anseet det for rettest at udsøndre de Tilfælde, hvor Tyven maa antages at have været beredt paa til sit Forvar at gjøre Brug af Vaaben eller andet slikt farligt Redskab, hvilket ligesaa vel kan tænkes ved andre Tyverier som ved Indbrudstyverier, hvorfor det synes naturligt at omhandle alle deslige Tilfælde i et særegent Nummer i Sen, turde der efter Kommissionens Mening ikke være tilstrækkelig Foie til just at opstille de tilbageblivende Tilfælde af natligt Indbrudstyveri som en særegen, yderligere kvalificeret Klasse af grove Tyverier, for hvilke ubetinget en høiere Straf end den for disse i Almindelighed foreskrevne skulde komme til Anvendelse. Man har derfor affattet det 2det Punktum af § 225 Nr. 4 saaledes, at det kun fakultativt bestemmes, at, naar Tyven paa den betegnede Maade ved

Nattetid har skaffet sig Indgang i et beboet Sted osv., kan Straffen stige til Tugthuusarbejde i 8 Aar; jfr. den tilsvarende Bestemmelse i det paafølgende Nr. 5. Det er ikke undgaaet Kommissionens Opmærksomhed, at den nugældende Straf for natligt Indbrudstyveri bliver ganske overordentlig meget nedsat, forsaavidt Straffens laveste Grad bliver $1\frac{1}{2}$ istedetfor 6 Aars Strafarbejde; men ligesom der formeentlig i den særlige Fremhævelse af det natlige Indbrudstyveri, som et efter Omstændighederne yderligere kvalificeret grovt Tyveri, ligger en tilstrækkelig Anvisning for Domstolene til ikke lettelig ved Ansættelsen af Straffen for et saadant at gaae ned til de laveste Grader af den for grovt Tyveri i Almindelighed foreskrevne Straf, saaledes turde det være unægteligt, at der kan forekomme Tilfælde af natligt Indbrud eller Indsnigen i tyvagtigt Hiemed, der kun have en yderst ringe farlig Charakter, saa at det vilde være for haardt, om Straffen derfor ingensinde skulde kunne blive under 2 eller flere Aars Strafarbejde, eller hvilket andet Minimum, der maatte kunne være Spørgsmaal om særligt at opstille for det natlige Indbrudstyveri. — Hvad iøvrigt Affattelsen af dette Nummer i § 225 angaaer, da har man, med enkelte nedenfor nærmere omtalte Ændringer, anseet det for rigtigst, væsentlig at holde sig til de i Fd. 11 April 1840 § 12 brugte Udtryk, da disse ved de mangfoldige Domme, der siden Forordningens Emanation ere affagte i Sager af denne Besskaffenhed, have faaet deres nærmere Forklaring, og man har overhovedet troet, at der ikke vilde vindes Noget ved, i Lighed med flere fremmede Straffelove, t. Ex. den preussiske §§ 222—224, i Loven at optage mere eller mindre udførlige Forklaringer om, hvad der skal forstaaes ved Indbrud, ved Indstigen, ved Diriser og falske eller tilfældige Nøgler m. v., eftersom det dog ikke derved vil være muligt at udelukke factiske Tvivlsspørgsmaal, som i de enkelte Tilfælde alene kunne finde deres Afgjørelse af Domstolene.

Stedet, hvortil Tyven paa en ved Indbrud eller Indstigen kvalificeret Maade skaffer sig Afgang, betegnes i Fd. 1840 § 12 1ste Punktum ved „Huus, Gaard eller Bærelser, beboede eller ubeboede, eller Skib“; de i Udkastets § 225 Nr. 4 1ste Punktum brugte Udtryk: „Huus, den dertil hørende Gaard, Bærelser, aflukkede Loft- og Kjælderrum eller Skib“ svare ganske hertil, idet man kun har søgt at tydeliggjøre Meningen af enkelte i Fd. 1840 brugte Ord i Overensstemmelse med den stedsfundne Retspraxis. Ved Ordet „Gaard“ maa saaledes efter de Fd. 1840 forudgaaende Forhandlinger utvivlsomt forstaaes Gaardsrum eller Gaardsplads, men da der under „Gaard“ i denne Betydning dog ikke kan indbefattes enhver indhegnet Plads, men kun en saadan, der er tilbørligt

indesluttet og staaer i Forbindelse med et Huus som dettes Tilbehør, har man udtrykkeligt betegnet dette Moment, idet man iøvrigt er gaaet ud fra, at det ved de foregaaende Bestemmelser om den Maade, hvorpaa Tyven skal have skaffet sig Indgang, tilstrækkeligt er antydnet, at Gaarden maa være indesluttet. Ved Tilføiningen til Ordet Bærelser „beboede eller ubeboede“ kunde det vistnok nærmest antages betegnet, at det ikke kommer an paa, om Bærelset i det enkelte Tilfælde har været beboet eller ikke, medens det dog forudsattes, at det paagjældende Rum efter sin Bessaffenhed kunde benævnes som et Bærelse eller var indrettet til eller egnede sig til Beboelse; i Praxis har man imidlertid, tildeels uden Tvivl paa Grund af Sammenstillingen med Gaarde o: Gaardsrum, opfattet disse Ords Betydning saaledes, at man er gaaet udenfor det egentlige og stringente Begreb om et Bærelse og har medtaget Kamre af ethvert Slags, saasom Pulterkamre, Forraaidskamre m. v. Da man nu paa den ene Side har fundet det betænkeligt at fravige denne Praxis, navnlig med Hensyn til, at der i de paagjældende Rum, som ikke gaae ind under Begrebet Bærelser i daglig Tale, ofte opbevares værdifulde Gjenstande, og paa den anden Side deels har meent, at det i og for sig ikke er adækvat at henføre disse Rum under Betegnelsen ubeboede Bærelser, deels er gaaet ud fra, at Bestemmelsen dog ikke burde omfatte mindre Aflukker og Rum, t. Ex. et Aflukke under en Trappe til at opbevare Sand i — hvilket heller ikke er antaget af Domstolene —, har man troet, tydeligere at betegne, hvad der tilsigtes, ved at udelade Ordene „beboede eller ubeboede“ og istedetfor at indsthyde de Ord: „aflukkede Loft- og Kælderrum.“ Med Hensyn til Ordet „Skib“ skal man erindre om, at Udtrykkene „skaffet sig Indgang . . . i Skib“ formeentlig tilstrækkeligt vise, at det ikke er nok, at Tyven har skaffet sig Udgang til Skibsdækket, men at Forudsætningen er, at han er trængt ind i den aflukkede Kahyt eller i det aflukkede Lastrum; men det turde formeentlig herefter, naar det saaledes er givet, at Ordet „Skib“ egentlig betyder det samme som Skibsrums, heller ikke være tvivlsomt, at Bestemmelsen ogsaa angaaer det Tilfælde, at Nogen fra det ene Skibsrums bryder ind og stjæler i et andet Skibsrums, og det er derfor anseet for unødvendigt at tilføie dette Ord „Skibsrums“, eller at ombytte Ordet „Skib“ dermed, saaledes som det er skeet i den norske Straffelovs Kap. 19 § 2. Foraaavidt man endelig i Praxis under Ordet „Huus“ har indbefattet Materialhuse og Træskure, der alene benyttes til Opbevaring af Redskaber — jfr. derimod Id. 26 Marts 1841 § 7 —, har der vel været opkastet det Spørgsmaal, om man ikke burde udelukke deslige Skure fra Begrebet „Huus“ ved t. Ex. i Lighed med den preus-

siste Straffelov dertil at knytte Begrebet om Beboelse; men da det af Hensyn til Eiendoms sikkerheden er fundet nødvendigt, at der haves en særlig Beskyttelse for de Gjenstande af ofte betydelig Værdi, som det ikke staaer i Bedkommendes Magt at opbevare andetsteds end netop i Materialhuse o. desl., har man troet det rigtigst i saa Henseende ikke at gjøre nogen Forandring, og det er altsaa Meningen, at Ordet „Huus“ skal forstaaes paa samme Maade, som dette Ord i Fd. 1840 § 12 hidtil er bleven forstaaet.

Den ulovlige Indtrængen i tyvagtig Hensigt, som formeentlig bedre betegnes ved Udtrykket „skaffet sig Indgang i“ end ved de i Fd. 11 April 1840 § 12 brugte Ord „bånet sig Udgang til“, forudsættes, ligesom i den nævnte Lovbestemmelse, at kunne finde Sted paa en af to Hovedmaader, ved Indbrud eller ved Indstigen. Indbrudet kan igjen skee ved Vold eller ved Hjælp af Diriger, falske eller tillistede Nøgler. Idet man har forudsat, at disse sidste Ord ville blive forstaaede paa samme Maade, som de tilsvarende i Fd. af 1840, saaledes at der under Begrebet „Dirig“ indbefattes ethvert til at aabne en Laas tildannet Instruement, som ikke kan kaldes en Nøgle, og at der ikke just kan udfordres nogen særegen List eller Underfundighed for at den rigtige Nøgle skal kunne siges at være tillistet (jfr. ovenfor Bemærkningerne til Udkastets § 224), uden at man har anseet det hensigtsmæssigt i Loven at optage nærmere Forklaringer desangaaende, idet hvert enkelt Tilfælde af Domstolene maa bedømmes efter de factiske Omstændigheder, — har man paa dette Punkt kun fundet Anledning til at ombytte de i Fd. 1840 § 12 brugte Ord „paa en voldsom Maade“ med Udtrykket „ved Vold“. Herved betegnes formeentlig bedre det, hvorpaa det, ogsaa efter Opfattelsen i Praxis, kommer an, nemlig at der gjøres Brud paa Lukket eller at dette ved Anvendelsen af ydre Magt aabnes, medens det neppe kan fordres, at der, som det kunde synes antydet ved Ordene; „paa en voldsom Maade“, just skal gjøres en betydelig Kraftanstrengelse, eller voldsomme Odelæggelser eller Brud paa Huus, Dør osv. finde Sted; det er saaledes navnlig antaget, at Fd. 1840 § 12 maatte anvendes, hvor Nogen har skaffet sig Indgang ved at sønderbryde en slet Laas eller ved med Fingeren at frabeie nogle Søm. Man har ikke anseet det tilraadeligt, at gjøre nogen Forandring i denne Henseende, medens det dog altid maa blive et factisk Spørgsmaal, om ikke det paagjældende Lukke har været saa daarligt, at der ikke med Foie kan siges at være skeet nogen Vold for at faae det aabnet. — Til at betegne de Maader, hvorpaa Indbrudstyper kan finde Sted ved Indstigen, har man ganske benyttet de samme Udtryk, som findes i Fd. 1840 § 12,

og som igjennem Retspraxis ialtfald tildeels have vundet en bestemt Betydning. Det kan saaledes ikke betvivles, at der ved „saadant Lufte“ betegnes, at det med Hensyn til dets Egenkab som Afsluttelses- og Beskyttelses-Middel kan stilles i Klasse med en Muur, og det er ved flere Domme slaaet fast, at der ved „saadanne Abninger, som ikke ere bestemte til Indgang“, kun forstaaes Abninger, der ere anbragte med Forfæt til en vis Bestemmelse, men kun ikke til Indgang, hvorimod dertil ikke kan henregnes Abninger i Tag eller Væg osv., der ere opstaaede paa Grund af Brostfældighed eller aldeles midlertidig ere gjorte for Reparationers eller paataente Forandringers Skyld. Der er i Kommissionen bleven opkastet det Spørgsmaal, om der ikke maatte være Anledning til foran „til Indgang“ at indskyde de Ord „eller benyttes“, for derved at antyde, at det dog ikke alene kommer an paa den oprindelige Bestemmelse med Abningen, men at der tillige maa sees hen til den factiske Benyttelse, og er der i den Henseende navnlig bleven anført det Exempel, at naar Thyen er gaaet ind igjennem en af de meget sædvanlig i Staldbygninger paa Landet nærmest til Udbringelse af Gjødningen bestemte Lemme, men en saadan ifølge sin Størrelse, hvad ofte er Tilfældet, uden Vanskelighed kan benyttes, og virkelig factisk benyttes, til Passage ogsaa af Mennesker, bør han ikke ansees som Indbrudstyp. Man har imidlertid troet at turde forudsætte, at Domstolene ville forstaae Bestemmelsen paa en hermed overensstemmende Maade, hvilket ganske vist er Meningen, og man har derfor ikke anseet det fornødent at gjøre noget Tillæg til de paagjældende Ord i den antydede Retning.

Som ovenfor bemærket har man af det andet Punktum i Fd. 11 April 1840 § 12 udsondret de sidst omtalte Tilfælde, hvor Indbrudstyperiet „ellers“ har havt en farlig Charakter, hvilket ikke blot anbefaler sig derved, at disse Tilfælde i Realiteten have en særegen Strafbarhed og naturligt synes at sammenstilles med andre med Fare for Person forbundne Typerier (Udkastets § 225 Nr. 5), men ogsaa derved, at den Maade, hvorpaa de nævnte Tilfælde ved Ordet „ellers“ ere sammenstillede med de forud omtalte natlige Indbrud m. v., hvor der ialtfald kun er en Præsumption tilstede for Gjerningens Farlighed for Mennesker, uden at dette Moment dog virkelig udkræves, i sig selv er lidet heldig. Men iøvrigt svarer Udkastets § 225 Nr. 4 2det Punktum i det Væsentlige til det nævnte 2det Punktum i Fd. 1840 § 12, stadigt dog bortset fra Straffebestemmelsen. Man har saaledes optaget begge de 2 der omtalte Tilfælde, Indtrængen (ved Indbrud eller Indstigen) ved Nattetid, og Indsnigen for at øve Tyveri til saadan Tid, og der er fremdeles i Udkastets

§ 225 Nr. 4 2det Punktum lagt Vægt paa de 2 Betingelser, at Tyveriet foregaaer ved Nattetid og i beboet Sted. Ligesaalidt som i Fd. 1840 har man troet det nødvendigt eller muligt ved Angivelse f. Ex. af Klokkeslettet eller deslige at bestemme, hvad der skal forstaaes ved Nattetid, men man har forudsat, at dette maa beroe paa de konkrete Omstændigheder, og at der navnlig maa sees hen til, om det efter Aarstiden, Stedet og de øvrige Forhold var antageligt, at Husets Folk ikke vare oven Senge (jfr. Fd. 26 Marts 1841 § 1 i Slutningen), i hvilken Henseende bemærkes, at Straffebestemmelsen i Fd. 11 April 1840 § 12 2det Punktum af Domstolene ikke er funden anvendelig i et Tilfælde, hvor Tyven ved Indstigen igjennem et Vindue ved Midnatstid havde skaffet sig Indgang og stjaalet i et Huus, hvori der til den Tid, Gjerningsmanden vitterligt, afholdtes et Gilde og hvor Beboerne desaarfag vare oppe den hele Nat. Derimod har man anseet det for rigtigt, til Udtrykket „i et beboet Sted“ at tilføie de Ord „eller beboede Leiligheder i samme“. Medens nemlig Udtrykket „beboet Sted“ maa forstaaes saaledes, at det omfatter saavel Huus, som det til et saadant hørende Gaardsrum og Skib, turde det være tvivlsomt, om den vilde kunne siges at bryde ind i et beboet Sted, som, uden at bryde ind i Huset (idet han maaskee har fundet Døren aaben eller allerede i Forveien har befundet sig der), gjør Indbrud i en enkelt aflukket, til Beboelse tjenende, Deel af Huset, en beboet Leilighed eller et beboet Værelse. Bestemmelsen synes imidlertid i ethvert Fald at burde omfatte dette Tilfælde, som aabenbart er fuldkommen saa kvalificeret som det Tilfælde, hvor Tyven kun er trængt ind og har stjaalet i den aflukkede, til et beboet Huus hørende, Gaardsplads. Idet man derfor har optaget den nævnte Tilføining, har man paa den anden Side ved sammes Affattelse havt for Øie, at Indbrud i en aldeles ubeboet Etage ikke bør gaae ind under den kvalificerede Straffebestemmelse, naar Tyven ikke tillige er brudt ind i Huset men allerede befandt sig der. Iøvrigt turde der være Anledning til at bemærke, at ihvorvel det ikke udfordres, at Beboerne ere tilstede i Huset eller Leiligheden o. s. v. paa den Tid, Indbrudet stæer, naar Huset eller Leiligheden dog maa siges at være beboet, maa det dog, som ogsaa anerkjendt af Domstolene, ansees som en Forudsætning, at Gjerningen ikke paa Grund af særlige Forhold taber den Charakter af at være farlig for Menneskers personlige Sikkerhed, som et natligt Indbrud i beboet Sted præsumeres at have. Det 2det Punktum i Fd. 1840 § 12 er saaledes af Domstolene ikke fundet anvendeligt paa en Tyv, der ved Nattetid var brudt ind i et ellers beboet Huus, hvis Beboere, som det var bekjendt for og beregnet af Tyven, paa

den Tid alle vare fraværende under saadanne Omstændigheder, at de ikke snart kunde ventes tilbage. — Næst at gjøre opmærksom paa, at man har udeladt Ordene „paa en underfundig Maade“ foran Ordet „indsneget“, paa Grund af at dette Udtryk formeentlig i og for sig alene er tilstrækkeligt betegnende, skal det her endnu kun anføres, at man ved Affattelsen af den Sætning „eller har han indsneget sig sammesteds for at kunne udøve Tyveri til hiin Tid“ har ladet sig det være magtpaaliggende at antyde, at forsaavidt Tyven ikke har indsneget sig for at stjæle men i anden Hensigt og derpaa, efter at være kommen ind i Huset, begaaer et Tyveri, kan Bestemmelsen ikke komme til Anvendelse.

Med Hensyn til Nr. 5 i Udkastets § 225 ansees det, efter hvad ovenfor er bemærket, for overflødigt at gjøre nogen videre Erindring.

Efter hvad der er anført i Begyndelsen af Bemærkningerne til nærværende Kapitel er det ogsaa kun Lidet, man har at sige til Udkastets §§ 226 — 228. Det letter formeentlig Overblikket over den hele Materie, at Straffene for 2den, 3die og 4de Gang samt oftere begaaet Tyveri fremstilles, i 3 særegne Paragrapher, under Et for simple og for grove Tyverier, efterat disse, 1ste Gang begaaet, i de foregaaende Paragrapher ere behandlede hver for sig. En saadan samlet Fremstilling kan skee uden Vanskelighed, da man har troet, at der ved Bestemmelsen af Lovens Straffe i Gjentagelsestilfælde alene bør sees hen til Beskaffenheden af det sidst begaaede Tyveri, uden dermed at kombinere et Hensyn til Beskaffenheden af det eller de tidligere forøvede Tyverier. Kun i § 226 gjøres der forsaavidt en Undtagelse herfra, idet der kun tillægges Gjentagelsen en kvalificerende Indflydelse paa Straffen for et 2den Gang begaaet Tyveri, for det Tilfælde, at dette er grovt, naar ogsaa det tidligere forøvede Tyveri var af denne Beskaffenhed; Omfanget af den for grove Tyverier givne Straffebestemmelse gjør det nemlig muligt at tage tilbørligt Hensyn til tidligere 1ste Gang begaaet simpelt Tyveri, uden at det er nødvendigt at forhøje hiin Straffebestemmelsses Minimum eller Maximum. Iøvrigt har man meent, at livsvarigt Strafarbejde kun skulde kunne idømmes for et grovt Tyveri, naar Gjærningsmanden tidligere mindst 3 Gange er dømt for Tyveri, og endda kun under særdeles skjærpende Omstændigheder, medens Straffen for et simpelt Tyveri, om den Skyldige end nok saa ofte maatte være dømt for Tyveri, simpelt eller grovt, ingen sinde antages at burde kunne overstige Strafarbejde i 10 Aar. Det har naturligviis været Gjenstand for Kommissionens noie Overveielse at faae Straffene for de forskellige, og forskellige Gange gjentagne, Tyverier afpassede i det rette Forhold til hinanden, og man tør haabe, at dette nogen-

lunde er lyffedes. At de høieste Grader af Straffene i § 228 ere stegne i et noget stærkere Forhold end Maximum i § 227 sammenlignet med § 226, og end Maximum i § 226 sammenlignet med §§ 224 og 225, følger ligefrem deraf, at § 228 omfatter ikke blot 4de Gang men tillige endnu oftere begaaet Tyveri.

Udkastets § 229 indeholder Straffebestemmelser for Tyverier, begaaede af Børn imellem 10 og 15 Aar. Det kunde maaskee synes, at en saadan Bestemmelse er mindre nødvendig efter Indholdet af Udkastets Kap. 3 § 34, idet her, ved Siden af Forfkriften om at deslige Børn kun straffes, naar det efter Forbrydelsens Art og den Paagjældendes Forstandsudvikling maa antages, at han har indseet Handlingens borgerlige Strafbarhed, specielt nævnes Tyveri som en af de Forbrydelser, hvorfor Børn i Regelen ville være at straffe, og det derhos udtales, at ingensinde høiere Straf end Forbedringshuusarbejde, og dette kun indtil 2 Aar, maa anvendes paa Personer i den nævnte Alder. Ikke destomindre har man fundet god Foie til at optage en Bestemmelse som Udkastets § 229, netop fordi den citerede § 34 ikke udelukker Anvendelsen af Forbedringshuusstraf paa Børn, men denne Straf efter Kommissionens Formening ikke, saaledes som i Fd. 11 April 1840 § 27 med Hensyn til 3die Gang forøvet Tyveri fastsat, bør idømmes Børn for den nævnte Forbrydelse. Man har iøvrigt ikke anseet det nødvendigt nærmere at bestemme, i hvor lang Tid Fængselsstraffen kan idømmes Børn for Tyveri. Det følger nemlig af Bestemmelsen i Udkastets § 21, at simpelt Fængsel ikke kan idømmes for længere Tid end høist 60 Dage i de Tilfælde, hvor Straffen for en Bogen ikke vilde blive høiere end Fængsel paa Vand og Brød; og ligesom en Begrænsning af Fængselsstraffens Varighed i hvert Fald er given ved den almindelige Bestemmelse desangaaende i Udkastets § 18, saaledes ligger det saa nær, at det ikke er heldigt, at meget lang Tids Fængselsstraf anvendes paa Børn, at det tør antages, at Domstolene kun i sjældne og meget graverende Tilfælde ville idømme et Barn Fængsel i en Tid, der endog blot nærmer sig den længste Tid, hvori simpelt Fængsel overhovedet kan komme til Anvendelse. § 229 giver derhos en Anvisning til at undgaae meget langvarige Fængselsstraffe for Børn ved at indrømme Foreningen af Fængsel med Straf af Riis. — En til § 29 i Fd. 11 April 1840 svarende Bestemmelse om Tyveri, begaaet af unge Mennecker imellem 15 og 18 Aar, er der efter Indholdet af Udkastets Kap. 2 § 21, jfr. Kap. 3 § 35, ikke fundet nogen Anledning til at optage.

Ved Udkastets § 230, der bestemmer, at Borttagelse af hele, eller

Dele af, Træer paa Roden skal ansees som andet Tyveri, tilsigtes der en væsentlig Forandring i den gjældende Lovgivning, idet ifkun Borttagelse af Skovet Ved efter D. L. § 6—17—26, Jd. 18 April 1781 § 40 og Pl. 8 Novbr. 1765 ansees og straffes som egentligt Tyveri, medens derimod ulovlig Skovhugst, der efter D. L. § 6—17—27 og 29 samt 6—15—15 og Jd. 13 Septbr. 1687 straffedes som Tyveri, nu efter Jd. 26 Januar 1733 og 18 April 1781 ordentligviis ifkun straffes med Bøder. I Jd. 11 April 1840 § 31 er Spørgsmaalet paa en Maade holdt aabent, idet det hedder, at hvad ulovlig Skovhugst og anden Skovforbrydelse angaaer skal det have sit Forblivende ved de derom udgivne særegne Anordninger. Der maa imidlertid nu vistnok erkjendes at være al Anledning til ved strengere Straffebestemmelser at frede om Skovkulturen, uden Hensyn til den Opinion, som, skjøndt den uden Tvivl oprindeligt væsentlig var begrundet i andre Landbosforhold, dog tildeels har holdt sig under den fremstridende Udvikling af disse og hindret Afløsningen af de milde Straffebestemmelser i Følge af 1733 og 1781, om hvis Rigtighed der oftere, og navnlig i sin Tid i den jydskke Stænderforsamling, er bleven reist stærke Tvivl. Den Betænkelighed, som muligt kunde gjøres gjældende imod i den omhandlede Retning at gjøre Forandring i Straffebestemmelser, der have bestaaet igjennem mere end et Aarhundrede, og som det forrige Rentekammer ogsaa forsaavidt troede at maatte give efter for, som det i et efter Jd. 11 April 1840 udarbejdet Udkast til en Lov om ulovlig Skovhugst og anden Skovforbrydelse først for 3die Gang begaaet Skovtyveri foreslog almindelig Tyvstraf, — synes at burde vige for en rigtigere Betragtning af den paagjældende Forbrydelses Væsen, saameget mere som der i den nyere Tid er fremkommet flere Vidnesbyrd om, at der rundt om i Landet ikke blot føles Trang til strengere Straffebestemmelser i denne Henseende, men tillige har gjort sig en mere almindelig Erkjendelse gjældende af, at ulovlig Skovhugst i sit Væsen er Tyveri. At dette er Tilfældet efter det juridiske Begreb om denne Forbrydelse, er uomtvisteligt, men ogsaa for den almindelige Retsbevidsthed turde det nu staae som noget Urimeligt eller Unaturligt, at — som det særligt er blevet fremhævet — den, der borttager det skønneste Træ i Skoven, skal slippe med en Bødestraf, medens den, der tager nogle eller endog blot et enkelt Stykke Tøndebrande, straffes som Tyv. Ligesom den tidligere Kommission, saaledes har derfor ogsaa den nuværende været fuldkommen enig om, at Tiden er kommen, da Skovtyveri bør betragtes som andet Tyveri, og man har fundet en ikke uvæsentlig Støtte for denne Anskuelse i den

Omstændighed, at allerede den nu over 20 Aar gamle norske Straffelov ligefrem henfører ulovlig Skovhugst under Begrebet Tyveri og straffer den som saadant; jfr. den norske Straffelovs Kap. 19 § 1, sammenholdt med dens Kap. 22 §§ 13 og 14. Det maa derhos erindres, at Frykten for, at ganske ubetydelige Skovtyperier skulle blive belagte med en uforholdsmæssig haard Straf, naar al ulovlig Skovhugst henføres under Begrebet Tyveri, for en ikke ringe Deel maa svinde, naar hensees til den Afgang, som Udkastets § 231 aabner til en mildere Bedømmelse af ulovlige Tilvendinger paa Grund af Gjenstandens Ubetydelighed i Forbindelse med andre særegne Omstændigheder; det kan nemlig ikke betvivles, at denne Bestemmelse navnlig ogsaa vil kunne komme dem tilgode, der kun have gjort sig skyldige i Borttagelse af en enkelt Green eller Brændsel af ubetydelig Værdi til øieblikkeligt Brug eller til umiddelbart Forbrug. — Den foreslaaede Forandring i Straffen for ulovlig Skovhugst maa iøvrigt vistnok medføre en Forandring i flere af de i Rd. 26 Juli 1837 om Procesformen i Skovforbrydelsessager givne Bestemmelser, navnlig om Konfiskationen efter borttagne Skoveffecter og om at den Paagældende skal straffes, naar det bevises, at Ting, der svare til de i hans Besiddelse forefundne, ere bortkomne i Skoven; men de forandrede Regler i denne Henseende ville ikke have deres Plads i Straffeloven. Det Samme gjælder med Hensyn til saadanne Bestemmelser som de, der indeholdtes i det ovenfor omtalte, af Rentekammeret i sin Tid udarbejdede, Lovudkast angaaende Straffen for at befsadige Træer ved at bore i dem eller at afsrive Barken, for at plukke Bær, afmeie Græs og Lyng uden Eiermandens Tilladelse, for uberettiget Græsning af Kreaturer, for at antræffes i anden Mandes Skov med Dre, Saug eller lignende Redskab o. s. v.; Bestemmelser herom turde der være Anledning til at optage i en særegen Forstpolitilov, som maatte ønskes at udkomme snarest muligt efter Straffelovens Emanation. Det har fremdeles været bragt paa Bane i Kommissionen, om der ikke maatte være Anledning til i Straffeloven, nærmest i Forbindelse med Udkastets § 230, at optage Bestemmelser, der kunde tydeliggjøre, at medens Bemægtigelse af Vildt i indelukkede Dyrehaver og ulovligt Fiskeri i Søer og Damme, hvoraaf Fiske vilkaarligt af Eieren kunne udtages, er at ansæe og straffe som egentligt Tyveri, vil anden ulovlig Jagt og Fiskeri være at straffe efter de derom givne eller senere udkommende særlige Bestemmelser. For Optagelsen af en saadan Forfrist i Straffeloven kunde navnlig den Betragtning tale, at der muligt stundom turde gjøre sig uklare Forestillinger gjældende om, i hvilke Tilfælde ulovlig Jagt og Fiskeri er at betragte som egentligt Tyveri, og derhos den Omstændighed, at det

vilde være onfseligt at faae havet Pl. 26 Octbr. 1751 og Pl. 15 Septbr. 1827, forsaavidt de bestemme Tyvssraf for ulovligt Fisseri i de kongelige færste Søer udenfor den ovennævnte Betingelse. Kommissionen er imidlertid kommen til det Resultat, at det ikke vilde være hensigtsmæssigt i Straffeloven at optage nogen saadan Bestemmelse, da der dog ikke med Grund kan være nogen Tvivl om, at ulovlig Jagt og Fisseri i de nævnte Tilfælde, og kun i disse, er Tyveri og som Følge deraf ogsaa maa straffes som saadant, og da Bestemmelser om ulovlig Jagt og Fisseri iøvrigt høre hjemme i særlige Love desangaaende. Men Kommissionen skal dog tillige udtale den Formening, at det vilde være onfseligt, om der snart maatte kunne udkomme en ny Lov, som gav almindelige Regler navnlig om ulovligt Fisseri; i en saadan Lov, hvortil der vistnok er Trang, vilde da ogsaa de enkelte abnorme Bestemmelser, saasom i de nævnte Pl. 1751 og 1827, kunne hæves, og de i flere Henseender uforholdsmæssige Straffebestemmelser for ulovligt Østersfisseri forandres. — Sluttelig tilføies, at forsaavidt foruden de tidligere nævnte Skovforordninger ogsaa Fd. 29 Octbr. 1794 § 22 sætter ringere Straf end Tyvssraf for den, der bortstjæler Hegn, er det forudsat, at denne Forseelse fremtidig maatte blive at betragte enten som simpelt eller som undtaget Tyveri (§ 231) og straffes som saadant.

At der i Straffeloven bør optages en Paragraph, der nærmest kunde svare til Fd. 11 April 1840 § 30 angaaende „Tilfælde, hvori den almindelige Tyvssraf bortfalder paa Grund af Forbrydelsens Bessaffenhed“, har i Kommissionen ikke været Gjenstand for deelte Meninger. Ivertimod har man anseet det for onfseligt, om Begrebet om det saakaldte undtagne Tyveri kunde gives et noget videre Omfang, end der hjemles ved en stræng Fortolkning af Ordene i Fd. 1840 § 30, uden at dog Grundtanken i denne Bestemmelse forlades. Med den tidligere Kommission har man nemlig været enig i, at det ikke vilde være tilraadeligt at bygge visse Tyveriers Undtagelse fra de almindelige Strafferegler alen paa den stjaalne Gjenstands ringe Pengeværdi; bortset fra de Ulemper, som ved den practiske Anvendelse ganske sikkert vilde flyde af en Bestemmelse, der begrænsede det egentlige Tyveri med et vist bestemt Værdibetøb, og fra den Vilkaarlighed, som ikke vilde kunne undgaaes ved Fastjættelsen af denne Grændse, vilde en saadan Regel — der iøvrigt var adopteret i Udkastet til den svenske Straffelov, Kap. 22 § 1 jfr. § 8, men derimod ikke i den norske, see dennes Kap. 22 § 14 — efter Kommissionens Formening være ligesaa urigtig i Principet som uheldig, seet fra et practisk Synspunkt. Som alt ovenfor bemærket er det deels ofte

noget reent tilfældigt, deels kan det, hvad enten der sees hen til det Subjective eller til Gjerningens objective Farlighed, ikke i og for sig tillægges nogen væsentlig Indflydelse paa Tyveriets Strafbarhed, om der stjæles noget Mere eller noget Mindre; den rige Retspraxis, som i denne Henseende findes, turde ogsaa tilstrækkeligt vise, at et Tyveries Strafværdighed beroer paa mange andre Momenter end Gjenstandens Betydelighed, og at det ingenlunde netop er de smaa Tyverier, som ere de mindst farlige, men at tværtimod jævnlig et forhærdet tyvagtigt Sindelag fremtræder igjennem en Række af Tyverier, der hvert for sig kun angaaer en Gjenstand, hvis Pengeværdi er under den, som der vel nærmest kunde være Tale om at opstille som fast Grændse, og ialtsald under den i det svenske Lovudkast opstillede (5 Rdlr.). Sagen har imidlertid netop sin Vanskelighed, naar man anseer det for rettest at fastholde Principet i Fd. 1840 § 30, at der foruden Gjenstandens Ubetydelighed tillige maa fordres noget Andet. Affattelsen af den nævnte Paragraph i Fd. af 1840 ligger, foruden at den er formet paa en temmelig doctrinair Maade, formeentlig af den væsentlige Feil, at det er saare tvivlsomt, om det med Sandhed kan siges, at de undtagne Tyverier, som Paragraphen angaaer, „ikke i den almindelige Forestilling fremtræde som Tyverier“ og at de „ikke vidne om den paa at tilvende sig Andres Gods rettede Villie, der horer til Tyveriets sande Baser“. Den, der uden Eierens Vidende og Villie tilvender sig Fødevareer f. Ex. af 1 à 2 Mk.s Værdi — for at tage et af de i Paragraphen særligt fremhævede Tilfælde —, benævnes og karakteriseres vistnok almindelig som Tyv, og at han har villet tilvende sig Andres Gods, synes ikke at kunne benægtes. Det kan med Føie kun siges, at den særlige Bessaffenhed af det ommeldte Tyveries Gjenstand gjør, at det ifølge den almindelige Opinion opfattes og bedømmes anderledes end andre Tyverier, selv om disses Gjenstand ikke er af større Værdi, og i og for sig ikke giver tilstrækkelig Hjemmel til at antage, at Gjærningsmanden overhovedet, ogsaa i andre Tilfælde, vil lade det mangle paa den tilbørlige Respekt for Andres Eiendomsrettigheder. I Almindelighed kunne de „undtagne“ Tyverier, som man har for Øie, neppe betegnes paa anden Maade, end at Handlingen — som det hedder i Udcastets § 231 — „har en væsentlig ringere Grad af Strafværdighed end Tyveri i Almindelighed“, jfr. den tilsvarende Udtryksmaade i Udcastets § 253, see ogsaa Fd. 11 April 1840 § 50. Den anførte Betegnelsesmaade maa imidlertid erkjendes at være af en saa negativ Bessaffenhed og saa svævende, at der er Opfordring til ved nogle nærmere Bestemmelser deels at vejlede Domstolene (Rævningerne) i dens rette Forstaaelse, deels at begrænske Reglens An-

vendelse. Til dette Diemed har det i Kommissionen været forsøgt, nærmere at betegne det Moment, hvorpaa det foruden Gjenstandens Ubetydelighed kommer an, ved at fremhæve og lægge Vægten paa Gjenstandens særegne Bessaffenhed, og det har navnlig været Gjenstand for Overveielse, om Paragraphen ikke kunde affattes omtrent saaledes: „Som egentligt Tyveri ansees det derimod ikke, naar Noget tilvender sig Frugter, Føde- eller Drikkevarer til umiddelbar Fortæring eller dog af ubetydelig Værdi, eller naar Noget til umiddelbar Forbrug eller oieblikkelig Brug tilvender sig Brændsel“ — jfr. den norske Straffelovs Kap. 22 §§ 13 og 14 — „eller andre Fornødenhedsgjenstande af ubetydelig Værdi, forsaavidt der i begge Tilfælde ikke i den Maade, hvorpaa den Paagjældende har banet sig Afgang til det Sted, hvor Gjenstandene fandtes, er Noget, som udelukker Handlingen fra den mildere Bedømmelse“, hvorved bemærkes, at der ved den sidste Restriction, der iøvrigt findes saavel i Id. 11 April 1840 § 30 som i Udkastets § 231, fornemmelig sigtes til, at den Paagjældende ikke maa have gjort Indbrud eller deslige. Imod en saadan Affattelse lader det sig imidlertid indvende, at det turde være vanskeligt at fastholde Begreberne „umiddelbar Forbrug“ og „oieblikkelig Brug“ i deres hele Skarphed, og at Begrebet om „Fornødenhedsgjenstande“ derhos synes at være altfor ampelt. Den overveieende Grund for Kommissionen til ikke at slutte sig til den nævnte Affattelse har dog været den Betragtning, at den væsentlig ringere Grad af Strafbarhed ved Tilvendelser af Gjenstande af ubetydelig Værdi formeentlig kan betinges af andre Momenter end Gjenstandens særegne Bessaffenhed. Dette Moment er vistnok af ikke liden Betydning, og den omhandlede Bestemmelse forudsættes ganske sikkert særligt at kunne komme til Anvendelse, hvor der kun er Spørgsmaal om Borttagelsen af ubetydelige Forbrugsgjenstande, Fødevarer, Brændsel og deslige, hvormed Opinionen ikke tager det saa strængt; men andre Hensyn kunne dog ogsaa komme i Betragtning, og de bør formeentlig ikke udelukkes ved Paragraphens Affattelse. Idet man har troet, at det vilde kunne tjene til at kaste Lys over den hele Bestemmelses rette Betydning, naar man i Epiden af Paragraphen stillede det fra Id. 1840 § 30 hentede Tilfælde, at Føde- eller Drikkevarer borttages til umiddelbar Fortæring eller dog af ubetydelig Værdi — hvilket Tilfælde utvilsomt efter den almindelige Forestilling har en mindre strafværdig Charakter —, har man derfor betegnet de Momenter, som i Almindelighed kunne medføre, at Handlingen har en væsentlig ringere Grad af Strafbarhed end Tyveri i Almindelighed, ved „den borttagne Gjenstands Ubetydelighed i Forbindelse med de særegne Omstændigheder, hvorunder Bort-

agelsen har fundet Sted". Herunder indbefattes ikke blot det Tilfælde, at en ringe Gjenstand borttages til Tilfredsstillelsen af en uiebliskelig Trang, at en Emule Brændsel borttages i Skoven osv., men ogsaa saadanne Tilfælde, hvor særegne Forhold have Indflydelse paa Gjerningens Strafværdighed, idet den Skyldige ifølge dem kan have haft nogen Anledning til at mene, at Eiermanden ikke vilde tage, eller ikke var besejret til at tage det saa noie med Borttagelsen, t. Ex. hvor de 2 Personer i længere Tid have levet sammen i et Slags factist Fællesskab, uden at Gjærningsmanden dog har troet, eller haft Anledning til at troe, at den Anden havde opgivet, eller ligefrem var villig til at opgive, sin udelukkende Eiendomsret over den enkelte borttagne Gjenstand. Nærmere at detaillere, hvad der skal forstaaes ved „særegne Omstændigheder“, vilde være ikke blot særdeles vanskeligt men tillige lidet hensigtsmæssigt, eftersom det dog maa være Meningen, ikke formeget at binde Domstolene i denne Henseende, men netop at gjøre det muligt for dem, i de enkelte Tilfælde, ved et fornuftigt Skøn at tage tilbørligt Hensyn til de factiske Omstændigheder, som i det virkelige Liv kunne udvikle og fremstille sig paa saa mangfoldige Maader. Det er da ogsaa ifølge denne Betragtning, og fordi man, som ovenfor bemærket, anseer det ønskeligt, uden at forlade Grundtanken i Fd. 11 April 1840 § 30, dog paa den anden Side at løsne Begrænsningen for dens practiske Anvendelse, at man i Udkastets § 231 har forhoiet Maximum af den simple Fængselsstraf, der kan idømmes for de omhandlede Forseelser, fra 14 Dage indtil 1 Maaned; denne sidstnævnte Straf svarer, om den end i Art maa ansees for ringere, til Minimum af den for simpelt Tyveri i Almindelighed, 1ste Gang begaaet, foreskrevne Straf af Fængsel paa Vand og Brød i 5 Dage, og det er derved betegnet, at der under Udkastets § 231 indbefattes Tilfælde, der i Strafbarhed kunne nærme sig til de mindst straffærdige Tilfælde af egentligt Tyveri. — Den Bestemmelse i Slutningen af § 231, at de paagjældende Forseelser kun skulle paatales (nemlig af det Offentlige), naar det begjæres af den Forurettede, stemmer med Reglen i Fd. 11 April 1840 § 30 og trænger i sig selv neppe til nogen videre Begrundelse. Det vil formeentlig findes at være i sin Orden, at man ikke i Straffeloven har optaget Noget om Procesmaaden i deslige Sager (i Fd. 1840 § 30 hedder det, at de skulle behandles politiretsviis), og som Følge deraf heller ikke en til det sidste Punktum i nysnævnte Lovparagraf svarende Bestemmelse om Paakjendelse af et Forhold af den omhandlede Bessaffenhed under en Justits-sag, naar det af en eller anden Grund er bleven gjort til Gjenstand for Undersøgelse under en saadan.

3 Forbindelse med Materien om undtagne Tyverier turde der være Anledning til at bemærke, at det har været under Overveielse i Kommissionen, hvorvidt det maatte være rigtigt, i Lighed med hvad der er Tilfældet i flere fremmede Straffelove, bl. A. i den preussiske (§§ 228—29) og den norske (Kap. 27 § 3), at optage særlige Bestemmelser angaaende Tyverier, begaaede imod Nærbeslægtede, navnlig af Forældre imod deres Børn eller omvendt, af Ægtefæller eller Sødskende imod hinanden osv. Man har imidlertid været af den Formening, at der ikke er tilstrækkelig Føie til at tilsiige Straffrihed for deslige Tyverier, og ihvorvel der kunde tale endeel for at bestemme, at offentlig Paatale ikke skal finde Sted, navnlig af Tyverier begaaede af Børn imod deres Forældre, medmindre disse selv maatte ønske det, har man dog ogsaa fundet overveiende Betænkkelighed ved at foreslaae en Bestemmelse i den Retning. For at Hensigten tilfulde skulde naaes maatte det formeentlig ikke blot være Paa-talen men den hele criminelle Undersøgelse, der skulde standses; i mange Tilfælde vil det imidlertid først under eller ved Slutningen af Undersøgelsen komme frem, at Barnet er Gjerningsmanden, og selv da vil det jævnlig ikke lade sig gjøre at nedslaae Sagen, navnlig naar flere ere implicerede i den. Det vilde derhos formeentlig være lidet tiltalende for den almindelige Retsfølelse, at en Søn, der var overbeviist at have begaaet et Tyveri imod sin Fader, skulde gaae fri for Tiltale og Straf, medens saadan bragtes i Anvendelse imod Sønnens Medskyldige, der maaskee endog var forledet til Gjerningen af Sennen. Hvor det fra først af ligger for, at denne er Ophavsmanden til det hos Faderen begaaede Tyveri, vil Sagen i det virkelige Liv vistnok i Reglen blive dysset ned uden Indblanding af det Offentlige; er Sagen engang bragt ind under Offentlighedens Undersøgelse, synes Retsfærdighedens Fordringer bedst at skee Fyldest ved at Sagen gaaer sin Gang og at der ialtfald tages Hensyn til den forurettede Faders Følelser ved den idømte Strafs Eftergivelse, efter hans Andragende, ad Benaadningsveien. Forøvrigt behøver det ikke at bemærkes, at, naar Barnet er under 15 Aar gammelt, aabner Udkastets § 34 en særlig Afgang til at Paatale med Justitsministeriets Samtykke kan bortfalde.

Det i Fd. 11 April 1840 § 39 omtalte saakaldte Besiddelseshyveri, der opløser sig i en ulovlig Selvtægt forsaavidt det ikke antager en be-drageriff Charakter, kan efter Kommissionens Formening i intet Tilfælde komme ind under Tyveriets Begreb, og man har derfor ikke optaget nogen Bestemmelse desangaaende i det nærværende Kapitel. Hvad derimod angaar Fd. 1840 § 40, der i sin Tid kom ind i Forordningen efter Pro-

vindfialstandernes Indstilling, da er det jo vistnok Tilfældet, at det der omtalte Brugstyveri heller ikke gaaer ind under det egentlige Begreb om Tyveri, men en Bestemmelse desangaaende synes dog ikke at burde faaen i Straffeloven. Det Forhold, at Nogen berover Eiermanden Besiddelsen af hans Ting for uden hans Villie at tilegne sig Nyttten og Brugen af samme, maaskee for længere Tid og maaskee paa en Tid, da det netop var af den største Værdi for Eiermanden, selv at kunne disponere over den, synes nemlig deels vel at kunne egne sig til Straf og efter Omstændighederne endog i Strafbarhed at kunne nærme sig til det egentlige Tyveri, og deels vil et saadant ofte kunne skjule sig under det ommeldte Forhold, medens den Skyldiges Paastand om ikke at have villet beholde Tingen dog ikke juridisk tør forkastes. Da det nu ikke kan bestrides, at Brugstyveriet ialtfald er beslægtet med Tyveri, og da der ikke i Udkastet findes noget Kapitel, der svarer til den norske Straffelovs Kap. 22, angaaende ulovlig Brug af hvad Andre eie eller besidde, hvis § 18 foreskriver Straf af Bøder eller Fængsel for den, der ulovlig sætter sig i Besiddelse af Andenmands Gods for uberettiget at bruge samme og derefter at levere det tilbage, — har man anseet det for rigtigst, i nærværende Kapitels § 232 at optage en i det Væsentlige hermed stemmende Forskrift.

Forinden Udkastet gaaer over til at give Regler angaaende Hæleri og anden Meddeelagtighed i Tyveri, udtales det i § 233 ganske kort, at den, som gjør sig skyldig i Ran, bliver at ansee og at straffe som Tyv. Skjondt nemlig Id. 11 April 1840 § 32 har udtalt, at den egentlige Ransforbrydelse for Fremtiden i alle Maader skulde behandles efter de Bestemmelser, som Forordningen indeholder for Tyveri, maa det dog erkjendes, at ialtfald det almindelige Begreb om Ran er et andet end det almindelige Begreb om Tyveri, hvortil Udkastet forsaavidt henholder sig, som det ikke giver nogen nærmere Definition paa, hvad der skal forståes ved Tyveri, og, idet Ransforbrydelsen som Følge heraf ikke i og for sig omfattes af de foregaaende Bestemmelser i Udkastet, maatte det altsaa være nødvendigt at give en særlig Regel om Ran. At denne bør gaae ud paa, at Ran, som bestemt i Id. 11 April 1840 § 32 jfr. § 33, i alle Henseender skal stilles i Klasse med, behandles og straffes som Tyveri, turde ikke være tvivlsomt under den Forudsætning, hvorfra der naturligtviis maa gaaes ud, nemlig at Begrebet Ran tages i den almindelige Betydning af en aabenlys Tilvendelse af fremmed Eiendom i vindesyg Hensigt uden Anvendelse af personlig Vold eller Trusler om saadan. Nogen saadan Bestemmelse af Ransbegrebet har man imidlertid, ifølge

den ved Udkastets Affattelse fulgte almindelige Grundsætning, ligesaa lidt anseet det for rigtigt at optage i Loven, som man har troet at burde bestemme Begrebet Tyveri, men § 233 faaer dog sin Begrændsning ved den senere § 239, som angiver Betingelserne for, at den kvalificerede Straf for Røveri kan anvendes. Uagtet man i Henseende til Begrebet om Ran væsentlig har sluttet sig til Fd. 11 April 1840 §§ 32 og 33, og saaledes navnlig ogsaa er gaaet ud fra, at det maa betragtes som Ran, naar Nogen snapper eller slaar en Ting ud af en Andens Haand, har man dog troet, at de i den citerede § 33 — og forsaavidt ogsaa i den følgende § 34 angaaende Røveri — brugte Ord, der nærmere skulde betegne Forfæjden imellem Ran og Røveri, ikke just ere heldige. Som bemærket bør nemlig vistnok til Røveri henføres enhver Tilvendselse af fremmed Eiendom, der skeer ved Anvendelsen af personlig Vold eller Trusfel om saadan, uden at der just har været Anledning til, som Fd. 1840 § 33 udtrykker det, at befrygte „egentlig Mishandling“. Det er derhos uden Tvivl ganske rigtigt, at den med Trusler om personlig Vold forbundne Bemaegtigelse af en Andens Eiendom kan tage sin røveriske Charakter, naar der ingen Anledning var til at antage, at Gjerningsmanden kunde eller vilde sætte sine Trusler i Værk, men paa den anden Side bør der dog ikke udelukkende sees hen til, hvad Gjerningsmanden virkelig vilde have gjort, hvis han ikke havde faaet den af ham attraaede Ting, eller til hvad der objectivt betragtet var rimelig Anledning til at antage, men til lige til, hvad den Forurettede har antaget og hvad Gjerningsmanden har beregnet at han skulde antage. Den rette Burdering af de fremførte Truslers Betydning hører saaledes til det Factiske, der i ethvert enkelt Tilfælde maa overlades til Domstolene (Rævningerne), som navnlig i paa kommende Tilfælde ville have at afgjøre, om Truslerne om Vold i Virkeligheden maae antages, i Overensstemmelse med Gjerningsmandens Hensigt, at have bestemt Eiermanden til at give Tingen fra sig, — hvad enten der saa var rimelig Anledning dertil eller ikke —, eller om Saadant ikke tør statueres.

Efter de udførlige Regler, der i Udkastets Kap. 5 ere givne om Straffen for Meddeeltighed i Forbrydelser, har man i Almindelighed anseet det baade for unødvendigt og urigtigt at optage særlige Bestemmelser angaaende Straffen for Meddeeltighed i de specielle Forbrydelser, undtagen hvor der af særegne Grunde maatte være Anledning til enten at modificere de af hine almindelige Regler flydende Resultater eller at fjerne Tvivl, som kunde opstaae med Hensyn til deres Anvendelse i de enkelte Tilfælde. Hvad nu Meddeeltighed i Tyveri angaaer, da turde

der deels være Opfordring til noget nærmere at bestemme, hvorvidt den Virkning til Straffens Skjarpelse, der særligt ved Tyvsforbrydelsen er tillagt Gjentagelsen, ogsaa skal komme til Anvendelse med Hensyn til Meddeelagtighed i denne Forbrydelse, samt hvorledes de almindelige Regler om Straffen for Meddeelagtighed under denne Forudsætning skulle kombineres med de angaaende kvalificeret Straf for gjentaget Tyveri givne Forstrifter, deels opstaaer med Hensyn til en vis Art af Meddeelagtighed i Tyveri, nemlig Hæleri, det Spørgsmaal, om der ikke ifølge sammes Bestaaenhed maatte være Joie til nogen Modifikation af de almindelige Regler eller ialtfald til at sjanke samme en særlig Dmtale. Det er i denne Henseende for det første klart, at det er nødvendigt nærmere at bestemme Minimumsstraffen for Hæleri, da den for simpelt Tyveri, 1ste Gang begaaet, foreskrevne ringeste Straffegrad, 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød, ikke ligefrem lader sig nedsætte til $\frac{1}{4}$ af samme Straffear, efter Bestemmelsen i Udkastets § 54 angaaende efterfølgende Meddeelagtighed i Forbrydelser, og Kommissionen har ikke fundet det tvivlsomt, at Straffen for Hæleri ingeninde bør være ringere end 2 Dages Fængsel paa Vand og Brød. Dertil kommer, at ligesom der synes at være Anledning til i Straffeloven at optage en til Fd. 11 April 1840 § 23 svarende Bestemmelse angaaende den, der, uden fra først af at have haft nogen Hensigt til at kolludere med Tyven, dog senere, af mere undskyldelige Beveggunde, har lagt Dølgemaal paa stjaalne Koster, naar disse efterhjæs som saadanne, saaledes turde der være Joie til særligt at foreskrive en alvorlig Straf for et Forhold, der, om det end paa en vis Maade i sin Form kun fremtræder som Hæleri, dog i sit Væsen er af en kvalificeret strafbar Natur, det nemlig at Nogen gjør Bane eller Ræringsvei af at tilforhandle sig eller paa anden lignende Maade at modtage stjaalne Koster (Udkastets § 235). Foraaavidt man herefter i ethvert Tilfælde i nærværende Kapitel kommer ind paa særlige Bestemmelser angaaende Hæleri, kunde der allerede af den Grund være Anledning til at forudskikke en mere almindelig Bestemmelse om Straffen for Hæleri; men denne, med et eget Navn stemplede, Art af Meddeelagtighed i Tyveri synes overhovedet at egne sig til en udtrykkelig Dmtale, ikke blot paa Grund af Forbrydelsens Almindelighed i det practiske Liv, men ogsaa paa Grund af dens eiendommelige Natur, idet begge disse Hensyn formeentlig tale for at give særlige Bestemmelser om den.

Det har i Kommissionen været Gjenstand for Overveielse, om der ikke burde gives en nærmere Bestemmelse af Hæleriets Begreb, navnlig i den Retning, at det, skarpere end fleet er i den almindelige Betegnelse af efter-

følgende Meddeeltighed i Forbrydelser i Udkastets § 54, fremhævedes, at det for at karakterisere den, der modtager stjaalne Koster, som Hæler er tilstrækkeligt, at han efter Omstændighederne maatte antage dem for stjaalne, eller at han, som det hedder i Fd. 11 April 1840 § 22, for-
 modede at de vare stjaalne. Man har imidlertid ikke anseet det for rigtigt, ved en saadan særlig Udtalelse paa dette Sted at fremkalde Tvivl om den rette Betydning af den almindelige Bestemmelse i den nævnte § 54, ved hvis Affattelse man netop, som ovenfor i Bemærkningerne til samme ommeldt, har troet det hensigtsmæssigt, ikke særligt at berøre, hvilken Kundskabsgrad om den begaaede Forbrydelse der udfordres, for at den efter sammes Udførelse udviste Bistand eller Deeltagelse i dens Frugter kan betegnes som en strafbar efterfølgende Meddeeltighed. Som det der er fremhævet, har man forudsat, at den Omstændighed, at den Paa-
 gjældende beviisløst har antaget de af ham modtagne Koster for at være stjaalne, maa være tilstrækkelig til at sælde ham som Hæler; men, idet den almindelige Bestemmelse i § 54 saaledes efter Kommissionens Mening er at forstaae væsentlig paa den Maade, som skulde betegnes ved den berørte udtrykkelige Tilføining ved Bestemmelsen om Hæleri, har man saameget mindre anseet det for heldigt her at gjøre en saadan særlig Til-
 føining, som den muligvis kunde give Anledning til at troe, at det var Meningen, at der særligt med Hensyn til den efterfølgende Meddeeltighed i Tyveri skulde gjøres ringere Fordringer til den Paaagjældendes mala fides, saaledes at en løs Formodning om, at Afhandleren af de kjøbte Gjen-
 stande dog maaskee ikke var kommen redelig til dem, eller endog blot den Omstændighed, at han burde have kunnet indsee, at Gjenstandene vare stjaalne, skulde være nok til at sælde ham som Hæler. Man har derfor, idet man forsaavidt har henholdt sig til de almindelige Forudsætninger
 for Udkastets § 54, i Udkastets § 234 fastsat Straffen for „den, som gjør sig skyldig i Hæleri ved uden foregaaende deraf truffen Aftale at tilforhandle sig eller paa anden Maade modtage eller fordølge stjaalne Koster“. — Men om en særlig Bestemmelse angaaende Hæleri forsaavidt ikke er nødvendig for Begrebets Skyld, har man dog anseet den for nødvendig eller rigtig for Straffens Skyld. Efter de almindelige Regler om Meddeeltighed vilde Hælerens Straf nemlig være at fastsætte i
 Forhold til den Straf, der er foreskrevet for det Tyveri, hvis Koster han har modtaget osv., altsaa blive kvalificeret i samme Forhold som Tyveriet er kvalificeret. Hvorvel det imidlertid vistnok bør komme i væsentlig Betragtning ved Valget af Straffegraden, at Hæleren var vidende om, at Kosterne vare erhvervede ved et grovt Tyveri, — uden saadan Kundskab

vil der naturligviis ikke være Tale om strengere Straf derfor —, skjønnes det dog ikke rettere, end at de Momenter, der qualificere et Tyveri som grovt, stille sig ganske anderledes ligeoverfor Hæleren end for Tyven selv, og man har derfor ikke kunnet ansee det for rigtigt, i Righed bl. A. med den preussiske Straffelov men i Modsatning til den nugældende danske Strafferet, at lægge saa megen Vægt paa Beskaffenheden af Hovedforbrydelsen, at man derefter skjelnede imellem 2 Klasser af Hæleri, det simple og det qualificerede. Man har meent, at det vilde være tilstrækkeligt at gjøre Grændserne for Hæleristraffene saa vide, at den Omstændighed, at Gjenstanden, Hæleren vitterligt, er fravendt Nogen ved et grovt Tyveri, kan blive taget tilbørligt i Betragtning som en aggraverende Omstændighed ved Straffens Bestemmelse. Paa den anden Side turde der være god Foie til at sætte Minimum af Straffen for gjentaget Hæleri noget høiere, end hvad den almindelige Regel i Udkastets § 54, sammenholdt med Bestemmelserne i Udkastets §§ 226—228 om Straffene for gjentaget Tyveri, vilde føre til. Medens det nemlig vel i og for sig maa ansees for en ringere Forbrydelse, en enkelt Gang at modtage stjaalne Koster, antager Forholdet formeentlig en anden og strafbarere Charakter, naar Nogen oftere gjør sig skyldig deri. Hvad der taler for at bestemme en alvorlig Straf for den, der gjør Bane eller Næringsvei af at tilforhandle sig eller at modtage stjaalne Koster, kan tildeels, om end i ringere Grad, ogsaa her gjøres gjældende, nemlig at det gjentagne Hæleri let kan indeholde en Opmuntring til at begaae Tyveri, om det end maa forudsættes, at der ikke forud har fundet nogen Aftale Sted imellem Tyven og Hæleren. Efter det Anførte har man i Udkastets § 234 sat særlige Straffebestemmelser for 1ste, 2den, 3die og 4de Gang samt oftere begaaet Hæleri, hvorved man endnu blot skal bemærke, at man, i Konsekvens af Straffebestemmelserne for Tyveri, i det Hele har foreslaaet betydeligt lavere Straffe end de i Fd. 11 April 1840 § 22 foreskrevne. Navnlig har man meent, at Straffen ingeninde burde overstige 6 Mars Strafarbeide, medens Fd. 1840 lader Straffen kunne stige til 8 Mars Strafarbeide allerede for 3die Gang begaaet Hæleri og for 6te Gang ubetinget foreskriver livsvarigt Strafarbeide, og at Fængsel paa Vand og Brød ikke nogeninde ubetinget burde være udelukket, medens Fd. 1840 allerede for 3die Gang begaaet Hæleri som ringeste Straf bestemmer 2 Mars Forbedringshuusarbeide. Derimod er Straffebestemmelsen i Udkastets § 235 strengere end den tilsvarende § 24 i Fd. 11 April 1840, forsaavidt denne foreskriver, at den, der gjør Bane eller Næringsvei af at tilforhandle sig stjaalne Koster osv., skal straffes som om han selv havde stjaalet, altsaa 1ste Gang med Fængsel

paa Band og Brød i mindst 2 Gange 5 Dage eller med Forbedringshuusarbejde i 4 Aar, medens Udkastets § 235 bestemmer, at den ringeste Straffegrad 1ste Gang skal være Fængsel paa Band og Brød i 4 Gange 5 Dage. Det turde imidlertid, efter det ovenfor leilighedsviis Bemærkede, være i sin Orden at ansee det omhandlede, i høi Grad farlige og strafværdige Forhold, der ikke blot — som det hedder i Fd. 1840 § 24 — giver Tyvene Opmuntring til at stjæle ved at aabne dem Leilighed til at blive af med deres Koster, men tillige jævnlig frister hidtil straffrie Personer ind paa Forbrydelsens Vej, med en strengere Straf end den, der er foreskrevet for simpelt Tyveri 1ste Gang begaaet. I Gjentagelses-tilfælde er iøvrigt Straffen efter § 235 igjen mildere end efter Fd. 1840.

Udkastets § 238 er, som bemærket, væsentlig dannet efter Fd. 11 April 1840 § 23. Man har kun udeladt de Ord: „uden at han derved har havt til Hensigt at fravende Eieren sit Gods“, med Hensyn til at det vel kan tænkes, at en Person, der paa en redelig Maade er kommen i Besiddelse af stjaalne Koster, naar disse senere efterspørges, af uiebliffelig Forlegenhed og ugrundet Frygt for Ansvar lader sig bestemme til at bortkaste dem, i hvilket Tilfælde Sæns Anvendelse ikke bør været udelukket, skjøndt det ikke kan benægtes, at han, om ikke fra først af, saa dog senere i det enkelte Dieblif, har havt til Hensigt at gjøre Noget, hvorved Eieren blev berøvet sit Gods. — I Forbindelse med den nysberørte § i Udkastet turde det være rigtigt at bemærke, at det har været under Overveielse, om man i Udkastet skulde optage en Bestemmelse i Lighed med Pl. 24 Septbr. 1841 om Straf for den, der har udviist Mislighed eller Uforsigtighed ved Erhvervelsen af stjaalne Koster. En saadan Bestemmelse, der upaatvilelig væsentlig har havt sin Begrundelse i den practiske Vanskelighed ved at ramme Hæleren, naar denne ikke vil tilstaae at have vidst eller havt Formodning om, at Kosterne vare stjaalne, turde imidlertid være vanskelig at retfærdiggjøre, forsaavidt den betegner et Forhold, der i sig selv kun tør erklæres for en Uagtsomhed eller ialtfald for en Overtrædelse af Politiforskrifter, som criminelt, og der er saa meget mindre Anledning til at optage den i Straffeloven, da den paa pegede practiske Vanskelighed formeentlig for en stor Deel vil tabe sin Betydning, naar Indiciebevijet, ved Indførelsen af Rævningeretter, kommer til en fylldigere Anvendelse end Tilfældet er efter den nugældende Strafferetspleie.

Med Hensyn til anden Medskyld i Tyveri end Hæleri er der formeentlig ingen Foie til at gjøre andre Regler gjældende end dem, der flyde af de almindelige Bestemmelser i Udkastets 5te Kapitel, og da heller ikke til særligt at omtale den, undtagen forsaavidt angaaer Spørgsmaalet

om Straffens Bestemmelse i Gjentagelsestilfælde. Navnlig findes det ikke at være tvivlsomt, at Straffen for den foregaaende eller samtidige Meddeeltighed i Tyveri maa bestemmes i Forhold til Straffen for det Tyveri, simpelt eller grovt, hvori den Paagjældende har gjort sig medskyldig. Det synes imidlertid ei heller med Joie at kunne bestrides, at de samme Grunde, der tale for at skjærpe Straffen for Tyveri i Gjentagelsestilfælde, ogsaa lade sig anføre for og konsequent maae føre til en Skjærpelse af Straffen for den, der gjentagende gjør sig medskyldig i Tyveri eller som, efter at have begaaet selve denne Forbrydelse, derefter gjør sig medskyldig i samme. En modsat Regel vilde føre til høist besynderlige Resultater, hvis Urigtighed er iøinefaldende. Den Meddeeltige, der ifølge de almindelige Regler skal anses og straffes som Gjerningsmand, maa naturligviis i hvert Fald ogsaa i Gjentagelsestilfælde behandles som saadan, men de forffjellige Arter af Meddeeltighed grændse saa nær op til hinanden, ogsaa i Henseende til Strafbarheden, at det ikke vilde kunne gaae an at lade Gjentagelsen faae en kvalificerende Indflydelse for den ene men ikke for den anden Art. Naar t. Ex. hensees til, hvorledes de 2 i Udkastets § 45 omtalte Tilfælde af samtidig Meddeeltighed gribe over i hinanden, vilde det dog være urimeligt, om Straffen for den, der efter 2 Gange at være dømt for Tyveri derpaa findes at have gjort sig medskyldig i et saadant under Udforelsen af samme, skulde være fra $1\frac{1}{2}$ til 6 Aars Strafarbejde (§ 227), naar Reglen i det 1ste Punktum af § 45 ansaaes anvendelig, men kun Fængsel paa Band og Brød i 3 indtil 24 Dage eller under skjærpende Omstændigheder (see § 224) Forbedringshuusarbejde indtil $1\frac{1}{2}$ Aar, naar Reglen i det 2det Punktum af § 45 fandtes at burde komme til Anvendelse. Ligesaa urigtigt vilde det, naar hensees til Forholdet mellem den samtidige eller foregaaende Meddeeltighed paa den ene Side og den efterfølgende Meddeeltighed paa den anden Side, hvad Strafbarheden angaaer, formeentlig være, om den, der efter 2 Gange at være dømt for Tyveri findes medskyldig i denne Forbrydelse ved samtidig eller foregaaende Virksomhed, uden dog at egne sig til at anses som Gjerningsmand, kun skulde være undergivet den næsnævnte Straffebestemmelse, fra 3 indtil 24 Dages Fængsel paa Band og Brød eller Forbedringshuusarbejde indtil $1\frac{1}{2}$ Aar, medens han, naar han havde gjort sig skyldig i Hæleri, efter Udkastets § 234, sammenholdt med § 237, vilde være undergivet en dobbelt, og hvad Minimum angaaer endog mere end 3dobbelte, saa streng Straffebestemmelse, nemlig fra Fængsel paa Band og Brød i 2 Gange 5 Dage indtil Forbedringshuusarbejde i 3 Aar. Og end større vilde Misforholdet naturligviis blive i Tilfælde af

4de eller oftere gjentagen Forbrydelse. Gjentagelsen bør altsaa ved enhver Meddeelagtighed i Tyveri have en kvalificerende Indslydelse, og det Naturligste og Simpleste synes det at være, saaledes som foreslaaet i Udkastets § 236, at Straffen, i det af Reglerne i Udkastets Kap. 5 angaaende de forskjellige Arter Meddeelagtighed fastsatte Forhold, bestemmes til en større eller mindre Deel af den for 2den, 3die eller oftere gjentaget Tyveri foreskrevne Straf, eftersom den Skyldige tidligere 1, 2 eller flere Gange er dømt for Tyveri eller Meddeelagtighed deri, idet de ovennævnte Regler ville give de derefter til Anvendelse kommende Straffesatser et saa stort Omfang, at der bliver tilstrækkelig Velighed til ved Valget af Straffegraden, indenfor sammes Grændser, at tage Hensyn til, om den Paagjældende tidligere er dømt for Tyveri eller kun for Meddeelagtighed deri. Forsaavidt det derimod vilde kunne blive for stramt, om den, der efter tidligere at være dømt for Meddeelagtighed i Tyveri, derunder indbefattet ogsaa Hæleri, senere findes skyldig i Tyveri, ikke skulde kunne idømmes en ringere Straf end den for gjentaget Tyveri foreskrevne, har man troet i det 2det Stykke af § 236, jfr. det 2det Stykke af § 237, at burde bestemme, at Gjentagelsen kun skal medføre den Virkning, at han ikke maa straffes ringere, end om han paany havde gjort sig skyldig i en saadan Meddeelagtighed i Tyveri som den, hvorfor han tidligere er dømt. Bestemmelserne om Gjentagelsens Virkning afsluttes endelig i Udkastets § 237 ved nogle Forskrifter, der gaae ud paa at stille Domme for Tyveri eller anden Meddeelagtighed deri end Hæleri og for den sidstnævnte Forbrydelse i et vist Forhold til hinanden; derom turde det imidlertid være oversflødigt at anføre videre. — Angaaende Virkningen af Gjentagelse i Tilfælde af, at den tidligere eller senest begaaede Forbrydelse ikke er bleven fuldbyrdet, har man, efter hvad desangaaende ovenfor ved Udkastets Kap. 6 i Almindelighed er bemærket (§. 92-93), ikke fundet Anledning til paa dette Sted i Udkastet at optage nogen Bestemmelse.

Sluttelig skal man, med Hensyn til Materien om Meddeelagtighed i Tyveri, endnu kun tilføie, at det har været under Overveielse, om der maatte være Opfordring til i Straffeloven at optage en til den norske Straffelovs Kap. 19 § 8 svarende Bestemmelse angaaende den, der i Hensigt til at stjæle eller vidende om, at Nogen har saadan Hensigt, har forfærdiget eller anskaffet Værk eller falsk Nøgle. Man har imidlertid anseet dette for unødvendigt, da de almindelige Regler om Forsøg og Meddeelagtighed formeentlig ville aabne tilstrækkelig Udgang til at ramme et saadant Forhold.

Til 25de Kapitel.

(Om Røveri.)

Uagtet det i Udkastets § 241 omhandlede Forhold ligger udenfor det egentlige Begreb om Røveri, har man dog ikke taget i Betænkning at indskrænke Overskriften over Kapitlet til dette ene Ord, navnlig af Hensyn til, at det formeentlig ikke er muligt at finde et det berorte Forhold tilstrækkeligt betegnende, ved Sprogbrugen hjemlet, dansk Ord. Som et saadant kan Ordet „Udpressning“, der vel nærmest vilde være en Oversættelse af det i Overskriften til den preussiske Straffelovs 2den Deel Tit. 19 forekommende Udtryk „Erpressung“, neppe ansees. — Foraaavdt der i den tidligere Kommission har været reist Spørgsmaal om, i Straffeloven at optage en Bestemmelse angaaende det i D. L.s 4—1—10 omhandlede Tilfælde, at Skibsmandskabet bruger Vold imod Skibsføreren og sætter sig i Besiddelse af Skib og Ladning (jfr. den norske Straffelovs Kap. 20 § 2 Lit. e: „i aaben Sø overfalder Sofarende for at komme i Besiddelse af Fartøi eller Gods“), bemærkes fremdeles, at ligesom D. L.s 4—1—10 i ethvert Fald ikke vilde høre hjemme i Kapitlet om Røveri foraaavdt Artiklen ogsaa omfatter det Tilfælde, at Mytteri er udøvet mod Skibsføreren uden den Hensigt at bemægtige sig Skibet og Ladningen, saaledes har man overhovedet meent, at Bestemmelsen om det nævnte Forhold, der dog altid væsentlig karakteriseres og qualificeres ved det stedfundne Mytteri, hører til Sorennen og ikke egentlig har hjemme i den almindelige Straffelov. Foraaavdt personligt Overfald paa Skibsføreren har fundet Sted i den ovenfor nævnte Hensigt, vil Tilfældet iøvrigt ogsaa uden nogen udtrykkelig Bestemmelse ligesom gaar ind under Udkastets § 239.

Med Hensyn til Begrebet om Røveri har man væsentlig holdt sig til Fd. 11 April 1840 §§ 34, 36 og 37, idet man dog, som ovenfor ved Bemærkningerne til Udkastets § 233 om Kan antydet, noget har modificeret Betegnelsen af de Trudsler, som skulde henføre Gjerningen under Begrebet om Røveri. Foraaavdt en Udvidelse af dette, og dermed en Stjærpelse, practisk maatte blive Følgen af denne Modifikation af Udtrykkene, turde der være Anledning til at henvise til, at Straffen for Røveri i det Hele er sat betydeligt lavere i Udkastet end i Fd. 1840, idet dens ringeste Grad er nedsat fra 4 til 1 Aars Strafarbejde. Medens Fd. af 1840 særligt i 3 forskjellige §§ omhandler, først det Tilfælde, at Nogen ved personlig Vold eller Trudsler om saadan skaffer en Anden ved Penge eller Gods, dernæst det Tilfælde, at Volden eller Trudserne

ere forøvede for at sætte sig istand til at fuldbyrde Borttagelsen eller bringe det tagne Gods i Sikkerhed, og endelig det Tilfælde, at Nogen ved Vold eller Trudsel aftvinger en Anden en Forfriining, Qvittering eller andet Dokument, som kan paadrage ham eller Andre Forpligtelser eller skille ham eller Andre ved Rettigheder, — har man i Udkastets § 239 samlet alle disse Maader, hvorpaa Røveriet kan fremtræde, under een Begrebsbestemmelse, hvorved der formeentlig vindes saavel i Henseende til Rorthed som med Hensyn til Overblikket. Da de ovennævnte, i Fd. 1840 § 37 brugte Ord iøvrigt ikke synes at omfatte det Tilfælde, at Voldsmanden berøver den Overfaldne et af Voldsmanden selv eller Trediemand udstedt Dokument, der begrunder Rettigheder, har man anseet det for rettest at gøre en Tilføining, hvorved denne Mangel afhjælpes. Skjøndt det fremdeles er fundet rigtigt at fremhæve visse Omstændigheder som særligt aggraverende og tildeels som kvalificerende, har man dog ikke anseet det hensigtsmæssigt, saaledes som Tilfældet er i Fd. 1840 § 34, bestemt at affordre forskjellige Klasser af mere eller mindre grove Røvier. Det i den nævnte § 4de Led omtalte Tilfælde, at Gjerningen har, som det hedder, været forbunden med en umiddelbart morderisk Beslutning, er der ikke nogen Anledning til særligt at fremhæve, da det følger af sig selv, at i saadant Fald en Konkurrence med en Drabsforbrydelse finder Sted og at forsaavidt Straffebestemmelserne i det 18de Kapitel tillige maae komme til Anvendelse, da der, efter hvad Kommissionen har foreslaaet, ikke bliver Spørgsmaal om nogen kvalificeret Livsstraf, og da man, i Erkjendelsen af det Rigtige i at indskrænke Livsstrafs Anvendelse inden de snevrest mulige Grændser, ikke har troet — undtagen aldeles undtagelsesviis — at burde opstille den nævnte Straf for simpelt Drab eller attenteteret Mord, om saadant end konkurrerer med en anden Forbrydelse, som derved skulde fremmes. Af lignende Grund har man heller ikke troet at kunne anbefale en Bestemmelse svarende til den foregaaende Regel i Fd. 1840 § 34 om, at den Skyldige skal have sit Liv forbrudt, naar Livet er berøvet Nogen ved det røveriske Overfald eller en Mishandling tilføiet ham af den i Udkastets § 201 ommeldte Bessaffenhed. Om det 3die Led i Fd. 1840 § 34 bliver der ikke videre Spørgsmaal, da man, som ovenfor bemærket, har troet at burde affasse Ragsstrigningsstraffen og de i det nævnte Led omtalte aggraverende eller kvalificerende Momenter iøvrigt ere de samme, som de i Sens 2det Led omhandlede, kun i en forhoiet Grad. Disse Momenter kunne imidlertid i Rorthed betegnes ved, at betydelig Mishandling har fundet Sted eller at Gjerningen iøvrigt har havt en særdeles farlig Charakter, og det synes hverken nødvendigt eller stemmende med det

Princip, man i det Hele har fulgt ved Affattelsen af Straffelovudkastet, at indlade sig paa en detailleret Angivelse af de Omstændigheder, der kunne give Handlingen den særdeles farlige Charakter, saasom at Gjerningsmanden har gjort Indbrud, Tiden, Stedet, Fleerheden af de Personer, der tage Deel i det roveriske Overfald, de brugte eller dog tilrede havde Vaaben; jfr. Fd. 1840 § 34 2det Led. Men ligesom det endvidere er noget vanskeligt at fastholde en skarp Grænse imellem de i Fd. 1840 § 34 omtalte forskjellige Tilfælde, hvor personlig Vold, eller virkelig Mishandling, eller betydelig Mishandling, eller Mishandling af den i Fd. 4 Octbr. 1833 § 2 omhandlede Bessaffenhed har fundet Sted, saaledes maa det formeentlig ogsaa erkjendes, at Betegnelsen af Gjerningen som den, der har en „særdeles“ farlig Charakter, ikke har en saadan Bestemthed, at derpaa ret vel kan bygges en Klassifikation af Forbrydelsen med heelt forskjellige Straffebestemmelser. Det turde derfor uden Tvivl være hensigtsmæssigere at give den første almindelige Straffebestemmelse i § 239 en saadan Bidde, at derunder kunne indbefattes ogsaa de grovere Tilfælde af Røveri, navnlig saadanne, hvor virkelig, men dog ikke just betydelig, Mishandling eller Indbrud har fundet Sted, og i Forbindelse dermed at aabne Afgang (fakultativt) til Ildommelsen af høiere Straf under de anførte aggraverende Omstændigheder. Som en saadan paa en vis Maade kvalificerende Omstændighed har man anseet det rettest at nævne ogsaa den, at den Skyldige tilforn er dømt for Røveri, for et eller flere grove eller gjentagne Gange for simpelt Tyveri, idet der iøvrigt, efter den for Røveri givne Straffebestemmelsses Omfang, ikke bliver Spørgsmaal om at tillægge Gjentagelsen en saadan bestemt kvalificerende Indflydelse som ved Tyveri.

Sorøveri, der omhandles i det sidste Membrum af Fd. 11 April 1840 § 34, har man anseet det rettest at gjøre til Gjenstand for en egen Paragraph, og da i denne desangaaende at optage en udtrykkelig Straffebestemmelse, medens Fd. 1840 § 34 væsentlig kun henviser til Fd. 20 April 1825 §§ 1 og 2. Ved Affattelsen af Udkastets § 240 har man imidlertid, med den Forffjel, der maatte blive en Følge af, at man overhovedet har troet at burde foreslaae Affkaffelsen af enhver kvalificeret Livsstraf, holdt sig til de nævnte Paragrapher i Fd. af 1825, med særligt Hensyn til, at Bestemmelserne deri ere optagne efter andre Landes For skrifter om Sorøveri, og at der, efter hvad man har Anledning til at troe, af fremmede Magter lægges nogen Vægt paa, at der i Lovgivningen fastsættes betydelige Straffe for den nævnte Forbrydelse. Af denne Grund har man ogsaa her undtagelsesviis troet at burde aabne Afgang til Ildom-

melse af Livsstraf, navnlig naar Noget er omkommen som Følge af det foroverisste Overfald, udenfor det Tilfælde, hvor den nævnte Straf maatte hjemles ved den i Udkastets § 187 givne Regel paa Grund af Gjerningens morderiske Charakter. I Betegnelsen af Forbrydelsen vil der iøvrigt sees at være foretaget den Forandring, at det i Udkastets § 240 hedder: „den, som gjør sig skyldig i Foroveri eller udruster Skib i saadant Die-med“, medens Fd. 1825 benytter de Udtryk: „Enhver, som befindes at have indladt sig i en Forbindelse, der har Udrustningen af et Foroverfartoi til Gjenstand, eller at have gjort Tjeneste paa et saadant.“ Hensigten hermed er naturligviis den, at indskrænke den i § 240 foreskrevne Straf af livsvarigt Tugthuusarbejde til Deeltagerne i selve Foroveriet og Hovedmændene i Udrustningen af et Skib i foroverist Die-med, idet den nævnte Straf ikke synes ubetinget at burde komme til Anvendelse paa de underordnede Deeltagere i en saadan Udrustning eller dem, der kun staae i et fjernere Forhold dertil, t. Ex. paa dem, der have ydet en mindre Pengebistand til et saadant Foretagende eller givet en eller anden Anviisning eller Opmuntring dertil. Som § 240 er affattet, ville i den Henseende de almindelige, i Udkastets 5te Kapitel om Meddeelsagtighed givne, Regler komme til Anvendelse i Forbindelse med den i Paragraphen indeholdte Straffebestemmelse. Foraaavdt det er forudsat, at ifkun §§ 1 og 2 af Fd. 20 April 1825 skulde hæves ved Straffeloven, ville selvfølgelig Forordningens andre Paragrapher blive uforandrede, deriblandt da ogsaa § 6, der hjemler Gouverneuren Ret til at fritage den Medskyldige i et foroverist Foretagende for Tiltale og Straf, som ved Angivelse har bidraget til at hindre Foroveriet eller til at faae de Skyldige afstraffede.

Begrebet om Røveri finder tildeels sin nærmere Begrænsning ved Udkastets § 241, der omhandler et Forhold, der vel er beslægtet med men dog ikke gaaer ind under det egentlige Begreb om Røveri. Forfjellen fremtræder deels med Hensyn til Bessaffenheden af den Hensigt, i hvilken Trudselen finder Sted, deels med Hensyn til selve Trudslernes Bessaffenhed. I første Henseende bemærkes, at Forudsætningen for det egentlige Røveri er den, at Røveren vil aftvinge den Overfaldne Penge, Gods eller andet, som umiddelbart eller middelbart har pekuniær Værdi eller Betydning; Udkastets § 241 omfatter derimod ganske i Almindelighed de Tilfælde, hvor Noget ved Tvang vil tilvende sig eller Andre en Fordeel, hvilket navnlig kan skee uden at den, mod hvem Trudslerne anvendes, selv lider noget Formuestab, t. Ex. hvor han trues til at afgive en Indstilling eller besætte en Plads efter Voldsmandens Døds, til hans eller

Andres Fordeel. Dette sidste, at der tilsigtes en Fordeel, er iøvrigt et væsentligt Criterium ved den i § 241 omhandlede Forbrydelse; det er navnlig derved, at den adskiller sig fra den i Udskiftets § 207 omhandlede Frihedsfrænkelse, at true Nogen til at gjøre, taale eller undlade Noget, og det er væsentlig det Uværdige og Nedrige i saaledes uberettiget at tiltrue sig en Fordeel, der formeentlig maa medføre en meget alvorlig Straf for denne Forbrydelse. I Henseende til Beskaffenheden af de ulovlige Tvangs- midler er Forskjellen fra det egentlige Røveri maaskee endnu større. Rø- veriet forudsætter personlig Vold eller Trudsel om saadan umiddelbart eller paa Stedet; den i § 241 omhandlede Forbrydelse forudsætter derimod ikke blot, at den Vold paa Liv, Lemmer eller Frihed, hvormed der trues, er mere eller mindre fjern og ialtfald ikke overhængende, men den omfatter derhos Trudsel af en ganske anden Art, nemlig med at gjøre Noget, der kan medføre Skade for den Paagjældendes Ære eller gode Navn og Rygte eller for hans Formuesstilling. Det Unde, hvormed der trues, behøver ikke engang i og for sig at være uberettiget; under Paragraphen indbefattes saaledes det i det virkelige Liv ikke ganske upraktiske Tilfælde, at En truer en Anden med at ville aabenbare Noget, som han, skjøndt det er stemmende med Sandheden og skjøndt det maaskee ikke kan angribe hans Ære i juridisk Forstand, dog af en eller anden Grund ikke ønsker offentliggjort. Det, der i et saadant Tilfælde kvalificerer Gjerningen, er da igjen netop den uværdige Hensigt, at ville tiltvinge sig en Fordeel ved Trudseln om at misbruge sit Kjendskab til den paagjældende Omstændig- hed paa en uberettiget Maade. — At der i Straffeloven sættes Straf for det omhandlede Forhold, som hidtil af Domstolene er bleven anseet med en arbitrair Straf, vil uden Tvivl findes at være i sin Orden; det vil imidlertid formeentlig tilstrækkeligt fremgaae af det ovenfor Bemærkede, at Strafbarheden af dette Forhold kan være ikke lidet forskjellig. Det kan, hvor der trues med Angreb paa Personen, i Strafbarhed nærme sig Rø- veriet, men det kan ogsaa efter Beskaffenheden af den Fordeel, der til- sigtes opnaaet, og af den anvendte Trudsel, være af en meget mindre strafbar Charakter, om det Uværdige i Handlingen end, som ovenfor berørt, synes at maatte føre til, at den altid bør ansees med en vis Strænghed. Man har med disse Betragtninger for Die foreslaaet Straffen sat til For- bedringshuusarbejde (fra $\frac{1}{2}$ til 6 Aar) eller under særdeles formildende Om- stændigheder Fængsel, dog ikke under 3 Maaneders simpelt Fængsel.

Som med Hensyn til § 239 anført, har man kun fundet Anledning til forsaavidt at tillægge Gjentagelsen af Røveri eller foregaaende For- øvelse af Tyveri nogen særegen Indflydelse paa Straffen for Røveri, som

denne paa Grund deraf er foreslaaet efter Omstændighederne at skulle kunne stige til et hoiere Maximum. Hermed hænger det da ogsaa sammen, at man ikke har anseet det nødvendigt at give særegne Regler om Meddeelagtighed i Røveri, der altsaa vil blive at bedømme efter de almindelige Bestemmelser i Udkastets 5te Kapitel. Derimod turde det være stemmende med Forholdets Natur, at Røveri, der paa en vis Maade kan betragtes som kvalificeret Ran, tillægges samme Virkning med Hensyn til Straffens Skjærpelse som tidligere begaaet Tyveri, naar den Paagjældende senere findes skyldig i den sidstnævnte Forbrydelse, og hertil sigter det første Stykke i Udkastets § 242, idet man ikke har fundet tilstrækkelig Anledning til i denne Henseende at gøre Forffjel imellem det egentlige Røveri og den dermed beslagtede, i § 241 omhandlede Forbrydelse. En Konsekvens heraf er fremdeles den i § 242 2det Stykke indeholdte Regel, at Meddeelagtighed i Røveri og Meddeelagtighed i Tyveri i Henseende til Gjentagelsesvirkning skulle sættes i Klasse med hinanden, saaat t. Ex. den, der, efter først at have været dømt for Meddeelagtighed i Røveri, senere gør sig skyldig i Hæleri, bliver at straffe som for 2den Gang begaaet Hæleri, og at den, der efter at være dømt for Hæleri senere findes medskyldig i Røveri, ikke kan straffes ringere, end om han igjen havde gjort sig skyldig i Hæleri.

Til 26de Kapitel.

(Om ulovlig Omgang med Hittegods og nogle dermed beslagtede Forbrydelser.)

Med Hensyn til den systematiske Anordning skal man forudskikke den Bemærkning, at de under nærværende Kapitel henførte Forbrydelser, og da navnlig de vigtigste, ulovlig Omgang med Hittegods, baade ifølge deres Væsen og i Henseende til Strafbarhed ere forffjellige fra Bedrageri saavel som fra Tyveri. Medens ulovlig Omgang med Hittegods i Jd. 11 April 1840, see dens § 58, omhandles imellem Bedrageri og Dokumentfalsk, og det i fremmede Straffelove er almindeligt at behandle den nævnte Forbrydelse i Kapitlet om Bedrageri m. v., see t. Ex. den norske Straffelovs Kap. 21 §§ 14—15, har man derfor anseet det rettest at gøre disse Forbrydelser til Gjenstand for et eget Kapitel, som man har troet passende at kunne give Plads imellem Kapitlerne om Tyveri og Røveri paa den ene og om Bedrageri og Falsk paa den anden Side.

Ved Affattelsen af Udkastets § 243, der fastsætter Straffen for ulovlig Omgang med Hittegods, har man betjent sig af saadanne Udtryk, at under samme indbefattes ikke blot Hittegods i egentlig Forstand men tillige — i Overensstemmelse med Fd. 11 April 1840 § 58, jfr. D. L. 5—9—2 og Pl. 7 Aug. 1752, saaledes som den er bleven forstaaet —, Driftesø og Dannesø; man har med Hensyn hertil undgaaet at bruge Ordet Hittegods, Straffen, som man har meent at burde være i det Hele noget ringere end den for Hæleri foreskrevne, har man i Almindelighed sat til Fængsel, dens laveste Grad altsaa til 2 Dages simpelt Fængsel, hvorhos der er fundet Joie til at aabne Afgang til Anvendelsen af Bødestraf og efter Omstændighederne endog til at lade al Straf bortfalde, hvor Gjenstanden er af ubetydelig Værdi. Denne kan stundom være saa ringe, at Uleiligheden med at oplyse den fundne Gjenstand ikke vilde staae i noget rimeligt Forhold dertil, og selv hvor dette ikke just kan siges at være Tilfældet, om Gjenstanden end er af ubetydelig Værdi, kan det vel tankes, at Undladelsen af at oplyse det Fundne mere har sin Grund i Rigegyldighed eller deslige end i nogen egentlig svigagtig eller vindesyg Hensigt. Denne Afgang til Straffens Nedsættelse eller Eftergivelse er der derfor heller ikke fundet Anledning til at indskrænke til det Tilfælde, at Forseelsen er begaaet første Gang. Paa den anden Side har man imidlertid troet at burde foreslaae, at Straffen under særdeles skjærpende Omstændigheder, og navnlig i Tilfælde af Forbrydelsens Gjentagelse — hvilken man iøvrigt ikke har fundet Anledning til at tillægge nogen saadan bestemt kvalificerende Virkning, som der er foreslaaet med Hensyn til Tyveri og Hæleri —, skal kunne stige til Forbedringshuusarbejde i 2 Aar. Man har herved havt for Øie, at ulovlig Omgang med Hittegods i visse Tilfælde kan komme et egentligt Tyveri meget nær, t. Ex. hvor den Paa-gjældende, der har seet Eiermanden tabe Tingene, skjuler og tilegner sig denne, uagtet Eieren maaffee et Dieblif efter søger om den og muligt endog besangaaende henvender sig til ham. Ei heller kan det lades ude af Betragtning, at det retsfridige Sindelag hos den, der omgaaes ulovligt med Hittegods, væsentlig kvalificeres, naar han gjør Vane af et saadant Forhold eller, ved oftere at have gjort sig skyldig i Tyveri eller Bedrageri, viser, at han i det Hele kun har liden Agtelse for Andres Eiendomsrettigheder.

3 Forbindelse med Forfristen om Straf for at undlade at oplyse Hittegods indeholde de fleste fremmede Straffelove Straffebestemmelser for at tilegne sig, hvad man tilfældigt er kommen i Besiddelse af. Et saadant Forhold kan ganske vist undertiden have et vist Slægtsskab med Bedrageri,

men dette gjælder dog ingenlunde altid, ligesom det overhovedet ifølge sit Væsen synes mere at nærme sig, og naturligen at burde stilles i Klasse med, ulovlig Omgang med Hittegods, hvorfor Domstolene ogsaa hidtil for Forhold af den omhandlede Beskaffenhed have anvendt Analogien af Fd. 11 April 1840 § 58. Det synes imidlertid at være rigtigst at give en udtryffelig Bestemmelse angaaende de tilsigtede, i Praxis ikke saa gaanske fjeldent forekommende Tilfælde, t. Ex. hvor Nogen i sin Besiddelse, i sit Huns eller i sin Vogn foresfinder, og derefter tilegner sig, Gjenstande, som Andenmand ved en Feiltagelse har henlagt eller forglemt sammesteds. Der er saameget mere Opfordring til at omtale disse Tilfælde, der ikke ligefrem gaae ind under Begrebet ulovlig Omgang med Hittegods, da deres Strafbarhed tildeels beroer paa andre Forudsætninger end den nysnævnte Forbrydelse, hvorfor det neppe heller turde være rigtigt, som Tilfældet er i andre Straffelove, uden videre at sammenstille dem med den egentlige ulovlige Omgang med Hittegods. Der er navnlig den Forskjel, at medens det med Hensyn til Hittegods er tilstræffeligt til at bevirke Strafsansvar, at Finderen ikke har oplyst den fundne Ting, som han har sat sig i Besiddelse af, maa der med Hensyn til Gjenstande, som den Paagjældende tilfældigt er kommen i Besiddelse af, fordres noget mere, nemlig at han ulovligt tilegner sig dem eller dog fordølger dem, naar de efterspørges. Straffebestemmelsen har man iøvrigt troet burde være den samme, og Udkastets § 244 er derfor affattet saaledes, at det er tydeligt, at ogsaa Forkriften i § 243 om Strafnedsættelse eller Straffrihed kan komme til Anvendelse i de i § 244 omhandlede Tilfælde.

Kommissionen har ikke fundet det tvivlsomt, at den i Fd. 11 April 1840 § 58 indeholdte Bestemmelse, hvorefter den, der underslaaer eller paa anden uredelig Maade behandler strandet Gods, i Overensstemmelse med Fd. 28 Decbr. 1836 § 38 Nr. IV. skal anses som Tyv, ikke egner sig til at bibeholdes. Snarere kunde det synes, at en Bestemmelse angaaende det nævnte Forhold gaanske kunde udelades, hvoraf da vilde følge, at det i det Hele kom til at gaae ind under Straffebestemmelsen i Udkastets § 243. Derfor kunde maaskee anføres, at den Forbrydelse, at bemægtige sig Gjenstande, der findes paa Strandbredden, og til hvilke ofte ingen Eier kan udfindes, saaat der forsaavidt kun gjøres et Indgreb i Statskassens Ret, i og for sig ikke synes at være mere strafbar end den Forseelse, ikke at oplyse Hittegods, til hvilket den Paagjældende maa formode at en Eier vil melde sig. Ligesom den i § 243 foreskrevne Straf derfor i Almindelighed kunde synes at være passende ogsaa for Underslaaen af strandet Gods, saaledes kunde det maaskee fremdeles synes

rigtigt, at Straffen herfor under formildende Omstændigheder, og naar Gjenstanden er af ubetydelig Værdi, kunde ned sættes til Bøder eller endog reent bortfalde, saaledes som betingelsesviis foreskrevet i Slutningen af § 243. Kommissionen har imidlertid fundet Joie til at give en særlig Straffebestemmelse for Underslaaen af strandet Gods i den Betragtning, at det er af stor Vigtighed, at Lovgivningen pder strandet Gods en særdeles Beskyttelse, og at man derfor bør søge at vedligeholde den almindelige Forestilling om, at uredelig Omgang dermed er en ikke aldeles ubetydelig Forbrydelse, i hvilken Henseende man iøvrigt skal erindre om, at Begrebet „strandet Gods“ formeentlig viser hen til, at en Stranding skal være foregaaet, hvorfor ogsaa Joiesteret har antaget, at løst fra Havet opdrevet Gods, der ikke just maatte antages at hidrøre fra en Stranding, men som enten tilfældigt kunde være faldet ud fra et Skib eller være bortstykket fra Landjorden, ikke indbefattes under Bestemmelsen om strandet Gods men maa betragtes som Hittegods. Idet man efter det Anførte har troet at burde holde den her omhandlede Forbrydelse ude fra Begrebet om ulovlig Omgang med egentligt Hittegods, see Udkastets § 245, har man navnlig meent, at der ikke er Anledning til i noget Tilfælde at lade Straffrihed indtræde, om man end har fundet det at være uden Betænkkelighed, naar det Borttagne er af ringe Værdi og iøvrigt under særdeles formildende Omstændigheder, at lade den almindelige Straf af Fængsel paa Vand og Brød kunne gaae ned til simpelt Fængsel eller endog til Bøder. Man har fremdeles, med Hensyn til de større Værdier, hvorom der her kan blive Spørgsmaal, og de andre graverende Omstændigheder, hvorunder uredelig Omgang med strandet Gods kan finde Sted, meent, at den høieste Grad af Straffen herfor bør kunne stige indtil Forbedringshunsarbejde i 4 Aar.

Udkastets § 246 omhandler endelig det saakaldte Valrov, jfr. D. L. s. 6—16—3. Idet man i denne Henseende henviser til de ovenfor med Hensyn til Udkastets § 155 fremsatte Bemærkninger, skal man her kun yderligere erindre, at man ikke har fundet Anledning til paa sit Sted i Straffelovudkastet at optage nogen til Fd. 11 April 1840 § 38 svarende Bestemmelse. Forsaavidt nemlig det udplyndrede Lig med de paa samme værende Gjenstande maatte kunne siges at have været i Nogens Besiddelse, navnlig naar det har henstaaet i et Ligkapel eller været hensat i et Gravkammer eller endog kun i et almindeligt Gravsted, forstaaer det sig af sig selv, at Udplyndringen maa betragtes og straffes som Tyveri, uden at en udtrykkelig Bestemmelse derom behøves, — jfr. den i § 246 indførte Sætning: „uden at Handlingen efter sin Væsenlighed kan ansees som

Tyveri" —, ligesom det turde være oversflødigt, navnlig efter Udkastets Bestemmelse i § 155, at fremhæve, at Gravfredens Krænkelse eller den muligt stedfundne Mishandling af Liget ved Valget af Straffegraven skal tages i Betragtning som en aggraverende Omstændighed. Og forsaavidt Tilfældet ikke, efter det Anførte, kan betragtes som Tyveri, synes det ikke at være rigtigt at straffe det som saadant, hvorimod det turde være naturligere at fastsætte Straffen derfor i en særlig Bestemmelse i nærværende Kapitel, tildeels i Analogi med Straffen for ulovlig Omgang med Hittogods, hvormed Forbrydelsen under de forudsatte Omstændigheder har et vist Slægtskab. Det Anstødelige i Forbrydelsen rejsfærdiggjør imidlertid uden Tvivl, at man hverken har aabnet Afgang til Anvendelsen af Bødestraf eller til Straffrihed i noget Tilfælde, og ligeledes vil det formeentlig billiges, at man af særligt Hensyn til saadanne Tilfælde, hvor Forbrydelsen, som i Krigstid vel kan tænkes, er udøvet i stort Omfang, eller hvor Mishandling af Liget har fundet Sted, har ladet den højeste Grad af Straffen stige indtil Forbedringshuusarbejde i 2 Aar.

Til 27de Kapitel.

(Om Bedrageri.)

Udkastets Bestemmelser angaaende Materien om Bedrageri og Falsk ere væsentlig udarbejdede paa det i den derhen hørende Deel af Fd. 11 April 1840 givne Grundlag, idet man dog, næst som bemærket at henhøre Fd. 1840 § 58 til et eget Kapitel og derhos, som formeentlig oversflødigt, at udelade en enkelt af Forordningens Paragrapher, har anseet det for rettest at fordele det i disse, navnlig i §§ 41—76, behandlede Stof paa 2 Kapitler. Det behøver neppe at fremhæves, at saavel Falskmyntneri som Dokumentfalsk ere Forbrydelser af en saa pragrant og tildeels af en saa særegen Natur, at der er fuld Anledning til at udsøndre Bestemmelserne desangaaende af Kapitlet om Bedrageri i Almindelighed. Men naar der, forskjelligt fra dette, dannes et særegent Kapitel om de nævnte grove Arter af Falsk, synes det naturligt, til det sidstnævnte Kapitel at overføre de just ikke mange Bestemmelser i Fd. 1840, der angaae egentligt Falsk. Det første Kapitel vilde saaledes komme til at angaae det egentlige Bedrageri, det andet alt Falsk. For en saadan Sondring taler ogsaa den Begrebsforskjel, der unægtelig er imellem Bedrageri og Falsk.

Det Tiendommelige ved den sidste Forbrydelse, det som, i Almindelighed betragtet, karakteriserer den som en fuldt saa farlig Forbrydelse som Bedrageriet, er den Omstændighed, at den paa en Maade er rettet ikke imod en Enkelt alene, men imod en større, ubestemt Kreds af Personer, idet det er de objective Forhold, der forvanskes, saaledes at Flere ere udsatte for at blive bedragne. Dette Moment fremtræder iøvrigt navnlig med særlig Bøgt i visse Tilfælde af Dokumentfalsk og ved Falskmyntneri; de faae derved en Charakter af Almeenfarlighed, der gjør det endmere naturligt, at de omhandles i et Kapitel, der gaaer umiddelbart forud for de Kapitler, det 29de og det 30te, hvis Gjenstand netop er — for at bruge et Styk-Udtryk — de almeenfarlige Forbrydelser.

Skvad særligt nærværende Kapitel angaaer, vilde det vistnok have været ønskeligt, om man, ved at give et almindeligt Begreb om Bedrageri — saaledes som det er forsøgt i flere fremmede Straffelove, bl. a. i den norske (Kap. 21 § 1) og i den preussiske (§ 241) —, kunde have undgaaet at opregne de enkelte Tilfælde af Bedrageri, som skulle ansees med den almindelige Straf for denne Forbrydelse. Ligesom det imidlertid ved Udarbejdelsen af Fd. 11 April 1840 fandtes ugjorligt at give et saadant almindeligt Begreb om Bedrageri, saaledes har man ogsaa troet at maatte opgive at udfinde en Begrebsbestemmelse, der, naar den skulde være tilstrækkeligt betegnende, paa den anden Side, netop paa Grund af sin Almindelighed, let kunde komme til at omfatte for meget, og navnlig Tilfælde, der ikke bør betragtes som criminelle eller som dog ialtfald kun synes at egne sig til en ringere Straf. Da det fremdeles paa Grund af denne Bedrageriforbrydelsens færegne Bestaenhed, de mange forskjellige Maader, hvorpaa man kan gjøre sig skyldig i samme, og Vanskeligheden af ved bestemte almindelige Regler at fastholde Grænsen imellem det kriminelle Bedrageri og saadanne Handlinger, der vel ere forbundne med en Forvanskning af Sandheden og ikke komme overens med den strænge Redelighed, som Pligt og Ære fordre, men som dog ikke uden overveiende Ulempe kunne inddrages under Straffeloven, — heller ikke kan ansees tilraadeligt, med Udeladelse af enhver Definition, i Loven alene at henvise eller slutte sig til det almindelige eller tilvante Begreb om den omhandlede Forbrydelse, har man troet det rettest at følge den i Fd. 1840 benyttede Vej, ved først i §§ 247—251 at fremhæve de practisk vigtigste Tilfælde af det almindelige Bedrageri og, efter den saaledes givne Anvisning til den rette Forstaaelse af sammes Begreb, dertil i § 252 at knytte en almindelig Bestemmelse om de Bedragerier, der, uden at henhøre til de specielt omhandlede, dog i det enkelte Tilfælde findes ganske at

burde stilles i Klasse med dem, tilligemed en Forfrift om Anvendelsen af en ringere Straf under den modsatte Forudsætning. Det kan i denne Henseende bemærkes, at selv de fremmede Straffelove, der have forsøgt at give et almindeligt Begreb om den omhandlede Forbrydelse, dog have været nødte til, for nærmere at forklare det, at opstille en Række af forskjellige Bedrageritilsælde.

Naar da nu hensees til de §§'er i Fd. 1840, der nærmest omhandle og gaae ud paa at fremstille de almindelige Bedrageritilsælde, navnlig §§ 41, 42, 43 og 46, vil det lettelig findes, at medens den sidstnævnte Paragraph angaaer et specielt Tilsælde af Bedrageri, nemlig det, der forøves i Epil eller ved Signen, Maalen og andre overtroiske Kunster, omhandler § 43 den særegne Art af Bedrageri, der bestaaer i en ulovlig Disposition over Gods, som er betroet den Paagjældende eller som han ellers er i lovlig Besiddelse af, uden at han iøvrigt fragaaer eller nægter denne Besiddelse, hvorimod §§ 41 og 42, tildeels imellem hinanden, omhandle 2 andre Hovedtilsælde af Bedrageri, det ene, hvor Nogen ved falske Foregivender eller andre svigagtige Midler tilegner sig, hvad han ikke tidligere var i Besiddelse af, og det andet, hvor Nogen svigagtig fragaaer, hvad han er i Besiddelse af. Man har ikke fundet nogen Anledning til at forlade den saaledes betegnede Ordning af Stoffet i Fd. 1840, hvad de i §§ 43 og 46 omhandlede Tilsælde angaaer, og har derfor i Udskiftets §§ 249 og 251 foreslaaet optaget dertil i alt Væsentligt svarende Bestemmelser; derimod har det været Gjenstand for megen Overveielse i Kommissionen, om det ikke maatte være rigtigt at fordele og ordne Stoffet i Fd. 1840 §§ 41 og 42 paa en noget forffjellig Maade, navnlig saaledes, at ethvert af de 2 ovennævnte forffjellige Hovedtilsælde af Bedrageri blev omhandlet i en særskilt Paragraph. I den første Paragraph vilde da blive at nævne ikke blot det i Fd. 1840 § 41 omhandlede, tilligemed et Par andre, nedenfor nærmere berørte, i det practiske Liv ikke sjældent forekommende, Tilsælde, men tillige af de i Fd. 1840 § 42 omhandlede 6 Tilsælde det næstsidstnævnte, at Nogen svigagtig modtager Penge eller Gods, som en Anden paa Grund af urigtig Kundskab til Omstændighederne troer sig pligtig at betale eller afgive til ham, samt det 3die og 4de Tilsælde, at Nogen fremkommer med opdigtede Fordringer eller med Fordringer, der allerede ere afgjorte, idet han svigagtig nægter den stedfundne Tilbagegivelse eller Betaling, medens den 2den Paragraph vilde komme til at omfatte de andre 3 i Fd. 1840 § 42 omtalte Tilsælde, at Nogen underslaaer Gods, der tilhører et Dødsbo osv., fragaaer Modtagelsen af, hvad der er ham betroet, eller i bedrageriff Hensigt berøver en

Anden Midlerne til at gjøre en lovlig Fordring gjældende eller til at værgе sig imod en ulovlig Fordring. Imod en saadan Deling kan imidlertid gjøres flere, formeentlig ikke lidet vægtige, Grindringer. For det første er det ingenlunde klart, at den Paagjældendes Forhold i alle de under den tilsigtede 2den Paragraph henhørende Tilfælde opløser sig i en svigagtig Fragaagen eller Nægtelse for at tilvende sig en fortsat Besiddelse af fremmed Gods, hvilket navnlig ikke kan siges med Hensyn til det sidstnævnte, og neppe heller ubetinget med Hensyn til det førstnævnte Tilfælde. Dernæst vilde en saadan Deling føre til en mindre heldig Adskillelse af nærbeslægtede Tilfælde; det Tilfælde, at Nogen berøver en Anden Midlerne til at værgе sig imod en ulovlig Fordring, synes saaledes navnlig at staae i naturlig Forbindelse med Fremsettelsen af opdigtede Fordringer eller af Fordringer, der allerede ere afgjorte, ligesom det Forhold, svigagtig at nægte en sleet Betaling eller Tilbagegivelse, efter dets hele criminelle Charakteer er meget nær beslægtet med at fragaae Modtagelsen af hvad der er betroet til Aaen osv., idet begge disse Tilfælde gaaе ud paa at vælte Beviisbyrden over paa Modparten. Endelig turde det være naturligare, forsaavidt man vil gjøre Stoffet i Fd. 1840 §§ 41 og 42 til Gjenstand for 2 Paragrapher, at begrunde Adskillelsen paa det i practisk Henseende meget vigtigere Moment, om det i de enkelte Tilfælde til Begrebet om fuldbyrdet Bedrageri efter Forholdets retlige Natur findes at burde udfordres, at den tilsigtede ulovlige Fordeel er erhvervet, eller om det skal ansees for tilstræffeligt, at den Paagjældende til dette Diemed har anvendt visse bedrageriske Midler. Det er imidlertid aabenbart, at det i de 2 i Fd. 1840 § 42 omtalte Tilfælde, der skulde henføres under den første Paragraph, nemlig at Nogen fremsætter opdigtede Fordringer i et Dødsbo osv. eller Fordringer, der allerede ere afgjorte, ikke, saaledes som Bestemmelserne desangaaende i Fd. 1840 ere affattede, forudsættes som nødvendigt, at den ulovlige Fordeel er opnaaet, og forsaavidt der kunde være Spørgsmaal om at forandre disse Bestemmelser derhen, at den fulde Bedrageristraf først skulde være anvendelig, naar den Paagjældende igjennem Fremsettelsen af den urigtige Fordring havde fravendt Andre Penge eller Gods, turde der vistnok være overveiende Betænkkelighed ved en saadan Forandring af den nugjældende Regel i saa Henseende. Om man nemlig end i Almindelighed, i Lighed med hvad der gælder om Tyveri, maatte ansee det for rigtigt at opstille den Regel med Hensyn til Bedrageri, at det til Begrebet om Forbrydelsens Fuldbyrdelse udfordres, at den Paagjældende har tilføiet den Forurettede en Skade eller selv opnaaet en Fordeel — et Punkt, med Hensyn til hvilket

der ikke er liden Uoverensstemmelse imellem de forskjellige fremmede Straffelove —, er det dog ganske vist, at denne Regel i flere Tilfælde af Bedrageri ifølge Forholdets Væbskaffenhed maa væsentlig modificeres, naar ikke Retsikkerheden skal udsættes for stor Fare. Dette gjælder ikke blot om Falsk men ogsaa med Hensyn til Besvigelse af Forsikringsanstalterne og svigagtig Fallit, og Spørgsmaalet er da, om det ikke er practisk rigtigere at stille Begrebet om de 2 nævnte særlige Bedrageritilfælde saaledes, at Forbrydelsen konstitueres ved den bedrageriske Fremsettelse af den urigtige Fordring i og for sig. Dette Spørgsmaal turde efter den overveiende Mening i Kommissionen være at besvare bekræftende. Ligesom nemlig Forbryderens Skyld, subjectivt betragtet, er den samme, hvad enten Hensigten er naaet eller ikke, naar han har gjort, hvad der fra hans Side var at gjøre, ved den bedrageriske Fremsettelse af den urigtige Fordring under Omstændigheder, hvor der er Udsigt til at den vil gaae igjennem, idet det afhænger af forskjellige tildeels tilfældige Omstændigheder, om dette tilsidst vil skee eller ikke, saaledes vil det være practisk hensigtsmæssigt og tjenligt til at afstjære Tvivlsmaal i det enkelte Tilfælde om, hvorvidt Bedrageriet er fuldbrydet eller kun attenteret, at Forbrydelsens Begreb ligesom ved de Bedragerier, der bestaae i Underslaaen af Gods, Fragaaelse af Laan eller Fravendelsen af vigtige Dokumenter i bedragerisk Hensigt, knyttes til den enkelte bestemte bedrageriske Handling, her Fremførelsen af den opdigtede Fordring eller Nægtelsen af den stedfundne Betaling eller Tilbagegivelse. Imellem denne Handling og det Tidspunkt, da den derved tilsigtede Erhvervelse af Penge eller Gods factisk kan finde Sted, vil der jævnlig, og særligt hvad angaaer Fremførelsen af opdigtede Fordringer i Dødsboer, kunne hengaae en meget lang Tid, men det synes ikke heldigt, at det i denne lange Tid skulde staae som noget uafgjort, om Bedrageriet bliver fuldbrydet eller ikke; Sagen stiller sig her forsaavidt ogsaa anderledes end med Hensyn til de i Fd. 1840 § 41 omtalte Bedragerier, at fravende en Anden Noget ved falske Foregivender, idet det i disse Tilfælde ordentligviis med det samme vil vise sig, om Bedrageriet lykkes, ligesom dette for en ikke ringe Deel netop vil beroe paa den Maade, hvorpaa Bedrageren er optraadt. Fornemmelig turde det dog ansees som lidet ønskeligt, for nær beslægtede Tilfælde at give forskjellige Regler angaaende hvad der udkræves til Forbrydelsens Fuldbrydelse, men dette vilde formentlig skee, dersom man ved den svigagtige Nægtelse af en stedfunden Betaling for at ansee Bedrageriet for fuldbrydet vilde kræve, at herved var opnaaet en Binding, medens man ved Fragaaelse af Modtagelsen af

Naar osv. ikke fordrer videre til at konstituere Bedrageriforbrydelsen end selve denne Fragaalelse.

Skjøndt man, efter det Anførte, har opgivet at henføre de i Fd. 1840 §§ 41—42 omhandlede Bedragerier under 2, særskilt i hver sin Paragraph fremskillede, Hovedkategorier, eftersom Bedrageriet gaaer ud paa en Besiddelseserhvervelse eller ikke, er man dog alligevel kommen til det Resultat at fordele Stoffet paa to Paragrapher. Grundlaget for denne Deling — som iøvrigt ogsaa anbefaler sig derved, at en enkelt Paragraph, der skulde omfatte alle Tilfældene, vilde blive af en i Udkastet usædvanlig Længde — er imidlertid et andet end det nævnte; det er nemlig det ovenfor berørte, practisk vigtige, Hensyn, om det konstituerende Moment i Bedrageriet sættes i Erhvervelsen af den ulovlige Fordeel eller allerede i Foretagelsen af visse bestemte, dertil sigtende, bedrageriske Handlinger. Udkastets § 247 omhandler Bedragerier, der ikke ere at ansee som fuldbyrdede førend en Fravendelse har fundet Sted, § 248 derimod Bedrageritilfælde af den anden Art. De nævnte 2 Paragrapher slutte sig herefter temmelig nær til Fd. 1840 §§ 41 og 42; kun det næstsidste af de i § 42 omtalte 6 Tilfælde — svigagtig Modtagelse af Penge eller Gods — er overført til Udkastets § 247, der ellers nærmest svarer til Fd. 1840 § 41. Man har dog tillige, som ovenfor antydet, fundet Anledning til i § 247 særligt at nævne 2 i Praxis ikke sjældent forekommende Bedrageritilfælde, der nærmest maae sættes i Klasse med den i Fd. 1840 § 41 omtalte Fravendelse ved falske Foregivender af en vis Art, og som derfor ogsaa af Domstolene ere blevne straffede efter den nævnte Paragraph i Fd. 1840. Det ene Tilfælde er det, at Nogen ved falske Foregivender forleder en Anden til at kjøbe eller paa anden lignende Maade at modtage en Gjenstand for noget væsentlig Andet og Værdifuldere end den er, t. Ex. naar Nogen udgiver Regnepenge som Guldmonter eller sælger Nysolb som ægte Solb. Det andet Tilfælde er det, at Nogen svigagtig tager Varer paa Kredit uden at det er hans Hensigt at betale dem, — hvormed formeentlig efter Omstændighederne maa stilles i Klasse, at Nogen gjør Gjæld, som det slet ikke er hans Mening at ville betale, t. Ex. naar Nogen lægger sig ind paa Gæstgivergaarde osv. men efter nogen Tids Forløb absenterer sig for at undgaae Betalingen, som han heller ikke har til Hensigt senere at præstere.

Hvad iøvrigt angaaer Affattelsen af Udkastets §§ 247 og 248, vil det sees, at man har foretaget enkelte Forandringer, nærmest vedrørende Redactionen, i de tilsvarende Bestemmelser i Fd. 1840 §§ 41 og 42, i hvilken Henseende man imidlertid skal indskrænke sig til at gjøre nogle faa Bemær-

ninger. Istedetfor det dobbelte Udtryk i Fd. 1840 § 41 „falskeligen at foregive sig at gaae en Andens Grinde og af denne at være bemyndiget til at modtage Varer, Penge og deslige“ har man anseet det tilstrækkeligt at sige: „at foregive at være berettiget til at handle paa anden Mands Vegne“, hvorunder formeentlig ogsaa det Tilfælde indbefattes, at den Bedragne selv er kommen til Bedrageren og denne først paa Forspørgsel desangaaende har foregivet en Bemyndigelse til at modtage Varer eller Penge. Den derefter i Fd. 1840 § 41 følgende Passus: „eller ved andre lignende svigagtige Midler fravender en Anden Penge eller Gods“, til hvis nærmere Forklaring der ingen sikker Veiledning haves i de foregaaende Exempler, har man troet det rettest ganske at udelade. — Af det første i § 248 omtalte Tilfælde, at fragaae Modtagelsen af Laan osv., har man udeladt den i Fd. 1840 § 42 tilføiede Sætning „saaledes at enten det Modtagne selv skulde tilbagegives eller noget Andet istedetfor samme betales“, da det allerede ligger i Tilføielsen „være sig Penge eller Andet“, at der sigtes ikke alene til Laan til Brug men ogsaa til Laan til Gie. I Bestemmelsen om det i Fd. 1840 § 42 først nævnte Tilfælde har man indsfudt Ordene „eller fordølger“ foran „en samme tilkommande Fordring“, med Hensyn til, at det ialtfald er tvivlsomt, om Nogen kan siges at „underslaae“ en Fordring. Man har iøvrigt tilføiet den Sætning: „som han er pligtig at opgive“, for at antyde, at der ikke sigtes til en Fordølgelse af Fordringen fra Debtors Side, men til det Tilfælde, at Fordringen holdes ude af Boet af Arvingerne eller Andre, der staae i et lignende Forhold til Boet som disse. Derimod har man udeladt den Tilføining i Fd. 1840 § 42: „eller paa anden Maade besviger Nogen ved forsætlig at fordølge, hvad han er pligtig at opgive“, da den, der nægter en stedfunden Tilbagebetaling, ogsaa kan siges at fordølge, hvad han er pligtig at opgive, og da Udeladelsen ikke kan medføre nogen Fare, eftersom de mulige Tilfælde, som derved lades uomtalte, ialtfald ville gaae ind under den almindelige Tillægsbestemmelse i Udkastets § 252 1ste Stykke. Med Hensyn endelig til det i Fd. 1840 § 42 sidstomtatte Tilfælde, at Nogen berøver en Anden Midlerne til at gjøre en Fordring gjældende osv. ved at fravende ham Dokumenter eller tilintetgjøre disse, har man anseet det for rigtigst at indsfyde Ordene „i bedragerist Hensigt“, da det vel kan tænkes, at Nogen tilintetgjør deslige Dokumenter blot for at skade, uden selv at have eller derved at tilfigte nogen Fordeel. Man skal herved henvise til det ovenfor i Paragraphen, ved det Tilfælde, at Nogen nægter en stedfunden Betaling eller Tilbagegivelse, brugte tilsvarende Ord „svigagtig“; derved antydes det formeentlig tilstrækkeligt, at det maa

være Hensigten at inhærere Nægtelsen og i Forbindelse dermed den urettlige Fordring, saaat Bestemmelsen ikke kan komme til Anvendelse i det Tilfælde, at en Person nægter en stedfunden Betaling, for hvilken hans Modstander ikke har sikket sig noget Beviis, naar denne Nægtelse alene er fremsat for siebliffelig at tjene en Trediemand, uden at den videre benyttes eller agtes benyttet til derpaa at støtte en Fordring, eller naar den opgives under en senere i den Anledning anlagt Sag.

Den almindelige Straf for Bedrageri er i Udcastet, i Lighed med den for Tyveri foreslaaede Straf, sat til Fængsel paa Vand og Brød, ikke under 5 Dage, eller Forbedringshuusarbejde intil 2 Aar. Med Hensyn til, at et Bedrageri, der iøvrigt henhører under Bestemmelserne i de første Paragrapher i Udcastets 27de Kapitel, stundom ifølge sin hele Beskaffenhed, den planmæssige Maade, hvorpaa det er udøvet, og det Omfang, hvori det har fundet Sted, kan have en høist farlig og strafværdig Charakter, og navnlig være ikke lidet mere strafværdigt end et almindeligt Tyveri, første Gang begaaet, har man imidlertid anseet det nødvendigt at aabne Afgang til under særdeles skjærpende Omstændigheder at kunne idomme en længere Tids Strafarbejde. Hertil er der formeentlig saameget større Opfordring, som man ifølge Forholdets Beskaffenhed ikke har fundet tilstrækkelig Anledning til ved Bedrageri, saaledes som ved Tyveri, at tillægge Forbrydelsens Gjentakelse en saadan bestemt kvalificerende Indflydelse, at forskjellige Straffebestemmelser derefter skulde komme til Anvendelse, medens det dog altid maa betragtes som en særligt skjærpende Omstændighed, hvortil der ved Valget af Straffegraden indenfor den alle Tilfælde omfattende Straffebestemmelses Grændser maa kunne tages tilbørligt Hensyn, at Gjerningsmanden oftere har gjort sig skyldig i, og er bleven dømt for, lignende eller maaskee grovere Bedragerier. Fornemmelig hvor grove Bedragerier gjentagne Gange begaaes, har man tænkt sig, at der med Grund kunde blive Spørgsmaal om en høiere Straf — hvilken man endog har troet at burde aabne Afgang til at kunne lade stige indtil 6 Aars Strafarbejde —, men man har dog ikke anseet det for rigtigt, ubetinget at indskrænke Anvendelsen af denne høiere Straf alene til Gjentakelsestilfælde, og Straffebestemmelsen i Udcastets § 247, jfr. de følgende Paragrapher, er derfor affattet derhen, at Straffen under særdeles skjærpende Omstændigheder, ligesom og naar Forbrydelsen oftere gjentages, kan stige til det nævnte Maximum.

Udcastets § 249 svarer til Id. 11 April 1840 § 43. Bortseet fra de mindre væsentlige Redaktionsforandringer, som man har anseet hensigtsmæssige, skal man herved bemærke, at det er fundet rettest at udelade

Slutningsbestemmelsen i Fd. 1840 § 43 angaaende den Fæster eller Forpagter, der svigagtig forvansker den ham overleverede Besætning og Inventarium, da en saadan singulair Bestemmelse — hvis Hensigt, som i Motiverne til Forordningen angivet, var at betage sletfindede Forpagtere og Fæstere den Sikkerhed, hvormed de troede at kunne ødelægge den dem overleverede Besætning m. v., hvilket i nogle Egne af Landet var blevet almindeligt — dels synes mindre passende i en almindelig Straffelov, dels er unødvendig, forsaavidt et saadant Forhold falder ind under Paragraphens øvrige Bestemmelser, hvortil kommer, at der ifølge Udviklingen af de herhenhørende factiske Forhold neppe længere er nogen Opfordring til særligt at udhæve de nævnte Tilfælde af Bedrageri. Med Hensyn til, at de valgte Udtryk: „afhænder eller pantsætter Gods . . .“ hvorover Trediemand har erhvervet en Rettighed o. s. v.“ indbefatte en Afhændelse eller Pantsættelse af arresteret Gods, er det bleven fremhævet, at ligesom Erfaringen viser, at Almuen ikke ret kan indsee det Urigtige i slig Disposition, fordi det arresterede Gods dog endnu er den Paagjældendes Eiendom, saaledes have Domstolene ogsaa i flere Tilfælde viist Tilboelighed til at udfylde et saadant Forhold, hvor dette lod sig gjøre, t. E. med Retsuvidenhed, og at det overhovedet turde være Tvivl underkastet, om den nævnte Handling ubetinget tør erklæres for et egentligt Bedrageri, hvilket i hvert Fald ikke kan siges, hvor det blot har Charakteren af Selvraadighed og ingen svigagtig Hensigt er tilstede. Man har med Hensyn hertil, idet man har antaget, at det dog ikke gik an ganske at udelukke det omhandlede Tilfælde af Paragraphen, i Righed med den norske Straffelovs Kap. 21 § 6 og med, hvad den jydsk Stænderforsamling i sin Tid foreslog med Hensyn til § 43 i Fd. 11 April 1840, i Paragraphens Begyndelse tilføjet Ordene „i bedragerisk Hensigt“. Naar saadan Hensigt er tilstede, bør formeentlig ogsaa Bortflyttelsen af arresteret Gods betragtes som Bedrageri; man har kun tilføjet Ordene „eller forstikker“, da den herved betegnede Handling turde være ligesaa hyppig som en egentlig Bortflytning.

Af Fd. 1840 § 44, hvortil Udkastets § 250 nærmest svarer, har man for det første udeladt den efter Emanationen af Fd. 8 Juli 1840 overflødige Slutningsbestemmelse om, at Fd. 4 Marts 1690 ikke længere skal være anvendelig med Hensyn til private Regnskabsbetjente, saavel som den i Straffeloven ikke ret hjemmehørende Sætning om Uanvendeligheden af Arrest paa den Skyldiges Person. Men man har dernæst i det Hele omdannet Paragraphen saaledes, at den mere directe fremtræder som en Undtagelse, navnlig fra den foregaaende § 249, forsaavidt den dog nær-

mest gaaer ud paa at bestemme, at den uberettigede Anvendelse af fremmede Penge under de angivne Betingelser deels kun skal forfølges, naar den Forurettede begjærer det, deels ikke skal medføre nogen Straf, naar det Forbrugte erstattes inden Dom i 1ste Instants affiges. Vel er det saa, at de i Fd. 1840 § 44 omtalte Tilfælde, at Nogen til eget Brug anvender Penge, som han for Andre har modtaget, eller som ere ham overgivne til Forvaring eller til en bestemt Anvendelse, ikke i deres Heelhed omfattes af de i Udkastets § 249 brugte Udtryk, at Nogen tilegner sig hvad der er ham betroet til Laan, Leie, Forvaring, Bestyrelse eller Pant; men ligesom de dog tildeels gaae ind herunder, saaledes er der ialtsald en saadan Tilfældenes Lighed tilstede, at det ikke kan være tvivlsomt, jfr. Udkastets § 252, at den, der uberettiget til eget Brug anvendte fremmede Penge, som han havde modtaget for Andre eller som vare ham overgivne til en bestemt Anvendelse, vilde være at ansee efter Udkastets § 249, forsaavidt Reglen heri ikke i den Henseende modificeres ved Bestemmelserne i Udkastets § 250. — Det har iøvrigt været under Overveielse, om ikke disse Bestemmelser burde udstrækkes til foruden Penge ogsaa at angaae Korn eller andre Varer — de saakaldte res fungibiles; man har imidlertid ikke anset det tilraadeligt at give Paragraphen en saadan Udvidelse, uden at man derved dog just har meent, at Paragraphens Anvendelse ubetinget skulde være indskrænket til Penge i egentlig eller strengeste Forstand, hvorved bemærkes, at en Landsover- samt Hof- og Stadsrets-Dom af 1843 i et enkelt Tilfælde under særegne Omstændigheder har henført kongelige Obligationer, lydende paa Ihandehaveren, under Fd. 11 April 1840 § 44.

Ved Udkastets § 251, for hvilken Fd. 11 April 1840 § 46 ligger til Grund, idet man dog har fundet Anledning til væsentlig at omdanne Paragraphen i formel Henseende, skal man ikke opholde sig videre. Ei heller turde der, efter hvad allerede ovenfor er anført, være Opfordring til nogen vidtløftig Omtale af Udkastets § 252, i hvilken der, som bemærket, gives en mere almindelig Bestemmelse deels angaaende de Bedragerier, som maae stilles i Klasse med de i de foregaaende Paragrapher særligt omtalte Tilfælde — tildeels altsaa svarende til Fd. 11 April 1840 § 76 i Begyndelsen —, deels angaaende Bedragerier, som ikke fuldkomment kunne sættes ved Siden af de forud omhandlede. Med Hensyn til Paragraphens 1ste Deel skal man kun gjøre den Erindring, at naar det deri hedder: „Den, der ellers besviger Nogen o. s. v.“ er det ikke derved forudsat, som en ubetinget eller i alle Tilfælde nødvendig Betingelse for den fulde Strafs Anvendelse, at Nogen ved den svigagtige Handling er

bleven fravendt Penge eller Gods, hvorimod det er Meningen med Hensættelsen til de i §§ 247—251 omtalte lignende Tilfælde, at det i denne Henseende maa komme an paa, om Opnaaelsen af den tilsigtede ulovlige Fordeel hører med til Begrebet om Forbrydelsens Fuldbgyrdelse ved det af de i de foregaaende Paragrapher særligt omhandlede Bedrageritilfælde, hvormed det foreliggende Bedrageri, paa hvilket Udkastets § 252 1ste Stykke skal bringes til Anvendelse, nærmest maa sammenstilles. Den anden Deel af Udkastets § 252 svarer deels til Fd. 1840 § 51, deels til sammes § 52 1ste Punktum. Ligesom man imidlertid ikke har anset det for rigtigt, i Straffeloven at optage nogen Bestemmelse om, hvilke criminal-processuelle Regler der i paakommende Tilfælde blive at følge ved Sagens Behandling, saaledes har man, i Overeensstemmelse med de i Almindelighed ved Udkastets Affattelse i formel Henseende fulgte Grundsatninger, ikke fundet Anledning til i selve Loven at optage de i Fd. 1840 § 51 til Oplysning om den opstillede Regels rette Forstaaelse tilføiede Exempler, hvorimod det er fundet hensigtsmæssigt at ombytte de i den nævnte § 51 brugte, som det synes altfor svævende, Udtryk: „saadanne svigagtige Handlinger, der ikke indbefattes under de i de foregaaende Paragrapher udtrykkeligt omhandlede og heller ikke fuldkomment kunne sættes ved Siden af samme“, med en Betegnelse, der viser, at de tilsigtede Tilfælde, om de end ikke fuldkomment kunne sættes ved Siden af de tidligere særligt omhandlede, dog skulle være af samme Art eller beslægtede med dem og overhovedet kunne stemples med Benævnelsen „Bedragerier“.

Ligeledes har man meent, at de i Fd. 1840 § 50 anførte Exempler burde udelades i den til den nævnte Paragraph svarende Bestemmelse i Udkastets § 253, i hvilken der ifølge Kommissionens Anskuelse om, at der overhovedet ved Bedrageri ikke er Roie til at tillægge Forbrydelsens Gjentagelse en saadan bestemt Indskyldelse med Hensyn til Straffens Skjærpelse, som Fd. 1840 forudsætter, heller ikke er fundet Anledning til at optage Slutningsbestemmelsen i Fds. § 50 om, at den foreskrevne mildere Straf ikke lettelig bør anvendes, naar den Paagældende tidligere har gjort sig skyldig i et lignende eller et efter Forordningen mere strafbart Forhold. Iøvrigt har man til Betegnelsen af de omtalte mindre strafværdige Bedragerier væsentlig benyttet de i den nævnte Paragraph brugte Udtryk, og man skal med Hensyn til det noget Vage og Ubestemte, som unægtelig er tilstede i de fremhævede Momenter, at Bedrageriet er udøvet i en lidet betydende Grad, eller iøvrigt under saadanne særegne Omstændigheder, at samme har en væsentlig ringere Grad af Strafverdighed end Bedrageri i Almindelighed, henvise til de Bemærkninger, som ovenfor ere frem-

fatte angaaende den noget tilsvarende Bestemmelse i Udkastets § 231 om undtagne Tyverier. Det vil sees, at man har troet at burde lade det have sit Forblivende ved den Forfjæl, som turde være hjemlet i en rigtig Fortolkning af Bestemmelserne i Fd. 1840, §§ 30 og 50, imellem Tyveri og Bedrageri i Henseende til Betingelserne for en mildere Strafs Anvendelighed, nemlig at Gjenstandens Ubetydelighed i og for sig hertil er tilstrækkelig ved Bedrageri medens der med Hensyn til Tyveri i Forbindelse dermed tillige kræves Tilstedeværelsen af særegne Omstændigheder. Denne Fordring er ovenfor for Tyverisforbrydelsens Vedkommende nærmere begrundet; det turde her formeentlig være tilstrækkeligt at tilføie, at ligesom det ganske vist er stemmende med den almindelige Forestilling og Retsbevidsthed at tillægge Gjenstandens Ubetydelighed i og for sig en større Betydning ved Karakteriseringen af en bedragerisk Handlings end af et Tyveries Strafverdighed, saaledes synes en saadan Forfjæl heller ikke at være uden Begrundelse i Forholdets rettlige Væbskaffenhed. Den forfjællige Form for Krænkelsen af Eiendomsretten ved Tyveri og ved Bedrageri er ikke ganske uden Betydning, hvor Gjenstanden er meget ubetydelig, og det kan navnlig ikke oversees, at det ved Tyveri i mange Tilfælde ganske anderledes end ved Bedrageri beroer paa Hændelsen, om der berøves den Paagjældende Mere eller Mindre. — Forsaavidt Fd. 1840 § 52 indeholder en særlig Bestemmelse angaaende Paatalen af de i samme Fd.s § 50 omtalte mindre Bedragerier, vilde der formeentlig i intet Tilfælde kunne være Spørgsmaal om i Straffeloven at optage en dermed stemmende Forfrist, idet det ikke kan være Stedet der at give Regler angaaende Udøvelsen af Anklagemagten eller om de forfjællige Anklagemyndigheders indbyrdes Forhold. Ei heller turde det være tilraadeligt at modificere Bestemmelsen i Fd. 1840 § 52 derhen, at det alene skulde være afhængigt af den Forurteedes Begjæring, om et under Udkastets § 253 henhørende mindre Bedrageri skal forfølges af det Offentlige eller ikke, navnlig med Hensyn til at det saameget beroer paa et Skjøn over Tilfæltets konkrete Væbskaffenhed, om den mildere Straffebestemmelse bør ansees anvendelig. Man har derfor ikke optaget nogen til Slutningen af Udkastets § 252 svarende Regel i § 253, hvoraf det vil være en Følge, at de i den sidstnævnte Paragraph omtalte Bedragerier blive at forfølge af det Offentlige uden Hensyn til den Forurteedes Duffe eller Begjæring i saa Henseende.

Som qualificerede egentlige Bedragerier ansees efter Udkastet, i Lighed med Fd. 1840, Assurancefug og fvigagtig Fallit, men det har derhos været under Overveelse, hvorvidt der tillige maatte være Føie til at foreskrive qualificerede Straffebestemmelser for de i Fd.s §§ 9 og 10 blandt de

qualificerede Tyverier omtalte Tilfælde, der rettest maae betragtes som Bedragerier og ikke som Tyverier. Dette Spørgsmaal har man imidlertid troet at burde besvare benægtende forsaavidt angaaer Skibsføreres eller Styrmands, i den nævnte § 10 omhandlede, svigagtige Tilvendelse af, hvad der er betroet til deres Varetagt, ligesom man har meent, at der ikke er tilstrækkelig Anledning til at henføre de af de nævnte Personer under lignende Forhold begaaede egentlige Tyverier til de grove Tyverier. Det turde navnlig være betænkeligt at udelukke Anvendelsen af Fængsel paa Vand og Brød for deslige Forbrydelser, der kunne være udøvede i et lidet Omfang og iøvrigt under Omstændigheder, der ikke have nogen særlig kvalificerende Charakter, og paa den anden Side er der i Udkastets § 247 givet den almindelige Straffebestemmelse for Bedrageri en saadan Bidde, idet nemlig Straffen under særdeles skjærpende Omstændigheder kan stige indtil 6 Aars Strafsarbejde, at der formeentlig er Feilighed til, uden en særlig Straffebestemmelse desangaaende, at ramme den omhandlede Svig af Skibsførere eller Styrmand med en tilbørligt alvorlig Straf, ogsaa hvor Omstændighederne ved den af dem begaaede Forbrydelse ere af en mere graverende Natur. Hvad derimod angaaer den i Fd. 1840 § 9 under Posttyveri omhandlede svigagtige Tilvendelse af Noget af det, der forsendes med Posten og er den Skyldiges Varetagt undergivet, da er der formeentlig fuldkommen saa god Grund til at foreskrive kvalificeret Straf herfor, som til at henføre egentlige Posttyverier til de grove Tyverier, saaledes som det er foreslaaet i Udkastets § 225 Nr. 3; man har derfor i Udkastets § 254 for det nævnte Bedrageri foreskrevet en Straf, der svarer til den for grove Tyverier bestemte, nemlig et halvt indtil flere Aars Strafsarbejde, idet man endog har troet at burde sætte Maximum op fra 6 indtil 8 Aars Strafsarbejde, navnlig med Hensyn til det Postsvigen yderligere kvalificerende Moment, at samme kun kan øves af Embedsmænd, Betjente eller andre Personer, der staae i et særligt Tillids- eller Forpligtelses-Forhold til Postvæsenet. Iøvrigt har man, efter Affattelsen af den forudgaaende § 225 Nr. 3, anseet det for ufornødent i § 254 at gjentage Bestemmelsen om, at ogsaa Tilvendelsen af Breve rammes af den foreskrevne Straf.

Bestemmelsen om Assurancesvig er i Udkastets § 255 givet i al Korthed saaledes, at den, som ved at benytte Sø-, Brand- eller anden Forsikkring gjør sig skyldig i svigagtig Omgang, straffes paa den nærmere angivne Maade. Af den tilsvarende § 53 i Fd. 1840 har man nemlig troet at burde udelade ikke blot det 3de og 4de Led (som den, der for at besvige Forsikkringen forsettlig sætter Ild paa Huns eller tilsætter Skib

under saadanne Omstændigheder, at Nogens Liv derved sættes i Fare), idet det forstaaer sig af sig selv, at Straffebestemmelserne i Udkastets Kap. 29, §§ 276—277, eller Kap. 30, § 281, i saadanne Konkurrencetilsælde tillige maae komme til Anvendelse, men ogsaa de i den fornævnte § anførte særligt kvalificerende Omstændigheder. Med Hensyn til Forbrydelsens Begreb har man forsaavidt holdt sig til Fb. 1840 § 53, jfr. og den norske Straffelovs Kap. 21 § 16, som man under Udkastets § 255 ikkun har indbefattet Bedrageri, begaaet af Forsikkringstageren, men ikke det omvendte Tilfælde, t. Ex. hvor Forsikkreren fragaaer, at Præmien er betalt eller at Forsikringen er tegnet. Derimod er der formeentlig ikke tilstrækkelig Anledning til at indskrænke Straffebestemmelsen til Besvigelser af Sø- eller Brandasjurancer, og man har derfor, i Lighed med den nævnte § i den norske Straffelov, gjort den anvendelig paa svigagtig Omgang ved Benyttelsen af Sø-, Brand- eller anden Forsikkring, hvorunder indbefattes Livsforsikkring, Forsikkring imod Skade paa Afgrøde eller Kreaturer osv. Hvad angaaer Straffen for det omhandlede Bedrageri, saavel som det i den følgende § omtalte kvalificerede Bedrageritilsælde, da turde det ikke være nødvendigt at forhoie det i § 247 for Bedrageri i Almindelighed foreskrevne Straffemaximum, 6 Aars Strafarbejde; det, som det formeentlig kommer an paa, er at betegne, at de omhandlede Bedragerier i Almindelighed betragtede skulle ansees som kvalificerede til en strengere Bedømmelse ved Straffens Ansættelse, navnlig saaledes at Straffen ingeninde bør gaae ned til den laveste Grad af den almindelige Bedrageristraf efter § 247, nemlig 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød, og at Strafarbejde dels overhovedet lettere og jævnligere bør komme til Anvendelse for disse kvalificerede Bedragerier, dels vil kunne stige til det ovennævnte Maximum af 6 Aar uden at Omstændighederne just ere særdeles skjærpende, saaledes som det udfordres for at Straffen for Bedrageri i Almindelighed skal kunne naae op dertil. Man har i Overensstemmelse hermed fastsat Straffen til Strafarbejde indtil 6 Aar eller Fængsel paa Vand og Brød ikke under 2 Gange 5 Dage; ved at Strafarbejde nævnes først antyder det, at denne Straf forudsættes at komme til Anvendelse hyppigere end Fængselsstraffen, uden at man dog paa den anden Side bestemt har villet betinge den sidstnævnte Strafs Anvendelse af Tilstedeværelsen af formildende Omstændigheder. Endmindre har man fundet Anledning til særligt at fremhæve enkelte formildende Omstændigheder, navnlig den, at den Skyldige ikke paatænkte noget Bedrageri, dengang han tegnede Asjurancen.

3 Udkastets §§ 256—259 omhandles den svigagtige Fallit og andet dermed beslægtet bedrageri eller misligt Forhold. Det har med Hensyn til denne Materie været Gjenstand for Overveelse, om der ikke

maatte være Anledning til, i Vighed med hvad der er Tilfældet i de fleste nyere Straffelove, at indskrænke Bestemmelserne til at angaae Handlende, Fabrikanter og andre Personer, der drive Næringsveie, som naturligen medføre, at de komme til at staae i betydelige Creditforhold til Andre eller ialtfald til at opstille strengere Straffebestemmelser for deslige Personers Vedkommende. For en saadan Adskillelse kunde vel den Betragtning synes at tale, at der er en ganske anden Leilighed for de nævnte Personer end for Andre til at skaffe sig Fordeel ved Benyttelsen af det udviklede Creditsystem, og at der derfor ogsaa af Hensyn til de kommercielle Interesser kunde være en særegen Opfordring til fortrinsviis at ramme dem med strænge Straffe, naar de gjøre sig skyldige i Svig i den omhandlede Henseende. Kommissionen har imidlertid fundet overveiende Betænkelse ved den ommeldte Indskrænkning eller Adskillelse, de els paa Grund af den Vanffelighed, som det under de udviklede Næringsforhold har at drage en bestemt Grænsse imellem de Personer, der skulde henføres under Kathegorien „Handlende og Fabrikanter“, de els med Hensyn til, at det formeentlig maa erkjendes, at de paagjældende Handlinger, der gaae ud paa at forvanske sit Boes Natur og svigagtig at tilvende sig selv eller enkelte Creditorer Fordeel paa alle eller andre Creditorens Bekostning, ogsaa ere i høi Grad strafværdige, hvor de foretages af en Fallent, der ikke horer til Handelsstanden, ligesom der i alle Tilfælde er den samme kvalificerende Omstændighed tilstede, nemlig at Bedrageriet foretages under Forhold, hvor der er en lettere Afgang for den Paagjældende til at begaae Svig, og hvor det er af stor Interesse, at man nogenlunde kan regne paa hans redelige Medvirkning til at faae de stundom meget indviklede Forhold ordnede og opgjorte paa den rette Maade. At de omhandlede Bedragerier i Reglen ville egne sig til en strengere Straf, naar de ere foretagne af Personer, der have staaet i udstrakte Handelsforbindelser og Creditforhold, kan vel ikke nægtes, men forsaavidt dette forstaaer sig af sig selv, og navnlig følger af de almindelige Regler for Bedømmelsen af et Bedrageries større eller mindre Strafbarhed, er det ikke nødvendigt at optage en særlig Bestemmelse derom i Loven. Domstolene ville ogsaa uden en saadan vel vide at tage det tilborlige Hensyn dertil ved Valget af Straffegraden, og der vil ved Fastsættelsen af Straffens høieste Grad, 6 Aars Straf- arbejde, være givet tilstrækkelig Leilighed hertil, medens det paa den anden Side turde være betænkeligt at fastsætte et særegent høiere Straffeminimum for svigagtig Fallit m. v., begaaet af Handlende, da Omstændighederne dog ogsaa under den nævnte Forudsætning kunne være i høi Grad formildende, fornemmelig hvor det er en meget ubetydelig Handel eller Næring,

som den Skyldige har drevet. Navnlig vilde det neppe være forsvareligt, ubetinget at foreskrive Strafarbejde for Handlende, der gjøre sig skyldige i svigagtig Fallit, og kun at indrømme Straf af Fængsel paa Bånd og Brød, hvor den Skyldige ikke hørte til Handelsstanden.

Grundlaget for de nævnte §§er i Udkastet udgjør iøvrigt vistnok de tilsvarende §§ 54—57 i Fd. 11 April 1840, men man har dog fundet Anledning til at foreslaae ikke faa Ændringer i disse Bestemmelser. Man har navnlig anseet det for rigtigt at ordne de i Fd. 1840 §§ 54 og 55 omtalte Tilfælde paa en anden Maade og efter deres formeentlig væsentlig forskellige strafbare Charakter at henføre dem under 2 forskellige Klasser, af hvilke den ene omhandles i Udkastets § 256, den anden i Udkastets § 257. Hvad det i denne Henseende, efter Kommissionens Formening, fornemmelig kommer an paa, er den Omstændighed, om den Skyldige har tilsigtet egen Fordeel eller ikke; i sidste Tilfælde mangler et væsentligt Moment i Begrebet om det egentlige Bedrageri, og Omstændighederne kunne i det herhenhørende Tilfælde, hvor Fallenten begunstiger enkelte Creditorer paa andres Bekostning uden derved at søge egen Fordeel, endog stundom være af en i hoi Grad formildende Natur, f. Ex. hvor den Paagjældende af en vis Villighedsfølelse lader sig bevæge til umiddelbart for Falliten at betale sin Gjæld til en Person, der, uden at høre til den almindelige Klasse af hans Creditorer, kort Tid isorveien som en reen Tjeneste har laant ham en ringe Pengesum eller et ringe Quantum Varer. Det vil imidlertid sees, at Fd. 1840 i § 55, hvor disse sidstomhandlede Tilfælde berøres, i Almindelighed, hvad Straffen angaaer, henviser til Straffebestemmelsen i den første Deel af den foregaaende §, der væsentlig angaaer de egentlige Bedragerier med egennyttig Hensigt i Anledning af Falliter, ihvorvel det i § 55 siges, at en større Lempelighed kan finde Sted ved Straffegradens Bestemmelse. Den nævnte § 55 omfatter derhos Tilfælde af en forskjellig Art. Herved sigtes ikke saameget til, at den tillige angaaer den, der udenfor Tilfælde af Opbud eller Fallit foretager sig Proformaafhandlinger osv. for at betage sine Creditorer Midlerne til at erholde, hvad dem tilkommer; et saadant Forhold, der ganske vist har en egentlig bedragerisk Charakter forsaavidt som det er begrundet i egennyttig Hensigt, synes nemlig overhovedet slet ikke at henhøre under de her omhandlede Bestemmelser, som angaae Evig og Misligheder i og ved Fallittilfælde. Naar Fd. 1840 § 55 derimod, endog først, nævner det Tilfælde, at Nogen paa en Tid, da han maatte forudsæe sit forestaaende Opbud eller Fallit, svigagtig optager nye Forstrækninger, kan det vel ikke benægtes, at dette kan ske uden Hensigt til

at skaffe sig selv Fordeel, blot for at forøge Voets Masse til Gavn for de andre Creditorer, men som oftest vil det ommeldte bedrageriske Forhold dog formeentlig være begrundet i en egenlyttig Hensigt, navnlig i den Hensigt, ved Forøgelse af Voets Masse at erhverve sig en lettere Udgang til at faae et Arrangement med sine Creditorer bragt i Stand. Det nævnte Tilfælde bør derfor formeentlig, med en Tilføining om, at Forudsætningen ogsaa her er en egenlyttig Hensigt, rettest overføres til den første, iøvrigt nærmest til Fd. 1840 § 54 svarende §, Udkastets § 256, der angaaer de ved en saadan Hensigt kvalificerede Bedrageritilfælde; hvor en egenlyttig Hensigt ikke er tilstede, vil Tilfældet da, uden at det behøver særligt at fremhæves i Udkastets § 257, gaae ind under denne §, der under den sidstnævnte Forudsætning ligesvem omfatter det, forsaavidt den i Almindelighed taler om Handlinger, ved hvilke Nogen paa en Tid, da han maatte forudsee sin forestaaende Fallit, uden Hensyn til at søge egen Fordeel, retsstridigen begunstiger enkelte Kreditorer paa andres Bekostning. Med det anførte Tillæg svarer Udkastets § 256 til Fd. 1840 § 54 hvad de der omtalte Tilfælde angaaer, dog med den Forskjel — bortset fra at der efter Lov om Behandlingen af Fallitboer af 30 Decbr. 1858 § 5 ikke langer bliver Tale om Opbudsboer —, at man i Udkastets § 256 deels ikke særligt har fremhævet det i § 54 2det Led omhandlede kvalificerede Tilfælde, at Nogen svigagtig har givet det Udsende af at hans Bo var utilstrækkeligt til hans Kreditors Fyldestgjørelse (svigagtig Fallit i egentligste Forstand), deels har anset det for unødvendigt, specielt at nævne de i Fd. 1840 § 54 1ste Led anførte Maader, hvorpaa det omhandlede Bedrageri kan forøves. 3 sidste Hensende bemærkes, at de nævnte Tilfælde alle utvivlsomt gaae ind under den i Udkastets § 256 brugte Betegnelse, at Nogen „i egenlyttig Hensigt foretager Noget, der gaaer ud paa at Voets lovlige Eiendele eller Fordringer ikke komme samme tilgode eller at urigtige Fordringer paa Voet gjøres gjældende“, og dette gjælder navnlig ogsaa med Hensyn til det i § 54 anførte Tilfælde, at Fallenten forstikker sit Gods, hvilket der paa Grund af sammes practiske Betydning vel kunde være størst Anledning til særligt at fremhæve. Og hvad det 2det Led i Fd. 1840 § 54 angaaer, kan der paa den ene Side ikke være Tvivl om, at ogsaa den der omtalte svigagtige Fallit i egentligste Forstand omfattes af den almindelige Begrebsbetegnelse i Udkastets § 256, og der findes paa den anden Side ikke at være tilstrækkelig Grund til for samme at foreskrive en særlig kvalificeret Straf, da den almindelige Straffebestemmelse i § 256, hvorefter Straffen, som bemærket, kan stige til 6 Aars Strafarbejde, aabner Udgang til til-

stræffeligt at ramme det ommeldte Forhold. I Udkastets § 257 er det derimod, med Hensyn til, at det Ulovlige i det der omhandlede retsstridige Forhold, under de forskellige Former, under hvilke samme kan fremtræde, formeentlig staaer mindre klart for den almindelige Retsbevidsthed, fundet hensigtsmæssigt at bibeholde de derhenhørende i Fd. 1840 § 55 nævnte Exempler og dertil endog at føie Angivelsen af endnu en Maade, hvorpaa det paagjældende bedrageriske Forhold kan finde, og vistnok ikke sjældent finder, Sted. Med Hensyn til Straffebestemmelserne i Udkastets §§ 256 og 257 skal man iøvrigt, efter det i den Henseende tidligere Anførte, kun bemærke, at medens Straffen for de egentlige, med egenlyttig Hensigt foretagne, Bedragerier, der omtales i § 256, neppe tør sættes ringere end til Fængsel paa Band og Brød ikke under 2 Gange 5 Dage for de mindre og Strafarbejde for de grovere Tilfælde, har man meent, at der i de i § 257 ommeldte Tilfælde ikke blot bør aabnes Afgang til en lempelig Straf (simpelt Fængsel ikke under 1 Maaned) under særdeles formildende Omstændigheder, men at det fremdeles ifølge Forbrydelsens Bessaffenhed turde være tilstræffeligt, at Straffen kan stige til den højeste Grad af Fængsel paa Band og Brød, nemlig 6 Gange 5 Dage.

Ligesom i Fd. 1840 § 56 omhandles i Udkastets § 258 2 væsentlig forskellige Tilfælde af mangelfuld Bogføring fra saadanne Fallenters Side, der ere pligtige til at føre Handelsbøger — til hvilke Personer man overhovedet har troet at burde indskrænke Bestemmelsen —, det ene, hvor Handelsbøgerne ere forvanskede (forfalskede eller gjorde ubrugelige), bortskaffede eller tilintetgjorte, urigtigt førte eller i svigagtig Hensigt slet ikke eller kun ufuldstændigt førte, det andet, hvor Manglerne ere begrundede i grov Uorden. Straffen for den sidstnævnte Forseelse, hvorved det altsaa forudsættes, at der ikke er Svig men kun grov culpa tilstede, har man troet, i Lighed med Fd. 1840 § 56 sidste Led, passende at kunne sætte til simpelt Fængsel indtil 6 Maaneder. I det første Tilfælde derimod, hvor en uredelig Hensigt er tilstede, maa det ansees at være i sin Orden, at Straffen, ligesom ved det almindelige Bedrageri, bestemmes til Fængsel paa Band og Brød eller nogen Tids Strafarbejde. Med Hensyn til, at det dog ikke er givet, at et Bedrageri har fundet Sted — i hvilket Tilfælde selvfølgelig Udkastets § 256, eller maafee § 257, tillige vil komme til Anvendelse —, hvorimod Forholdet i sit Væsen nærmest maa betragtes som en Forberedelse til eventuel svigagtig Fallit eller af Midler til at stjule en saadan, turde det imidlertid være rigtigst at indskrænke Straffens Maximum til Forbedringshuusarbejde i 2 Aar, og derhos at aabne Afgang til Anvendelsen af en ringere Straf end den

laveste Grad af den almindelige Bedrageristraf ved ikke at sætte noget Minimum for Vand- og Brøds-Straffen. — Med Hensyn til Udkastets § 259, der i det Væsentlige svarer til den første Deel af Fd. 1840 § 57, naar undtages, at Kommissionen har troet, at der ifølge Veffaffenheden af det omhandlede Forhold som et blot kulpøst turde være Foie til at gjøre Sagens Forfølgning afhængig af en Begjæring desangaaende af Nogen af Voets Creditorer, skal man gjøre den Bemærkning, at uagtet en saadan Bestemmelse neppe vil faae synderlig practisk Anvendelse, har man dog fundet det betænkeligt at udelade den, da det vel kan have sin Betydning for Creditorerne, at der i Straffeloven findes en Straffebestemmelse for det Forhold, som her haves for Die, ligesom en tilsvarende Bestemmelse ogsaa findes i de fleste fremmede Straffelove. Det har iøvrigt her, i Anledning af Bestemmelsen i det 2det Led af Fd. 1840 § 57, saavelsom ved flere andre Steder i Udkastet, været under Overveieelse, hvorvidt For-tabelse af Næringsret ikke efter Omstændighederne maatte være en pas-sende Straf; man er imidlertid i denne Henseende kommen til det Re-sultat, at Indførelsen af den nævnte Straf, udenfor den i Lov om Haand-værks- og Fabrikdrift m. m. af 29 Decbr. 1857 § 11 opstillede Betin-gelse, at den Paagjældende findes skyldig til Straf (paa Vren eller) af offentligt Arbeide, hverken i sig selv vilde være hensigtsmæssig eller vel stemmende med Grundsætningerne i den nævnte Lov angaaende Nærings-forholdenes Ordning.

Til 28de Kapitel.

(Om Falskmüntneri, Efterskriven og Førfalskning af Dokumenter og andet Falsk.)

Der har i Kommissionen været nogen Tvivl om, hvor man rettest skulde give Materien om Falskmüntneri sin Plads i Straffelovudkastet. I Erkjendelse af, at det særligt Qualificerende ved denne Forbrydelse ikke just maa søges i en Forsyndelse imod Statshøiheden eller en Forgribelse paa Majestætsrettighederne (hvorom der i hvert Fald ikke kan være Tale med Hensyn til Eftergjørelse af Banksedler, saalidt som ved fremmede Penge), men snarere i dens store Farlighed saavel for de enkelte Medlemmer af Samfundet som for Creditvæsenet i Almindelighed, samt i Betragtning af, at der er en vis Forbindelse imellem Myntfor-

falskning og Forfalskning af Statspapirer og videre imellem den sidstnævnte og Forfalskning af andre offentlige saavel som af visse private Dokumenter, hvilket Falsk dog ikke hensigtsmæssigt kan udryddes af Materien om Dokumentfalsk i Almindelighed, ligesom det synes naturligt at knytte de ikke mange eller vidtløftige Bestemmelser om andet Falsk til Fremstillingen af den nævnte kvalificerede Art af Falsk, — har man imidlertid forenet sig om, at henføre Materien om Falskmynntneri til det almindelige Kapitel om Falsk, idet den dog stilles i Spidsen af dette Kapitel og særligt nævnes i sammes Overskrift.

Ligesom Id. 11 April 1840 har man troet at burde skjelne imellem Eftergjørelse eller Forfalskning af Landets egne eller af fremmede Penge, dels paa Grund af at kun Landets Penge ordentligviis ere et tvungent Betalingsmiddel, dels paa Grund af at Eftergjøring eller Forfalskning af dem har eller kan have en ganske anden Betydning med Hensyn til Forstyrrelsen af Landets Creditvæsen end Eftergjørelse eller Forfalskning af fremmed Mynt. Med den nævnte nugældende Forordning (og bl. A. den norske Straffelov Kap. 11 § 8 ff.) har man fremdeles fundet Joie til i Henseende til Straffens Størrelse at gjøre Forskjel paa Eftergjørelsen og paa Forfalskningen. Hvorvel det derimod vistnok maa erkjendes, at Straffen for de her omhandlede Forbrydelser bør være meget alvorlig, og navnlig neppe tør blive ringere end Strafarbejde for den egentlige Hovedmand, har man dog, i Betragtning af det ringe Omfang og den iøvrigt lidet farlige Maade, hvorpaa Falskmynntneri ikke sjældent udøves, meent, at der var Anledning til ikke lidet at nedsætte de i Id. 1840 foreskrevne Straffe, og navnlig har man troet, at den laveste Grad af Straffen for den, der eftergjør danske Penge, bør nedsættes fra det i Id. 1840 § 70 bestemte Minimum af 6 Aars Strafarbejde til Strafarbejde i 2 Aar, og de øvrige Straffebestemmelser sættes i Forhold dertil. Med Hensyn til Affattelsen af Udkastets §§ 260 og 261, af hvilke den første angaaer Eftergjørelse og Forfalskning af danske og den anden af fremmede Penge, jfr. Id. 1840 §§ 70, 73 og 74, bemærkes fremdeles, at Ordene „dansk Mynt“ i § 260 maae forstaaes om gjældende Mynt eller Mynt, der er udpræget efter de bestaaende Regler og som derfor er lovlig gangbar, om der end, som undtagelsesviis Tilfældet med dansk Guldmynter, ikke er nogen Forpligtelse til mellem Mand og Mand at tage en vis Mynt som tvungent Betalingsmiddel efter en vis Cours, hvorimod en Eftergjørelse af Mynt, der er indkaldt og sat ud af Kraft, om den end maatte vedblive at cirkulere, formeentlig maa betragtes som andet Falsk og ikke som Falskmynntneri. Da der for Tiden ikke her i Landet findes andre Pengerepræsen-

tativer end Nationalbankens Sedler, har man fundet det tilstrækkeligt kun at nævne disse; skulde der i Fremtiden komme andre Pengerepræsentativer (hvortil, for at nævne et Exempel, de i sin Tid ifølge Fd. 5 Juni 1848 udstedte Creditbeviser formeentlig ikke kunde henregnes), vilde det ialtsald i Loven desangaaende kunne udtrykkelig udtales, at Eftergjørelse af dem skal ansees og straffes som Falskmyntneri efter Straffeloven. Til Begrebet om Eftergjørelse af Penge hører iøvrigt naturligviis, at Eftergjørelsen skeer i den Hensigt at udgive dem som Penge, men det turde saameget mindre være nødvendigt udtrykkeligt i Loven at tilføie dette, som det indirecte betegnes ved den i Slutningen af § 260 forekommende Passus: „om den end ikke er udgiven“, jfr. den Passus i § 261: „om de end ei ere bestemte til Udgivelse her i Riget“. Det forstaaer sig af sig selv, at under Eftergjørelse af Pengesedler ogsaa indbefattes den Handling at udfylde Blanketter eller at underskrive Navnene paa de ikke færdige Sedler, der, som saadanne, ifkun kunne betragtes som Materiale til Sedler. Hvad Forfalskningen angaaer maa det uden Tvivl indrømmes, at en saadan for Tiden neppe vil kunne tænkes med Hensyn til Nationalbankens Sedler, men dette turde dog ikke afgive tilstrækkelig Grund til at indskrænke Straffebestemmelsen til kun at angaae Forfalskning af Mynt, da det ialtsald er muligt, at Forholdene i den Henseende kunne forandre sig, navnlig under en forandret Indretning af bemeldte Sedler. En Forfalskning af Mynt kan lettere forekomme, nemlig en saadan, hvorved Mynten faaer en ringere Værdi, skjøndt den beholder sit oprindelige Præg; særligt at nævne de Maader, hvorpaa sliq Forfalskning kan skee, bl. A. ogsaa ved at file, beklippe eller beskjære Mynten, saaledes som den norske Straffelov har gjort det i Kap. 11 § 9, er formeentlig unødvendigt. For at fjerne Tvivl om, hvorvidt Udgivelsen hører med til Forbrydelsens Fuldbgyrdelse, har man fundet det rettest at optage en lignende Bestemmelse desangaaende som den, der indeholdes i Fd. 11 April 1840 § 70; den vil findes henfat som et eget Stykke i Slutningen af Udkastets § 260, hvorved det betegnes, at den kommer til Anvendelse saavel med Hensyn til Forfalskning som med Hensyn til Eftergjørelse af Penge, og det kan formeentlig ikke være tvivlsomt, at den samme Begrebsbestemmelse gjælder med Hensyn til Eftergjørelse og Forfalskning af fremmede Penge.

Hvad angaaer Meddeelsagtighed i Falskmyntneri (ved hvilken generelle Benævnelse der sigtes til Eftergjørelse og Forfalskning saavel af Mynt som af Pengesedler), er Kommissionen gaaet ud fra, at der efter de i Udkastets 5te Kapitel fremstillede almindelige Regler angaaende Meddeelsagtighed i Forbrydelser kun er Anledning til paa dette Sted i Udkastet

at give særegne Bestemmelser desangaaende, forsaavidt det ifølge Forholdets Beskaffenhed maatte findes nødvendigt eller rigtigt med Hensyn til særegne Tilfælde at give nye eller fra de almindelige afvigende Regler. Et saadant særegent Tilfælde, der egner sig til at omhandles i en særlig Bestemmelse, er formeentlig det, hvor det Falskmyntneri, hvori den Paa-gjældende tager Deel ved her i Landet at udgive de falske Penge, er begaaet i Udlandet under saadanne Omstændigheder, at Hovedmanden ikke her kan drages til Ansvar, jfr. Udkastets § 5; i dette Tilfælde er der vistnok Foie til at ansee og straffe Deeltageren som om han selv var Gjerningsmand, selv hvor hans Forhold til Hovedmanden eller Gjerningen ikke i sig selv er af den Beskaffenhed, at han efter de almindelige Regler i Udkastets 5te Kapitel vilde kunne straffes som Gjerningsmand, og herpaa gaaer da Udkastets § 262 ud. Fremdeles omtaler Udkastets § 263 et Tilfælde, for hvilket der er Grund til at give en særegen Bestemmelse, efter som de nævnte almindelige Regler i Udkastets Kap. 5 ikke vilde kunne komme til Anvendelse derpaa, det nemlig, hvor Nogen udgiver Penge, om hvilke det er ham vitterligt eller han har Formodning, at de ere eftergjorte eller forfalskede, uden at han dog kan ansees som meddeeltagig i selve Falskmyntneriet, idet han overhovedet slet ikke er traadt i nogen Forbindelse med Falskmyntneren eller har noget Kjendskab til Forbrydelsens Udførelse. Dette Tilfælde kan iøvrigt efter Omstændighederne være af en mere eller mindre strafværdig Charakter; Fd. 1840 § 72 omhandler kun et enkelt species deraf, det mindst strafbare, hvor Nogen udgiver falske Penge, hvormed han selv er bleven skuffet (det maatte formeentlig hellere hedde: „som han selv har modtaget som ægte“), efterat han er kommen til Kundskab om deres Falskhed; men en Udgivelse af falske Penge kan ogsaa finde Sted uden nogen Meddeeltagighed i Falskmyntneriet under andre Forudsætninger, navnlig hvor Nogen i dolos Henfigt udgiver falske Penge, som han tilfældigt er kommen i Besiddelse af, t. E. ved Fund. For dette Tilfælde synes der at være Foie til at bestemme en haardere Straf — der er i Udkastets § 263 foreslaaet Straf af Forbedringshuusarbejde indtil 2 Aar eller Fængsel —, medens man har meent, at Straffen for den, der udgiver falske Penge, som han selv har modtaget som ægte, efterat han har faaet Vished eller Formodning om deres Falskhed, med Hensyn til de i hoi Grad formildende Omstændigheder, som kunne være forbundne med denne Forseelse, ikke bør sættes hoiere end til Fængsel eller Bøder i Almindelighed. Efter Kommissionens Formening er der derimod ikke tilstrækkelig Grund til at foreskrive hoiere Straf for nogen Art af egentlig Meddeeltagighed i Falskmyntneri — bortset fra det ovenfor

berørte, i Udkastets § 262 omhandlede særlige Tilfælde, — end den, hvortil de almindelige Regler om Meddeeltighed i Forbrændelsen ville føre, og navnlig gjælder dette med Hensyn til det Tilfælde, at Noget udgiver falske Penge efter foregaaende Aftale med Falskmyntneren. Ifølge Udkastets § 49, jfr. § 54, sammenholdt med Udkastets § 260, vil Straffen for en saadan Medskyldig, naar det er danske Penge, der ere eftergjorte, blive Strafarbejde fra 8 Maanedes indtil 9 Aar, hvilket formeentlig maa ansees tilstrækkeligt for at kunne ramme ham tilbørligt.

3 Udkastets §§ 264 — 272 omhandles Dokumentfalsk. Idet man ved Udarbejdelsen af de nævnte §§ væsentlig har benyttet det i Fd. 11 April 1840 §§ 60—68 givne Grundlag, har Kommissionens Opmærksomhed, bortset fra de foretagne Straffenedsættelser, nærmest været rettet paa at ordne Stoffet paa en hensigtsmæssigere Maade, og navnlig paa at tilveiebringe en klarere Søndring imellem de forskjellige Klasser af Dokumenter, hvis Betydning der tillægges en saa væsentlig Indflydelse paa Straffens Størrelse. Medens man saaledes har troet at burde bibeholde Afskillelsen imellem de 3 Hovedklasser af Dokumenter: de almindelige private Dokumenter, der gaae ud paa at stifte Rettigheder eller at have Forpligtelser (Udkastets § 264, Fd. 1840 § 60 1ste Led), offentlige Dokumenter, Statsforskrivninger eller private Papirer, der ere bestemt til almindeligt Omløb (Udkastets § 265, Fd. 1840 § 60 2det Led og § 61), og Dokumenter, der ere af mindre Betydning end de for- nævnte (Udkastets § 266, Fd. 1840 § 62), har man deels søgt noget nærmere at betegne Besskaffenheden af de sidstnævnte Dokumenter, deels har man af Fd. 1840 § 62 udsoudret den Bestemmelse, som angaaer Straffens Nedsættelse paa Grund af Dokumentets øiensynlige Mangler, og desangaaende optaget en egen § (Udkastets § 267), der refererer sig til alle de 3 foregaaende §§ og de i samme omtalte 3 forskjellige Klasser af Dokumenter, deels endelig har man i en forandret Form og med en nærmere Betegnelse af, hvad derved skal forståes, overflyttet den uklare Bestemmelse i Fd. 1840 § 62 angaaende Straffens Nedsættelse paa Grund af Gjenstandens særdeles Besskaffenhed til Udkastets § 264, hvor den synes mere passende at høre hjemme. I sidstnævnte Henseende bemærkes yderligere, at det formeentlig er i god Overensstemmelse med den almindelige Bestemmelse i Udkastets § 253 angaaende Straffens Nedsættelse, hvor et Bedrageri er udøvet i en lidet betydelig Grad, at der i Udkastets § 264 aabnes Udgang til Anvendelsen af en mildere Straf for Forfalskningen af de der omhandlede privatretlige Dokumenter, naar Gjenstanden er af ubetydelig Værdi, navnlig naar hensees til, at man vel

har foreslaaet en betydelig Nedsættelse af Straffen i Sammenligning med Fd. 1840 § 60 (1 til 8 Aars istedetfor 3 til 16 Aars Strafarbejde), men dog har fundet overveiende Betænkelse ved i Almindelighed at tilstede en ringere Straf end 1 Aars Strafarbejde for en Forbrydelse, ved hvis Afstraffelse der, som det hedder i Fd. 1840 § 62, maa tages Hensyn til den høie Grad af Vigtighed, som det har saavel for den borgerlige Orden som for de Enkeltes Rettigheder og den gjensidige Tillid i den borgerlige Samhandel, at der kan stoles paa Værdigheden af de Underskrifter, hvorpaa et Dokument forpligtende eller bevisende Kraft skal grundes. Og skjøndt det fremdeles ikke just synes at egne sig til at lægges til Grund for en Adskillelse med særlige Straffebestemmelser, om Forfalskningsen af et Dokument er skeet i vindefug Hensigt eller ikke, eller om den har paaført eller tilsigtet at paaføre en Anden en Skade, er det dog unægteligt, at dette Moment har en saa væsentlig Indflydelse paa Handlingens strafværdige Charakter, at der vel kan være Høie til særligt at fremhæve det ved en Bestemmelse om, at Straffen under særlige for mildende Omstændigheder skal kunne nedsættes under den fornævnte ordinaire laveste Grad af 1 Aars Strafarbejde. Ifølge den ovenfor angivne, fra Fd. 1840 § 62 hentede Betragtning har man imidlertid troet, at det selv under de nysomhandlede Betingelser ikke nogeninde burde tilstedes at bestemme Straffen lavere end til Fængsel paa Vand og Brød i 4 Uge 5 Dage, forudsat at en yderligere Nedsættelse ikke maatte være begrundet i andre Momenter, navnlig Dokumentets mindre Færlighed som Følge af dets øiensynlige Mangler, jfr. Udkastets § 267. Ganske vist udtømmes Begrebet om „Gjenstandens særlige Betskaffenhed“ i Fd. 1840 § 62 ikke ved de nysomtalte Momenter, Gjenstandens Ubetydelighed og Mangelen af vindefug Hensigt, og det er endog antageligt, at Fd. 1840 § 62 derved nærmest har tænkt paa noget Andet, t. Ex. det Tilfælde, hvor den i et Dokument af en vis Art foretagne Forfalskning ikke egentlig vedrører den Side af samme, der giver det dets særlige Betydning i den her omhandlede Henseende; men ligesom det turde være faare vanskeligt i Loven at præcisere den sande Betydning og den rette Anvendelse af en saadan Tanke, saaledes er det formeentlig ogsaa mindre nødvendigt udtrykkeligt at fremdrage den i Loven, efter som man, naar et Tilfælde af den tilsigtede Betskaffenhed skulde indtræffe, vil kunne bringe Slutningsbestemmelsen i Udkastets § 264 om Straffens Nedsættelse under særlige formildende Omstændigheder i Anvendelse, eller efter Omstændighederne med Høie kunne gjøre gjældende, at Forfalskningen efter Betskaffenheden

af den Deel af Dokumentet, der er forfalsket, ifkun henhører under Udkastets § 266 angaaende Forfalskningen af mindre betydende Dokumenter.

Det tør efter det Anførte ansees overflødigt at drøle videre ved Straffebestemmelserne i Udkastets §§ 264—266, ved hvilke det dog maa erindres, at der ved sammes Fastsættelse har maattet tages Hensyn til, at de ogsaa skulle omfatte det gjentagne Dokumentfalsk m. v., idet man, som bemærket, har troet ikke i Bedrageri-Materien at burde tillægge Gjen-tagelsen nogen særligt kvalificerende Virkning. Ei heller trænger Reglen i Udkastets § 267, der stemmer med den i den senere § 270 2det Punktum indeholdte, til Fd. 1840 § 64 svarende, Bestemmelse, om Straffens Nedsættelse til det Halve i Tilfælde af Forfalskningens Elethed, til nogen nærmere Begrundelse, og man skal derfor kun tillade sig nogle faa Bemærkninger med Hensyn til Affattelsen af den heromhandlede Encylus af Paragrapherne. Det vilde vistnok være ønskeligt, om man ved en almindelig, klar og bestemt Betegnelse for de i Udkastets § 264 nævnte Dokumenter kunde have undgaaet den noget vidtloftige Opregning af Exempler, men da disse dog tjene til at oplyse, hvilken Art af Dokumenter der sigtes til, har man anseet det for rettest at følge den i Fd. 1840 i denne Henseende brugte Fremgangsmaade, som ogsaa stemmer med hvad der er skeet i andre Love, bl. A. i den norske Straffelovs Kap. 21 § 27, idet man dog, i Lighed med den nysnævnte Lov, har fundet Anledning til en almindeligere Tilføielse, som kunde omfatte de muligviis ikke udtrykkelig nævnte Dokumenter af den tilsigtede Art og derhos antyde det Charakteristiske ved denne, nemlig at Dokumentet sigter til at stifte Rettigheder eller have Forpligtelser. Af de i Fd. 1840 § 60 nævnte Dokumenter har man udeladt „Creditiv“, da dette indbefattes under „Anviisning“, hvorhos man har anseet det rettest at sætte „Dwittering“ sidst i Rækken. Hvad Testamenter angaaer er det vel saa, at den blotte Underskrift ikke gjør et saadant Dokument fuldgjældigt, idet dertil endvidere udfordres, at de befalede Former, der skulle konstatere, at Vedkommende i Udfærdigelses-Øieblikket har været ved sin Fornuftis fulde Brug, ere iagttagne; men, da Dokumentet dog ogsaa uden Bagtagelsen af disse Former i flere Henseender kan have sin store Betydning og paa forskjellig Maade benyttes i bedragerisk Diemed, har man ikke villet udelade de nævnte Dokumenter. I Udkastets § 265 har man ombyttet Ordene i Fd. 1840 § 60 2det Led: „eller andet saadant til almindeligt Omløb bestemt Gjælds-brev“ med „eller et andet saadant til almindeligt Omløb bestemt Papiir“, med Hensyn til at Actier, der synes at burde medtages, neppe kunne indbefattes under Benævnelsen Gjælds-breve. Af Fd. 11 April 1840 § 61 har man frem-

deles ved Bestemmelsens Overførelse i Udkastets § 265 2det Stykke udeladt den Sætning, at det ikke skal komme i Betragtning, at Dokumentet ved Paaanfning eller Klage kunde have været Forandring underkastet eller forøvrigt lide af en Feil, som kunde have betaget det dets Gyldighed, da dette formeentlig er en Selvfølge. Det har iøvrigt været omspurgt, om Bestemmelsen ikke ogsaa burde være anvendelig, naar et offentligt Dokument, der efter sin hele Form forkynder sig som udstedt af en virkelig Autoritet, er forsynet med en Andens Navn end dens, som for Tiden er berettiget til at tage en Beslutning m. v. som den omhandlede, idet der ikke her, saaledes som ved private Dokumenter, alene er Tale om bestemte Personer men nærmest om en vis Egenskab eller Embedsstilling, der hjemler en saadan Myndighed, ligesom et slikt Dokument, om det underskrevne Navn end er en Andens end den virkelig Berettigedes, ligesuldt vil kunne skuffe den Paagjældende, da det, naar ikke just hensees til de høieste Autoriteter, ofte ikke er let at skaffe sig Kundskab om rette Bedkommendes Navne, som derhos muligt skrives saa utydeligt, at Underskriften i sig selv ikke betyder meget. Man har imidlertid antaget, at der dog ikke er tilstrækkelig Grund til at fravige den almindelige Forudsætning, hvorfra der gaaes ud i Udkastets § 264 saavelsom i § 265 1ste Stykke, at det er den rette Bedkommendes Navn, der falskelig er sat under Dokumentet, hvilket antydes ved de brugte Udtryk „paa lige Maade“, og idet det saaledes ikke er tilstrækkeligt, at det offentlige Dokument er udfærdiget i et Ministeriums eller en Øvrigheds Navn og i Formen fremtræder som en Expedition fra samme, naar ikke den Persons Navn, der er berettiget til at tage en Beslutning som den omhandlede, er skrevet under samme, vil altsaa i et saadant Tilfælde ikke Udkastets § 265 men derimod den senere § 271 om Underskrivelsen af opdigtede Navne komme til Anvendelse. Det er derhos antaget, at der ikke bør lægges nogen Vægt paa, om Dokumentet er forsynet med Segl eller ikke, medmindre dette efter Expeditionens Bessaffenhed hører med til dens Gyldighed, saasom ved de igjennem Ministerierne udfærdigede Expeditioner ad mandatum, der forsynes med det Kongelige Segl. I Udkastets § 266 har man tilføjet nogle Exempler: Andragender, Vidnesbyrd (Studemaal, Attester), og Paa (Vandrebooger), for nærmere at oplyse Bessaffenheden af de tilsigtede Dokumenter af mindre Betydning; ubetinget kan Bestemmelsen dog ikke indskrænkes til de saaledes særligt nævnte Dokumenter, i hvilken Henseende ogsaa henvises til, hvad ovenfor er anført angaaende Betydningen af Ordene: „Gjenstandens særdeles Bessaffenhed“ i Rd. 1840 § 62. Endelig skal man erindre om, at uagtet det kunde synes at ligge i Ordet

„efter skriver“, der er brugt i Fd. 1840 § 60, at den Persons Haandskrift, hvis Navn falskelig er underskrevet, skal være efterlignet, er dette dog ikke i Praxis bleven anseet som en nødvendig Betingelse for Straffebestemmelsens Anvendelse; for at affjære al Tvivl i denne Henseende har man imidlertid ombyttet det nævnte Ord med: „falskelig skriver . . . under“.

Med Hensyn til Udkastets § 268, angaaende Efterskriven af Kongens Navn, hvilken Paragraph svarer til Fd. 1840 § 65, dog at Straffen fra livsvarigt Strafarbejde er nedsat til Tugthuusarbejde i Almindelighed, bemærkes kun, at Bestemmelsen maa komme til Anvendelse saavel paa private med Kongens Navn underskrevne Dokumenter, t. Ex. et Gavebrev, som paa offentlige Dokumenter. Til at skjelne imellem disse 2 Tilfælde har man, uagtet der vel kan være nogen Forskjel paa deres Strafbarhed, saameget mindre fundet Anledning, som Udkastets § 268, i Modsatning til Fd. 1840 § 65, giver et stort Spillerum ved Straffens Fastsættelse i det enkelte Tilfælde. — Ved Udkastets § 269 og 270, der i Righed med Fd. 1840 §§ 63 og 64 bestemme, at den, som falskelig udfylder et i en Andens Navn udstedt og af ham underskrevet, men endnu ikke til Udgivelse bestemt, Dokument m. v., saavel som den, der forfalser Indholdet af et Dokument, skal ansees, som om han havde forsynet det med falsk Underskrift, findes Intet videre at bemærke, og det Samme gjaelder med Hensyn til Udkastets § 271, i hvilken man, i Righed med Fd. 1840 § 68, har fundet det stemmende med Forholdets Natur at indrømme en Nedsættelse af Straffen indtil det Halve, naar det er opdigtede Navne, der falskelig skrives under et Dokument, eftersom Falsknariet i dette Tilfælde ikke er af en saa farlig Charakter, navnlig ikke for bestemte Personer, som hvor det er Saadannes Navne, der ere efterskrevne. — Derimod skal man tillade sig at knytte nogle enkelte Bemærkninger til Udkastets § 272. Der har i den ældre Kommission været nogen Tvivl, om det maatte være hensigtsmæssigt eller rigtigt, i Straffeloven at optage en saadan, væsentlig til Fd. 11 April 1840 § 66 svarende Bestemmelse. I den nuværende Kommission er man imidlertid kommen til det Resultat, at en Regel om, naar den omhandlede Forbrydelse skal ansees fuldbyrdet, ikke vel kan undværes, da det i Mangel af en saadan vilde kunne være tvivlsomt, om hertil udfordres, at Hensigten er opnaaet derved, at Nogen er bleven skuffet, eller om det skal ansees tilstrækkeligt, at Dokumentet er bleven falskelig udfærdiget, hvorfor de i de foregaaende Paragrapher brugte Udtryk kunde synes at tale; jfr. den norske Straffelovs Kap. 21 §§ 26—28. Intet af disse 2 Alternativer turde dog ansees

som det i og for sig rigtige. Det vilde med Hensyn til den omhandlede Forbrydelses særegne Væbskaffenhed, hvorefter Vægten naturligt synes at maatte lægges paa Forsalfkningen, jfr. og de efterfølgende §§ 273—275 om andet Falsk, neppe være rigtigt, i Modsatning til den hidtilgjældende danske Straffelovgivning og fremmede Love, først at ansee Forbrydelsen som fuldbyrdet, naar det, muligviis efter længere Tids Forløb, viste sig, at Hensigten tilfulde var opnaaet. Paa den anden Side vilde det, efter Kommissionens Formening, ligesaa lidt være rigtigt, at ansee Forbrydelsen for konstitueret ved Forsalfkningen i og for sig, idet Begrebet om en fuldbyrdet Forbrydelse herefter vilde kunne komme til at omfatte Tilfælde, hvor der efter det naturlige Begreb kun synes at foreligge et maaskee endog temmelig fjernt Attentat paa eller en blot Forberedelse til Udførelsen af den bedrageriske Hensigt, ligesom Begrebet om Deeltagelse i Forbrydelsen derved vilde blive udsat for en unaturlig Forrykkelse, forsaavidt der ikke i den Henseende i Straffeloven optoges særlige Bestemmelser, idet navnlig den, der uden forudgaaende Aftale præsenterede det falske Dokument for Vedkommende, i og for sig kunde synes at maatte betragtes som blot efterfølgende Meddeeltagig, naar Forbrydelsen var at ansee som fuldbyrdet ved selve Forsalfkningen. Man er derfor bleven staaende ved at sætte Fuldbyrdelses-Momentet i Benyttelsen af det falske Dokument, hvilken iøvrigt, som i Udkastets § 272 udtalt, kan finde Sted paa en dobbelt Maade, enten derved at Falskneren selv producerer det for Vedkommende eller paa vedkommende Sted, eller derved at han giver det fra sig til Benyttelse af en Anden. Har ingen saadan Benyttelse fundet Sted, ville altsaa Bestemmelserne om Forsøg komme til Anvendelse. Det kan her efter ikke være Tvivl underkastet, at den, der vidende benytter sig af et af en Anden udfærdiget falsk Dokument, maa betragtes som samtidigt Meddeeltagig, og en til den første Deel af Slutningsbestemmelsen i Fd. 1840 § 66, jfr. den norske Straffelovs Kap. 21 § 29, svarende Regel behøves saaledes formeentlig ikke; det bemærkes dog herved, at naar Nogen, efter selv at være bleven stiftet ved et falsk Dokument, senere benytter det paa bedragerisk Maade, kan han formeentlig overhovedet ikke rettelig ansees som meddeeltagig i det begaaede Dokumentfalsk, idet han ikke er traadt i noget Forhold til Falskneren, hvorimod han synes at maatte straffes som for et almindeligt Bedrageri.

I Udkastets §§ 273—275 omhandles 3 andre Arter af Falsk, nemlig falsk Maal og Vægt, Vareforsalfkning og Flytning af Grændsestjæl og desl. Hvad det sidstnævnte Falsk angaaer (Udkastets § 275), har man meent ved Affattelsen at kunne i det Væsentlige

holde sig til Fd. 11 April 1840 § 45; man har kun fundet Anledning til at ombytte den der brugte vidtløftige Betegnelse: „for at udvide sin Eiendom eller skaffe den paa en Andens Beføstning en fordeelagtig Egenkab“ med Ordene: „i bedragerisk Hensigt“, hvorhos Udtrykket „optager“ er forandret til „borttager“ og foran dette, i Lighed med den norske Straffelovs Kap. 21 § 11, indskudt Ordet „sætter“, da det vel kan tænkes, at Nogen i bedragerisk Hensigt anbringer en Skjelsteen, hvor der tidligere ikke har været nogen saaledes betegnet Grændse imellem de forskjellige Eiendomme. Med Hensyn til det i Fd. 1840 § 50 3die Led omtalte Tilfælde, at Nogen flytter Skjelsteen og deslige under saadanne Omstændigheder, at det klarligt kan skjønnes, at den Skyldige ei kunde vente, at den af ham foretagne Forandring kunde blive skjult, saaaat hans Handling mere har Præg af Selvrædighed end af Attraa efter ved det brugte Middel at berøve en Anden Beviset for hans Ret, — skal man iøvrigt bemærke, at det ikke turde være nødvendigt at optage nogen tilsvarende Bestemmelse som Undtagelse fra eller Modifikation i Udkastets § 275, eftersom det nævnte Forhold efter Paragraphens Affattelse ikke gaaer ind under samme, naar ingen bedragerisk Hensigt er tilstede, hvorimod den Paagjældendes Forhold i et saadant Tilfælde, forsaavidt det opløser sig i en ulovlig Selvtægt, maa blive at bedømme og straffe efter den almindelige Regel desangaaende i Udkastets § 111. — Betydeligere Vædringer har man troet at burde foreslaae i Fd. 1840 §§ 47—49. Man har saaledes for det første af den nyssnævnte § 47 udeladt den Pasjus, hvorved der sættes Straf for den, der ved Brugen af iøvrigt rigtigt Maal og Vægt foruretter Andre, idet dette Tilfælde ikke gaaer ind under Begrebet Falsk men maa betragtes som Bedrageri, ligesom der ikke synes at være Foie til med Fd. 1840 § 47 ubetinget at undergive et saadant Forhold, der kan tænkes at være udøvet i betydeligt Omfang og iøvrigt under graverende Omstændigheder, en extraordinair mildere Straffebestemmelse, hvorimod det turde være i sin Orden at lade det gaae ind under de almindelige Straffebestemmelser angaaende Bedrageri, navnlig Udkastets § 252 eller, efter Omstændighederne, sammes § 253. De andre Tilfælde, hvorfor Fd. 1840 § 47 sætter ringere Straf, nemlig hvor Maal og Vægt, der ikke er lovligt justeret, eller som ved Tid eller Brug er bleven forandret, benyttes i Handel og Vandel, ere dernæst vel gjorte til Gjenstand for en særegen Bestemmelse i det 2det Stykke af Udkastets § 273; men idet man, som tidligere bemærket, ikke har anseet det for rigtigt at benytte Forbrydelse af Næringsret som en særegen Straf, har man gansse i Almindelighed sat Straffen for det omhandlede

Forhold til Bøder indtil 100 Rdlr. og i Gjentagelsestilfælde høiere Bøder eller Fængsel. Man har derhos udeladt Slutningsbestemmelsen i Fd. 1840 § 47 om Straffen for den, i hvis Handel eller Næring urigtigt Maal og Vægt er benyttet (eller Nogen er bleven forurettet ved Brugen af Maal og Vægt), eftersom det synes at ligge i Sagens Natur, at Huusbonden maa bære Ansvar for Mangel paa tilbørligt Tilsyn med hvad der i hans Handel og Næring foretages af hans Folk, ligesom en saadan Bestemmelse efter sin Natur heller ikke hører hjemme i Straffeloven. I den første Deel af Fd. 1840 § 47, der angaaer det egentlige Falsk med Hensyn til Maal og Vægt, har man endelig deels ombyttet Udtrykket „falsk“ Maal og Vægt med „urigtigt“ Maal og Vægt, fordi det forstaaente Ord muligt kunde synes at involvere, at Rødsfabet skulde, om just ikke udgives for justeret, saa dog have Udseende deraf, medens det, hvorpaa det kommer an, dog nærmest er, at det er dannet af større eller mindre Indhold end det anordnede, hvorfor ogsaa Modsatningen dertil betegnes ved Udtrykket „rette“; deels har man anseet det for oversflodigt at indlade sig paa at anføre de forskjellige Maader, hvorpaa Maal- og Vægtredskaber kunne forfalskes, saavelsom paa særligt at omtale den, der lader forfærdige falsk Maal m. m. eller forfalske de rette, da dette Forhold maa bedømmes efter de almindelige Regler i Udkastets 5te Kapitel, navnlig dets § 50. Det er iøvrigt fundet unødvendigt at tilføie Noget om, at de falske eller forfalskede Maal m. v. skulle konfiskeres og kasseres, hvorom Bestemmelser fandtes i den ældre Anordning om Maal og Vægt (Fd. 10 Januar 1698), da det formeentlig maa være overladt til Politiet i den Henseende at foranledige det Fornødne; jfr. og Udkastets § 32. — §§ 48 og 49 i Fd. 1840 ere, med forskjellige Udeladelser, i Udkastet sammenarbejdede i § 274. Affattelsen af den nævnte § 49 er formeentlig i det Hele lidet heldig, navnlig efter den Maade, hvorpaa en egentlig Forfalskning, ved Anbringelsen af Andenmands Stempel eller Mærke paa egne Varer, er sammenblandet med Salg af falske eller forfalskede Varer, hvormed Paragraphen i Overskriften alene betegnes. Det synes at være rigtigt, i umiddelbar Forbindelse med de Tilfælde, at Nogen falskelig forsyner Varer eller andre Gjenstande med et offentligt Stempel eller Mærke, eller svigagtig tilvender sig slikt Stempel eller Præg paa Gjenstande, som ikke dertil egne sig (Fd. 1840 § 48), at omtale det dermed nær beslægtede Tilfælde, at Nogen uhjemlet anbringer Andenmands Mærke eller Stempel paa sine egne Varer, forsaavidt dette sidste stæer under saadanne Omstændigheder, at Forbrydelsen med Føie maa ansees for at være ikke mindre strafværdig, hvilket formeentlig

maa statuere, hvor de paagjældende Varer ere af væsentlig ringere Besskaffenhed end den, som Stempleet eller Markedet antyder; jfr. Fd. 1840 § 49 2det Led. Alle disse Tilfælde har man derfor sammenstillet i Udkastets § 274, idet man af Fd. 1840 § 48 som overflødig har udeladt den Passus: „eller den, som er bemyndiget til . . . den Egenskab, som derved skal udtrykkes“, saavel som det i Paragraphens Slutning tilføiede Exempel paa Tilvending af Stempel paa forfalskede Varer (der hidrører fra Guldsmedenes Laugsartikler af 7 Novbr. 1685 § 11), ligesom man saameget mindre har fundet Anledning til at optage nogen til Fd. 1840 § 49 4de Led svarende Bestemmelse om Forfalskning af Varer, hvorved Andres Liv eller Sundhed sættes i Fare, som Udkastet i den senere § 285 indeholder en Straffebestemmelse, der efter Omstændighederne vil komme til Anvendelse i et saadant Tilfælde. Som Supplement til Reglen i 1ste Stykke af § 274, om uhjemlet Anbringelse af Andres Mærke paa Varer af væsentlig ringere Besskaffenhed, omtales da i Paragraphens 2det Stykke det Tilfælde, at Varerne ikke ere af nogen væsentlig ringere Besskaffenhed (Fd. 1840 § 49 3die Led), i hvilket Tilfælde den i 2det Stykke af § 273 foreskrevne Straf af Bøder indtil 100 Rdlr. og i Gjentagelsestilfælde høiere Bøder eller Fængsel turde være passende, saaledes at det fremdeles her, hvor Sagen nærmest faaer sin strafbare Charakter ved det gjorte Indgreb i vedkommende Fabrikants eller Handlendes Rettigheder, synes rettest at burde være afhængigt af dennes Begjæring, om Paatale skal finde Sted eller ikke. Naar endelig Fd. 1840 § 49 i sammes 1ste, jfr. dens 5te, Led indeholder Straffebestemmelser om Salg af falske eller forfalskede Varer, er hertil at bemærke, at der ifølge Reglerne i Udkastets 5te Kapitel om Meddeeltighed formeentlig ikke behøves nogen saadan Bestemmelse forsaavidt angaaer Salg af Varer, der paa den ovenfor omhandlede Maade ere forsynede med et falskt Stempel, og heller ikke med Hensyn til Salg af forfalskede Varer i Tilfælde, hvor hiin falskelige Anbringelse af Stempel ikke har fundet Sted, naar der i Straffeloven optages en Bestemmelse angaaende Straffen for at forfalste Varer. Det Fornødne i denne Henseende er skeet ved den sidste Passus i det 1ste Stykke af § 274, sammenholdt med det sidste Punktum i Paragraphens andet Stykke, i hvilken Henseende bemærkes, at det vistnok fuldkomment maa billiges, at Fd. 1840 kun sætter den almindelige Bedrageristraf for Varesforfalskning, naar den har fundet Sted i noget betydeligt Omfang, men i modsat Fald kun bringer Bøder eller, i Gjentagelsestilfælde, Fængselsstraf til Anvendelse. Det vil forøvrigt af Affattelsen af § 274 2det Stykke sees, at man med Fd. 1840 § 52 i Slutningen har anseet det

for rigtigt, ubetinget at gjøre Væreforfælsninger i Smaahandelen til Gjenstand for offentlig Forfølgning, uden Hensyn til om den private Forurettede begjærer det eller ikke. -- Med Hensyn til de omhandlede 3 §§ 273—275 skal man sluttelig tilføie, at Straffen for de som egentlig Falsk betragtede Tilfælde, ligesom i Fd. 1840, er fastsat lige med den almindelige Bedrageristraf (Udkastets § 247), medens man dog har anseet det for rigtigst at indsatte Bestemmelsen derom i den første § 273 istedetfor at henvise til en Paragraph i det foregaaende Kapitel, og at de paa gjældende Forbrydelser formeentlig bør ansees som fuldbyrdede ved selve Forfælsningen. Dette synes i og for sig at stemme med det naturlige Begreb om Falsk, og der er, efter Kommissionens Formening, ikke ifølge de her omhandlede Tilfældes særegne Væbskaffenhed nogen Grund til for deres Vedkommende at opstille nogen anden, ogsaa fra de hidtil gjældende Bestemmelser i Fd. 1840 afvigende, Regel.

Til 29de Kapitel.

(Om Brandstiftelse.)

Med den nugjældende Fd. 26 Marts 1841, til hvilken Kommissionen ved Affattelsen af nærværende Kapitel særligt har taget Hensyn, har man anseet det rettest at skjelne imellem forskjellige, mere eller mindre strafværdige, Arter af Brandstiftelse, eftersom det Moment, der væsentlig kvalificerer denne Forbrydelse, nemlig Faren for Mennekeliv, udstrakt Ødelæggelse eller Forstyrrelse af den almindelige Fred og Samfundsorden, ifølge Væbskaffenheden af de Gjenstande, hvorpaa der sættes Ild, og andre Omstændigheder, er tilstede i større eller mindre Grad. I Overensstemmelse hermed skjelnes der imellem Ildspædsættelse paa Huus eller Skib og paa Skov, Tørvemose, Tømmerforraad, Kornstakke o. s. v.; den førstnævnte Art af Brandstiftelse deles imidlertid fremdeles i 2 Klasser, eftersom den enten finder Sted under saadanne Omstændigheder, at der er aabenbar Fare for Mennekeliv, eller Oprør, udstrakt Ødelæggelse o. s. v. derved tilsigtes befordret, eller disse kvalificerende Momenter ikke særligt ere tilstede, og i Righed hermed udfilles endvidere af den anden Art af Brandstiftelse, paa Skov, Tørvemose o. s. v., de Tilfælde, der ere forbundne med de nævnte kvalificerende Momenter, idet de undergives Straffebestemmelserne angaaende den kvalificerede Klasse af Brandstiftelse paa

Huus eller Skib. Der bliver herefter egentlig 3 Klasser af Brandstiftelse: paa Huus eller Skib, eller paa Skov, Brændesforraad, Kornstakke o. s. v. under oftnævnte kvalificerende Omstændigheder (Udkastets § 276 og § 278 2det Stykke), paa Huus eller Skib under andre Omstændigheder (Udkastets § 277), og paa Hytter eller Skure, Skov, Torvemose, Tømmer- eller Brændesforraad, Kornstakke og deslige (Udkastets § 278). En 3lds- paafættelse paa enkelte Gjenstande af endnu ringere Betydning end de sidstnævnte, t. Ex. paa enkelte Løsoeregjenstande, skjønnes derimod overhovedet ikke at høre ind under Begrebet om Brandstiftelse, forsaavidt der ved saadan 3lds-paafættelse i og for sig ikke synes at kunne være Tale om hiint ovenfor antydede Moment af Almeensfarlighed, der karakteriserer Brandstiftelsen som en egen Forbrydelse, hvilket dog naturligvis ikke udelukker, at sli^g 3lds-paafættelse kan fremtræde som Attentat paa en egentlig Brandstiftelse. Idet man er gaaet ud fra den Forudsætning, at enhver 3lds-paafættelse paa Gjenstande, der ikke henhøre til eller kunne sættes i Klasse med de i Udkastets §§ 276—278 omhandlede, iøvrigt efter Omstændighederne maa falde ind under Straffebestemmelserne angaaende Odelæggelse af Andres Eiendele eller om Asurancesvig eller under Brandpolitil-Anordningerne, eller slet ikke kan ansees som strafbar, har man derfor ikke desangaaende optaget nogen Bestemmelse i nærværende Kapitel, der, som Overskriften antyder, kun angaaer Brandstiftelse. Selvfølgelig faaer dette ogsaa Indflydelse paa de i Kapitlet forekommende Straffebestemmelser, og navnlig er det begrundet i den ommeldte Begrænsning af Begrebet om Brandstiftelse, at der ikke i Udkastets § 278, der tillige tildeels omfatter Fd. 26 Marts 1841 § 7, er aabnet Afgang til en saadan Nedsættelse af Straffen til de laveste Grader af Fængsel eller endog til Bøder, som ifølge den nyse nævnte Paragraph i Fd. 1841, sammenholdt med Motiverne til samme, ikke kan ansees udelukket for 3lds-paafættelse paa „Gjenstande, der ikke med Hensyn til deres Betydning eller Faren for 3ldens videre Udbredelse kunne sættes ved Siden af de i Fd. § 6 (jfr. Udkastets § 278) nævnte“.

Efter disse mere almindelige Bemærkninger skal man til Kapitlets enkelte §§ erindre Følgende. — § 276 svarer til Fd. 26 Marts 1841 §§ 1—3, idet man, næst enkelte Redaktionsforandringer, væsentlig kun, som formeentlig overflødige, har udeladt de i §§ 1 og 2 til nærmere Forklaring tilføiede Exempler, uden at man dog derved har havt til Hensigt at forandre Tanken, hvorefter det ikke er nok, at der virkelig har været Fare for Andres Liv eller for en udstrakt Odelæggelse osv., men det tillige fordres, at Forbryderen har maattet indsee dette, idet han var bejendt

med de factiske Omstændigheder. Forsaavidt Fd. 1841 § 1 omtaler det Tilfælde, at Forbrydelsen er udøvet i den Hensigt, at Nogen derved skulde indebrænde, og dertil føier, at den Skyldige isaaftald, naar Nogen virkelig omkommer ved Ildbranden, skal straffes som for Mord, er det anseet for unødvendigt specielt at optage Noget herom, da det følger af sig selv, at de almindelige Regler om Sammenstød af Forbrydelser (Udkastets § 62) i saadant Tilfælde komme til Anvendelse. Naar det i Slutningen af Udkastets § 276 hedder, at Straffen, hvis Nogen ved Ildbranden omkommer, kan stige til Livsstraf, have derfor netop de Tilfælde for Øie, hvor Brandstiftelsen ikke har været forbunden med nogen morderisk Hensigt. Det har iøvrigt, med Hensyn hertil, været under noie Overveielse, om man skulde bibeholde den anførte Bestemmelse, eller indskrænke sig til den iforveien givne Regel, hvorved Straffen i Almindelighed sættes til Tugthuusarbejde ikke under 8 Aar; man er imidlertid kommen til det Resultat, at det, med Hensyn til de særdeles atroce Tilfælde, som Sen omfatter, turde være betænkeligt aldeles at udelukke Anvendelsen af Livsstraf, der i Fd. 1841 ubetinget opstilles som den almindelige Straf for alle de omhandlede Tilfælde, og man har derfor troet at burde foreslaae, at der gives Domstolene Myndighed til at kunne idømme den nævnte Straf. At denne herefter kun vil komme til Anvendelse i meget sjældne og særdeles grove og affhyelige Brandstiftelsestilfælde, turde der være al Anledning til at holde sig forvisst om.

I Udkastets § 277 omhandles Brandstiftelse paa Huus eller Skib under andre Omstændigheder, saavel hvor det er Andenmands som hvor det er Gjerningsmandens egen Eiendom, og Sen omfatter saaledes §§ne 4 og 5 i Fd. 1841. Man har ikke fundet tilstrækkelig Anledning til i Reglen at gjøre nogen Forskjel i Straffen for disse 2 Tilfælde — hvilket forøvrigt heller ikke kan siges at være skeet i Fd. 1841 —, forsaavidt Ildspaafattelsen paa eget Huus eller Skib overhovedet er foretagen i retsstridig Hensigt; Faren for Andre kan være ligestor, navnlig hvor Gjerningsmandens eget Huus er beboet af flere Familier eller grændser tæt op til andre Bygninger, og det turde ogsaa for Opinionens Skyld være mindre heldigt, i Almindelighed at sætte Straffen for det maafæe meest practiske Tilfælde — Ildspaafattelse paa eget Huus — væsentlig lavere end for Ildspaafattelse paa Andenmands Huus. Noget Andet er det, at der vel kan være Foie til at aabne Udgang til Idømmelsen af en ringere Straf, hvor Nogen i retsstridig Hensigt har sat Ild paa eget Huus eller Skib eller paa anden Mandes Huus eller Skib efter dennes egen Begjæring eller med hans Samtykke,

naar der er formildende Omstændigheder tilstede, navnlig hvor Huset er affides beliggende og ikke beboet af Andre, saaat der i Virkeligheden ikke just har været nogen egentlig Fare tilstede. Som bemærket er det naturligtvis Forudsætningen for, at Ildspaaføttelse paa eget Huus eller Skib kan ansees som en Forbrydelse, at den skeer i retsstridig Hensigt, saasom for at besvige Brandforsikringen (for Huset eller deri værende Værelse=Gjenstande), for at tilføie Andre, der boe i eller ved Huset, Skade osv.; men der turde vel være Grund til udtrykke at udhæve denne Betingelse, med Hensyn til, at det ifølge Indholdet af det sidste Led af Fd. 1841 § 5 kunde synes at være Meningen, at enhver Ildspaaføttelse paa eget Huus skulde straffes som en Forbrydelse, selv om den hverken umiddelbart har været til Fornærmelse for Andre eller sat disse i Fare, naar Gjærningsmanden blot har havt en eller anden med god Politiordeu ikke vel forenelig Hensigt, f. Ex. som det hedder i den nævnte §, at gjøre sig Fordeel ved den Medlidenhed, som den ham overgaaede Brand skulde opvække. Efter Kommissionens Formening kan dette ingenlunde billiges, og det maa uden al Tvivl fastholdes, at Ildspaaføttelse paa eget Huus, naar intet andet Netsbrud konkurrerer dermed, ikke kan betragtes som noget egentligt Criminelt, men ialtfald kun som en Politiforføelse, i Analogi med den Forføelse at brænde Rapskalm, Lyng osv. af uden at iagttage de fornødne Forsigtighedsregler eller gjøre de behørige Anmeldelser osv. — Foruden den af det Anførte flydende Udeladelse af det 2det Led i Fd. 1841 § 5 har man fremdeles udeladt det sidste Punktum af Fdgens § 4 som formeentlig overflødigt. Der er derhos fundet Anledning til særdeles væsentlig at formilde den nugældende Straffebestemmelse, der gaaer ud paa Straf-arbejde paa Livstid eller paa en Tid af idetmindste 8 Aar; man har meent, at Straffen passende kunde sættes til Straf-arbejde fra 2 indtil 12 Aar, med Afgang, som ovenfor ommeldt, til at nedsætte den indtil 1 Aars Straf-arbejde, hvor Ildspaaføttelse paa eget Huus eller Skib, eller paa Andenmands Huus eller Skib med hans Samtykke, har fundet Sted under formildende Omstændigheder. Man har herved navnlig havt for Øie, at hvor stor Opfordring der end er til at fastholde, at Brandstiftelse er en særdeles grov Forbrydelse, der kvalificerer sig til en meget alvorlig Straf, kan det dog paa den anden Side ikke nægtes, at Tilfælde kunne forekomme, hvor der i Gjærningen kun har været saare liden Fare for Menneffer eller den almindelige Samfundssorden tilstede, og hvor det derfor er naturligt ved Straffens Fastføttelse at tage et væsentligt Hensyn til Væffenheden af den bedrageriske eller anden retsstridige Hensigt, hvori Forbrydelsen er foretagen, om det benyttede Middelss Farlighed end altid

maa medføre en ikke lidet strengere Straf, end hvor Opnaaelsen af en lignende Hensigt var bevirket paa en anden Maade; jfr. Udkastets § 255 om Assurancevig. — Til Udkastets § 277 har man endelig som et 3die Stykke knyttet en, med det 3die Punktum i Fd. 1841 § 7 i det Væsentlige stemmende, nærmere Angivelse af, hvad der paa dette Sted i Straffeloven skal forstaaes ved „Huus“. Der er vel i Kommissionen bleven yttret nogen Tvivl om, hvorvidt en saadan Forklaring maatte være nødvendig eller ret paa sin Plads i selve Straffeloven; man har imidlertid fundet Betænkelse ved at udelade den, navnlig med Hensyn til, at Ordet „Huus“ paa andre Steder i Straffeloven tages i en anden og videre Betydning, end det her skulde have; jfr. Udkastets § 225 Nr. 4.

I Konsekvens af Strafformildelsen i Udkastets § 277, sammenlignet med Fd. 1841 § 4, har man i Udkastets § 278 nedsat den i Fd. 1841 § 6 foreskrevne Straf af 5 indtil 10 Aars Strafarbejde til samme Straffeonde fra $\frac{1}{2}$ indtil 8 Aar, hvorved dog maa erindres, at under Udkastets § 278 tillige henhører Ildspaafattelse paa de ubetydelige Hytter eller Skure, der omhandles i Fd. 1841 § 7, og hvorfor den nævnte § sætter en „ringere Straf“ end den i § 6 fastsatte. Medens man, som ovenfor bemærket, ikke har fundet Anledning til at give Straffebestemmelser angaaende Ildspaafattelse paa Gjenstande af en anden Art og navnlig af et ringere Omfang, Udstrækning og Brandfarlighed, end de i § 278, jfr. Fd. 1841 § 6, nævnte, og derfor ikke har optaget nogen til Begyndelsen af Fd. 1841 § 7 svarende Bestemmelse, har man derimod fremdeles været af den Formening, at de ommeldte Gjenstande stundom kunne være af saa ringe Betydning, navnlig have saa smaa Proportioner, at en Ildspaafattelse paa dem faaer en væsentlig mindre farlig Charakter, end en Ildspaafattelse paa slige Gjenstande ifølge deres almindelige Bessaffenhed ordentligviis maa ansees at have; med Hensyn hertil har man troet at maatte aabne Udgang til Straffens Nedsættelse under saadanne Omstændigheder, dog ikke under Fængsel paa Vand og Brød i 2 Gange 5 Dage. Til i denne § at gjøre Forskjel paa, om de antændte Gjenstande tilhøre Gjærningsmanden selv eller ikke, har man efter Bessaffenheden af de givne Straffebestemmelser ikke fundet nogen Grund; iøvrigt er det her ligesom ved § 277 den naturlige Forudsætning for Handlingens Strafbarhed, navnlig naar de Gjenstande, hvorpaa der sættes Ild, ere Gjærningsmandens egne, at Ildspaafattelsen skeer i en egentlig retsstridig Hensigt, hvilket betegnes ved den Maade, hvorpaa § 278 er sat i Forbindelse med § 277. — Som ovenfor bemærket er der til § 278 føiet en Bestemmelse angaaende de Tilfælde, hvor Ildspaafattelse paa de i Sen nævnte eller lignende Gjen-

stande har medført aabenbar (Gjerningsmanden vitterlig) Fare for Andres Liv, eller er skeet for at forvolde udstrakt Ødelæggelse, — det er ikke anseet fornødent her at gjentage de i Udkastets § 276 nævnte Tilfælde, at Brandstiftelsen skeer for at befordre Oprør, Plyndring eller anden saadan Forstyrrelse af Samfundets ordenen. Derimod turde det være aldeles overflødigt at optage Noget om, at Udkastets § 276 eller § 277 kommer til Anvendelse, naar Ildspaafattelsen er skeet i den Hensigt, at Ilden videre skulde udbrede sig til Huus eller Skib, og denne Følge er indtraadt, jfr. Fd. 1841 § 6 3die jfr. 4de Ved; dette forstaaer sig nemlig af sig selv, ligesom at Reglerne om Attentat ere anvendelige, naar den tilsigtede Følge ikke er indtraadt.

Hvad uagtsom Brandstiftelse angaaer, der omhandles i Udkastets § 279, da bør, efter Kommissionens Formening, Straffen for saadan Uforsigtighed ingeninde kunne stige til Strafarbejde — forudsat at Nogens Død ikke derved er forarsaget, jfr. Udkastets § 195 —, men paa den anden Side synes ei heller Bøder at være nogen passende Straf, naar hensees til det i Reglen langt større Erstatningsansvar, hvormed der bliver Spørgsmaal, og den Virkning til Straffrihed, som man i Overensstemmelse med den hidtilgjældende og den ældre Lovgivning, jfr. Fd. 26 Marts 1841 § 14 og D. L. s 6—19—2, har anseet det for rigtigt at tillægge den Omstændighed, at den Skyldige erstatter den forvoldte Skade. Idet man derfor har sat Straffen for uagtsom Brandstiftelse i Almindelighed til Fængsel, og derhos gennemført den nysnævnte Regel om Straffens Bortfalden i Tilfælde af at Skaden erstattes, har man iøvrigt ved Sæns Affattelse deels søgt at gjøre det klart, at Bestemmelsen i sidstnævnte Henseende er at forstaae saaledes, at Straffen skal bortfalde, om Skaden endog først erstattes efter at Dommen, der altsaa maa clausuleres herefter, er falden, deels har man anseet det for rigtigt at forandre Betingelserne for Strafansvaret ifølge Fd. 26 Marts 1841 § 14 derhen, at et saadant kun skal indtræde i Tilfælde af, at Ildsvaade er foranlediget ved Tilfidesættelse af almindelig Forsigtighed. I den første Henseende bemærkes, at da Kausalitetsforholdet imellem den udviste Uforsigtighed og den indtraadte Skade først bliver retlig konstateret ved Dommen, synes den Paagjældende at have billigt Krav paa ved Dom at faae afgjort, om han er i det omhandlede Tilfælde, nemlig at være undergivet Strafansvar medmindre han erstatter Skaden, forinden det kan forlanges, at han skal gjøre dette Sidste. Og hvad Betingelserne for Strafansvaret angaaer, da indeholde Brandpoliti-Anordningerne, navnlig for Kjøbenhavns Vedkommende, saa mangfoldige og tildeels minutiose Forskrifter, at det neppe

vilde være rigtig, saaledes som Fd. 1841 § 14 har gjort, ubetinget at paalægge den Strafsansvar, som ved Overtrædelse af en eller anden af disse Politiforskrifter har forarsaget Ildsvaade, uden Hensyn til, om han derved med Foie kan siges at have gjort sig skyldig i tilregnelig Uagtsomhed eller Tilfidesættelse af den Uagtsomhed, som almindelig Forsigtighed udkræver.

Alf de Paragrapher i Fd. 1841, som ikke i det Foregaaende ere berørte med Hensyn til, at Udkastet har optaget dertil mere eller mindre svarende Bestemmelser, vil det lettelig sees, at §§ 9—11 ere overflødige efter de almindelige Regler om Meddeelsagtighed i Udkastets 5te Kapitel, og at §§ 8 og 12, om Straffens Nedsættelse i Tilfælde af, at den Skyldige ved virksom Bestræbelse efter Forbrydelsens Udførelse har bidraget til at formindste sammes skadelige Følger, og om Straffen for Børn, der stiftede Brand, ligeledes finde deres Afløsning ved de almindelige Bestemmelser henholdsvis i Udkastets § 60 og i sammes § 34. Paa samme Maade træde de almindelige Regler om Straffen for Forsøg i Udkastets § 44 istedetfor Fd. 1841 § 13, saa at der ialtsald kun kunde være Spørgsmaal om paa dette Sted i Udkastet, i Righed med Begyndelsen af den nævnte § 13, at optage en Regel angaaende, naar Forbrydelsen skal ansees fuldbyrdet. Dette har man imidlertid ikke anset for nødvendigt, da det formeentlig, ogsaa uden en udtrykkelig Udtalelse derom, ifølge Forholdets Natur og de i §§ 276—278 brugte Udtryk maa antages, at Forbrydelsen ikke er fuldbyrdet førend der er opstaaet Ild i den Gjenstand, hvis Antændelse udgjør Forbrydelsen, men at det paa den anden Side heller ikke dertil kan udfordres, at Ilden skal have grebet om sig og i større eller mindre Grad ødelagt Gjenstanden.

Til 30te Kapitel.

(Om Handlinger, hvorved Skibbrud, Oversvømmelse eller anden større Ulykke kan forarsages.)

Det er ved Omhandlingen af flere af de Forbrydelser, der ere Gjenstand for de 2 foregaaende Kapitler, navnlig Brandstiftelse, Falskmyntneri og tildeels Dokumentfalsk, bleven bemærket, hvorledes de for en væsentlig Deel faae deres særegne forbryderiske Charakter ifølge deres Almeensfarlighed. Denne Egenskab er fremdeles den i Almindelighed betegnende ved

de Forbrydelser, der omhandles i det nærværende Kapitel, og uagtet disse iøvrigt indbyrdes ere af meget forskjellig Art, har man dog i den nævnte fælles Charakter, der væsentlig kommer i Betragtning ved Bestemmelsen af det Synspunkt, hvorfra deres Strafbarhed bør bedømmes, fundet tilstrækkelig Hjemmel til at behandle dem under Et, idet der formeentlig hverken ifølge deres øvrige Bessaffenhed eller af practiske Hensyn er Anledning til at behandle de enkelte Arter af dem i særskilte Kapitler, saaledes som man tildeels har anseet det for rettest med Hensyn til de ovenanførte Forbrydelser, ved hvilke ogsaa andre eiendommelige Momenter fremtræde. Ved Angivelsen af Kapitlets Indhold i sammes Overskrift har man iøvrigt ikke troet at burde henvende sig til den systematiske og noget doctrinaire Betegnelse „almeneffarlige Forbrydelser“, men foretrukket at nævne nogle af de vigtigste Tilfælde og dertil at føie som en almindelig Betegnelse „eller hvorved anden store Ulykke kan forarsages.“

Den nugældende danske Strafferets positive Bestemmelser i denne Henseende ere meget ufuldstændige, og man har derfor ved Affattelsen af Kapitlets enkelte Paragrapher taget væsentligt Hensyn til forskjellige fremmede Straffelove, navnlig den norske, Kap. 23 §§ 6—16, jfr. §§ 20—21, og den preussiske §§ 290—295, 301—307. Forsaauidt den norske Straffelov, i Overensstemmelse med Overskriften til det nævnte Kapitel 23 („Beskadigelse af Eiendom eller Gods“), i flere af Kapitlets Paragrapher, navnlig §§ 11 og 17, jfr. § 19, ligesom den preussiske Straffelov i sammes §§ 296—300, i Forbindelse med Bestemmelserne angaaende de forbryderiske Handlinger, hvorved store Ulykker af almeneffarlig Charakter bevirkes eller ialtfald let kunne bevirkes, tillige omhandler visse Retsfrænkelse og navnlig skadegjørende Handlinger, der have en væsentlig anden Charakter, har man, ifølge den ovenfor antydede almindelige Betragtning, anseet det for rettest at udsøndre de tilsvarende Bestemmelser, som der maatte findes Anledning til at optage i Straffeloven, af det nærværende og gjøre dem til Gjenstand for det følgende Kapitel („Om Ødelæggelse eller Beskadigelse af fremmed Eiendom samt om Dyrplageri“).

I det 30te Kapitel omhandles herefter saadanne Handlinger, hvorved Skibbrud eller anden Søulykke, Oversvømmelse eller Jernbaneulykker kunne bevirkes, Forgiftelse af Varer, Udbredelse af smitsom Syge blandt Mennesker — og i Forbindelse dermed Quakalveri — eller blandt Huusdyrene, samt Borttagelse eller Ødelæggelse af Broer, Kælværk osv., hvorved Fare for den almindelige Færdsel og deslige afstedkommes. Kapitlets første §§, 280—281, jfr. § 284, hvormed den norske Straffelovs Kap. 23 §§ 6—8, jfr. § 10 og 20, kunne sammenlignes, angaa de Handlinger,

hvorved Soulykke foranlediges eller ialtfald lettelig kan foranlediges, og omhandles da først i § 280 Foretagelsen af deslige Handlinger i Almindelighed, og derefter i § 281 det forsaavidt kvalificerede Tilfælde, at Skibbrud eller anden Søfsade virkelig er bleven forvoldt. Hvad det i § 280 omtalte Forhold angaaer, turde der være Foie til at skjæln imellem, om de paagjældende Handlinger, at ødelægge Fyrindretninger eller Tegn og Mærker for de Søfarende osv., ere foretagne i den forbryderiske Hensigt derved at vilbdele eller skade Søfarende, eller uden en saadan Hensigt, om end med Forsæt. I første Tilfælde vil det findes i sin Orden, at den Skyldige rammes af en meget streng Straf, der neppe bør være ringere end flere Aars Tugthuusarbejde, medens Straffens højeste Grad maa sættes saa høit, at der kan tages tilbørligt Hensyn til den større eller mindre Ulykke, der er forvoldt eller dog tilsigtet. Man har derfor sat Straffen til Tugthuusarbejde ikke under 4 Aar, hvorved bemærkes, at det forstaaer sig af sig selv, at den strengere Straffebestemmelse i § 281 maa komme til Anvendelse, naar Betingelserne derfor ere tilstede. Hvor de paagjældende Handlinger vel ere udførte med Forsæt, dog ikke i den nævnte forbryderiske Hensigt men i andet retsstridigt Viemed eller af Raadhed, er det vistnok nødvendigt, af Hensyn til Handlingernes store Farlighed at kunne bringe en alvorlig Straf i Anvendelse, efter Omstændighederne endog Forbedringshuusarbejde indenfor visse snevrere Grændser (Udkastet sætter 2 Aar som Maximum), men det vil formeentlig findes begrundet i Forholdets Bessaffenhed, at der ved Siden deraf aabnes Afgang til Anvendelse af en ringere Straf, hvorfor man i Almindelighed, ved Siden af den nævnte strengere Straf under særdeles skjærpende Omstændigheder, har foreslaaet Straf af Fængsel uden videre Begrænsning. Forsaavidt de ommeldte Handlinger endelig ere foretagne af Uagtsomhed, har man anseet det for rigtigt, i § 284, der iøvrigt tillige omfatter uagtsomme Handlinger, hvorved Overfømmelse eller Ternbaneulykker kunne bevirkes, at foreskrive Straf af Fængsel eller Bøder. — Ogjaa med Hensyn til den i § 281 omtalte Foraarsagelse af Skibbrud eller anden Søfsade er der Anledning til at skjæln imellem de mere kvalificerede Tilfælde, hvor Omstændighederne ere af den Bessaffenhed, at Menneffers Liv derved udsættes for aabenbar Fare, og de Tilfælde, hvor saadanne Omstændigheder ikke ere tilstede. I de førstnævnte Tilfælde har man, i Lighed med hvad der er foreslaaet i Udkastets § 276 angaaende den kvalificerede Brandstiftelse, troet at burde sætte Straffen til Tugthuusarbejde ikke under 8 Aar med Afgang til at kunne idomme Livsstraf, hvis Noget derved er omkommen, under hvilken Forudsætning den norske Straffelov i Kap. 23 § 10 endog

ubetinget foreskriver Livsstraf. Hvor Menneskers Liv ikke har været udsat for aabenbar Fare, har man derimod, ligeledes under Hensyn til Bestemmelserne i Udkastets §§ 277 og 278, meent, at Straffen burde være ringere og endog kunne nedsættes til den laveste Grad af Strafarbejde. Foraauidt § 278 ved Ildspaaføttelse paa Skov, Kornstakke osv., aabner Udgang til at nedsætte Straffen til Fængsel paa Vand og Brød ikke under 2 Gange 5 Dage, naar Gjenstanden er af sær ringe Betydning og iøvrigt under formildende Omstændigheder, har man ikke fundet Anledning til her at optage nogen tilsvarende Bestemmelse, da de Handlinger, der henhøre under den omhandlede Straffebestemmelse i Udkastets § 281 sidste Punktum, formeentlig altid ville have en meget strafbar og farlig Charakter, idet Forudsætningen er, at der skal være forvoldt Skibbrud eller anden Søskade. Herom synes der ikke at kunne være Tale undtagen i Tilfælde, hvor Gjerningen medfører nogen Fare for Mennesker, en Forstyrrelse af en Ekspedition eller ialtfald en Krænkelse af flere og betydeligere Interesser og Rettigheder, hvad enten Gjerningen foretages i svigagtig eller anden retsstridig Hensigt. Der vil derimod, saavidt skjønnes, ikke kunne siges at være forvoldt Skibbrud eller anden Søskade, naar det kun er en tom Baad eller andet mindre Fartoi, som ikke er bemandet eller ladet, der sænkes; om „Skibbrud“ kan der i saa Fald under ingen Omstændigheder være Spørgsmaal, men det kan, ifølge Affattelsen af den hele Bestemmelse og den Maade, hvorpaa Søskade stilles sammen med Skibbrud, formeentlig heller ikke være tvivlsomt, at der ved det sidstnævnte Udtryk, ligesaa vel i Udkastets § 281 som i de tilsvarende §§ 6 og 7 i den norske Straffelovs Kap. 23, sigtes til Forvoldelsen af virkelige Søulykker. Hvor Gjerningen opløser sig i en simpel Ødelæggelse af fremmed Eiendom uden at der er noget Moment tilstede af Alleenfarlighed, stor Ødelæggelse eller dog Fare herfor, hører den formeentlig slet ikke hen under nærværende Kapitel, ligesom det neppe behøver at siges, at naar Nogen under lignende Forudsætninger ødelægger et ham selv tilhørende Fartoi, vil der slet ikke foreligge nogen Forbrydelse, foraauidt ikke Forholdet i andre Henseender, navnlig paa Grund af den svigagtige Hensigt, jfr. Udkastets § 255, har en forbryderisk Charakter. At give en Bestemmelse paa dette Sted i Udkastet, der skulde omfatte enhver retsstridig Ødelæggelse af et Fartoi, saavel hvor Skibbrud eller anden egentlig Søskade forvoldes, som hvor i Virkeligheden kun en Ødelæggelse af fremmed Eiendom finder Sted, vilde da ogsaa være uheldigt, ikke blot fordi den vilde komme til at omfatte væsentlig heelt forskellige Tilfælde, men ogsaa med Hensyn til den overordentlige Vidde, som der maatte gives Straffe-

bestemmelsen. For med beraad Hu at forvolde et egentligt Skibbrud, hvorved mange Menneſker udsættes for Fare, om denne end juſt ikke kunde ſiges at være aabenbar, og hvorved Forſikkringsinſtituter og Medborgere tilføies betydelige, maaffee ødelæggende Tab, bør Straffen dog neppe være ringere end flere Aars Strafsarbeide; men omvendt vilde det neppe kunne undgaaes at lade Straffen gaae ned ialfald til de lavere Grader af Fængſel, naar Beſte mm elsen tillige ſkulde omfatte Tilfælde, der kun kunne betegnes ſom en større eller mindre Vold paa fremmed Eiendom. Tilfælde af den ſidſtommeldte Art har man derfor anſeet det for retteſt ganſke at holde udenfor Paragraphens Beſte mm elſe.

Med Hensyn til Udkaſtets § 282, angaaende Bevirke lſe af Overſvommelſe og deſlige, ſkal man, efter hvad ovenfor er anført, kun gjøre den Bemærkning, at man har troet, at en ſaadan Beſte mm elſe, der væſentlig er dannet efter den norſke Straffelovs Kap. 23 § 9, medens ingen tilſvarende findes i den nugældende danſke Lovgivning, ſaameget mindre bør ſavnes i den nye almindelige Straffelov, ſom den formeentlig vil blive af større practiſk Betydning efterhaanden ſom Inddigningsarbeider heri Landet maatte blive mere almindelige. Forſaa vidt der derimod i Kommiſſionen har været Spørgſmaal om at optage en Beſte mm elſe angaaende Strafanſvar for Overtræde lſe af de i Henſeende til Sandflugtens Dæmpning givne Forſkrifter, har man maattet holde for, at Straffe beſte mm elſerne i denne Retning iſølge deres hele Charakteer have deres naturlige Plads i de ſæregne Love, der ordne dette Forhold og foreſkrive de forſkjellige Regler, ſom i den Henſeende ſkulle iagttages af Borgerne.

Angaaende Beſtadigelſer af Jernbaner eller diſſes Tilbehor, eller Foretagelſe af andre Handlinger, ſom medføre Fare med Hensyn til Jernbanernes Benyttelſe, indeholdes en Række af Beſte mm elſer i den nugældende Fd. af 5 Mai 1847. Idet man ved Udarbeidelsen af Udkaſtets § 283 har havt denne for Die, ſammenholdt med den preuſſiſke Straffelovs §§ 294—295, ſkal man foreløbig bemærke, at der ikke er fundet tilſtrækkelig Anledning til, i Vighed med Fd. 1847 § 11, at indſtrænke de paagældende Beſte mm elſer til ſaadanne Jernbaner, ved hvilke Damp eller et lignende Midde l anvendes ſom Trække kraft, idet Beſte mm elſerne ere affattede ſaaledes, at der er aabnet Afgang til ved Straffens Faſtſættelſe at tage tilbørligt Hensyn til den større eller mindre Fare, ſom der, ogſaa iſølge Jernbanens Beſtaffenhed, har været forbunden med de omtalte Beſtadigelſer af ſamme m. v.; jfr. navnlig § 283 2det Stykke. Af Fd. 1847 bliver der fremdeles ikke Spørgſmaal om i Straffeloven at optage de Paragrapher, navnlig §§ 6—9, der angaae Overtræde lſe af de

Jernbanepolitiet vedrørende Forskrifter, ligesaa lidt som Fd.s § 10, der indeholder procesuelle Regler. Foraauidt dernaast Fd. 1847 i § 5 indeholder saerlige Bestemmelser for det Tilfaelde, at de forbryderiske eller uagtsomme skadegjorende Handlinger, hvorom der er Sporgsmaal, foretages af Jernbanebetjente, er det deels bleven anseet som en Selsolge, at de i Udkastets § 283 givne Straffebestemmelser ligesaa vel maae komme til Anvendelse, hvor Gjerningen er forovet ved Undladelsen af at foretage visse pligtmassige Handlinger, som hvor Forbrydelsen eller Forseelsen er udfort ved positive Handlinger, deels har man antaget, at det laae udenfor den almindelige Straffelovs Opgave at bestemme Noget om, at de paagjaldende Jernbanebetjente, der forsee sig imod de dem saerligt paahvilende Pligter, efter Omstaendighederne skulle eller kunne affattes og erklares ndygtige til atter at ansaettes ved en Jernbane, hvilket naermest synes at maatte vaere Gjenstand for administrativ Foranstaltning. Man har derfor troet i det Hele at kunne undlade at optage nogen til Fd. 1847 § 5 svarende Bestemmelse i Lovudkastet. Indholdet af Fd.s § 4, angaaende det Tilfaelde, at den foretagne Handling efter sin Natur tillige udgjor en anden Forbrydelse, f. Ex. Tyveri, fyldestgjøres formeentlig ved den sidste Passus i Udkastets § 283 „foraauidt ikke nogen anden Straffebestemmelse maatte medfoere hoiere Straf“, der henviser til de almindelige Regler om Sammenstod af Forbrydelser, jfr. Udkastets § 62. Der staae saaledes kun Forordningens 3 forste Paragrapher tilbage, og af disse finder igjen § 3, angaaende Uagtsomhed, sin Aflosning ved Udkastets § 284, der ogsaa omfatter den uagtsomme Beskadigelse af Jernbaner m. v., og hvorved man kun skal bemærke, at man saavel ved dette som ved de andre derunder hørende Uagtsomhedstilfaelde har meent, at Straffen ingensinde burde kunne stige til Strafarbeide — foraauidt ikke Nogens Død er bevirket, jfr. Udkastets § 195 —, hvorfor Straffen ganske i Almindelighed er sat til Fængsel eller Bøder. Udkastets § 283 omfatter derimod Fd. 1847 §§ 1 og 2. Den forste af disse Paragrapher foreskriver Strafarbeide fra 6 til 16 Aar eller paa Livstid, naar Nogen, i den Hensigt at bringe Transporten paa en Jernbane i Fare og saaledes bevirke en Ulykke, beskadiger Jernbanen eller foretager nogen af de andre der naevnte, vaesentlig i det 1ste Stykke af Udkastets § 283 gjengivne, Handlinger, saaledes at Livsstraf derhos skal anvendes, saafremt Nogens Død derved er bevirket eller bestemt har vaeret tilsigtet, og kan anvendes, naar Gjerningsmanden maatte indsee, at han udsatte Andres Liv for aabenbar Fare. Fd.s § 2 bestemmer dernaast for det Tilfaelde, at nogen af de ommeldte Handlinger er foretagen forsætligt men uden nogen saadan forbryderisk Hensigt, som

foranført, Straf af Fængsel — uden Minimums-Begrændsning — eller Strafarbejde indtil 4 Aar, dog at Bøder fra 20 indtil 200 Rdl. kunne anvendes, naar Handlingen ikke har kunnet medføre nogen Fare for Transporten paa Jernbanen. Kommissionen har nu været af den Formening, at den, der forsætligt foretager nogen af de ommeldte, i og for sig i Almindelighed farlige Handlinger, ingensinde bør kunne slippe med Bøder, hvorimod det maa ansees tilstrækkeligt, at der aabnes Udgang til at kunne gaae ned til Fængselsstraffens laveste Grad, 2 Dages simpelt Fængsel; men iøvrigt har man troet, at der efter det, hvorpaa det ved Bedømmelsen af det heromhandlede Forholds Strafbarhed væsentlig kommer an, er Anledning til at tillægge hiint Moment, om Handlingen efter sin Betskaffenhed i det enkelte Tilfælde kunde bringe Transporten i nogen virkelig Fare eller ikke, en videre gaaende Betydning end skeet er i Jd. af 1847. Det turde formeentlig være rettest; væsentlig at bygge Adskillelsen imellem de forskellige Straffebestemmelser, der indeholdes i Udkastets § 283 1ste og 2det Stykke, paa denne Gjærningens objective Charakter, fremfor, saaledes som Forordningen har gjort, at bygge den særdeles betydelige Strafforskjel paa det subjective Moment, den Hensigt nemlig, hvori Gjærningen er foretagen. Ganste vist har dette Moment sin store Betydning, og det tør ansees som en Selvfølge, at Domstolene ved Valget af Straffegraden i Henhold til de givne Straffebestemmelser ville tage et væsentligt Hensyn dertil; men ligesom det dog turde være stemmende med Forholdets Natur, naar det er givet, at den forbryderiske Handling er foretagen med Forsæt, først og nærmest at see hen til dens objective Charakter, saaledes har det ogsaa sin Mislighed, saa skarpt som Tilfældet er i Jd. af 1847 at fremhæve Hensigtens Moment, da det ofte vil være forbundet med Vanskelighed at faae dette tilstrækkeligt konstateret. Man har derfor foretrukket at give det sidstommeldte Moment sin Betydning paa en mere negativ Maade, derved at den mildere Straffebestemmelse, der foreslaaes for det Tilfælde, at Gjærningen ifølge sin objective Betskaffenhed maa ansees for mindre farlig og strafværdig, tillige gjøres anvendelig i andre Tilfælde under Forudsætning af, at det efter de foreliggende Omstændigheder maa antages, at det har ligget udenfor Gjærningsmandens Tanke og Hensigt at fremkalde nogen virkelig Fare. Selv under denne Forudsætning antages det dog, at Gjærningen, naar saadan Fare alligevel har været tilstede paa Grund af den af Gjærningsmanden forsætligt foretagne Handling, under særdeles skærpende Omstændigheder vel kan egne sig til en fortere Tids Forbedringshuusarbejde, medens man ellers overhovedet har meent, at Fængselsstraf i Almindelighed maa ansees som passende Straf

for en i og for sig, objectivt betragtet, ikke farlig Handling af den omhandlede Art, forsaavidt den ikke i andre Henseender har en mere forbrøderiff Charakteer. At den kan have denne, bl. A. ogsaa paa Grund af den forbrøderiske Hensigt, hvori den foretages, forstaaer sig af sig selv, og det behøver formeentlig ikke at siges, at naar den i og for sig i det enkelte Tilfælde ikke farlige Handling er foretagen i den Hensigt at bevirke en Ulykke, ville Reglerne om Attentat føre til en efter Omstændighederne langt strengere Straf end den, hvorom der ellers efter § 283 2det Stykke kan blive Spørgsmaal. Ogsaa denne Betragtning fører til, ikke stærkere end skeet er i Udkastets § 283 at fremhæve Hensigtens Moment, ligesom den særligt gjør det overflødigt at optage Bestemmelser i Paragraphens 1ste Stykke, svarende til de ovenfor anførte i Jd. 1847 § 1, angaaende de Tilfælde, hvor Nogens Død har været tilsigtet. Det, som der er Opfordring til at bestemme i Udkastets § 283, er en alvorlig Straf i og for sig for den forsætlige Foretagelse af de der ommeldte farlige Handlinger, saaledes at Straffens Fastsættelse giver Leilighed deels til at ramme Gjerningen med en Straf, der svarer til den tilstedeværende større eller mindre Fare for Mennekeliv, forsaavidt uden Hensyn til, om der just kan statueres en Hensigt til at bevirke en Skade eller Ulykke af en vis bestemt Art eller Bessaffenhed, deels til, naar en saadan er bevirket eller kan statueres at have været tilsigtet, efter Omstændighederne at kunne tillægge Farligheden af det brugte Middel en kvalificerende Indflydelse.

Kommissionen har ikke fundet Anledning til i Udkastet at optage nogen Bestemmelse, svarende til den i den preussiske Criminallovs § 304 indeholdte, om Forgiftningen af Brønde eller Varebeholdninger, da der i saadanne Tilfælde vistnok altid vil være et Attentat paa at dræbe tilstede, og Gjerningen saaledes vil henhøre under de desangaaende givne Straffebestemmelser. Derimod turde der formeentlig, tildeels efter den nyere Tids Erfaring, være Trang til en Bestemmelse, hvorved der sættes Straf for Anvendelsen af giftige Stoffer til Varer, som ere bestemte til Forhandling eller Benyttelse af Andre, saavelsom for Forhandlingen af Varer, hvortil flige Stoffer vitterlig ere anvendte. Forsaavidt det maatte være tilsigtet paa den Maade at bevirke Skade eller maaskee endog at dræbe, forstaaer det sig af sig selv, at Forholdet gaaer ind under tidligere i Udkastet givne Straffebestemmelser, navnlig i 18de og 19de Kapitel; det er imidlertid ikke saadanne Tilfælde, der haves for Die i Udkastets § 285, hvorimod her sigtes til de Tilfælde, hvor Nogen enten af Uagtsomhed eller med Vidende og Forsæt, men dog uden nogen forbrøderiff Hensigt,

anvender for Sundheden skadelige Stoffer til Væxer. De almindelige Regler om uagtsomt Drab eller betydelig Legemsbeskadigelse ville ikke være tilstrækkelige til at ramme et saadant Forhold, der dog, navnlig naar giftige Stoffer med Vidende og Forsæt ere anvendte, vel egner sig til en efter Omstændighederne endog temmelig alvorlig Straf; hine almindelige Regler om Uagtsomhed ville nemlig kun kunne hjemle Strafsvar, naar Døden eller en betydelig Legemsbeskadigelse efter Udkastets § 201 er bevirket, medens det maa ansees for onskeligt og rigtigt, at kunne ramme de ommeldte meget farlige Væreforgiftelser, ogsaa hvor en meget ringe eller maaskee slet ingen Skade er skeet. Hvor Tilfætningen af de for Sundheden skadelige Stoffer er skeet af Uagtsomhed, vil der iøvrigt, efter Kommissionens Formening, neppe blive Spørgsmaal om at gjøre Strafsvar gjældende efter Udkastets § 285 3die Stykke undtagen ligeoverfor Næringsdrivende, medens man dog ikke har fundet det rigtigt, udtrykkeligt at indskrænke Bestemmelsen til disse; dels ifølge Forseelsens Bessaffenhed, dels for at sikre Bestemmelsen en hyppigere Anvendelse i Tilfælde, hvor der er Anledning dertil, har man troet, under den nævnte Forudsætning ikke at burde sætte Straffen høiere end til Bøder, ganske i Almindelighed, saameget mindre som Udkastets §§ 195 eller 204 selvfølgelig ved Siden deraf ville kunne komme til Anvendelse, hvis Uagtsomheden har foraarsaget Nogens Død eller betydelig Legemsbeskadigelse. Hvor Anvendelsen af de giftige Stoffer er skeet med Vidende og Forsæt — skjøndt som bemærket uden Hensigt til at skade — egner Forholdet sig vistnok til en ikke lidet strengere Straf, men af det nys anførte practiske Hensyn har man anseet det for rettest, at bestemme Straffen i Almindelighed til Fængsel (derunder indbefattet ogsaa simpelt Fængsel), uden nogen Begrænsning, idet der dog ved Siden deraf maa aabnes Udgang til under skjærpene Omstændigheder, navnlig i Gjentagelsestilfælde og hvor Skade er bevirket, at kunne anvende Forbedringshuusarbeide, ligesom den heromhandlede uforvarselige Egegyldighed for Andres Liv og Helbred ganske vist kan være saa grov og antage en saa alvorlig forbrøderisk Charakter, at der synes at være god Foie til, hvor betydelig Skade eller vel endog Døden er foraarsaget, at forhøie det i Udkastets § 195 for uagtsomt Drab i Almindelighed foreskrevne Straffemaximum af Forbedringshuusarbeide indtil 2 Aar, hvilket er skeet ved i Udkastets § 285 1ste Stykke at sætte Straffen under de ommeldte kvalificerende Forudsætninger til Forbedringshuusarbeide uden Begrænsning.

Af lignende Grunde som de ovenanførte med Hensyn til Forgiftninger af Brønde osv. maa det ansees for unødvendigt i Straffeloven at

optage særlige Bestemmelser angaaende det, derhos vistnok meget lidet practiff Tilsælde, at Nogen med beraad Gu og ond Hensigt skulde udbrede smitsom Syge blandt Menneffer, hvorimod det, forsaavidt det vel er tænkeligt, at Nogen kunde være ondsskabsfuld eller nederdrægtig nok til med Villie at udbrede smitsom Syge iblandt Huusdyrene, turde være rigtigt, saaledes som det ogsaa er skeet i den norske Straffelovs Kap. 23 § 12, at sætte en alvorlig Straf derfor, da det ikke i et saadant Tilsælde vilde være gjorligt eller tilstræffeligt at henvise til almindelige Straffebestemmelser for Udelæggelse af Andenmands Kreaturer, saa vist som det, at udbrede smitsom Syge iblandt Kreaturerne, hvorved de største Ulykker i en vid Kreds kunne foraarsages, er en i sit Væsen ganske anden Forbrydelse end den, at dræbe eller at beskadige et enkelt, flere eller endog mange, men dog altid visse bestemte, Andenmand tilhørende Kreaturer. Hvor der ikke er Spørgsmaal om nogen tilsigtet Udbredelse af Sot og Smitte, synes Tilsældet fremdeles kun da at henhøre under den almindelige Straffelovs Omraade, naar der ved en criminelt tilregnelig Uagtsomhed er foraarsaget Smitte eller videre Udbredelse af smitsomme Sygdomme. Forsaavidt der er foretaget Handlinger, som i Almindelighed maae siges at være uforsigtige i den omhandlede Henseende, uden at de dog indeholde en Overtrædelse af særlige positive Forrifter, kan der formeentlig, efter de almindelige Betingelser for Strafsansvar for Uagtsomhed, slet ikke være Tale om et saadant, naar ingen Skade er skeet. Ere Handlingerne i Strid med særlige Lovbestemmelser eller Drighedsforanstaltninger, der sigte til at forebygge smitsom Sygdom eller sammes Udbredelse, har Gjerningsmanden vistnok paadraget sig et større eller mindre Strafsansvar, men under den givne Forudsætning, at ingen Ulykke derved er bevirket, skjønnes det ikke rettere, end at Bestemmelsen af dette Strafsansvar ikke hører ind under den almindelige Straffelov. Ligesom de særlige Forrifter, hvorom der er Spørgsmaal, for en stor Deel ifølge deres Væsen maae betragtes som Politiforrifter, og deres Overtrædelse — naar ingen Skade derved foraarsages — som en Politiforseelse, saaledes vilde det ialtfald være uhensigtsmæssigt, i den almindelige Straffelov at give almindelige Straffebestemmelser, der skulde komme til Anvendelse paa Overtrædelser af og Forhændelser imod de særlige Forrifter og Foranstaltninger, som det maatte findes rigtigt, Tid efter anden at give eller at træffe af sanitaire Hensyn, og som i deres ofte meget vidtgaaende Details kun kunne foreskrives i særlige Love eller Anordninger, hvor det da ogsaa er naturligt og practiff hensigtsmæssigt nærmere at bestemme Ansvar for deres Overtrædelse; jfr. med Hensyn til Forebyggelse af smitsomme Syg-

domme blandt Hundsdyrene L. 29 Decbr. 1857. Det er saaledes, som bemærket, først naar Nogen ved at overtræde de særligt givne Forskrifter og Regler har, ved en som Følge deraf tilregnelig Uagtsomhed, givet Anledning til, at smitsom Syge er bleven videre udbredt, at Forholdet fra Politi- og Special-Lovgivningens Gebeet træder over paa den almindelige Straffelovs Omraade. Ganske vist findes der i den gjældende Sundhedslovgivning stundom for Overtrædelsen af visse særegne Forskrifter fastsat Straffe af en Beskaffenhed, der vidner om, at Lovgiveren paa ingen Maade har betragtet Overtrædelsen som en blot Politi-forseelse, og derhos af en saadan, man kunde fristes til at kalde det en barbariff, Strænghed, at der kunde være den største Opfordring til at gribe den første Leilighed til at faae dem forandrede; man skal i denne Henseende navnlig henvise til Quarantaineforordningen af 8 Februar 1805 § 39 Nr. 4 i Slutningen samt Nr. 7—10. Men denne Omstændighed giver, efter Kommissionens Formening, ikke nogen tilstrækkelig Grund til at overskride den i og for sig correcte Begrændsning for, hvad der hører hjemme i den almindelige Straffelov, hvorved særligt bemærkes, at det dog formeentlig altid vil findes nødvendigt, i særlig Lov at give den Mængde Detailbestemmelser, der udfordres med Hensyn til Ordningen af Quarantainevesenet, saalange dette skal bibeholdes; og man har saameget mere troet at kunne trøste sig til i den omhandlede Henseende at følge den formeentlig correcte Fremgangsmaade, som det sikkert tør forventes, at der i en nær Fremtid vil udkomme en ny Lov om Quarantainevesenet, ved hvilken navnlig de paaapegede uforholdsmæssigt stränge Straffebestemmelser ville blive forandrede. — 3 Overeensstemmelse med de fremførte Betragtninger ere Udkastets §§ 286 og 288, ved hvis Straffebestemmelser man ikke videre skal opholde sig, affattede. Efter § 286 har man i Udkastets § 287 optaget en Bestemmelse om Dvælfalveri, der forsaavidt staaer i Forbindelse med den i § 286 omtalte Forseelse, uagtsom eller dog ikke tilsigtet Udbredelse af Sygdom, som det, der gjør Dvælfalveriet criminelt, netop er den Fare for Sygdommes Forhærdelse og Udbredelse, som fremkaldes derved, at der bruges forførte og skadelige, eller ialtfald ikke de rette og heldbringende, Midler imod Sygdomstilfælde. Ligesom Udkastets § 287 iøvrigt henholder sig til det hidtil gjældende Begreb om Dvælfalveri, saaledes har man anseet det for rettest, at give Straffebestemmelsen ganske i Overeensstemmelse med L. 3 Marts 1854; man har kun forhøiet Bødestraffens Maximum fra 100 til 200 Rd., hvilket sidste formeentlig staaer i bedre Harmoni med, at Maximum af Fængselsstraffen i Almindelighed er sat til 4 Maanedes simpelt Fængsel.

Med Hensyn til Kapitlets sidste Paragraph, § 289, ved hvis Affattelse man nærmest har havt den mellemste Deel af den norske Straffelovs Kap. 23 § 11 for Øie, skal man erindre om, hvad ovenfor er bemærket, at Bestemmelser angaaende Ødelæggelse eller Beskadigelse af fremmed Eiendom formeentlig kun høre hjemme i nærværende Kapitel, forsaavidt saadan Ødelæggelse ifølge Gjenstandens særegne Bestaafenhed kan medføre Fare for Ulykke eller betydelig Skade. Fra dette Synspunkt, der karakteriserer Gjerningen som forskjellig fra de i det følgende Kapitel ommeldte Eiendomsbeskadigelser, har man valgt de i Paragraphen nævnte Exempler, med Hensyn til hvilke man kun skal tilføie, at Udtrykket: „eller andet Sted, hvortil have's almindelig Afgang“ med Flid er brugt for under Bestemmelsen at indbefatte Mærker, der i den omhandlede Hensigt ere satte paa andre Steder end netop Gader og Veie, t. Ex. paa Isen for at antyde, at der er hugget en Baage i samme, eller ved Badesteder, hvor Vandet pludselig bliver dybt. „Fortoiningsredskaber“ ere udtrykkelig nævnte, ligesom i den norske Straffelov l. c., med Hensyn til Bestemmelserne angaaende Borttagelse og Beskadigelse af deslige Redskaber i Pl. 15 Juli 1801, som herefter vil kunne ophæves. Man har tilføiet Ordet „borttager“ til „ødelægger eller beskadiger“, for at Bestemmelsen ogsaa kan ramme den, der river et saadant Mærke osv., som de omhandlede, om og lader det ligge, t. Ex. hvor det er sat udenfor et Huus for at antyde, at Taget er under Reparation, hvorimod Forsømmelsen af at sætte et saadant Mærke ikke hører ind under Paragraphens Bestemmelse men under de specielle Politiforskrifter, som blive bestaaende eller maatte blive givne ved Siden af Straffeloven. Iøvrigt er Bestemmelsen indskrænket til de forsætlige Borttagelser eller Ødelæggelser af den nævnte Art, idet man ikke har fundet Anledning til at optage nogen til den norske Straffelovs Kap. 23 § 21 svarende Regel om Straf af Bøder for uagtsom Beskadigelse af de paagjældende Gjenstande; i Tilfælde af en saadan vil der altsaa efter Udkastet alene kunne blive Spørgsmaal om Skadeserstatning, hvilket dog naturligtviis ikke udelukker, at der i særegne Love, navnlig Politilove, kan gives specielle Straffebestemmelser i den Henseende.

Til 31te Kapitel.

(Om Odelæggelse eller Beskadigelse af fremmed Eiendom, samt om Dyrplageri.)

Med Hensyn til Indholdet af dette Kapitel er det kun saa Bemærkninger, man har at gjøre. Bortset fra Udkastets § 293, om Dyrplageri, omhandles i Kapitlets første Paragraph, § 290, en ifølge Gjenstandens eiendommelige Bessaffenhed og store Vigtighed særlig Art af Eiendomsbeskadigelse, nemlig Odelæggelse eller Beskadigelse af de electricke Telegrapher, som man undtagelsesviis, men iøvrigt i Overensstemmelse med den nugældende Lovgivning, har troet ved Straffebestemmelser at burde beskytte ogsaa imod uagtsomme Beskadigelse, samt derefter i § 291 Borttagelse, Odelæggelse eller Beskadigelse af offentlige Ting, og i § 292 i Almindelighed Odelæggelse eller Beskadigelse af fremmed Eiendom. Medens man hvad de 2 sidstnævnte Paragrapher angaaer har meent i Almindelighed at burde sætte Straffen til Bøder og Fængsel, idet der dog imellem de 2 Paragrapher er den ikke uvæsentlige Forskjel, at Odelæggelsen af de til offentlig Nytte bestemte Ting forudsættes altid at være Gjenstand for offentlig Forfølgning, hvorimod Odelæggelsen af privat Eiendom (om den end i en anden Forstand tilhører det Offentlige) kun da skulde være Gjenstand for offentlig Paatale, naar den, hvad enten den forøvrigt stæer hemmeligt eller paa en aabenbar Maade, medfører en Forstyrrelse af den almindelige Fred eller har været forbunden med Overtrædelse af Politiforskrifter, — har man anseet det for rigtigst, med Hensyn til Beskadigelsen af de electricke Telegrapher at give mere detaillerede Regler. Man har dog i denne Henseende i alt Væsentligt holdt sig til de nugældende Bestemmelser, navnlig L. 29 Decbr. 1853 sammenholdt med L. 21 Januar 1857, uden at det er anseet nødvendigt at gaae ind paa en saa omstændelig Opregning af de forskjellige Maader, hvorpaa den omhandlede Forseelse kan begaaes, som der indeholdes t. Ex. i den preussiske Straffelov, §§ 296—300. I Overensstemmelse med L. 21 Januar 1857 omfatter Bestemmelsen Beskadigelse ligeaa vel af private som af de af Staten anlagte Telegrapher, og Straffebestemmelserne saavel for den forsætligge som for den uagtsomme Beskadigelse svare til L. 29 Decbr. 1853 §§ 1 og 2. I Righed med den citerede § 1 er der i § 290 1ste Stykke tilføiet „for saa vidt Handlingen ikke efter sin Bessaffenhed medfører højere Straf“, da det meget vel kan tænkes, at den Paagjældende ved at beskadige Telegraphen har en særegen forbrøderisk Hensigt, t. Ex. at forhindre en Efterretnings Udbredelse efterat han selv har modtaget en Meddelelse, som han

agter at benytte paa en uredelig Maade. Ligeledes er i § 290, 2det Stykke, optaget den i L. 29de Decbr. 1853 § 2 indeholdte Bestemmelse om, at Straffen i Tilfælde af uagtsom Beskadigelse kan bortfalde, naar Gjerningsmanden uopholdelig anmelder det Skete for Vedkommende. Denne Bestemmelse er vel af en noget singulair Beskaffenhed i en almindelig Straffelov, men ligesom den i sig selv er vel begrundet, saaledes vilde den heller ikke godt kunne undværes, naar det dog er Meningen, at Anmeldelsen af det Skete skal influere paa Strafsansvaret. Derimod har man ikke paa dette Sted optaget Bestemmelsen i oftnævnte Lovs § 3 angaaende Forpligtelsen til Skadeserstatning, jfr. den almindelige Regel i Udkastets § 296, og Reglerne i L. 1853 § 4 om Sagens Behandling som offentlig Politisag m. v. have ikke deres Plads i Straffeloven.

Bestemmelsen i Udkastets § 293 om Dyrplageri hører vistnok strengt taget ikke hjemme i det nærværende Kapitel, men da en saadan Bestemmelse formeentlig ikke bør sættes i Straffeloven og det turde være vanskeligt at finde en mere passende Plads for den noget andet Sted i Straffeloven, har man meent at kunne medtage den her, idet Kapitlets Overskrift dog maa have en udtrykkelig Tilføining herom. Paragraphen er iøvrigt affattet efter L. 21 Januar 1857 om Straf for Dyrplageri, kun med den Modifikation, at man har anseet det rettest at udelade Mellemsetningen „hvad enten Dyret tilhører ham selv eller Andre“, med Hensyn til, at en oprørende Behandling af Dyr vel kunde tænkes at forekomme, uden at Dyret just kan siges at tilhøre Nogen, og at det er fundet unødvendigt at optage den givne Anvisning paa, at der ved Straffens Udmaaling skal sees hen til Forseelsens Beskaffenhed og om den er første Gang begaaet eller gjentagen, hvilket forstaaer sig af sig selv. Derhos er Fængselsstraffens Maximum, i Lighed med Udkastets § 287, forhoiet til 4 Maaneders simpelt Fængsel for at faae et mere passende Forhold imellem samme og Maximum af Bødestrafen, 200 Rdl., hvilket ikke staaer i noget naturligt eller rimeligt Forhold til de i L. 1857 som Maximum bestemte 4 Ugers Fængsel.

Til 32te Kapitel.

(Om Paatalen af Forbrydelser, Forebyggelsestvang, Skadeserstatning m. v.)

Foraaavidt det vel maa ansees som den almindelige Regel, at alle egentlige Forbrydelser ere Gjenstand for offentlig Forfølgning uden Hensyn

til, om den derved forurettede Private begjærer eller onsker det, eller ikke, men der dog ifølge Forholdets Natur, og tildeels i Overensstemmelse med den nugældende Ret, maa erkjendes at være god Grund til i flere enkelte Tilfælde at gjøre Undtagelse fra hiin almindelige Regel, ville Bestemmelser i denne Henseende ikke godt kunne undværes i Straffeloven, hvor de tillige have deres naturlige Plads forsaavidt det ikke kan benægtes, at det er et ikke uvæsentligt Moment i Betegnelsen af en Handlings criminelle Charakter, om samme ubetinget skal være undergiven Paatale af det Offentlige eller ikke. De berørte Bestemmelser kunde gives paa forskjellig Maade, enten saaledes at det ved Slutningen af ethvert Kapitel i Loven angaves, hvilke af de der omhandlede Forbrydelser der skulde være Gjenstand for offentlig Paatale og hvilke ikke, eller saaledes at der, som skeet i den norske Straffelovs Kap. 27, i et eget Kapitel nævnedes alle de Tilfælde, i hvilke offentlig Paatale ikke eller kun betingelsesviis skal finde Sted. Kommissionen har imidlertid anseet det for at være den hensigtsmæssigste Fremgangsmaade at gaae en tredie Vej, nemlig i Lovens næstsidste Kapitel ganske kort, som skeet er i Udkastets § 294, at give Hovedreglen, at alle de i Loven omhandlede Forbrydelser ere Gjenstand for offentlig Forfølgning og Paatale, og derimod paa de enkelte Steder i de foregaaende Kapitler, hvor der maatte være Anledning til at gjøre Undtagelse fra denne Hovedregel, at optage de nødvendige Modifikationer i den Henseende, idet der i den anførte Hovedregel ganske i Almindelighed henvises til disse særlige Undtagelsestilfælde. Om disse er der paa sine Steder udtalt det Fornødne i det Foregaaende, og der er derfor her ikke videre at bemærke desangaaende.

I nærværende Kapitel har man fremdeles meent at det vilde være rigtigt at optage Bestemmelser angaaende den i visse Tilfælde til Anvendelse kommende Forebyggelsestrang. Der findes i flere fremmede Straffelove, navnlig i den norske og den preussiske Straffelov, i Kapitlerne om Krænkelse af Andres Frihed, Straffebestemmelser for Fremsettelsen af Undsigelser og Trudser, uden at Noget just derved er formaaet til at gjøre eller undlade Noget, men Kommissionen har ikke troet at burde følge disse Exempler. Ligesom den nugældende Lovgivning ikke i saadanne Tilfælde hjemler Anvendelsen af Straf, forsaavidt Undsigelserne eller Trudserne ikke kvalificeres ved Tilstedeværelsen af særegne Momenter — saasom hvor de fremføres mod Embedsmand osv., see D. L. § 6—4—18, Fb. 1 Februar 1797 § 92, 12 Decbr. 1838 § 25 jfr. Udkastet Kap. 9 § 72, Kap. 12 §§ 90 og 91, Kap. 13 § 94 ff, §§ 107, 108 og 110 —, men kun tilsteder Anvendelsen af den i D. L. § 1—23—1 omhandlede Fore-

byggelsestvang, saaledes synes det ogsaa, i Overensstemmelse med Grundfættningerne om, hvad der udfordres til Begrebet om Forsøg paa en Forbrydelse, at maatte erkjendes, at der i og for sig ikke foreligger noget Strafbart, hvor Nogen fremsætter Undsigelser eller Trudslers, naar disse ikke kunne betragtes som en Begyndelse eller Forberedelse til Udførelsen af et bestemt forbryderisk Forsæt. Naar Undsigelser ikke destomindre skulde belægges med Straf, maatte dette ikke just være begrundet i Retfærdighedshensyn men snarere i Hensyn til, at det vilde være et nødvendigt eller hensigtsmæssigt Middel dels til at afskrække fra Undsigelser dels til at fikske den Undsagte imod Sværkættelsen af Undsigelsen. Men en Straf turde muligt stundom kun tjene til ydermere at ophidses den Paa-gjældende, og den vilde i og for sig saameget mindre kunne retfærdiggøres af de berørte Nødvendigheds- og Sikkerheds-Hensyn, som forssjellige senere, efter Dommens Afviselse indtrædende, Omstændigheder ganske vist kunne blive af væsentlig Indflydelse med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt særegne Sikkerhedsforanstaltninger virkelig maatte være nødvendige. Derved vil formeentlig bedre opnaaes ved Anvendelsen af den i D. L. § 1—23—1 ommeldte Præventionstvang, der maa ansees at yde den tilstrækkelige Garanti for den truede Person, og ligesom denne i og for sig maa erkjendes at have Krav paa en saadan Sikkerhedsyndelse ved Statens Medvirkning, saaledes synes der heller ikke herved at paalægges den Undsigende noget større Onde, end han ved sin Gjerning maa siges at have forskyldt, naar hensees til, at den omhandlede Sikkerhedsstillelse kan ydes paa forssjellig Maade, ikke blot ved Kaution, Deponering af Penge osv., men ogsaa ved Bortreise og deslige, og at den kan bortfalde, naar der indtræde Omstændigheder, som gjøre den oversflødig, t. Ex. det truede Individets Død eller Bortreise, eller som gjøre det sandsynligt, at al Fare for Trudslens Sværkættelse er ophørt. — Naar Kommissionen efter det Anførte maa holde for, at der for blotte Undsigelser eller Trudslers ikke bør anvendes Straf men kun Forebyggelsestvang, er det vel unægteligt, at Reglerne desangaaende ikke høre hjemme iblandt de egentlige Straffebestemmelser, men der turde ikke destomindre være Anledning til at omhandle dette Forhold i Straffeloven, og da navnlig i et Tillægskapitel som det nærværende. Herfor taler formeentlig dels den Betragtning, at Undsigelser og Trudslers, om de end ikke konstituere nogen Forbrydelse eller Attentat paa en saadan, paa en Maade kunne grændse op dertil eller siges at have et vist Slægtsskab dermed, hvorfor det kan være hensigtsmæssigt i Straffeloven at fastholde Forsskjellen, dels den Betragtning, at Forebyggelsestvangen, om den end i sit Væsen ikke er nogen

Straf, dog fremtræder som et Unde, hvilket den Paagjældende har paa-
draget sig ved det af ham udviste farlige Forhold. Dertil kommer, at
Reglen i D. L.s 1—23—1, hvortil man, som bemærket, væsentlig har
troet at burde holde sig, vel kunde egne sig til at fuldstændiggjøres ved
nogle nærmere Bestemmelser.

Idet man altsaa i Udkastets § 295 har optaget Regler om Und-
sigelser, forsaavidt de ikke gaae ind under nogen af de i Loven indeholdte
Straffebestemmelser — derunder ogsaa indbefattede de Tilfælde, hvor en
Undsigelse eller Trudsel ifølge Hensigten har en særegen forbryderisk Cha-
rakter, jfr. Udkastets §§ 207, 239 og 241, eller maatte kunne betragtes
som et Attentat paa Vold —, skal man med Hensyn til Affattelsen af
den nævnte Paragraph kun bemærke, at man er gaaet ud fra, at Anven-
delsen af Præventionstvang bør være betinget af, at Trudselen er af en
særldeles faretruende Charakter („Brand eller anden Ulykke“, jfr. D. L.s
1—23—1), at Tvangen skal bestaae i Sikkerhedsstillelse og i manglende
Fald i Varetægtsfængsel uden Bekostning for det truede Individ, at det
er de offentlige Autoriteter, der paa Vedkommendes Begjæring have at
bringe Bestemmelsen til Anvendelse, at det er Domstolene, som skulle af-
gjøre, om Sikkerhedsstillelse overhovedet skal finde Sted eller efter Om-
stændighederne kan undlades, og at det ligeledes maa blive at afgjøre af
Domstolene, om og hvorvidt Sikkerhedsstillelsen paa Grund af forandrede
Forhold senere igjen kan eller bør bortfalde, dog saaledes, at dette ogsaa
kan skee uden at Sagen bringes frem for de egentlige Domstole, naar
den Undsagte for Fogden erklærer sig enig deri.

Medens Kommissionen dernæst har maattet ansee det for Straffe-
loven uvedkommende at bestemme Noget om, naar og hvorvidt An-
svar til Skadeserstatning finder Sted ved forsætlig eller nagtsomme rets-
krænkende Handlinger, der ikke kunne ansees som strafbare, navnlig
fordi de subjective Betingelser for Straffskyld ikke ere tilstede, har man
troet, at der saa meget mere turde være Anledning til i nærværende Ka-
pitel at optage nogle Bestemmelser angaaende den berørte mere civilretlige
Følge af strafbare Handlinger, som det i Mangel af saadanne Be-
stemmelser maaskee ialtfald kunde være tvivlsomt, hvorvidt Forpligtelsen
til Skadeserstatning skal strække sig, navnlig hvorvidt den kan komme til
Anvendelse med Hensyn til Skade af en saadan Art, at den ikke lige-
frem kan anslaaes i Penge, saavel som med Hensyn til den ved en For-
brydelse mere middelbart bevirkede Skade. Det er forekommet Kommis-
sionen, at der vel kunde være Anledning til at give Skadeserstatningsfor-
pligtelsen et noget større Omraade i disse Henseender, end den hidtil fulgte

danffe Retspraxis synes at have været tilbøielig til. Her kan dog, som bemærket, kun blive Spørgsmaal om Skadeserstatningsforpligtelsen forsaavidt den begrundes ved en forbryderisk Virksomhed, men det synes ogsaa i og for sig at være ret naturligt, at Overgangen til en noget forandret Opfattelse af, hvad der kan være Gjenstand for Skadeserstatning, navnlig i Retningen af Udvidelse, gjøres paa et Gebeet, hvor der maa være den største Opfordring til at tillægge den Skadelidende Ret til Dpreisning saavidt muligt, nemlig hvor Skaden er tilføiet ved en Forbrydelse. Det er vistnok fuldkommen befoiet, at Fd. 4 Octbr. 1833 i dens § 28 paa-lægger den, som ved en Forbrydelse, eller endog kun ved Uagtsomhed, har tilføiet en Anden en Legemsbeskadigelse, den Pligt at erstatte ikke blot de directe og indirecte Pengetab men tillige de Lidelser, som ere paaførte den Skadelidende, saavel som den Lyde eller Vansliir, der maatte flyde af den ham tilføiede Skade, uden Hensyn til, at disse Under i og for sig ikke kunne udmaales i Penge. Men den heri liggende Tanke synes at maatte føre til, at der ligesaavel bør gives Dpreisning for en i den Forurettedes hele timelige Eksistens maaffee i høieste Grad paa en forstyrrende og ødelæggende Maade indgribende Uvreskrænkelse, som for den ved en Volds handling tilføiede legemlige Lidelse og Forringelse af de legemlige Arbeidskræfter, og navnlig turde det være begrundet i Forholdets Natur, ligesom det er stemmende med den Anskuelse, der ligger til Grund for flere af Artiklerne i D. L. § 6—13, see Art. 2, 4 og 16, at den, der misbruger sin Stilling til at forføre eller med Vold eller List skjænder en Kvinde, see Udkastets §§ 163—172, og derved ikke blot krænker hende paa det Dybeste men maaffee tillige ødelægger hendes hele Fremtid i større eller mindre Grad, tilpligtes at give hende Dpreisning derfor. At saadan ikke egentlig eller fuldstændig kan gives ved Penge, er sandt nok, men ligesom dette ogsaa kan siges med Hensyn til physiske Lidelser, Lyde og Vansliir, saaledes kan det formeentlig deels ikke benægtes, at den ommeldte Krænkelse indirecte ialtfald kan indeholde et Moment, som falder ind under eller er beslægtet med Begrebet om materiel Skade i videre Forstand, deels kan en Pengeerstatning dog altid i visse Maader betragtes som en Bod og Dpreisning, om end ufuldstændig, for den Forurettede, og den Omstændighed, at den tilføiede Ret ikke tilfulde kan gjenoprettes med Penge, kan i hvert Fald ikke med Føie paaberaabes som Grund til at fritage den Skyldige for at give den Forurettede den mindre og ufuldstændige Dpreisning, som kan ydes med Penge. Der er fremdeles, efter Kommissionens Formening, god Føie til at udvide den ved en Voldsgjerning eller strafbar Uagtsomhed paadragne Forpligtelse til at erstatte den derved for-

voldte Forstyrrelse af den Skadelidendes Erhverv til ogsaa at omfatte Erstatning for det Tab og navnlig den Berøvelse af Hjælp og Forsørgelse, som den Skyldige afstedkommer for den nærmeste Familie, naar den Overfaldne eller Skadelidende omkommer som Følge af den strafbare Gjerning. Det kan ikke bestrides, at den Skyldige ved at dræbe en Families Forsørger indirecte tilføier den et materielt, større eller mindre, Onde, der tilnærmelsesviis vel kan anslaaes til en vis Pengeværdi, ligesaafuldt som i mange andre Tilfælde, hvor et Formuestab er Gjenstand for et Skjøn, og, naar Sagen sees fra Forbryderens Standpunkt, synes der ikke at være nogen skjellig Grund til, at den Omstændighed, at den Overfaldne døer, skal fritage den Skyldige for at yde Erstatning for Forstyrrelsen af den Overfaldnes Erhvervsvirksomhed, der jo ogsaa kommer hans Familie tilgode, da den Skyldige dog ifølge Fd. 4 Octbr. 1833 § 28 er pligtig til at yde Erstatning derfor i det Tilfælde, at den Overfaldne beholder Livet, om end maaskee kun for en stakket Tid. Som det turde være bekendt, ansees det ogsaa i andre Lande for noget ganske naturligt, at den, der ved en Forbrydelse eller endog kun en tilregnelig Uagtsomhed paafører Andre et betydeligt Tab ved at berøve dem deres Forsørger, bør give dem Erstatning derfor, og navnlig indeholder den norske Straffelov — der tillige i Kap. 26 § 4 ganske i Almindelighed paalægger Erstatningsansvar for den Skade, der tilføies Noget ved Krænkelse af Frihed og Ære, og særligt tilpligter den Paagjældende at give Erstatning til den Qvindesperson, hvis Ære han har skændet ved Vold eller Svig — i det nævnte Kap. § 5 en Bestemmelse om, at den, der dømmes til Straf for at have forvoldt en Andens Død, er pligtig til at give den Dræbtes Ægtefælle eller uforsørgede Børn Erstatning for det Savn af det Fornødne til Underholdning eller Opdragelse, som maa antages derved at være dem paaført.

I Overeensstemmelse med det Ovenanførte udtales i Udkastets § 296 ganske kort den almindelige Sætning, at Enhver, som har gjort sig skyldig i en Forbrydelse, er pligtig at tilsvare den Skadelidende Erstatning. Man har ikke anseet det fornødent eller hensigtsmæssigt, her at gaae ind paa de nærmere Regler om flere Medskyldiges solidariske Erstatningsansvar og dette Ansvars Begrænsning til den Deel af den bevirkede Skade, som kan tilregnes enhver især af dem. Foraaaviddt derhos den norske Straffelov i Kap. 26 § 3 indeholder den særegne Bestemmelse, at den, der hjælper en Gjældsfaenge ud af Arresten, skal med Hensyn til Skadeserstatning ansees, som om han havde indgaaet Borgen for den Gjæld, for hvilken Fangen paa den Tid, Befrielsen skete, henfald i Arrest, skal man bemærke, at en saadan Bestemmelse neppe turde være vel begrundet. I Udkastets § 297 er derefter optaget en Regel om Forplig-

telsen til at give Erstatning efter Rettens Skjon for tilføiede legemlige Lidelser, Lyde og Vanfør, der forsaavidt gaar videre end den ovenfor nævnte Bestemmelse i Fd. 4 Octbr. 1833 § 28, som den deri indeholdte Betingelse for Erstatningsforpligtelsen, nemlig at den Skadelidende selv er uden Brøde, er udeladt i Udkastets § 297. Hertil knytter sig § 298 om at den, der paa en strafbar Maade har forvoldt en Andens Død, paa Begjæring derom, og som det forudsættes under selve den criminelle Sag, skal tilpligtes at give den Afdødes Ægtefælle og uforsørgede Born en, ligeledes af Retten fastsat, Erstatning, enten en Sum engang for alle eller fortløbende Underholdningsbidrag for et vist Tidsrum, idet man har affattet Paragraphen paa en saadan Maade, at der hentydes til, at Fundamentet for Erstatningsansættelsen bør være Omfanget af det materielle Tab, som Familien med Rimelighed maa antages at have lidt ved at blive berøvet sin Forsørger. Og endelig gives i § 299 en Bestemmelse om Erstatning til den Kvinde, der er bleven krænket ved nogen af de i Udkastets Kap. 17 §§ 163—172 jfr. § 173 omhandlede grove Udgtsforbrydelser, idet man dog deels har anseet det for rigtigt at fremhæve, at det Moment, hvortil der i denne Henseende væsentligst skal sees hen, er den indirecte Odelæggelse eller Forstyrrelse af hendes timelige Velfærd, af hendes Stilling og Forhold i den ydre Verden, som maatte være en Følge af den mere directe grove Krænkelse af hendes Ære, og deels har troet at burde give Bestemmelsen fakultativt, saaledes at det kun siges, at den Skyldige efter Omstændighederne skal kunne tilpligtes at betale hende en passende, af Retten nærmere fastsat, Erstatning derfor, idet det nemlig formeentlig maa erkjendes, at Omstændighederne i disse Tilfælde kunne stille sig saare forskjelligt og at der navnlig ikke just altid vil være bevirket nogen Skade, hvorfor der med Føie kan være Tale om at yde en Pengeerstatning.

Sluttelig har man i Udkastets § 300 optaget Bestemmelser om Arverets Forbrydelse i det Tilfælde, at Nogen over Vold imod eller grovelig fornærmer sine Forældre eller Slægtninge i opstigende Linie. Disse Bestemmelser maae vistnok i sig selv ansees som naturlige, men afgjørende har det navnlig været for Kommissionen, at lignende og videregaende Bestemmelser findes i den nugældende Lovgivning, see Fd. 4 Octbr. 1833 § 22, jfr. D. Ls 6—5—2. Man har dog troet, at der var Anledning til at indskrænke Reglen saaledes, at kun Arveretten efter den af Forældrene, mod hvem den Skyldige har forseet sig, skulde forbydes, medens ifølge Fd. 1833 § 22 Arveretten efter begge Forældre forbydes, og derhos at lade den omhandlede Følge være afhængig af den fornærmede Faders eller Moders Villie, saaledes at denne ikke blot senere kan tilbagegive Barnet den forbrudte Arveret ved en testa-

mentariff Disposition, men ogsaa ved sin Villiestilljendegivelse, inden Dom falder i Sagen, bevirke, at Arveretten ikke fradømmes den Skyldige. Og fremdeles synes der at være Grund til at skjæle imellem Volds gjerninger og verbale Fornærmelser, saaledes at Arveretsforbrydelsen i sidste Tilfælde kun skulde finde Sted, naar den Fornærmede begjærer det, medens den Skyldige i det første Tilfælde uden videre skulde dømmes til at have sin Arveret forbrudt, medmindre den Fornærmede udtrykkelig erklærer det for sin Villie, at dette ikke skal skee. Det kan iøvrigt ganske vist ikke nægtes, at Arveretsforbrydelsen i de omhandlede Tilfælde, ligesaavel som efter Fd. 4 Octbr. 1833 § 22, fremtræder som en egentlig Straf; men da det dog paa den anden Side maa erkjendes, at denne Straf er af en særegen, fra alle andre Straffe meget forskjellig, Natur, og navnlig paa en særegen Maade griber ind i de privatrettlige Forhold, har man anseet det for rettest at give de herhenhørende Bestemmelser Plads i det nærværende Kapitel, som for en væsentlig Deel handler om de mere civilrettlige Følger af et retsstridigt Forhold, fremfor imellem de foregaaende almindelige Straffebestemmelser.

Til 33te Kapitel.

(Om Lovens Ikrafttræden, Omgangsbestemmelser, samt om Ophævelse af ældre Bestemmelser.)

I Straffeloven maa naturligtviis gives en Bestemmelse om, naar Loven skal træde i Kraft, men det forstaaer sig af sig selv, at Tidspunktet herfor først kan bestemmes paa et mere fremrykket Stadium, naar det vides, til hvilken Tid Loven kan udkomme. I Forbindelse med den nævnte Bestemmelse (Udkastets § 301) er det imidlertid nødvendigt, eller dog hensigtsmæssigt, at give nogle nærmere Regler med Hensyn til den nye Lovs Anvendelse paa Forbrydelser, der ere begaaede men ikke endelig paa kjendte forinden dens Ikrafttræden, saavel som med Hensyn til Virkningen af Straffedomme, der ere affagte i Henhold til den ældre Straffelovgivning, naar den Domte senere gjør sig skyldig i nye Forbrydelser. De Regler, som Udkastets §§ 302 og 303 desangaaende indeholde, ere stemmende med de almindelige Grundsatninger i den Henseende og trænge neppe til videre Udvikling eller Begrundelse.

Kommissionen har imidlertid fremdeles anseet det for rigtig, i Loven at optage udtrykkelige Bestemmelser om Ophævelsen af de ældre

Lov, som paavirket af den, og ihvorvel det ganske vist kan have sin Banffelighed at give en aldeles fuldstændig og udtømmende Liste over alle de ældre, over et Tidsrum af henved 200 Aar fordeelte, Lovbud, som hæves eller forandres ved den nye Straffelov, har man dog troet at burde søge at komme dette Maal saa nær som muligt, deels for at affjære unødigt Tvivl, som ellers maaffee kunde opstaae om, hvorvidt en eller anden ældre Lovbestemmelse endnu kunde være af nogen Gyldighed, deels med Hensyn til, at det overhovedet synes bedst at stemme med det tilsigtede Niemed — at faae en systematisk og fuldstændig ny Straffelovbog, forsaavidt de egentlige borgerlige Forbrydelser angaaer —, at denne dens Charakter klart og bestemt træder frem igjennem en Angivelse af de mange spredte Bestemmelser, der afløses af den. Man har iøvrigt i denne Henseende troet, at der var Anledning til at stille sig paa en forskjellig Maade ligeoverfor den almindelige Landslov, Chr. V.s Lov af 1683, og den store Masse af efterfølgende, mere eller mindre omfattende og vigtige, i Tidernes Lob værende og forandrede, Lovbestemmelser. Hvad disse sidste angaaer vilde det neppe være rigtigt, om man i den nye Straffelov vilde nævne de ældre Lovbud, som allerede tidligere ere hævede; at omtale disse, og derved paa en Maade at kalde en stor Mængde forlængst bortfaldne og glemte Lovbestemmelser frem for Erindringen, vilde kun føre til en overordentlig Bidtløstighed og let afstedkomne Forvirring, og man har derfor indskrænket sig til, i Udkastets §§ 305 og 306, at nævne de efter Chr. V.s Danske Lov udkomne Lovbestemmelser, der have haft Gyldighed indtil Straffeloven udkommer, men som ved den ophæves. Hvad derimod Chr. V.s Danske Lov angaaer, da synes det, med Hensyn til sammes Charakter som den almindelige Landslov, der fremdeles vedbliver at bestaae som Grundlaget for den positive danske Ret, at være ganske naturligt, at der ved denne Leilighed skeer en Slags Revision af samme i det Hele forsaavidt den indeholder Bestemmelser om Forbrydelser og Straffe, saaledes at alle de derhenhørende Artikler eller Bestemmelser, som ikke længere have eller skulde have Gyldighed, nævnes som bortfaldne. Idet man iøvrigt ikke her skal indlade sig paa nærmere at gjennemgaae Listen over de nævnte enkelte Lovartikler eller Lovbestemmelser, skal man kun bemærke, at medens flere af dem i det Hele kunne hæves, idet de væsentlig kun ere Straffebestemmelser, er der andre, i hvilke der ved Siden af saadanne tillige indeholdes andre Bestemmelser af procesuel, privatretlig eller anden Charakter, som ikke ville bortfalde ifølge den nye Straffelov, hvorfor de paagældende Lovbud kun kunne hæves forsaavidt de i dem indeholdte Straffebestemmelser angaaer. Herved er Delingen af Udkastets

§ 304 i 2 Stykker og Adskillelsen imellem §§ 305 og 306 begrundet. Da det vel kan tænkes, at en eller anden ældre, med den nye Straffelovs Indhold uforenelig, Lovbestemmelse er undgaaet Kommissionens Opmærksomhed, har man sluttelig i Udkastets § 307 optaget en almindelig Tillægsbestemmelse, sigtende til at fjerne enhver Tvivl om, at den Omstændighed, at en saadan ældre Lovbestemmelse ikke er anført blandt de som bortfaldne udtrykkelig nævnte, ikke just er afgjørende for, at den skal ansees som fremdeles gjældende, naar den virkelig maatte findes at være i Strid med Bestemmelserne i den nye Straffelov. Kommissionen har ydermere fulgt det Princip, naar det kunde være tvivlsomt, om en ældre Lovbestemmelse i det Hele skulde ansees hævet ved den nye Straffelov, eller om den ikke i en eller anden Retning dog endnu fremdeles kunde have nogen Betydning, i saa Fald ikke at anføre den blandt de bortfaldne Bestemmelser og derved holde Spørgsmaalet aabent for en nærmere Prøvelse i sin Tid af Domstolene.

Den ved allerhøieste Kommissorium af 22de Februar 1859 til at udarbejde et endeligt Udkast til en Straffelovbog for Danmark allernaadigst anordnede Kommission.

Kjøbenhavn, den 25de Februar 1864.

Algreen-Msling.

Mourier.

Penning.

L. Røpke.

C. S. Klein.

Gustav Brock.

Bilag til Kommissionens Motiver til Straffelovudkastet.

(See Bemærkningerne til Udkastets
2det Kapitel § 30, Side 35).

Forslag

til

Lov om Afsoningen af Bøder udenfor kriminelle Sager.

§ 1.

Naar Nogen, der ifølge Dom eller Kjendelse udenfor kriminelle Sager eller ifølge Forlig eller Øvrighedsresolution har at udrede en Strafbøde, ikke betaler samme eller nogen Deel deraf, bliver det skyldige Beløb, uden at det først skal forsøges inddrevet hos ham, at affone med simpelt Fængsel i 1 Dag for hver 2 Rd., som Beløbet udgjør indtil 20 Rd. indbegrebet, 1 Dag for hver 3 Rd. af den Deel af Beløbet, som er imellem 20 og 50 Rd., og 1 Dag for hver 5 Rd. af det overstygende Beløb.

Bøder af et mindre Beløb end 4 Rd. affones med 2 Dages simpelt Fængsel, men iøvrigt tages der ved Afsoningen af Bøder kun Hensyn til den Deel af samme, hvortil der svarer fulde Dages Fængselsstraf.

Naar den Skyldige fremsætter Begjæring derom for Fogden og hans Helbredstilstand ikke er til Hinder derfor, bliver det simple Fængsel at forandre til Fængsel paa Vand og Brød i tilsvarende Tid, saaledes at een Dags Fængsel paa Vand og Brød træder istedetfor 6 Dages simpelt Fængsel; dog kan Afsoning med Fængsel paa Vand og Brød ikke finde Sted i kortere Tid end 1 Dag.

§ 2.

I de enkelte Tilfælde, hvor Bøderne ere tillagte den forurettede Person, staaer det denne frit for at lade dem inddrive hos den Skyldige, men iøvrigt komme med Hensyn til Afsoningen af den Deel af disse Bøder, som ikke betales eller indkommer ved Eksekution, de i § 1 givne Regler til Anvendelse, naar Domhaveren desangaaende henvider sig, i Kjøbenhavn til Politidirektøren og udenfor Kjøbenhavn til Overøvrigheden. Derimod skal Gjældsængsel ikke for Fremtiden kunne anvendes for Bøder.

§ 3.

Hvor Nogen under Tvang af en fortløbende Bøde er ved Dom eller Øvrighedsresolution i Medhold af Lovene tilholdt at opfylde en Forpligtelse mod det Offentlige, og hverken denne Handling foretages eller Bøden erlægges, bør Beløbet af saadan Bøde ligeledes paa Begjæring af den offentlige Myndighed, som har Ret til at fordre Dommen eller Resolutionen fuldbjyrdet, affones efter Bestemmelserne i § 1, dog saaledes at Affsoningen første Gang ei maa overstige 1 Maanedes simpelt Fængsel og at der, efter at denne Straf er udstaaet, maa hengaae 4 Uger, inden Affsoning paany kan finde Sted, hvorimod da det hele paaløbne Bødeløb kan fordres affonet.

§ 4.

Bestemmelserne i § 1 komme fremdeles til Anvendelse, hvor Nogen ved Øvrighedsresolution er tilpligtet at udrede Bidrag, der i Mangel af Betaling er Gjenstand for Affsoning, dog at det skyldige Bidrag saavidt muligt bliver at inddrive hos den Paagjældende, hvorhos Reglerne i Fd. 16 Novbr. 1836 § 5 2det Punktum vedblive at staa ved Magt.

§ 5.

Denne Lov træder i Kraft , og er fra denne Dag Fd. 16 Novbr. 1836 hævet, forsaavidt den ikke i denne Lov udtrykkelig er holdt i Kraft (see § 4).

